BIBLIOTHECAE
APOSTOLICAE VATICANAE

CODICES MANV SCRIPTI RECENSITI

IVSSV

PII XII PONTIFICIS MAXIMI

PRAESIDE IOHANNE MERCATI

S. GEORGII IN VELABRO CARD. DIACONO

S. R. E. BIBLIOTHECARIO

ET SCRINIARIO

CODICES VATICANI GRAECI

TOMVS III

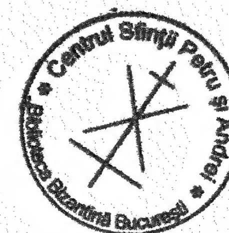
CODICES 604-866

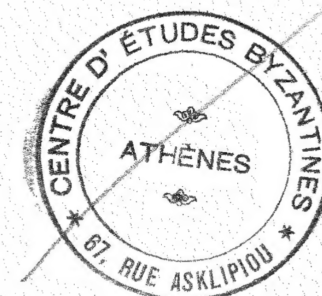
RECENSVIT

ROBERTVS DEVREESSE

BIBLIOTHECAE VATICANAE VICEPRAEFECTVS

IN BIBLIOTHECA VATICANA

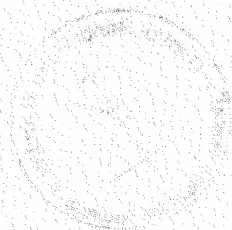
MCML

1950

EDI LICET:

E Civitate Vaticana, 1 martii 1950.

Fr. Gabriel Monti, O. E. S. A., *Secret.*

TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS

PIO · XII

PONTIFICI · MAXIMO

SACRVM

LEGES QUAS PROCURATORES BIBLIOTHECAE VATICANAE
IN CODICIBUS GRAECIS RECENSENDIS SIBI CONSTITUERUNT

Singulorum codicum descriptionem in tres partes dividimus, quarum prima de externo libri habitu praecipua docet, altera auctores et opera recenset, tertia codicis faciem et cultum distinctius exponit.

I. In prima parte, quam, numero excepto, litteris minoris moduli imprimimus, haec tantum de codice proferuntur: nota, aetas, materia, amplitudo, foliorum, laterculorum, linearum numeri.

1. Lineae initio typis crassioribus exscriptum, numerum Arabicum collocamus, quo codex in praesens signatus cernitur; superiorem notam (qua scilicet liber usque ad Pauli V tempora signabatur) uncis lunatis inclusam adscribimus pone adverbium 'olim'; alias notas antiquiores, quoties in codice exstant, ultimae descriptionis parti, utpote loco opportuniori, reservamus.

2. Sequitur nota temporis numero Romano, cui praefigimus litteras 'saec.', id est 'saeculi'. Ubi est codicis aetatem finibus angustioribus circumscribere, vocum illarum 'ineuntis', 'medii', 'exeuntis' compendia subicimus 'in.', 'med.', 'ex.'. Cum volumen occurrit labente saeculo vel proximo ineunte exaratum, aetatem definimus lineola (-) inter duos saeculorum numeros inserta; e. g. 'saec. XII-XIII'. Codicum vero, qui notationem annorum prae se ferunt, annos, saeculi loco, afferimus, numero Arabico expressos, secundum litteras 'an.', scil. 'anni' atque inter uncos f(olii) numerum subnectimus, in quo notam librarius apposuit; e. g. 'an. 1284 (f. 125)'.

3. Ad materiam indicandam adiectivis utimur 'membranaceus' (contracto 'membran.' vel 'membr.'), 'chartaceus' ('chart.'). Cum liber partim in membrana, partim in charta exaratus est, signamus materiam qua pleraque folia constant, notas numerales plagularum ex altera materia inter uncos lunatos subiungimus; e. g. 'membran. (ff. 1. 40-50. 67. 89 chart.)'.

4. Libri amplitudinem per longum et latum millimetris, quae vocantur, damus, altitudinis mensuram constanter praemittentes; e. g. 'mm. 280×198'.

5. Foliorum (ff.) praeviorum numerum prodimus nota Romana, cui, puncto seiunctum, adscribimus notis Arabicis foliorum numerum in codice signatorum; e. g. 'ff. V. 148'.

6. Notas Arabicas, plerumque ubi textus desinit intermissas, foliis vacuis sequentibus ad finem usque apponimus.

7. Si quae folia medio codice occurrunt sine numero, ea signamus folii praecedentis nota, adicientes dextrorsum superius litterulas [a], [b], [c] etc.; in recensione autem adscribimus signo + uncisque includimus. Similiter folia bis numerata notamus. Numeros vero a librario omissos uncis comprehensos addimus pone signum —, adiectis verbis 'librarii neglegentia omissis' aut compendio 'om.', id est 'omisso, omissis'; e. g. 'ff. 150 (+ 24[a]. 28[a-c])'; 'ff. 170 (+ 20. 30. 50 bis numeratis)'; 'ff. 200 (— 21. 30 librarii neglegentia omissis)'; 'ff. 178 (— 32 om.)'.

8. Plagulas vacuas ab eo adiectas, qui nostra fere aetate codicem glutinavit, silentio praeterimus.

9. Librum duobus laterculis exaratum compendio indicamus 'coll. 2' pone foliorum numerum; e. g. 'ff. 240, coll. 2'. Codices vero lineis plenis descriptos haud notamus.

10. Linearum, quas singulae codicis paginae comprehendunt, numerum, foliorum laterculorumque numeris adicimus, pone compendium 'linn.'; e. g. 'linn. 28', 'linn. 28-32'.

11. Foliorum seriem turbatam hoc loco pluries restituimus.

12. Si codex ex parte vel totus palimpsestus est, linearum numero apponimus notam 'rescriptus' aut 'totus rescriptus', litteris crassioribus.

II. Auctorum et operum recensio.

1. Auctorum et rerum recensioni praemittimus titulum, verbis brevissimis redactum, quo summa codicis declaratur; e. g. 'S. Iohannis Chrysostomi et aliorum homiliae de tempore'; 'Sermones LXXXIII pro variis festis'.

2. Singulos auctores numeris ordinalibus crassioris formae signatos ad novam lineam reducimus, nisi eos titulus generalis complectatur, vel eorum orationes et epistolae iaceant in codice confusae ac permixtae.

3. Si codex plures auctores continet, singula eorum opera nova linea recensenda non ducimus, sed brevibus interiectis spatiis discernenda notulisque numeralibus supra lineas adscriptis signanda.

4. Quoties codicem offendimus complura unius auctoris opera exhibentem, scriptura quidem utimur continuata, sed opera singula spatiis vacuis distinguimus et numeris crassioribus notamus.

5. Opuscula quae vulgo in alterius auctoris operibus adnumerantur (ut e. g. Libanii oratio pro saltatoribus, quae inter Luciani opera haud raro legitur), nova linea non recensemus.

6. Auctorum nomina typis crassioribus imprimimus. Opera spuria asterisco indicamus.

7. Titulorum Graecorum, quibus opera sine auctoris nomine inscribuntur, verba praecipua damus litteris diductis.

8. Auctorum nomina operumque inscriptiones, quotiescumque in codice omissa sunt, uncis angulatis ⟨ ⟩ comprehendimus.

9. Singulis auctorum nominibus pone numerum ordinalem praefigimus, inclusas uncis lunatis, notas numerales f(olium aut folia, ff.) in quibus eorum opera continentur indicantes; e. g. '1 (ff. 1–6) s. **Iohannis Chrysostomi** in ascensionem Domini. 2 (ff. 6v–14) s. **Ephraem** in eundem festum'. Numerus, nullo addito signo, folium rectum significat; litterula v, iuxta apicem ultimae numeri notae adiecta, folium aversum indicat.

10. Si codex duabus est columnis descriptus, compendio 'col. 1' columnam sinistram significamus, 'col. 2' dextram.

11. Prolegomena, praefationes, dedicationes post titulum recensemus; cum vero operis initium et finis dantur, post finem.

12. Quoties aliqua ex codice sumimus verba, librariorum scripturam accurate exprimimus, orthographiam et vitia servantes, sed communiora compendia solventes et nominibus propriis initialem litteram grandiore forma adhibentes. Charactere minusculo, qui dicitur, constanter utimur, etiam cum librarius notis uncialibus scripsit.

13. Opera singula iis inscribuntur titulis Latinis, quibus vulgo circumferuntur. Quoties vero titulus quem liber exhibet ab editione discrepat, integrum eum perscribimus, adiecto compendio 'cod.' (id est: in codice). Scriptorum ineditorum tituli Graece vulgantur prout in codice prostant, omissis tamen (quoties pretium operae non visum est integros exscribere) verbis minus necessariis.

14. Capitum, quae typis impressa non exstant, initia proferimus primi et ultimi, cui, si fieri potest, ordinis quoque numerum anteponimus.

15. Auctorum vitas, pariter atque argumenta eorum operibus praemissa, indicamus, prima vocabula titulo subicientes, ut lector de quibus scriptis agatur prima fronte agnoscat; e. g. 'Theocriti idyllia, praemissa vita *Θεόκριτος ὁ τῶν βουκολικῶν* (1 Westermann)'; 's. **Iohannis Climaci** *προθεωρία* sanctae scalae *Ὁ τὴν ἰσάριθμον ἡμῖν* (Pasinius... I, p. 148)'.

16. Versuum numeros, quos stichometrias vocant, notamus.

17. Scholiorum, cum operae pretium videtur, primum vel prima exscribimus et ultimum.

18. Quae saepenumero in spatiis vacuis ab alia manu adiecta sunt et quae in custodiae foliis ex aliis codicibus avulsis leguntur, ea contentorum recensioni subiungimus nullo praefixo numero, at titulos nova linea litterisque diductis prodimus.

19. Editiones ad solam fidem codicum nostrorum exactas semper memoramus.

20. In operibus notis admodum divulgatisque recensendis initium et finem numquam damus, sed unam alteramve editionem omnibus perviam signamus. In recensendis vitis ac passionibus sanctorum satis esse non semel duximus lectores remittere ad B(ibliothecam) H(agiographicam) G(raecam) secundo editam a sociis Bollandianis (BHG²). Classicorum, qui dicuntur, auctorum editiones laudare minus utile visum est.

21. Operum haud satis cognitorum editionem commemoramus principem aut quae ad artis leges exacta sit.

22. Cum vero opus recensendum parum innotescit et editiones rariores haud facile adeundae sunt, prima verba et extrema describimus, editionem illam laudantes, quam ob oculos habere potuimus.

23. Fragmentorum operum, quae typis impressa exstant, prima et extrema verba afferimus editionis paginas lineasque uncis circumscriptas apponentes.

24. Fragmenta operum, quae tantum manu scripta exstant, designamus exscribendo titulos et initia primi et ultimi capitis integre servatorum.

25. Numeros librorum et libellorum, in quos opera non raro sunt dispertita, notis Romanis exprimimus; numeros vero epistolarum, notis Arabicis.

26. Numeros, quibus singulae epistolae indicantur, virgula distinguimus, numeros librorum, quibus opera constant, puncto et virgula lineolaque; e. g. '**Libanii** epistolae: (f. 15) 43, (f. 15ᵛ) 44'. '**Plutarchi** de placitis philosophorum: (ff. 20–33) lib. I; – (ff. 33ᵛ–62) lib. II; – (ff. 62ᵛ–80) lib. III'.

III. Tertia descriptionis pars, litteris minutioribus impressa, de codicis facie et cultu, ut supra dictum est, distinctius agit, ea omnia continens quae in prima parte consulto neglеximus.

1. Ibi *a*) fasciculos quibus liber constat accurate distinguimus; *b*) officinarum chartariarum signa indicamus; *c*) foliorum seriem interdum turbatam saepius restituimus; *d*) stemmata, imagines, ornamenta, quae litterae initiales foliorumque margines interdum distinguunt, brevibus verbis perstringimus; *e*) plagulas indicamus initio, medio codice et in fine vacuas relictas; *f*) notas exscribimus librariorum, possessorum etc., vitia omnia servantes, compendia haud dubia inter uncos lunatos solventes, scripturae versus linea directa distinguentes, Latina litteris inclinatis imprimentes; *g*) opuscula, libellos etc., in quibus de codice agitur, quoties satis prodesse videtur, referimus pariter atque observationes philologicas et historicas; *h*) aetatem denique declaramus qua codex compactus est, nisi illa e scutis summorum Pontificum et Cardinalium bibliothecariorum in tegumento plerumque impressis eruatur.

2. Si qui codex e plurium codicum reliquiis constat, descriptionem ad singulas partes seu reliquias pertinentem subiungimus, uti litterae minoris moduli lectorem docebunt.

ADDENDA ET CORRIGENDA

Cod. **606**, p. 12, l. 7 *pro* nº 19 *lege*: 39 et *adde*: De documento v. quae recentius scripserunt R. Cessi, *Il costituto di Costantino* (*Riv. stor. ital.* XLI, 1931, p. 155-176); M. Buchner, *Rom oder Reims die Heimat des Constitutum Constantini?* (*Hist. Jahrb.* LIII, 1933, p. 137-168); l. 8: **6** (ff. 304^{v}-312^{v}) *adde*: ⟨**Iohannis Vecci**⟩ (cf. cod. **677**, ff. 63–72^{v}).

» **619**, p. 28 *adde*: Scripturae exempla dederunt K. S. Lake, *Dated greek minuscule manuscripts to the year 1200*, fasc. VII, 1937, tab. 490–492.

» **621**, p. 29, l. 2 ab imo v. infra cod. **675**, p. 129.

» **623**, p. 32, l. 20 *pro* brevitur *lege*: breviter.

» **633**, p. 44, l. 9 ab imo *post* (M. 1669 BC) *adde*: epistolam integram nuper edidi: *Une lettre de S. Théodore Studite relative au synode mœchien (809)*, apud *Mélanges Paul Peeters* (= Analecta Bollandiana LXVIII, 1950).

p. 48, l. 5 ab imo *lege* (f. 130^{v}).

p. 49, l. 6 ab imo *pro* **Theod. Suditae** *lege*: **Theod. Studitae.**

p. 50, l. 18 *pro* concellatae *lege*: cancellatae.

» **636**, p. 52, l. 3 ab imo *adde*: Liber mutuatus ann. 1527 et 1547 (cf. M. Bertòla, *I due primi Registri di prestito della Bibl. Ap. Vaticana*, Codici Vat. lat. 3964. 3966 [= Codices e Vaticanis selecti... vol. XXVII], 1942, pp 65 n. 3, 69 n. 6.

» **640**, p. 62, l. 15 ab imo *post* p. 1–79 *adde*: cf. cod. 856, ff. 274–331^{v}.

» **653**, p. 79 [7] (ff. 79^{v}–82) *pro* ⟨capita LXII⟩ *lege*: ⟨capita cognoscitiva⟩ (ed. J. Muyldermans apud *Le Muséon* 1931, p. 374–380; cf. 1941, p. 12–15).

p. 80, l. 15 *pro* III, 254–266 *lege*: 264–266.

» **662**, p. 98–99, l. 2 *pro* **Iohannis Chalcedonensis** *lege*: **Ioh. Xiphilini monachi**, et *adde*: cf. A. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand d. hagiogr. und homilet. Lit.*, III, 1941, p. 525–559; homilias complures [1. 4. 33. 5–21] edidit S. Eustratiades, cf. cod. 691.

» **663**, p. 105, l. ultima *adde*: ed. P.-M. Brun, apud Orientalia christiana XXVI. 2, [1932], p. 102–122.

p. 107, l. 12 ab imo *post* de Nilo Sinaita *adde*: ed. I.-B. Pitra, Iuris eccl. gr. I, p. 220–221.

» **672**, p. 125, l. 2 *post* πεποιήκαμεν *adde*: (ed. Fr. Iacobs, Achillis Tatii Alexandri, De Leucippes et Clitophontis amoribus libri octo, Lipsiae 1821, p. CVII–CXIV).

p. 126, l. 10 *pro* 1293, *lege*: 1493.

» **675**, p. 129, l. 3 **Theodoreti** ... in Danielem *adde*: cf. L. Canet, *Pour l'édition ... de Théodoret* Ὑπόμνημα εἰς τὸν Δανιήλ, in *Mélanges d'archéologie et d'histoire publiés par l'École Française de Rome* XXXIV, 1914, p. 154–200.

Cod. **676**, p. 130, l. 11 ab imo *pro* 1045 *lege*: 863, ann. 1045.

» **678**, p. 135, l. 20 *pro* bibliothccarii *lege*: bibliothecarii.

» **680**, p. 139, l. 11 ab imo *pro ἀξίαν lege*: *ἀξία*.

» **689**, p. 153, l. 16 *pro* p. 29–29 *lege*: 19–29.

» **690**, p. 155, l. 5 *pro* p. 293–324 *lege*: 293–314.

» **691**, p. 161, ll. 9–31 [homiliae 21–40] *pro* 622 *lege*: 662.

» **694**, p. 164, l. 20 *pro γουὺ lege γόνυ*.

p. 169, l. 13 *pro* 369^{v} *lege*: 309^{v}.

» **695**, p. 170, l. 2 *adde*: Sunt revera carminis paraenetici « *τοῦ Σπανέα* » (ed. V. Lundström, Anecdota Byzantina I, Upsaliae 1902, p. 3–14) §§ 19. 10. 14. 12. 11. 13. 15. 16. 18. 20–29. 7. 6. 5. 4. 3. 2. 1. 8; §§ 30. 31. 9 in f. 138^{v}.

p. 172, l. 3 *pro* 264^{v} *lege*: 265^{v}.

» **696**, p. 173, l. 2 *adde*: Inter libros Nicolai V noster videtur recensitus (Müntz et Fabre, *La Bibliothèque* ..., p. 331–2: « Item unum volumen quasi eiusdem forme de papiro, ... quod intitulatur Opus de creatione hominis, de vita christiana et contra heresis »; cf. Ioh. Mercati, *Per la storia dei codici greci ... di Messina e vicinanze* (Studi e Testi 68, 1935, p. 72–73 n. 5).

» **701**, p. 179, l. 2 ab imo *pro* tahulis *lege*: tabulis.

» **703**, p. 182, l. 3 *post τὴν ἀπόλαυσιν adde*: (latine apud M. 120, 404–412); l. 7 *post ἀπέραντον adde*: (latine apud M. 120, 412–418).

» **704**, p. 186 *pro* Saec. XV et XV *lege*: XIV et XV.

» **706**, p. 188, l. 6 ab imo et p. 191 l. 9 *pro* f. 197 *lege*: 198.

p. 190, l. 7 *pro* f. 163^{av} *lege*: 162^{av}; l. 14 ab imo *adde*: ed. ex nostro E. Candal, apud eph. « Orientalia christiana periodica » IV, 1938, p. 347–370.

» **712**, p. 202, l. 13 *pro* *Ἄρμεν lege Ἄρρεν*.

p. 203, l. 12 *post* XXXIV, 1934, p. 313–347 *adde*: A. Michel, *Die vier Schriften des Niketas Stethatos über die Azymen*, in *Byz. Zeitschrift*, 1935, p. 308–336.

» **715**, p. 212, l. 10 *lege*: *ὀδυνηρᾶς καὶ*.

« **717**, p. 215, l. 16 ab imo *pro Δέσπῶτα ... ὁ το lege*: *Δέσποτα ... ὁ τῶ*.

» **720**, p. 217, *lege*: mm. 290 × 225 ... (+ 175^{a}).

p. 219, l. 2 ab imo *pro* notionibns *lege*: notionibus.

» **721**, p. 221, l. 13 ab imo *pro σώτερ lege*: *σῶτερ*; l. 9 ab imo *pro πάρθενε lege*: *παρθένε*.

» **723**, p. 225, l. 12 *adde*: cf. ed. K. Holl, *Fragmente vornicänischer Kirchenväter aus den Sacra Parallela* [= *Texte und Untersuchungen*, XX, 2], 1899, p. 137–143; P. Nautin, *Hippolyte et Josipe*, Parisiis 1947, p. 73–79.

» **727**, p. 228, l. ultima *lege*: 2 (ff. 96^{v}–117).

» **731**, p. 236, l. 14 ab imo *post καθεύδην adde*: ed. V. Lundström, Anecdota Byzantina I, Upsaliae 1902, p. 17–19, 21: Pauli Helladici epistola.

» **737**, p. 250, l. 7 ab imo *pro* opusc. VIII *lege*: opusc. VII.

» **738**, p. 252, l. 18 *lege*: *καὶ ἁγίων Π.*

» **740**, p. 255, l. 11 *pro* f. III^{v} *lege*: f. IV^{v}.

» **742**, p. 256, l. 9 *lege*: *θεραπεία ... ἃ μὴ βουλόμεθα* (ed.

Cod. **746**, p. 262, l. 5 ab imo *adde*: Inter libros Sixti IV noster videtur recensitus (Müntz et Fabre, *La Bibliothèque* ... p. 245 « Genesis cum expositione et pictura »).

» **752**, p. 266, l. 3 ab imo *adde*: cf. P. Wendland, Aristeae ad Philocratem epistula, Lipsiae 1900, p. 150–155.

» **768**, p. 283, l. 10 ab imo *lege*: *τῇ δ'* (p. 393–394, 396–397).

» **778**, p. 293, l. 12 *pro λέγομενα lege*: *λεγόμενα*.

p. 294, l. 18 *pro Πάρθενε lege Παρθένε*.

» **782**, p. 300, l. 5 ab imo *lege*: notam *232*.

» **788**, p. 305, l. 12 *pro Πεντεκοστῆς lege*: *Πεντηκοστῆς*.

» **791**, p. 315, l. 7 *post κῦρ Ἰωαννικίου καὶ μαΐστορος adde*: (cf. S. Eustratiades, *Ἰωάννης ὁ Κουκουζέλης ὁ μαΐστωρ, καὶ ὁ χρόνος τῆς ἀκμῆς αὐτοῦ*, apud *Ἐπετ. ἑτ. Βυζαντ. σπουδῶν* XIV, 1938, p. 3–86).

» **797**, p. 325, l. 13 (miraculum SS. Edessenorum) *adde*: cf. codd. 807 ff. 135–141, 866 ff. 93^{v}–98.

» **811**, p. 348, l. 6 *pro* cod. 791 *lege*: cod. 795.

» **840**, p. 394, l. ultima *adde*: Scripturae exemplum (f. 52^{v}) P. Franchi de' Cavalieri et Ioh. Lietzmann (Specimina codicum ..., tab. 42).

CODICES VATICANI GRAECI

604 (olim 614). Saec. XIV, chartac., mm. 223×143, ff. II (II recens add.). 187 (+ 15^a. 49^a. $173^{a.b}$. 181^a), linn. 25-35. Ordo foliorum restituendus: 1-39. 41. 40. 43-45. 42. 46. 47. 50. 51-58. 48. 49. 59-170. 175. 171. 174. 172. 173. 176 ss.

Codex miscellaneus, variis constans partibus sine arte in unum conflatis.

1 (ff. 1-2) **S. Cyrilli ⟨Alexandrini⟩** excerptum ex thesauro de sancta et consubstantiali Trinitate, ut notavit A. Maius; inc. *ἀντίθεσις ἐκ τῶν λεγόντων*, des. *οὐράνιον καταγράφοντες κύκλον* (= assert. 31: M. 75, 445 D 3-449 A 9).

2 (ff. 3-5^v) florilegium antipalamiticum. Praecedunt (f. 3) excerpta ex operibus Palamae deprompta; excerptum primum inc. (mut.?) *Ἔστι θεότης ὑφειμένη δῶρον οὖσα τῆς ὑπερκειμένης* (cf. Vat. gr. 1096, f. 2 sub inscriptione *ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν Ἀκίνδυνον ἐπιστολῆς αὐτοῦ*). Ipsa *χρήσεων* collectio inscribitur *Ἀπόδειξις τῶν ἁγίων ὅτι μόνη ἡ ἁγία τριὰς ἄκτιστος, καὶ πᾶν τὸ ἔλαττον τοῦ Θεοῦ κτίσμα*. Citantur (f. 3) Athanasius, (ff. 3-3^v. 4^v. 5. 5^v) Basilius, (ff. 3. 3^v. 4^v) Cyrillus Alexandrinus, (ff. 4^v. 5) Dionysius (*τοῦ μεγ. Δ.*), (f. 3^v) Epiphanius *ἐκ τοῦ κατὰ Ἀετίου*, (ff. 4^v. 5) Gregorius Nazianzenus, (f. 4) Gregorius Nyssenus, (ff. 3. 3^v-4) Iohannes Damascenus, (f. 5) Maximus, (f. 4) panoplia dogmatica, (f. 4) Sophronius.

3 (ff. 5^v-9^v) *συλλογὴ σύντομος ἐκτεθεῖσα ἐκ διαφόρων χρήσεων πατρικῶν τ(ε) καὶ συνοδικῶν, παριστῶσα ὅπως δεῖ δέχεσθαι εἰς τοὺς βαθμοὺς αὐτῶν τοὺς ἐξ αἱρέσεων ἐπιστρέφοντας ἱερωμ(έν)ους καὶ διαβάλλοντ(ας) τὰς ἑαυτῶν αἱρέσ(εις) καὶ ἀναθεμαθίζοντας*, nempe de receptione haeresiarcharum, de disciplina erga eorum sectatores aut episcopos ab illis ordinatos errorem deponentes olim servata. Citantur (f. 6) Socrates hist. et Amphilochius Iconiensis; (f. 6^v) Gregorius Nyssenus; (f. 7) Eusebius Caesariensis; (f. 7^v) Basilius, Gregorius Nazianzenus; (f. $9^{r.v}$) Agatho papa (*Διότι ὅστις - αἰωνίου κρίσεως*: Mansi XI, 297 AB); (f. 9^v) s. Tarasii vita, auctore Ignatio (*Ταράσιος δὲ καὶ - ὁ μέγας Ταράσιος καὶ τὰ ἑξῆς*: ed. Heikel [BHG² 1698], p. 11, 33-12, 8).

4 (f. 10) ex sermone 1 s. **Iohannis Chrysostomi** de Incomprehensibili excerptum brevissimum (*Ὅτι μὲν γὰρ πανταχοῦ - οὐκ οἶδα*: M. 48, 704, 28–30).

5 (f. 10$^{r\cdot v}$) **Iohannis XIV patriarchae CP.** epistola ad monachos Athonitas de sententia synodi in causam Barlaami et Palamae, inde a vv. *ὁ τηνικαῦτα ἐκτεθεὶς ἐκκλησιαστικὸς τόμος* (M. 152, 1272 B 11–1273 A).

6 (ff. 10^{v}–11) **Innocentii I*** papae epistola I ad Arcadium (§ 2 et 3) ex versione ab edit. discrepante (*Διὸ δὴ κἀγὼ ὁ ἐλάχιστος - ἐν εὐαγγελίοις ἀπόφασιν*: M. lat. 20, 632 A–D).

7 de variis erroribus. [1] (ff. 11–12^{v}) *ἀπὸ τοῦ ἁγιορειτικοῦ γράμματος*, nempe de haereticis impurisque opinionibus et gestis synodo Hagioritica reprehensis (cf. Nic. Gregoras, Hist. libr. XIV, 7 [ad ann. 1344]: M. 148, 952–953); inc. *Διὰ ταῦτα πάντα λοιπὸν κηρυχθείσης καθολικῆς συνάξεως*, des. *καὶ ἐκ τῶν ἀποιχομένων οὐκ ὀλίγοις.* [2] (ff. 12^{v}–13^{v}) *περὶ τῆς βλασφήμου αἱρέσεως τῶν ἀθέων Παυλικιάνων, καὶ Μασσαλιανῶν τῶν καλουμένων ῥωμαϊστὶ Εὐχιτῶν, τῶν και Φουνδαϊτῶν, καὶ Βογομίλων, καὶ Ἐνθουσιαστῶν, καὶ Ἐγκρατητῶν καὶ Μαρκιανιστῶν*, nempe de Paulicianis (inc. *Παυλικιάνοι ἤτοι Μανιχαῖοι*, des. *πρὸς ἐξαπάτην τῶν ἁπλουστέρων*; cf. Petrus Siculus apud cod. 511, ff. 79–80, ps.-Photius contra Manichaeos lib. I, 6–10 apud M. 102, 24–32). [3] (ff. 13^{v}–14^{v}) *ἔτι περὶ τῆς αὐτ(ῆς) πολυειδοῦς αἱρέσεως*, de Lucopetro ⟨et Phundagiagitis⟩; inc. *Ἡ τοιαύτη αἵρεσις πολυώνυμος βδελυρά*, des. abrupte *τοὺς μεγ(ά)λ(ους) διδασκάλ(ους) Βασ(ί)λ(ειον), τὸν Θεολόγον καὶ τὸν Χρυσόστομον* (cf. Euthymii monachi ... epistola invectiva, apud G. Ficker, *Die Phundagiagiten*, Leipzig 1908, p. 56 ss.).

8 (f. 15^{v} directe) epistolae fragmentum ad magistrum quemdam; inc. mut. *⟨κ⟩άλλιστα καὶ πράττων*; deficit in vv. *τὸ δέον σοφότερον* (ed. Ioh. Mercati, *Notizie di Procoro e Demetrio Cidone* etc. [*Studi e Testi* 56, 1931], p. 159. *F. 16 ante f. 276 Vat. gr. 1095 translatum est a. 1918. m. april.* plumbo notavit f. 15^{a} imo Ioh. Mercati.

9 de lumine thaboritico florilegia duo. Primum (ff. 17–38^{v}) efficiunt quattuor partes seu potius, ut ita dicam, adumbrationes, spatiis pluribus sine scriptura relictis. **a** (ff. 17–18^{v}) in Matth. 17, 1–2, 9 et in Luc. 9, 29 et 36^{b}. Citantur (f. 18) Anastasius ⟨Sinaita⟩ (*ἐκ τοῦ εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν* = cod. 1671, ff. 105^{v} et 104^{v}); (f. 18) Andreas Cretensis (in transfigurationem = M. 97, 952 A 11–13); (f. 17^{v}) Cyrillus Alexandrinus (in Matthaeum = M. 72, 425 AB); (f. 18) Gregorius Nyssenus (in Ecclesiasten 10, 14); (f. 18) Maximus (*ἐκ τῶν εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν θεωριῶν*); (ff. 17. 18^{v}) Menaea (*ἀπὸ τῶν ἱερῶν τῆς Μετ. ὕμνων*; cf. ed. Romae, t. VI, 1901, pp. 335, 336, 338, 340, 343, 344). **b** (f. 19$^{r\cdot v}$) in Matth. 17, 5–6.

Citantur (f. 19) Ephraem (Assemanus [graece et lat.] t. II, 46 A); (ib.) Iohannes Chrysostomus (hom. 56 in Matth. = M. 58, 552, 553, 554); (f. 19^{v}) Iohannes Damascenus (hom. in transfig. = M. 96, 573 B 11–C 4); (f. 19) Theodorus Graptus (ex libr. adversus Eusebium iconomachum). **c** (ff. 19^{v}–33) in Luc. 9, 30–32. Citantur (f. 25^{v}) Anastasius Antiochenus (= M. 89, 1368 B 7–15); (ff. 19^{v}. 23. 24$^{r\cdot v}$. 26) Anastasius Sinaïta (ex sermone in transfigurationem = cod. 1671, ff. 111. 103^{v}. 104. 105^{v}. 104$^{r\cdot v}$ 111^{v}. 104^{v}), atque (ff. 24^{v}–25^{v}) *ἐκ τῆς Ὁδηγοῦ* (M. 89, 236 A 11–237 B 13); (f. 27) Basilius; (f. 27^{v}) Cyrillus Alexandrinus; (ff. 29$^{r\cdot v}$. 31) Ps.-Dionysius Areopagita; (ff. 24. 30$^{r\cdot v}$) Gregorius Nazianzenus; (ff. 24. 27. 27^{v}. 29) Gregorius Nyssenus; (ff. 19^{v}. 23^{v}. 25^{v}) Iohannes Chrysostomus; (ff. 27^{v}. 29^{v}) Iohannes Damascenus; (ff. 22^{v}–23. 27. 31$^{r\cdot v}$) Maximus; (ff. 20–22^{v}) Menaea, *ἐκ τῶν εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν ἱερῶν ὕμνων τῶν ἁγίων ποιητῶν Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, Κοσμᾶ καὶ Ἀνδρέου* cod. (cf. ed. Romae, p. 324–345; Cosmas, apud M. 98, 497 AB, 521 C; Ioh. Damasc. apud M. 96, 848 CD, 849 C); (f. 28$^{r\cdot v}$) Palamas *ἐκ τοῦ περὶ φωτὸς* (f. 27 † *τέθειται καὶ παλαμικὸν περὶ φωτὸς ἐν τῇ ἀρχῇ*), inc. *Ὃ μέντοι φῶς ἐν ὑποστάσει*, des. *χειραγωγῆσαι τὴν ἅπασαν κτίσιν*; sunt excerpta quattuor, eadem fere quae leguntur in Ioannis Cyparissioti Palamicarum transgressionum cap. V (Noui secundi Auctarii ... Bibliothecae Graecorum Patrum auctore F. Combefisio, pars altera, Parisiis 1672, pp. 80 BC, 82 AB, 83 A); (f. 25^{v}) ⟨Proclus⟩ (Ioh. Chrysostomus in cod., idem locus f. 35: M. 65, 768 B); (ff. 31^{v}–33) Theodorus Graptus *ἐκ τῆς κατὰ εἰκονομάχων βίβλου καὶ κατὰ τοῦ δυσσεβοῦς Εὐσεβίου.* **d** exegeses in narrationem transfigurationis synopticam (cf. G. Mercati, *op. cit.*, p. 259–261), hoc est [1] (ff. 33–35) in Matth. 16, 28; 17, 1, 2, 5, 6, 9 (in margine monitio: *τὸ βιβλίον τὸ ἔχον τὰς ἐξηγ(ήσεις) ταύτ(ας) ἔστι τῆς μονῆς τοῦ Παντεπόπτου καὶ Γρηγ(ο)ρ(ίου) ἱερομονάχ(ου) ἀπὸ τῆς μονῆς τοῦ Βάσσου, εὑρίσκεται δὲ καὶ ἐν ἄλλοις βιβλίοις πολλοῖς*). Loci plures ff. 33–34 sine auctoris nomine Theophylacto tribuendi sunt (M. 123, 324 D 3–10; D 12–325 A 2; 325 B 13–C 3; 329 A 1–9 et B 2–8 [☧ in cod.], C 1–5); alius (f. 33^{v}) Cyrillo adscriptus est; alii (ff. 34–35) ex hom. 56 Ioh. Chrysostomi desumpti sunt (M. 58, 549–555). [2] (f. 35$^{r\cdot v}$) in Marcum 9, 1–2, 6^{a}, 8. Citatur (f. 35) *ἐξήγησις ἀπὸ τοῦ βιβλίου Γρηγ(ο)ρ(ίου) ἱερομονάχ(ου) τοῦ εἰς τοῦ Βάσσου* (*καὶ τὸ βιβλίον τῆς μονῆς τῆς Γοργεπηκόου οὕτως ἔχει* add. in marg.), nempe ⟨Theophylactus⟩ (M. 123, 580 B 6–11); (ib.) *ἐξήγ(ησις) ἀπὸ τοῦ βιβλίου κῦρ Γερασίμου τοῦ Κυπρίου* (*Τὴν ὡς ἥλιον - ὀνομάκασιν*, fere ut apud Cramer, Catenae in evang. s. Matthaei et s. Marci ..., Oxonii 1840,

p. 353, 12–16); (f. 35$^{r \cdot v}$) Cyrillus Alexandriae *ἐκ τοῦ αὐτου βιβλίου* [*ὅπερ ὁ Δούκας ἔχει* cancell.] (= in Luc. 9, 29; M. 72, 653 D 15-656 A 14); (f. 35^{v}) anonymus (= Cramer, p. 353, 8–14). [3] (ff. 35^{v}–36^{v}) in Luc. 9, 29–32. 36^{b}. Citantur *ἐξήγησις ἀπὸ τοῦ βιβλίου τοῦ δηλωθέντος ἱερομονάχου Γρηγ(ο)ρ(ίου)*, nempe (ff. 35^{v}. 36^{v}) ⟨Theophylactus⟩ (M. 123, 821 A 10–15, B 10–13, D 2–10, 824 A 9–14); (ff. 35^{v}-36) Cyrillus (in Matthaeum; M. 72, 425 A 9–B 5); (f. 36^{v}) Ioh. Chrysostomus (hom. 56 in Matth.; M. 58, 553). Subsequuntur alia testimonia, hoc est: (f. 37) Basilius (in ps. 44; M. 29, 400 CD); (ib.) Cyrillus Hierosolymitanus (ex catech. X; M. 33, 669 B 2–13; (f. 38) Ephraem (in transfigurationem Domini; Assemanus II, 42 A 7–B 1, 43 E–44 C 5); Ioh. Chrysostomus (f. 37, ad Theodorum lapsum: M. 47, 292, 43-46, 6–20; f. 37$^{r \cdot v}$, hom. cum extra ecclesiam deprehensus Eutropius: M. 52, 405, 3 ss.); (f. 38$^{r \cdot v}$) Ioh. Damascenus (ex hom. in transfigurationem: M. 96, 548 C 13–D 3); (f. 37^{v}) Proclus (ex sermone in transfigurationem; sequitur monitio: *τοῦτο τὸ προγραφὲν ῥητὸν τοῦ Πρόκλου τινὲς τοῦ Χρυσοστόμου φασίν, ἐγὼ δὲ εὗρον Πρόκλου ὂν ἐν παλαιοτάτῳ βιβλίῳ πανηγυρικῷ κατὰ τὴν μονὴν τῆς μεγάλης Δουκαίνης μητρὸς τῆς Συργιανίνης*, cf. Ioh. Mercati, *op. cit.*, p. 261; locus, qui legitur, ex hom. ps.-Chrysost. [Savilius, VII, 339, ll. 17–26; inc. *Ἤκουες τοῦ δεσπότου κ. τ. λ.*] eruitur).

(ff. 39–47^{v} [ordo restaur. 39–41. 40 (add.). 43–45. 42. 46. 47]) *περὶ τοῦ ἐν τῷ Θαβωρίῳ λάμψαντος φωτός* ⟨florilegium alterum⟩ (de quo cf. G. Mercati, *op. cit.*, p. 262–264). Citantur (f. 39) Anastasius Antiochenus (in transfig. Domini: M. 89, 1368 B 7–15); Anastasius Sinaïta (ff. 46^{v}–47) ex Viae duce, *εὑρίσκεται δὲ καὶ ἐν τῇ δογματικῇ πανοπλίᾳ ἐν τίτλ. ις′* (M. 130, 1076 A 9–D 10, cf. M. 89, 209 C 1–213 C 3); (f. 47^{v}) ex sermone in transfigurationem [*τὸ βιβλίον τὸ ἔχον τὸ ῥητὸν τοῦτο ἔστιν ἐν τῇ μονῇ τοῦ Φιλανθρωπηνοῦ* add. in marg.], cf. supra ff. 18. 19^{v}. 23. 24. 26 et cod. 1671, ff. 103^{v}. 104. 105; (f. 41) Athanasius; Basilius (f. 39$^{r \cdot v}$) *ἐκ τῶν ἀντιρρητικῶν*, (f. 39^{v}) in ps. 44 (M. 29, 400. 401, 409); (f. 39) Basilius Seleucensis (in transfigurationem: M. 85, 460 A 14–B 8; in marg. minio notatur: *τὸ βιβλίον τὸ ἔχον τὸν λόγον τοῦτον ἔστιν ἐν τῇ μονῇ τοῦ Παντεπόπτου*; in summo folio monitio: *Ἰστέον ὡς ὁ προκείμενος οὐχ ἅγιος ἐπιγρ(άφεται) ἐν τοῖς βιβλίοις, ἀλλ᾽ ἁπλῶς οὕτως: Βασιλ(είου) ἐπισκόπ(ου) Σελευκείας τῆς Ἰσαυρίας, ἐκ τοῦ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν, οὗ ἡ ἀρχή· Ἥλιος ... ἀστέρων μέν*; in coll. exter. excerpta quattuor: M. 453 A, 457 A, 460 B, 461 A); (f. 44^{v}) Dionysius Ps.-Areopagita; (f. 44$^{r \cdot v}$) Ephraem (Ass. II, 42–44); (f. 42) Gregorius Nazianzenus (M. 36, 365 [or. 40]; M. 37, 181 [ep. 101]); (f. 46) Gregorius Nyssenus (M. 45, 548 BC); Iohannes Chrysostomus

[a] (f. 39^{v}) ex sermone in transfigurationem; in marg. int. nota: *Οὗτος ὁ λόγος εὕρηται ἐν παλαίῳ βιβλίῳ κατὰ τὴν μονὴν τῆς μεγάλης Δουκαίνης, ἐπιγραφὴν ἔχων οὐ τοῦ Χρ(υσοστόμου) ἀλλὰ Πρόκλου πατριάρχ(ου)*; locus sub nomine Procli f. 37^{v} iam descriptus est; finis excerpti (f. 41) cancellatus est; [b] (f. 41) ex homilia dicta cum extra ecclesiam deprehensus Eutropius; excerptum ab editis longe discrepans (M. 402–405) in folio apposito (40^{v}) ex alio libro, *τὸ βιβλίον τὸ ἔχον τοῦτον τὸν λόγον ἔστιν ἐν τῇ μονῇ τοῦ Παντεπόπτου*, suppletum est (= M. 403, ll. 5–6 ab imo, 404, 8–405, 35; cf. Mercati, *op. cit.*, p. 263); [c] (ff. 42^{v}. 46) ex hom. 7 in I Cor. (M. 61, 58, 24–59, 12); (f. 46) ex hom. 18 (M. 147, 41–52); [d] (f. 47$^{r \cdot v}$) excerpta ex hom. 56 in Matthaeum (M. 58, 549–555); praemittitur nota: *τὸ βιβλίον τὸ ἔχον τὰ ῥητὰ ταῦτα τοῦ Χρυσοστόμου ἔστιν ἐν τῇ μονῇ τοῦ Φιλαν(θρωπην)οῦ*; [e] (f. 47^{v}) ex hom. in transfigurationem, revera Procli (M. 65, 768 B 6–12); Ioh. Damasceni (ff. 41^{v}. 43-44) ex hom. in transfigurationem (M. 96, 545 ss.) excerpta breviora complura in marginibus fusius tradita, monitionibus factis (*ταῦτα ἀποκέκοπται πρὸς τῶν καινοτόμων, αὖθις ἀποκέκοπται πρὸς τῶν καινοτόμων ταῦτα, αὖθις κεκακούργηται καὶ ἔφθαρται ταῦτα, τοῦτο ἐξεκόπη*, cf. Mercati, *op. cit.*, p. 263); (f. 44) ex canone in transfigur. (M. 96, 848 B 2–5, 849 D 6–9); (ff. 44^{v}. 45. 42) *ἐκ τοῦ ν′ τῶν θεολογικῶν κεφαλαίων* (de fide orthodoxa III, 7; cf. Mercati, p. 263–264); (f. 44^{v}) Metaphrastes (ex comment. in Iohannem apostolum: M. 116, 685 D 6–9); (f. 42^{v}) Paulus (I Cor. 2, 9–12 et 6, 15–20) cum exegesi s. Ioh. Chrysostomi in marg. (cf. supra); (ib.) Petrus (II^{a}, 1, 1–4); (f. 46) Procopius Gazaeus *τοῖς Προκλικοῖς κεφαλαίοις ἀντιλέγων ἐν ἀντιρρήσει κ(εφα)λ(αίου) ρλθ′* (*Ψυχὴ λογικὴ – οὔτε λέγονται*: Procli institutio theologica, ed. Voemel, p. 163, 5–18).

10 de controversia inter Iohannem imperatorem Cantacuzenum et Paulum patriarcham CP. circa Palamismum, hoc est [1] (f. 50^{v}) ⟨epistola Pauli ad Urbanum V et ad cardinales⟩, *ἐγράφη δὲ τοῦτο κατὰ τὸ ζ^{ον} καὶ ο^{ον} πρὸς τὸ ω^{ον} καὶ ͵ϛ^{ον} ἔτος* (= 1368–9; M. 154, 836–837); [2] (ff. 51–58. 48–49) acta disputationis in epitomen redacta; inc. *Ἔτους ἐνεστηκότος ͵ϛωοζ′ ἧκεν ἐξ Ἰταλίας ἐπὶ Βυζάντιον*, des. *καὶ τὴν οὐσίαν μεθεκτὴν καὶ τὴν ἐνέργ(ειαν) καὶ χάριν λέγουσας* (redactio fusior in cod. 674, ff. 165–221; cf. Mercati, *op. cit.*, p. 7).

11 (ff. 59–101) ⟨**Demetrii Cydonii**⟩ sermo in Annuntiationem B. M. V. Inc. *Ὅσαι τῶν πόλεων βούλονται τοῖς βασιλεῦσι*, des. *ἡμῖν ἐπιδείξεται καὶ ἡμεῖς αὐτῷ μετ᾽ εὐφροσύνης τὰς ὀφειλομένας ὁμολογήσομεν χάριτας σὺν τῷ ἀνάρχῳ κ. τ. λ.* (cf. M. Jugie in *Échos d'Orient* 1928, p. 392–393). Ipse Demetrius proprium nomen f. 59 apposuit, notulas aut correctiones adhibuit (cf. Mercati, *op. cit.*, p. 158), subscriptionem (*Sermo in festo anu(n)tiatio(n)is beate ui(r)ginis*

dictus: † *Aue Maria ... ventris tui*) addidit; Manuel Calecas f. 75 supplevit (*op. cit.*, p. 89).

12 (ff. 102–151) **Procli Diadochi** hypotyposis astronomicarum positionum scholiis atque schematis instructa (ed. C. Manitius, Lipsiae 1909). In f. 152$^{r.v}$ schemata alia; in f. 152^{v} pictoris et sancti imago, zodiaci signa et nomen possessoris: † *Δημητρίου τοῦ Κυδώνη ἐστιν ἡ βίβλος αὕτη* †; ib. verba latina ad geometrica schemata pertinentia atque index brevissimus: *Iste liber est procli philosophi de suppositionibus astronomie.*

13 (ff. 153–169) scholastici cuiusdam notulae brevissimae calamo citato perscriptae, inter quas legimus (ff. 153–154) excerpta complura ⟨ex **Hephaestionis** *ἐγχειριδίῳ*⟩ desumpta (cf. ed. Consbruch, Lipsiae 1906, p. 15, 17–40, 8) atque glossulas in varios ⟨**Luciani Samosatensis**⟩ locos (e. g. f. 155, pro imaginibus; f. 156, de dipsadibus; f. 157$^{r.v}$, de morte Peregrini; f. 157^{v}, Harmonides; f. 158, Prometheus es in verbis; ib., Tyrannicida; f. 159, iudicium vocalium; ib., Phalaris A′ et B′; ff. 159^{v}. 164, vita Luciani; f. 164$^{r.v}$, de luctu; f. 164^{v}, de historia conscribenda; f. 165, Gallus seu somnium; f. 165^{v}, de sacrificiis, Herodotus, Leuxis, Hesiodus, Scytha; f. 166^{v}, Demosthenis encomium; f. 167, dialogus deorum 13(?); f. 168$^{r.v}$, de saltatione); in f. 169 quaedam de Libanio. Ff. 160–163 insiticia quaedam ex typico praebent abbreviata (f. 160, de horologio; ff. 160^{v}–161, de tonis); multa cancellata sunt. Eadem manu (ff. 183–187) dispositiones minutissimae ad exemplum Organi Aristotelici scholiis instructum perscribendum.

14 manu Prochorii Cydonii (cf. Mercati, *op. cit.*, p. 31. 159) excerpta patristica. Auctores citantur: (f. 170) Augustinus, (ff. 170^{v}–175) Aug. *ἐκ τῆς ἀληθοῦς ἀκακίας* (Sententiae ex Augustino delibatae: M. lat., 45, 1893 [368]; cf. interpretatio Dem. Cydonii in cod. 1096, f. 195^{v}), (f. 170) Gregorius Nazianzenus, (f. 170^{v}) Gregorius Nyssenus (oratio catech.: M. 45, 13 C 12–D 4), (f. 170$^{r.v}$) Maximus (*ἐκ τοῦ πρὸς ἀνόμοιον διαλόγου*; cf. Ps.–Athan. dial. I: M. 28, 1121 C, 1144 CD).

15 (ff. 171. 174) ⟨**s. Augustini** enchiridii⟩ fragmenta, nempe (f. 171$^{r.v}$) cap. 8–11 (inc. mut. *μαρτυρίαν ἐχρήσατο περιφανεῖς*, des. abrupte *ὃ καλεῖται ὑγεῖα, οὕτω καὶ τῶν* | (M. lat. 40, 235, 9–236, 36), (f. 174$^{r.v}$) cap. 17–19 (inc. mut. *καὶ ἀκριβέστερον θεωρουμένης τῆς ἀληθείας*, des. abrupte *οὐ περὶ τῶν ἀνθρώπων εἰρῆσθαι*: 239, 51–241, 33).

16 ⟨**Hermogenis** rhetoricae⟩ fragmenta commentario ⟨Maximi Planudae⟩ instructa, hoc ordine: (f. 172$^{r.v}$) M. Planudae prolegomena in *στάσεις* inde a vv. *τὴν ἀγνωμοσύνην ἐκείνου* usque ad illa *παρὰ μὲν γὰρ τοῖς Ἀθηναίοις* (Walz, Rhetores Graeci V, 225, 11–227, 6); (ff. 173. 173^{a-bv}) Hermogenis

Status I, inde a vv. ⟨τ⟩*ὴν δὲ ἀμφισβήτησιν* usque ad illa *κατὰ τοῦ ἑτέρου* (Walz III, 2, 8–3, 21) atque inde a vv. *ἐπιστολὴν γράφει* usque ad illa *καὶ τῶν πραγμάτων καὶ* (8, 1–10, 1), Max. Planudae scholia inde a vv. *τηρῇ· καὶ πάλιν* usque ad illa *προμεμίσηται γὰρ τὸ πρόσωπον* (Walz V, 237, 17–240, 2).

17 (f. 176) excepta tria brevissima [a] *τοῦ θεολόγου* (?) *τῆς εἰς τὸν Ἐκκλησιαστὴν μεταφράσεως*, [b] Gregorii Nazianzeni ex orat. 5 (M. 35, 673 A 6–10), [c] *ἐκ τοῦ περὶ θεολογίας δευτέρου λόγου.*

18 (ff. 176^{v}–181^{v}) **Isocratis** ad Demonicum. In fine tristichon *Τὸν δακτύλοις γράψαντα κ. τ. λ.*

19 (f. 182$^{r.v}$) ⟨**Platonis** Phaedon⟩; inc. mut. *τε καὶ πιπρασκόμενα*, des. abrupte *σκεψώμεθα ἄρα ἀναγκαίως ὅσοις* (69^{b}–70^{e}).

Libelli circa viginti a totidem fere manibus perscripti, inter se plus minus coniuncti; singulos accuratius recensere omitto, pluribus iam refertis quae ad eorum oeconomiam pertinent. Haec tamen notanda sunt: ff. 1–40 fere omnia, compaginibus solutis, chartis maioris moduli inclusa sunt; libellus undecimus (ff. 59–101) constat fasciculis ϵ′ quaternionibus et foliis tribus; subsequens (ff. 102–152) constat fasciculis ζ′, nempe quaternionibus sex et foliis tribus in ultima singulorum pagina sicut praecedentes signatis; ff. 172–173^{b} fuerunt olim paginae primae fasc. ζ′ et η′ cuiusdam libri. Signa chartae: (ff. 6. 11. 12) arcuballista (cf. Briquet 705), (ff. 17. 40) fructus quidam (cf. Briquet 7375), (ff. 22. 25. 27) crux graeca circulo inscripta (cf. Briquet 5471), (ff. 41. 43) basiliscus (Briquet 2627), (ff. 53. 56) circulus cui superstat stella (cf. Briquet 3054), (ff. 59 ss.) arcus (cf. Briquet 779), tuba cornea (Briquet 7643), siren (cf. Briquet 13864), (ff. 103 ss.) crux latina (cf. Briquet 5593), (f. 177) forfices (cf. Briquet 3688).

Scriptura vacant ff. 2^{v}. 15^{r}. 26^{v}. 49^{v}–50^{r}. 101^{v}. 161^{v}. 166^{v}. 167^{v}. 169^{v}. 175^{v}. Charta translucida contecta sunt ff. 173 et 174 tota, ff. 3. 13. 14. 102. 160. 171^{v}. 173^{b}. 183–186^{v} huc et illuc. F. II *πίναξ* ⟨Winckelmanni⟩ brevissimus.

Tegumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et I. B. Pitra card. bibliothecarii.

605 (olim 408). Ann. 1326–1327 (f. 280^{v}), chartac., mm. 220 × 145, ff. IV (I. II recens add.). 284 (+ 135^{a}) linn. 30.

Isaac Syri sermones ascetici (ed. Ioachim Spetzieris, Athenis 1895), nempe: (ff. 1–12) epigramma *περὶ σιωπῆς καὶ ἡσυχίας* (p. κε′–λθ′); [1] (ff. 14–18^{v}) sermo 1, *τοῦ ἐν ἁγίοις - λόγοι ἀσκητικοὶ καὶ οἱ τούτων πλείονες πρὸς ἡσυχίαν προτρέποντες ἑρμηνευθέντες κ. τ. λ.*, *λόγ(ος) α′* cod. (p. 1–8); [2] (ff. 18^{v}–24) sermo 30 (p. 126–133), *λόγ(ος) β′* cod.; [3] (ff. 24–25) sermo 82 (p. 313–315), *λόγ(ος) γ′* cod.; [4] (ff. 25–28^{v}) sermo 83, (p. 316–320), *λόγ(ος) δ′* cod.; [5] (ff. 28^{v}–32) sermo 44 (p. 183–187), *λόγ(ος) ϵ′* cod.; [6] (ff. 32–33^{v}) sermo 45, (p. 188–190), *λό(γος) ϛ′* cod.; [7] (ff. 33^{v}–42^{v}) sermo 23 (p. 90–104), *λόγος δ′* cod.; [8] (ff. 42^{v}–52) sermo 5 (p. 18–31), *λόγ(ος) η′* in marg.; [9] (ff. 52–60)

sermo 56 (p. 221–232), λόγ(os) θ´ cod.; [10] (ff. 60–76v) sermo 80 (p. 327–352), λόγ(os) μ´ cod.; [11] (ff. 76v–78) sermo 9 (p. 41–43), ὁμιλία ζ in textu, λόγ(os) κα´ in marg.; [12] (ff. 78–79) sermo 51 (p. 209–210), ὁμιλ(ία) η´, λόγ(os) μβ´ in marg.; inc. Ἔχει πάλιν ἔθος; [13] (ff. 79–80v) sermo 52 (p. 211–213), λόγ(os) μγ´ cod.; [14] (ff. 80v–81) sermo 53 (p. 213–214), λόγ(os) μδ´ cod.; [15] (ff. 81–83v) sermo 54 (p. 214–217), λόγ(os) με´, ἀντίρρησις ἄλλη τοῦ πολεμήτορος cod.; [16] (ff. 83v–84v) sermo 15 (p. 54–56), ὁμιλ(ία) θ´, λόγ(os) ιε´ cod.; [17] (ff. 84v–86) sermo 11 (p. 45–46), ὁμιλ(ία) ι´, λόγ(os) ις´ cod.; [18] (ff. 86–88v) sermo 22 (p. 87–90), ὁμιλ(ία) ια´, λόγ(os) ιζ´ cod.; [19] (ff. 88v–90v) sermo 2 (p. 8–11), ὁμιλ(ία) ιβ´, λόγ(os) ιθ´ cod.; [20] (ff. 90v–92) sermo 13 (p. 50–53), ὁμιλ(ία) ιγ´, λόγ(os) κβ´ cod.; [21] (ff. 92–94v) sermo 29 (p. 122–126), ὁμιλ(ία) ιδ´, λόγ(os) κγ´ cod.; [22] (ff. 94v–96) sermo 42 (p. 173–175), ὁμιλ(ία) ιε´, λόγ(os) λα´ cod.; [23] (ff. 96–98) sermo 55 (p. 218–221), λόγ(os) λβ´ cod.; [24] (98–99) sermo 68 (p. 269–270), ὁμιλ(ία) ις´, λόγ(os) λζ´ cod.; [25] (f. 99r.v) sermo 24 (p. 104–105), ὁμιλ(ία) ιζ´, λόγ(os) λη´ cod.; [26] (ff. 99v–101) sermo 16 (p. 56–59), ὁμιλ(ία) ιη´, λόγ(os) λθ´ cod.; [27] (ff. 101–103v) sermo 41 (p. 170–173), ιθ´, λόγ(os) ια´ cod.; [28] (ff. 103v–108v) sermo 43 (p. 176–183), ὁμιλ(ία) κ´, λόγ(os) ιη´ cod.; [29] (ff. 108v–110v) sermo 7 (p. 32–36), λόγος κα´, λόγος κ´ cod.; [30] (ff. 110v–112) sermo 75 (p. 294–295), λόγος κβ´, λόγ(os) κδ´ cod.; [31] (ff. 112–113) sermo 76 (p. 296–297), τοῦ αὐτοῦ διήγησις - γέροντος, λόγ(os) κε´ cod.; [32] (f. 113r.v) sermo 77 (p. 297–298), περὶ ἑτέρου γέροντος διήγησις, λόγ(os) κς´ cod.; [33] (ff. 113v–114v) sermo 78 (p. 298–300), λόγ(os) κζ´ cod.; [34] (ff. 114v–117) sermo 79 (p. 300–304), λόγ(os) κη´ cod.; [35] (ff. 117–120) sermo 21 (p. 82–86), κεφάλαιον διδάσκον - ταπείνωσιν, κγ´, λόγ(os) ι´ cod.; [36] (ff. 120–121v) sermo 70 (p. 274–276), κδ´, λό(γos) ιβ´ cod.; [37] (ff. 121v–122v) sermo 10 (p. 43–44), κε´, λόγ(os) ιγ´ cod.; [38] (ff. 122v–123) sermo 14 (p. 53), κς´, λόγ(os) ιδ´ cod.; [39] (ff. 123–124) sermo 31 (p. 133–134), κζ´, λόγ(os) κθ´ cod.; [40] (ff. 124–128) sermo 32 (p. 134–140), λόγ(os) λ´ cod.; [41] (ff. 128–130v) sermo 67 (p. 264–268), κη´, λόγ(os) λγ´ cod.; [42] (ff. 130v–133v) sermo 84 (p. 320–327), λόγ(os) λδ´ cod.; [43] (ff. 133v–134v) sermo 74 (p. 292–294), κθ´, λόγ(os) λε´ cod.; [44] (ff. 134v–135v) sermo 80 (p. 304–305), λ´, λόγ(os) λς´ cod.

Sequitur *βιβλίον δεύτερον τοῦ ἁγίου Ἰσαάκ*, nempe: [45] (f. 136r.v) sermo 47 (p. 196–197), ὁμιλία μα´ in textu, λόγ(os) λα´ in margine; [46] (ff. 137–142) sermo 26 (p. 109–117), λβ´, λόγ(os) μς´ cod.; [47] (ff. 142–144) sermo 27 (p. 117–119), λόγ(os) μζ´ cod.; [48] (ff. 144–148v) sermo 46 (p. 190–195), περὶ τῶν εἰδῶν - πορεύεται, καὶ ἁμιλλᾶται τὴν τοῦ Θεοῦ ὁδὸν εὑρεῖν, λγ´, λόγ(os) μη´ cod.; [49] (ff. 148v–150v) sermo 17 (p. 59–64), λδ´, λόγ(os) μθ´ cod.; [50] (ff. 150v–154) epistola 1 (p. 356–360), λε´, λόγ(os) ν´ cod.; [51] (f. 154r.v)

epistola 2 (p. 360–361), λς´, λόγ(os) να´ cod.; [52] (ff. 154v–156v) sermo 72 (p. 281–283), λζ´, λόγ(os) νβ´ cod.; [53] (ff. 156v–158v) sermo 18 (p. 64–67), λη´, λόγ(os) νγ´ cod.; [54] (ff. 158v–165) sermo 73 (p. 284–292), λθ´, λόγ(os) νδ´ cod.; [55] (ff. 165–166) sermo 39 (p. 167–168), μ´, λόγ(os) νε´ cod.; [56] (ff. 166–167) sermo 40 (p. 169–170), μα´, λόγ(os) νς´ cod.; [57] (ff. 167–168v) sermo 57 (p. 232–233), μβ´, λόγ(os) νζ´ cod.; [58] (ff. 168v–174) sermo 58 (p. 234–241), κεφάλαια ἐν οἷς ὑπάρχουσιν νόες παρηλλαγμένοι, ἐν οἷς διδάσκει τὴν βλάβην τοῦ ζήλου τοῦ μωροῦ τοῦ ἐπὶ προσώπου τοῦ θείου φόβου τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν βοήθειαν τὴν ἐκ τῆς πραότητος σὺν ἄλλοις τρόποις, μγ´, λόγ(os) νη´ cod.; [59] (ff. 174–177v) sermo 60 (p. 243–247), μδ´, λόγ(os) νθ´ cod.; [60] (ff. 177v–182v) sermo 62 (p. 250–256), με´, λόγ(os) ξ´ cod.; [61] (ff. 182v–184v) sermo 63 (p. 256–258), λόγ(os) ξα´ cod.; [62] (ff. 184v–185) sermo 64 (p. 258–259), λόγ(os) ξβ´ cod.; [63] (ff. 185-188) sermo 65 (p. 259–262), λόγ(os) ξγ´ cod.; [64] (f. 188r.v) sermo 66 (p. 262–263), κεφάλαια πάλιν σύντομα ὑπὸ ἄλλων τρόπων τῶν ἐννοιῶν - γνώσεως, λόγ(os) ξδ´ cod.; [65] (ff. 188v–193) sermo 33 (p. 141–146), λόγος ξε´ cod.; [66] (ff. 193–195v) sermo 3 (p. 11–14), λόγος ξς´ cod.; [67] (ff. 195v–197v) sermo 61 (p. 247–249), λόγος ξζ´ cod.; [68] (ff. 197v–198v) sermo 59 (p. 241–242), λόγος ξη´ cod.; [69] (ff. 198v–200v) sermo 25 (p. 105–108), λόγος ξθ´ cod.; [70] (ff. 200v–202v) sermo 37 (p. 160–162), λόγος ο´ cod.; [71] (ff. 202v–204v) sermo 4 (p. 15–18), λόγος οα´ cod.; [72] (ff. 205–207) sermo 36 (p. 157–159), λόγος οβ´ cod.; [73] (ff. 207v–209) sermo 48 (p. 197–199), λόγος ογ´ cod.; [74] (ff. 209–212) sermo 38 (p. 162–167), λόγος οδ´ cod.; [75] (ff. 212–213v) sermo 35 (p. 154–156), λόγος οε´ cod.; [76] (ff. 213v–219) sermo 34 (p. 146–153), λόγος ος´ cod.; [77] (ff. 219–222v) epistola 3 (p. 361–366), λόγος οζ´ in margine; [78] (ff. 222v–225) sermo 68 (p. 270–274), σχόλ(ιον) καὶ δήλωσις ἅπερ ἐν ταῖς μαρτ(υ)ρίαις (!) περὶ - τούτων, λόγ(os) οη´ cod.; [79] (ff. 225–227) sermo 12 (p. 47–50), λόγ(os) οθ´ cod.; [80] (ff. 227v–230) sermo 8 (p. 36–41), λόγ(os) π´ cod.; [81] (ff. 230–234v) sermo 49 (p. 199–205), λόγος πα´ cod.; [82] (ff. 234v–237) sermo 50 (p. 205–209), τοῦ αὐτοῦ νοῦ τοῦ κεφαλαίου τούτου μετὰ τῶν νοημάτων τῶν λεχθέντων ἐν αὐτῷ, λόγος πβ´ cod.; [83] (ff. 237–242) sermo 81 (p. 306–313), λόγος πγ´ cod.; [84] (ff. 242–248) sermo 19 (p. 67–76), κεφάλαιον πεπληρωμένον ζωῆς - ταπεινοφρ(οσύνης), λόγος πδ´ cod.; in summo f. 248 monitio: λόγος πε´, ζήτ(ει) εἰς τ(ὸ) τέλ(os) τῆς βίβλου; [85] (ff. 248–251) sermo 71 (p. 277–281), λόγος πς´ cod.; [86] (ff. 251–252v) sermo 28 (p. 120–122), λόγος πζ´ cod.; [87] (ff. 252v–256) sermo 20 (p. 76-82) λόγος πη´ cod.; in summo f. 256 monitio: λόγος πθ´, ζήτ(ει) εἰς τ(ὸ) τέλ(os) τῆς βίβλου; [89] τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ὅσιον πατέρα ἡμῶν Συμεώνην τὸν θαυματουργόν (ὁμιλία Ϙ´ al. m.), re vera (ff. 256–260, 19; 265, 9–280v) ⟨**Philoxeni**

Mabbugensis responsio ad quaesita Patricii Edesseni⟩ (p. 366–371, 23; 376 l. 3 ab imo - 395 [excerpta apud I.-E. Rahmani, Studia Syriaca, fasc. IV, p. 70–73]; cf. cod. 391, ff. 349^{v}–366^{v}), cui insertus est sermo Isaaci (ff. 260, 19–265, 8; cf. J.-S. Assemanus, Bibliotheca Orientalis I, p. 458 [lib. III, sermo 41] atque J.-B. Chabot, De S. Isaaci Ninivitae vita ..., Lovanii 1892, p. 12–15); 90 (ff. 280^{v}–281) sermo 5 (p. 31–32), *περὶ ὠφε-λ(είας) - κόσμου, ὅτι ἐν τῇ ἐξετάσει καὶ προσοχῇ τῆς σοφίας ἐτροπώσαντο οἱ πατέρες τοῦτον τρόπον, λόγος πε΄* cod.; 91 (ff. 281–282) sermo 86, *ὁμιλ(ία) πθ΄* cod.; des. in vv. *τῶν κακῶν τῶν ἀπαντώντων αὐτῷ* (p. 352–354, 19).

In ff. III^{v}. IV^{v}. 283^{v}, manu recentiore, excerpta tria ex officio Constantini et Helenae desumpta, *στιχ(ηρὰ) προσόμοια ἁγίων, μεγάλων, θεοστέπτων καὶ εἰσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης* cod. Primum inc. *Τὸν τῆς πίστεως πρόβολον*; ultimum inc. *Τοὺς ἐν θείῳ ναῷ σου*, des. *Κωνσταντῖνε θεοδόξαστε.*

Liber a duobus scribis sese excipientibus (a, ff. 1–136^{v}. 209–282^{v}; b, ff. 137–208^{v}) exaratus. Constat fasciculis triginta septem quaternionibus (si excipias 1 foliorum septem, 18 et 37 biniones) in prima et ultima singulorum *α΄-λε΄* signatis (ff. III–13, *α΄-β΄*; ff. 14–284, *α΄-λε΄*). Correctiones siglo *γρ.* adhibito in ff. 4. 22^{v}. 34. 58. 61. 61^{v}. 62^{v}. 65^{v}. 73^{v}. 83^{v}. 99. 102. 146^{v}. 161^{v}. 170^{v}. 181^{v}; addimenta tum ipsius ni fallor scribae tum manus recentioris (e. g. ff. 21. 24^{v}. 237) in foliis fere omnibus. Officinae chartariae signum: littera *B*, ut videtur, atque crux graeca (cf. Briquet 5420). In ff. III^{r}. IV^{r}. 283–284^{v} scriptiunculae sine magno pretio, ex quibus haec tantum tenui: (f. III) sententia (*οὐκ ἔστιν ἰὸς ὑπὲρ ἰὸν ἀσπίδος, καὶ οὐκ ἔστι κακία ὑπὲρ γυναικὸς φαύλης*); (f. IV) oratio ad s. Nicolaum, oratio ad B. M. V.; (f. 283^{r}) imprecatio adversus eos qui librorum folia rapiunt; (f. 283^{v}) inscriptio slavica † **ωүє с(вє)тн Акакнє молн б(о)га за Өєωдора** (hoc est: *Pater sancte Acacie, ora Deum pro Theodoro*); (ff. 283^{v}. 284) orationes ad Christum; (f. 284^{v}) quaedam de urinis et inscriptio († *ὁ ταπεινὸς ἱερομόναχος Ἰγνάτιος*).

Scriptura vacant ff. 12^{v}. 13. 135^{a}. Charta translucida nunc crocea contecta sunt ff. III. 15–20. 22. 23. 28–31. 36. 37. 257. 258. 263–265.

F. I agglutinatum est frustum chartae, in quo manu saec. XVI ⟨Rom. Mammacini?⟩ *Isaac syri institutio et uita monastica*. F. II *πίναξ* ⟨Winckelmanni⟩.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et I.-B. Pitra card. bibliothecarii.

606 (olim 396). Saec. XIV, chartac., mm. 220×140, ff. 337 (+239^{a}. 301$^{a\cdot b}$. 313^{a-d}), linn. 29.

Collectio operum Latinis, quae dicebantur, opinionibus faventium.

1 S. Augustini de Trinitate libri XV (M. lat. 42, 819–1098) interprete Maximo Planude, *τοῦ μακαριωτάτου Αὐγουστίνου ἐπισκόπου Ἱππῶνος περὶ Τριάδος βιβλία πέντε πρὸς τοῖς δέκα, ἅπερ ἐκ τῆς Λατίνων διαλέκτου εἰς*

τὴν Ἑλλάδα μετήνεγκεν ὁ σοφώτατος καὶ τιμιώτατος μοναχῶν κῦρ Μάξιμος ὁ Πλανούδης cod. (de opere cf. M. Rackl, *Die griechischen Augustinusuebersetzungen*, in Miscellanea Fr. Ehrle [*Studi e Testi* 37] I, 1924, p. 10–14). Libros singulos praecedit capitulorum breve summarium; capitulorum distributio ab editis pluries diversa. (ff. 1–18) liber I; (ff. 18–35) liber II; (ff. 35–48) liber III; (ff. 48–65) liber IV; f. 63^{v} (in IV, 20, 29) nota de Dionysio Areopagita eadem fere quae scripsit Augustinus docente; (ff. 65^{v}–73^{v}) liber V; (ff. 73^{v}–79^{v}) liber VI; (ff. 79^{v}–88^{v}) liber VII; (ff. 88^{v}–98) liber VIII; (ff. 98–106^{v}) liber IX; (ff. 106^{v}–115^{v}) liber X; (ff. 115^{v}–126) liber XI; (ff. 126^{v}–136^{v}) liber XII; (ff. 136^{v}–153) liber XIII; (ff. 153–167^{v}) liber XIV; (ff. 168–197) liber XV. In fine: *τέλος τοῦ περὶ Τριάδος βιβλίου Ἀυρηλίου Αὐγουστίνου*. Interpretationis initium et finem typis dedit Rackl, *op. cit*, p. 12–14.

2 (ff. 198–220) **s. Prosperi** sententiae ex operibus s. Augustini delibatae (M. lat. 45, 1859–1898), interprete Demetrio Cydonio, *τοῦ μακαρίου Αὐγουστίνου ἐπισκόπου Ἱππῶνος κεφάλαια ἐκ τῶν αὐτοῦ λόγων παρεκβληθέντα, ἅπερ ἐκ τῆς Λατίνων διαλέκτου εἰς τὴν Ἑλλάδα μετήνεγκεν* (*ὁ σοφώτατος καὶ ἄκρος ἐν Ἕλλησι κῦρ* cancell.) *Δημήτρ(ιος) ὁ Κυδώνης*. Sunt sententiae *τπη΄*, 256 deest, 303 et 304 in unum conflatae sunt (*τα΄*).

3 (ff. 220–238^{v}) **Fulgentii Ruspensis** de fide (M. lat. 40, 753–778, 13), interprete Demetrio Cydonio, *τοῦ αὐτοῦ μακαρίου Αὐγουστίνου πρὸς Πέτρον περὶ πίστεως* cod., *παρὰ τοῦ αὐτοῦ Δημητρί(ου) ἑρμηνευθέν* addidit ipse interpres. In fine: *τέλος τοῦ πρὸς Πέτρον περὶ πίστεως βιβλίου Αὐρηλίου Αὐγουστίνου*. Sequuntur excerpta ex libris s. Augustini contra Iulianum desumpta, nempe: a (f. 238^{v}) *Ὁ αὐτὸς ἅγιος Αὐγουστῖνος ἐν τῷ πρὸς Ἰουλιανὸν ἐπίσκοπον πρώτῳ βιβλίῳ ἐν τῷ ιη΄ κεφ(α)λ(αίῳ)*, b (ib.) *ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ... πρὸς τῷ τέλει τοῦ γ^{ου} κεφαλαίου*, c-d (ff. 238^{v}–239) *καὶ πάλιν ἐν τῷ δ΄ τοῦ αὐτοῦ*, e (f. 239) *ἐν τῷ ἑβδόμῳ*.

4 ⟨**Iohannis Vecci** patriarchae CP. epigraphae sive praescriptiones in dicta ac sententias sanctorum Patrum a se collectas de processione Spiritus sancti⟩ (M. 141, 613–724), *est Ioh. Vecci apud Allatium Gr(aecia) orth(odoxa) t. II. p. 522. Idem opusculum est in cod. ottob. 225, f. 66 A. M(ai)*. (ff. 240–248) epigr. 1 editione paullo fusior; (ff. 248–249^{v}) epigr. 2; (ff. 249^{v}–251) epigr. 3 fusior; (ff. 251–254) epigr. 4; (ff. 254–262) epigr. 5; (ff. 262–263^{v}) epigr. 6; (ff. 263^{v}–265^{v}) epigr. 7; (ff. 265^{v}–273^{v}) epigr. 8; (ff. 273^{v}–278^{v}) epigr. 9 fusior; (ff. 278^{v}–281^{v}) epigr. 10 fusior; (ff. 281^{v}–283^{v}) epigr. 11; (ff. 283^{v}–285) epigr. 12; (ff. 285–301) epigr. 13 longe fusior; f. 290^{v}, iuxta

vv. *ἐρρίζωται φυσικῶς*, in quae desinit editio, A. Mai notavit: *Hactenus Veccus p. 641.*

5 (ff. 302–304) **Constantini** donatio quae dicitur, *Θέσπισμα καὶ διάταξις τοῦ ἐν βασιλεῦσιν ἁγ(ίου) Κω(νσταντίνου) περὶ τοῦ πάπα Ῥώμης* cod. Inc. *Ὠφέλιμον ἔγνωμεν εἶναι σὺν πᾶσι τοῖς σατράπαις*, des. *εὐτυχῶς τε καὶ αἰωνιζόντως κατέχεσθαι παραδεδώκαμεν* (ed. A. Gaudenzi, *Il Costituto di Costantino*, apud *Bullettino dell'Istituto Storico italiano* n° 19, 1919, p. 97, 29–107).

6 (ff. 304^{v}–312^{v}) florilegium patristicum de processione Spiritus sancti, *συναγωγὴ ῥήσεων γραφικῶν δι' ὧν συνίσταται τὸ τῶν Ἰταλῶν δόγμα.* Auctores citantur: Anastasius (f. 306), Athanasius (ff. 306^{v}. 308^{v}–309. 310$^{r\cdot v}$. 311), Basilius (ff. 304^{v}–305^{v}. 308. 309. 311^{v}–312), Cyrillus Al. (ff. 306$^{r\cdot v}$. 307$^{r\cdot v}$. 308$^{r\cdot v}$. 310. 311$^{r\cdot v}$), Gregorius Nyssenus (ff. 305^{v}–306. 307^{v}. 309–310. 312), Iohannes Damascenus (ff. 306^{v}. 312$^{r\cdot v}$), Maximus (f. 308), concilium Nicaenum I (f. 306), Tarasius (f 308). F. 308^{v} Demetrii Cydonii, ni fallor, manu supplementum.

7 (ff. 312^{v}–313) de auctoritate s. Augustini doctrinae magistri, *παράστασις περὶ τοῦ μακαρίου Αὐγουστίνου, ὅπως παρὰ τῶν συνόδων ἐξοχώτατος διδάσκαλος ἀνακηρύττεται* cod. (ed. Rackl, *op. cit.*, p. 2–4).

8 excerpta ex concilio Constantinopolitano ann. 879–880, *μαρτυρίαι περὶ τοῦ προνομίου καὶ μεγαλείου τῆς ἁγίας τῶν Ῥωμαίων ἐκκλησίας παρεκβληθεῖσαι ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς παρὰ Φωτίου τοῦ πατριάρχ(ου) Κω(νσταντινου)πόλ(εως) συγκροτηθείσης συνόδου ἐπὶ τῇ ἑνώσει τῆς ἐκκλη(σίας) ἐκείνης, ἐν ᾗ συνόδῳ παρῆσαν καὶ τοποτηρηταὶ τοῦ ἁγιωτ(ά)του πάπα Ἰω(άννου)* cod. (ff. 314–317^{v}) *πρά(ξεως) α'*, nempe vv. *Πέτρος ὁ εὐλαβέστατος — καὶ ἕνα ποιμένα* (Mansi XVII 380 B 9–384 A 4), ex declaratione Zachariae Chalcedonensis vv. *Κἂν εἴ τις αὐτοὺς - καὶ νομίζεται* (385 A 10–B 10) atque vv. *ἀξίως ἄρα - εἰρήνης ἀνταλλάξασθε* (385 E 5–388 B 13), ex declar. Petri legati vv. *Ὁ κύριος ἡμῶν - νυμφῶνος ἀνάδειξει* (389 A 13–D 5) atque vv. *Ἀκουσάτω πάλιν - ἀπόληται* (392 B 8–E 7); (ff. 317^{v}–327^{v}) *πράξεως δευτέρας*, nempe ab initio usque ad vv. *τῇ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ διαπράξωνται* (393–408 D 3), vv. *Μὴ ἀπαξιῶσαι - πάντα νικᾷ* (413 E 10–420 A 7), vv. *Πέτρος ὁ θεοσεβέστατος - διάφορόν ἐστιν* (420 D 5–421 A 6), vv. *Πέτρος ὁ θεοσεβέστατος - κλήρου τῶν δικαίων* (425 D 5–428 B 6); (ff. 327^{v}–330) ⟨ex actione tertia⟩, *ἐκ τοῦ κομμονιτορίου τοῦ ἀποσταλέντος τοῖς τοποτηρηταῖς* cod., nempe vv. *Εἰ δόκει δὲ τῇ ἁγίᾳ — μετ' ἑτέρας ἁγίας συνόδου* (468 B 7–472 A 9) atque vv. *Βλέπετε ἵνα - ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ* (472 C 3–473 A 13); (ff. 330–334) ⟨ex actione quinta⟩, nempe vv. *Ὅτι μὲν ἀγαθόν - καταδίκην ἐπάξει* (500 C 2–501 C 8) atque vv. *Φώτιος ὁ ἁγιώτατος - ἰδιοχείρως ὑπέγραψα* (504 C 11–512 A 13 paucis subscriptionibus omissis); (ff. 334–337) *πράξεως ἕκτης*, nempe

vv. *Τούτων ἁπάντων - τὸ εὐσεβὲς κράτος ὑμῶν* (513 B 5–517 E 2); (f. 337) *πράξεως ἑβδόμης*, nempe vv. *Εἴ τις τοίνυν - βασιλέων ἡμῶν ὑπογραφῆς* (521 A 6–13). In ff. 317^{v}. 324. 333. 336^{v} supplementa ⟨manu Demetrii Cydonii?⟩; in margine ff. 319^{v}. 320. 323. 327 nomina plura latine saec. XVI interpretata.

Partes tres fasciculos 43 quaterniones comprehendentes ([1] ff. 1–239^{a}: *α'–λ'*, [2] ff. 240–301^{b}: *α'–η'*, [3] ff. 302–337: fasc. quinque sine notis), a quattuor ni fallor scribis exaratae ([a] ff. 1–239. 312^{v}. 313, [b] ff. 240–301, [c] ff. 302–312^{v}, [d] ff. 314–337). Inscriptiones atque capitulorum lemmata rubro colore signata, exceptis tamen lib. II–III, 9 de Trinitate (ff. 18–40) et epigraphis Ioh. Vecci (ff. 240–301). Officinarum chartariarum signa: arcus (cf. Briquet 783), bucranium (cf. Briquet 14119), fructus seu flos quidam (cf. Briquet 5358). Manus posterioris annotationes brevissimae in ff. 240. 244^{v}. 314^{v}. 315. 336. 337. Scriptura vacant ff. 197^{v}. 239^{v}–239^{av}. 301^{v}–301^{bv}. 313^{v-dv}.

Liber fuit olim Demetrii Cydonii (cf. G. Mercati, *Notizie di Procoro...*, p. 159–160); in inventario ann. 1475 videtur recensitus esse (Muntz et Fabre, *La bibliothèque...* p. 237: « Augustinus de Trinitate. Ex papiro in rubeo »).

Integumenti tabulis saec. XVIII corio castaneo obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

607 (olim 859). Saec. XV, chartac., mm. 310 × 215, ff. II (add.). 91, linn. 27.

Orationum hymnorumque collectio. [1] (ff. 1–56^{v}) **S. Augustini** * liber Soliloquiorum animae ad Deum a Demetrio Cydonio interpretatus (M. lat. 40, 863–898), *εὐχαὶ θεωρητικαὶ καὶ ἐρωτικαί, αἱ καλούμεναι μονόλογοι, ἡρμηνεύθησαν δὲ πρὸς τὴν ἑλλάδα γλῶτταν παρὰ κυρ Δημητρίου τοῦ Κυδώνη. τοῦ μακαρίου Αὐγουστίνου ἐπισκόπου Ἱππῶνος, τί ἂν εἴπῃ ἡ ψυχὴ πρὸς μόνον τὸν Θεόν, περὶ τῆς ἀρρήτου γλυκύτητος τοῦ Θεοῦ* cod. In fine: *Ἕως ὧδε εἰσὶ τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου αἱ εὐχαί, αἱ δὲ ἄλλαι διαφόρων τινῶν.* Sequuntur *εὐχαὶ ἕτεραι διαφόρων ποιητῶν*, nempe [2] (ff. 57–58) hymnus ad s. Trinitatem (*Δόξα τῇ παντοκρατορικῇ δυναστείᾳ σου - καὶ δημιουργῷ τῶν ἁπάντων ἐν τριάδι Θεῷ πάντοτε κ. τ. λ.*; cf. *Θηκαρᾶς*, ed. Veneta 1643, p. *ρ'–ρα'*), [3] (f. 58^{v}) oratio matutina (*Κύριε ἀγαθήν μοι τὴν ἡμέραν - πρεσβείαις τῆς παναχράντου δεσποίνης ἡμῶν*: *Θηκαρᾶς*, p. *ριβ'–ριγ'*), [4] (ff. 59–60) alia oratio (*Ἐλθὲ τὸ πάνσεπτον, τὸ πανουργόν - καὶ τῷ υἱῷ καταχρέος προσάγωμεν πάντοτε νῦν κ. τ. λ.*), [5] (ff. 60^{v}–61^{v}) alia oratio (*Εὐχαριστοῦμεν σοι, κύριε Ἰησοῦ Χριστέ - πρεσβείαις τῆς παναχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ πάντων σου τῶν ἁγίων, ἀμήν*), [6] (ff. 62–63^{v}) oratio Nicephori Blemmydae (*Δέσποτα παντοκράτωρ, οὗπερ ἄναρχος καὶ ὑπέρζωος - σοῦ τὸ κράτος, σοῦ ἡ δύναμις κ. τ. λ.*), [7] (f. 63^{v}) prooemium hymni (*Τράνωσόν μου τὴν γλῶτταν - αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν*: *Θηκαρᾶς*, p. *ριδ'*), [8] (ibid.) aliud prooemium (*Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον - οὐκ ἔστιν ἀριθμός*:

Θηκαρᾶς, p. ριδ´–ριε´), 9 (ff. 64–66^{v}) hymnus (Δόξα τῷ πλήθει τῆς μεγαλωσύνης σου - δημιουργῷ τῶν ἁπάντων ἐν τριάδι Θεῷ, πάντοτε κ. τ. λ.: Θηκαρᾶς, p. ριε´–ρκα´), 10 (ff. 66^{v}–67) alia oratio (Κύριε, ῥῦσαι με ἀπὸ θυμοῦ καὶ ὀξυχολίας - ὅτι εὐλογητὸς εἶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν: Θηκαρᾶς, p. ρκα´–ρκβ´), 11 (f. 67) alia oratio (Δόξα σοι ὁ ἀνεχόμενος - εὐλογητὸς εἶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν), 12 (ff. 67^{v}–68) alia oratio (Εὐχαριστοῦμεν σοι, πανάγαθε δέσποτα - ὁ μόνος κραταιός, ὁ μόνος ἀγαθός), 13 (f. 68) alia oratio (Σπλαγχνίσθητι ἐπ᾽ ἐμοί - πρεσβείαις τῆς παναχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου κ. τ. λ.), 14 (f. 68^{v}) oratio matutina (Πάτερ ὕψιστε, ἀκατάληπτε - καὶ πάντων τῶν ἁγίων σου), 15 (ff. 69–70) alia oratio (Εὐλογῶ σε, δέσποτα Θεέ - ἀπόλυσον ἐκ τοῦ ἀθλίου μου σώματος τούτου, πρεσβείαις κ. τ. λ.), 16 (ff. 70^{v}–71^{v}) oratio s. Symeonis τοῦ θαυμαστορίτου (Δέσποτα, κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, λόγε τοῦ Θεοῦ ἀθάνατε - μὴ πλανηθεὶς ἁμάρτω σοι καὶ ἐκβλυθῶ τοῦ φωτός σου, πρεσβείαις κ. τ. λ.), 17 (f. 72$^{r\cdot v}$) oratio s. Symeonis theologi iunioris (Ἐλθὲ ἡ κρυσταλλοειδὴς ζωὴ - σὺν τῷ ἀνάρχῳ προβολεῖ σου Πατρὶ κ. τ. λ.), 18 (ff. 73–74) alia oratio (Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ πάσης κτισεως ποιητὴς - ἐπιθυμεῖν ἀγαθῶν πρεσβείαις τῆς θεοτόκου, ἀμήν), 19 (ff. 74^{v}–75^{v}) oratio ad Spiritum sanctum (Σοὶ τῷ μόνῳ ἀγαθῷ καὶ παναγίῳ - καὶ κράζω ἐν τρυφῇ παραδείσου Δόξα Πατρὶ κ. τ. λ.), 20 (ff. 76–77) oratio (Δέσποτα κύριε παντοκράτορ, ἡ ὑπεράπειρος - καὶ εὐχαριστείαν καὶ προσκύνησιν ἀναπέμπομεν σὺν τῷ μονογενεῖ σου υἱῷ κ. τ. λ.), 21 (ff. 77^{v}-78) oratio s. Macarii (Ὁ Θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ - θεοτόκου καὶ πάντων σου ἁγίων: Θηκαρᾶς, p. ρδ´–ρε´), 22 (f. 78^{v}) prooemium hymnorum (Παράσχου μοι στόμα συνέσεως - μεγαλοσύνην σου, ὁ Θεός, ἕως τῶν ὑψίστων: Θηκαρᾶς, p. ρε´–ρϛ´), 23 (ff. 79-81^{v}) hymnus ad sanctam Trinitatem (Δόξα τῇ μεγαλοπρεπείᾳ τῆς βασιλείας σου - καὶ ποιεῖν ἐν πᾶσι τὸ θέλημά σου τὸ ἅγιον, πρεσβείαις κ. τ. λ.: cf. Θηκαρᾶς, p. ρϛ´–ρια´), 24 (ff. 82–83) alia oratio (Κύριε τοῦ ἐλέους Ἰησοῦ Χριστὲ προαιώνιε - δόξαν καὶ εὐχαριστίαν καὶ προσκύνησιν ἀναπέμπομεν κ. τ. λ.), 25 (ff. 83^{v}–84^{v}) alia oratio (Δέσποτα κύριε ἀκατάληπτε, τὸ πανάγιον καὶ παντοδύναμον - ὁ ἁμαρτωλὸς ἐγὼ καὶ ἀνάξιος δοῦλος σου σὺν τῷ ἀνάρχῳ προβολεῖ σου κ. τ. λ.), 26 (f. 85) alia oratio (Ἄνοιξόν μου τὸ νοερὸν στόμα τῆς καρδίας - ἡ ταλαιπωρός μου ψυχή: Θηκαρᾶς, p. ρκγ´), 27 (ibid.) prooemium (Αἴνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον - ὑψώσωμεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό [ps. 34, 3]: Θηκαρᾶς, p. ρκδ´), 28 (ff. 85^{v}–88^{v}) hymnus (Δόξα τῇ ἀφράστῳ δυνάμει τῆς βασιλείας σου - καὶ προσκύνησιν ἀναπέμπομεν τῷ πατρὶ κ. τ. λ.: Θηκαρᾶς, p. ρκδ´–ρλ´), 29 (f. 88^{v}) alia oratio (Κύριε, δώρησαί μοι κλαυθμὸν διηνεκῆ - καὶ ἀτελευτήτων κολάσεων λυτρωθῶ πρεσβείαις κ. τ. λ.: Θηκαρᾶς, p. ρλ´–ρλα´), 30 (ff. 89–90^{v}) oratio s. Ephraem (Assemanus [graece et latine] III, 487–489, ex hoc codice).

Fasciculi tredecim quaterniones (si excipias ultimum foliorum trium) in fine primis verbis fasc. subsequentis directe scriptis distincti. Inscriptiones rubro pallidiore exaratae. Officinae chartariae signum bucranium (cf. Briquet 14451 ss.). F. 91 scriptura vacat.

F. I agglutinatus est syllabus anno 1550 posterior: *S^{ti} Augustini Ep(iscop)i Hippo-nen(sis) | preces omnes grecae.* | . *859*; inferius *n. 859* | *n. 607.* F. II$^{r.v}$ πίναξ ⟨Winckelmanni⟩.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh. Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

608 (olim 409). Saec. XVI med., chartac., mm. 332 × 230, ff. VI. 181 (+ 17^{a}. 82^{a-c}), linn. 29 (ff. 134 ss. linn. 30).

1 S. Gregorii papae dialogi (M. lat. 77, 150 ss.) ex cod. 1666 descripti. (ff. 1^{v}–25) liber I; (ff. 25^{v}–55^{v}) liber II, περὶ τῆς πολιτείας τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Βενεδίκτου (M. lat. 66, 125–203); (ff. 56^{v}–91) liber III; desiderantur vv. εἶναι μαρτύριον, ὁ κύριος usque ad finem cap. 32 (M. 282 C 17–295 A 15), λείπει ἀπὸ κζ^{ης} ἕως λβ´ (nempe in cod. 1666 post f. 121^{v} folia novem) notavit scriba in f. 82; (ff. 91^{v}–133) liber IV pluribus in fine desideratis ut in cod. 1666, f. 185^{v}. In fine nota: Ἡ βίβλος αὕτη μετεγράφη ἐκ παλαιοτάτου πρωτοτύπου γεγραμ(μένου), ὡς ἔλεγεν εἰς τὸ τέλος τῆς βίβλου, ἐν ἔτει ,ϛτη ἀπριλλ( ) κα^{η}´ (loc. cit.).

2 (ff. 134–177) λόγ(ος) ιβ´, s. **Theodori Studitae** vita, auctore Michaele monacho (M. 99, 233-328, ex hoc codice; BHG^{2}. 1754).

Partes duae in unum conflatae. Prior (ff. V–133) ⟨ab Emmanuele Provatario⟩ exarata est; constat fasciculis duodeviginti quaternionibus (si excipias 12 ternionem et 18 foliorum quinque) primis subsequentis fasciculi verbis directe scriptis atque notis α´–ιη´ in ultima singulorum pagina signatis. Inscriptiones, collocutorum nomina, litterae initiales maximae rubra. Supplementa in ff. 5. 102. 114, correctiones aut lectionum varietates nonnullae (e. g. ff. 4^{v}. 5. 5^{v}. 6. 18^{v}. 19. 102^{v}. 111^{v}. 127).

Altera (ff. 134–181) manu aequali descripta est; fasciculos complectitur sex quaterniones praeter ultimum binionem, cruce atque notis in prima uniuscuiusque pagina (cf. f. 142 β´, f. 174 ϛ´), primis insequentis fasciculi verbis derecte appositis in ultima distinctos. Inscriptio, litterae initiales rubrae. Correctiones in ff. 134^{v}. 135. 145. 148^{v}. 169; supplementa in ff. 134^{v}. 139^{v}. 143. 143^{v}. 165. 170 manu ⟨E. Probatarii⟩, alia manu in ff. 145. 151. 161. 174. 175.

Officinarum chartariarum signa: arcuballista circulo inclusa cum lilio desuper (cf. Briquet 760), sagittae duae decussatae quibus imminet stella sex radiorum (Briquet 6299). Scriptura vacant ff. I–IV. 178–181 a glutinatore addita atque ff. V. VI. 26^{v}. 56^{r}. 82^{v}–82^{cv}. 133^{v}. F. 1 πίναξ ⟨Winckelmanni⟩. De codice egerunt hagiographi Bollandiani (Catalogus cod. hag. Bibliothecae Vaticanae 1899, p. 10).

Integumentum ex corio signato saec. XVI fibulis catenaque olim munitum; in tabula anteriore et in dorso sillybi chartacei saec. XVII cum nota rubra *608*.

609 (olim 414). Saec. XIV, chartac., mm. 300 × 225, ff. I (add.), 218 (+ 7^{a}. 131^{a-h}. 139^{a-h}. 199^{a,b}. 201^{a,b}. 202^{a-g}. 212^{a}), linn. 22-70. Ordo foliorum turbatus restituitur: 1-131^{v}. 147-172. 132-146^{v}. 173. 180-191. 202. 209. 192-201. 210. 174-179. 203-208. 211-218.

Demetrii et Prochori Cydonii interpretationes, opuscula.

1 ⟨**S. Thomae Aquinatis** Summae theologicae pars prima, interprete Demetrio Cydonio⟩, ex antigrapho hiatibus nonnullis laborante, descripta. (f. 8) ⟨prologus⟩; (ff. 8^{v}-49) quaestiones 1-26; (ff. 49-67) quaestiones 27-43, f. 49 *ἀρχὴ τοῦ β^{ου} βιβλίου*; (ff. 67-131^{v}. 147-172^{v}), quaestiones 44-119, f. 67 *ἀρχὴ τοῦ γ^{ου} βιβλίου*; excerptum vulgavit G. Mercati (*Notizie di Procoro*..., p. 15-16).

2 ⟨**Boethii** de differentiis topicis (M. lat. 64, 1173 ss.), interprete Prochoro Cydonio⟩. (ff. 132-135) ⟨liber I⟩ (inc. *Πᾶς λόγος διαλεκτικὸς ὃν οἱ παλαιοὶ περιπατητικοὶ λογικὸν ἐκάλουν*, des. *περὶ δὲ τῶν ὑπολοίπων τεχνολογητέον*); (ff. 135-139^{v}) ⟨liber II⟩ (inc. *⟨Π⟩άντα μὲν τὰ διασαφηθέντα ἐν τῇ τοῦ ἀνωτέρω βιβλίου ὑφῇ*, des. abrupte *ἢ ἐκ διαιρέσεως φύονται, ἐν οἷς* | : M. 1195 A 12 aut ex divisione nascuntur. In quibus).

3 ⟨**Prochori Cydonii** adversus tomum synodicum an. 1351⟩ (cf. G. Mercati, *Notizie di Procoro*..., p. 23-25), nempe [a] (ff. 140-143^{v}) reprehensio testimoniorum (*ϙα´-ρε´*) contra Matthaeum Ephesenum et Nicephorum Gregoram relatorum (inc. mut. *ἣν ἀπωλέσαμεν χάριν* [cf. M. 151, 751 C 7], des. *καὶ ῥητοῖς καὶ ἀποδείξεσι. διὸ καὶ τοῦ προτεθέντο(ς) ἀνυσθέντος σκοποῦ τοῦ λέγειν παυόμεθα*); nulla distinctione facta insequuntur [b] (ff. 143^{v}-144) ⟨defensio syllogismi et rectae fidei affirmatio⟩ (inc. *Ἀπολογητέον δὲ πρὸς τοὺς ἐγκαλοῦντας τὴν τοῦ συλλογισμοῦ χρῆσιν*, des. *οἱ τὴν ἡμετέραν ἡγεμονίαν ἀνῃρμένοι ἑτέρ(αν?) αὐτῆς ὀρθῆς ἔτεμον*; cf. cod. 674, ff. 26^{v}-28. 42$^{r.v}$; M. 151, 701 A 15-D 4), [c] (ff. 144-146^{v}) quaedam de angelis [excerptum f. 144^{v} = M. 701 D 4-11], de lumine thaboritico, de operatione divina [cf. M. 700 C 7-D 6] (inc. *Φανερὸν ὅτι τῶν οὐρανίων σώματων ἡ κίνησις*, des. abrupte *διὸ καὶ πᾶσαν ἀνθρωπίνην δικαιοσύνην ἡ θεολογία φησὶ λογίζεσθαι παρὰ Θεῷ ὡς ῥάκος ἀποκαθημεν*...).

5 s. **Augustini** opera varia, interprete Prochorio Cydonio (cf. G. Mercati, *Notizie di Procoro*, p. 29-31; Rackl, *Die griechischen Augustinusuebersetzungen*, p. 29-30), hoc est [1] (f. 173$^{r.v}$) de vita beata, initio et fine mutila (inc. *εἰς τὴν πλάνην ἀπηγόμην*, des. *οἱ παλαιοὶ ὀνομάζεσθαι ἠθέλησαν ἀπὸ τοῦ χάζεσθαι εἰς τὸ μὴ ὂν* = M. lat. 32, 961, 17-964, 13: in errorem ducebar - ex eo quod nihil sit veteres dictam esse voluerunt); [2] (ff. 180-184) de libero arbitrio liber I; inc. *Φράσον μοι, δέομαί σου*, des. *μὴ ἀναγκαῖον εἶναι πάντη ἀντιπολεμεῖν* (M. 32, 1221-1235, l. 12 ab imo, necesse est omnino ut adversetur); in principio, manu fortasse Demetrii Cydonii, *τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου· ἑρμηνευθὲν παρὰ τοῦ ἱερομονάχου κῦρ Προχόρ(ου)*; [3] epistolae variae (M. 33), nempe (f. 185) ep. 132, (ff. 185-188) ep. 137, (ff. 188-190) ep. 138, (f. 190$^{r.v}$) ep. 92, (ff. 190^{v}-191) ep. 143, (f. 191^{v}) ep. 28, (f. 202$^{r.v}$) ep. 147 (fragmentum, inc. *καὶ ὅτι τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ἡμῶν ἀνακαινιζόμεθα*, des. *οὐχ ὅτι αὐτοῖς ὥσπερ καὶ* = M. 618, 4-621, 39: et quod spiritu mentis nostrae renovamur - non cum eis, sicut), (f. 209$^{r.v}$) ep. 82 (des. in vv. *ἢ ψευδῶς τι θῆναι ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἐπιστολῇ*: M. 278, 35, quam mendaciter aliquid in sua epistola posuisse).

6 **Hervei Natalis** in Petri Lombardi sententias liber I, interprete Prochorio Cydonio, *Ἑρβαίου ἑρμηνευθὲν παρὰ τοῦ ἱερομονάχου κῦρ Προχόρου* cod. (cf. G. Mercati, *op. cit.*, p. 37-38), hoc est (ff. 192-201^{v}. 210) prologi quaestiones 1-4. 7 (inc. *Πότερον ἡ θεολογία ἔστιν ἐπιστήμη*, des. *ἡ παντοδύναμος ἤ τι τοιοῦτον, διὰ τοῦτο καὶ τὰ λοιπά*: cf. ed. Paris. 1647, p. 1-13. 18-21 B 17), (ff. 174-175^{v}) distinct. IX quaest. 3-X, (f. 175^{v}) distinct. XI quaest. 3, (ff. 175^{v}-177^{v}) distinct. XII-XIV, (f. 177^{v}) distinct. XI quaest. 2, (ff. 177^{v}-179^{v}) distinct. XV-XVIII quaest. 3 (des. *διά τινα ἀναγκαιότερα* = ed. cit., p. 92 B 18); in parte sup. f. 174 distinct. XI quaest. 1 ad sextum - quaest. 2 (p. 76-77 B 12 in causa denotatur).

7 (ff. 203-208^{v}) ⟨testimonia Patrum in tomo synodico ann. 1351 adversus Barlaamitas collecta⟩; inc. mut. *ϛ´ Τοῦ μὲν μεγ(ά)λ(ου) Βασιλ(είου), ἐν οἷς πρὸς Εὐστάθ(ιον) τὸν ἰατρὸν γράφει* (M. 151, 730 A 5-746 B 3),

8 (ff. 211-217^{v}) ⟨excerpta ex operibus Patrum a Prochoro Cydonio contra Palamitas collecta⟩ (cf. G. Mercati, *op. cit.*, p. 30-31); priorem partem obtinent (ff. 211-212^{v}) loci *λϛ´* ex libris s. Augustini de Trinitate deprompti. Subsequuntur (ff. 212^{v}-217^{v}) eiusdem s. Augustini sententia (Liber sentent. ex op. Aug. delibatarum, n. 370: M. lat. 51, 488; G. Mercati, *op. cit*, p. 31 nota) atque excerpta haud pauca; alii auctores citantur: (ff. 215^{v}. 216. 216^{v}) Athanasius, (ff. 214. 214^{v}. 215. 215^{v}-216. 217) Basilius, (ff. 214^{v}. 215. 215^{v}. 216. 216^{v}. 217. 217^{v}) Cyrillus Alexandrinus, (f. 216^{v}) Dionysius, (ff. 214. 216^{v}) Gregorius Nazianzenus, (ff. 214$^{r.v}$. 215. 216. 216^{v}) Gregorius Nyssenus, (ff. 215. 215^{v}. 216^{v}) Iohannes Chrysostomus, (ff. 212^{v}-213^{v}. 214. 215. 216^{v}) Iohannes Damascenus, (ff. 214. 217) Maximus; nominantur etiam (f. 216) Palamas (f. 213^{v}) Theodorus haereticus.

9 (ff. 217^{v}-218) ⟨**Prochori Cydonii**⟩ refutatio anathematismi *ζ´* monachorum Athonitarum (*ἀναθεμ. τοὺς λέγοντας αὐτὸ σκιὰν ἢ ἴνδαλμα*; cf. M. 151, 709 D 11; G. Mercati, *op. cit.*, p. 22).

Praemittitur ⟨de assumptione B. M. V.⟩ *ἐρωταπόκρισις*; quaestio (ff. 1$^{r\cdot v}$) inc. *⟨Π⟩ερὶ τῆς ἐν χρόνῳ μὲν γενομένης ἀκεραίας διαλύσεως*, des. *πρὸς αἶνον καὶ δόξαν σήν, Θεὲ πάτερ παντοκράτωρ κ. τ. λ.*; responsum (ff. 2–7) inc. *⟨Ἐ⟩πεὶ βαθυτ(ά)τ(ῳ) καὶ κατὰ τὴν ἀξίαν ὑψηλοτάτῳ ζητήματι δεῖ με νῦν ἀποκρίνασθαι*, des. *σύγγνωθι καὶ σὺ καὶ οἱ σοί, ὃς μετὰ τοῦ Πατρὸς κ. τ. λ.*

Liber constat partibus tribus. I (ff. 1–7^{a}) Fasciculus unus quaternio casu tantum hoc loco ceteris praefixus; signum chartae corona (Briquet 4693).

II (ff. 8-131. 147–172) Fasciculi undeviginti quaterniones (praeter 7 et 15 quiniones, 18 et 19 foliorum quinque) hoc modo sese excipientes: *α^{ον}–ιε^{ον}* (ff. 8–131), *α^{ον}–⟨δ^{ον}⟩* (ff. 147–172): maximam partem (ff. 8^{v}–131^{v}. 168–171^{v}) propria manu exaravit Demetrius Cydonius, ff. 155-163^{r} Michael Tzychandiles ut videtur, ff. 8^{r}. 147–154^{v}. 163^{v}–167^{v}. 172$^{r\cdot v}$ manus aequalis alia. Voces latinae pluries relatae sunt (e. g. ff. 10. 13^{v}. 16. 23. 26^{v}. 32. 81^{v}. 87^{v}. 91^{v}. 92). Operis transcriptio ab amanuensibus significata est: (f. 79^{v}) ┼ *Τὸ ἀπὸ τὸν κόκινον σταυρὸν* [quaest. 58] *καὶ κάτο ἔγραψεν ο Μελιγαλας. ἀπὸ δὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ τετραδίου οφίλει ἵνα το γράψη ὁ Τζυκανδίλης ἕως τὸ κόκινον σταυρὸν. ἐκεῖνος γὰρ γράφη καὶ τὸ οπισθεν βιβλίον* (cf. Mercati, *op. cit.*, p. 6 n. 2, 503), nomen *Μελιγαλας* recurrit denuo in prima fasciculorum *ια'–ιγ'* pagina ima (ff. 82. 90. 98. 106). Signa chartae: arcus cum sagitta (cf. Briquet 796), campana (cf. Briquet 3936), circuli duo linea in stellas desinente separati (cf. Briquet 3230), crux archiepiscopalis (Briquet 5766), statera (Briquet 12403), forcipes (Briquet 14084).

III (ff. 132–146. 173–218) Fasciculi aut fasciculorum reliquiae decem a Prochoro Cydonio exarata, utcumque in unum compacta, nempe: ^{a} fasc. quaternio unus (ff. 132–139), ^{b} folia septem (ff. 140–146), ^{c} f. 173, ^{d} fasc. senio unus (ff. 180–191^{v}), ^{e} folia duo (202. 209), ^{f} fasc. quaternio (ff. 192–199, *α'*), folia tria (200. 201. 210) et fasc. ternio (ff. 174–179), ^{g} fasc. ternio et quaternio (ff. 203–208. 211–218); ff. 168–172. 211 ss. humore atque blattis multum laesa. Signa chartae: flos (Briquet 11667), crux archiepiscopalis ut supra.

Fasciculis atque foliis in unum compactis inserta sunt chartae scriptura vacuae (ff. 132^{a-h}. 139^{a-h}. 199$^{a\cdot b}$. 201$^{a\cdot b}$ 203^{a-g}. 212^{a}); ff. 131^{v}–210^{v} adiectae sunt notae *ιε'–κη'*. Vacua sunt etiam ff. 7^{v}. 7^{a}. 184^{v}. 218^{v}. F. I *πίναξ* ⟨Winckelmanni⟩.

Scripturae exemplum dedit Ioh. Mercati (*op. cit.*, tab. I. II^{b} [Prochorus Cyd.], tab. II^{c} [Demetrius Cyd.]).

Inter libros Sixti IV noster recenseri videtur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 237: « Aliquid B. Thomae, et Augustini. Ex papiro in albo »).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

610 (olim 412). Saec. XIV med., chartac., mm. 297 × 225, ff. I (recens add.). 234 linn. 30.

S. Thomae Aquinatis Summae contra Gentiles libri I et II ⟨a Demetrio Cydonio⟩ in graecum versi, *τοῦ σοφοῦ Θωμᾶ τοῦ τῆς παρὰ Ῥωμαίοις λεγομένης τάξεως τῶν ἀδελφῶν πρεδικατόρων, ἔτι παρὰ τοῖς αὐτοῖς μαΐστωρος τῆς ἱερᾶς τῶν χριστιανῶν θεολογίας, περὶ τῆς ἐν τῇ καθολικῇ πίστει ἀληθείας καὶ κατὰ*

τῶν αἱρέσεων τῶν ἐναντιουμένων αὐτῇ cod. (ff. 2–99^{v}) liber I; pars altera cap. 20 (Sed contra hunc processum plures sunt obiectiones etc.) efficit cap. *κα'*, et hoc modo subsequentia capita uno numero latinis maiora facta sunt (*κβ'–ργ'* pro 21–102); interpretationis cap. 72 specimen vulgavit Ioh. Mercati (*Notizie di Procoro e Demetrio Cidone...*, p. 17–18). (ff. 100–234) liber II; capita 28 et 29 unum efficiunt (*κη'*), 92 et insequentia sine numero relicta sunt.

F. 1, quod fuit olim primum fasciculi cuiusdam *κζ'*, ex codice eiusdem aetatis avulsum, praebet fragmentum quaestionis in Exodum 4, 21 *Ego indurabo cor eius*; inc. mut. *καὶ τοῦτο αἴτιον ἀπιστίας εἶναι δοκεῖ*, deficit in vv. *ἀλλ' ὅσον ἐφ' οἷς ἐκεῖνοι ἔξε* | .

Codicem eficiunt fasciculi *κθ'* quaterniones, si excipias decimum quinionem atque ultimum foliorum septem. Capitum numeri, inscriptiones, litterae maximae initiales rubro colore exarata. Ipsius ut videtur scribae lemmata, notulae, scholia (ff. 20. 21. 31^{v}. 36 [de perfecto: cap. 28 § ultimum]. 52. 55^{v}. 60^{v}. 67. 71. 78. 100. 111. 173. 176^{v}. 197^{v}), emendationes (ff. 24. 48^{v}. 64^{v}. 81. 85. 100^{v}. 105. 110^{v}. 115^{r}. 115^{v}. 129^{v}. 130. 147^{v}. 149 et 153 (cancell.). 172^{v}. 173. 182^{v}. 189. 221), additiones (ff. 64^{v}. 79. 131. 156. 158^{v}. 159^{v}. 175. 204^{v}. 210^{v}. 220. 231). Manu Manuelis Calecae, ut notavit Ioh. Mercati (*op. cit.*, p. 89-90), correctiones (ff. 36^{v}. 56. 58. 183^{v}. 191^{v}. 201^{v}), scholia (ff. 36^{v}. 41^{v}. 110), supplementa (ff. 48^{v}. 56^{v}. 60^{v}. 96^{v}). Exemplo lacunis verisimiliter laborante, spatia plura sine scriptura relicta sunt (ff. 92. 123. 132^{v}. 152^{v}. 158. 172. 194^{v}. 195. 205^{v}. 214. 216. 217. 222. 230; cf. f. 166 monitio *ἐνταῦθα λείπει ἡμίσυ φύλλον*). Officinarum chartariarum signa: (ff. 1–49) quadrupes quidam (basiliscus?), (ff. 51-191) fructus (cf. Briquet 7349), (ff. 196–219) littera *T* (?), (ff. 222 ss.) arcus (cf. Briquet 796). F. I *πίναξ* ⟨Winckelmanni⟩. In sectura inferiore libri clausi inscriptio.

Codex memoratur, ni fallor, in indice ann. 1475 (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 237: « Thomas contra Gentiles. Ex papiro in pavonazio »); commodatus fuit Isidoro card. Rutheno, qui in charta f. 234^{v} hodie agglutinata horoscopum praebuit pro die 13 apr. 1430 et in parte eiusdem aversa cursum lunae ad ann. 1430-1431 pertinentem indicavit (cf. Ioh. Mercati, *op. cit.*, p. 524).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

611 (olim 411). Saec. XIV ex., chartac., mm. 418 × 292, ff. IV. 221 (+ 186^{a}), linn. 40. Ordo foliorum restituendus: 1–191. 196. 197. 192–195. 198–221.

1 (ff. 1–216^{v}) **S. Thomae Aquinatis** Summae Theol. II^{ae} II^{ae} quaestiones 123–189, Demetrio Cydonio ut videtur interprete, *τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου Θωμᾶ ντε Ακουΐνω τῶν ἠθικῶν βιβλίων τοῦ δευτέρου ὑστέρου τὸ ἐπίλοιπον* (quaest. 1–122 in cod. 612). Quaestione 155 perperam *ρνδ'* notata subsequentes uno numero fiunt editis minores, numero *ρξζ'* omisso restituitur concordia.

2 *ἐπιστολαί* ⟨**Demetrii Cydonii**⟩ duae: [1] (ff. 217–218) ⟨ad Simonem Atumanum archiepiscopum Thebarum⟩, [2] (f. 218) ⟨ad civem amicum⟩ (ed. Ioh. Mercati, *Notizie di Procore e Demetrio Cidone ...*, p. 355–358).

Liber a duobus scribis sese excipientibus ([a] ff. 1–104^{v}, [b] ff. 105 ss.) diligenter exaratus. Constat foliis quattuor praeviis atque fasciculis viginti octo quaternionibus (si excipias ultimum ternionem) in prima et extrema singulorum pagina ima signatis. Inscriptiones, numeri, litterae initiales maximae et maiores rubro colore distincta. Spatia nonnulla scriptura vacant (e. g. ff. 5. 15. 16. 17. 19. 20^{v}. 22^{v}. 26. 28. 29. 31^{v}. 32. 33), lacunae ampliores aperiuntur in ff. 45. 102. 185^{v}. 186-186^{av} (art. VII quaest. 186 fere totus deest); supplementum in f. 82. Signa chartae: aquila (cf. Briquet 67), arcus (cf. Briquet 790), tuba cornea (Briquet 7643). F. I-IV. 218^{v}–221 vacua. F. IV *πίναξ* ⟨Winckelmanni⟩. In sectura inferiore libri clausi ✝ *ΤѠΝ | ΗΘΙΚѠΝ | ΤΟΥ ΔЄΥΤ(Є)Ρ(ΟΥ) | ΤΟΥ | CΤЄΡ(ΟΥ?)*. De hoc codice et insequenti quaedam apud M. Rackl, *Die griech. Uebersetzung der Summa theologica des hl. Thomas von Aquin* in *Byzant. Zeitschrift*, 1923, p. 57.

In tabulis corio rubro obductis, fibulis olim munitis, tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in tabula anteriore et in dorso sillybi chartacei saec. XVII cum nota rubra *611*.

612 (olim 410). Saec. XIV, chartac., mm. 400 × 280, ff. 427, ll. 34-40.

S. Thomae Aquinatis Summae Theol. II^{ae} II^{ae} quaestiones 1-122, Demetrio Cydonio ut videtur interprete, *τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου Θωμᾶ ντε Ἀκουΐνω τῶν ἠθικῶν τοῦ δευτέρου τὸ πρότερον* cod. In fine quaest. 46 (f. 192^{v}): *τέλος τῆς περὶ τῶν θεολογικῶν ἀρετῶν πραγματείας· ἀρχὴ τῆς περὶ τῶν γενικῶν ἀρετῶν.*

Partes duae a totidem scribis sese excipientibus exaratae (I, ff. 1–270^{v}; II, ff. 271 ss.); fasciculi *νδ'* quaterniones (si excipias *η'* foliorum septem, *ιθ'* et *νδ'* terniones). Inscriptiones, litterae initiales maximae et maiores rubro colore distinctae.

Ex exemplo lacunis laborante descriptus est liber (e. g. ff. 39^{v}. 44. 46^{v}. 48. 48^{v}. 65^{v}. 83. 104. 116^{v}. 130. 152. 160. 213^{v}. 253^{v}. 294^{v}. 298. 336^{v}. 387^{v}. 425^{v}). Officinarum chartarium signa: (ff. 1–94) pirum inter duo folia seu fructus quidam, (ff. 98–186. 233–268) cassis ut videtur, (ff. 192–229) circuli duo linea recta partiti et coniuncti (cf. Briquet 3194), (ff. 272–292) equus dimidius (cf. Briquet 3560), (ff. 297 ss.) arcuballista (cf. Briquet 790).

Inter libros Sixti IV noster fortasse recensetur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque ...*, p. 237: « Secunda Secundae beati Thomae. Ex papiro in nigro »).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

613 (olim 413). An. 1496 (f. 498), chartac., mm. 292 × 221, ff. II (add.). 498 (+ 195^{a}) linn. 30.

S. Thomae Aquinatis Summa contra Gentiles ⟨interprete Demetrio Cydonio⟩, *τοῦ σοφοῦ Θωμᾶ τοῦ τῆς παρὰ Ῥωμαίοις λεγομένης τάξεως τῶν ἀδελφῶν πρεδικατόρων, ἔτι παρὰ τοῖς αὐτοῖς μαΐστωρος τῆς ἱερᾶς τῶν χριστιανῶν θεολογίας, περὶ τῆς ἐν τῇ καθολικῇ πίστει ἀληθείας καὶ κατὰ τῶν αἱρέσεων τῶν ἐναντιουμένων αὐτῇ* cod. (ff. 1–83) liber I; caput 20 in duo dividitur, parte altera incipiente a vv. « Sed contra hunc processum » sub lemmate *κα' Ὅτι πλείους ἀντιθέσεις ἔστιν εὑρεῖν κατὰ τῆς τῶν προειρημένων ἐπιχειρημάτων προόδου*; (ff. 84–190^{v}) liber II; capita 28 et 29 in unum compacta sunt, nulla facta distinctione; caput ultimum (89) deficit in vv. *μέχρις ἂν ἔλθῃ πρὸς τὴν ἐσχάτην συμπλήρωσιν. εἰ* (quousque ueniat ad ultimum complementum. Licet); (ff. 196–364) liber III, quem praecedit (ff. 191–195^{v}) librorum III et IV tabula capitulorum; inscribitur *Θωμᾶ τοῦ σοφωτάτου, γεγονότος Λατίνοις διδασκάλου θεολογίας, κατὰ Ἑλλήνων βιβλίον τρίτον*; capita 95 et 96 in unum conflata sunt, item 131 et 132 (*ρλ'*); (ff. 365–497) liber IV; caput *η'* (*Πῶς ἡ καθολικὴ ἐκκλησία τὸ μέσον τοῦ Φωτεινοῦ καὶ Σαβελλίου καὶ Ἀρείου δοξάζει*) inc. *Ἐκ τῶν προειρημένων τοίνυν καὶ τῶν ὁμοίων τῆς θείας γραφῆς δογμάτων* (= pars ultima cap. 7); cap. *θ'–ιγ'* sunt edita 8–12; numerus *ιε'* cap. 13 et 14 utrique praemittitur; caput *λ'* complectitur edita 29–31, numeris *λα'* et *λβ'* omissis; capita *λγ'–ξη'* sunt edita 32–67; caput *ξθ'* complectitur edita 68 et 69.

Subscriptio (f. 498): ✝ *ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον τοῦ λατίνου Θωμᾶ ἐν ἔτει ,ζ^{ω} πέμπτω μηνὶ ὀκτοβρ(ίω) ἰνδ. ιε', (ἡλίου) κύ ε', (σελήνης) κύ. ιγ': θεμέλ(ιον) κϛ'.*

Librum efficiunt fasciculi sexaginta quattuor quaterniones (si excipias 10 foliorum septem, 25 ternionem, 40 foliorum quinque, 64 par foliorum) a duabus ni fallor manibus sese excipientibus diligenter exarati (I = ff. I–190, *α'–κδ'*; 191–195^{a}; 196–408^{v}, *α'–κζ'*. II = ff. 409–498, *α'–ιβ'*). Litterae initiales maximae et maiores ff. 402–496^{v} rubro colore distinctae, ceterae omissae. F. 1 summo ornatus variis pigmentis et auro manu persica, ut videtur, affabre pictus. Spatia nonnulla vacant scriptura, exemplo verisimiliter lacunis laborante (e. g. ff. 151. 155^{v}. 171^{v}. 172. 181. 466. 481^{v}). Marginibus adscripta sunt supplementa (ff. 108^{v}. 142. 230^{v}. 252^{v}. 266^{v}. 400), scholia (ff. 198^{v}. 201^{v}), correctiones (e. g. ff. 7. 24. 45^{v}. 47. 84^{v}. 107. 329. 382. 402), coniecturae (ff. 53^{v}. 127^{v}. 273. 294). Officinarum chartariarum signa: (ff. 1–190) forfices (cf. Briquet 3670), (ff. 191–218) bilanx (Briquet 2471), (ff. 219–408) forfices maioris moduli (cf. Briquet 3666). Ff. 83^{v}. 195^{a}. 364^{v}. 498^{v} omnino vacua. F. I^{v} inscriptio brevis (*τοῦ σοφοῦ Θωμᾶ τοῦ τῆς παρὰ Ῥωμαίοις λεγομένης τάξεως τῶν ἀδελφῶν πρεδικατόρων*); ibidem et in sectura media libri clausi signum (possessoris?) singulare. Schidulae duae saec. XVI medio posteriores nuper repertae, una membranacea (*Thomae Aquinatis Theologia . | . 413.*), altera chartacea (*τοῦ σοφοῦ θωμᾶ, διδασκάλου τῆς ἱερᾶς τῶν χριστιανῶν θεολογίας*) tabulae anteriori aversae agglutinatae sunt.

In tabulis corio rubro obductis, fibulis olim munitis, tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in tabula anteriore et in dorso sillybi chartacei saec. XVII cum nota rubra *613*.

614 (olim 415). Saec. XV, chartac. (ff. 127-162 membran.), mm. 295 × 220, ff. 162 (+ 109^{a-d}. 126^{a}), linn. 35-42.

1 (ff. 1–75^{v}) **S. Thomae Aquinatis** Summae contra Gentiles liber II, interprete ⟨Demetrio Cydonio⟩, ex exemplo lacunis laborante descriptus (cf. ff. 41. 64. 65. 65^{v}. 68^{v}. 73). In fine: *τέλος τοῦ δευτέρου βιβλίου τοῦ ὅλου κατὰ Ἑλλήνων βιβλίου τοῦ μακαρίου Θωμᾶ.*

2 (ff. 76–79) **Constantini** donatio, quae dicitur, sub inscriptione *δόγμα βασιλικὸν γραφὲν πραχθὲν καὶ δοθὲν τῇ ἱερᾷ καὶ ἁγίᾳ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Ῥώμης παρὰ τοῦ μακαρίου Κωνσταντίν(ου) τοῦ ἐν βασιλεῦσι πρώτου χριστιανοῦ.* Textus tam praecedente (cod. 606, ff. 302–304) quam editione (Gaudenzi, p. 87–107) longe plenior, cum versione latina plane consentiens; des. *δεσπότου ἡμῶν Φλαβίου Κωνσταντίνου Αὐγούστου καὶ Γαλικάνου ἀνδρῶν ὑπάτων καὶ λαμπροτάτων.*

3 (ff. 80-82^{v}) **Boethii** de Trinitate liber (M. lat. 64) ⟨Manuele Caleca interprete⟩, *τοῦ μακαρίου Βοητίου τοῦ φιλοσόφου περὶ τῆς ἁγίας τριάδος* cod. Omittitur prooemium; inc. *Τῆς μὲν χριστιανικῆς πίστεως τὸ σεβάσμιον*, des. *ἀναπληρώσουσιν αἱ εὐχαί* (M. 1249 B 13–1256). Inter lineas et in marginibus emendationes nonnullae.

4 s. Anselmi Cur Deus homo (M. lat. 158, 361–432) ⟨interprete Manuele Caleca⟩, *τοῦ μακαρίου Ἀνσέλμου ἐπισκόπου Καντουαρίας διάλογοι περὶ τοῦ Δια τί ὁ Θεὸς ἄνθρωπος* cod. Omittitur prooemium. (ff. 84–97) liber I; cap. 18 procedit usque ad vv. *ἅπερ ἐπὶ Θεοῦ οὐ δύναται συμβαίνειν* (quae in Deum cadere nequeunt, 391 B 2), ceteris cap. *ιθ'* efficientibus; (ff. 98–109) liber II; caput *ιϛ'* comprehendit edita 16 et 17 atque subsequentis primam sententiam, *ιζ'* (ed. 18) inc. *Πᾶσα γὰρ ἀνάγκη καὶ ἀδυναμία.* In marginibus et inter lineas correctiones.

5 (ff. 110–126^{v}) **Demetrii Cydonii,** *τοῦ Κυδών(η)* cod., ⟨defensio s. Thomae adversus Nilum Cabasilam⟩. Inc. *Ἡ μὲν κατὰ Λατίνων προθυμία τοῦ ἀνδρὸς τούτου μεγάλη καὶ θαυμαστή*, des. *καὶ τῶν τὴν χάριν δεχομένων ἀντιχαρίζεσθαι.* De opere scripsit M. Rackl, ***Die ungedruckte Verteidigungsschrift des Demetrios Kydones für Thomas von Aquin gegen Neilos Kabasilas*** (Divus Thomas VII, 1920, p. 303–327); excerpta typis dederunt M. Rackl (***Die griech. Uebersetzung der Summa theologiae des hl. Thomas v. Aquin***, in ***Byz. Zeitschrift***, 1923, p. 49-50) et G. Mercati (*op. cit.*, p. 390, 392).

6 Luciani Samosatensis [1] (ff. 127–131) tyrannicida; in fine: ***explicit meditat(i)o lucian(i) de tirannoctono***; [2] (ff. 131–132) Hercules; in fine: ***explicit prolalia u(e)l hercules luciani***; [3] (ff. 132–133) de electro seu de cycnis, ***incipit de helectro u(e)l de cygnis*** cod.; in fine: ***explicit de electro***;

[4] (ff. 133–134^{v}) iudicium uocalium inde a vv. *Μέχρι μέν, ὦ Φωνήεντα δικασταί,* ***incipit acusatio litere scilicet contra aliam literam consonantem t quasi apud iudices vocales*** cod.; in fine: ***explicit sermo de acusatione litere scilicet contra t apud vocales, qui dicitur Iudicium vocalium.***

7 (ff. 135^{v}–142^{v}) **Ovidii** metamorphoseon lib. I–II, 240 ex interpretatione Maximi monachi Planudae, *Ὀβιδίου ποιητοῦ περὶ μεταμορφώσεων, ὃ Μάξιμος μοναχὸς ὁ Πλανούδης μετήνεγκεν ἐκ τῆς τῶν Λατίνων φωνῆς εἰς τὴν ἑλλάδα* cod.; des. abrupte *ζητεῖ μὲν ἡ Βοιωτία τὴν Δίρκην, Ἄργος δὲ τὴν Ἀμυμώνην.*

8 in **Aristotelis** physica paraphrases [1] (ff. 143-146) ⟨**Simplicii**⟩ in prooemium (ed. Diels, Berolini 1882, p. 1–8, 30); [2] ⟨**Themistii**⟩ (ff. 146^{v}–158) in lib. I, (ff. 158^{v}–162^{v}) in lib. II; des. abrupte in vv. *τὴν τύχην αἰτιᾶται λέγων ὡς* (ed. Schenckl, Berolini 1900, p. 1–49, 9).

Pars prima et praecipua huius codicis (ff. 1-109^{d}) a Manuele Caleca exarata est; ei adiecti sunt diversi libelli, ut edocuit Ioh. Mercati (***Notizie di Procoro...***, p. 90–91). Constat fasciculis quattuordecim quaternionibus (si excipias 10 foliorum septem et 11 quinionem). Inscriptiones, numeri, lemmata rubro liquore distincta; emendationes permultae et supplementa in ff. 80 ss.; vocae latines in marginibus ff. 85^{v}. 86^{v}. 89^{v}; linn. 40 circiter. Officinarum chartariarum signa: basiliscus (cf. Briquet 2639), equus dimidius (cf. Briquet 3540), equus currens, trimontium (Briquet 11719).

Pars secunda (ff. 110-126^{a}) complectitur fasciculos duos, unum quaternionem et alterum foliorum novem. Signum chartae turris (Briquet 15887); linn. 36.

Pars tertia (ff. 127-142) a Maximo Chrysoberga, ut videtur, perscripta est (cf. Mercati, *op. cit.*, p. 87. 90). Comprehendit fasciculos duos quaterniones. Inscriptiones, lemmata minio exarata, litterae initiales maximae plures caeruleo et rubro coloribus distinctae; linn. 35 circiter. In margine f. 135^{v}, alia manu, voces quattuor hebraicae.

Pars quarta (ff. 143-162^{v}) constat fasciculis duobus quinionibus ex codice eiusdem aetatis avulsis. Inscriptiones et litterae initiales desunt; linn. 37.

Scriptura vacant ff. 79^{v}. 83. 109^{v}–109^{dv}. 126^{a}. 135^{r}.

Inter libros Sixti IV pars prior nostri recensetur (Muntz et Fabre, ***La bibliothèque...***, p. 237: « Secunda pars B. Thomae contra Gentiles; Boetius de Trinitate; et Anselmus cur Deus homo. Ex papiro in rubeo »). In sectura inferiore libri clausi inscriptionis vestigia.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

615 (olim 416). Saec. XIV ex., chartac., mm. 298 × 220, ff. IV. 442 (I. II. 441. 442 add.), linn. 28.

S. Thomae Aquinatis Summae contra Gentiles libri III et IV ⟨interprete Demetrio Cydonio⟩, ut in codice 613 paucissimis exceptis. Praemittitur (ff. 1–6^{v}) capitum *πίναξ.* (ff. 7–253) liber III; capita 95 et 96 in

unum conflata sunt; (ff. 253–438^{v}) liber IV; caput η' (*Πῶς ἡ καθολικὴ ἐκκλησία τὸ μέσον τοῦ Φωτεινοῦ καὶ Σαβελλίου καὶ Ἀρείου δοξάζει*) inc. Ἐκ τῶν προειρημένων τοινυν καὶ τῶν ὁμοίων τῆς θείας γραφῆς δογμάτων (= pars ultima cap. 7); capita θ'-ξη' sunt edita 8-67, ξθ' constat 68 et 69 in unum redactis.

Codicem efficiunt fasciculi quinquaginta sex quaterniones (si excipias κδ' et μθ' foliorum septem, νϛ' binionem), quibus addita sunt folia duo in principio et in fine (I. II. 441. 442). Litterae initiales maiores atque numeri rubro liquore exarata. Scholia in ff. 10^{v}. 11. 15. 273; correctiones in ff. 15. 20. 49^{v}. 336^{v}. 422^{v}; fenestrae nonnullae, exemplo ut videtur lacunis laborante. Officinarum chartariarum signa: arcuballista (Briquet 715), claves duae decussatae (Briquet 3837), littera *R* cum cruce desuper (cf. Briquet 8929), tuba cornea (cf. Briquet 7709). Folia addita (I. II. 441. 442) ex libro expensarum Itali cuiusdam in insulis degentis videntur avulsa; f. 441 sumptus lingua graecitatis infimae illati, inter quos nomen F r a n c i s c i P i n e l l i (? *Φρατζίσκω Πινέλω*) bis legitur. Scriptura vacant ff. I-IV^{v}. 439-440^{v}. 441^{v}-442^{v}. In sectura inferiore libri clausi inscriptio ·:· *θωμᾶ βιβλίον τρίτον* ·:·, *καὶ τὸ τετ(α)ρ(τον)* addidit alia manus.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

616 (olim 417). Ann. 1354 (f. 313^{v}) chartac., mm. 295 × 225, ff. I. 315, linn. 28.

S. Thomae Aquinatis Summae contra Gentiles libri III et IV ⟨interprete Demetrio Cydonio⟩, fere ut in codd. 613 et 615. Praemittitur (ff. 1–2^{v}) *πίναξ* capitulorum. (ff. 3–178^{v}) liber III; capita 95 et 96 in unum conflata sunt; (ff. 178^{v}–313^{v}) liber IV ut in cod. 615.

Fasciculi quadraginta quaterniones (si excipias primum et ultimum utrumque nunc foliorum quinque, vicesimum tertium quinionem) ⟨κζ'⟩-ξϛ' signati, a Michaele Tzychandile exarati; f. 315^{v}: ✝ *ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς τοῦ Τζυκανδ(ί)λ(ου)*. Inscriptiones, numeri, litterae initiales maiores colore rubro distinctae. Officinarum chartariarum signa: campana (cf. Briquet 3935; in ff. 311 ss. alia campana, cf. Briquet 4029), forcipes (cf. Briquet 14084), fructus seu flos quidam (cf. Briquet 7372), pondus (cf. Briquet 12403), unicornui caput (cf. Briquet 15757).

Versionis auctor, Demetrius Cydonius scilicet, orationem s. Thomae (⟨*Deus, qui*⟩ *ecclesiam tuam b. Thomae* etc.) f. 1 summo addidit, subscriptionem latinam f. 313^{v} apposuit: *Finito libro sit laus et gloria Christo. Istum librum transtulit de latino in greeum demetrius de thesalonicha seruus Ihū X^{i}. laborauit autem transferendo per unum annum. et fuit completus M^{o} ccc^{o} l^{o} v indictione octaua. xxiiij mensis dece(m)bris ora post meridiem tertia. hoc autem dictum est non solum pro istis duobus libris tertio s(cilicet) et 4°. set pro tota Su(m)ma contra Gentiles, que* (deletum?) *tota fuit translata.* Ipse Demetrius totum codicem lustravit, plura correxit siglo *γρ.* addito (cf. ff. 8^{v}. 12^{v}. 49. 69^{v}. 72^{v}. 79^{v}. 119. 144^{v}. 179. 186. 198. 238^{v}. 272. 273^{v}. 291), alia supplevit (ff. 49. 56. 96^{v}. 107^{v}. 128^{v}. 146. 213. 214^{v}. 244^{v}. 268^{v}), scholia addidit (ff. 5. 5^{v}. 8^{v}. 14. 23^{v}. 41^{v}. 42. 51^{v}. 105^{v}. 107^{v}. 191^{v}. 211. 216^{v}, 219^{v}). Fenestrae non paucae apertae sunt, eadem atque in codd. 613 et

615. In sectura inferiore libri clausi sinistrorsum: *θωμ(α) βιβ(λιον) γ^{ον} | καὶ δ^{ον}*, dextrorsum: *thome.*

Inter libros Sixti IV noster recensitus est (Müntz et Fabre, *La bibliothèque*..., p. 237: « Tercia et quarta pars B. Thomae contra Gentiles. Ex papiro in nigro ». De eo plura invenies apud Ioh. Mercati (*Notizie di Procoro e Demetrio Cidone*..., praesertim in pp. 160–161).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

617 (olim 418). Saec. XVI, chartac., mm. 331 × 230, ff. 332 (+ 58^{a}), linn. 30.

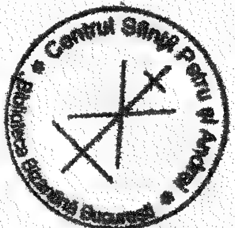
1 (ff. 1–6^{v}) c a t e n a in psalmum 1 (= typus III Karo-Lietzmann, Catenarum graecarum catalogus, p. 25 ss.; cf. Vat. gr. 1682, ff. 1–4).

2 (ff. 6^{v}–300^{v}) **Theodoreti** episcopi Cyrensis commentarius in ps. 2–150 (M. 80, 873–1997) — *ἐνθάδε ἄρχεται τῆς ἐξηγήσεως μόνος ὁ τῆς Ἀντιοχείας Θεόδωρος* cod. (*ἀληθῶς δὲ Θεοδωρήτου* ***Maius*** add. in margine) — ut in cod. Neapol. II. B. 11 (45) cum quo omnino convenit (Codices Graeci mss. Regiae Bibliothecae Borbonicae descripti ... a Salvatore Cyrillo, t. I, 1826, p. 150–154). Cum codice 1 editionis Schulzianae (Monac. 478) noster plerumque consentit, si excipias diversitates in 2, 9, 12-13 et in 3, 2–3; editione fusior est in ps. 75–77.

3 (ff. 301–332^{v}) catena in XII cantica utriusque Testamenti, *ἑρμηνεῖαι διαφόρων ἐξηγητῶν εἰς τὰς ᾠδάς* cod., ut in cod. Monacensi 478 (Hardt, Catalogus codd. manuscriptorum bibliothecae Regiae Bavaricae I v, Monachii 1812, p. 22–23); eadem fere legitur apud Corderium (Expositio Patrum graecorum in psalmos, tomus III, Antverpiae 1646, p. 853–962). Auctores citantur: C y r i l l u s (Alexandrinus), E u d o x i u s, E u s e b i u s (Caesariensis), G e n n a d i u s, G r e g o r i u s N y s s e n u s, H e s y c h i u s, I o h a n n e s C h r y s o s t o m u s, N i c o l a u s (presbyter), S e v e r i a n u s, S e v e r u s, T h e o d o r e t u s, T h e o d o r u s, V i c t o r.

Codicem efficiunt fasciculi triginta tres quiniones (si excipias 33 ternionem, 1 et 6 quaterniones, 5 senionem, 32 foliorum novem) in prima singulorum pagina signati (cf. ff. 19. 29), quibus praefixus est fasc. quinio unus (ff. 1-10) manu coaequali exaratus. Inscriptiones et numeri, litterae initiales maximae rubro liquore distincta. Marginibus insunt correctiones (ff. 12^{v}. 23. 24. 197^{v}. 202. 203^{v}. 248), supplementa nonnulla (e. g. ff. 11. 20^{v}. 31^{v}. 34. 41^{v}. 48^{v}. 59. 300. 311^{v}. 315. 319. 325), scholium (f. 61^{v} in 32, 15 *κατὰ μόνας*). F. 1 *πύλη*. Signum chartae ancora circulo inscripta cui superimponitur stella sex radiorum (Briquet 481). Foliorum secturae colore flavo tactae; in sectura inferiore *COMM. IN. PSAL. GRAE.* F. 58^{a} vacuum. De codice quaedam apud Rahlfs, *Verzeichnis der griechischen Handschriften des Alten Testaments*, p. 252.

Integumentum membranaceum.

618. Saec. XVI med., chartac., mm. 345×240, ff. I (membran. add.). 194 (+174^{a}), linn. 29.

Theodori Mopsuesteni (*Θεοδ. Ἀντιοχέως* cod.) ⟨in prophetas minores, Zachario excepto⟩ (M. 66, 124-632). (ff. 1–36^{v}) in Oseam, (ff. 38–50^{v}) in Ioelem, (ff. 51–78^{v}) in Amos, (ff. 79–84^{v}) in Abdiam, (ff. 85–97) in Ionam, (ff. 98^{v}–122^{v}) in Michaeam, (ff. 123^{v}–136^{v}) in Nahum, (ff. 137^{v}–149^{v}) in Abacuc, (ff. 150–162) in Sophoniam, (ff. 163–173^{v}) in Aggaeum, (ff. 174–191) in Malachiam.

Liber ab eadem manu quae ff. 302^{v} ss. codicis 589 perscripsit exaratus. Constat fasciculis 26 quaternionibus (si excipias 9. 17–20. 26 terniones et 16 foliorum septem) numeris arabicis in prima singulorum pagina instructis. Officinarum chartariarum signa: (ff. 50. 72–91) arcuballista circulo inscripta cui superstat stella sex radiorum (cf. Briquet 759), (ff. 1–41. 61. 95–164. 185–188) homo incudem malleo percutiens (cf. Briquet 7558), (ff. 70. 168–179. 189–193) stella rhombo et circulo inscripta (cf. Briquet 6097). Scriptura vacant ff. 37$^{r.v}$. 97^{v}. 123^{r}. 137^{r}. 162^{v}. 192-194. F. I ⟨manu L. Allatii⟩: *Theodori Antiocheni in Prophetas Minores.*

In tabulis et in dorso corio rubro obductis, tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in tabula anteriore et in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra *618.* Fibularum et catenae vestigia.

619 (olim 419). Ann. 1014–1015 (f. 11^{v}), membran., mm. 218×155, ff. II. 348, linn. 40 circa.

Psalmi et cantica scholiis nonnullis instructa.

1 (ff. 17–332) Psalmi cum scholiis marginibus inscriptis ⟨ex **Theodoreti** commentario maximam partem depromptis⟩. Auctores alii pauci citantur: Amphilochius (f. 315^{v}, in ps. 138, 15); Athanasius (f. 103, in argum. ps. 40 [= M. 27, 196 B]; f. 126^{v}, in ps. 51, 1 [cf. M. 245 A]); Basilius (f. 141, in ps. 59, 10; f. 144, in ps. 61, 10); Germanus (f. 171, in ps. 72, 10); Hesychius (f. 56, in ps. 21, 1 [cf. V. Jagić, Supplementum psalterii Bononiensis, Vindobonae 1917, p. 35]; f. 105^{v}, in ps. 41, 8 [cf. cod. 1682, f. 155]; anon. in argumenta ps. 72 et 75 [ff. 170 et 177^{v}; cf. Jagić, p. 141 et 147–148], in ps. 125, 4 [f. 300^{v}; cf. Ioh. Mercati, *Note di letteratura biblica e cristiana antica*, Roma 1901, p. 150]); Iohannes Chrysostomus (f. 105^{v}, in ps. 41, 8; f. 141, in ps. 59, 10; f. 145, in ps. 62, 4); Iosephus (f. 175, in ps. 73, 15); Nilus (f. 177, in ps. 74, 9); ipse Theodoretus (*Θεο*§ in ff. 67^{v}. 102^{v}. 129^{v}) et anonymus quidam (*ἄλλος*). In fine: † *ὁμοῦ τοῦ ἁγιοπολίτου δόξαι ξ καὶ καθ(ίσματα) κ´* †. Sequuntur (f. 332^{v}) ps. 151, (f. 333$^{r.v}$) beatitudines, nempe Matth. 5, 3–12^{a}.

2 (ff. 334–348) cantica utriusque Testamenti (ed. Swete, *The old Testament in Greek*, III², 1899, p. 811 ss.) scholiis aucta, hoc ordine sese excipientia: ⟨α´⟩ canticum Moysis in Exodo, β´ canticum Moysis in Deuteronomio, γ oratio Annae, δ´ canticum Habacuc, ⟨ε´⟩ canticum Isaiae, ς´ oratio Ionae, ζ´ oratio Azariae cui subiungitur Dan. 3, 46–51 et *ὕμνος τῶν γ´ παίδων* (3, 52–56), η´ hymnus trium ss. puerorum, hoc est Dan. 3, 57–88 pluribus omissis, θ´ oratio B. M. V., ⟨ι´⟩ oratio Zachariae, ⟨ια´⟩ oratio Ezechiae, ⟨ιβ´⟩ oratio Manassae, ⟨ιγ´⟩ oratio Symeonis. In marginibus scholia nonnulla; primum: *Ὠδή ἐστιν μέλος, ἡδυφωνία, μουσουργία, αἶνος, ὕμνος. Μωυσῆς δὲ λῆμμα, ψιλάφημα*; ultimum: *Ἰσραὴλ λέγεται νοῦς ὁρῶν Θεόν, τουτέστιν οἱ ἐξ ἐθνῶν δεξάμενοι τὸ φῶς τῆς δόξης κυρίου.* Iohannes Chrysostomus citatur f. 334. In fine (f. 348) methodus adeundi psalterii manu posteriore f. 16^{v} iterata; inc. *Ἐὰν ἔννοιαν ἔχῃς τὴν οἵαν οὖν*, des. *ὃ βούλ(ει?) πρᾶξαι περίμηνον.*

Praeponuntur [1] (ff. 1–5) **Theodoreti** protheoria in psalmos (M. 80, 857–865). [2] (ff. 5^{v}–6) hymnus matutinus (Swete, *op. cit.*, p. 832–834), cui subditur manu posteriore (f. 6) ps. 50, 1–10. [3] (f. 6^{v}) symbolum Constantinopolitanum usque ad vv. *εἰς μίαν ἁγίαν κα|* (Hahn, *Bibliothek der Symbole*, Breslau 1897, p. 162–165). [4] (ff. 7–9) ⟨**Eusebii Caesariensis**⟩ argumenta in psalmos inde a *ιζ´ Εὐχαριστεία τοῦ Δαυὶδ κ. τ. λ.* (M. 23, 68 B–72); insequuntur (f. 9^{v}) canticorum et hymnorum inscriptiones. [5] (ff. 10–11) tabulae ostendentes quomodo mensium horae ad corporis umbram dimetiantur (cf. Boll, Cat. Codd. Astrolog. graec. VII, 1908, p. 189–190), quot diebus et noctibus constent menses, quot horis dies et noctes (cf. Montfaucon, Palaeographia graeca, p. 362–363). [6] (ff. 11^{v}–12^{v}) tabulae paschales annorum 1017–1032 (tab. ann. *͵ςφκγ´ ͵ςφκδ´ ͵ςφκς* perierunt, f. 11 plus dimidio lacerato); in marginibus ff. 12–13 tab. pasch. annorum 1150–1174. [7] (f. 13) hymnus *Φῶς ἱλαρόν* (Christ, Anthologia graeca carminum christianorum, Lipsiae 1871, p. 40; cf. Edgar Smothers, in *Recherches de science religieuse* XIX, 1929, p. 266–289), in fine cuius eadem manu: *Μνησθ(ητι), Κύριε, ἐν τῇ βασιλεῖα σου τῷ σῷ δούλῳ Λέοντ( ) τῶ ποθω πολλῶ κτησαμένω τα τοῦ θεοπάτωρος Δα(υι)δ ἑρμηνευτᾶ μελωδήματα*; ib. alia manu: *μετετεθ(η) τω ονῶμα αυτ(ου) Λαβρεντ (Λαυρέντιος?) ἀπωκίρομενος μ(ηνι) νοέμβριω ἰνδ. ε´ ετ(ους) ͵ςφλ´* (= ann. 1022). [8] (ff. 13^{v}–16^{v}) *ἑρμηνία καὶ διδασκαλία Θεοφίλου πρεσβυτέρου εἰς τὸ Πατὲρ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.* Inc. *Ἰσχυρὸς ὁ λόγος τοῖς ἐννοοῦσιν αὐτὸν*, des. *καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν.* Eadem interpretatio in cod. Rossiano 10 (hodie 736), f. 154.

Codex in Italia meridionali exaratus, ut plane demonstrant ornatus tabularum paschalium ff. 10–12^{v} atque litterarum maximarum aut maiorum initialium coloribus rubro caeruleo viridi flavo picti, necnon loci nonnulli flavo liquore tacti ea omnino

ratione qua librarii regionis illius delectabantur. Constat fasciculis quadraginta duobus quaternionibus (si excipias 1 hodie foliorum sex atque 6 ternionem) in prima singulorum pagina summa dextrorsum minio signatis (ff. 17–348) atque fasciculo uno nunc foliorum septem praevio (ff. 10–16). Addita sunt posterius [a] in custodiam membranae duae (ff. I–II) in quibus scriptiones rudissimae nullius momenti, [b] folia sex (1–6) atque [c] folia tria (ff. 7–9) ex duobus codicibus eiusdem aetatis avulsa. Inscriptiones, numeri, psalmus 151 atque beatitudines minio descripta. Manibus recentioribus adiecta sunt (ff. 1–2) oratio ad Christum, ut videtur, magnam partem hodie deleta aut resecta, (f. 5) litteris inter se colligatis nomina *Ιωαννης Θεοδωρος*, (ib.) index brevissimus librorum (*Εἰσὶ τὰ βιβλία τὰ ὄντα εἰς τὸ σακκίον — ἀσματικόν καὶ ὀρολογιον*), (ff. 5^v. 6. 11^v) scriptiunculae fere evanidae. F. 12 *Ἰω(άννης) ὁ ξηρο(ς) καὶ δοῦλος χριστοῦ ὑπέγραψα*, (f. 348^v) epistola ficticia (*Μεγαλεπιφανέστατε ἅγιέ μου αὐθέντα καὶ γάμβρε, εὔχομαι τῶ Θεω ὑγιαίνειν σε καὶ χαίρειν μετὰ τῆς αὐθέν(του) καὶ παριποθήτ(ου) μου ἀνεψιᾶς καὶ πάντων τῶν ὑπο σε κ. τ. λ.*), ib. nota *346*. F. 347 suo loco post 340^v reposui.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

620 (olim 420). Saec. XVI med., chartac., mm. 335×230, ff. 208, linn. 30.

1 (ff. 1–98^v) In Canticum canticorum catena trium Patrum, quae dicitur, Theodoreti Cyrensis interpretatione atque Michaelis Pselli commentario intermixtis (de qua cf. M. Faulhaber, *Hohelied-Proverbien-und Prediger-Catenen*, Wien 1902, p. 6–19: typus B^2). Expositio trium Patrum (Gregorii Nysseni, Nili, Maximi) atque Pselli in M. 122, 537–685; commentarium Theodoreti in M. 81, 28–213.

Quae sequuntur ex cod. Laurentiano IV, 6 (Bandinius, t. II, p. 524–525) descripta crederes; eadem fere in Ottob. gr. 414 et in cod. 423, ff. 55 ss. legimus (cf. Codices Vaticani graeci, t. II, p. 139–140).

2 s. Anastasii Sinaitae quaestiones (M. 89, 329 ss.), *τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου ἀπόκρισις πρὸς τὰς προσενεχθείσας αὐτῶ ἐπερωτήσεις παρά τινων ὀρθοδόξων, πρῶτων περὶ διαφόρων κεφαλαίων* cod., hoc ordine: (ff. 101–167) quaest. 1–59 ab editis non semel discrepantes; s. Scripturae testimonia fere omnia omittuntur, ss. Patrum *χρήσεις* multo minores afferuntur, quaest. 27 et 28 eodem numero signantur, excerptum ex s. Cyrillo (568 AB) efficit quaest. λ', 33 et 34 in unum conflantur, 41–59 numeris carent; (ff. 167–170^v) quaest. ⟨142–151⟩; (ff. 170^v–185^v) quaest. ⟨60–70⟩; (ff. 185^v–186) quaest. ⟨128⟩ pars altera (M. 781); (ff. 186–187^v) quaest. ⟨71–74⟩; (ff. 187^v–191^v) quaest. ⟨152–154⟩ usque ad vv. *εἴτε διὰ λόγου εἴτε διὰ ἐπιστολῆς* (M. 820 C 13).

3 (ff. 191^v–193) **ss. Basilii** et **Gregorii Nazianzeni** dialogus *.

4 (ff. 193–195) **Theodoreti** *ἐκ τοῦ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος.*

5 varia chronologica, nempe [1] (f. 195) de apparitione Domini, [2] (f. 195$^{r.v}$) ex **Eusebii** chronicis excerptum (*Μετὰ γὰρ τὸ πληρωθῆναι — ἡμέρᾳ κυριακῇ*: M. 92, 1053 C), [3] (f. 195^v) **Hesychii** ex homilia in natalem Domini, [4] (ff. 195^v–196) **Iohannis Damasceni** de ⟨mensibus⟩ Macedonicis ex ecclesiastica traditione.

6 (ff. 197–200^v) **Epiphanii** * liber de vitis prophetarum (recensio B, cod. Coislin. 120: M. 43, 415–424 B 11 et 426 A 7–C 7).

7 (ff. 201–206^v) Ieremiae * Paralipomena (ed. Ceriani, Monumenta sacra et profana V, 1868, p. 11–18; BHG^2 777).

Liber a Christophoro Avero ann. 1549 exaratus (L. Dorez, *Le registre des dépenses* ..., Fasciculus J. W. Clark dicatus, p. 171: «[13 iun.]... a messer Christofano Auuero, per la sua mercede de la scrittura di Theodoreto in Cantica Canticorum in greco; [30 iul.] ... a messer Christofano Averoo per la scrittura d'un libro greco chiamata Anastasio»). Constat partibus duabus in unum compactis: priorem (ff. 1–100) efficiunt fasciculi tredecim quaterniones, excepto ultimo binione, primis insequentis fasc. verbis in ultima pagina directe scriptis distincti; alteram (ff. 101–208^v) componunt fasciculi item quaterniones quattuordecim, excepto paenultimo binione, eadem ratione atque praecedentes signati atque notis instructi (cf. ff. 109. 179. 181). Inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae. In marginibus correctiones nonnullae (e. g. ff. 2^v. 7. 11^v. 13. 18^v. 92^v. 94^v. 95^v. 96^v, manu alia rudiore ff. 65. 68^v. 81. 83), supplementa (ff. 3^v. 8^v. 30^v. 31^v. 35. 44. 48. 51. 58^v. 62. 83. 85^v), coniecturae (ff. 11^v. 12^v. 30. 43^v. 50^v. 73. 75^v. 79. 83. 90^v. 93^v. 97). Officinarum chartariarum signa: (ff. 1–40) arcuballista circulo inclusa (cf. Briquet 747), (ff. 43–86) ancora inclusa circulo cui stella superstat (Briquet 481), (ff. 90–150) incus cum malleo circulo inscripta (Briquet 5963), (f. 152 ss.) corona cum stella quinque radiorum desuper (Briquet 4833). Scriptura vacant ff. 99. 100. 196^v. 207. 208. Foliorum secturae caeruleo colore tactae. Partis utriusque paginas signavit ipse ni fallor scriba; folia singula typis recens notata sunt.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

621 (olim 453). Saec. XVI med., chartac., mm. 321×232, ff. IV. 184, linn. 40 (ff. 1–76^v). 29 (ff. 79 ss.).

1 (ff. 1–77) in Canticum canticorum catena trium Patrum, Theodoreti Cyrensis interpretatione atque Michaelis Pselli commentario intermixtis ut in cod. 620. Paginas singulas correxit, coniecturis supplementisque tum graece tum latine auxit Matthaeus Devarius librorum graecorum emendator in Bibliotheca Vaticana inde ab anno 1541, sui nominis compendio (M^t) non semel adhibito.

2 Theodoreti episcopi Cyrensis in Danielem commentarius (M. 81, 1256–1545), hoc est (ff. 79–82^v) praefatio, (ff. 82^v–88) liber (*λόγος* cod. et ita

deinceps) I, (ff. 88-98^{v}) liber II, (ff. 98^{v}-109^{v}) liber III, (ff. 109^{v}-120) liber IV, (ff. 120-126) liber V, (ff. 126^{v}-132^{v}) liber VI, (ff. 132^{v}-142^{v}) liber VII, (ff. 142^{v}-148) liber VIII, (ff. 148-160) liber IX, (ff. 160^{v}-182) liber X.

Partes duae in unum conflatae. Prior (ff. 1-78) ⟨a Francisco Syropulo⟩ exarata est. Constat fasciculis undecim quaternionibus (si excipias 6 e 7 biniones, 8 ternionem) A^{ov}-IA^{ov} in prima singulorum pagina ima signatis. Ipsius scribae manu correctiones (e. g. ff. 5. 8^{v}. 9. 13. 29^{v}. 44^{v}), supplementa (e. gr. ff. 5. 6^{v}. 9. 10. 14. 17^{v}). F. 78^{v} manu coaeva: *Teodoreto sop(ra) la cantica | Greco.*

Pars altera (ff. 79-184) ⟨ab Emmanuele Provatario⟩ descripta. Complectitur fasciculos quattuordecim quaterniones (exceptis 8 ternione, 14 binione); in fine uniuscuiusque prima subsequentis verba directe scripta sunt. Correctiones haud rarae (e. g. ff. 84^{v}. 85. 87^{v}. 90. 91. 92. 172^{v}. 174^{v}. 176^{v}), coniecturae (e. g. ff. 79^{v}. 94. 94^{v}. 102^{v}. 154. 160. 172. 175. 177^{v}), supplementa (ff. 85. 88. 90. 96. 105. 114. 125^{v}. 140^{v}. 160^{v}. 167^{v}. 169^{v}. 181). Inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae. Officinarum chartariarum signa: galerus (cf. Briquet 3370), sagittae duae decussatae cum stella desuper (cf. Briquet 6298), stella sex radiorum rhombo arcuato atque circulo inscripta (cf. Briquet 6097). Ff. I-IV in custodiam addita. 77^{v}-78^{v}. 183. 184 vacua. Partis utriusque chartae continua enumeratione olim signatae sunt (pp. 1-360); folia singula typis recens notavimus. De codice quaedam apud A. Rahlfs, *Verzeichnis* ..., p. 252.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

622 (olim 423). Saec. XIII (ff. 123-130 saec. X ex.), membran., mm. 185×130, ff. I (add.). 130, linn. 24-27.

1 ⟨**Theodoriti** episcopi Cyrensis⟩ de Providentia Dei (M. 83, 556 ss.), nempe (ff. 1-10^{v}) ⟨oratio 1⟩; (ff. 11-17^{v}) oratio 2; (ff. 17^{v}-28^{v}) oratio 3; (ff. 28^{v}-37) oratio 4; (ff. 37-48) oratio 5; (ff. 48-59^{v}) oratio 6; (ff. 59^{v}-70) oratio 7; (ff. 70-86) oratio 8; (ff. 86^{v}-99) oratio 9; (ff. 99^{v}-116^{v}) oratio 10.

2 (ff. 117-122^{v}) ⟨s. **Athanasii** (?) ad Antiochum ducem respons. 137⟩, nempe contra Iudaeos testimonia Scripturae de Christo (M. 27, 684 C 15), *Ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ* cod.; abrumpitur in vv. *ὡσεὶ ἄνθρωπος ἀναβοήθητος ἐν* | (697 A 12).

3 epistolae variae. [1](f. 123) ⟨**Philostrati** ep. 19⟩ inde a vv. *οὐχ ἑνὸς καὶ ἄστρα πάντων καὶ ὁ ἥλιος* (Hercher, Epistolographi graeci, Parisiis 1873, p. 473) atque 39. In fine: *Φιλοστράτου Ἀθηναίου ἐπιστολαί.* [2](ff. 123-133^{v}) **Bruti** epistolae 1-16. 29. 30. 51-58 (*ιθ΄-κ⟨ϛ΄⟩*). 17-20 (*κ⟨ζ΄⟩-⟨λ΄⟩*). 31. 32. 69 (λγ΄). 70 (λδ΄). 35-50. 21-28 (*να΄-νη΄*). 59-68. 33 (ξθ΄). 34 (ο΄). Varietates

collegit Hercher (op. cit., p. XXIX-XXXII). [3](f. 130^{v}) *ἐπιστολαὶ Βασιλείου τοῦ α΄ θρόνου* (Basil. Scamandrenus, 970-974?). *Εἰς Συμεῶνα βασιλ(ικὸν) α΄ σπαθ(άριον) α΄ νοτ(άριον) τοῦ δρόμ(ου) καὶ ἀναγρα(φέα) τῶν Ἀρμενι(ακῶν)*; inc. *Καὶ ἁλιεὺς οὐχ ἁπλῶς δίκτυα οὐδὲ βόλους*, abrumpitur in vv. *ἀναλόγως τῆι γῇ καὶ τῇ γεωργίαι οὐκ ἀποροῦντες μὲν οὐδὲν ἄλλως* |.

Partes duae in unum compactae. Prior (ff. 1-122) fasciculos quindecim complectitur quaterniones (excepto tertio quinione) in prima singulorum pagina summa dextrorsum signatos (cf. ff. 17. 27. 51. 67. 107); ff. 1-9. 85-95 manu recentiore suppleta sunt. Scholia brevia in ff. 62^{v}. 77^{v}, supplementum in f. 111^{v}, animadversio in f. 52^{v}. Ff. 59. 116. 117. 122 humore atque blattis laesa non sine certo scripturae damno; ff. 1. 2. 114. 115 venenis chimicis conspurcata.

Pars altera foliis tantum octo constat; in marginibus et inter lineas, manu saec. XIV-XV, correctiones additionesque nonnullae; f. 130 perterebratum.

F. I agglutinatus est syllabus anno 1550 posterior: *Theodoriti sermones de pro|uidentia Dei.* | *423.*

Inter libros Sixti IV noster fortasse recensetur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque* ... p. 240: « Theodorichi de Providentia. Ex membr. in nigro »).

In tabulis et in dorso corio castaneo obductis, fibulis olim munitis, tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in tabula anteriore et in dorso sillybi saec. XVII cum nota rubra *622*.

623 (olim 421). Ann. 1549-1551, chartac., mm. 337×232, ff. II (add.) 258, linn. 30.

1 **Theodoreti** episcopi Cyrensis in Ezechielem (M. 81, 808-1256), hoc est (ff. 1-3^{v}) argumentum; (ff. 3^{v}-14) ⟨tomus I⟩; (ff. 14-22) tomus II; (ff. 22^{v}-29) tomus III; (ff 29-36^{v}) tomus IV; (ff. 36^{v}-45^{v}) tomus V; (ff. 45^{v}-53) tomus VI; (ff. 53-60^{v}) tomus VII; (ff. 60^{v}-69) tomus VIII; (ff. 69-74^{v}) tomus IX; (ff. 74^{v}-79^{v}) tomus X; (ff. 79^{v}-90^{v}) tomus XI; (ff. 90^{v}-102^{v}) tomus XII; (ff. 102^{v}-111) tomus XIII; (ff. 111-116^{v}) tomus XIV; (ff. 116^{v}-126) tomus XV; (ff. 126-137^{v}) tomus XVI.

2 **Origenis** (in marg.) ⟨in Ieremiam⟩ (ed. Klostermann, *Origenes Werke*, III Bd., Leipzig 1901), hoc est: (ff. 141-148) homilia 1; (ff. 148-150) hom. 2; (f. 150$^{r.v}$) hom. 3; (ff. 150^{v}-154^{v}) hom. 4; (ff. 154^{v}-164) hom. 5; (ff. 164-166) hom. 6; (ff. 166-168) hom. 7; (ff. 168-172^{v}) hom. 8; (ff. 172^{v}-176) hom. 9; (ff. 176-180) hom. 10; (ff. 180-182^{v}) hom. 11; (ff. 182^{v}-190) hom. 12; (ff. 190^{v}-192^{v}) hom. 13; (ff. 192^{v}-201^{v}) hom. 14; (ff. 201^{v}-205^{v}) hom. 15; (ff. 205^{v}-211) hom. 16; (ff. 211-213^{v}) hom. 17 mutila (cf. ed. p. 145); (ff. 213^{v}-221^{v}, l. 8) hom. 18, quae des. abrupte *ἐρχομένων ὀφθῃ* (ed. p. 165); subsequitur nulla facta distinctione (ff. 221^{v}-227^{v}) hom. 19 initio mutila et lacuna laborans (ed. p. 165. 167); (ff. 228-237^{v}) hom. 20, *ιθ΄* cod.

3 (ff. 238–255v) *ὁμιλία κη'*, revera **Clementis Alexandrini** Quis dives salvetur (ed. Barnard, Cambridge 1897 [*Texts and Studies* V, 2]); lacunis pluribus laborat codex (ff. 238. 238v. 239. 239v. 254v. 255).

Partes duae ab Emmanuele Graeco descriptae. Prior (ff. 1–140) exarata est, ut videtur, primis mensibus anni 1549 (cf. Batiffol, *La Vaticane de Paul III à Paul V*, p. 116: « die 23 maii 1549: Theodoretus in Ezechielem prophetam graeco »). Constat fasciculis duodeviginti quaternionibus, excepto ultimo binione, in prima singulorum pagina signatis (cf. ff. 57. 73).

Pars altera (ff. 141–258) biennio post absoluta (mart. 1551; cf. L. Dorez, *Le registre des dépenses* ..., p. 176) in Bibliotheca die 31 oct. 1552 reposita est (Arch. Bibl. t. XI, f. 48). Fasciculos complectitur quindecim quaterniones, praeter ultimum ternionem, in ultima uniuscuiusque pagina signatos.

Inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae. In marginibus correctiones, additiones, coniecturae nonnullae. Officinarum chartariarum signa: ancora circulo inclusa, cui superstat stella sex radiorum (cf. Briquet 481); flos quidam circulo incriptus, cui superimponitur stella (cf. Briquet 6683); sagittae duae decussatae (cf. Briquet 6272). Scriptura vacant ff. 138–140. 203v–204. 256–258v. Foliorum secturae liquore violaceo tactae. Partis utriusque chartae continua enumeratione olim signatae sunt (pp. 1–510); folia singula typis notavimus.

De codice brevitur egerunt Klostermann (*op. cit.*, p. XIV–XVI), Barnard (*op. cit.*, p. XX–XXI), Rahlfs (*Verzeichnis* ..., p. 252).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

624 (olim 422). Saec. XII, membran., mm. 263×198, ff. I. 200 (I. 199. 200 add.), linn. 28.

Theodoriti episcopi Cyrensis opera duo. [1]Eranistes seu Polymorphus (M. 83, 28–336), hoc est (ff. 1–2) praefatio, (ff. 2–29) Immutabilis, (ff. 29–71) Inconfusus, (ff. 71–107v) Impatibilis; subsequuntur ⟨demonstrationes per syllogismos⟩ (ff. 107v–109v) quod immutabilis sit Deus Verbum, (ff. 109v–112) quod unio sit inconfusa, (ff. 112–114v) quod impatibilis sit divinitas Salvatoris. In fine epigramma *Ἄτρεπτος, ἀσύγχυτος, ἀπαθὴς μένει — Ἡ τριὰς ἔστω τῶν σοφῶν τούτων λόγων.* [2]Haereticarum fabularum compendium (M. 83, 336–556), nempe (ff. 115-116v) praefatio; (ff. 116v-132v) liber I; (ff. 133-139) liber II; (ff. 139-143) liber III; (ff. 143-154) liber IV; capp. 3–4 lemmatis quae in ed. Roma leguntur instructa sunt; (ff. 154–198) liber V, divinorum librorum epitome, *ἡ ἐπιγραφὴ τοῦδε τοῦ ε' λόγου αὕτη* al. manu in marg. In fine: *Ἐπληρώθη Θεοῦ χάριτι τὸ κατὰ αἱρέσεων Θεοδωρίτου. Πολλὰ βιβλία φιλοκάλει· τοῦτο γὰρ οὐκ ἔστι περισπασμὸς ἁπλῶς· μελέτη γὰρ πολλή, κόπωσις σαρκός.*

Fasciculi 25 quaterniones, si excipias ultimum sex foliorum, in prima singulorum pagina summa dextrorsum signati (cf. 9. 33. 153). Exstant tum ipsius scribae manu tum alterius recentioris lemmata (ff. 118. 120. 121v. 150), scholia (ff. 3. 3v. 4. 4v. 55v. 58. 62. 83. 83v. 88v. 90v. 105. 114v), correctiones (e. g. ff. 7. 8v. 9v. 14v. 15v. 16. 37. 43. 44. 157), additiones (ff. 11. 51v). Fenestella aperta est f. 131, exemplo fortasse lacunoso. Inscriptiones, collocutorum nomina flavo colore tacta. Ff. I. 199. 200 saec. XVI in custodiam addita.

F. I summo nota *53*, inferius manu ⟨Romuli Mammacini?⟩ *Opera Theodoriti* (sub qua indicatione inter libros Sixti IV iam recensitus fuerat; Müntz et Fabre, *La bibliothèque* ..., p. 241: « B. Theodorichi Opera. Ex membr. in pavonazio »), deinde *βίβλος αὕτη Θεοδωρήτου ἐπισκόπου γενομένου Κύρου πόλεως.* F. Iv index brevis latinus saec. XVI. Librum commodo acceperunt Nicolaus Maioranus et I. B. Cervinus (cf. Vat. lat. 3966, f. 1).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

625 (olim 619). Ann. 1549-1550, chartac., mm. 233×169, ff. 223, linn. 22.

Theodoreti Graecarum affectionum curatio (M. 83, 784 ss.; ed. Raeder, Lipsiae 1904). (ff. 1-3v) prologus; (ff. 3v-23v) sermo 1; (ff. 23v-44v) sermo 2; (ff. 44v-67) sermo 3; (ff. 67-82v) sermo 4; (ff. 82v-102v) sermo 5; (ff. 102v-125) sermo 6; (ff. 125-135v) sermo 7; (ff. 135v-153) sermo 8; (ff. 153-170) sermo 9; (ff. 170-192) sermo 10; (ff. 192-209v) sermo 11; (ff. 209v-220v) sermo 12, des. abrupte in vv. *διανυκτερεῦσαι πίνοντα ἔφη, καὶ τῶν ἄλλων ἀ* | (M. 1141 A 2; Raeder, p. 314, 16).

Liber exaratus ab Emmanuele Graeco, qui scripturae mercedem accepit die 9 ian. 1550 (L. Dorez, *Le registre des dépenses* ..., p. 172; Batiffol, *La bibliothèque* ..., p. 123). Constat fasciculis 28 quaternionibus, excepto sexto foliorum septem; notis signati sunt sex priores tantum, omnes vero praebent in fine prima subsequentis fasc. verba directe scripta. Inscriptiones, litterae initiales maximae liquore rubro pallidiore distinctae. Ipsius scribae manu correctiones siglo *γρ.* saepius adhibito (e. g. ff. 3v. 4. 4v. 5. 7v. 147v. 162v. 164, 175v. 195. 208. 211v), supplementa brevissima (ff. 8v. 12. 18v. 20. 84v. 128. 128v. 174. 205). coniecturae (ff. 3v. 88. 107v. 138v. 180v. 219). Officinarum chartariarum signa: flos quidam circulo inscriptus cui superstat stella (cf. Briquet 6683), sagittae duae decussatae (cf. Briquet 6272), scala scuto inclusa cui superimponitur crux (Briquet 5929). Ff. 221–223 scriptura vacant.

Integumenti tabulis corio nigro signato obductis agglutinatum est dorsum novum. Fibularum vestigia. In tabula anteriore sillybus chartac. XVII cum nota rubra *625*.

626 (olim 424). Saec. XIV (ff. 1–116 ann. 1306–1307), chartac., mm. 240×168, ff. 213, linn. 31 (ff. 1–116), 29–32 (ff. 116v ss.).

1 Theodoreti Graecarum affectionum curatio (cf. cod. 625). (ff. 1-2v) prologus; (ff. 2v-15) sermo 1; (ff. 15-25) sermo 2; omittuntur vv. *τοὺς Ἕλληνας ἐξεπαίδευσε — ἀλλ' ὅμως καὶ ταῦτα* (Raeder, p. 72, 2–78, 10;

M. 856 A 6-873 B 2) inferius, ff. 116-120^{v}, suppleta; sermo 3 (ff. 25-34) inc. abrupte *ὁ Πλάτων σαφῶς ἐπιστάμενος* (ib.); (ff. 34-42^{v}) sermo 4; (ff. 42^{v}-53^{v}) sermo 5; (ff. 53^{v}-66) sermo 6; (ff. 66^{v}-72) sermo 7; (ff. 72-81^{v}) sermo 8; (ff. 81^{v}-91^{v}) sermo 9; (ff. 91^{v}-105) sermo 10; (ff. 105-116) sermo 11; sermo 12 omittitur.

2 (ff. 121-213^{v}) **Nicolai Methonensis** (al. m.) refutatio institutionis theologicae Procli Platonici (ed. Voemel, Francofurti ad Moenum, 1825); cap. 1 des. *ἡ αὐτὴ καὶ μονάς* (p. 9, 22), cap. ultimum (*ρϘθʹ* = ed. laud. *ρϘηʹ*) des. *ἀπογίνεται χωρὶς τῆς τοῦ ὑποκειμένου φθορᾶς* (Voemel, p. 219, 14). Refutationis capita singula praecedunt capita Procliana ab editione antiqua Aem. Porti (Hamburgi 1618, p. 415 ss.) non semel discrepantia: codicis nostri varietates accurate notavit L. Holstenius in exemplo editionis Hamburgensis inter libros Barberinianos sub numero J. IV. 31 servato.

Partes duae in unum conflatae. Prior (ff. 1-120) fasciculos complectitur quindecim quaterniones (si excipias 11 et 15 foliorum septem) in ultima singulorum pagina signatos atque par foliorum (ff. 119-120). In capite sermonis uniuscuiusque additum est summarium ex prologo desumptum; alibi, manibus variis, supplementa brevissima (e. g. ff. 18. 18^{v}. 22. 22^{v}. 24. 66. 74^{v}. 90^{v}), correctio (f. 18), annotationes (ff. 3. 117^{v}. 118), nomina latina (in marg. f. 24). Signum chartae in ff. 119. 120, farcimen (cf. Briquet 13600). In fine sermonis undecimi (f. 116): † *ἔτος ͵ϛωιεʹ*: †.

Partem alteram tribus manibus eiusdem aetatis sese excipientibus facile crederes descriptam (nempe ^{a} ff. 121-152^{v}, ^{b} ff. 153-170^{v}, ^{c} ff. 170^{v}-213). Hanc efficiunt fasciculi duodecim quaterniones (si excipias *ηʹ* foliorum septem, *ιβʹ* nunc foliorum sex) in prima et ultima singulorum pagina minio signati. Inscriptiones, numeri, litterae initiales rubro colore exarata. Correctiones in ff. 122^{v}. 123. 124. 125. 131^{v}, supplementa nonnulla (e. g. ff. 121. 122. 122^{v}. 123. 124^{v}. 125. 196. 203^{v}. 209^{v}). F. 213^{v} inscriptio latina saec. XVI erasa, quae propinquissima illi cod. 598 f. 174 mihi videtur et ex vestigiis quae supersunt ita restituenda: *Ioseph Capiblancus Vicentinus instaurabat anno 157(5?).*

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

627 (olim 862). Saec. XVI, chartac., mm. 335×230, ff. I. 186, linn. 27.

Theodori Heracleensis * in psalmos I-CXVIII, 138, revera ni fallor brevis interpretatio ex variis auctoribus scholae Antiochenae concinnata; cf. quod breviter attigi in *Chaînes exégétiques grecques*, col. 1128-1130. Loci complures sub nomine *Διοδώρου* aut *Ἀναστασίου* in catenis occurrunt, alii nihil aliud sunt nisi exiguum commentarii Theodori Mopsuesteni compendium. Excerpta nonnulla vulgavit L. Mariès, qui opus Diodoro Tarsensi vindicavit (*Revue de philologie* XXXV, 1911, p. 59, 63-68; *Recherches de science religieuse*, 1919, p. 82-100 [praefatio, argumentum ps. 118]; *Études préliminaires à l'édition de Diodore de Tarse sur les psaumes*, Paris 1933).

Liber ex exemplo mutilo descriptus (Messanensis, Univ. 38; cf. Mariès, *Études préliminaires* ..., p. 14-18), abrumpitur in vv. *ἐπειδὴ γάρ φησιν ἔφθασας ἀποφή* | (Corderius, Expositio Patrum Graecorum in psalmos t. III, 1646, p. 483, l. 2 ab imo); curas expertus est Matthaei Devarii in bibliotheca Vaticana codicum graecorum emendatoris, qui nonnulla correxit, alia coniecturis auxit, nominis sui compendio (*Mᵗ*) saepius addito.

Fasciculi 24 quaterniones (si excipias primum binionem, ultimum septem foliorum) ⟨a Viviano Brunoro⟩ circa annum 1570 perscripti, nullis notis signati. Officinarum chartariarum signa: (f. 61) arcuballista circulo inscripta (cf. Briquet 750), (f. 60) scala scuto in crucem desinente inclusa (cf. Briquet 5931), alibi stella rhombo arcuato atque circulo inscripta (cf. Briquet 6097). Scriptura vacant ff. I^{v}. 131^{v}. 185-186^{v}. F. I *Theodorus Heracliensis. 862; in Psalmos 627* addidit alia manus.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

628 (olim 425). Saec. XI, membran., mm. 184×142, ff. 253, linn. 21.

Theodoreti episcopi Cyri historia ecclesiastica (M. 82; ed. Parmentier, Leipzig, 1911). (ff. 1-59^{v}) tomus I, capitum tabula omissa; (ff. 59^{v}-104^{v}) tomus II; desiderantur vv. *πεντήκοντα μὲν καὶ διακόσιοι συνῆλθον — λέγειν ποτὲ πατέρα* (7, 1-8, 41 = p. 100, 16-114, 1) uno fasciculo post f. 64^{v} perdito; (ff. 104^{v}-130^{v}) tomus III; (ff. 131-191^{v}) tomus IV; (ff. 192-253) tomus V; desiderantur vv. *σεσω]κότα θεόν — τῆς ἀληθείας ἐλύττησαν. Διο* | (39, 12-24 = p. 344, 19-347, 7) foliis duobus perditis post f. 251^{v}; des. *ἡγεμονεύσαντας πόλεων* (p. 348, 14). In fine: *Τέλος τοῦ εʹ τόμου Θεοδωρήτου ἐπισκόπου Κύρου ἱστορικοῦ.*

Liber a duobus scribis sese excipientibus (b, ff. 113-193) diligenter exaratus. Constabat fasciculis triginta tribus quaternionibus in prima singulorum pagina ima sinistrorsum signatis; perierunt post f. 64^{v} fasc. nonus, post f. 251^{v} fasc. tricesimi tertii folia duo media et ultimum. Inscriptiones litteris semi-uncialibus, quae dicuntur, distinctae. Supplementa in ff. 20^{v}. 179^{v}, correctiones in ff. 105^{v}. 115^{v}. 203. 212. 231. 238. F. 253 nota ad mensem martium ann. 1278 pertinens; f. 248^{v} lineae duae ex lingua graecitatis infimae. Folia nonnulla, praesertim in initio et fine, humore inquinata. Fasc. *δʹ* ordo restituendus: 25. 28. 26. 27. 30. 31. 29. 32.

Liber commodatus fuit Christophoro Personae priori S. Balbinae (Müntz et Fabre, *La bibliothèque* ..., p. 286 « ... Theodorici de Historia ecclesiastica ex membranis in nigro die XXI maii ⟨1481⟩. — Restituit die 23 junii »). Brevibus descriptus est a Parmentier (*op. cit.*, p. XIV).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

629 (olim 426). Ann. 1550, chartac., mm. 230×165, ff. IV (add.). 236, linn. 18.

Theodoreti episcopi Cyri historia religiosa (M. 82, 1284-1496).

Liber a Francisco de Candia, ex exemplo cod. 2211 simili, anno 1550 descriptus (L. Dorez, *Le registre des dépenses...*, p. 173) et die 30 aprilis 1551 in bibliotheca repositus (Batiffol, *La Vaticane de Paul III à Paul V*, p. 123: « Vita triginta sanctorum a Theodoreto descripta grece, qui liber inscribitur Philotheos. in corame celeste, in 4º »; cf. Archiv. Bibl. t. XI, p. 42). Fasciculos complectitur triginta quaterniones (si excipias 4 et 6 terniones) cruce et notis arabicis in prima uniuscuiusque pagina summa et primis fasciculi subsequentis vocibus in ultima ima directe scriptis signatos. Singulis fere paginis occurrunt emendationes et additiones; supplementa fusiora attulit ⟨Iohannes Honorius a Mallia⟩: (f. 125$^{r.v}$) = M. 1392 B 15-D 9, (f. 218) = M. 1477 C 3-1480 A 1, (f. 218^{v}) vv. *ὤφθησαν δὲ αὐτῷ — ἐναπησχολεῖτο δεινοῖς* (H. Lietzmann, *Symeon Stylites*, Leipzig 1908, p. 13-14; Herveti versio latina apud M. 1479, n. 32). Officinae chartariae signum stella sex radiorum circulo inclusa cum alia stella desuper. F. I summo nota *57*, inferius nota *426*; ibidem agglutinatus est syllabus membraneus anno 1550 posterior: *Theodoriti historia de vitis | quoru(m)da(m) sanctor(um).* | *.426.* Scriptura vacant ff. I-IV. 234^{v}-236.

Integumentum ex corio obscuro saec. XVI fibulis atque catena olim munitum; in eodem tegumento laciniae exstant codicis latini membran. saec. XIV binis columellis exarati. In tabula anteriore et in dorso sillybi saec. XVII cum nota rubra *629*.

630 (olim 427). Saec. XVI med., chartac., mm. 275×202, pp. II. 172 (80-97 librario omissis), linn. 32-37.

Theodoreti episcopi Cyri [1] (pp. 1-7) contra Nestorium ad Sporacium (M. 83, 1153-1164). [2] (pp. 7-166) epistolae CXLVII (M. 83, 1173-1412); sub numero *ρκε´* legitur ep. 147.

Fasciculi tredecim terniones ⟨a Iohanne Honorio a Mallia⟩ eleganter exscripti, sine notis relicti. P. 1 titulo primi libelli litteris capitalibus aureis et rubris exarato superimponitur *πύλη* variis coloribus picta, in qua lilia Farnesiana recurrunt; eiusdem paginae partem inferiorem occupat scutum Pauli III a duobus geniis sustentatum, subiecta inscriptione litt. cap. aureis *Liberalitate . Pauli . III . Pont. Max.* Supplementa in pp. 3. 49. 73. 102. 106. 107. 154. 159.

P. 171 manu posteriore *ὀνόματα ῥωμαϊκὰ ἢ βαρβαρικὰ οἷς χρῆται Θεοδώρητος.* Officinarum chartariarum signa: sagittae duae decussatae, quibus superstat stella sex radiorum (cf. Briquet 6298), ancora circulo inscripta cum stella desuper (cf. Briquet 492), arcuballista circulo inclusa lilium superimpositum habens (cf. Briquet 762).

Tabula priori aversae glutine adhaerent schedula chartacea notam *428* prae se ferens atque syllabus anno 1550 posterior: *Theodoriti ep(isto)lae ad diuersos .* | *. 427.* De codice quaedam apud Schwartz, Acta Conc. oec. tomus alter, vol. I, pars altera, p. xi.

Integumentum ex corio rubro saec. XVI fibulis atque catena olim munitum; in tabula anteriore et in dorso sillybi saec. XVII cum nota rubra *630*.

631 (olim 824). Saec. XI, membran. (ff. 228-235 saec. XIII; scriptura ff. 1-2 saec. XIV renovata; ff. 7-51 saec. XVI, chartac.), mm. 247×190, ff. II (chart. add.). 235, linn. 32 (ff. 1-6^{v}. 52-147^{v}), 35 (ff. 148-227^{v}), 40 circa (ff. 228-234^{v}), 21 (ff. 7-51).

1 Theodoreti episcopi Cyri, *τοῦ μακαρίου Θεοδωρήτου* cod., quaestiones in loca difficiliora sacrae Scripturae (M. 83); f. 7 ⟨manu L. Zaccagni⟩: *Vsque ad fol. 147 Questiones in Octateuchum edite tom. 1. operum Theodoreti.* [1] in Genesim quaestiones 110 sine numeris relictae, hac ratione sese excipientes: [a] (ff. 1-4^{v}) quaest. 4 (inde a vv. *ἀλλὰ γὰρ ἴσως οἱ προϋπάρχειν*, M. 84 A 15). 5. 6 (omisso supplemento 85 C-88 A 4). 7-16; [b] (f. 5$^{r.v}$) quaest. 37 inde a vv. *εἰ δὲ δυσόργητος* et 38 usque ad vv. *ἀπηνῆ τὸν Θεόν* (M. 133 D 5-137 C 1); [c] (ff. 6$^{r.v}$) quaest. 17 et 18 usque ad vv. *κατ' αὐτῶν ἐξουσίαν ὡς παραβε* | (M. 97 A 1-100 C 11); [d] (ff. 7-51^{v} chart. suppl.) prologus et quaest. 1-66 (M. 77-173 B 9 *ἀποπτᾶσαν μὲν καὶ ἐξελθοῦσαν*); quaest. 18 des. *διόλλυσι τὸ ζῷον* (M. 100 B 4), quaest. 20 vacat supplemento *ὥσπερ εἴ τις βασιλεὺς — εἰσφέροντα χρείαν* (M. 109 A 12-112 A 8), quaest. 46 desideratur, interpretum nomina (Origenes, Diodorus, Theodorus) desunt; [e] (ff. 52-66) quaest. 66 inde a vv. *ἐξ Αἰγύπτου ἐν δὲ τῇ ἐρήμῳ* — 110 (M. 173 B 9-225). In fine: *τέλος τῆς Γενέσεως τῶν ἀπόρων ζητημάτων, κεφά(λαια) ρα´* (!). [2] (ff. 66-86) in Exodum; in principio: *εἰς τὴν Ἔξοδον κεφάλε(α) οβ´*, in fine: *τέλος τῶν οβ´ κεφαλέ(ων) τῆς Ἐξόδου.* [3] (ff. 86-102) in Leviticum; in principio: *εἰς τὸ Λευιτικὸν κεφάλε(α) λη´*, in fine: *ἐπληρώθησαν τὰ κεφάλε(α) τὰ εἰς τὸ Λευιτικόν.* [4] (ff. 102-116^{v}) in Numeros; in principio: *εἰς τοὺς Ἀριθμοὺς κεφάλαια νβ´*, in fine: *ἐπληρώθησαν τὰ κεφάλαια τὰ εἰς τοὺς Ἀριθμούς.* [5] (ff. 116^{v}-133) in Deuteronomium; in principio: *εἰς τὸ Δευτερονόμιον κε(φάλαια) μς´*, in fine: *ἐπληρώθησαν τὰ κεφάλαια τὰ εἰς τὸ Δευτερονόμιον.* [6] (ff. 133-141^{v}) in Iosue; in principio: *εἰς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυή κεφάλαι(α) κα´*, in fine: *ἐπληρώθησαν τὰ κεφάλαι(α) τὰ εἰς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυή.* [7] (ff. 141^{v}-147^{v}) in Iudices; in principio: *εἰς τοὺς Κριτάς κεφάλαι(α)*; abrumpitur in vv. *ἡ γῆ ἐν τοῖς αἵμασιν καὶ τὰ ἑξῆς* (quaest. 20, 508 B 9).

2 in orationes decem s. **Gregorii Nazianzeni** commentarii anonymi, revera ni fallor **Georgii Mocoeni**. [1] (ff. 148-156^{v}) in Theophania, orat. 38; argumentum inc. *Τὸν παρόντα λόγον τινὲς μέν φασι τὸ προοίμιον ἔχειν ἐξ ὑπολήψεως*, des. *καὶ τὸ προοίμιον τῷ πατρὶ ἐξενήνεκται* (cf. I. Sajdak, Historia critica scholiastarum et commentatorum Gregorii Nazianzeni, Cracoviae 1914, p. 72 et 74, sub nomine Georgii ⟨Mocoeni⟩); commentarius inc. *Τὸ « κύριος » ὄνομα δηλωτικόν ἐστι τῆς θεότητος*, des. *ὁρᾶν ὅσον καὶ δυνατὸν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ κ. τ. λ.* [2] (ff. 156^{v}-170) in Supremum vale, orat. 42; argumentum inc. *Τῇ κοινῇ συνηθείᾳ καὶ τῇ τῶν πολλῶν χρήσει*, des. *σχήματος δὲ βαρύτητος*

κεκραμένης εἰρωνία (cf. Sajdak, p. 73); commentarius inc. *Συνεξακούεσθαι ἐνταῦθα τὸ « φαίνεται » δείκνυται*, des. *ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ δηλονότι* [3] (ff. 170-174^{v}) in sancta Lumina, orat. 39; commentarius inc. *Προοιμιακὰς ἐννοίας μετὰ παραδειγμάτων* (cf. Sajdak, p. 72 et cod. 409 f. 201, sub nomine Georgii), des. *δοξάσωσιν τὸν Πατέρα ὑμῶν τῶν ἐν οὐρανοῖς, αὐτῷ ἡ δόξα κ. τ. λ.* [4] (ff. 174^{v}-184) in sanctum baptisma, orat. 40; commentarius inc. *Ὁ μετὰ χεῖρας οὑτοσὶ λόγος τῷ τοῦ φθάσαντος τέλει* (cf. Sajdak, p. 72 sub nomine Georgii), des. *ἔξω τοῦ νυμφῶνος ἀποκλεισθήσεται.* [5] (ff. 184^{v}-189) in laudem s. Cypriani, orat. 24; argumentum inc. *Ὁ εἰς τὸν μάρτυρα Χριστοῦ Κυπριανὸν λόγος γένους ἐστι πανηγυρικοῦ*, des. *ἐκ τῶν ἀπὸ καιροῦ κατὰ Ἑρμογένην καλούμενον* (sub nomine Georgii in cod. 409, f. 114^{v}); commentarius inc. *Παρ' ὀλίγον ἂν ἐγκωμίαστος φησιν ὁ Κυπρια(νὸς) παρήρχετο*, des. *ἐν ἐπιλόγοις εὐχὴ ὡς ὅροι ῥητορίας βούλονται.* [6] (ff. 189-201) in laudem s. Athanasii, orat. 21; argumentum inc. *Ὁ παρὼν λόγος γενικωτέρῳ ὀνόματι τοῦ πανηγυρικοῦ εἴδους ἐστιν*, des. *ὡς ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἱστοριῶν ἐστι κατιδεῖν* (cf. Sajdak, p. 74; sub nomine Georgii in cod. 409, f. 241^{v}); commentarius inc. *Ἐξ ἐγκωμίου τὸ προοίμιον εἴληπται τῷ πατρί*, des. *καὶ τῶν ὁμοίων σου ἁγίων ἐν τῇ ἐκεῖθεν λαμπρότητι.* [7] (ff. 201-205) in novam Dominicam, orat. 44; argumentum inc. *Τὸν παρόντα λόγον ἐν τῇ πόλει μὲν Ναζιανζοῦ ἔγραψεν*, des. *τοῦ πανηγυρικοῦ εἴδους ἔχει τὸ συμβουλευτικόν* (cf. Sajdak, p. 73; sub nomine Georgii in cod. 409, f. 67^{v}); commentarius inc. *Τὸ « τιμᾶσθαι » φησι « τὰ ἐγκαίνια παλαιὸς νόμος » ἐστὶν ἐκ χρόνου τοῦ Μωϋσέως*, des. *πρὸς τὸν νέον βίον παραπεμφθείημεν ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.* [8] (ff. 205-212^{v}) in Pentecosten, orat. 41; commentarius inc. *Σεβασμιοτέραν ἑορτὴν καὶ πανήγυριν δείκνυσιν ἀεί*, des. *Ἰησοῦ Χριστῷ τῇ ἀληθινῇ τῶν σωζομένων ἑορτῇ καὶ ἀγαλλιάσει, μεθ' οὗ ἡ δόξα κ. τ. λ.* [9] (ff. 212^{v}-214^{v}) in sanctum Pascha I, orat. 1; commentarius inc. « *Ἀναστάσεως ἡμέρα* » *ἡ σήμερον δηλονότι καὶ ἡ ἀρχὴ καλὴ τῆς ἱερωσύνης μου* (cf. Sajdak, p. 66; sub nomine Georgii in cod. 409, f. 26), des. *ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα διδάσκοντας ἓν εἶναι πάντας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ κ. τ. λ.* [10] (ff. 214^{v}-227^{v}) in sanctum Pascha II, orat. 45; argumentum brevissimum inc. *Τὸν δεύτερον τοῦ Πάσχα λόγον μετὰ τὴν ἐξέλευσιν*, des. *ἔγραψεν ὁ πατήρ* (cf. Sajdak, p. 67. 81. 82 atque cod. 409, f. 32 sub nomine Georgii); commentarius inc. *Ἐπὶ τῆς θεωρίας μὲν καὶ ἐπὶ τῆς γνώσεως*, des. *ἀξίους ἱερωσύνης ὕμνους ἐπὶ τὸ ἄνω θυσιαστήριον, ὦ Πάτερ καὶ Λόγε καὶ Πνεῦμα ἅγιον, ὅτι σοι πρέπει κ. τ. λ.* Praemittitur (f. 148) manu posteriore orationum index brevissimus.

3 (ff. 228-235^{v}) libri Gerontici, ut videtur, fragmentum; constat *ἐρωταποκρίσεσι* variis (praesertim de humilitate, de voluntate bona et mala, de oratione) quibus immixta sunt excerpta nonnulla desumpta ex auctoribus, qui nominantur: (f. 232^{v}) Ammonas abbas, (f. 228) Arsenius, (f. 231^{v}) Athanasius, (f. 228) Barsanuphius, (f. 233) Cassianus, (ff. 234^{v}. 235) Ephraem, (f. 233) Gregorius Nazianzenus, (f. 234) Hyperechius, (f. 232$^{r.v}$) Iohannes Carpathius, (f. 229^{v}) Iohannes Chrysostomus, (f. 229$^{r.v}$) Iohannes Climacus, (f. 234) Isaac, (f. 234$^{r.v}$) Isaias, (f. 228$^{r.v}$) Macarius, (ff. 232. 233) Marcus, (ff. 234. 235) Maximus, (ff. 233. 235) Nilus, (f. 234) Poimen, (f. 234) Symeon iunior theologus. Plura fere similia praebet *Βιβλος ψυχωφελεστατη περιεχουσα αποκρισεις... Βαρσανουφιου και Ιωαννου*, ed. Nicodemi Hagioriti, Venetiis 1816 (e. g. p. 42, 66, 38). Scriptura f. 235^{v} fere penitus deleta.

Partes tres ex totidem codicibus avulsae, in unum compactae. Prima (ff. 1-147^{v}) fasciculos quindecim ni fallor comprehendebat; supersunt integri duodecim tantum posteriores (ff. 52-147), quaterniones hodie sine notis; trium priorum reliquias praebent ff. 1-4. 6. 5. Scriptura accurata, litterae initiales maximae rubrae, inscriptiones charactere semi-unciali qui dicitur distinctae. Lineae aut litterae ff. 1-3. 6^{r}, quae evanuerant aut etiam omnino effluxerant, manu saec. XIV restitutae. Ad opus in toto restaurandum manus saec. XVI medii non tantum folia quae perierant chartis suffecit, sed etiam tenore uno prologum et quaestiones 66 priores perscripsit.

Pars secunda (ff. 148-227^{v}) constat nunc fasciculis decem quaternionibus accurate descriptis, sine notis. Inscriptiones, s. Gregorii loci qui explicantur litteris uncialibus moduli minoris exarata. Subscriptio (f. 227^{v}) versis duodecasyllabis novem: † *Τὴν σὴν μὲν αὐτὸς ἐντολὴν καθὼς δέον :· πληρεστάτην ἔδειξα, τίμιε πάτερ :· ταύτην ἀκαρῆ τυγχάνουσαν ἐκτόπως :· δεῖγμα δ' ἀγάπης καθαρᾶς κεκτημένην :· τοίνυν κἀγώ σε μνημονεύειν μου θέλω :· τοῦ σοῦ ταπεινοῦ μοναχ(οῦ) Γρηγορίου :· ἡνίκα σαυτὸν τῶι Θεῶι παριστάνεις :· καὶ προλαλῇς δέησιν αὐτῷ γνησίως :· ἀρχὴ μοναχῶν Θεόδώσιε πάτερ* (cf. Vogel-Garthausen, *Die griechischen Schreiber* ..., p. 94). Notis *α'-⟨π'⟩* folia singula posterius signata sunt eadem, ut videtur, manu quae *πίνακα* orationum brevissimum atque lineas sine pretio quattuor f. 4^{v} apposuit.

Pars tertia (ff. 228-235) stylo minutiore atque atramento pallidiore descripta; f. 228 crux litteris *Ι̅C̅ Χ̅C̅ ν̅ κ̅* circum scriptis distincta.

Codicem emit pro Apostolica bibliotheca Venetiis die 8 aprilis an. 1551 Antonius Eparchus (cf. Batiffol, *La Vaticane* ..., p. 122 n. 196: « Theodoreti in dubia sacrae Scripturae ... et Gregorii orationes cum commentariis »). F. I agglutinata est schedula anno 1550 posterior: ***Theodorici dubitationes et | solutiones sacrae scripturae | . 824.***; inferius ***824. v. | 631. n.*** De libro quaedam apud Sajdak (op. cit., p. 51-52) et Rahlfs (***Verzeichnis*** ..., p. 252).

In tabulis et in dorso corio viridi obscuro contectis, tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in tabula anteriore et in dorso syllibi chartacei saec. XVII cum nota rubra *631*. Fibularum atque catenae vestigia.

632 (olim 428). Saec. XV, chartac., mm. 222×148, ff. 430 (+174a-c, 321a-b, 351a-b), linn. 25-30.

Nicolai Cabasilae et Manuelis Paleologi opera varia. Praefixa est (ff. 2-11v) **Theodori Andidorum** episcopi commentatio liturgica, ed. brevior; inc. *Εἰδέναι πᾶς ὀφείλει πιστός, ὡς ἡ τῆς θείας ἱερουργίας ἅπασα τελετή* (cf. M. 140, 421 A 13), des. abrupte in vv. *ὡς ἐκ ζῶντος προῆλθον ἀμφότερα τότε τῆς θείας πλευρᾶς* (464 B 11). In margine f. 2 ⟨manu L. Allatii⟩: *Hoc opus habetur in Cod. 856 perfectius in multis.*

1 Nicolai Cabasilae opera varia. [1] (ff. 12-69) liturgiae expositio (M. 150, 368-492), *τοῦ σοφωτάτου καὶ μακαριωτάτου κῦρ Νικολ(άου) τοῦ Καβάσιλα ἑρμηνεία κεφαλαιώδης εἰς τὴν θείαν ἱερουργίαν* cod.; cap. *ια'* complectitur ed. 11 et 12 (inscriptio cap. 12, *περὶ τῆς ἐν ἀρχῇ δοξολογίας*, non est aliud quam lemma in margine f. 21 inscriptum) usque ad vv. *ἐν εἰρήνῃ τοῦ κυρίου δεηθῶμεν* (M. 392 D 13); cap. *ιβ'*, *περὶ αἰτήσεων καὶ διὰ τί πρώτην αἰτούμεθα τὴν εἰρήνην*, inc. *Τὸ γὰρ Τί προσευξόμεθα* (ib.). [2] (ff. 70-95v) laudatio s. Demetrii, *τοῦ ἐν ἀληθ(είᾳ) σοφωτάτου καὶ μακαριωτάτου κῦρ Νικολ(άου) τοῦ Καβάσιλα ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον πανένδοξον τοῦ Χριστοῦ μεγαλομάρτυρα καὶ θαυματουργὸν καὶ μυροβλύτην Δημήτριον* cod.; inc. *Πόλλων ὄντων καὶ μεγάλων οὔμενουν οὐδὲ συνιδεῖν*, des. *τὰ τοιαῦτα καὶ αὐτὸς δεδεγμένος, ᾧ ἡ δόξα κ. τ. λ.* (BHG^2 543). Insequuntur [a] (f. 96) **Nili Cabasilae** epistola ad consobrinum Nicolaum; inc. *Περὶ τῆς ἐννοίας τῶν συγγραμμάτων σου*, des. *μετὰ τῶν ἐχθρῶν ἵστασθαι τοῦ Χριστοῦ* (cf. cod. Laurent. LXXIV, 13, f. 246 apud Bandinium III, p. 107); [b] (f. 97v) ⟨**Georgii Scholarii**⟩, propria manu, versus duodecasyllabi triginta in passionem Domini (ed. Ioh. Mercati in *Bessarione*, fasc. 160, ann. XXVI 1922, p. 314-315). [3] (ff. 98-111v) in passionem Domini, *τοῦ ἐν ἀληθείᾳ πανσόφου καὶ παμμάκαρος κῦρ Νικολ(άου) τοῦ Καβάσιλα λόγος εἰς τὰ ἅγια καὶ σωτήρια πάθη — Χριστοῦ* cod.; inc. *Ἄκουε, οὐρανέ, καὶ ὁ τῶν ἀγγέλων ἅπας κύκλος*, des. *καὶ δυσωπεῖ τὸν πατέρα τὰ τοῦ μονογενοῦς τραύματα, ὅτι αὐτῷ πρέπει κ. τ. λ.*; locum huius orationis (f. 102v) produxit L. Allatius (In Roberti Creyghtoni apparatum ... exercitationum pars prima, Romae 1645, p. 425). [4] (ff. 112-127v) in nativitatem B. M. V.; inc. *Καὶ πρῶτα μὲν τὸν Θεὸν ἐνταῦθα καλῶμεν*, des. *καὶ δεῖξον τὴν τῆς ψυχῆς χώραν πονηροῦ παντὸς ἄγονον, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ κ. τ. λ.* [5] (ff. 128-136v) in annuntiationem B. M. V.; inc. *Εἴ ποτε δεῖ χαίρειν ἄνθρωπον καὶ σκιρτᾶν καὶ σὺν ἡδονῇ βοᾶν*, des. *οὐ λέγοντας μόνον ἀλλὰ καὶ πράττοντας, ὅτι αὐτῷ κ. τ. λ.* [6] (ff. 136v-143v) in Ascensionem Domini; inc. *Αἱ χάριτες μὲν ἐπὶ τῶν προτέρων χρόνων*, des. *καὶ τῆς παρ' ἡμῶν προστεθείσης βοῆς, σὲ τὸν σωτῆρα δι' αἰῶνος ἄδωμεν σὺν τῷ ἀνάρχῳ κ. τ. λ.* [7] in visiones Ezechielis (cf. M. 150, 360), nempe [a] (ff. 143v-153)

in 1, 5 ss., *σημασία εἰς τὴν ὅρασιν τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ, ἐν ᾗ ἐπὶ τῶν τεσσάρων ζώων. Ὁμοίωμα — εἶδος ἀνθρώπου* cod.; inc. *Πᾶσα προφητεία καὶ θεωρία καὶ ὅρασις εἰκόνες ἦσαν τῆς τοῦ Σωτῆρος ἐπιδημίας*, des. *πρὸς τοὺς ἀποστόλους ἔλεγε Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, αὐτῷ πρέπει δόξα αἰώνιος: ἀμήν*; [b] (ff. 153-159) in 37, 1 ss. [ossa hominum arida]; inc. *Τὴν τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἐπιδημίαν*, des. *αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή, αὐτῷ πρέπει δόξα αἰώνιος, ἀμήν.* [8] (ff. 159-166v) contra feneratores (M. 150, 728-749); omittuntur vv. *Καὶ μὴν ὁ τῶν αὐτοκρατόρων — τὸν ἴσον τρόπον κἀπὶ τῶν τόκων λογίζου* (M. 740 C 12-745 C 8). [9] (ff. 166v-174) laudatio s. Theodorae (M. 753-772), *ἐγκώμιον εἰς τὴν — μυροβλυτίδα καὶ θαυματουργὸν Θεοδώραν τὴν ἐν Θεσσαλονίκῃ* cod. Inseritur alia manu (f. 174v) ⟨**Demetrii**⟩ **Cydonii** ⟨epistola ad Ioasaph monachum⟩ (ed. C. F. Matthaei, *Ποικίλα Ἑλληνικά*, p. 250; cf. G. Cammelli, *Démétrius Cydonès, Correspondance*, Paris 1930, p. 149). [10] de vita in Christo libri sex priores (M. 493-684), nempe (ff. 175-186v) liber I; (ff. 186v-198v. 207-214v. 199) liber II; (ff. 199-203v) liber III; (ff. 204-206v. 215-231v) liber IV; (ff. 231v-236) liber V; (ff. 236-254) liber VI, in fine cuius *αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶ(νας): ἀμήν.*

2 Manuelis Palaeologi imperatoris [1] orationes ethico-politicae (M. 156, 385-561). (ff. 256-267v) oratio 1; (ff. 268-273v) oratio 2; (ff. 275-283) oratio 3; (ff. 284-290v) oratio 4 olim inscripta *περὶ ἡδονῆς· ὅπως ταύτην τινὲς κακίστην εἶναι τῷ βίῳ λέγουσι, καὶ ὅπως τοὐναντίον ἐστὶν ἀγαθὴ τὸ καθ' αὐτήν, αἱ δὲ παραχρήσεις κακαί, ὅπερ ὂν (ὅλον?) ἡμέτερον ἔγκλημα τῇ ἡδονῇ λογιζόμεθα*; (ff. 291-300v) oratio 5; (ff. 301-321v) oratio 6 ab editione longe discrepans; (ff. 322-333v) oratio 7; (ff. 333v-335) ⟨epilogus epistolaris⟩. [2] (ff. 336-350v) de peccato et de paenitentia, vel in s. Mariam Aegyptiacam, *λόγος τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως κῦρ Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγου, ὅτι ἡ μὲν ἁμαρτία τὸ πάντων χείριστον, δεῖ δὲ μηδένα ἀπογινώσκειν, μήτε ἑαυτὸν μήτε ἕτερον, κρίνειν δὲ ἑαυτὸν καὶ οὐχ ἕτερον καὶ τοὺς ἡμαρτηκότας οὐ μισεῖν ἀλλ' ἐλεεῖν. καὶ περὶ μετανοίας καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας καὶ ἀγάπης καὶ φιλανθρωπίας. ἀναγινώσκεται δὲ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι τὸν βίον τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας* cod.; inc. *Ὁ λόγος οὗτος ὁ τῆς ὁσίας ἡμῖν τὸν βίον ἄριστα διαζωγράφησας*, des. *πρὸς ἀκριβῆ κατάληψιν τῆς τοῦ σωτῆρος φιλανθρωπίας, αὐτῷ ἡ δόξα κ. τ. λ.* [3] (ff. 350v-351v) epistola ad Gabrielem archiepiscopum Thessalonicensem (ed. E. Legrand, *Lettres de l'empereur Manuel Paléologue*, Paris 1893, p. 78-79). [4] (ff. 356-419v) Theodori despotae laudatio funebris (M. 181-308; Sp. P. Lampros, *Παλαιολόγεια καὶ Πελοποννησιακά*, tomus III, 1926, p. 11-119). Praemittuntur [a] (ff. 352-354) *τοῦ Γεμιστοῦ κῦρ Γεωργ(ίου)* protheoria orationis (M. 176-180; Lampros, p. 3-7), [b] (f. 354) *τοῦ Ἐφέσου*

κῦρ Ἰωάσαφ, περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ λόγου (Lampros, p. 8), [c.d] (f. 354^{v}) ⟨epigrammata⟩ *τοῦ βασιλέως κῦρ Μανουὴλ* atque *κῦρ Δημητρίου τοῦ Μαγίστρου* (Lampros, p. 9–10), [e] (f. 355) ⟨epigramma⟩ *κῦρ Ματθαίου τοῦ Χρυσοκεφάλου* (Lampros, p. 10). Auctorum nomina atramento pallidiore posterius exarata sunt.

Addita est (ff. 420–427^{v}) ⟨Manuelis Palaeologi⟩ laudatio funebris; inc. mut. |*τηκέναι καὶ οὕτω θαρρούντως τῶν ὕμνων ἐφάπτεσθαι*, abrumpitur in vv. *ἀλλ' ἕνεκα μὲν τοῦ διὰ πάντα παρὰ πάντας θαυ*|

Praefixus est (f. 1) *πίναξ* omnia quae continentur in codice inde ab initio usque ad librum IV Nicolai Cabasilae de vita in Christo breviter colligens.

Libelli aut partes plures in unum collecta; singula describimus.

I (ff. 2-11^{v}) Folium unum fortasse additum atque fasciculus quinio unus. Officinae chartariae signum tuba cornea (cf. Briquet 7690). II (ff. 12–69) Fasciculi quaterniones *ζ'* atque par foliorum a duobus scribis sese excipientibus (a = ff. 12-30, b = ff. 30^{v}-69) exarata, quorum alter opus suum versibus quattuor duodecasyllabis ita signavit: † *Θεοῦ δόσις ἔγωγε δοξάζων ὄντα | Δοσίθεόν μοι τῶν μοναστῶν τὸ κλέος | αἰτοῦμαι Θεόν, μέχρι γήρως ἐσχάτου | βιοῦν ὑγιῶς ὡς γε δὴ Θεῷ φίλον.* Inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae. Officinae chartariae signum flos quidam (cf. Briquet 6544). III (ff. 70–97) Fasciculi quaterniones *γ'* atque binio unus; inscriptiones atque litterae initiales maximae rubrae; signum chartae unicornui caput (cf. Briquet 15753). IV (ff. 98–174^{c}) Fasciculi quaterniones *ι'*; inscriptiones, litterae initiales maximae et maiores minio distinctae; officinarum chartariarum signa forfices (cf. Briquet 3661; idem in ff. 284–297. 416-417) atque littera *D* (Briquet 8122). V (ff. 175–254^{v}) Fasciculi decem in prima et ultima singulorum pagina ima notati; inscriptiones, litterae initiales maximae et maiores rubrae; chartae signum cervi caput (Briquet 15490).

Partes insequentes manibus diversis decem aut undecim exaratae et ex totidem ni fallor codicibus desumptae, ut corpus quoddam Manuelis Palaeologi efficiant, hac ratione in unum conflatae sunt: VI (ff. 255-267) Fasciculus senio unus et folium unum; signum chartae arcus (cf. Briquet 792). VII (ff. 268–273) Fasciculus ternio; additum est folium unum (f. 274) in parte cuius aversa distichon: *Τῶν εὐτυχούντων πάνταις ἄνθρωποι φόιλοι | τῶν δήστυχούντον οὐδ' αὐτός ὁ γενήτωρ.* VIII (ff. 275–282) fasciculus ternio, cui additum est folium unum (283) ut in eo absolveretur opella; signum chartae trimontium cum cruce desuper (Briquet 11678; idem in ff. 316-321). IX (ff. 284–290) Folia septem. X (ff. 291–299) Folia novem. XI (ff. 300-315^{v}) Fasciculi duo quaterniones; signum chartae littera *R* (Briquet 8968; eadem in ff. 325-335). XII (ff. 316–321^{b}) Folia octo; in prima pagina ima notae vestigium. XIII (ff. 322–335) Fasciculus senio et folia duo. XIV (ff. 336-351) Fasciculi duo quaterniones; signum chartae circuli duo linea recta partiti. XV (ff. 351^{a}–419^{v}) Fasciculi quaterniones novem (si excipias ultimum nunc foliorum sex) in prima singulorum pagina *α*^{ov}-*θ*^{ov} signati; signum chartae bilanx (cf. Briquet 2376). His fragmentis in unum collectis imposita est nova enumeratio (cf. f. 255: *β'*, f. 335^{v}: *θ'*, f. 336: *ι'*). XVI (ff. 420–427^{v}). Fasciculus quaternio unus atque folia tria; signum chartae turris (cf. Briquet 15888).

Addita sunt folia tria (428–430); f. 428^{v} manu citata nominum index in duas columellas distributa; f. 430^{v} versus tres.

Scriptura vacant ff. 1^{v}. 69^{v}. 96^{v}. 97^{r}. 174^{a-c}. 254^{v}–255^{v}. 274. 283^{v}. $321^{a.b}$. 335^{v}. $351^{a.b}$. 355^{v}. 428^{r}. 429–430^{r}. In sectura inferiore libri clausi inscriptionis vestigia.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

633 (olim 429). Saec. XIII-XIV, membran. (ff. 1–63^{v}; ff. 64 ss. chartac.), mm. 150×110, ff. 165 (+ 148^{a}), linn. 25 circiter. Ordo foliorum restituendus: 1–42. 44. 43. 46. 45. 47. 48–97. 99. 98. 100-112. 116. 115. 114. 113. 117–133. 137. 136. 143. 144. 135. 134. 138–140. 142. 141. 146. 145. 147 ss.

I. - Collectio testimoniorum de traditione ecclesiastica circa potestatem ligandi et solvendi haereticos et de patientia in aerumnis.

1 (f. $1^{r.v}$) **S. Theodori Studitae** epistola ad spathariam Machara (M. 99, 1668–1669, ex hoc codice).

2 s. Iohannis Chrysostomi excerpta ex diversis operibus. [1] (ff. 1^{v}–5) hom. 11 in ep. ad Ephesios ethicum (M. 62, 85, 20–88); [2] (f. $5^{r.v}$) ex ep. 125: *Μὴ εἴπῃ σοι ὁ λογισμός, ἀδελφὲ Κυριακέ, ὅτι οἱ ἀδελφοί μου νῦν ἐπιβεβηκότες τοῖς ἡμιόνοις περιτρέχουσι τὰς ῥύμας τῆς πόλεως ἐν πάσῃ ἀνέσει, κἀγὼ κακοπαθῶ ἐν ταύτῃ τῇ ἐξορίᾳ· ἀλλ' ἐνθυμήθητι τὸν πτωχὸν Λάζαρον καὶ τὸν κατ' αὐτὸν πλούσιον καὶ ποῦ κατήντησεν ἑκατέρου τὸ τέλος. μέλλομεν γὰρ ἰδεῖν τοὺς διώκοντας ἡμᾶς ὡς οἱ μάρτυρες τοὺς τυράννους καὶ ὡς Λάζαρος τὸν πλούσιον. ἤκουσα γὰρ — θρόνον τῆς ἐκκλησίας* (M. 52, 685, 11–21); [3] (ff. 5^{v}–11^{v}) ex libro Ad eos qui scandalizati sunt (M. 52, 500, 20–32; 507, 34–39; 509, 36–48; 516, 17–20; cap. 18. 19. 20 usque ad vv. *ἐτόλμων τὸν λόγον λαλεῖν* [M. 518-521, l. 3 ab imo]; 525, 42–526, 2; cap. 23. 24 [M. 526, 3–528]); [4] (ff. 11^{v}–13) ep. 1 pluribus omissis, des. in vv. *πολλὴν γὰρ καὶ ἐνταῦθα δέξῃ τὴν παράκλησιν* (M. 555, 44); [5] (ff. 13–14) ex ep. 2 excerpta duo (*Τί δὲ τοῦτό ἐστιν — καὶ ψυχῇ ὀλέθριον*: M. 556, l. 5 ab imo — 557, 9 atque *Εἰ δὲ καὶ τοὺς παρανόμους — οὐδὲν ἔσται πλέον αὐτοῖς*: M. 567, 26-568, 18); [6] (ff. 14–15) ex ep. 3 excerpta tria (*Εἰ γὰρ μὴ βουληθείης — ὑμῶν ἔρημος*: M. 573, 23–39; vv. *Καὶ γὰρ ἡ τοῦ σώματος — ἅπαντα φέρειν*: M. 582, 34–56); vv. *Διὸ παρακαλῶ — τὴν εὐφροσύνην*: M. 589, 34–590, 2); [7] (f. $15^{r.v}$) ep. 5 pluribus omissis, *τοῦ αὐτοῦ πρὸς αὐτὴν ἐπιστολὴ δ'* cod.; [8] (f. 16) ep. 118, *πρὸς τοὺς ἐν Χαλκηδόνι ἐνκεκλεισμένους ἐπισκόπ(ους)* cod.; [9] (f. $16^{r.v}$) ep. 174, *τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς αὐτοὺς* cod.; subiciuntur (ff. 16^{v}–17^{v}) loci plures ex epistolis s. **Basilii** deprompti (ep. 246. 140. 29. 139 = syllogae Simeonis Metaphrastae sermo 11 [de tristitia et animae deiectione] inde ab initio usque ad vv. *τῆς ὑπο-*

μονῆς τὴν ἀντίδοσιν: M. 32, 1277–1281 B 8); [10] (ff. 17^{v}–19^{v}) ep. 6, ἐκ τῆς (!) πρὸς τὴν Ὀλυμπιάδα λόγ(ου) ε´ cod., inde a vv. Καὶ χαίρω σφόδρα (M. 599, 22–601); [11] (ff. 19^{v}–22) ex ep. 7, ἐκ τῆς πρὸς αὐτὴν δευτέρας ἐπιστολῆς cod. (M. 601–602, l. 4 ab imo; 603, l. ult. — 606, 41 ἀδάμαντος στερρότερον ποιοῦσα pluribus omissis); [12] (f. 22) ex ep. 8, ἐκ τῆς πρὸς αὐτὴν ζ´ ἐπιστολῆς cod. (Ἀπαλλαγεῖσα τοίνυν τῆς γῆς — βελτίων ἐγένετο: M. 607, 39–608, 2); [13] (f. 22$^{r.v}$) ex ep. 11, ἐκ τῆς πρὸς αὐτὴν ι´ ἐπιστολῆς cod., ab initio usque ad vv. ἐν ἀθυμίᾳ διάγομεν (M. 609, 6–18); [14] (ff. 22^{v}–24) ex ep. 14, ἐκ τῆς ιγ´ ἐπιστολῆς cod., inde a vv. Τί γάρ σε λυπεῖ usque ad illa ἡ παρουσία αὐτοῦ, multis omissis (M. 612, 27–619, 8); [15] (f. 24) ex ep. 15, ἐκ τῆς πρὸς αὐτὴν ιδ´ ἐπιστολῆς cod. (Εἰ γὰρ οἱ κοινωνοὶ — ἐντεῦθέν σοι ταμιευομένων: M. 619, l. 14 ab imo — 620, 2); [16] (ib.) ex ep. 16, ἐκ τῆς πρὸς αὐτὴν ιε´ ἐπιστολῆς cod., inde ab initio usque ad vv. λευκὴν ἐργαζόμενος γαλήνην (M. 620, 29–39); [17] (f. 24$^{r.v}$) ex ep. 4, ἐκ τῆς πρὸς αὐτὴν ις´ ἐπιστολῆς cod., inde a vv. Μὴ δὴ μικρὰν νόμιζε (M. 595, l. 6 ab imo — 596); [18] (ff. 24^{v}–26) ep. 17 (M. 621–623); [19] (f. 26$^{r.v}$) ep. 233, πρὸς Ἀντίοχον cod. (M. 739); [20] (f. 26^{v}) ex ep. 121 excerptum (Μὴ διαλίπητε καὶ ὑμεῖς — λυμαίνεται: M. 675, ll. 14–6 ab imo).

3 s. **Theodori Studitae** epistolae variae (M. 99), τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Θ(εο)δ(ώ)ρ(ου) ἡγουμένου τῶν Στουδίου ἐπιστολαὶ διάφοροι πρὸς διαφόρους σταλεῖσαι περὶ διαφόρων ἀναγκαίων ὑποθέσεων πρώτης καὶ δευτέρας καὶ τρίτης ἐξορίας cod. [1] (ff. 26^{v}–28) ep. I, 5 (M. 924–925); [2] (ff. 28–29^{v}) II, 2 inscripta τοῖς μονάζουσι περὶ τῆς εἰκονομαχίας (M. 1120–1121); [3] (ff. 29^{v}–30^{v}) I, 21 (M. 969–973), Συμεὼν μονάζοντι περὶ μοιχειανῶν cod. [4] (ff. 30^{v}–32^{v}) I, 22 usque ad vv. τὰ φοβοῦντα καὶ συστέλλοντα (M. 973–977 D 1); [5] (ff. 32^{v}–34) II, 218 (M. 1657–1660); [6] (ff. 34–36) I, 24 (M. 981–988); [7] (ff. 36–38) I, 25 (M. 988–992); [8] (ff. 38–39^{v}) I, 30 (M. 1005–1008); [9] (ff. 39^{v}–42^{v}) I, 31; [10] (ff. 44$^{r.v}$. 43$^{r.v}$) ep. ad Platonem (I, 57 apud M. 1112–1116); [11] (ff. 43^{v}. 46. 45. 47$^{r.v}$) epistola ad Basilium hegumenum monasterii s. Sabae; huius epistolae initium modo vulgavit A. Maius, foliorum ordinem turbatum non suspicatus (M. 1669 BC); [12] (ff. 47^{v}–48^{v}) I, 43 usque ad vv. κατὰ τὸν κανόνα (M. 1064–1065 A 11); [13] (f. 49$^{r.v}$) epistola ad fratres, in qua dubia de receptione lapsorum solvuntur; inc. inscriptione decurtata Ἀλλ' ἐπὶ τὰς προτάσεις ὁ λόγος. α´ Τινὲς ἐξ ἰδίας προαιρέσεως ἀπέκυψαν ἄνευ τοῦ καταναγκάζοντος. β´ Ἄλλοι μετὰ πληγῶν, des. οὐχ οἷόν τε κανονικῶς ὡς αὐτοὶ οἱ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν ὡρίσαντο; [14] (f. 50) ex ep. II, 11 inde a vv. Πρεσβύτερος εἴτε ὑπογράψας usque ad illa καὶ πολλὰ ἀγνοεῖν δέχομαι (M. 1149 C 2–1152 A 4); [15] (f. 50$^{r.v}$) ex ep. ad Naucratium (II, 40; M. 1237 D 2–1240 C 8 εἴτε παρ' ἄλλου πεύσεις) his additis, quae ad eamdem epistolam pertinere videntur: τοῦ

ἁγίου Ἀθανασίου προστάσσοντος μηδεμιαν κοινωνίαν ἔχειν ἡμᾶς πρὸς τοὺς αἱρετικούς, ἀλλὰ μὴν μηδὲ πρὸς τοὺς κοινωνοῦντας μετὰ τῶν ἀσεβῶν. τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Φίλιξ πάπας; inseritur alia manu (f. 51) τίτλος ιζ´ ⟨ex Synagoga L titulorum⟩ usque ad vv. εἴ τις ἐπίσκοπος ὑπὸ συνόδου (cf. Vl. Beneševič, Ioannis Scholastici Synagoga L titulorum, tomus I, 1937, p. 68); [16] (ff. 51^{v}–52^{v}) II, 152 (M. 1472–1473); [17] (ff. 53–55^{v}) ex ep. I, 40 (κατὰ Μοιχιανῶν add.) inde a vv. Ἃ δὲ ἐπεζήτησας usque ad vv. καὶ εὕρεσιν ποιησαμένου (M. 1052 B 7–1057 D 7); [18] (ff. 55^{v}–57^{v}) I, 49 inde a vv. Ἐπὶ τὰς ἐρωτήσεις σου τρεπτέον (M. 1085 C 10–1089 D 4 διὰ τοῦ πρωτομοχειανοῦ); insequuntur χρήσεις diversae [a] (ff. 57^{v}–58^{v}) s. **Ioh. Chrysostomi** ⟨ex hom. 14 in⟩ ep. II ad Corinthios (Οὕτω χρὴ φέρειν ἐπιτιμήσεις πατέρων — τοῦ δεδεμένου τὸ κέρδος: M. 61, 500, l. 16 ab imo — 502, 28), [b] (ff. 58^{v}–59) s. **Basilii** ex comm. in Isaiam 1, 48 (Οἶνός ἐστιν εὐφραίνων — ἐκθηλύνουσιν: M. 30, 209 A 15 – B 15), [c] (f. 59) s. **Ioh. Chrysostomi** ⟨ex hom. 22 in ep. ad Romanos⟩ (Εἴ που τὴν εὐσέβειαν — μηδαμοῦ προδιδούς: M. 60, 611, ll. 16–8 ab imo); hic locus bis descriptus est; [19] (ff. 60–62^{v}) I, 53 usque ad vv. ἔχει μὲν ταῦθ' οὕτως (M. 1101–1105 D 6); [20] (ff. 62^{v}–63) ex ep. I, 38 (Εἰ δὲ φαίης πῶς ἡμεῖς — ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐκκλησιῶν δεχθῆναι: M. 1045 A 3–B 3); [21] (f. 63) ex ep. II, 24 (Καὶ μεθ' ἕτερα· τοῦτο συμφέρει τὸν ἀβάπτιστον κτλ. M. 1192 A 11–B 3); insequitur nulla facta distinctione locus s. Epiphani (ἁπλοῦς ὁ λόγος — ἀνάθεμα αὐτῷ: M. 1113, n. atque M. 905 C 7–13); [22] (f. 63$^{r.v}$) ex ep. II, 20 (Περὶ δὲ τῶν δύο ἄλλων κεφαλαίων — ἐμοῖς ὄμμασιν ὑποδεῖξαι (M. 1177 C 10–1180 A 6); [23] (f. 63^{v}) ex ep. I, 1 (Τὰς τεχνολογίας — ἀνάθεμα ἔστω (M. 905 C 5–13; 1113, n.). Addita est (f. 63^{v}) sententia **Nicephori patriarchae CP.** (ed. Mai, N.P.B. tomus V, 1849, 4, p. 102).

4 (ff. 64–72) ⟨quod schismaticis aut episcopis in sedes alienas irruentibus non est communicandum, et de patientia in aerumnis⟩. Agitur de quaestione saeculo nono, ni fallor, orta circa s. Ioh. Chrysostomi exulantis scripta quaedam et facta. Inc. (?) Ἀκούω τινὸς τὴν ἑαυτοῦ παραλογιζομένου συνείδησιν καὶ ἐν τῇ οἰκεία ἁμαρτ(ία) προβαλλομένου προφάσει ὡς ὅτι ὁ θεῖος Χρυσόστομος ἐν τῷ μέλλειν αὐτὸν τῆς πρὸς τὴν ἐξορίαν ἅπτεσθαι (καὶ) τοῖς ἐπισκόποις κοινωνεῖν ἐπιτρέψας. Ad hanc opinionem de Ioh. Chrys. repellendam afferuntur plura testimonia ex eius operibus deprompta: e. g. (ff. 64. 65^{v}) ⟨ep. ad episcopos inclusos⟩ (M. 52, 541 *), (f. 66$^{r.v}$) ⟨ep. 120⟩ (M. 673), (ff. 66^{v}–67) ⟨ep. 125 *⟩ (M. 685), (ff. 67–68) ⟨ad eos qui scandalizati sunt⟩ (M. 500, 518–520), (ff. 68^{v}–69) ⟨hom. 11 in ep. ad Ephesios⟩ (M. 62, 85–88 pluribus omissis); citantur praeterea (f. 70) Ignatius Antiochenus, (f. 70^{v}) concilium Laodicenum, Eulogius Alexandrinus, Theodorus Studita

(ὁ δὲ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁμολογητὴς Θεόδωρος ὁ Στουδίτης); (ff. 70ᵛ–71) Innocentius papa* (ep. ad Arcadium: M. lat. 20, 630–632). Des. νῦν δέ σοι λέξας ἐκεῖνο καταπαύσω τὸν λόγον· ζωὴ καὶ θάνατος ἐν χειρὶ διαβουλίου ἀνθρώπου, ὁποτέραν οὖν βούλει ὁ κωλύων ουδείς.

5 (ff. 72ᵛ–76) s. **Martyrii** episcopi Antiochiae, ex laudatione in s. Iohannem Chrysostomum (M. 47, XLIII-LII).

6 (ff. 76-77) **Iohannis Chilae** Ephesi metropolitae ⟨epistola ad imperatorem⟩ (M. 142, 245–246); de auctore quaedam apud Ioh. Mercati in *Bessarione* XXV, 1921, p. 95.

7 (ff. 77ᵛ–79) **Ps.-Dionysii Areopagitae** de ecclesiastica hierarchia 7, 7 (Οὕτω καὶ τὰς ἀφοριστικὰς — ἐμὲ ἀθετεῖ: M. 3, 564 B6–D3) cum scholiis ⟨s. **Maximi**⟩ (M. 4, 181 B). Addita sunt scholia duo; in priore (f. 78ʳ·ᵛ) legitur narratio Anastasii Sinaitae circa presbyterum quemdam Laodicenum (cf. Nau, *Le texte grec des récits utiles à l'âme d'Anastase*, in *Oriens christianus* III, 1903, p. 82–83); in altero (ff. 78ᵛ–79) excerptum ex ep. Innocentii I ad Arcadium* (§ 3; M. 20, 632 CD).

II. — 1 ⟨**Manuelis Philae**⟩ carmina varia (ed. Miller, Parisiis 1854–1856). (ff. 80-84ᵛ) cod. Flor. 16–24, 6; (f. 85ʳ·ᵛ) cod. Flor. 191; (f. 85ᵛ) versus quattuor: Παῦλος ἐκταθεὶς εἰς μάστιγας ἐκτόπως | Τεσσαράκοντα λαμβάνει παρὰ μίαν, | Σὺ δ' ἐν καθαρῷ τεσσαρακονθημέρῳ | Δὸς τῷ φίλῳ, βέλτιστε, τὸν παρα μίαν; (ff. 86–87ᵛ) carmen in imperatricem Bulgarorum (Irenem, Iohannis Asan Bulgarorum principis mulierem, ni fallor; cf. Georgii Acropolitae Annales 38. 39); inc. mut. monitione facta in folio praecedente, Πρὸς τοὺς χύδην πένητας ἐξήντλει πρᾴως, des. Ἡ γὰρ βασιλὶς Βουλγάρων Ἀσανίνα | Καὶ τῇ σιωπῇ σωφρονίζει τὸν βίον; (f. 87ᵛ) ⟨in Isaacum Asan⟩ (de quo cf. Cantacuzenus Hist. III, 36. 82. 88); inc. Ἀσὰν Ἰσαάκιος ἀγχίνους φύσις, abrumpitur in vv. ὁ τῆς ὕλης ἄπληστος ἁρπάζοι κλύδων; (ff. 88–89) carmen aliud initio mutilum, inc. Γύναι θεωρεῖς τόνδε φησὶ τὸν δόμον, des. καὶ πρεσβύτην φίλυπνον ἡ κλινη φέρειν; (f. 89ʳ·ᵛ) cod. Esc. 57; (f. 89ᵛ) cod. Paris. 181; (ib.) cod. Esc. 277; (f. 90) cod. Esc. 110; (ib.) cod. Paris 81; (ib.) cod. Paris. 67; (f. 90ʳ·ᵛ) cod. Paris. 69, τῷ αὐτῷ cod.; (ff. 90ᵛ–91) appendix 33, εἰς ὁρκωμοτικὸν cod.; (ff. 91–92) cod. Esc. 223, εἰς τὸν πρωτοστράτορα τὸν Γλαβὰν ἐπιτύμβιοι ὡς ἀπὸ τῆς αὐτοῦ γυναικός cod.; (f. 92) cod. Paris. 123, εἰς τὴν εἰκόνα τῆς θεομήτορος διὰ λίθου λευκοῦ cod.; (ib.) cod. Esc. 280, εἰς τὴν παλαίστραν τοῦ ἁγίου Νέστορος cod.; (ib.) cod. Esc. 12; (f. 92ᵛ) appendix 34; (ib.) cod. Paris. 144; (ib.) cod. Flor. 207; (ib.) appendix 36; (ib.) cod. Flor. 208; (f. 93ʳ·ᵛ) cod. Flor. 209 versus 40 priores; (ff. 94–95ᵛ) appendix 39 inde a versu 33; (ff. 95ᵛ–96)

cod. Flor. 171; (f. 96) cod. Flor. 172. 173. 174; (f. 96ᵛ) appendix 35; (ib.) cod. Flor. 175. 176. 177; (f. 97) in s. Demetrium versus undecim; inc. Δημήτριε, ζῇς καὶ μετὰ πότμον πάλιν, des. μυριπνόους χάριτας ἁδρὰς ἐγχέων; (ib.) cod. Flor. 178–181; (f. 97ᵛ) cod. Flor. 182; (ib.) cod. Esc. 167; (ib.) cod. Flor. 183; (ff. 97ᵛ-99) cod. Paris. 226; (f. 99) cod. Esc. 140; (ff. 99. 98. 100) de rosa; inc. Λειμὼν βασιλεῦ τῶν Θεοῦ χαρισμάτων, des. ἀναιρετικὸν συμφορῶν πολυτρόπων; (f. 100) cod. Flor. 184; (ff. 100–101) cod. Flor. 190, ἐπιτάφιοι — Ἀείδαρον τὸν υἱὸν τοῦ μεγάλου Ἀδνουμιαστοῦ [cf. Miller, t. II, p. 410, 78] ἐκείνου cod.; (f. 101) appendix 35; (ib.) cod. Flor. 185. 186; (f. 101ᵛ) cod. Flor. 187; (ib.) cod. Paris. 167 B. 150. 151. 153; (f. 102) cod. Paris. 188; (ib.) cod. Flor. 188. 189. 226; (ff. 102–103ᵛ) appendix 13, εἰς τὸν πατρικιώτην cod., usque ad v. 67; (f. 104) ⟨carmen ad imperatorem⟩; inc. mut. Ἀλλὰ καὶ φῶς ὁ πλαστουργὸς καὶ λύχνος ὁ κρατάρχης, des. φωτίζωσι τὸ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς ὑψόθεν; (ff. 104–106ᵛ) cod. Flor. 2; (ff. 106ᵛ–107ᵛ) appendix 2, εἰς τὸν βασιλέα Ἀλέξανδρον cod.; (ff. 107ᵛ–108ᵛ) appendix 3, εἰς τὸν αὐτοῦ γάμον cod.; (f. 108ᵛ) cod. Flor. 3; (ff. 108ᵛ–109) cod. Flor. 4; (f. 109) cod. Vat. 28; (ib) cod. Flor. 5; (f. 109ᵛ) cod. Paris. 89; (ff. 109ᵛ-111ᵛ) cod. Flor. 6–15.

2 epistolae selectae (Hercher, Epistolographi graeci, Pariis, 1873) hoc ordine: (f. 112) ⟨**Synesii**⟩ ep. 28. 22–24; ⟨**Procopii**⟩ (f. 112) ep. 24, (f. 112ᵛ) ep. 19. 53, (ff. 112ᵛ. 116) ep. 81, (f. 116) ep. 14, (f. 116ʳ·ᵛ) ep. 2, (f. 116ᵛ) ep. 99. 20, (ff. 116ᵛ. 115) ep. 56.

3 sententiae diversae et epistolae. [1] (f. 115) de beneficentia (cf. s. Maximi loci communes: M. 91, 772–773; Antonii Melissae loci communes, 29: M. 136, 876–877, compluribus omissis). [2] (f. 115ʳ·ᵛ) de disciplina et philosophia (cf. M. 91, 820–828; M. 136, 932–936). [3] (f. 115ᵛ) de mulieribus (cf. M. 91, 909–912). [4] (ff. 115ᵛ–114) de secundis rebus atque adversis (cf. M. 91, 829–832). Subsequuntur [5] (f. 114) praecepta vitae christianae (Θεὸν φοβοῦ, γονεῖς αἰδοῦ, φίλοις βοήθει — ἡσυχίαν ἄσκει, μηδένα λοιδώρει) atque nota Εἰ γὰρ πᾶν τὸ ἀρχαιότητι διαφέρον αἰδέσιμον, ὥς τις ἔφη σοφός, τὰ νεὰ ταυτὶ καὶ ἐπείσακτα κομιδῇ παράλογα καὶ σαθρά, ἅτε τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας νόθα ὄντα σαφῶς γεννήματα. [6] (f. 114ʳ·ᵛ) epistola ficticia archipresbyteri ecclesiae cuiusdam ad imperatorem; inc. Τολμῶν ἀναφέρω τῇ κρατ(αίᾳ) καὶ ἁγ(ίᾳ) βασιλείᾳ σου, des. ἐπὶ χρόνοις ἔχων τοσούτοις. [7] (ff. 114ᵛ–113) fabula de graculo furtivis pennis se iactante, cui comparatur ὁ γάρ τοι πρωτοστατορεύσας κῦρ Ἰω(άννης) ἔπηλ(υς) ὢν τοῦ θέματος Ἰωαννίνων. [8] (f. 113) ⟨s. **Basilii Magni** ep. 353⟩ (M. 32, 1096 C). [9] (ib.) epistolae cuiusdam initium; inc. Ἐδεξάμ(ην) σου τὸ γράμμα, des. ὅπερ εἴη μοι ἀεὶ δι' εὐχῆς,

spatio vacuo servato. [10] (f. 113r.v) ⟨epistola precans ad imperatricem ut egentissimos pane sublevet⟩; inc. *Τὸ τῆς βασιλείας σου ἐπιπόθητον, δέσποινά μου ἁγία,* des. *τῆς ἑνώσεως καὶ εἰρήνης λιμένι.* [11] (f. 113v) ad eamdem, ut videtur, alia epistola; inc. *Ἐγὼ γὰρ ἤμην ἐν τῇ σε(   ),* des. *ὑπερευχόμενοι τῆς ἁγίας βασιλείας σου ὡς δοῦλο(ς) γνήσ(ιος)*; invocatur s. Demetrius. [12] (ib.) tetrastischon *Μάκτρον προσώπου ῥυπτικὸν παντὸς δέχου — Σὺ δ' ἀλλ' ὅμως ἔκματτε καὶ ψυχῆς ῥύπον.* [13] (ff. 113v–117) epistola monachi ad quendam (*Ἅγιε ἡμῶν κύριε καὶ μετὰ Θεὸν τῶν πενομένων εὐεργέτης καὶ ἀντίλήπτορ*) ut monialem, quam suscepit *ἡ κυρὰ Εὐλογία καὶ κατέταξεν εἴς τινα ἑαυτῆς τοῦ Περτζὲ μονήν*, recipiat et in proprio monasterio collocet. [13] (f. 117r.v) ⟨**s. Gregorii Nazianzeni** ep. 115⟩ (M. 37, 261). Adnectitur aliae epistolae fragmentum (*Οὕτω θερμὸς ἡμῶν ἐραστής — περὶ τῆς ὑγείας ὑμῶν τῶν ἀγ(α)πάντων ἡμᾶς μανθάνοντες συ*⟨...⟩.

4 (ff. 118–122v) ⟨sententiarum tam profanarum quam christianarum collectio⟩ maxime de virtutibus et divitiis; inc. (mut.?) *Εἰ γεωργὸς εἶναι βεβούλησαι τῶν πολιτικῶν θορυβῶν ἀφίστασο,* abrumpitur ni fallor in illa *Ὁ δὲ Ἀντιοχ(είας) μόνος λέγεται πατριάρχ(ης). Τὸ ἔτι μοι (ἕτοιμον?) εἰς ἐξουσίαν ἀργὸν εἰς ἐπιθυμίαν ἐστί.* Citantur Callias (f. 119v), Chrysippus (f. 120v), Diogenes (ff. 119. 119v. 121), Isocrates (f. 119v), Plato (ff. 120. 121v), Pyrrho (f. 120), Socrates (f. 120), Timo (f. 120v).

5 ⟨**Anastasii Sinaitae**⟩ varia, nempe [1] (f. 123) quaestio 93 (M. 89, 732). [2] (ff. 123–124v) ⟨de anima ad imaginem Dei creata, de eius vita in hoc tempore et in aeternitate⟩; citantur (f. 124) Antonius et Pambo. [3] (ff. 124v–127v) quaestio 92 (M. 725–732). [4] (ff. 127v–130) *Ὅτι οἱ μετὰ φόβου Θεοῦ τοῖς θείοις μυστηρίοις προσερχόμενοι οὐ μόνον ἁγιάζονται, ἀλλὰ καὶ τὸν διάβολον ἐξ ἑαυτῶν διώκουσι*; afferuntur inter alias (ff. 127v–128) historia Danielis Iudaei (cf. Nau, *Le texte grec des récits utiles à l'âme d'Anastase*, in Oriens christianus III, 1903, p. 70), (f. 129r.v) historia Isidori scholastici (Nau, p. 83), (ff. 129v–130) historia de puero a morte reducto ut baptismum reciperet (Nau, p. 82–83). [5] (f. 130) de ratione orandi versus Orientem, de genuflexione, versus(?) tres: *Παῖς ἑβραῖος κέλεταί σε, Θεὸς μακάρεσσιν ἀνάσσων, Τόνδε δόμον προλιπεῖν καὶ ἐς τάρταρον ἱκέσθαι, Ἄπιθι τοίνυν Σατὰν ἐκ δόμων ἡμετέρων.* [6] (eiusdem?) exegetica varia (f. 130r.v) de statere quem invenit Petrus (Matth. 17, 26); f. 130v) de fermento (Matth. 13, 33); (ib.) de ficulnea arefacta (Matth. 21, 19); (f. 131r.v) de tribu Levi (citatur Iosephus: Ant. Iud. III, 287–290, multis omissis).

6 (ff. 131v–133. 137) in Genesim I, 1, 2, 7 atque (f. 137r.v) in v. 26 ***Faciamus hominem***; inc. *Τί δήποτε τὸν οὐρανὸν πρῶτον ἐποίησεν ὁ Θεός,*

εἶτα τὴν γῆν, des. abrupte (f. 137v) *καὶ γνώμῃ μέτρον ἐνθεῖναι ὕψους καὶ ταπεινώσεως.* Citatur ⟨Theodoretus⟩ (f. 132; quaestio 5 = M. 80, 84–85).

F. 136 insiticium sententias praebet, *περὶ ἀρχῆς* ut videtur. Prima inc. mut. *κεράσαι τε μετριοπαθεια μεγαλοπρέπειαν*; citantur (f. 136) Arsenius et Theophilus Alexandriae, (f. 136r.v) Gregorius Nazianzenus (orat. 42 § 15: M. 36, 476 A 1–B 14). In f. 136v medicamentum (*ἀλάτιον*) ab evangelista Luca confectum, dodecatheon dictum (cf. Montfaucon, Palaeographia graeca, p. 37).

7 (f. 143) de ieiunio, revera exegesis Luc. 18, 1 ss. Subsequuntur ⟨**Iohannis Damasceni** de fide orthodoxa lib. II⟩ (M. 94) capita varia hoc ordine: (ff. 143v–144) cap. 17; (ff. 144r.v) cap. 11 inde a vv. *Τοῖς τελείοις καὶ ἐν τῇ θείᾳ θεωρίᾳ* (M. 916 D 3) atque (ff. 144v. 135r.v) supplementum *Ἡ ξύλον μὲν ζωῆς ἡ μετοχὴ τοῦ Θεοῦ — γίνεται πρόξενον* ut in cod. 500, f. 111; (ff. 135v. 134r.v) cap. 13–16, cui addita sunt (ff. 134v. 138) vv. *Τοῦ δὲ μὴ πειθομένου — ἐνεργοῦσιν* (cap. 12; M. 928 D 1-929 A 15). Post haec afferuntur sub inscriptione *Τοῦ πανσόφου καὶ παναγιωτ(ά)τ(ου) Ἰω(άνν)ου τοῦ Δαμασκηνοῦ* (f. 138) finis cap. 4 (*Χρὴ γινώσκειν — μετὰ θάνατον* [M. 877 C 1–4] *εἰ μὴ πρὸ τοῦ θανάτου, διὰ τὸ βάρος τοῦ θανάτου*); (ff. 138–140v) cap. 6; (ff. 140v. 142. 141. 146. 145. 147) cap. 7; (ff. 147–148v) cap. 8 et 9 usque ad vv. *θαλάττιον ὕδωρ* (M. 904 C 8).

8 (ff. 149–155v) *διάφορα γνωμικὰ καὶ ὡραῖα ἀπὸ τῆς θείας γραφῆς.* Sunt excerpta ex operibus ⟨Simeonis⟩ Metaphrastae maximam partem deprompta; primum *Τοῦ Μεταφραστοῦ ἀπὸ τοῦ βίου τῶν ἁγίων Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ. Ὅσα καὶ ἡ φύσις ἐπήρωσε τούτων ἀπεῖπεν ἡ τέχνη τὴν ἐπιχείρη(σιν)*; (ff. 153v–154) *τοῦ Χρυσοστόμου πρὸς τὴν Εὐδοξίαν*; ultimum (ex vita s. Euthymii) inc. *Ὑπολαβὼν ὁ μέγας Εὐθύμιος,* des. *θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον* (M. 114, 657 C 13-660 A 12).

9 (ff. 156–157) excerpta ex operibus s. **Basilii**; inc. *Οὔτε οἰκοδομὴν συστῆναι,* des. *ἀλλ' ἔτι ὑπὸ σαρκὸς διοικεῖται* (= syllogae Simeonis Metaphrastae sermo 3 [pars altera]; M. 32, 1149 B 13–1153 B 6).

10 (ff. 157–160) s. **Iohannis Chrysostomi** ethicon ⟨hom. 11⟩ in epistolam ad Ephesios (*Εἰ τοίνυν βουλόμεθα τοῦ Πνεύματος ἀπολαύειν κ. τ. λ.*; M. 62, 85, 20–88).

11 (ff. 160–165v) s. **Theodori Suditae** epist. II, 162 (M. 99, 1504–1516).

12 (f. 165v) s. **Niconis** ⟨interpretationum divinorum mandatorum⟩ argumentum prooemii (*Προοίμιον τῆς βίβλου — κατὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ*: M. 106, 1360 D 2–1361 A 6).

Rescripta sunt ex duobus codicibus moduli multo amplioris avulsa et decurtata [a] ff. 50. 52–59 litteris uncialibus saec. VIII-IX, [b] ff. 60–63v

saec. XI olim exarata; plura saeculo praeterito venenis chimicis ad scripturam antiquiorem resuscitandam tacta sunt.

Partes diversae in unum compactae. I (ff. 1-79) Fasciculi undecim litteris β'-ιβ' atque α-l recentius signati, quaterniones, si excipias 7 trium foliorum (49-51) et 9 binionem, a duobus praecipue librariis exarati: [a] ff. 1-47v (47v-48v ab alio absoluta), [b] ff. 49. 50. 51v-59. 60-79 (51r alia manu repletum). Manu rudi scriptiones in ff. 59v. 79v; aliae in marginibus ff. 25v. 26v. 28v. 32v. 33v. 34v. 38v. 40v. 41. 41v. 42v. 48v. 52v. 59; quaedam ex lingua graecitatis infimae in ff. 15v-16v. Notulas apposuerunt ⟨L. Allatius?⟩ in f. 26v, ⟨A. Maius⟩ in ff. 28. 62v. 63.

II (ff. 80-111) Fasciculi quattuor (quaternio, ternio, quinio, quaternio) in prima singulorum pagina ter signati, prius minio (f. 80 ὡς δοκῶ α'), deinde atramento (ιγ'-⟨ις'⟩), litteris tandem latinis (*m-p*). Officinae chartariae signum (tuba cornea?).

III (ff. 112-148) Folia 37 utcumque collecta, quorum connexio originalis aegre erui potest, compaginibus nonnumquam solutis notisque perditis (praeter *q-t* in ff. 112. 118. 125. 133).

IV (ff. 148a-155) Fasciculus quaternio atramento pallidiore exaratus.

V (ff. 156-165) Fasciculus quinio duabus manibus absolutus ([a] ff. 156-160, [b] ff. 160-165v). Lineae plures f. 162 concellatae quia superius iam descriptae.

Folia nonnulla inter 149 et 165 madore inquinata, tineis perterebrata, parmulis chartaceis indecore refecta. F. 148a vacuum.

Hunc codicem et duos sequentes mutuo habuit F. Arcudius in anno 1639 (cf. Archiv. Bibl., t. 26, f. 366; t. 30, f. 354v).

Integumentum ex corio rubro. In tabulis tesserae gentiliciae Pii VI et F. X. de Zelada card. bibliothecarii; in dorso renovato scutum Pii IX.

634 (olim 620). Saec. XIII, membran. (ff. 26-28 chartac. saec. XIV), mm. 280×195, ff. 173, linn. 31 (ff. 1-23v. 29-37v), 29 (ff. 24-25), 28-29 (ff. 154v-173), 24 (ff. 38-153v).

1 (ff. 1-154) **S. Theodori Studitae** parvae catecheseos sermones 49-134 (ed. Cozza-Luzi, Novae Patrum Bibliothecae ab A. Maio collectae tomus nonus, pars prima, Romae 1888, p. 118 ss.) sub inscriptione *τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογ(ητοῦ) Θεοδώρου ἡγουμένου τῶν Στουδίου κατήχησις πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς*. Sermo μθ' recentius *κυριακῇ τοῦ ἀσώτου* attributus est; sermo νγ' (43 in ed., p. 103-105), des. *ἀποστολικῶς εἰπεῖν πράττοιτε, καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ κ. τ. λ.*; f. 37v, in capite sermonis οδ', monitio: † *Ἰστέον ὅτι αἱ κατηχήσεις αὗται ἀναγινώσκονται ὅτε ἐνιαύσιος κατήχησις οὐκ ἔστιν*. Ff. 24-28 insiticia praebent [a] (f. 24) sermonis 67 ultimam partem inde a vv. *αὐτὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν* (Cozza-Luzi, p. 159, l. 7 ab imo), [b] (ff. 24-25v) sub numero ξη' et inscriptione *Περὶ τοῦ τὴν ἁγίαν τεσσαρακοστὴν εὐσθενῶς διανύειν, καὶ προθυμοποίησις πρὸς τὸ ἑξῆς τῆς ἀσκήσεως*, magnae catecheseos serm. 22 usque ad vv. *διαφέρειν ἐν τῇ θείᾳ δόξῃ* (op.

cit., pars secunda, p. 60-62, 24) *ἐν αὐτοῦ Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν κ. τ. λ.*, [c] (ff. 26-28) parvae catecheseos sermones 76 et 77 (op. cit., p. 179-182).

2 (ff. 154v-162) B. M. V. miraculum seu de *ἀκαθίστῳ* (M. 106, 1336-1353; BHG. 1060).

3 (ff. 162v-173v) **Epiphanii monachi** de vita sanctissimae Deiparae (M. 120, 185 ss.; BHG. 1049); inde a f. 167v, l. 3 (= M. 201 A 7, *κατὰ τὸ μητρῷον αὐτῆς γένος*) codex ab editis non minime discrepat; abrumpitur in vv. *προκαιροῦ τῆς ἐξόδου αὐ*| (cf. M. 213 B).

Fasciculi viginti unus quaterniones in prima et ultima singulorum paginis imis ιγ'-λγ' signati, a tribus scribis sese excipientibus exarati ([a] ff. 1-23v. 29-37, [b] ff. 38-154, [c] ff. 154v-173v), quibus inserta sunt folia quinque (24-28) diversae aetatis. Fasciculi tres priores α'-γ' recentius notati sunt.

Sermonum μθ'-ογ' (ff. 1-36) inscriptiones atque numeri rubro liquore distincta, οη'-ρλδ' (ff. 43v-152) litterae initiales maximae tantum atque numeri rubra, ξη' et οδ' (ff. 24. 37v) litterae initiales maximae caeruleo rubroque coloribus pictae. Scholion in f. 12; correctiones in ff. 21. 31v; quaedam erasa in ff. 26 et 97v. F. 173v manu saec. XV-XVI, Demetrii Lucensis ni fallor: *Theodori p(rae)cepta ad discipulos et exhortat(i)o(n)es.*

De codice breviter egerunt hagiographi Bollandiani (Catal. codd. hagg. Bibl. Vaticanae, p. 11).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

635. Saec. XVI med., chartac., mm. 277×208, ff. 137, linn. 29. Ordo foliorum restituendus: 1-31. 40-47. 32-39. 48 ss.

S. Theodori Studitae parvae catecheseos sermones 134 (ed. Cozza-Luzi, Novae Patrum Bibliotheca, tomus IX, Romae 1888), praemisso (ff. 1-5v) indice. Sermones μγ' et νγ' sunt editi 53 et 43.

Liber ⟨a Iohanne Honorio a Mallia⟩ descriptus. Complectitur fasciculos ιζ' quaterniones (exceptis primo foliorum septem atque ultimo quinione) in prima singulorum pagina notis, in ultima primis fasc. subsequentis vocibus directe exaratis signatos. Inscriptiones et litterae initiales maximae rubrae. Ipsius scribae additamenta brevissima (ff. 6. 29v. 30. 44. 93. 132), correctiones (ff. 6. 15v. 30. 44. 45. 62. 62v), scholion (f. 6v). F. 77 nota: *ex Cod. 634* ⟨f. 37v⟩. *ἰστέον ὅτι αἱ καταχήσεις αὗται ἀναγινώσκονται ὅτε ἐνιαύσιος κατήχησις οὐκ ἔστιν. L. A(llatius)*; eiusdem, ni fallor, in singulis fege paginis emendationes, supplementa, coniecturae. Officinarum chartariarum signa: (ff. 1-20) crux latina scuto inclusa; (ff. 20 ss.) claves duae decussatae cum lilio desuper scuto inscriptae, cui superstat stella sex radiorum.

Integumenti tabulis saec. XVIII corio rubro obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

636 (olim 431). Saec. XIII, chartac., mm. 273×178, ff. II. 205 (I et 205 add.). linn. 30-31.

1 ⟨**Euthalii diaconi**⟩ [1] (f. 1r.v) ⟨prologus⟩ (M. 118, 308–312); [2] (ff. 2–3) ⟨Pauli peregrinatio⟩ (M. 118, 312–316); [3] (f. 3) ⟨Pauli martyrium⟩ (M. 118, 316 D); [4] (f. 3r.v) ⟨argumentum in ep. ad Romanos⟩ (M. 85, 748–749; M. 118, 317 A 6–320 B 7).

2 (ff. 4–6v) ⟨in ep. ad Romanos 1, 1–29⟩ scholia; inc. mut. *προέταξε τὸ Παῦλος*, des. *ἀποστροφὴ Θεοῦ γένηται εἰ⟨ ⟩* | (cf. Ps.-Oecumenii commentarius apud M. 118, 324 B 4–348 C 5).

3 **Euthymii Zigabeni** in epistolas s. Pauli (ed. Nic. Calogeras, Athenis 1887), hoc est: [1] (ff. IIv. 7–41) in ep. ad Romanos; desiderantur [a] vv. *Ῥώμης καὶ Φιλιππησίοις ἐπέστελλεν — τὸ πᾶν ἐργασάμενοι* (Calogeras, p. 2, l. 6 ab imo–4) uno folio post IIv perdito, [b] vv. *ἔργοις· ἐπίπονον γὰρ ἡ ἀρετή — ἅπερ ἔσχον παρὰ τοῦ* (Cal., p. 24, l. ult.-30, 5; comment. in 2, 7–2, 20) uno folio post 10v item avulso. [2] (ff. 41–80v) in ep. I ad Corinthios. [3] (ff. 81–107v) in ep. II ad Corinthios. [3] (ff. 107v–119v) in ep. ad Galatas. [4] (ff. 119v–130v) in ep. ad Ephesios. [5] (ff. 130v–138) in ep. ad Colossenses. [6] (ff. 138–139) in ep. ad Philemonem. [7] (ff. 139–145) in ep. I ad Thessalonicenses. [8] (ff. 145–148) in ep. II ad Thessalonicenses. [9] (ff. 148–156) in ep. ad Philippenses. [9] (ff. 156–182v) in ep. ad Hebraeos. [10] (ff. 182v–192v) in ep. I ad Timotheum. [11] (ff. 192v–199v) in ep. II ad Timotheum. [12] (ff. 199v–203v) in ep. ad Titum.

Codex humore et blattis multum laesus non sine gravi scripturae damno, schedulis chartaceis atque telis tenuissimis nuper refectus. Fasciculos complectitur viginti quinque quaterniones (si excipias primum hodie foliorum quinque) in ultima uniuscuiusque pagina ima signatos (cf. ff. 19v. 35v. 43v), quibus inserta sunt folia sex manu coaequali descripta (ff. 1–6) et additum f. 204, in quo subscriptio versuum 22 (inc. *Πολλ' ἐνὶ τῇδ' ἐμόγησα πυξίδι, ὦ φιλεταῖρε*, v. 19 *Τῷδ' ἐνὶ ἔργῳ Νικολέω τοῦ Σκουταριώτου*, des. *Εὐρυμέδοντα Θεὸν προκαλίζετε ὄφρα καὶ ὑμῖν*).

Inscriptiones, textus sacer et litterae initiales maximae ff. Iv. 7–203v liquore rubro exarantur, in ff. 1–6v omnino desiderantur. Correctio (f. 21v), scholium (f. 65, in I Cor. 11, 10), notae plures ad lectionem liturgicam pertinentes (e. g. in ff. 37. 44. 48v); s. Maximus citatur (f. 92; in II Cor. 5, 21).

Codex fuit olim *Σκουταριώτου λευιτου Θεοδώρου* (ff. 1. 203v; cf. Fabricius-Harless VII, p. 743). Ff. I et 204 saec. XVI addita sunt; in priore nota saec. XVI *N̊ 56. 4 Plu. secr*; in altero (f. 204v) manu coaeva *Expositio in ep(isto)las Pauli*. Tabulae priori aversae agglutinata est schedula ⟨A. Mai⟩.

Integumentum ex corio rubro saec. XVIII; in dorso, quod renovatum est, tesserae gentiliciae Pii IX.

637 (olim 803). Saec. XVI med., chartac., mm. 220×160, ff. VI (I–IV add.). 388 (+ 17a. 255a, 171–176 bis numeratis; — 373 omisso), linn. 17.

Leonis imperatoris orationes XXXIII (M. 107, 1 ss.; ed. Acacii hieromonachi, Athenis 1868; cf. A. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand der hag. und homil. Literatur der griechischen Kirche*, t. II, 1938, p. 233–236). [1] (ff. 3–9) in Dominicam assumptionem (M. 613–120; Acacius, p. 21–25), *Λέοντος ἐν Χριστῷ τῷ αἰωνίῳ βασιλεῖ βασιλέως λόγος, ὅτε πρὸς οὐρανοὺς μετὰ τοῦ προσλήμματος ἀνέβη ὁ θεάνθρωπος λόγος καὶ αὐτὸ τὸ πρόσλημμα τῷ Πατρὶ ἐνεθρόνησε* cod. [2] (ff. 9–18v) in Pentecosten (Acacius, p. 25–32). [3] (ff. 19–40v) de Spiritu sancto (Acacius, p. 33-47). [4] (ff. 41–43v) in omnes sanctos; abrumpitur in vv. *καὶ ὅτι σφαγίων* (M. 173 B 7; Acacius, p. 49, 24). [5] (f. 43v) ⟨orationis in s. Paulum⟩ conclusio, inde a vv. *Σὺ δ' ἡμῖν τῆς σῆς εὐωδίας* (Acacius, p. 77, 15–19); (ib.) ⟨orationis in dormitionem B. M. V.⟩ conclusio, inde a vv. *κἀκεῖθεν ὥσπερ καὶ ἐντεῦθεν* (Acacius, p. 101, 6–11). [6] (ff. 44–48) in prophetam Eliam (Acacius, p. 259–262), *Λέοντος — κατήφειαν* cod. [7] (ff. 48v–51v) in Transfigurationem ⟨I⟩, *Λέοντος — λόγος ὅτε σπινθῆρσι θεότητος ἐν Θαβὼρ καταλάμψας τὸ πρόσλημμα παραδόξως ὤφθη μεταμορφούμενος.* Inc. *Ἐπειδὴ φαιδρὰ καὶ θεῖα πανήγυρις*, des. *δόξαν καὶ αἴνεσιν ἀναπέμψοντας εὐαρέστους ὀφθῆναι αὐτῷ, νῦν κ. τ. λ.* [8] (ff. 51v–66) in Transfigurationem ⟨II⟩ (Acacius, p. 78–88). [9] (ff. 66v–70) in Transfigurationem ⟨III⟩ (Acacius, p. 88–91). [10] (ff. 70v–82v) in Assumptionem B. M. V (M. 157–172; Acacius, p. 91–101). [11] (ff. 82v–92) in decollationem s. Iohannis Baptistae (Acacius, p. 101–109). [12] (ff. 92–102) in ss. Ioachim et Annam (Acacius, p. 110–117). [13] (ff. 102–109) in exaltationem sanctae Crucis (M. 88–96; Acacius, p. 118–124). [14] (ff. 109–115) *ὀκτωβρίῳ ς'*, in s. Thomam ⟨I⟩ (Acacius, p. 248–253). [15] (ff. 115–121v) eadem die, in s. Thomam ⟨II⟩ (Acacius, p. 253–258). [16] (ff. 121v–135v) *ὀκτωβρίῳ κς'*, in s. Demetrium ⟨I⟩ (Acacius, p. 124–135). [17] (ff. 135v–137v) eadem die, in s. Demetrium ⟨II⟩ (Acacius, p. 135–137). [18] (ff. 138–140) in s. Demetrium ⟨III⟩ (Acacius, p. 137–139). [19] (ff. 140v–208) *μηνὶ νοεμβρίῳ ιγ'*, in s. Ioh. Chrysostomum (M. 228–292). [20] (ff. 208v–217) in B. Mariae praesentationem (Acacius, p. 139–145; M. 12–21). [21] (ff. 217v–238v) in s. Nicolaum Myrensem (Acacius, p. 145–159; M. 204–228). [22] (ff. 239–254) in nativitatem Domini (Acacius, p. 163–174). [23] (ff. 255–273v) in s. Stephanum (Acacius, p. 175–186). [24] (ff. 274–279) in sancta Lumina (Acacius, p. 186–189). [25] (ff. 279v–298v) *μηνὶ ἰανουαρίῳ κγ'*, in s. Clementem Ancyranum (Acacius, p. 190–209). [26] (ff. 299–312v) in s. Tryphonem (Acacius, p. 209–219). [27] (ff. 313–328) in occursum Domini (Acacius, p. 219–231; M. 28–41). [28] (ff. 328v–335) in caput ieiuniorum ⟨I⟩ (Acacius, p. 231–235).

[29] (ff. 335^v–343) in caput ieiuniorum ⟨II⟩ (Acacius, p. 236–243); desiderantur vv. *περιπτυξώμεθα ἣν καλῶς — καὶ δόλος καὶ βρῶσις* (p. 236, l. 2 ab imo-238, l. 1). [30] (ff. 343^v–352^v) epistola hortatoria (Acacius, p. 266–273). [31] (ff. 353–360) in caput ieiuniorum ⟨III⟩; inc. *Ὡς ἡδύ τι καὶ θεῖον εἰς ἀπόλαυσιν ἡ παροῦσα ἡμέρα χαρίζεται,* des. *ἵνα καὶ τῆς ἐντεῦθεν καὶ τῆς ἐκεῖθεν καὶ χρηστότητος καὶ ζωῆς ἐπιτύχωμεν ἐν αὐτῷ Χριστῷ κ. τ. λ.* [32] (ff. 360^v–372) in festum Palmarum (M. 61–76). [33] (ff. 372^v–388^v) in magnum sabbatum (M. 76–88; Acacius, p. 1–9). Praemittuntur [a] (f. V) trium sermonum index brevis (in Matth. 26, 29; in translationem reliquiarum s. Nicolai; in s. Cyprianum); [b] (ff. 1–2) libri huius *ἀκριβὴς πίναξ*; in fine: *τῶν βασιλικῶν ὧδε πλήρωμα λόγων.*

Librarii tres intervallis brevibus sese excipientes codicem perscripserunt (e. g. ff. 31-32^v. 34^v. 37^v-39. 61^v-63^v. 147–148^v. 164$^{r.v}$. 175^v-177. 356^v–358^v. 364-365. 377^v-381). Fasciculi *μ'* in prima singulorum pagina signati, nempe fasciculus ternio unus (19), folia septem (30), fasc. quaterniones viginti unus (1-3. 20-26. 28. 31-40), folia novem (27), fasc. quiniones quattuor (4. 7. 16. 29), fasc. seniones septem (5. 6. 8-12), folia quindecim (18), fasc. duo folia sexdecim uterque complectentes (13 et 15), fasc. duo foliorum septemdecim (14 et 17); praemissa sunt folia tria (V. VI. 1). Inscriptiones rubrae. Correctiones (e. g. ff. 9^v. 10^v. 11. 12^v. 17^a. 23. 29. 30. 57^v. 125), supplementa (e. g. ff. 4^v. 5. 12^v. 21^v. 25. 27^v. 78. 102^v. 170^v. 246). Editionis lacunae repletae in ff. 183. 246^v. 281^v. 282^v. 287^v. 290. 309^v. 314. 317; aliae hiantes in ff. 38^v. 87. 218. 218^v. 286^v. Officinarum chartariarum signa: ancora circulo inclusa cum stella sex radiorum desuper (cf. Briquet 485), galerus superimposita cruce atque litterae *AP* quibus imminet trifolium (cf. Briquet 3466).

In f. I summo numerus antiquus *803,* in imo frustulum chartaceum notam recentem *637* praebens; f. V notae *33* (cancellata) et *803*. Scriptura vacant ff. I-IV in custodiam addita. V^v–VI^v. 254^v. 330^v. 331^r.

Codicem breve descripsit Baronius (Annales [an. 911], t. X ed. Romae 1602, p. 672–673), mutuo habuit anno 1630 Fr. Gozadinus (Arch. Bibl., t. 30, f. 353).

In tabulis et in dorso corio rubro signato obductis, tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in tabula anteriore et in dorso schedulae chartaceae saec. XVII cum nota rubra *637*. Fibularum vestigia.

638 (olim 819). Saec. XIII (ff. 7–153) et XIV (ff. 1-6. 154–178), chartac., mm. 215×145 circa, ff. I. 178 (+ 6^a), linn. 24 (30 in ff. 1–5^v).

1 Canones liturgici pro festis commentario aucti (*ἡ ἐξήγησις Γρηγορίου τοῦ Πάρδου μητροπολίτου Κορίνθου* notavit ⟨L. Allatius⟩ f. 6^a; cf. eiusdem Allatii opus cui titulus « Georgii Acropolitae Historia », Parisiis 1651, [de Georgiis diatriba] p. 419–420; Georgii aliae exegeses in cod. 308, f. 303 ss.). [1] (ff. 1–6) **Cosmae monachi** ⟨Hierosolymitani⟩ in nativitatem Domini (M. 98, 460–464 A 5 *τὴν τεκοῦσαν κατέσχεν ἀπήμαντον*; Menaea t. II ed. Romae 1889, p. 662–666); commentarius inc. *Η μὲν ἀκροστιχὶς ἐξ ἰάμβου στίχου συντίθεται,*

des. *καὶ ἄμοιρον αὐτὴν ἐφύλαξεν.* [2] (ff. 7–12) ⟨**Iohannis Damasceni** in eumdem festum⟩; inc. mut. *Ἔσωσε λαὸν θαυματουργῶν δεσπότης* (M. 96, 820 A 4–825; Menaea, p. 662–671); foliis pluribus post f. 10^v perditis desiderantur iambi *Ἵκται δι' ἡμᾶς Ἀβραὰμ ἐξ ὀσφύος — Ῥευστὴ γεγῶσα, κἂν σοφῶς ἐκαρτέρει* (M. 821 C 8–824 B 12) et in eosdem commentarius, qui des. *εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως καταντήσωμεν, μητροπάρθενε δέσποινα.* [3] (ff. 12–22) ⟨**Cosmae**⟩ in Theophania (M. 98, 465–472; Menaea, t. III ed. Romae 1896, p. 146–154); commentarius inc. *Ἡ τοῦ παρόντος κανόνος ἀκροστιχὶς ἐξ ἰαμβικοῦ στίχου συντέθειται,* des. *θεοφιλῶς ζήσομεν καὶ λυσιτελῶς ἑαυτοῖς χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ κ. τ. λ.* [4] (ff. 22–29^v) ⟨**Iohannis Damasceni**⟩ in Theophania (M. 96, 825–832; Menaea, p. 146–155); commentarius (ff. 22^v–29^v) inc. *Ὁ νοῦς δὲ τῆς ἑρμηνείας αὐτοῦ ἔστιν οὕτως· σήμερον ὁ ἀγαθὸς υἱός,* des. *πᾶσα ὀδύνη, λύπη καὶ στεναγμός.* [5] (ff. 29^v–38) **Cosmae** in Hypapantem (M. 98, 509–513; Menaea, p. 482–487); commentarius (ff. 29^v–38^v) inc. *Ο ἥλιος ὁ αἰσθητὸς χέρσον γενόμενον,* des. *θεοτόκος ἐστίν, ἧς τῇ εὐπροσδέκτῳ πρεσβείᾳ, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς.* [6] (ff. 38^v–47^v) eiusdem pro dominica Palmarum (M. 497–501; Triodium, ed. Romae 1879, p. 607–611); commentarius inc. *Τῆς παρούσης ἀκροστιχίδος ἡ ἔννοια ἔστιν αὕτη· ὁ εὐλογημένος Θεὸς καὶ ἄνθρωπος,* des. *καὶ ἡμῖν παρασχόμενος ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος.* [7] (ff. 47^v–51) eiusdem pro magna secunda feria (M. 472–473; Triodium, p. 620–622); commentarius inc. *Ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ· ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται, τῷ τὴν ἀδιόδευτον θάλασσαν,* des. *ἐν δὲ τῇ βασιλείᾳ τοῦ Πατρός μου συνδοξαθήσεσθέ μοι· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν.* [8] (ff. 51–52^v) eiusdem pro magna tertia feria (M. 473; Triodium, p. 632–633); commentarius inc. *Οὐ χρεία σαφηνείας ἐνταῦθα, οὔτε μὴν ἑρμηνείας,* des. *ἐκτός σου ἄλλον οὐκ οἴδαμεν, τὸ ὄνομά σου ὀνομάζομεν.* [9] (ff. 52^v–56) eiusdem pro magna quarta feria (M. 473–476; Triodium, p. 641–643); commentarius inc. *Δεῖ γινώσκειν ὡς θαυμαστὸς οὗτος καὶ πᾶσιν ἀπαράμιλλος μελῳδός,* des. *ὡσεὶ ὕδατος ἐκχυθείσης.* [10] (ff. 56–64^v) eiusdem pro magna quinta feria (M. 476–481 B 6; Triodium, p. 652–657); commentarius (ff. 56–65) inc. *Ἧς τοιοῦτος ἐστὶν ὁ νοῦς· τῇ μεγάλῃ πέμπτῃ μέγαν ὕμνον ἐξάδω,* des. *καὶ πάντας ὁμοῦ τοὺς ἀναγινώσκοντας ταῦτα τῇ σῇ φιλανθρωπίᾳ καὶ χάριτι.* [11] (ff. 65–68) eiusdem pro magna parasceue (M. 484–485; Triodium, p. 675–677); commentarius (ff. 65-68^v) inc. *Πρὸς σὲ ὀρθρίζω φησὶν ὁ μελῳδός, λόγε Θεοῦ,* des. *τῆς οὐρανίου βασιλείας καταξιώσεις ἡμᾶς ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος, ἀμήν.* [12] (ff. 68^v–72^v) **Marci monachi** et (ff. 73–77) **Cosmae** pro sabbato sancto (Triodium, p. 728–733; pars altera *Συνεχέσθη, ἀλλ' οὐ κατεσχέθη κ. τ. λ.* apud M. 98, 485 B 14–488 D 15; commentarius (ff. 68^v–77^v) inc. *Συνέζευκται τῇ τοῦ Τριωδίου τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης παρασκευῆς,* des. *εἰ καὶ μέγα τοῦτο ἐξόχως ἡμῖν.* [13] (ff. 77^v–85) **Iohannis monachi** ⟨**Dama-**

sceni⟩ in Pascha (M. 96, 840–844; Pentecostarium, ed. Romae 1883, p. 7–11); commentarius (ff. 77^{v}–85^{v}) inc. *Ὁ παρὼν οὗτος κανὼν ἑρμηνείας οὐ δεῖται πάσης ἀνάπλεως ὤν*, des. *Πάσχα μετασχεῖν ἀκατακρίτως εἰς δόξαν Πατρὸς κ. τ. λ.* [14] (ff. 85^{v}–93) eiusdem pro dominica *τοῦ Ἀντίπασχα. Ἄσωμεν, πάντες λαοί, τῷ ἐκ πικρᾶς δουλείας* (Pentecostarium, p. 50–54); commentarius (ff. 85^{v}–93^{v}) inc. *Ὁ παρὼν κανὼν ὀλίγα τινὰ ἔχει τροπ(ά)ρ(ια) δεόμ(εν)α σαφηνείας καὶ ἐπεξηγήσεως*, des. *καὶ ζωὴν τὴν αἰώνιον εἰς δόξαν σὴν καὶ ἄπαυστον αἴνεσιν, ὅτι σοι πρέπει κ. τ. λ.* [15] (ff. 93^{v}–99) eiusdem in Ascensionem Domini (M. 844–846; Pentecostarium, p. 313–322); commentarius (ff. 93^{v}–99) inc. *Ὁ παρὼν οὗτος κανὼν πάσης γέμει καθαρότητος καὶ σαφηνείας*, des. *αἰτήματα καὶ ζωὴν αἰώνιον.* [16] (ff. 99^{v}–105) **Cosmae** in Pentecosten (M. 98, 489–492; Pentecostarium, p. 396–403); commentarius (ff. 99^{v}–105^{v}) inc. *Ὁ παρὼν οὗτος κανών, ὃς ἀπὸ τοῦ βαρέος ἤχου*, des. *τοῖς ἁμαρτωλοῖς καὶ ἀπεγνωσμένοις ⟨ἡ⟩μῖν εἰς δόξαν αὐτοῦ καὶ ἄπαυστον αἴνεσιν, ὅτι αὐτῷ πρέπει κ. τ. λ.* [17] (ff. 105^{v}–113) **Iohannis Damasceni** in eumdem festum (M. 96, 832–840; Pentecostarium, p. 396–404); commentarius inc. *Αὕτη μὲν ἡ ἀκροστιχὶς τοῦ παρόντος κανόνος*, des. *κατὰ δύναμιν ταῦτα διδάσκοντες καὶ οἱ σκοπῷ φιλοθείῳ μανθάνοντες χάριτι κ. τ. λ.* [18] (ff. 113–121) **Cosmae** in Transfigurationem (M. 98, 492–497; Menaea VI, ed. Romae 1901, p. 337–344); commentarius (ff. 113^{v}–121) inc. *Ὁ νοῦς τῆς ἀκροστιχίδος τοῦ παρόντος κανόνος ἐστὶν οὗτος*, des. *τοῦ ὑψίστου Θεοῦ καὶ πατρὸς σθένος τε καὶ δύναμις, σὲ ἀνυμνοῦμεν ὀρθοδόξως ζωοποιῷ πνεύματι κ. τ. λ.* [19] (ff. 121–129) **Iohannis Damasceni** in eumdem festum (M. 96, 848–852; Menaea VI, p. 337–344); commentarius (ff. 121–129^{v}) inc. *Καινοτομίαν ὑπέστη κατὰ τὴν ἕκτην χώραν*, des. *ἡμᾶς ἐλέησον τοὺς ἐπὶ σοὶ μόνῳ τὴν ἐλπίδα θεμένους, τῷ πατρὶ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ Θεῷ πάσης παρακλήσεως.* [20] (ff. 129^{v}–138^{v}) **Cosmae** in dormitionem B. M. V.; inc. *Πεποικιλμένη τῇ θείᾳ δόξῃ*, des. *σώζοις ἀεί, θεοτόκε, τὴν κληρονομίαν σου* (Menaea VI, p. 412–419; Christ et Paranikas, Anthologia graeca carminum christianorum, Lipsiae 1871, p. 180–183); commentarius inc. *Οὐκ ἔστι τῆς ἀκροστιχίδος ὁ νοῦς δύσληπτος*, des. *εἰς δόξαν αὐτοῦ καὶ ἄπαυστον αἴνεσιν, ὅτι αὐτῷ πρέπει κ. τ. λ.* [21] (ff. 138^{v}–144^{v}) canon alius in dormitionem B. M. V.; inc. *Ἀνοίξω τὸ στόμα μου καὶ πληρωθήσεται πνεύματος*, des. *ψυχῶν σωτηρίαν βραβεύουσα* (sub nomine Ioh. Damasceni apud Menaea VI, p. 413–419; Christ, Anthologia, p. 229–232); commentarius (ff. 138^{v}–145) inc. *Ὁ παρὼν τῆς θεοτόκου κανὼν οὐδεμίαν ἔχει δυσχέρειαν*, des. *εἰς δόξαν αὐτοῦ καὶ ἄπαυστον αἴνεσιν, ὅτι αὐτῷ κ. τ. λ.* [22] (ff. 145–154) **Cosmae** in exaltationem Crucis (M. 98, 501–509; Menaea I, ed. Romae 1888, p. 159–164); commentarius inc. *Τὸ δὲ « ἐρεύγομαι » ψαλμικόν ἐστιν, ⟨οὗ⟩ ἡ ἑρμηνεία*, des. *καὶ πιστεύομεν εἶναι τὸ κατὰ δύναμιν καὶ αὐτῷ τῷ Θεῷ, ᾧ πρέπει κ. τ. λ.*

2 Alexii Aristeni in Synopsim canonum commentarius (cf. Mortreuil, *Histoire du droit byzantin* III, Paris 1846, p. 412–416), sub inscriptione *Νομοκάνονον — ἑρμηνευθὲν προτροπῇ τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως κυροῦ Ἰω(άνν)ου τοῦ Κομνηνοῦ παρὰ (περὶ* cod.) *τοῦ λογιωτάτου διακόνου τῆς τοῦ Θεοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ νομοφύλαξ(!) κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Ἀριστινοῦ.* [1] (ff. 155^{v}–162^{v}) in canones Apostolorum 85 (M. 137, 37 C 2–217 A 11 una cum interpretationibus Theodori Balsamonis et Iohannis Zonarae). [2] (ff. 163–166) in canones *ις* Nicaeni primi concilii, nempe 1–4. 8–18. 20 (M. 224 C–237 A, 265–301 B, 309 B C). [3] (ff. 166–170^{v}) in canones synodi Ancyranae (M. 1128 B 14–1196); omittitur canon 5 et eius commentarius. [4] (ff. 170^{v}–172^{v}) in canones synodi Neocaesariensis (M. 1197 C 7–1233). [5] (172^{v}–177) in canones synodi Laodicenae (M. 1345 A 6–1417 D 5 *ἐν ταῖς καθολικαῖς καὶ μόναις ἐκκλησιαις*). [6] (f. 177^{r-v}) synopsis canonum 1. 5. 7. concilii Constantinopolitani I et commentarius can. 7 (M. 317 A, 332 D, 348 C D). [7] (ff. 177^{v}–178^{v}) in canones 1. 2. 4. 6–10. 12. 14 concilii Chalcedonensis, et synopsis canonum 16. 17 (M. 384 C–448 B).

F. 155 quaedam de processione Spiritus sancti; subnectitur locus brevis Germani ⟨II⟩ patriarchae.

Codex male habitus, peius resartus, cuius ordo primigenius vix dignosci potest: folia etenim plura exciderunt, singula quae supersunt compagibus sublatis a coniugato dissoluta sunt atque chartis maioribus inclusa ita ut forma moduli longe amplioris evaserit. Constat duabus partibus in unum conflatis.

Priorem efficiunt fasc. ⟨*β′*⟩ folia quattuor ultima (7–10), fasc. quaterniones septemdecim in prima uniuscuiusque pagina *γ′*-⟨*ιθ′*⟩ signati (11–146), fasc. ⟨*κ′*⟩ folia septem priora (147–153); suppleta sunt recentius ff. 1–6 et 154. Posteriorem ex alio codice eruptam (ff. 155–178), manu recentiore descriptam efficiunt fasciculi tres quaterniones *κα′-κγ′* notati ut praecedentibus melius cohaerere videantur. Ornamenta, litterae initiales rubro liquore exarata aut distincta. F. I nota saec. XVI medio anterior *N̊ 36. 4. Plu sec(retae).* Ff. 7–153. 155 chartis translucidis nunc croceis restaurata aut omnino contecta.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX.

639 (olim 601). Saec. XIII, chartac., mm. 245 × 165, ff. I. 381, linn. 30–36. Ordo foliorum restituendus: 1–208. 217–223. 209–216. 224–315. 324–379. 316–323. 380. 381.

Cosmae monachi et Iohannis Damasceni canones interpretatione aucti

1 Iohannis Zonarae expositio canonum Anastasimorum s. Ioh. Damasceni, hoc ordine: [1] (ff. 1–9^{v}) prooemium ⟨de novem Scripturae odis⟩; initium usque ad vv. *ἐν γὰρ τῇ Ἐξόδου βίβλῳ Μωϋσέως γέγραπται* (f. 3^{v}, l. 18)

edidit A. Maius (M. 135, 421–428); des. *οὐκ εὔρυθμον ἔσται τὸ μέλος ἀλλ ἀνάρμοστον φώνημα.* [2] (ff. 9v–36) canon *Σοῦ ἡ τροπαιοῦχος δεξιὰ θεοπρεπῶς ἐν ἰσχύϊ δεδόξασται* (cf. Paracletice, ed. Romae 1885, pp. 11–20); commentarius inc. *Ὅπως μὲν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ δι' ἣν αἰτίαν κατῆλθον εἰς Αἴγυπτον*, des. *οἰκέται δὲ ὡς δοῦλοι εὔνοι καὶ πιστοί.* [3] (ff. 36–54v) canon *Ἐν βυθῷ κατέστρωσέ ποτε τὴν Φαραωνίτιδος πανστρατιάν* (Paracletice, p. 107–114); commentarius (ff. 36v–55v) inc. *Ἐκ τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας οὗτος σύγκειται ὁ εἱρμός*, des. *χορηγεῖ τοῖς χωρητικὸν αὐτοῦ τὸν νοῦν ἑτοιμάζουσι.* [4] (ff. 55v–77v) canon *Ὁ τὰ ὕδατα πάλαι νεύματι θείῳ εἰς μίαν συναγωγὴν συναθροίσας* (Paracletice, p. 193 -199); commentarius (ff. 55v–78v) inc. *Σοφὸς ὢν ὁ θεῖος πατὴρ πολυειδῶς καὶ ποικιλως τοῦ λόγου*, des. *εἰ δὲ ὁμότιμα ταῦτα καὶ ὁμοούσια.* [5] (ff. 78v–99v) canon *Θαλάσσης τὸ ἐρυθραῖον πέλαγος* (Paracletice, p. 279–287); commentarius (ff. 78v–100) inc. *Ἐν τῷ εἱρμῷ τοῦτο* (!) *δύο θαυμάτων μέμνηται*, des. *ὡς τὸ Ἰώβ· τισὶ δὲ διὰ παίδευσιν καὶ ἁμαρτημάτων ἀντέκτισιν.* [6] (ff. 100–117v) canon *Ἵππον καὶ ἀναβάτην εἰς θάλασσαν* (Paracletice, p. 369–377); commentarius (ff. 100–118) inc. *Ἐκ τῆς πρώτης ᾠδῆς ὁ εἱρμός, οὐ μετὰ τὴν ἔννοιαν μόνον*, des. *ἀνέστησε τοῦτον τῆς βροτείας τὸ δάκρυον φύσεως ἤδ' ἀναζώωσις τῆς θεότητος.* [7] (ff. 118–133v) canon *Ὡς ἐν ἠπείρῳ πεζεύσας ὁ Ἰσραήλ* (Paracletice, p. 457–465); commentarius (ff. 118–134) inc. *Τὴν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ ἐξ Αἰγύπτου ἀνάζευξιν*, des. *τὸ δὲ Πνεῦμα ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται κἀκεῖνο τῶν αὐτῶν αἴτιον.* [8] (ff. 134–149v) canon *Νεύσει σου πρὸς γεώδη* (Paracletice, p. 541–548); commentarius (ff. 134–150) inc. *Ἡ μουσικὴ φθόγγους μὲν οἶδε πολλούς*, des. *αἵρεσιν κατὰ τῆς ἁγίας Τριάδος βλασφημοῦσαν, ἣν ἡμεῖς μεγαλύνομεν.* [9] (ff. 150–168) canon *Ἁρματηλάτην Φαραὼ ἐβύθισε* (Paracletice, p. 624–631); commentarius (ff. 150–168v) inc. *Ἐκ τῆς τοῦ Μωσέως ᾠδῆς καὶ ὁ τελευταῖος οὗτος*, des. *τροφῆς δηλονότι καὶ ὕπνου καὶ τῶν λοιπῶν.* Scholia in ff. 31. 43v. 139r·v.

2 **Theodori Prodromi** in canones varios Cosmae et Iohannis Damasceni (cf. ed. H. M. Stevenson, Romae 1888, p. XXIV–XXVI), *Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου ἐξήγησις — παρὰ τῶν ἁγίων καὶ σοφῶν ποιητῶν Κοσμᾶ καὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ* cod. [1] (ff. 169r·v) prooemium *εἰς τὸν ὀρφανοτρόφον* (Stevenson, p. 1–3). [2] (ff. 169v–179v) ⟨**Cosmae**⟩ in exaltationem sanctae Crucis (M. 98, 501–509); commentarius (ff. 169v–180) apud Stevenson, op. cit., p. 3–29. [3] (ff. 181–190v) eiusdem in natale Domini (M. 460-465); commentarius (ff. 180–190v) in op. cit., p. 30–57. [4] (ff. 191–195v) **Iohannis Damasceni** in Theophania (M. 96 817-825); commentarius (ff. 190v–196) in op. cit., p. 57–74. [5] (ff. 196v–204v) **Cosmae** in Theophania (M. 98, 465–472); commentarius (ff. 196-204v) in op. cit., p. 75–98. [6] (ff. 205–208v. 217–219) **Iohannis Damasceni** in Theophania (M. 96, 825–832); commentarius (ff. 204v–208v. 217–219)

in op. cit., p. 98–117. [7] (ff. 220–223v. 209–213) **Cosmae** in dominicam Palmarum (M. 98, 497–501); commentarius (ff. 219v–223. 209–213) inc. *Εἰ δέ τις βασιλέα πυθόμενος μέλλειν*, des. *ταχὺ γὰρ εἰς σωτηρίαν τῶν εὐσεβῶν ἀναστήσεται.* [8] (ff. 213v–216v. 224–227v) eiusdem in Hypapanten (M. 509–513); commentarius (ff. 213–216v. 224–228) inc. *Καὶ τίς οὕτω νωθής*, des. *ἐν τούτῳ τῷ ῥήματι τὴν ᾠδὴν ἐπεσφράγισεν*; initium usque ad vv. *ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται* ed. Stevenson, op. cit., p. 117–120. [9] *ἀκολουθία τῆς μεγάλης ἑβδομάδος* hoc ordine [a] (ff. 228v–270v) **Cosmae** canones pro feriis II–VI (M. 472–481 B 6, 484 B–485 B); commentarius (ff. 228–271v) inc. *Φέρε δὴ μεταβῶμεν ἐκ τῶν προλαβόντων ἱερῶν κανόνων*, des. *ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις σεσώσμεθα* (cf. Stevenson, op. cit., p. XXV); [b] (ff. 273v–285) **Marci episcopi Hydruntini** et (ff. 285v–295v) **Cosmae** canones in magnum sabbatum (W. Christ et M. Paranikas, Anthologia graeca carminum christianorum Lipsiae 1871, p. 196–201; cf. cod. 638, ff. 68v–77); commentarius (ff. 271v–295v) inc. *Ἦ καίτοι ἀπορήσειεν ἄν τις ἐνταῦθα δύο ταύτας ἀπορίας*, des. *καὶ ὑπὲρ ὅλου τοῦ βροτησίου γένους ταῦτα ὑπήνεγκεν* (prooemii pars altera apud M. 133, 1235–1238). [10] (ff. 296v–308) **Iohannis Damasceni** in Pascha (M. 96, 840–844); commentarius (ff. 295v–309) inc. *Εἰ συνεσταυρώθημεν τῷ Χριστῷ καὶ συνετάφημεν χθές*, des. *τὴν ἄρρητόν σου τοῦ προσώπου δόξαν θεάσασθαι.* [11] (ff. 309–315v. 324–326v) **Cosmae** in Pentecosten (M. 98, 489–492); commentarius inc. *Τὰ μὲν δὴ τοῦ Υἱοῦ πέρας ἔχει*, des. *τὴν μίαν πολλὰς γινομένην πῶς οὐ παράδοξον;* [12] (ff. 327–343) eiusdem in Transfigurationem (M. 492–497); commentarius (ff. 326v–343) inc. *Εἰ δὲ φῶς ἡμέρας τὸ ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν ἡλίου ἀκτίνων*, des. *ἡ θεολογικὴ φωνὴ τοῦ Γρηγορίου αὐτὸν προσηγόρευσεν.* [13] (ff. 344–355) **Iohannis Damasceni** in Transfigurationem (M. 96, 848–852); commentarius (ff. 343–355v) inc. *Ἐπέβαλον τὴν ὄψιν ζωγραφηθείσῃ τῇ μεταμορφώσει*, des. *Πατρὶ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ Θεῷ πάσης παρακλήσεως.* Alii subsequuntur canones sex commentario ⟨**Georgii Corinthii**⟩ ut in praecedenti codice instructi, nempe [14] in annuntiationem B. M. V. poemata (ff. 355v–360) **Theophanis** (*Αἰδέτω σοι, δέσποινα, κινῶν τὴν λύραν*: Menaea IV, Romae 1898, p. 176–180) et (ff. 360–362) **Iohannis Damasceni** (M. 96, 852–853); commentarius inc. *Ὦ δέσποινα, λεγέτω, βοάτω σοι ὁ προπάτωρ σου Δαυίδ*, des. *κραυγάζει σοι Χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σου.* Immixta est (ff. 356–360v) alia interpretatio (*ἄλλως*), quae inc. *Τὸ « ᾀδέτω » μελωδείτω σοι, ὦ δέσποινα.* [15] (ff. 362v–368) **Iohannis Damasceni** in dominicam *τοῦ Ἀντίπασχα*, ut in cod. 638 ff. 85v–93v. [16] (ff. 368–372v) eiusdem in ascensionem Domini, ut in cod. 638 ff. 93v–99v. [17] (ff. 372v–378v) eiusdem in Pentecosten, ut in cod. 638 ff. 105v–113. [18] (ff. 378v–379v. 316–320v) **Cosmae** in dormitionem B. M. V., ut in cod. 638 ff. 129v–138v. [19] (ff. 320v–323v. 380–381v) ⟨**Iohannis Damasceni**⟩ in dormitionem B. M. V.,

ut in cod. 638 ff. 138^{v}–145. Quaestiones et responsa in ff. 183^{v}–184. 185^{v}–186. 199^{v}–200. 201^{v}. 219^{v}–220.

Partes duae in unum compactae. Prior (ff. I–168) constat fasciculis 21 quaternionibus in prima et ultima singulorum pagina signatis atque folio uno (168). Altera (ff. 169 ss.) a pluribus scribis sese excipientibus exarata est (cf. ff. 169. 225^{v}. 229^{v}); complectitur fasciculos viginti octo quaterniones (si excipias 7 foliorum septem, 10 binionem, 28 bifolium) in principio et in fine *πρῶτον — τριάκοντα* signatos, notis quippe *ια'* et *κθ'* omissis. Inscriptiones, litterae initiales maximae rubro liquore distinctae; omissiones in ff. 368^{v}. 369. Folia nonnulla madore inquinata atque blattis perterebrata frustis chartaceis indecore refecta sunt.

F. I summo, manu ipsius fortasse librarii: *ὦ Θεὲ βοήθει τῷ σῷ δούλῳ Νι(κολ?)α(ω?)*; inferius nota *N̊. 61 4 Plu. secr.*

Inter libros Sixti IV noster videtur recensitus (Müntz et Fabre, *La bibliothèque*..., p. 249: «Zonarae Expositio quaedam in officium Resurrectionis. Ex papiro in rubeo».

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

640 (olim 439). Saec. XIV, chartac., mm. 283 × 207, ff. 368 (+ 4^{a-c}. 127^{a}. 139^{a}. 228^{a}), coll. 2, linn. 25–28.

Canonica, liturgica, disciplinaria varia (cf. V. Beneševič, Monumenta Vaticana ad ius canonicum pertinentia, in *Studi Bizantini* II, 1927, p. 130–164).

1 (ff. 1–4^{v}) Notitia patriarcharum, metropolitarum, archiepiscoporum episcoporumque (ed. Beneševič, *op. cit.*, p. 131–154 [*ε', ὁ Κοζιάγρων*]).

2 liturgica varia, fere ut in cod. 430 ff. 113–155. [1] (ff. 5–7) **Michaelis ⟨Ositae⟩** de liturgia praesanctificatorum (= 430, ff. 113–117). [2] (ff. 7–9) **Iohannis Phurnae** ad Gregorium Antigonitem (= 430, ff. 117–121). [3] (ff. 9–11) ⟨**Michaelis Ositae** *περὶ ὑπαλλαγῆς τῆς μεταλήψεως τῶν ἁγιασμάτων τοῦ Χριστοῦ*⟩ (= 430, ff. 121–125^{v}). [4] (ff. 11^{v}–27) **Theodori Andidorum** (*Νικολάῳ* cod.) commentatio liturgica (= 430, ff. 126–150^{v}). [5] (ff. 27–28^{v}) ex historia mystica ecclesiastica **s. Germani** excerpta (= 430, ff. 151–153^{v}). [6] (ff. 28^{v}–29) **s. Gregorii Nysseni** * ⟨ep. ad Zachariam episcopum Doarorum⟩ (= 430, ff. 153^{v}–154). [7] (f. 29) *περὶ τῆς ἀρχιερατικῆς στολῆς* (= 430, f. 154$^{r·v}$). [8] (f. 29$^{r·v}$) **Demetrii Chomateni** de stola sacerdotali (= 430, ff. 154^{v}–155). [9] (f. 29^{v}) **Photii** quaestionis 165 ad Amphilochium pars prior (= 430, f. 155).

3 (ff. 30–206) **Iohannis Scholastici** synagoga L titulorum auctoritaria nomocanonica amplificata, quae dicitur. Editionem primigeniam Apostolorum, conciliorum saec. IV–V (Nicaen. I usque ad Carthag. et Ephesinum) s. Ba-

siliique canones complectentem vulgavit Vladimirus Beneševič, in *Abhandl. d. Bay. Akad. d. Wiss. Philos.-hist. Abteilung, Neue Folge, Heft* 14, 1937. Nostra longe fusior legitur: eorumdem conciliorum canones haud paucos praecedentibus addit, alios ex conciliis posterioribus usque ad aetatem Photii decerptos adiungit, auctoritates nonnullas affert, legibus (*ἐκ τῶν νομίμων διατάξεων, νόμιμα, τὰ συνᾴδοντα τὰ νόμιμα, ἐκ τῶν νομίμων*) singulos fere titulos confirmat (cf. J.-S. Assemanus, Bibliotheca iuris Orientalis III, Romae 1763, p. 422–450; Pitra, Iuris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta II, p. 416–420; Beneševič, синагога въ 50 титуловъ, Petroburgi 1914, p. 179–185; id., Monumenta Vaticana ad ius canonicum pertinentia, p. 158–162). Citantur: (f. 76^{v}) Acta Apostolorum 8, 18–23; (ff. 204^{v}–206) Amphilochius (ex versibus iambicis ad Seleucum); (f. 115) Anatolius patr. CP. (ed. Beneševič, Monumenta, p. 158); (ff. 75$^{r·v}$. 77–78–128^{v}.193–195. 202$^{r·v}$) Basilius; (ff. 74^{v}–75. 110. 179^{v}) concilium *ἐπὶ Φωτίου* (= conc. s. Sophiae; Pitra II, p. 142–143); (ff. 43–45) Constantini donatio, quae dicitur, *τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου ἔγγραφον θέσπισμα πρὸς τὸν ἁγιώτατον Σίλβεστρον τὸν τότε πάπαν Ῥώμης* cod.; textus ab aliis duobus supra recensitis (codd. 606, ff. 302–304 et 614, ff. 76–79) discrepans inc. *Δέον ἐκρίναμεν μετὰ πάντων τῶν σατραπῶν*, des. *εἰς τὸν αἰῶνα διαφυλάττεσθαι* (cf. Gaudenzi, p. 97, 29–107); (ff. 46. 72^{v}. 104^{v}–105^{v}) Cyrillus Alexandrinus; (ff. 160^{v}. 200–201^{v}) Dionysius Alexandrinus; (ff. 78^{v}–80) Gennadius patr. CP. (epist. encycl., apud M. 85, 1613–1617); (ff. 56^{v}–58^{v}) Germanus ⟨II⟩ patr. CP. [*τόμος* anni 1229 de non diripiendis episcopatus bonis post mortem episcopi] (ed. J. Nicole, in *Revue des Études grecques* VII, 1894, p. 74–79); (f. 204$^{r·v}$) Gregorius Nazianzenus (carm. I 1, 12, vv. 6 ss.; M. 37, 472–474); (ff. 151$^{r·v}$. 185^{v}–186) Gregorius Nyssenus; (ff. 150^{v}. 180^{v}–182) Gregorius Thaumaturgus; (ff. 163^{v}–164) Iohannes Chrysostomus; (ff. 55^{v}–56^{v}) Iohannes Ducas [*πρόσταγμα* anni 1228] (ed. Nicole, *op. cit.*, p. 71–74, 7 *ἐπεσημήνατο κράτος*); (f. 80$^{r·v}$) Isidorus [ep. V, 276] (M. 78, 1497); (ff. 80^{v}–81) *τοῦ λειμωναρίου* (*Ὁ μακαριώτατος καὶ ἰσάγγελος πάπας Λέων — ἐχειροτόνησας*: M. 87, 3, 3013 B 12–C 8); (ff. 54^{v}–55^{v}) Manuel Comnenus [*πρόσταγμα* anni 1151?] (Rhalli-Potli, Syntagma Canonum II, p. 384, l. 4 ab imo–386); (ff. 90. 115$^{r·v}$. 123^{v}. 127^{av}. 128^{v}. 130^{v}–131. 139$^{r·v}$. 148$^{r·v}$. 155. 164^{v}–165. 186. 195. 203) Nicephorus patr. CP.; (ff. 81. 106^{v}. 158. 178^{v}–179) Nicetas Heracleensis; (ff. 108^{v}. 123$^{r·v}$. 186. 195$^{r·v}$. 203^{v}) Nicolaus ⟨III grammaticus⟩ patr. CP. (cf. Rhalli-Potli IV, p. 417–425); (ff. 58^{v}–59^{v}) Andronicus Palaeologus [*πρόσταγμα* anni 1312] (Ius Graeco-Romanum, ed.

Zachariae a Lingenthal, pars III, p. 633–635); (f. 130^{v}) Petrus Alexandriae; (ff. 170^{v}–178) Sisinnius (tomus: M. 119, 729 A 3–740 C 16; *Καὶ ἰατρὸς — ἐν ἔτει ͵ϛφε´*); (ff. 75^{v}–78^{v}) Tarasius (epistola 3: M. 98, 1441–1452); (ff. 61^{v}–62. 104^{v}. 108^{v}. 122^{v}–123. 164$^{r.v}$. 170^{v}) Theophilus Alexandriae (canones 3. 5–8. 10. 11. 13. 14: Rhalli-Potli IV, p. 344–352); (ff. 127$^{ar.v}$. 130^{v}. 140^{v}–141^{v}. 155. 158. 164) Timotheus Alexandriae (quaestiones 1–8. 10–12. 14. 15. 18: Rhalli-Potli IV, p. 331–341).

4 (ff. 206^{v}–208) ⟨enarratio de VI conciliis oecumenicis⟩ (sub nomine Aristeni apud Rhalli-Potli II, p. 305–308).

5 varia de paenitentiae disciplina, fere ut in cod. 430, ff. 155^{v}–184. [1] (ff. 208–223) **Iohannis monachi et diaconi** canonarium (ed. Morinus, Commentarius historicus..., p. 101–117 E 11; cf. cod. 430, ff. 155^{v}–174); desiderantur vv. *μεταμελούμενοι, ἐξομολογούμενοί τε — μέλλειν ἐρεύνας καὶ ἀνα(κρίσεις)*: Morinus, 103 B 10–104 C 4. [2] (ff. 223–225^{v}) **Iohannis ieiunatoris** ⟨poenae in moniales delinquentes⟩ (= cod. 430, ff. 174–178). [3] (f. 226) *Ἀπομαρτύριον πνευματικοῦ πατρὸς εἰς ἱερέα ἢ εἰς διάκονον* (= 430, f. 178). [4] (f. 226$^{r.v}$) *Σημειωματικὸν ἀπὸ ἀρχιερέως γινόμενον* (= 430, ff. 178–179). [5] (ff. 226^{v}–227) *Κανονικὸν ἐπὶ ὑποθέσεως φονέων* (= 430, ff. 179–180). [6] (ff. 227^{v}–228^{v}) *Ἐκλογὴ ἐπιτιμίων πάντων τῶν παθῶν* (= 430, ff. 180–181^{v}). [7] (f. 228^{v}) *Εὐχὴ συμπαθείας εἰς ἐξαγορευομένους* (= 430, ff. 183^{v}–184).

6 **Michaelis Attaliatae** opus iuridicum sive pragmatica, *πόνημα Μιχαὴλ ἀνθυπάτου καὶ κριτοῦ τοῦ Ἀταλιώτου* cod. (ed. Ioh. Leunclavius, Iuris Graeco-Romani tam canonici quam civilis t. II, Francofurti 1596, p. 1–79), hoc ordine: (ff. 229–231) index titulorum ξζ´, (ff. 232–286^{v}) prooemium et tituli. Tituli α´–ξ´ cum editis 1–95 plerumque concinunt, si numerorum varietates excipias: δ´ = edd. 4–5, ε´–ια´ = 6–12, ιβ´ = 13–15, ιγ´ = 16, ιδ´ = 17. 18, ιε´ = 19. 20, ις´–ιη´ = 21–23, ιθ´ = 24–26, κ´ = 27. 28, κα´–κβ´ = 29–30, κγ´ = 31. 32, κδ´ = 33–35, κε´ = 36, κϛ´ = 37. 38, κζ´ = 39, κη´ = 40–42, κθ´ = 43. 44, λ´ = 45. 46, λα´ = 47, λβ´ = 48. 49, λγ´ = 50–52, λδ´ = 53, λε´ = 54–68, λς´–λθ´ = 69–72, μ´ = 73–75, μα´ = 76, μβ´–μδ´ = 77. 78, με´–μζ´ = 79–81, μη´ = 82–83, μθ´ = 84, ν´ = 85, να´ = 86. 87, νβ´ = 88–91, νγ´ = 92. 93, νδ´ = 94, νε´–ξ´ = 95. Sequuntur (ff. 286^{v}–289) tituli ξα´–ξϛ´ sine inscriptionibus; ξα´ (in indice f. 231, *περὶ τοῦ μηδένα δυνατὸν ἀγοράζειν χωρίων ἢ ἀγρῶν ἀνακοινώσεις*), ξϛ´ *Κατάκρισις δικαστῶν τεθεῖσα ὑπὸ Λέοντος καὶ Ἀλεξάνδρου τῶν εὐσεβῶν βασιλέων* (inc. *Οἶμαι δὲ τῶν κρίνειν λαχόντων*, des. *κρίσεων ἀπειργάσατο*); titulus ξζ´ (in indice f. 231, *ἡ περὶ τῆς ἐκκλήτου νεαρὰ τοῦ Κομνηνοῦ κυροῦ Ἀλεξίου*) legitur ut supplementum tit. νδ´ (94) in ff. 283^{v}–284 (= novella ian.

1084, *Ἀγαθόν σοι ζῆλον προσμαρτυρεῖ — τῆς βασιλείας μου ὡρισθέντων*; cfr. Mortreuil, *Histoire du droit byzantin* III, p. 149). Marginibus insunt scholia et notae (ff. 238^{v}. 241. 246^{v}. 248. 250^{v}. 251. 251^{v}. 252. 253. 254^{v}).

7 (ff. 290–346^{v}) ecloga ad Prochiron mutata (ed. Zachariae a Lingenthal, Jus Graeco-Romanum IV, Lipsiae 1865, p. 55–170; cf. J.-S. Assemanus, Bibliotheca iuris Orientalis II, p. 557–561). Ab editione noster non semel discrepat, praesertim inde a titulo λδ´. Ex codice antiquiore plura addidit manus recentior: (f. 289$^{r.v}$) *προοίμιον τοῦ παρόντος νομίμου τῶν τριῶν βασιλέων εὑρεθὲν ἐν παλαιῷ βιβλίῳ ὀρθῶς ἔχοντι. Τῆς μεγαλοφυοῦς δικαιοσύνης τὸ μέγεθος παγκρατές ἐστι — τῶν ἐντυγχανόντων ταύτῃ τῇ μικρᾷ βίβλῳ* (cf. Mortreuil, *op. cit.*, p. 373–379), (ff. 289^{v}–290) loci duo s. Basilii, (ff. 296^{v}. 302. 307^{v}. 309^{v}–310) scholia. In fine: *Νόμος καὶ διάταξις τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ χειροτονίας ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων. ἐγράφη ὄπισθεν μετὰ τῶν ἱερῶν τῶν Πατέρων κανόνων.*

8 (ff. 347–359) **Iohannis Pediasimi** de nuptiis, ut in cod. 430, ff. 227–241.

9 (ff. 360–368) *ἔκθεσις τῶν ἁγίων συνόδων πασῶν κατὰ τὴν τάξιν τῶν χρόνων καθ' οὓς ἐγένοντο*, nempe de septem conciliis oecumenicis et particularibus inde ab Antiochena I (adv. Paulum Samosatenum) usque ad oecumenicum VII; inc. *Ἐν τοῖς χρόνοις Αὐρηλιανοῦ*, des. *εἰς ἐκκλησιαστικὴν ὁρώντων εὐταξίαν.*

Partes duae in unum conflatae. Prior (ff. 1–228) constat foliis praeviis sex (1–4^{b}) atque fasciculis triginta quaternionibus (si excipias β´. η´. ια´. ιε´. κε´. λ´ terniones, κγ´ foliorum septem) in ultima singulorum pagina ima signatis. Altera (ff. 228^{a}–368) fasciculos complectitur undeviginti quaterniones (exceptis β´. ε´. ιη´ ternionibus, ϛ´ et ιβ´ foliorum septem, ιθ´ foliorum quinque) propria enumeratione distinctos. Inscriptiones, numeri, litterae initiales maximae et maiores rubra. Officinarum chartariarum signa varia in priore parte, nempe arcus (Briquet 781), bilanx (cf. Briquet 2364), circuli duo linea recta coniuncti (cf. Briquet 3197), farcimen (Briquet 13601), gladius (cf. Briquet 5106), lagena (Briquet 12469); in parte altera signum singulare, circuli duo linea recta coniuncti et alia partiti (cf. Briquet 3205-6). Scriptura vacant ff. 4^{a-c}. 15^{v}. 45^{v}. 139^{a}. 182^{v}. 228^{a}. 231^{v}. 284^{v}. 285. 336^{v}. 359^{v}.

F. 1 summo manu ⟨Ioh. Tortelli⟩: *Ordo om(n)iu(m) patriarchar(um) Constantinopolitar(um). et op(er)a q(uae)dam Michael patriarchae. et q(uae)da(m) monachalia.* F. 202^{v} nota I.-S. Assemani. De nostro codice (ff. 208 ss.) scripsit L. Allatius (Archiv. Bibl., t. 30, f. 318; 22 apr. 1644): *« ho ricevuto la copia delli canoni di Giov. Monacho discepolo di s. Basilio... copiati dal codice 640 per mandarli all'abbate P. Morino ».*

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

641 (olim 441). Ann. 1286 (f. 466^{v}), chartac., mm. 253 × 172, ff. IV. 467 (I-IV. 182. 183. 303. 467 recens addita), linn. 30 circa.

Theophylacti Bulgariae archiepiscopi commentarius in quattuor evangelistas (M. 123–124), *ἑρμηνεία εἰς τοὺς εὐαγγελιστὰς ἐν ἐπιτομῇ ἐκ τῶν τοῦ Χρυσοστόμου ἐξηγητικῶν* cod. (ff. 1–119^{v}) in Matthaeum (M. 124, 144 C–488 A). (ff. 119^{v}–181^{v}) in Marcum (M. 492–681). (ff. 184–302^{v}) in Lucam (M. 692–1125); praemittuntur inscriptio *Ἑρμηνεία — συντεθεῖσα ἀπὸ διαφόρων ἁγίων παρὰ — Θεοφυλάκτου*, atque argumentum *Λουκᾶς ὁ θεῖος — ἀκούειν τοῦ εὐαγγελίου* (M. 685 BC). (ff. 304–466) in Iohannem (M. 123, 1133–124, 317), *τοῦ αὐτοῦ ἐπιτομὴ τῶν ἐξηγητικῶν τοῦ Χρυσοστόμου* cod.

Subscriptio (f. 466^{v}): † *τέλος εἴληφε τοῦ Χριστοῦ μου ἡ βίβλος: διὰ μοναχοῦ Γερασίμου ἀχρείου* (cf. Vogel-Gardthausen, *Die griechischen Schreiber* ..., p. 67): *ὃς ἀμυθήτων ἀμπλακημάτων λύσιν, λαβεῖν αἰτεῖται ἐκ Θεοῦ φιλανθρώπου: λοιπὸν οἱ ἐγκύπτοντες θερμῶς εἰς ταύτην, εὔχεσθε αὐτὸν δυσωπῶ ἐκ καρδίας, ὡς ἂν δι' ὑμῶν καὶ τεύξοι σωτηρίας: καὶ τῆς μερίδος τῶν σωζομένων τύχοι* (eadem brevius in ff. 302^{v}. 466): *Μηνὶ σεπτεμβρίῳ ὀκτωκαιδεκάτ(ῳ), ἡμέρα δευτέρα ἔτους ,ςψϞε' ἰνδ(ικ)τ(ι)ῶν(ος) ιε'* (= 18 sept. 1286) *ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν θεοστεφ(άνων) βασιλέων ἡμῶν Ἀνδρονί(κου) τοῦ Παλαιολόγ(ου) καὶ Εἰρή(ν)ης καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Μιχαήλ.* Praecedunt versus duo, sequuntur octo item duodecasyllabi (primus *Ἐν σοὶ τὸ πλῆρες, Χριστέ μου, τῷ μεσίτῃ*; ultimus *Κατευθυνεῖς, ἄνθρωπε, πρὸς θείας τρίβους*).

Fasciculi *νθ'* in prima et ultima singulorum pagina signati, quaterniones (si excipias 8 foliorum septem, 39 binionem). Inscriptiones, litterae initiales maximae, animadversiones rubro colore exaratae. Saec. XVI folia 315 priora humore atque blattis nonnihil laesa chartis formae maioris inclusa sunt, alia plura laciniis refecta, alia denique tam intus (ff. 182. 183. 303) quam in custodiam (ff. I–IV. 467 et quattuor sequentia) suppleta et sine scriptura relicta (cf. f. 466^{v}: *Joseph Capiblancus Vicentinus instaurabat. an. 1572*; eiusdem, ni fallor, nota f. 467 glutine adhaerens).

Integumentum ex corio castaneo, ornamentis auro impressis signatum, fibulis atque catena olim munitum; in tabula anteriore scutum Pii V, in postica Marci Ant. Amulii card. bibliothecarii; in tabula anteriore et in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra *641*.

642. Saec. XI-XII, membran., mm. 247 × 177, ff. 180, linn. 29-30. Ex parte rescriptus.

⟨**Theophylacti Bulgariae** archiepiscopi⟩ (ff. 1–96) in Matthaeum; inc. mut. *θαῦμα. ἀφίησι δὲ κλυδωνισθῆναι* (M. 123, 224A 9); in fine: *ἐγράφη τὸ κατ(ὰ) Ματθ(αῖον) εὐα(γγέλιον) ἑβραϊστὴ εἰς Παλαιστίνην μετ(ὰ) ὀκτὼ ἔτη τῆς τοῦ Κυρίου ἀναλήψεως. ἔχει δὲ ῥήματα ,βφνβ', στίχοι* (!) *,βφξ'.* (ff. 98–180^{v}) in Marcum, praemissis (ff. 97-98) versu *Μάρκος προβάλλῃ τοὺς θεηγόρους λόγους* atque prooemio *Τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον — ἐνδείξεως· ἄκουε δέ* (M. 492–493).

Palimpsesta sunt ex codice saec. X–XI formae maioris avulsa (scriptura = mm. 185 × 130 circiter, linn. 22) ff. 2. 3. 6. 7. 10. 11. 14. 15. 18.

19. 22. 23. 26–28. 30. 33. 34. 37. 38. 41. 42. 45. 46. 49. 50. 53. 54. 58. 59. 61. 64. 65. 68. 69. 72. 77. 80. 81. 84. 85. 89. 92. 97. 98. Praebent, ni fallor, fragmenta sermonis in dedicationem ecclesiae martyrum; f. 33^{v} mentio facta est idolorum altaris ab Antiocho rege in Daphne conditi, f. 53^{v} adducitur *νεᾶνις* quaedam, f. 77 Laodicenorum civitas.

F. 60 ex codice latino-italico saec. XI ereptum continet fragmentum libri liturgici notis musicis instructi (*Ecce uenit rex, occuramus obuiam saluatori nostro. Ecce a(ppa?)rebit Dominus*...).

Codex in Italia meridionali a duobus, ni fallor, scribis diligenter exaratus ([a] (ff. 1–96, linn. 29; [b] ff. 97 ss., linn. 30). Fasciculi quattuor priores perditi; viginti tres supersunt quaterniones (si excipias 4 et 8 foliorum septem, 14 ternionem) ex quibus 1–13 in initio et fine notati sunt (*ε'-ιζ'*), ceteri autem inde a f. 101 propria enumeratione (*β'–ια'*) in prima singulorum pagina summa distincti. Supplementa nonnulla in parte codicis priore (e. g. ff. 4. 8. 12^{v}. 15. 63^{v}. 64. 80^{v}. 96), emendationes in ff. 13. 25. 27. 52^{v}. 80^{v}. 110. 122^{v}; in parte altera notae recentiores ad lectionem liturgicam pertinentes (ff. 104^{v}. 106^{v}. 108. 131. 134^{v}. 135^{v}. 139. 148. 150^{v}. 165). Inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae.

Manibus diversis saec. XV–XVI in f. 1 summo: *exp(osizio)ne sop(r)a 4 eua(n)gelij*, in imo: *Theophylactus in Matthaeu(m), et Marcum.*

Integumentum ex corio rubro, fibulis atque catena olim munitum; in tabulis scutum Marci Antonini Colonna card. bibliothecari; in tabula anteriore et in dorso sillybi chartacei saec. XVII cum nota rubra *642*.

643 (olim 616). Saec. XIV, membran., mm. 295 × 216, ff. 586 (+ 124^{a}), linn. 36.

Theophylacti Bulgariae archiepiscopi in quattuor evangelia (M. 123–124), *ἑρμηνεία τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ἀπὸ φωνῆς Θεοφυλάκτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας* cod. (ff. 2^{v}–124) in Matthaeum (M. 123, 148–488), praemissis (ff. 1–2^{v}) prooemio (M. 123, 144 C–148 C) atque (f. 2^{v}) argumento *Κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον — αἰῶνος, ἀμήν* (von Soden, *Die Schriften des Neuen Testaments* I, p. 314). (ff. 126–195) in Marcum (M. 124, 492–681). (ff. 197^{v}–372^{v}) in Lucam (M. 692–1125), praefixo (f. 197$^{r \cdot v}$) argumento *Λουκᾶς ὁ θεῖος — ἀκούειν τοῦ εὐαγγελίου* (M. 685 BC). (ff. 373–584) in Iohannem (M. 123, 1133–124, 317).

Codex accurate perscriptus. Constat fasciculis *οδ'* quaternionibus (si excipias *ις'* et *οδ'* terniones, *ιζ'* foliorum septem) in prima et ultima singulorum pagina signatis. Inscriptiones, litterae initiales rubro liquore exaratae. Evangelistae (Marcus, f. 125^{v}; Lucas, f. 196^{v}; Iohannes, f. 372^{v}) in campo aureo sub velariis contractis sedentes affabre picti. Evangeliorum frontes (ff. 1. 126. 197. 373) floribus versicoloribus in strato aureo depictis ornatae. Lacuna linearum quattuor in f. 188 (*πρὸς τὴν ἀλήθειαν — ἄπαγε*: M. 123, 661 C 7–10).

Inter libros Nicolai V recenseri videtur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 324: « Item unum volumen de forma mediana de pergameno, copertum de syrico paonatzo brocato de auro, quod intitulatur Quatuor Evvangeliste cum expositione Archiepiscopi Bulgarensis ».

Integumentum saec. XVI ex corio castaneo, fibulis olim munitum; dorsum posterius renovatum. In tabula anteriore schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *643*.

644 (olim 440). Ann. 1276–1277 (f. 348^{v}), chartac. (ff. I. 7. 8. 15. 16. 23. 24. 31. 32. 39. 40. 47. 48. 55. 56. 65. 66. 75. 76. 83. 84. 93. 94. 103. 104. 113. 114. 123. 124. 131. 132. 141. 142. 151. 160. 161. 170. 171. 180. 181. 190. 191. 200. 201. 210. 211. 218. 219. 228. 229. 238. 239. 248. 249. 258. 259. 268. 269, 278. 279. 288. 289. 288. 298. 299. 308. 309. 318. 319. 326. 327. 336. 337. 346. 347 membran.), mm. 382 × 245, ff. I. 350, coll. 2, linn. 44. Ordo foliorum restituendus: I–180. 191–200. 181–190. 201 ss.

Theophylacti Bulgariae archiepiscopi in quattuor evangelistas. (ff. 1–79) in Matthaeum (M. 123, 144–488), *Θεοφυλάκτου — ἐπιτομὴ τῶν τοῦ Χρυσοστόμου ἐξηγητικῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθ(αῖον) εὐα(γγέλιον)* cod. (ff. 80–121^{v}) in Marcum (M. 123, 492–681). (ff. 122–223^{v}) in Lucam (M. 692–1125), *τοῦ αὐτοῦ ἐπιτομὴ διαφόρων ἐξηγητικῶν εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον μετὰ καί τινων ἰδίων ἐπιτάσεων* cod.; praemittitur argumentum *Λουκᾶς ὁ θεῖος* (M. 685 BC). (ff. 224–348) in Iohannem (M. 123, 1133–124, 317), *τοῦ αὐτοῦ ἐπιτομὴ τῶν τοῦ Χρυσοστόμου ἐξηγητικῶν εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον* cod.

Ff. 348^{v}–349 manu posteriore catalogus reliquiarum Domini, B. Mariae Virginis sanctorumque plus triginta in thecis variis depositarum.

Subscriptio (f. 348^{v}): *Ἐτελειώθ(η) τὸ παρὸν θεῖον καὶ ἱερὸν εὐα(γγέ)λ(ιον) μετὰ καὶ τὴν ἐξήγησιν ⟨τοῦ⟩ παναγιωτάτου — Βουλγαρίας διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλ(οῦ) τάχα δὴ καὶ κακογράφου καὶ κατὰ ἀνάγκης ἀναγνώστου, Θεοδώρὸυ ὁ* (!) *τοῦ Ἁγιοπετρίτου, διὰ συνδρομῆς δὲ καὶ πόθου πολλοῦ τοῦ τιμιωτάτου πατρὸς ἡμῶν κυροῦ Κυρίλλου τοῦ κατανάγκη* (!). *Καὶ οἱ τοῦτο ἀναγινώσκοντες εὔχεσθε ὑπὲρ τοῦ πόθω πολλῷ κτισαμένω* (!), *κἀμοὶ δὲ τῷ γράψαντ(ι) λύσιν πολλῶν ἁμαρτημάτων* (cf. Mai, Nova Patrum Bibliotheca VI, 2, 1853, p. 185; Vogel-Gardthausen, *Die griechischen Schreiber...*, p. 135–136). Praecedunt [a] (f. 348) versus tres ad Deum, quorum prior *Πληρώσας, εἶπα, δόξα σοι, ὁ Θεός,* [b] (f. 348^{v}) epigramma in librum (periit versus prior, ultimus *Διώξω στήφοι* (*στίφει*?) *τῶν φθορευόντων νόας*). Sequuntur [c] oratio ad Christum (*Ἔθελξας πόθω με, Χριστέ — μεγαλύνω, ἀγαθέ, παρουσίας σὸν*), [d] inscriptio brevis litteris arcanis exarata, [e] temporis, quo absolutus est liber, nota (*Ἐγράφη δὲ ἔτει τῷ ,ςψπη' ἐπὶ βασιλείας κυροῦ Μιχ(αὴλ) τοῦ Παλαιολόγου*) in columella dextra litteris inter se colligatis iterata et posterius cancellata.

Codex accurate perscriptus. Constat fasciculis λη' in prima et ultima singulorum pagina signatis, quinionibus, si excipias 1-7. 10. 15. 24. 35. 36 quaterniones, 17 foliorum novem atque 38 binionem. Inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae. Frons evangelii uniuscuiusque (ff. 1. 80. 122. 224) distincta ornatu multicolori, ex quo eminet crux litteris circulo inclusis circumdata (f. 1 $\overline{IC}$ $\overline{XC}$, $\overline{NK}$; f. 122 $\overline{\Sigma TY}$, $\overline{\Phi\Delta}$; f. 224 $\overline{\Lambda\Theta}$, $\overline{Y\Pi}$). Correctiones brevissimae in ff. 18. 21. 64. 85. 120. 163. 305^{v}.

Folia nonnulla humore inquinata atque blattis perterebrata saec. XVI medio refecta sunt; eadem aetate litteras plures (ff. 1–6^{v}. 339^{v}. 342–345^{v}. 348) restituit ⟨Ioh. Hon. a Mallia⟩. F. 79^{v} vacuum.

Folia chartacea septem in custodiam glutinator praefixit; primo averso adhaeret schedula notam *427* exhibens.

Integumentum ex corio rubro saec. XVI medii, fibulis atque catena olim munitum; in tabula anteriore et in dorso sillybi chartac. saec. XVII cum nota rubra *644*.

645 (olim 851). Saec. XIII–XIV, membran., mm. 292 × 212, ff. II (add.). 392, linn. 28.

⟨**Theophylacti Bulgariae** archiepiscopi⟩ (ff. 1–178^{v}) in Lucam (M. 123, 692–1125), praemissis (f. 1$^{r \cdot v}$) capitulis *πα'* et (f. 2) argumento *Λουκᾶς ὁ θεῖος* (M. 685 BC). (ff. 179^{v}–391^{v}) in Iohannem (M. 123, 1133–124, 317), praemissis (f. 179) capitulis atque argumento brevissimo: *Τὸ κατὰ Ἰω(άννην) εὐαγγέλιον ἐγράφη ἐν Ἀντιοχείᾳ ὑπὸ Ἰω(άννου) εἰς ὁμοίωμα λέοντος. ἐπανελθόντος δὲ αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἔγραψε τὸ Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος.*

Liber accurate perscriptus. Fasciculos complectitur *μθ'* quaterniones (excepto ultimo binione) in prima singulorum pagina ima signatos atque paria foliorum duo sine notis (ff. 1–2, 179–180). Evangeliorum inscriptiones auro exaratae atque *πύλαις* multicoloribus inclusae; eadem ratione pictae sunt litterae initiales maximae (ff. 3. 181). Capitula, litterae initiales maiores rubra.

F. I manu saec. XV: ***Liber euangeliorum declaratorum p(er) bene*** (?) ***luchas est tomus primus*** (?) | ***Lucianus xama manu p(ro)p(ri)a p(er) d(enarios) vj***; inferius manu alia: ***Expo(s)itio eua(n)gelior(um) Lucae et Joha(n)nis | solle(m)pnissim(um) op(us) et pulc(ru)m***; f. II^{v} manu ⟨Ioh. Tortelli⟩: ***Expositio(n)es eua(n)gelioru(m) Lucae et Joannis | jncerti auctoris***; inferius, manu recentiore: ***Non sunt incerti auctoris, sed Theophilacti | idque Stunjca Hispano assertore.***

Inter libros Sixti IV noster videtur recenseri (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 247: « Expositiones super Luca, [et] Johanne evangelistis. Ex membr. in pavonazio »).

F. I imo inverso *n° 34*. In tabula anteriore aversa libri positio antiqua *N. 34* (quem numerum obtegerunt schedulae duae chartaceae superimpositae notas *93* illa, *94* haec exhibentes, a nobis deglutinatae et paullo deorsum sepositae) ***2° Pluteo***; inferius syllabus anno 1550 posterior: ***Theofilatti exp(ositi)o in eua(n)ge(lium) | Lucae et Ioa(nnis) | . 94.***

Integumentum saec. XVI fibulis atque catena olim munitum; in tabula anteriore inscriptio litteris aureis impressa: EXPO EVANG | LV IO. Ibidem et in dorso sillybi saec. XVII cum nota rubra *645*.

646 (olim 442). Saec. XIV (ff. 530–537 saec. XV, 1–8 saec. XVI med.), chartac., mm. 314 × 215, ff. 537, linn. 23-26 in parte antiquiore, 34 in ff. 1–8^{v}, 32 in ff. 531–537. In duas partes distribuitur (I, ff. 1–250; II, ff. 251–537).

1 Theophylacti Bulgariae archiepiscopi in epistolas s. Pauli (M. 124, 336–125, 404), *ἐξήγησις ἐν ἐπιτομῇ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ θεσπεσίου ἀποστόλου Παύλου συντεθεῖσα παρὰ τοῦ ἱερωτάτου Θεοφυλάκτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας*

ἔκ τε τῶν ἐξηγητικῶν τοῦ θείου Χρυσοστόμου καὶ λοιπῶν ἁγίων πατέρων cod. [1] (ff. 1–76) in epistolam ad Romanos. [2] (ff. 76^{v}–160) in ep. ad Corinthios I, ἀρχὴ τῆς ἐπιτομῆς τῶν εἰς τὴν πρὸς Κορινθ(ίους) ἐξηγητ(ικῶν) τοῦ Χρυσοστόμου cod.; praemittitur (f. $76^{r\cdot v}$) argumentum Η Κόρινθος πολλῷ πλούτῳ — ἄρχεται (M. 560–561). [3] (ff. 160–217^{v}) in ep. II ad Corinthios, ἀρχ(ὴ) τῆς ἐπιτομῆς τῶν ἐξηγητικῶν τῆς πρὸς Κορινθίους β' ἐπιστολῆς cod. [4] (ff. 217^{v}–250) in ep. ad Galatas, ἀρχ(ὴ) τῆς ἐπιτομῆς τῶν εἰς τὴν πρὸς Γαλάτας ἐξηγητικῶν τοῦ Χρυσοστόμου cod. [5] (ff. 251–292) in ep. ad Ephesios, ἀρχ(ὴ) τῶν εἰς πρὸς Ἐφε(σίους) ἐξηγητ(ι)κ(ῶν) τοῦ Χρ(υσο)στόμ(ου) ἀπὸ φ(ωνῆς) τοῦ — Βουλγαρίας cod. [6] (ff. 292–316^{v}) in ep. ad Philippenses, ἀρχ(ὴ) τῆς ἐπιτομῆς τῶν εἰς τὴν πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολὴν ἐξηγητικῶν τοῦ Χρυσοστόμου ἀπὸ φωνῆς τοῦ — Βουλγαρίας cod. [7] (ff. 317–348^{v}) in ep. ad Colossenses, ἀρχ(ὴ) τῆς ἐπιτομῆς εἰς τὴν πρὸς Κολοσσαεῖς ἐξηγητικῶν τοῦ Χρυσοστόμου cod. [8] (ff. 348^{v}–369^{v}) in ep. I ad Thessalonicenses, ἐπιτομὴ τῶν ἐξηγητικῶν τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς α' ἐπιστολῆς cod. [9] (ff. 369^{v}–383^{v}) in ep. II ad Thessalonicenses, ἐπιτομὴ εἰς τὴν δευτέραν ἐπιστολὴν πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐξηγητικῶν cod. [10] (ff. 383^{v}–418) in ep. I ad Timotheum, ἐπιστολ(ὴ) πρὸς Τιμόθ(εον) πρώτη cod. [11] (ff. 418–438^{v}) in ep. II ad Timotheum, πρὸς Τιμόθ(εον) ἐπιστολ(ὴ) β' Παύλ(ου) cod. [12] (ff. 438^{v}–449^{v}) in ep. ad Titum, πρὸς Τίτον ἐπιστο(λὴ) Παύ(λου) cod. [13] (ff. 449^{v}–454) in ep. ad Philemonem, πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολ(ὴ) Παύλ(ου) cod. (ff. 454–529^{v}) in ep. ad Hebraeos, πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴ Παύλου cod. In fine distichon: Ὅρα τὸ τέρμα τῶν μελιρρύτων λόγων: ὧν Παῦλος ἠρεύξατο πανσόφος λίαν.

2 (f. 530^{v}) tabula astronomica cyclo decemnovenali aptata, in qua solis et lunae periodi annuales exprimuntur; f. 530 methodus utendi tabula.

3 (ff. 531–537) **Euthymii Zigabeni** in epistolas s. Pauli; abrumpitur in vv. αὐτάρκη γὰρ ἐξ ἀρχῆς τὸν (in Rom. 2, 14; ed. Niceph. Kalogeras, Athenis 1887, p. 1–28, 2).

Codex male habitus, foliis nonnullis humore inquinatis atque blattarum morsu perterebratis, aliis atramenti acore peresis. Constat duabus partibus ab ipso scriba propria enumeratione distinctis. Priorem (ff. 1-250) efficiunt fasciculi triginta duo quaterniones, si excipias 2 foliorum sex et 32 binionem; in fine: τέλο(ς) τοῦ α' βι(βλίου). Altera (ff. 251–529) complectitur fasciculos triginta quinque quaterniones, excepto ultimo septem foliorum, quibus postea addita sunt folia octo (530–537).

Saec. XVI medio codicem ad pessum euntem restauravit ⟨Iohannes Honorius a Mallia⟩, qui folia octo aut novem in principio perdita (cf. f. 9 manu saec. XVI ineuntis: *Theophylactus*) chartis octo supplevit (ff. 1–8) ex exemplo mutilo (fenestrae in ff. 2. 7^{r}. 7^{v}. 8), scripturam deletam non semel restituit, scutum Iulii III f. 1 imo appinxit a duobus geniis sustentatum cum inscriptione rubra εὐτυχὴς ἀεί atque litteris cap. aureis *libe-*

ralitate Iulii III. Pont. Max. hoc opus instauratum est. Eadem fortasse aetate adiuncta sunt ff. 530–537. Officinarum chartariarum signa (ff. 1–8) arcuballista circulo inscripta, (ff. 530 ss.) bovis caput (cf. Briquet 15636).

Integumentum ex corio rubro saec. XVIII; in dorso, quod renovatum est, tesserae gentiliciae Pii IX.

647 (olim 852). Saec. XIV, chartac., mm. 347 × 248, ff. 338 (+ 338^{a-c} add.), linn. 50 circa.

Theophylacti archiepiscopi Bulgariae opera exegetica.

1 in epistolas s. Pauli (M. 124, 336–125, 404), ἐξήγησις ἐν ἐπιτομῇ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ θεσπεσίου ἀποστόλου Παύλου συντεθεῖσα παρὰ τοῦ ἱερωτάτου Θεοφυλάκτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας ἔκ τε τῶν ἐξηγητικῶν τοῦ θείου Χρυσοστόμου καὶ λοιπῶν ἁγίων πατέρων cod. [1] (ff. 1–28) in ep. ad Romanos. [2] (ff. 28^{v}–53^{v}) in ep. I ad Corinthios, praemisso argumento Ἡ Κόρινθος — οὕτως ἄρχεται (M. 560–561). [3] (ff. 53^{v}–71^{v}) in ep. II ad Corinthios. [4] (ff. 71^{v}–80) in ep. ad Galatas. [5] (ff. 80–91) in ep. ad Ephesios. [6] (ff. 91–97^{v}) in ep. ad Philippenses. [7] (ff. 97^{v}–105) in ep. ad Colossenses. [8] (ff. 105–110) in ep. I ad Thessalonicenses. [9] (ff. 110–113^{v}) in ep. II ad Thessalonicenses. [10] (ff. 113^{v}–122) in ep. I ad Timotheum. [11] (ff. 122–127) in ep. II ad Timotheum. [12] (ff. 127–130) in ep. ad Titum. [13] (ff. 130–131) in ep. ad Philemonem. [14] (ff. 131^{v}–154) in ep. ad Hebraeos.

2 in evangelia, βίβλος τοῦ μακαριωτ(ά)του ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας κυροῦ Θεοφυλάκτου συντεθεῖσα ἐκ διαφόρων ἁγίων cod. Praecedunt versus quinque duodecasyllabi (primus Νέαν Ἐδὲμ νόμιζε τήνδε τὴν βίβλον). [1] (ff. 155–201^{v}) in Matthaeum (M. 123, 114–488); in fine: Υἱέο ἀρχεγόνοιο Θεοῦ μερόπεσσι μιγέντος, ἔργα λόγους τε πάθη τε καὶ ἄλγεα πάντα καὶ πότμον, Ματθαῖος ὧδ' ἔγραψε καὶ ἔφρασε πνεύματος ἀλκῇ. [2] (ff. 202–221^{v}) in Marcum (M. 492–682); in fine: Εἴληφε Μάρκος καὶ λόγοι τούτου πέρας, Ὃς καὶ θανὼν κέκραγε κηρύσσων μέγα, Πιστοὺς ἀπίστως ἐνθέοις αὐτοῦ λόγοις, Ἕλκων πρὸς αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν μόνην. [3] (ff. 222–271) in Lucam (M, 692–1125), praemisso argumento Λουκᾶς ὁ θεῖος (M. 685 BC); in fine: Εἴληφε Λουκᾶς καὶ λόγοι τούτου πέρας, Ὃς καὶ θανὼν ζῇ καὶ λόγοις τοῖς ἐνθέοις, Πρὸς γνῶσιν ἄγει τοῦ Θεοῦ πᾶσαν κτίσιν. [4] (ff. 271^{v}–338) in Iohannem, ἑρμηνεία τοῦ κατὰ Ἰω(άννην) εὐαγγελίου συντεθεῖσα ἐκ διαφόρων ἁγίων παρὰ Θεοφυλάκτου — Βουλγαρίας cod. (M. 123, 1133–124, 317).

Partes duae propria enumeratione distinctae, in unum conflatae. Prior (ff. 1–154^{v}) fasciculos undeviginti quaterniones, excepto ultimo quinione, complectitur in prima et ultima pagina signatos, altera (ff. 155-338) fasciculos viginti tres quaterniones in ultima pagina notatos. Inscriptiones, litterae initiales maiores rubrae; textus evangelii secun-

dum Iohannem rubro liquore exaratus. Ipsius scribae manu supplementa (e. g. ff. 10v. 11. 13. 16v. 18v. 19. 28v [cod. Arundel, col. 566]. 29 [cod. Arundel, col. 568 et 569]. 29v [cod. Arundel, col. 572]. 142v. 143v. 152. 286v), correctiones brevissimae (ff. 121v. 124v. 128. 129v.

F. 338v nota possessoris: † *Ἡ βίβλος αὕτη τῆς μονῆς τοῦ Προδρόμου, τῆς κειμένης ἔγγιστα τῆς Ἀετίου, ἀρχαϊκὴ δὲ τῇ μονῇ κλῆσις Πέτρα.*

Inter libros Sixti IV noster recenseri videtur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 247: « Archiepiscopus Burgarensis in Epistolas Pauli. Ex papiro in nigro »). Saec. XVI prope medio fasciculi saltem priores latine signati sunt (cf. ff. 2. 3... 43. 44), utriusque partis paginae singulae numeris arabicis auctae, margines laciniis refecti chartaceis. Paullo ni fallor posterius supplementa brevissima marginibus ff. 8. 16. 62v. 151 a viro quodam docto inscripta sunt, loci nonnulli tinearum morsu consumpti in foliis moduli minoris ⟨ab Emmanuele Probatario?⟩ suppleti (338a-e nempe in calce repositis et hoc ordine legendis: 338a.b.e.c.d; signum chartae avis in circulo, cf. Briquet 12209).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

648 (olim 443). Ann. 1232 (f. 338), chartac., mm. 263 × 175, ff. 338, linn. 30.

Theophylacti Bulgariae archiepiscopi in epistolas s. Pauli (M. 124, 336–125, 404), *ἐξήγησις εἰς τὰς τοῦ θεσπεσίου Παύλου ἐπιστολὰς ἐρανισθεῖσα ἀπό τε τῶν χρυσοστομικῶν καὶ ἑτέρων διαφόρων ἁγίων καὶ ἐκτεθεῖσα ἀπὸ φωνῆς Θεοφυλάκτου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας.* [1] (ff. 2–59) in ep. ad Romanos. [2] (ff. 59–113) in ep. I ad Corinthios; addita sunt (ff. 105v–106v) scholia plura in 15, 24 et 27–28, in quibus citantur Cyrillus (ff. 105v. 106) et Gregorius (f. 105v). [3] (ff. 113–148) in ep. II ad Corinthios. [4] (ff. 148–197) in ep. ad Hebraeos. [5] (ff. 197–215v) in ep. ad Galatas. [6] (ff. 215v–238v) in ep. ad Ephesios. [7] (ff. 238v–256) in ep. ad Colossenses. [8] (ff. 256–272) in ep. ad Philippenses. [9] (ff. 272–283v) in ep. I ad Thessalonicenses; in marg. f. 272: *ταύτην ἐπιστέλλει Παῦλος ἀπὸ Ἀθηνῶν.* [10] (ff. 283v–291v) in ep. II ad Thessalonicenses. [11] (ff. 291v–312) in ep. I ad Timotheum. [12] (ff. 312–326v) in ep. II ad Timotheum; f. 322v citatur Isidorus Pelusiota in 4, 1 (= ep. I, 222; M. 78, 321). [13] (ff. 326v–330. 336. 332–334v) in ep. ad Titum. [14] (ff. 334v–335. 331. 337. 338) in ep. ad Philemonem. Praemittitur (f. 1v) *πίναξ τῶν ἐπιστολῶν.*

Subscriptio (f. 338): *Ἐγράφη ἡ παροῦσα ἱερὰ βίβλος, εἴτουν αἱ τοῦ ἁγίου Παύλου ἐπιστολαὶ χειρὶ τοῦ ταπεινοῦ Συμεὼν ἢ Σάβα, λεγέσθω γὰρ καὶ ἀμφότερα, τάχα καὶ μοναχοῦ, τοῦ ἀπὸ τῆς νήσου Ῥόδου, οὗ τὸ ἐπίκλην τοῦ κόρακος, μη(νὶ) μαρτίω ἰνδ. ε' ἔτους ,ςψμ'. ἐγράφη δ' ἐν Ἱεροσολύμοις καιρῷ τοῦ χειμῶνος καὶ κ(ατὰ) σπουδήν, ἐπεὶ καὶ τὰ γράμματά πως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀσύντακτα φαίνεται κείμενα* (cf. A. Ehrhard, in *Römische Quartalschrift*, 1891, p. 384; Vogel-Gardthausen, *Die griechischen Schreiber...*, p. 408); deinde litteris arcanis: *Ὁ τὸ ἀντιβόλαιον γράψας ἀπρόσεκτος ὢν ὡς ἔοικε, καὶ διὰ τοῦτο μοι τὸν κόπον προεξένισε μέγιστον, εἰ καὶ αὐτὸς ἔγωγε παρὰ τοῦτον ἀπρόσεκτος πέλω πολλαπλασίως* (*Röm. Qu.*, 1893, p. 78-79; ib. subscriptio phototypice expressa [tab. XIV]).

Codex accurate perscriptus. Fasciculos complectitur *μβ'* quaterniones in prima et ultima singulorum pagina signatos atque folia duo (1. 338). Inscriptiones et textus sacer rubro liquore exarata, item *πίναξ* f. 1v et insequens nota litteris arcanis distincta (*Συμεὼν ταπεινὸς μοναχὸς ὁ κόραξ ὁ γράψας τήνδε τὴν βίβλον ἐξ οἰκείων ἀναλωμάτων καιρῷ τοῦ χειμῶνος. καὶ διὰ τοῦτο τὰ γράμματα μικρὰ καὶ μεγάλα καὶ οἷον εἰπεῖν τὸ καθόλου ἀποίητα*) posterius in alphabeto normali retroacta. Correctiones brevissimae in ff. 68. 168. 173. 274v. 290v.

Liber fuit olim (f. 1v) *μονῆς τῶν Κελλιβάρων* (cf. cod. 446 f. 2, in tomo II huius operis, p. 195); f. 1 nota emptionis (*δούκατα ἕξ*).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

649 (olim 433). Ann. 1554 (p. 218), chartac, mm. 332 × 230, pp. II. 226, linn. 42.

Isidori Pelusiotae epistolarum libri I–III, 200 sub inscriptione *τοῦ κυρίου Ἰσιδώρου Πηλουσιώτου ἐπιστολῶν βιβλίον πρῶτον* (M. 78), hoc est (pp. 1–78) liber I; (p. 78–165) liber II, *φα'–ωα'* in codice, numero *ψμβ'* omisso, unde subsequentes (242–300) uno factae sunt maiores; (ff. 165–218) libri III ep. 1–200, *ωβ'–,α'* cod.; epistolae 197 et 198 utraque *ϡϟη'* signantur.

Subscriptio (p. 218): *Ego Ioannes Honorius Malliæ Oppidi Hydruntini ciuis, libro-r(um) græcorum | instaurator, hunc librum ad Vaticanæ Bibliothecæ usum sic | exscribebam. Anno D(omi)ni M.D.LIIII. Iulio III, | Pont. Max. sub Marcello Ceruino Cardi|nali Sanctæ Crucis Biblioth(e)cæ | praefecto.*

Fasciculi terniones undeviginti nullo signo distincti. Titulus (p. 1) *πύλη* variis coloribus et auro eleganter depicta saeptus; in ima pagina scutum Iulii III a duobus geniis sustentatum cum inscriptionibus cap. aureis *ορη κυκλω αυτης* atque ***liberalitate. Iulii. III. Pont. Max.*** Epistolarum inscriptiones, numeri, litterae maiores rubro liquore exarata. Officinae chartariae signum arcuballista circulo inclusa. Scriptura vacant ff. I. II. 219–226. Foliorum secturae auratae.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

650 (olim 434). Ann. 1552 (p. 245), chartac., mm. 333 × 225, pp. VIII. 258, linn. 42.

Isidori Pelusiotae epistolarum *βιβλίον β'*. (pp. 1–53) libri III ep. 201 et insequentes (M. 78, 884–1048), *,αα'–,ασια'* in codice, omissis 229 et 374. (pp. 53–245) ep. *,ασιβ'–,αϡϟθ'*, nempe V, 1–3; IV, 82 (*,ασιε'*); V, 4; IV, 174 (*,ασιζ'*); V, 5–11; IV, 166 (*,ασκε*); V, 12–21; IV, 97 (*,ασλς*); V, 22–25; IV, 48 (*,ασμα'*); IV, 60 (*,ασμβ'*). 59 (*,ασμγ'*); V, 26. 27; IV, 172 (*,ασμς'*); V, 28;

IV, 109 (,ασμη'); IV, 141 (,ασμθ'); V, 29–35; IV, 225 (,ασνζ'); IV, 9 (,ασνη'); V, 36. 37; IV, 221 (,ασξα'); V, 38; IV, 22 (,ασξγ'); V, 39–47; IV, 162 (,ασογ'); IV, 205 (,ασοδ'); IV, 167 (,ασοε'); IV, 67 (,ασος'); IV, 84 (,ασοζ'); IV, 38 (,ασοη'); IV, 33 (,ασοθ'); IV, 34 (,ασπ'); IV, 2–3 (,ασπα'–β'); V, 48; IV, 128 (,ασπδ') IV, 49–51; V, 59 (,ασπη'); V, 52. 53; IV, 160 (,ασϟα'); IV, 213 (,ασϟβ'); IV, 215 (,ασϟγ'); V, 54. 55; IV, 10 (,αοϟς'); V, 56–58. 60; IV, 129 (,ατα'); IV, 45 (,ατβ'); V, 61; IV, 100 (,ατδ'); IV, 148 (,ατε'); IV, 182 (,ατς'); V, 62–65; IV, 151 (,ατια'); V, 66. 67; IV, 154 (,ατιδ'); V, 68–79; IV, 74 (,ατκζ'), V, 80; IV, 136 (,ατκθ'); IV, 200 (ατλ'); V, 81. 82. 84. 83. 85; IV, 55 (,ατλς'); V, 86; ,ατλη' (Εὐτονίῳ, inc. *Τὸ πράως ἐνεγκεῖν*, des. *ὑπόνοιαν λη‍ψόμεθα*); ,ατλθ' (*Τοῖς αὐτοῖς*, inc. *Εἰ οἱ παροινοῦντες*, des. *βουλομένων ὕβρεις*); ,ατμ' (*Τοῖς αὐτοῖς*, inc. *Ἡ εἰς τὸ θεῖον ἐλπίς*, des. *οἰκειαις ἀντιδόσεσιν*); V, 87. 88; IV, 110 (,ατμγ'); V, 89–94. 113. 95. 96; IV, 159 (,ατνγ'); V, 114. 115; IV, 210 (,ατνς'); IV, 104 (,ατνζ'); IV, 103 (,ατνη'); V, 97–104; IV, 161 (,ατξζ'); IV, 114 (,ατξη'); V, 105–109; IV, 89 (,ατοδ'); IV, 115 (,ατοε'); V, 110. 111. 112. 116; IV, 208 (,ατπ'); V, 117–120. 122. 121. 123–130; IV, 101 (,ατϟε'); V, 131–136; IV, 53 (,αυβ'); V, 137–140; IV, 193 (,αυζ'); V, 141; IV, 67 (,αυθ', Ἀποκρᾷ σοφιστῇ); V, 142–146; IV, 12 (,αυιε'); V, 147; IV, 102 (,αυιζ'); V, 148–151; IV, 230 (,αυκβ'); V, 152. 153; IV, 64. 65 (,αυκε'. ,αυκς'); V, 154–158; IV, 58 (,αυλβ'); IV, 153 (,αυλγ'); V, 159–164; IV, 19 (,αυμ'); IV, 171 (,αυμα'); V, 165; IV, 7 (,αυμγ'); V, 166–173; IV, 202 (,αυνβ'); V, 174–177; IV, 177 (,αυνζ'); V, 178; IV, 146 (,αυνθ'); V, 179–196; IV, 5 (,αυοη'); V, 197–203; IV, 117 (,αυπς'); V, 204–212; IV, 157 (,αυϟς'); V, 213–217; IV, 72 (,αφβ'); V, 218–221; IV, 116 (,αφζ'); V, 222–224; IV, 27 (,αφια'); IV, 20 (,αφιβ'); V, 225–231; IV, 121 (,αφκ'); IV, 150 (,αφκα'); IV, 149 (,αφκβ'); V, 232–241; IV, 69 (,αφλγ'); IV, 206. 207 (,αφλδ'. ,αφλε', τῷ αὐτῷ cod.); IV, 108 (,αφλς'); V, 242–248; omittuntur notae ,αφμδ'–ε'; IV, 39 (,αφμς'); IV, 191 (,αφμζ'); IV, 185 (,αφμη'); IV, 228 (,αφμθ'); V, 249–252; IV, 28 (,αφνδ'); IV, 211 (,αφνε'); V, 253. 254; IV, 168 (,αφνη'); V, 255–257; IV, 127 (,αφξβ'); V, 258. 259; IV, 1 (,αφξε'); V, 260; IV, 134 (,αφξζ'); IV, 14 (,αφξη'); IV, 86 (,αφξθ'); IV, 78 (,αφο'); V, 261. 262; IV, 203 (,αφογ'); V, 263; IV, 113 (,αφοε'); V, 264; IV, 187 (,αφοζ'); V, 265–276; IV, 29. 30 (,αφϟ'. ,αφϟα'); IV, 220 (,αφϟβ'); IV, 21 (,αφϟγ'); IV, 209 (,αφϟδ'); V, 277; IV, 43 (,αφϟς'); V, 278–281); IV, 57 (,αχα'); V, 282; IV, 214 (,αχγ'); IV, 201 (,αχδ'); V, 283–284; IV, 169 (,αχζ'); V, 285; IV, 111 (,αχθ'); V, 286; IV, 54 (,αχια'); V, 287–290; IV, 44 (,αχις'); IV, 85 (,αχιζ'); V, 291–298; IV, 24 (,αχκς'); V, 299–305; IV, 36 (,αχλδ', *Πρίμῳ μονάζοντι* cod.); V, 306. 307; IV, 50 (,αχλζ'); IV, 81 (,αχλη'); V, 308; IV, 209 (,αχμ'); V, 309–314; IV, 6

(,αχμς'); IV, 23 (,αχμζ'); V, 314–324; IV, 35 (,αχνθ'); V, 325–331; IV, 80 (,αχξζ'); V, 332–340; IV, 145 (,αχοζ'); V, 341–344; IV, 32 (,αχπβ'); IV, 15 (,αχπγ'); IV, 106 (,απδ'); V, 345–350; IV, 75 (,αχϟα'); V, 351–353; IV, 42 (,αχϟε'); IV, 91 (,αχϟς'); V, 354; IV, 204 (,αχϟη'); V, 355–358; IV, 170 (,αψδ'); V, 359–368; IV, 8 (,αψιδ'); IV, 96 (,αψιε'); IV, 94 (,αψις'); IV, 173 (,αψιζ'); IV, 31 (,αψιη'); IV, 71 (,αψιθ'); IV, 179 (,αψκ'); V, 369; IV, 87 (,αψκβ'); V, 370. 371; IV, 165 (,αψκε'); IV, 16 (,αψκς'); V, 372–374; IV, 98 (,αψλ'); V, 375; IV, 222 (,αψλβ'); IV, 216 (,αψλγ'); IV, 52 (,αψλδ'); IV, 223 (,αψλε'); V, 376; IV, 142 (,αψλζ'); V, 377; IV, 77 (,αψλθ'); V, 378–385; IV, 118 (,αψμη'); IV, 46 (,αψμθ'); V, 386–391; IV, 176 (,αψνς'); V, 392; IV, 175 (,αψνη'); IV, 164 (,αψνθ'); IV, 132 (,αψξ'); V, 393–395; IV, 189 (,αψξδ'), V, 396–400; IV, 66 (,αψο'); V, 401–405; IV, 224 (,αψος'); IV, 192 (,αψοζ'); IV, 158 (,αψοη'); IV, 63 (,αψοθ'); IV, 90 (,αψπ'); IV, 140 (,αψπα'); V, 406; IV, 51 (,αψπγ'); V, 407. 408; IV, 18 (,αψπς'); V, 409–411; IV, 125 (,αψϟ'); V, 412; IV, 88 (,αψϟβ'); V, 413–422; IV, 181 (,αωγ'); V, 423–425; IV, 137 (,αωζ'); IV, 155 (,αωη'); V, 426–429; IV, 105 (,αωιγ'); V, 430–448; IV, 40 (,αωλγ'); IV, 126 (,αωλδ'); V, 449; IV, 70 (,αωλς'); IV, 112 (,αωλζ'); IV, 13 (,αωλη'); V, 450; IV, 135 (,αωμ'); IV, 49 (,αωμα'); IV, 25 (,αωμβ'); V, 451; IV, 183 (,αωμδ'); V, 452. 453; IV, 83 (,αωμζ'); IV, 37 (,αωμη'); V, 454–461; IV, 72 (,αωνζ'); V, 462–470; IV, 12 (,αωξζ'); V, 471; IV, 99 (,ωαξβ', pro–θ'); V, 472; IV, 184 (,αωοα'); V, 473; IV, 119 (,αωογ'); V, 474; IV, 120 (,αωοε'); IV, 138 (,αωος'); V, 475–478; IV, 17 (,αωπα'); V, 479–484; IV, 11 (,αωπη'); V, 485–491; IV, 76 (,αωϟς'); V, 492–498; IV, 93 (,αϡδ'); IV, 107 (,αϡε'); IV, 217 (,αϡς'); V, 499; IV, 41 (,αϡη'); V, 500–504; IV, 4 (,αϡιδ'); IV, 186 (,αϡιε'); V, 505–524; IV, 218 (,αϡλς'); V, 525–532; IV, 227 (,αϡμε'); V, 533; IV, 193 (,αϡμζ'); V, 534–540; IV, 226 (,αϡνε'); V, 541. 542; IV, 123 (,αϡνη'); IV, 26 (,αϡνθ'); V, 543–551; IV, 139 (,αϡξθ'); IV, 198 (,αϡο'); IV, 196 (,αϡοα'); V, 552–560; IV, 152 (,αϡπα'); V, 561. 562; IV, 133 (,αϡπδ'); V, 563. 564; IV, 95 (,αϡπζ'); V, 565; IV, 62 (,αϡπθ'); IV, 130 (,αϡπϟ'); V, 566. 567; IV, 61 (,αϡϟγ'); V, 568; IV, 178 (,αϡϟδ'); V, 569 (,αϡϟς'); IV, 73 (,αϡϟζ'); IV, 163 (,αϡϟη'); IV, 47 (,αϡϟθ').

Subscriptio (p. 245): ***Ego Ioannes Honorius Malliæ Oppidi Hydruntini ciuis, libror(um) græcorum in|staurator, hunc librum ad Vaticanæ Bibliothecæ usum sic ex|scribebam. Anno D(omi)ni MDLII. Iulio III, Pont. Max. sub Marcello Ceruino | Car. s. Crucis Biblioth. | præfecto.***

Fasciculi amplitudinis variae nimis (bifolia, biniones, terniones, quaterniones) nullo signo distincti. Epistolarum inscriptiones atque numeri, litterae initiales maiores rubra. P. 1 summa Iulii III insignia in campo caeruleo depicta; in ima pagina eiusdem scutum circulo duplici, in quo litterae maiusculae aureae ορη κυκλωι αυτης, inclusum et duobus

geniis sustentatum; inferius titulus litteris cap. aureis *liberalitate Iulii III. Pont. Max.* Officinarum chartariarum signa: (pp. I–245) arcuballista circulo inclusa (cf. Briquet 739), (pp. 247–258) incus item circulo inclusa (Briquet 5924). Foliorum sectura aurata. PP. I–VIII. 246–258 vacuae.

Codicem hunc et praecedentem mutuo accepit Fr. Arcudius (Archiv. Bibl., t. 26, f. 427) ann. 1639.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A, Mai card. bibliothecarii.

651 (olim 451). Saec. XIV–XV, chartac., mm. 290 × 222, ff. V. 264 (I–1. 262–264 add. + 172a. 235a), linn. 25.

Isidori archiepiscopi Thessalonicensis homiliarum liber II, seu hom. 28–47. [1] (ff. 2–15) in Luc. 8, 27 *Eunti Iesu in regionem Gadarenorum*, εἰς τὸ τῆς ϛης κυριακῆς τοῦ Λουκᾶ εὐαγγέλιον τὸ Ἐλθόντι — πόλεως; inc. Ἰατρῷ μὲν εἴ που τις ὑπήντησεν ἐρχομένῳ, des. ἁπάσης τὲ ἀνάγκης κρείττους ἐσόμεθα καὶ τῆς μελλούσης εὐφροσύνης ἐπιτευξόμεθα, ἧς γένοιτο κ. τ. λ. [2] (ff. 15v–28) in Luc. 8, 41 *Et ecce venit vir nomine Iairus*; inc. Ἄριστον μὲν οὖν καὶ πάνυ τῶν ἀναγκαίων πᾶσιν ἀεὶ τρόποις, des. τοῦ πολυπλασιω τῶν πόνων ἀντιδιδόντος τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πονοῦσιν αἰώνια ἀγαθά, ὧν γένοιτο κ. τ. λ. [3] (ff. 28v–41v) in Luc. 10, 25 *Quidam legisperitus surrexit tentans illum*; inc. Ζωὴν μὲν τὴν λυομένην, ἵνα τις ἀεὶ παρ' ἑαυτῷ μένουσαν συντερήσῃ, des. καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς κληρονόμους ἡμᾶς ἀποδείξει, ἧς γένοιτο κ. τ. λ. [4] (ff. 42–50) in Luc. 12, 16 *Hominis cuiusdam divitis uberes fructus ager attulit*; inc. Νὺξ ἀτεχνῶς καὶ σκιὰ τὰ παρόντα, des. κοινωνήσωμεν τῶν προσόντων, ἀνθ' ὧν τῶν μελλόντων κληρονομήσομεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο κ. τ. λ. [5] (ff. 50v–60v) in Luc. 13, 10 *Erat autem docens in synagoga eorum sabbatis*; inc. Καθάπερ ἐπαινετὸν καὶ καρπῶν πρόξενον πνευματικῶν, des. καὶ τῶν αὐτοῦ κατατρυφῶντες χαρίτων, ὧν γένοιτο κ. τ. λ. [6] (ff. 61–73v) in Luc. 14, 16 *Homo quidam fecit coenam magnam et vocavit multos*; inc. Μέγισται μὲν αἱ τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμᾶς δωρεαί, des. τοῦ μέλλοντος ἀρρήτου κοινωνήσωμεν δείπνου, ᾧ γένοιτο πάντας κ. τ. λ. [7] (ff. 74–86) εἰς τὴν σωτήριον κατὰ σάρκα καὶ θείαν γέννησιν τοῦ κυρίου — Χριστοῦ; inc. Ἄρρητα τῆς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας ὑπὲρ ἡμῶν τὰ γνωρίσματα, des. αἰωνίως αὐτῷ συνδεθείημεν ἅπαντες προσκολλώμενοι, ᾧ πρέπει κ. τ. λ. [8] (ff. 86v–97) in sancta Lumina, τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ῥηθεῖσα ἐν τῇ ἱερᾷ καὶ σεβασμίᾳ τῶν φώτων ἑορτῇ, περιέχουσα καὶ μερικὴν ἐξήγησιν τοῦ ἀναγινωσκομένου ἁγίου εὐαγγ(ε)λ(ίου) κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν cod.; inc. Νῦν ἡμέρα φωταυγὴς καὶ σωτήριος, des. τῆς τοῦ ἀρρήτου φωτὸς ἡδονῆς αἰωνίου καταπολαύοντας, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς κ. τ. λ. [9] (ff. 97v–109) in Matth. 4, 12 *Cum autem audisset Iesus quod Ioannes traditus esset*; inc.

Οὐδὲν ὁ σωτὴρ δείκνυται παραλιπὼν ὧν ἄλλοις ποιεῖν ὑπετίθετο, des. χάριτι τῆς τριφώτου καὶ παντοδυνάμου Τριάδος, ᾗ πρέπει κ. τ. λ. [10] (ff. 109v–121) in Luc. 17, 12 *Et cum ingrederetur quoddam castellum occurrerunt ei decem viri leprosi*; inc. Ῥύπου γέμομεν σχεδὸν ἅπαντες, des. ἐλευθερίαν ἐνθάδε προξενήσει, τῶν δ' ἀγαθῶν ἀφθονίαν ἐν τῷ μέλλοντι χορηγήσει, ὧν γένοιτο κ. τ. λ. [11] (ff. 121v–133) in Luc. 18, 18 *Accessit ad Iesum quidam tentans eum et dicens Magister bone*; inc. Καθάπερ ὅσοι τῶν τὴν αὐτὴν μετιόντων τέχνην, des. ἀξιωθῶμεν ἐπάθλων ἐν χαρᾷ αἰωνίῳ σὺν αὐτοῖς ἀγαλλόμ(εν)οι, ἧς γένοιτο κ. τ. λ. [12] (ff. 133v–147v) in Luc. 18, 35 *Factum est, cum appropinquaret Iericho caecus quidam sedebat secus viam*; inc. Μέγιστον ἀγαθὸν ἡ ἐρώτησις, καὶ οὐκ ἐπὶ σώματος αὕτη, des. τῆς ἑαυτοῦ δόξης συγχωρήσῃ κατατρυφᾶν, χάριτι κ. τ. λ. [13] (ff. 148–157v) in Luc. 19, 2 *Et ingressus perambulabat Iericho, et ecce vir nomine Zacchaeus*; inc. Ὁ μὲν κοινὸς ἐχθρὸς οἷά τις λέων ὠρυόμενος, des. καὶ μηδέποτε λήγουσα χαρά, ἧς τυχεῖν ἅπαντες ἀξιωθῆμεν χάριτι κ. τ. λ. [14] (ff. 158–162) περὶ ἑνώσεως πνευματικῆς καὶ κατὰ τῶν συγγενικῷ τρόπῳ συναπτομένων τοῖς ἀσεβέσιν litteris rubris, deinde atramento ῥηθεῖσα πρώτη μετὰ τὴν εἰς Θεσσαλονίκην εἴσελευσιν; inc. Ὁ Θεός, ἀδελφοί, ἡ πρώτη καὶ ἀληθὴς ἀρχὴ καὶ προνοητική, des. τῶν δὲ μελλόντων ἀγαθῶν πλουσίως καταπολαύσωμεν. [15] (ff. 162–165v) alia homilia κατὰ τῶν ἀθέσμως ἑνουμένων τοῖς ἀσεβέσιν; in summo folio inscripta est ὁμιλ(ία) διαλαμβάνουσα ὅπως τὰ μὲν ἄλλα τῶν ὁρωμένων δημιουργήματα μένει καθὰ καὶ πεποίηται παρὰ Θεοῦ, μόνος δὲ ὁ ἄνθρωπος περιτρέπεται καὶ παρὰ τὸ θεῖον πολιτεύεται θέλημα, καὶ κατὰ τῶν ἀθέσμως ἑνουμένων τοῖς ἀσεβέσιν; inc. Ἕκαστον τῶν ὁρωμένων ἡμῖν τοῦ Θεοῦ δημιουργημάτων, des. τῷ κλήρῳ τῶν δικαίων ἐκεῖ συνταχθείητε, οὗ πάντες τυχεῖν ἀξιωθείημεν κ. τ. λ. [16] (ff. 166–172) ὁμιλία διαλαμβάνουσα ὅπως ἡ περὶ Θεοῦ ἔννοια καὶ τὰ θεῖα ῥήματα τροφή ἐστι καὶ εὔστασις ψυχῆς, καὶ περὶ τῆς εἰς τὸν πλησίον ἀγάπης καὶ παθῶν ἀποχῆς; inc. Κατάλληλον ὁ Θεὸς αἰτίαν, ἀδελφοί, τῶν ὑποστάντων ἑκάστῳ παρέσχε, des. ἀρρήτῳ δόξῃ αἰωνίως ἡμᾶς ἀντιδοξάσῃ, ᾧ πρέπει κ. τ. λ. [17] (ff. 173–183) in nativitatem B. M. V. (M. 139, 12–40). [18] (ff. 183v–194v) in praesentationem B. M. V. (M. 139, 40–72). [19] (ff. 195–213v) in Annuntiationem B. M. V. (M. 139, 72–117). [20] (ff. 214–235) in dormitionem B. M. V. (M. 139, 117–164). Subsequuntur [21] (ff. 236–239v) epistola εἰς τὸν Σερρῶν κύρ(ιον) Ματθαῖον τὸν Φακρασῆν; inc. Πανιερώτατε..., δέομαι τοῦ παναγάθου Θεοῦ καὶ τὸ τίμιον καὶ θεόσωστον σῶμα τῆς σῆς ἁγιότητος, des. δοθεῖσα τῷ παπᾷ κυρ(ίῳ) Θεογνώστῳ. [22] (ff. 240–242v) εἰς τὸν κύρ(ιον) Φιλόθεον τὸν Νεαμονίτην; inc. Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ..., τὸ συμβὰν ἤδη τῇ σῇ ἀγάπῃ, des. Θεσσαλονίκης εὐτελὴς Ἰσίδωρος. [23] (ff. 243–246v) ⟨ad eumdem⟩; inc. Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ..., ἔγραψα πρὸ μικροῦ ὅπερ οἶδας, des. καὶ ἀγαθῶν ἀξιωθήσῃ τῶν αἰωνίων, ἀμήν. [24] (ff. 246v–251) ad eundem; inc.

Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ…, ἐδεξάμην σου τὰ γράμματα ἰαννουαρ(ίου?) καὶ ἔγνων ὅσην ἡμῖν ὁμολογεῖς χάριν, des. *καὶ τὴν ἐκ τῆς παρακοῆς εὐθύνην φυλαττόμενοι.* [25] (ff. 251–253v) ⟨ad metropolitam Patrarum⟩; inc. *Πανιερώτατε…, πέποιθα τῷ παναγάθῳ Θεῷ ὑγιαίνειν τὴν μεγίστην ἁγιωσύνην σου*, des. *ἀλλήλους ἰδεῖν ὡς ὁ Θεὸς ἀποδέχεται.* [26] (ff. 254–255v) ad Dositheum Carantinum hieromonachum; inc. *Ὁσιώτατε…, δέομαι τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ ὑγιαίνειν τὴν ἁγιωσύνην σου*, des. *οὗ ἡ χάρις εἴη μετὰ τῆς ἀγάπης σου.* [27] (ff. 256–259) ⟨ad Thessalonicenses⟩; inc. *Οἱ ἐν τῇ θεοσώστῳ καὶ περιφανεῖ πόλει Θεσσαλονικῇ εὐγενέστατοι ἄρχοντες…, προέγραψα τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ ὅτι μετὰ μικρὸν ἐπανελεύσομαι*, des. *χάριτι αὐτοῦ καὶ φιλανθρωπίᾳ: † τὸ αὐτὸ ἐγράφη σεπτε(μ)βρ(ίῳ) ιδ′ ἰνδ. θ′.* [28] (ff. 259–261v) ⟨ad eosdem⟩; inc. *Οἱ ἐν τῇ θεοσώστῳ…, πεπληροφόρημαι ὅτι ποθεῖτε περὶ πολλοῦ τὴν ἡμετέραν ἐν ὑμῖν παρουσίαν*, des. *ἧς ἀξιωθείημεν ἅπαντες.* Praemittitur (f. 1r·v) *πίναξ ἀκριβὴς τῆς παρούσης πηκτίδος.*

Pars altera libri grandioris, nempe fasciculi triginta quattuor hoc ordine sese excipientes: λθ′ (ff. 2–5) binio, *μ′–ξη′* (ff. 6–235a) quaterniones in prima et ultima singulorum pagina signati, *ξθ′–οα′* (ff. 236–259) quaterniones sine nota, *οβ′* (ff. 260–261) par foliorum item sine nota; addita sunt folia sex in principio (I-1) et tria in fine (262–264). Inscriptiones, litterae initiales maximae et maiores rubrae. Officinarum chartariarum signa: tuba cornea (cf. Briquet 7716), bipes commenticius quidam (basiliscus, gryphus? cf. ff. 7–13. 19. 27), bovis caput cum stella desuper (cf. Briquet 14635); in foliis additis circulus linea recta in stellam desinente partitus (Briquet 3114). Ff. Iv-Vv. 172v–172av. 235v–235av. 251v. 262–264v sine scriptura.

Inter libros Nicolai V noster recenseri videtur (Müntz et Pabre, *La bibliothèque…*, p. 328: « Item unum volumen de forma mediana de papiro, copertum corio rubeo, quod intitulatur Isidori Archiepiscopi Thesalonicensis Homelie »). Neophyto Rodino commodatus est anno 1630 (Arch. Bibl., t. 30, f. 362v).

Integumentum ex corio rubro saec. XVIII; in dorso tesserae gentiliciae Pii VI et Fr. X. de Zelada card. bibliothecarii.

652 (olim 438). Saec. XIV, chartac., mm. 283 × 190, ff. 105, linn. 32–40.

Actus Apostolorum et epistolae catholicae liturgico usui aptata. [1] (ff. 16–75v) Actus Apostolorum expositione **Theophylacti** secunda, quae dicitur, aucti (M. 125, 849–1060). [2] epistolae catholicae argumentis ⟨**Theophylacti?**⟩ (M. 125, 1132 ss.) atque scholiis instructae (scholia edidit C. F. Matthaei, SS. Apostolorum septem epistolae catholicae, Rigae 1782, p. 183–244), nempe (ff. 76–82) epistola Iacobi; (ff. 82v–88) ep. Petri I; (ff. 88v–92v) ep. Petri II; (ff. 93–101v); ep. Iohannis I; (ff. 101v–102) ep. Iohannis II; (ff. 102–103) ep. Iohannis III; (ff. 103–105v) ep. Iudae.

Praemittuntur varia quae Oecumenio tribuuntur aut sub eius nomine vulgata sunt, nempe [1] capitula [a] (ff. 1–2) Actuum Apostolorum (M. 118, 36–42); [b] (f. 2r·v) epistolae Iacobi (M. 119, 453); [c] (f. 2v) epistolarum s. Petri (M. 119, 509–512. 580); [d] (ff. 2v–3) epistolarum s. Iohannis (M. 119, 620. 685. 697); [e] (f. 3) epistolae s. Iudae (M. 119, 704–705); [f] (ff. 3–4) epistolarum s. Pauli ad Romanos, Corinthios, Galatas, Ephesios, Philippenses, Colossenses, Thessalonicenses, Hebraeos. Post haec leguntur [2] (ff. 4v–5) comment. in ep. ad Galatas 4, 31–6, 10 multis omissis (inc. *⟨οὐκ ἐ⟩σμὲν παιδίσκης*, des. *πρὸς τοὺς πιστούς*: M. 118, 1149 A 12–1161 C 15). [3] (ff. 5–6v) in ep. II ad Thessalonicenses, pluribus omissis (M. 119, 109–128 B 11 *τῶν ἀντιλεγόντων τῷ κηρύγματι*). [4] (ff. 6v–7) argumentum libri Act. Apostolorum (M. 118, 25–28). [5] (f. 7r·v) peregrinatio Pauli apostoli et martyrium (M. 118, 312–313 A 6, 316 D). [6] (f. 8r–8v col. 1) **Cyrilli Alexandrini** * historia de Melchisedech ab editis diversa (cf. M. 28, 525–529; Vassiliev, Anecdota graeco-byzantina, Mosquae 1893, p. 206–210). [7] (f. 8v, coll. 2 et 3) lectiones Actuum Apostolorum; inc. *Ὀπτανόμενος· ὁρώμενος*, des. *ἱερὸν τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ λέγει* (cf. Vat. gr. 344, ff. 130v–131v). [8] argumenta in epistolas s. Pauli, nempe in ep. ad Romanos [a] (f. 9r·v) *σύντομος ὑπόθεσις* (inc. *Γράφει Ῥωμαίοις ἤδη παρειληφόσι παρὰ Πέτρου τὸ τῆς εὐσεβείας δόγμα*, des. *ἐποιήσατο τῆς ἐπιστολῆς τὴν συμπλήρωσιν*), [b] (ff. 9v–10) aliud argumentum (inc. *Ἡ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολὴ ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου*, des. *μὴ κατεπαίρεσθαι τῶν Ἰουδαίων*; in ep. I ad Corinthios [c] (f. 10) primum arg. (inc. *Αὕτη δὲ ἀπεστάλη ἀπὸ Ἐφέσου*, des. *κατὰ τὴν βασιλείαν Κλαυδίου*, [d] (f. 10r·v) aliud arg. (inc. *Σπουδάζων ὁ ἀπόστολος ἀπανταχοῦ*, des. *καὶ πρὸς τὴν ἐπίπληξιν μεταβαλλόμενος*); in ep. II ad Corinthios [e] (f. 10v) primum arg. (inc. *Ἐγράφη δὲ καὶ ἡ πρὸς Κορινθίους δευτέρα ἐπιστολὴ ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας*, des. *προσωνυμίαν μὴ εἰπών*), [f] (ff. 10v–11) aliud arg. (inc. *Τὴν προτέραν ἐπιστολὴν γέγραφε διὰ Τιμοθέου*, des. *ἐπαγγελλόμενος καὶ ἀπε(ι)λῶν*); in ep. ad Galatas [g] (f. 11) primum arg. (inc. *Ἡ δὲ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολὴ ἐγράφη μὲν ὑπὸ Παύλου ἰδίᾳ χειρί*, des. *πέμψαι τὴν ἐπιστολήν*), [h] (f. 11r·v) aliud arg. (inc. *Τῆς αὐτῆς ἐστιν ὑποθέσεως ἡ παροῦσα ἐπιστολή*, des. *ἐν τῷ σώματί μου βαστάσαι*); in ep. ad Ephesios [i] (f. 11v) primum arg. (inc. *Διδασκαλίαν περιέχει ἡ ἐπιστολή*, des. *πρὸς τοὺς Ῥωμαίους γραφεῖσαν ἐπιστολήν*), [k] (ff. 11v–12) aliud arg. (inc. *Ἡ δὲ πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολὴ ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης κατὰ τὴν Νέρωνος βασιλείαν*, des. *καὶ πιστοῦ εἰσαγωγαί*); in ep. ad Philippenses, [l] (f. 12) primum arg. (inc. *Ἐγράφη δὲ καὶ ἡ πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολὴ ἀπὸ Ῥώμης*, des. *διὰ Τιμοθέου καὶ Ἐπαφροδίτου*), [m] (ib.) aliud arg. (inc. *Φιλιππήσιοι ἦσαν ἄνδρες θαυμαστοί*, des. *τοσοῦτον οὗτοι διαλ-*

λάττουσι Κορινθίων); in ep. ad Colossenses [n] (f. 12r·v) primum arg. (inc. *Ἡ δὲ πρὸς Κολοσσαεῖς ἐγράφη καὶ αὐτὴ ἀπὸ Ῥώμης κατὰ τὴν Νέρωνος βασιλ(είαν)*, des. *πρὸς τὸν Παῦλον ἐν Ῥώμῃ ἀναγνωσθῆν(αι) τοῖς Κολοσσεῦσιν*), [o] (f. 12v) aliud arg. (inc. *Οὔποτε θεασάμενος τοὺς Κολοσσαεῖς*, des. *τούτων αὐτοῖς τὴν προσοχήν*); in ep. I ad Thessalonicenses [p] (f. 12v) primum arg. (inc. *Μεταβὰς ἀπὸ Μακεδονίας ὁ ἀπόστολος*, des. *πράττεσθαι παρ' αὐτοῖς*), [q] (ib.) aliud arg. (inc. *Ἡ δὲ πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐπιστολή*, des. *δευτέραν ἐπιστολήν*); subiungitur [r] (ib.) argumentum in duas epistolas ad Thessalonicenses (inc. *Αἱ πρὸς Θεσσαλονικεῖς εἰ καὶ ἐγράφησαν ἐπιστολαὶ δύο*, des. *πάθεσι παρακαλεῖ*); in ep. II ad Thessalonicenses [s] (ff. 12v–13) primum arg. (inc. *Ἡ δὲ πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐπιστολὴ ἐγράφη καὶ αὐτή*, des. *διά τινος σπουδαίου τοῦ ἀνδρός*), [t] (f. 13) aliud arg. (inc. *Μετὰ τὸ γράψαι τὴν προτέραν ἔγνω*, des. *περὶ προσοχῆς εἰς ἀναστροφήν*); in ep. I ad Timotheum [u] (f. 13r·v) primum arg. (inc. *Ἡ δὲ πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη αὐτῷ ὑπὸ Παύλου*, des. *γραφεῖσαν ἀπὸ Ῥώμης*), [x] (f. 13v) aliud arg. (inc. *Καταλελοιπὼς ἐπὶ τῆς Ἐφέσου τὸν μακάριον Τιμόθεον*, des. *ἄρχειν τε καὶ διδάσκεσθαι*); in ep. II ad Timotheum [y] (ff. 13v–14) primum arg. (inc. *Ἡ δὲ πρὸς Τιμόθεον δευτέρα ἐπιστολὴ ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης*, des. *ἐξ οὐρανῶν δευτέραν παρουσίαν τοῦ σωτῆρος*), [z] (f. 14) aliud arg. (inc. *Οὐκ ἐπὶ τῶν αὐτῶν διαλέγοντι τόπων*, des. *ἔπαινον ἐγράφη ὄπισθεν*); in ep. ad Titum [a] (f. 14) primum arg. (inc. *Ἡ δὲ πρὸς Τίτον ἐπιστολὴ ἐγράφη αὐτῷ ὑπὸ Παύλου*, des. *κατὰ πόλιν πρεσβυτ(έραν) καὶ τὰ ἑξῆς*), [b] (f. 14r·v) aliud arg. (inc. *Πολλὴν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ἔχει τὴν ὁμοιότητα*, des. *διαγράφει καὶ διάταξιν ἐκκλησίας*); in ep. ad Philemonem [c] (f. 14v) primum arg. (inc. *Ὀνήσιμος Φιλήμονος οἰκέτης μοχθηρὸς ὤν*, des. *μετὰ τοσαύτης γράφει τῆς δεήσεως*), [d] ⟨aliud arg.⟩ (inc. *Ἡ δὲ πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολὴ γέγραπται*, des. *ψῆφον ὑπομείνας τοῦ μαρτυρίου*; cf. Euthalius: M. 85, 788 D); in ep. ad Hebraeos [e] (f. 14v) primum arg. (inc. *Ἡ δὲ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴ ἀπεστάλη ἀπὸ Ἰταλίας*, des. *τὸν Χριστοῦ λόγον*), [f] (ff. 14v–15) aliud arg. (inc. *Αἰτία τοῦ μὴ προκεῖσθαι τὴν ἐπιστολήν*, des. *εὐθὺς μετὰ τόνδε τὸν πρόλογον*). Additae sunt (f. 15v) quaestiones duae; prior de Antichristo (inc. *Πολλοὶ ζητοῦσι τί δήποτε ἔρχεται ὁ Ἀντίχριστος*, des. *ὅτι ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἰσχύσει μόνον*); altera in Rom. 3, 20 *Ex operibus legis non iustificabitur omnis caro* (inc. *Ζητεῖται πῶς νοητέον τὸ τοῦ Παύλου ῥητὸν φάσκον Ἐξ ἔργων*, des. *καὶ τοῖς παροῦσιν οὐδ' ολως* (?) *ἁρμόδιος*).

Fasciculi θ' quiniones, si excipias ultimum foliorum novem, accurate descripti efficiunt codicis partem praecipuam (ff. 16–104). Litterae initiales maximae nonnullae variis coloribus pictae et animalia effingentes, aliae rubro liquore tantum distinctae. Chartae signum litterae *IO* | *GI* (cf. Briquet 9510).

Folia quattuordecim (2–15) addidit in principio citatior manus, eadem ni fallor quae capitula Actuum et Epistolarum toto codice inscripsit; alia recentior notas plures ad lectionem publicam maxime spectantes hic illucque charactere minutiore inseruit. Officinarum chartariarum signa (ff. 1–7) littera *R* (? cf. Briquet 8916), (ff. 8–13) circulus parvi moduli cum cruce superimposita, (ff. 14–15) litterae (*AB*?) quibus crux imminet.

Folia duo (1. 106) supplevit ex exemplo lacunis laborante ⟨Ioh. Hon. a Mallia⟩, tempore quo folia plura refecta sunt et alia in pristinum ordinem reposita (cf. italicae notae in ff. 25. 42–45).

De codice quaedam brevissima apud von Soden, *Die Schriften des N. T.*, I, p. 272, sub siglo $O^{\pi\rho\,40}$.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

653 (olim 435). Saec. XIV, chartac., mm. 410 × 285, ff. I (membr. add.). 266, linn. 32.

Opera ascetica varia.

1 S. Nili opera varia sincera et spuria (M. 79; cf. Karl Heussi, *Untersuchungen zu Nilus dem Asketen* (*Texte und Untersuchungen* XLII, 2, 1917). [1] (ff. 1–16v) de caede monachorum montis Sinai (M. 589–693), *τοῦ — Νείλου λόγος εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἐν Σινᾷ καὶ Ῥαϊθοῦ ἁγίων πατέρων καὶ εἰς Θεόδουλον τὸν υἱὸν αὐτοῦ* cod. Ab editis noster non semel discrepat; *διηγημάτων* signa nulla. [2] (ff. 17–42) liber asceticus (M. 720–809). [3] (f. 42r·v) epistolarum lib. III, 303 (M. 532–533 B 3); II, 294 (M. 345–348); III, 241 (M. 496). [4] (ff. 42v–66v) de voluntaria paupertate (M. 968–1060). [5] (ff. 66v–78v) ⟨tractatus ad Eulogium monachum⟩ (M. 1093–1140); [6] (ff. 78v–79v) ⟨ad eumdem, de vitiis quae opposita sunt virtutibus*⟩ (M. 1140–1144 D 13 *ἢ ἐν ἀμελείᾳ*). Utriusque tractatus dispositio ab editis diversa. [7] (ff. 79v–82) ⟨capita LXII⟩; prius inc. *Ὁ Χριστὸς ᾗ μέν ἐστι Χριστὸς ἔχει τὴν γνῶσιν τὴν οὐσιώδη*, ult. des. *ἀνείδεα δὲ εἰκοσιόκτω* (cf. cod. Laurent. IX, 18, f. 273v). [8] (f. 82r·v) ⟨**Evagrii Pontici**⟩ capitula XXXIII (M. 40, 1264–1268), quibus subduntur nulla facta distinctione [9] (ff. 82v–83) capita paraenetica XXIV (inter opera Nili: M. 79, 1249–1252 B 3 *ὤτων καὶ γλώσσης μέγας ὁ κίνδυνος*), [10] (f. 83r·v) spirituales sententiae per alphabetum dispositae (M. 40, 1268–1269 D). [11] (ff. 83v–90) ⟨**Nili** capitula de diversis malignis cogitationibus*⟩ usque ad vv. *ὄψει ἐν προσευχῇ* (M. 1200–1228 C 3), quibus nulla facta distinctione subiunguntur [12] (ff. 90–94v) tractatus de octo spiritibus malitiae (M. 1145–1164), [13] (ff. 94v–96) admonitiones seu capitula varia (inc. *Φόβον ἔχε Θεοῦ καὶ πόθον*, des. *τοῦ δεσπότου Χριστοῦ βοηθοῦντος αὐτῷ, ᾧ ἡ δόξα κ. τ. λ.*, fere ut in cod. 737, ff. 40–42; sub nomine Eusebii

in cod. Barocciano 197, f. 207). [14] (ff. 96–104) de monachorum praestantia (M. 1061–1093), *τοῦ μακαρίου Νείλου ὅτι διαφέρουσι τῶν ἐν πόλεσιν ἀσκουμένων οἱ — δοκῇ* cod. [15] (ff. 104^{v}–141) ad Agathium monachum, seu Peristeria * (M. 812–968) ex exemplo mutilo et turbato; quae servantur hoc ordine legantur [a] (ff. 104^{v}–118, 20) = M. 812–865 B 15 *ἀσχολία* [omitt. 865 C–880 A 12], [b] (f. 118, ll. 21–31) = M. 880 B 1–C 2 *ἀπλήρωτος κἂν*, [c] (ff. 119, 23–121, 11) = M. 880 C 3–888 A 8 *χρῄζοντι γίγνοιτο*, [d] (ff. 118, 31–119, 23) = M. 888 A 8–889 D 12 *ἐπαγγειλάμενος*, [e] (ff. 123, 4–124, 2) = M. 889 D 12–893 C 13 *χρώματι καὶ αὐτῆς*, [f] (ff. 121, 11–123, 5) = M. 893 C 13–901 B 10 *ἀποστερήσῃ τιμῆς*, [g] (ff. 124, 2 ss.) = M. 901 B 10–968). [16] (ff. 141–145^{v}) epistolae variae, nempe III, 71; III, 295; III, 256; III, 280; III, 246; III, 304; III, 60; III, 58; III, 305; *ι′* (*Ὅταν δικαιοπραγῶν ἀρθῇς κατὰ τοῦ ἁμαρτήσαντος, ἐκεῖνος εὐθὺς ὑπὲρ σὲ δεδικαίωται*); III, 297; III, 67. 68; III, 306–311; IV, 60 (*κ′*); III, 281; III, 312; III, 282; III, 313. 314; III, 283. 284; III, 315; III, 259 (*λ′*); III, 316; III, 254–256; III, 317; III, 46; III, 268; II, 59; III, 318 (*μ′*); III, 285; III, 319. 320; III, 272; III, 321–324; III, 273; III, 325 (*ν′*). 326; III, 164; III, 327 (*νγ′*). [17] (ff. 145^{v}–150^{v}) Epicteti enchiridion * (M. 1285–1312). [18] (ff. 151–174) epistolae CCXIV, nempe III, 34; I, 28; III, 35; I, 31; I, 295; III, 36; II, 25; II, 41; III, 37; III, 38 (*ι′*) — 43 (abrumpitur in vv. *τὸ γὰρ ὅλως*: M. 412 B 4); III, 44–152 (*ρκς′*). 153 (*ρκζ′*), quae des. in vv. *σινιάζονται, σαλεύονται* (M. 456 B 2). 154–240 (*ρκη′–σιδ′*). [19] (ff. 174^{v}–175^{v}) institutio ad monachos (M. 1236–1240). [20] (ff. 175^{v}–180^{v}) de octo spiritibus malitiae (M. 1145–1164; cf. supra ff. 90–94^{v}). [21] (ff. 180^{v}–182) capitula varia, ut supra ff. 94^{v}–96. [22] (ff. 182–188) eiusdem (**Evagrii** nempe) de oratione capitula CLIII, omisso prologo (M. 78, 1168 B–1200); ordo capitulorum: 1–3 (*ἐκσταθῆναι*, 1168 C 15). 26 (inde a vv. *καὶ ἐν τοῖς προσευχομένοις*) — 47 (*καὶ μετέπειτα*, 1177 A 1). 3 (inde a vv. *πρὸς τὸν οἰκεῖον δεσπότην*) — 26 (*πρὸς τὸ εἰς οἴησιν*, 1172 D 7). 67 (inde a vv. *πρὸς τὸ εἰς οἴησιν ἀπαγαγεῖν*, 1181 B 1) — 83. 48–67 (*καὶ ἀλλόφυλον*, 1181 B 1). 84–153; de opere, quod gallice interpretatus est, vide quae scripsit I. Hausherr (*Le traité de l'oraison d'Évagre le Pontique* [*Pseudo Nil*], apud *Revue d'Ascétique et de Mystique* XV, 1934, p. 34 ss.). [23] (ff. 188–190) **Nili** sententiae abducentes hominem a corruptibilibus (M. 1240–1249); sequuntur, nulla facta distinctione, (ff. 190–193) sententiae aliae ex tractatibus de voluntaria paupertate et de monachorum praestantia desumpta; prima inc. *Ὡς γὰρ οἱ ἐλεήμονες οὐ λυποῦνται*, des. *ἀνωφελῆ καὶ ἀνόνητον* (M. 969 C); ultima *Τὸ γὰρ μὴ περιβλέψῃ εἰς τὰ ὀπίσω μηδένα λόγον τῶν ἀπολλυμένων* (1077 D).

2 Iohannis Carpathii [1] (ff. 194–206) capita hortatoria (M. 85, 791–812, latine) sub inscriptione *τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Καρπαθίου πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς Ἰνδίας προτρέψαντας μοναχοὺς παρακλητικὰ κεφάλαια ἑκατόν*. Primum inc. *Τοῖς ἐπὶ γῆς βασιλεῦσιν ἐαρινὰ ἄνθη προσφέροντες*, ultimum des. *παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.* Priora *ξς′* tantum (= ed. 1–61) numeris signata sunt. [2] (ff. 206–213^{v}) capita practica CXVII (latine apud M. 811–826); pluria sunt nostra atque *α′–μγ′* tantum numeris signantur; primum inc. *Καλὰ ἐξ ἀγαθοῦ τὰ πάντα γεγόνασι, καὶ οὐκ ἔστι πονηρὸν ἐν τοῖς οὖσιν*, ultimum des. *κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἀπεργάζονται Θεοῦ*.

3 (ff. 214–218^{v}) de vita ascetica (*περὶ ἀσκήσεως* man. recent.) ut in cod. Barocciano 128, ff. 255–264; inc. *Ἐντεῦθεν μοι τί ἐστιν ἄσκησις εἰπεῖν σὺν Θεῷ πειράσομαι. Ἄσκησίς ἐστι μελέτη καὶ πόνοι*, des. *τὸν μονήρη βίον ἐπανῃρημένους, δόξαν ἀναπέμψωμεν τῷ Πατρὶ κ. τ. λ.*

4 (ff. 219–231) **Antonii Melissae** sententiae, *τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ μακαρίου Ἀντωνίου μοναχοῦ ἡ Μέλισσα, ὃς ἐκ τῶν θείων γραφῶν ἀνθολογήσας ὡς μέλισσα τὰ δυνάμενα στηρίξαι τὴν θέλουσαν σωθῆναι ψυχήν, μέλισσαν τὸ βιβλίον ὠνόμασεν* cod. Inc. *Οἱ ἄνθρωποι λογικοὶ καταχρηστικῶς λέγονται*, des. *ὑπὲρ πᾶσαν πολυτελῆ θυσίαν ἀρέσκει τῷ Θεῷ, ᾧ δόξα εἰς αἰῶνας, ἀμήν.*

5 (ff. 231^{v}–242^{v}) s. **Germani patriarchae CP.** de vitae termino (M. 98, 89–132).

6 (ff. 242^{v}–253) **Cassiani** de octo spiritibus malitiae, *τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἀββᾶ Κασιανοῦ τοῦ Ῥωμαίου περὶ τῶν τῆς κακίας ὀκτὼ λογισμῶν* cod. (M. 28, 872–905 = s. Athanasii * ep. II ad Castorem; cf. Fabricius-Harless VIII, p. 452–454 et S. Marsili, *Résumé de Cassien sous le nom de saint Nil* apud *Revue d'ascétique et de mystique* XV, 1934, p. 241–245). Codex affert quae desunt in editione post 880 B 14 (f. 245, ll. 4–6) et inter 897 D 6 *ταπεινὸν* — 897 D 7 *ἄρτον ἐσθίωσιν* (ff. 250^{v}, l. 13–251, l. 28).

7 (ff. 253–256^{v}) s. **Maximi** confessoris capita de caritate, revera centuriae I capitula 1–73 (M. 90, 961 A — *Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν* [977 A 2]. *Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ἀγαπῆς τῆς εἰς Θεὸν καὶ λέγοντες καὶ πράττοντες εἰσὶ πάντες οἱ ἅγιοι*).

8 Thalassii abbatis de caritate et continentia centuriae (M. 91, 1428–1469), hoc est (ff. 256^{v}–259) centuria I; — (ff. 259–261) centuria II; — (ff. 261–263^{v}) centuria III; — (ff. 263^{v}–266) centuria IV.

Codicem efficiunt [a] fasciculi duo quaterniones sine notis (ff. 1–16), [b] fasc. quaterniones *λα′* in prima et ultima singulorum pagina signati (ff. 17–264), [c] par foliorum (ff. 265. 266). Inscriptiones et litterae initiales maiores rubrae. Officinarum chartariarum signa: (ff. 18–112) flos seu fructus quidam (cf. Briquet 7349), (ff. 4. 115–176) circuli duo

linea recta secti (cf. Briquet 3194), (ff. 6. 11. 14. 203 ss.) circuli duo linea recta in crucem desinente partiti (cf. Briquet 3172), (ff. 7. 12. 181–202) circuli duo eiusdem fere formae, sed moduli paullo maioris (cf. Briquet 3188). In ff. 12. 35v correctiones brevissimae N(icolai) A(lemanni).

F. 1 adiecta est schedula chartacea saec. XV (Ioh. Tortelli?): *Collationes Nili. et | Jo. Cassiani*; eisdem verbis recensetur noster inter libros Sixti IV (Müntz et Fabre, *La bibliothèque*..., p. 249: « Collationes Nili, et Johannis Cassiani. Ex papiro in pavonazio »).

F. I averso syllabus saec. XVI medio posterior: *Beati Nili sermones et alia | eiusdem et alior(um). | 435*; notae *435* praefixum erat frustum chartae numerum *653* exhibens, quod deglutinari et inferius reponi curavimus.

F. 193 plus dimidium ferro excisum. Foliorum acies colore flavo tacta; in sectura inferiore inscriptionis vestigia.

Codicem mutuati sunt Franciscus Arcudius (iun. 1639; Archiv. Biblioth., t. 26, f. 426) et L. Allatius (ann. 1643; Archiv. Bibl., t. 30, f. 367).

In tabulis et in dorso corio rubro obductis, fibulis atque catena olim munitis, tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in tabula anteriore et in dorso schedulae saec. XVII cum nota rubra *653*.

654 (olim 436). Saec. XII, membran., mm. 357 × 272, ff. 266, coll. 2, linn. 28.

Sermones aut lectiones pro festis immobilibus, a Nativitate B. M. V. usque ad Hypapantem (cf. A. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand der hagiographischen und homiletischen Literatur der griechischen Kirche* II, 1938, p. 91–93: *Die Halbjahrespanegyriken*, Typus A). [1] (ff. 1–6v) **Andreae Cretensis** in nativitatem B. M. V. oratio 1 (M. 97, 805–820). [2] (ff. 6v–13v) in eundem festum oratio 4 (M. 861–881), *τοῦ — Ἱεροσολυμ(ί)τ(ου) λόγος εἰς τὴν πάνσεπτον γέννησιν τῆς ὑπεραγ(ίας) θ(εοτό)κου* cod. [3] (ff. 14–16v), *μηνὶ σεπτε(μ)βρίῳ ε´*, **Cosmae vestitoris** *λόγος ἐγκωμιαστικὸς εἰς τὸν προφήτ(ην) καὶ ἀρχιερέα Ζαχαρίαν*. Inc. *Μύστα τῶν ἀρρήτων ἱερουργημάτων Ζαχαρία*, des. *τῷ κυρίῳ τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.* [4] (ff. 16v–25v) *μηνὶ τῷ αὐτῷ η´*, **Iohannis Damasceni** in nativitatem B. M. V. oratio 1 (M. 96, 661–680). [5] (ff. 25v–36), *τοῦ αὐτοῦ* in eundem festum (= **Andreae Cretensis** in nat. Mariae oratio 2: M. 97, 820–844). [6] (ff. 36–44v) Iohannis monachi Damasceni in eundem festum (= **Andreae Cretensis** in nat. Mariae oratio 3: M. 97, 844–861). [7] (ff. 44v–54) Protevangelium Iacobi (ed. Tischendorf, Evangelia apocrypha, Lipsiae 1876, p. 1–50), *λόγος ἱστορικὸς τοῦ ἁγίου Ἰακώβου ἐξηγούμενος ὅπως τὴν ἐξ ἐπαγγελίας γέννησιν ἔσχεν ἡ θεοτόκος, καὶ περὶ τοῦ μνηστῆρος αὐτῆς Ἰωσήφ* cod. [8] (ff. 54v–60) *μηνὶ τῷ αὐτῷ ιδ´*, **s. Iohannis Chrysostomi** * in venerabilem et vivificam crucem, *τοῦ — Χρυσοστόμου ἐγκώμιον εἰς τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ εἰς τοὺς*

ἁγίους ἀποστόλους cod. (M. 50, 815-820). [9] (ff. 60–65v) **s. Ephraem** in eundem festum, sub inscriptione *λόγος εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρόν, καὶ περὶ τῶν ὀπίσω τοῦ σταυροῦ ἀποκαλυπτομένων ἐν τῆι φοβερᾷ δευτέρα παρουσία τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*; cum editione Vossiana (t. III, Romae 1598, p. 200–205) concinit noster, ab editione vero J.-S. Assemani (graece-latine, t. II, p. 247 ss.) discrepat; inc. *Πᾶσα ἑορτὴ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ σωτηρία καὶ λύτρωσις καὶ καύχημα*, des. *καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύριος κ. τ. λ.* (Ass., p. 253 F 6). [10] (ff. 66–69v) **Iosephi archiepiscopi Thessalonicensis** in eundem festum (Iacobi Gretseri opera omnia de s. Cruce, Ingolstadii 1616, p. 1200–1207; cf. BHG. 440). [11] (ff. 69v–76) **Andreae Cretensis** in eundem festum oratio 1 (M. 97, 1017 ss.); usque ad vv. *εὐλόγηται ξύλον* (ff. 75v, l. 22) codex cum editione consentit (M. 1033 D 3), postea conclusionem fusiorem exhibet; sequitur nulla facta distinctione [12] (ff. 76–80v) oratio 2 (M. 1036–1045). [13] (ff. 80v–87) *μη(νὶ) τῷ αὐτῷ κγ´, ἐγκώμιον εἰς τὴν σύλληψιν τοῦ ἁγ(ίου) προφήτου προδρόμ(ου) καὶ βαπτιστοῦ Ἰω(άννου)*. Inc. *Εὔκαιρος ἡμέρα αἰσία ἑορτή, πάνδημος χαρά*; ab editione M. 61, 757–762 (Ps.-Chrysostomi, in natale s. Iohannis Praecursoris) non semel dissentit. [14] (ff. 87–149v) *μηνὶ τῷ αὐτῷ κς´*, acta Iohannis auctore Prochoro, *περίοδοι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ εὐαγγελιστοῦ συγγραφεῖσαι παρὰ Προχώρου μαθητοῦ αὐτ(οῦ)* cod., hoc ordine: [a] (ff. 87–93v, l. 17) prooemium *Σαλπίσατέ φησιν ἐν νεομηνία σάλπιγγι — ἐν τῷ κλήρῳ τοῦ κηρύγματος οὗ ἔλαχεν αὐτῷ*, quod vitam Iohannis usque ad Ascensionem enarrat; [b] (ff. 93v, l. 17–97, 10) inde ab Ascensione usque ad Seleuciam (*Μετὰ γὰρ τὸ ἀναληφθῆναι τὸν Κύριον — Μαρμαρέοντι καλουμένῳ*, ut apud Birch, Auctarium codicis apocryphi N. T. Fabriciani, Havniae 1804, p. 262–284, 6; pars huius narrationis in Th. Zahn, Acta Ioannis, Erlangen 1880, p. 166–167; recensio altera, op. cit., p. 3–13, 5; cf. M. Jugie, in *Échos d'Orient* XXV, 1926, p. 294–297); [c] (ff. 97, 10–103, 16) Iohannes Ephesum ingreditur; narratio de Romana et Dioscoride (*Ἦν δὲ οὗτος ὁ ἀγρὸς παραθαλάττιος — καὶ ἔμειναν ἐκεῖ*: cf. Zahn, p. 13, 5-32, 24); [d] (ff. 103, 16–105v) Epheso, narratio de iuvene ⟨ex Clemente Alexandrino desumpta⟩ (*Ὁ δὲ θεολόγος οὐκ ἐπαύετο διδάσκων καὶ φωτίζων — ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου*); [e] (ff. 106–110) Epheso, Artemidis sollemnia (*Πάλιν οὖν ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἑορτῆς — ἐπὶ τῇ ἀναιρέσει ἡμῶν*: cf. Zahn, p. 33-43, 6 [ex alia versione]); [f] (ff. 110–112, col. 2, l. 25) Iohannes ad tribunal imperatoris delatus et in insula Patmo deportatus (*Ὃς καὶ τοῖς ἄρχουσι διεβεβαιοῦτο — ποιήσαντες ἐν Πάτμῳ*: cf. Bonnet, Passio Andreae... Acta Ioannis, Martyrium Matthaei, Lipsiae 1898, p. 152–159, 24 [in imis paginis]); [g] (ff. 112, col. 2, l. 25–113v, col. 2, l. 7) reditus in Asiam

(*Ἀνελθόντων δὲ ἡμῶν ἐν τῷ πλοίῳ — ἡ θάλασσα ἀπὸ τοῦ σάλου αὐτῆς*: cf. Zahn, p. 47, 14–51, 6); [h] (ff. 113^{v}–114, col. 2, l. 15) narratio de Myrone (*Προσωρμισθέντων δὲ ἡμῶν ἐκ Μυρῶνι — ἀπάραντες ἐκεῖθεν ἤλθομεν ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ*: Zahn, p. 53, 16–56, 20 [ex alia versione]; excerptum ex nostra apud Birch, op. cit., p. 284–290); [i] (ff. 114, col. 2, l. 15–145, col. 2, l. 8) Iohannis exsilium in Patmo (*Καὶ παρεβάλομεν ἐν Φρῶρα — καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος*: Zahn, p. 57, 1–160, 4 [ex alia versione]; excerpta duo ex nostra apud Birch, p. 284–290 [cf. Zahn, p. 178, 16–180, 6] et p. 292-306); [k] (ff. 145–149^{v}) reditus in Ephesum, mors et inventio (*Τοῦ δὲ βασιλέως Ῥωμαίων τοῦ βίου τούτου ἐξελθόντος — νήσου τῆς λεγομένης Πάτμου, οὗ ἦν ἐξορισμένος διὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ κυρίου ἡμῶν κ. τ. λ.* (cf. Lipsius, *Die Apocryphen Apostelgeschichten und Apostellegenden*, 1883, p. 473–474). [15] *μηνὶ νοεμβρίῳ η'*, **Pantoleonis diaconi** magnae ecclesiae narratio miraculorum S. Michaelis (cf. M. 140, 573–592, latine; BHG. 1285–1288), revera [a] (ff. 149^{v}–151, 5) prooemium (inc. *Μεγάλαι καὶ πολλαὶ καὶ ποικίλαι τῆς ἀσωμάτου καὶ μεγαλοπρεποῦς ἀρχαγγελικῆς σου ἀρετῆς*, des. *καὶ φιλανθρωπίας τὸ ἄπειρον πέλαγος* (M. 573–575 D 8), [b] (f. 151, 5–176^{v}, l. 13) narratio de Satana editione laudata longe fusior (inc. *Οὗτος οὖν ὁ πιστότατος*, des. *καὶ μεγαλύνων τὸν Κύριον*), in qua [ff. 171–174^{v}] plura de templo s. Michaelis in Anaplo, [c] (ff. 176^{v}, l. 13–177, col. 2, l. 14) ⟨de sancto Gabriel⟩ (inc. *Μεγαλύνωμεν οὖν ἅπαντες*, des. *τῶν μελλόντων μυσταγωγοί*), [d] (ff. 177–183^{v}) ⟨de sancto Raphäel⟩ (inc. *Ὁ δέ γε ἀοίδιμος Ῥαφαὴλ ἐμφέρεται*, des. *ἐν τῶ τέλει τοῦ βίου πρὸς καρποὺς εὐκλεεῖς τῶν τῆς ἀρετῆς ἀγαθῶν πόνων, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.*), conclusione longiore addita. [16] (ff. 183^{v}–192^{v}) *μηνὶ τῷ αὐτῷ κα'*, **Georgii Nicomediensis** in praesentationem B. M. V. (M. 100, 1420–1440), *Γεωργίου μοναχοῦ καὶ χαρτοφύλακος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐγκώμιον εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον ὅτε προσηνέχθη τῶ ναῶ τριετίζουσα ὑπὸ τῶν αὐτῆς γονέων* cod. [17] (ff. 192^{v}–203) *μη(νὶ) δεκεμβρίω θ'*, eiusdem, *Γεωργίου μητροπολίτου Νικομηδ(είας)* cod., in conceptionem B. M. V. (M. 100, 1376–1400). [18] (f. 203–209^{v}) ⟨dec. 24⟩, s. **Athanasii*** sermo de descriptione B. M. V. (M. 28, 944–957). [19] (ff. 209^{v}–218^{v}) *μηνὶ τῶ αὐτῶ κζ'*, s. **Gregorii Nysseni** in s. Stephanum oratio 1 (M. 46, 701–721). [20] (ff. 218^{v}–229^{v}) *μηνὶ τῷ αὐτῶ κθ'*, eiusdem* in diem natalem Christi (M. 46, 1128–1149), ex exemplo turbato [ff. 224^{v}, col. 2, l. 10–227^{v}, l. 8 = M. 1140 B 1-1145 A 13]. [21] (ff. 230–253^{v}) *μηνὶ ἰαννουαρίω β'*, s. Silvestri papae Romani *βίος καὶ πολιτεία*. Inc. *Ὁ ἡμέτερος ἱστοριογράφος Εὐσέβιος ἡνίκα τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἔγραφεν ἱστορίαν*, des. *καὶ πρεσβεύων ὑπὲρ ἡμῶν πάντοτε πρὸς Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν, ᾧ πρέπει κ. τ. λ.* (BHG. 1631). Initium praebent Lambecius-Kollarius, Commentariorum ... liber VIII, p. 683–684; ab editione Combefisii (Illustrium Christi martyrum

lecti Triumphi, Parisiis 1660, p. 258–336) discrepat. [22] (ff. 254–259) *μηνὶ αὐτῶ ς'*, s. **Gregorii Thaumaturgi*** in sancta Theophania (M. 10, 1177–1189). [23] (ff. 259–266) *μη(νὶ) φεβρουαρίω β'*, s. **Iohannis Chrysostomi** (?) homilia in Hypapanten sub inscriptione *τοῦ — Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ — Χριστοῦ λεχθεὶς ἐν Ἀντιοχεία, περιέχων ἐν τῶ τέλει ἠθικὸν πάνυ ὠφέλιμον*. Inc. *Φαιδρὸν ἡμῖν τήμερον τὸν θέατρον καὶ λαμπρότερος* (cf. cod. 562, f. 28^{v}), des. *καὶ τῶν ἀποκειμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν ἐπιτύχωμεν χάριτι κ. τ. λ.*

Codicem efficiunt fasciculi triginta duo quaterniones (excepto ultimo hodie foliorum quinque) *α'–λβ'* in ultima singulorum pagina notati (ff. 14–266), quibus praefixi sunt fasciculi duo, prior quaternio, alter nunc foliorum quinque.

Inscriptiones, litterae initiales maximae et maiores rubrae. Margines exteriores ff. 118 et 183 ferro resecti. In ff. 66 et 69^{v} summis nota *ἐγράφη*. F. 266^{v} foliorum summa: *φύλλ(α) σξς'*. F. 60 nota ad editionem latinam s. Ephraem pertinens (cf. cod. 438, f. 9^{v}).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

655 (olim 625). Saec. XVI med., chartac., mm. 330 × 230, ff. I. 395 (+ 239$^{a\cdot b}$. 324$^{a\cdot b}$), linn. 29.

I. Sermones pro variis festis immobilibus. [1] (ff. 1–7) **Andreae Cretensis** in nativitatem B. M. V. oratio 1 (M. 97, 805–820). [2] (ff. 7–9) **Pantoleonis** presbyteri CP. *λόγος πανηγυρικὸς* in exaltationem sanctae Crucis (M. 98, 1265–1269). [3] (ff. 9^{v}–15) inventio sanctae Crucis, *ζήτησις καὶ ἀνέρευσις τοῦ τιμίου σταυροῦ* cod. (ed. A. Olivieri, De inventione Crucis libellus, in Analecta Bollandiana 1898, p. 414–419 [BHG. 401]; quae desunt in editione [p. 415, 23] affert noster in ff. 10, 25–11, 8; aliam recensionem vulgavit E. Nestle, *Die Kreuzauffindungslegende*, in *Byzantinische Zeitschrift* 1895, p. 325–331 [*Εὕρεσις τοῦ τιμίου σταυροῦ*]). [4] (ff. 15^{v}-21) **Amphilochii Iconiensis** oratio in occursum Domini (M. 39, 44–60), *ὁμιλία εἰς τὴν θεοτόκον — Συμεῶνα* cod. [5] (ff. 21-30) *τοῦ αὐτοῦ*, revera **Theodori Ancyrani** in B. M. V. et Simeonem (M. 39, 1389–1412). [6] (ff. 30^{v}–35^{v}) *λέ(γεται) κυ(ριακῇ) τῶν ἁγίων πατέρων*, s. **Cyrilli Alexandrini*** encomium in B. M. V. (M. 77, 1029–1040). [7] (ff. 35^{v}–42) s. **Athanasii*** sermo de descriptione B. M. V. (M. 28, 944–957). [8] (ff. 42–52^{v}) s. **Ioh. Chrysostomi** in diem natalem D. N. Iesu Christi (M. 49, 331–362), *εἰς τὴν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ Χριστοῦ, πρὸ τούτου μὲν ἄδηλον οὖσαν, πρὸ δὲ ὀλίγων — ἀπαγγειλάντων* cod. [9] (ff. 52^{v}–54^{v}) eiusdem* in s. Stephanum primum martyrem (M. 59, 699-702). [10] (ff. 54^{v}–58) **Procli CP.** oratio in laudem s. Stephani (M. 65, 809–817). [11] (ff. 58^{v}–63) **Basilii Seleuciensis**, *Β. ἐπισκόπου Ἰσαυρίας* cod., de infantibus in Bethleem ab Herode sublatis (M. 85,

388–400). 12 (ff. 63–73) s. **Athanasii** * homilia in caecum a nativitate (M. 28, 1001–1024). 13 (ff. 73–77v) s. **Epiphanii** * in festum Palmarum homilia 1 (M. 43, 428–437). 14 (ff. 78–83v) **Leontii** presbyteri CP. *εἰς τὰ προφωτίσματα, εἰς τὰ βαΐα καὶ εἰς τὴν ἔγερσιν τοῦ Λαζάρου.* Inc. *Ἤδη τῆς δεσποτικῆς πανηγύρεως παρακύπτει τὰ χαρίσματα,* des. *ὁ δεσπόζων οὐρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, αὐτῷ κ. τ. λ.* (cf. Ps.-Chrysostomus in Ramos Palmarum: M. 61, 715–720). 15 (ff. 83v–87) **Eusebii** ⟨**Alexandrini** (?)⟩ in passionem Domini, *τοῦ ἁγίου Εὐσεβίου εἰς τὸ πάθος τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν, ὅτι ἐν ᾗ ἂν ἡμέρα ἐξεβλήθη ὁ Ἀδὰμ τοῦ παραδείσ(ου), ἐν τοιαύτῃ εἰσῆλθεν ὁ λῃστὴς εἰς τὸν παράδεισον, τουτέστι τῇ ἁγίᾳ παρασκευῇ. Edita fuit haec homilia inter spurias Chrysostomi apud Montf. T. XI, p. 793. A. Maius* (= M. 62, 721–724, 44 *ἀναστὰς ἐκ τῶν νεκρῶν. αὐτῷ ἡ δόξα κ. τ. λ.*); versionem latinam edidit E. K. Rand (Sermo de confusione diaboli, in *Modern Philology*, vol. II, N° 2, oct. 1904, p. 14, l. 2 ab imo-18). 16 (ff. 87v–93) s. **Epiphanii** * oratio in resurrectionem Domini (M. 43, 465–477). 17 (ff. 93–98) s. **Iohannis Chrysostomi** * in Pentecosten sermo 1 (M. 52, 803–808). Adnectuntur 18 (ff. 98v–106) passio s. Andreae Apostoli (*Ἅπερ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ἐθεασάμεθα*; ed. M. Bonnet, Acta Apostolorum apocrypha, partis alterius volumen prius, Lipsiae 1898, p. 1–37; BHG. 94). 19 (ff. 106v–119v) s. Nicolai vita et miracula auctore Michaele, *Μιχαὴλ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιμανδρίτου εἰς τὸν βίον καὶ τὰ θαύματα τοῦ — Νικολάου* cod. (ed. G. Anrich, *Hagios Nicolaos* I, 1913, p. 113–139). 20 (ff. 120–128) **Andreae Cretensis** in Nativitatem B. M. V. oratio 4 (M. 97, 861–881).

II. Menologium mensis iunii (cf. A. Ehrhard, *Ueberlierung und Bestand*... I, p. 643–645). **1** (ff. 128–130) martyrium Iustini et sociorum (ed. P. Franchi de' Cavalieri, *Studi e Testi* VIII, 1902, p. 33–36; BHG. 973). **5** (ff. 130–149) Metrophanis et Alexandri episcoporum CP. vita (BHG. 1279), *βίος καὶ πολιτεία τῶν ἁγίων πατέρων καὶ ἐπισκόπων γεναμένων ταύτῃ τῇ θεοφιλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει Μετροφάνους καὶ Ἀλεξάνδρου· ἐν τ' αυτῷ δὲ καὶ ὁ βίος τοῦ εὐσεβοῦς Κωνσταντίνου γενομένου βασιλέως ἡμῶν* cod. ⟨**11**⟩ (ff. 149v–166) **Alexandri** monachi laudatio s. Barnabae (Act. SS. Iun., t. II, 1698, p. 436–452). (ff. 166–170) **Iosephi** *ταπεινοῦ καὶ ἐλαχίστου* laudatio s. Bartholomaei apostoli; inc. *Ὁ τὸν παρόντα συγκεκροτηκὼς σύλλογον,* des. *τῆς ἐπουρανίου χαρᾶς πάντας εὐχαῖς σου μετόχους ἀπέργασαι, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.* (latine apud Act. SS. Aug., t. V, p. 43–45). ⟨**14**⟩ (ff. 170v–178) s. Methodii patriarchae CP. vita (M. 100, 1244–1261). **Basilii Seleuciae** Isauriae episcopi (?) in s. Theclam (M. 85, 477–617), nempe (ff. 178v–212v) liber I seu vita; (ff. 213–239) liber II seu miracula (des. in vv. *τὰ πρῶτα*

ταῦτα στοιχεῖα καὶ γράμματα (M. 617 D 8). (ff. 240–246) *φεβρουαρίῳ ζ',* martyrium Theodori stratelatae; inc. *Ὥσπερ φαίνει ὁ ἥλιος,* des. *πολλὰ γὰρ θαύματα καὶ ἰάσεις ποιεῖ ὁ Κύριος δι' αὐτοῦ ἐν τῇ θήκῃ αὐτοῦ· τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, δαίμονες ἀπελαύνονται, ὅσοι δὲ ἐν θλίψεσι περιπίπτουσι προσευχόμενοι ἐν τῇ θήκῃ αὐτοῦ τῶν κινδύνων ἀπαλλάττονται διὰ τοῦ Κυρίου κ. τ. λ.*; BHG. 1750). **9** (ff. 246v–266v) Theodoti Ancyrani et septem virginum martyrium (ed. Franchi de' Cavalieri, *Studi e Testi* VI, 1901, p. 61–84). **10** (ff. 267–271) ss. Alexandri et Antoninae martyrium (Act. SS. Maii, t. I, p. 744–746, ex nostro codice). **13** (ff. 271–276v) s. Aquilinae martyrium (Act. SS. Iunii, t. II, p. 673–678). **14** (ff. 277–280v) **Basilii Seleuciae** in Elisaeum et Sunamitidem (M. 85, 137–148). ⟨**5**⟩ (ff. 281–282) passio sanctorum decem martyrum ⟨Aegyptiorum⟩ (M. 20, 1533–1536, ex hoc codice; BHG. 1194). **4** (ff. 282–284v) martyrium ss. Nicandri et Marciani (Act. SS. Iun., t. III, p. 270–273; BHG. 1330). **25** (ff. 285–287v) martyrium s. Cyrilli (Act. SS. Iul., t. II, p. 684–686), *μαρτύριον τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπ(ου) Κρήτης μ(ητ)ροπόλεως Γορτύνης πρὸ ἑπτὰ καλανδῶν Ἰουλίων* cod. **15** (ff. 287v–292) martyrium s. Dulae (Act. SS. Iun., t. II, p. 1043–1047). **17** (ff. 292v–298) martyrium ss. Manuelis, Sabelis et Ismäelis (Act. SS. Iun., t. III, p. 290–296, ex hoc codice). **19** (ff. 298–301v) martyrium s. Zosimi (Act. SS. Iun., t. III, p. 813–816). **20** ss. Iuliani et Basilissae vita et martyrium, nempe a (ff. 301v–311v) vita; inscripta est *βιος καὶ μαρτύριος* (!) *τοῦ ἁγίου Ἰουλιανοῦ,* inc. *Ταῦτά ἐστι τὰ πάθη — τῶν λοιπῶν. Οἱ ὅσιοι μάρτυρες τὸ αἰώνιον τοῦτο ἡμῖν καταλιμπάνοντες δῶρον,* des. *Ἀντιοχείᾳ ἥτις μητρόπολις Αἰγύπτου* (latine apud Lipomanum VII, p. 203–206v); b (ff. 311v–331) *ἄθλησις τοῦ ἁγίου μάρτ(υ)ρος Ἰουλιανοῦ,* inc. *Βία διωγμοῦ ἐπεκράτησε,* des. *καὶ τοῦ ἁγίου Ἰουλιανοῦ ἐκκλησίαι γίνονται εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ κ. τ. λ.* (cf. Act. SS. Ian., t. I, p. 579–587); lacunae apertae sunt in ff. 322v–324b. 327–328, antigrapho (Vat. gr. 1667, ff. 199. 201–202v. 205r·v) mutilo. **24** (ff. 331–348) s. **Sophronii** archiepiscopi Hierosolymitani encomium in s. Iohannem Praecursorem (M. 87, 3, 3321–3353). (ff. 348–352v) s. **Athanasii** * homilia in nativitatem Praecursoris, in Elisabet et in Deiparam (M. 28, 905–913). (ff. 353–358) **Leontii** presbyterii CP. *μετὰ τὴν μέσην ἑβδομάδα ἐν κυριακῇ εἰς τὸν Βαπτιστὴν Ἰωάννην.* Inc. *Πολλοὶ μὲν ἤδη πολλάκις, ἀγαπητοί, ποικίλας ὑμῖν διδασκαλίας,* des. *ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, καὶ σοὶ πρέπει κ. τ. λ.* **25** (ff. 358v–378) vita et martyrium s. Febroniae (Act. SS. Iun., t. V, p. 17–35). **26** (ff. 378–381) vita s. Iohannis ep. Gotthiae (ib., p. 190–194, ex hoc codice). (ff. 381v–387v) martyrium s. Basilii ⟨Ancyrani⟩ presbyteri (Act. SS. Mart., t. III, p. * 15 — * 17,

ex hoc codice). ⟨29⟩ (ff. 388–392) s. **Sophronii Hierosolymitani** in ss. Petrum et Paulum (M. 87, 3, 3356–3364).

Ab illo qui cod. 591 perscripsit noster exaratus est, foliis septem exceptis (193–199v) quae replevit manus coaequalis. Sunt fasciculi quinquaginta in prima et ultima singulorum pagina signati, quaterniones praeter λ' et ν' terniones, ιγ'. κα'. κθ' foliorum septem atque κε' foliorum quindecim. Litterae initiales maximae rubrae. Correctiones nonnullae siglo *γρ.* saepius adhibito (e. g. ff. 28. 49v. 59. 64v. 378v. 382), supplementa brevissima (ff. 17v. 18. 21. 44v. 45. 72v. 125v), coniecturae (ff. 15. 24. 58. 67. 109. 177v. 189v. 228v. 266. 325). Officinarum chartariarum signa: (ff. I–63. 119–192. 200–295. 366 ss.) arcuballista circulo inscripta (cf. Briquet 739), (ff. 64–118. 296–365) arcuballista alia circulo inclusa cum stella desuper (cf. Briquet 762), (ff. 193–199) littera *M* scuto saepta. Vacua sunt ff. I. 239v–239bv. 324a.b. 327v–328r. 392v–395). Codicem descripserunt hagiographi Bollandiani (Catalogus codd. hag. gr. biblioth. Vaticanae, 1899, p. 15–17).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

656 (olim 437). Saec. XIV, chartac., mm. 170 × 122, ff. IV (add.). 208, linn. 18.

Andreae Caesariensis commentarius in Apocalypsim (M. 106, 216–457). Catalogus tribuum (7, 4–8), qui legitur in ff. 54v–58, ab editione discrepat (M. 280–281 C); item comment. in 12, 1 (ff. 90–91v; cf. M. 320 A–321 A); omittitur comment. in 14, 20 (M. 352 D 5–353 A).

Fasciculi quaterniones viginti sex. Inscriptiones ff. 1 et 4v rubro liquore exaratae. Manu posteriore correctiones rarae et coniecturae (cf. ff. 90. 109. 121. 145).

Saec. XVI medio, ni fallor, addita sunt in custodiam ff. I–IV. 207–208, et margines plures refecti sunt; eadem aetate ⟨Iohannes Honorius a Mallia⟩ litteras nonnullas, quae evanuerant (e. g. ff. 1. 4v. 149v. 150. 170. 197 ss.), restauravit atque scripturam f. 207 supplevit.

F. II glutine adhaeret syllabus anno 1550 posterior: *Andreae Archie(pisco)pi Cesarien(sis) | interpretatio in Apocalipsi(n) Io(hannis) ⟨e⟩a(n)g(elistae) | . 437*; inferius frustum chartae numerum *656* prae se ferens. De codice plura apud H. C. Hoskier, *Concerning the text of the Apocalypse*, vol. I, London 1929, p. 254–260.

In tabulis et in dorso corio rubro obductis, fibulis atque catena olim munitis, tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in tabula anteriore et in dorso schedulae saec. XVII cum nota rubra *656*.

657. Saec. XVI, chartac., mm. 345 × 235, ff. V. 252 (+ 114a; I–IV. 251. 252 add.), linn. 29.

Theophanis Ceramei archiepiscopi Tauromenitani homiliae variae LIV (M. 132) hoc ordine: (f. 1–5) homilia 1, *διδασκαλία πρώτη εἰς τὴν ἀρχὴν — ἔτους* cod. (ff. 5–9v) hom. 2. (ff. 9v–13) hom. 3. (ff. 13–19) hom. 4, *ὁμ.*

λεχθῆσα ἐν τῷ ἄμβωνι τῆς ἐπισκοπῆς τῇ ἡμέρ(ᾳ) τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ τῆς ὑψώσεως cod. (ff. 19–22v) hom. 5. (ff. 22v–28) hom. 6. (ff. 28–33v) hom. 7. (ff. 33v–37) hom. 9, *περὶ τοῦ ἔχοντος τὸν λεγεῶνα* cod.; inc. *Ἐπέχει μου.* (ff. 37–42v) hom. 8. (ff. 42v–45) hom. 46, *περὶ — μεγαλομάρτυρος Γεωργίου* cod. (ff. 45–50) hom. 42. (ff. 50v–53v) hom. 43. (ff. 53v–58) hom. 10. (ff. 58–62) hom. 13. (ff. 62–65v) hom. 47, inc. *Συγκαλεῖ μὲν.* (ff. 66–70) hom. 48. (ff. 70–74v) hom. 49. (ff. 74v–78v) hom. 50. (ff. 78v–83) hom. 51. (ff. 83–87v) hom. 14. (ff. 87v–91) hom. 52. (ff. 91–95v) hom. 53. (ff. 96–101v) hom. 55. (ff. 101v–106) hom. 58. (ff. 106–109v) hom. 60. (ff. 110–114) hom. 61. (ff. 116–119v) hom. 15. (ff. 119v–125) hom. 16. (ff. 125–133v) hom. 17 ex exemplo turbato (ff. 133v–139) hom. 18. (ff. 139–143v) hom. 19. (ff. 143v–147v) hom. 20. (ff. 147v–153) hom. 21. (ff. 153–158) hom. 22, *ἀναγινώσκεται ἐν τῇ μεσονηστίμῳ* cod. (ff. 158–161v) hom. 23. (ff. 161v–168) hom. 24. (ff. 168–177v) hom. 25. (ff. 177v–180v) hom. 26. (ff. 181–188) hom. 38, inc. *Ἀπροοιμιαστως τῷ Σωτῆρι.* (ff. 188v–193v) hom. 39. (ff. 193v–198) hom. 40. (ff. 198–204) hom. 41. (ff. 204–208) hom. 44. (ff. 208–212v) hom. 45. (ff. 213–217) hom. 28. (ff. 217–221) hom. 29. (ff. 221–225) hom. 30. (ff. 225–227v) hom. 31. (ff. 227v–231v) hom. 32. (ff. 232–235v) hom. 33. (ff. 235v–238) hom. 34. (ff. 238v–241v) hom. 35. (ff. 241v–245) hom. 36. (ff. 245–249) hom. 37.

F. 115v, post hom. 61: *Ἰστέον ὅτι ἕως ὧδε πληροῦται τὸ μηνολόγ(ιον), ἀπὸ τοῦ σεμπτεμβρίου ἀρχόμενον, οἱονεὶ καὶ τὸ τέλος τοῦ αὐγούστου τελειούμενον:· Ὅρα δὲ πάλιν ἑτέραν ὁδὸν ἀπὸ τυπικοῦ, ἀρχομένην ἀπὸ τῆς τοῦ ἀρχιτελώνου Ζακχαίου ὁμιλίας καὶ προϊοῦσαν ἐπέκεινα τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς, καὶ καταλήγουσαν μέχρι τῶν ἁγίων πάντων:· Παρατηρητέον δὲ ὅτι οὐκ ἦν οὕτως εὐρύθμως συντεταγμένον τὸ ἀπὸ Σικελίας ἀνακομισθὲν παλαιὸν ἀντίγραφον, ἀλλ' ἡμεῖς ὕστερον φιλοπονήσαντες καὶ πίνακα πρότερον ποιήσαντες κατὰ τὴν ἀκολουθίαν* (τοῦ?) *τυπι(κ)οῦ τοὺς λόγους εὐθὺς ἅπαντας συνετάξαμεν.*

Liber eadem manu qua cod. 655 exaratus, paucis exceptis (ff. 243–250). Constat fasciculis 34 latine signatis, quaternionibus praeter 15–22 et 32 terniones, 14 et 23 foliorum septem. Officinarum chartariarum signa: (ff. I–IV. 251. 252) homo peregrinus (cf. Briquet 7567), (ff. 1–15) gladius (cf. Briquet 5105), (ff. 20 ss.) faber (cf. Briquet 7558).

F. V manu saec. XVI medii: *Theophanis cognomine Ceramea Archiepiscopi Taurominitani in Sicilia. Homiliae Dominicar(um) per totum annum.* F. 1 ⟨manu A. Mai⟩ *ed.* Ff. 114v. 114a–115r vacua.

Integumentum ex corio castaneo signato saec. XVI, fibulis atque catena olim munitum. In tabula anteriore et in dorso schedula chartacea saec. XVII, ubi nota rubra *657*.

658 (olim 329). Saec. XIV, membran., mm. 154 × 113, ff. 201, linn. 22.

Varia ascetica ad hesychasmum maxime pertinentia.

1 Hesychii presbyteri de virtute et temperantia (M. 93, 1480 ss.), nempe (ff. 1–15^{v}) ex centuria I capita *οδ′* sub inscriptione *Ἡσυχίου — κεφαλαιώδης, ἀρχὴ φωτισμοῦ ψυχῆς ἀληθινὴ ὑποθήκη, τὰ λεγόμενα κ. τ. λ.*; omittuntur capita 7. 29. 31. 34–36. 41. 50. 52. 53. 64. 71. 74–77. 79. 80. 87. 89–91. 95. 96; in fine: *ἤδη ἀπὸ τῆς πρώτης ἑκατοντάδος ἐκλογὴν ποιήσαντες συνήξαμεν τῶν χρηστοτέρων, ὁμοίως οὖν καὶ ἀπὸ τῆς δευτέρας τὰ χριωδέστερα τῶν κεφαλαίων.* (ff. 16–29) ex centuria II capita *ξζ′*; omittuntur 16. 23. 24. 28–32. 34. 35. 38. 39. 47. 49. 50. 59–62. 65. 77. 78. 83. 84. 90. 92. 93; adnectuntur (ff. 29–30) sub numeris *α′–ε′* capp. 96–100.

2 (ff. 30–41^{v}) **Philothei** monachi Sinaïtae de temperantia, *Φιλοθ(έου) (μον)αχ(οῦ) μονῆς τῆς ὑπ(εραγ)γ(ίας) θ(εοτό)κου τοῦ Σινᾶ τῆς ἐν τῇ Βάτῳ κεφάλ(αια) ἀναγκαία περὶ νήψεως.* Sunt capitula 31; primum inc. *Ἔστι νοητὸς πόλεμος ἐν ἡμῖν αὐτοῖς τοῦ αἰσθητοῦ χαλεπώτερος*; ultimum inc. *Πολλοὶ τῶν μοναχῶν οὐκ ἴσασι τοῦ νοὸς τὴν πλάνην*, des. *ἄλλο Χριστοῦ καὶ ἄλλο μυστηρίων.* Cf. infra ff. 72^{v} ss.

3 Marci eremitae (ff. 41^{v}–53) opusculum I (M. 65, 905–929), *περὶ νόμου πνευματικοῦ λόγος ὠφέλιμος κεφαλαιώδης* cod.; (ff. 53–72) opusc. II (M. 929–965); f. 64 scholium in § 135 (M. 950 C 10–11); utrumque opusculum ab editione haud semel discrepat.

4 (ff. 72^{v}–79^{v}) **Philothei** monachi Sinaïtae *περ(ὶ) τῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. χρὴ εἰδέναι ὅτι τῇ τῆς καρδ(ίας) φυλακῇ φυλάσσονται αἱ θεῖαι ἐντολαὶ τοῦ Χριστοῦ, λόγος ὠφέλιμος.* Inc. *Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἡ τοῦ Πατρὸς τοῦ ἀειδίου σοφία καὶ δύναμις*, des. *μακαρισθήσεται ὑπὸ Κυρίου ἐν τῇ ἀπεράντῳ καὶ μακαρίᾳ ζωῇ, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.* (cf. M. 98, 1371). De Philotheo (saec. XIV) vide Krumbacher, *Geschichte d. byz. Litt.*^{2}, p. 108–109.

5 (ff. 79^{v}–91^{v}) **Diadochi Photicensis** de perfectione spirituali (ed. Weis-Liebersdorf, Lipsiae 1912) capita *λα′*, nempe editionis 1–5. 12. 16. 18. 20. 21. 24. 27. 28. 34. 36. 40. 43–45. 54. 59. 61. 63. 76. 79. 84. 86. 93. 96–98. Subduntur (f. 91^{v}) Nili* de oratione capitula 101 et 102 (M. 79, 1189 BC).

6 (ff. 92–101) **Symeonis theologi iunioris*** *μέθοδος τῆς ἱερᾶς εὐχῆς καὶ προσοχῆς* (ed. I. Hausherr, *La méthode d'oraison hésychaste*, apud Orientalia christiana, t. IX, 2 [1927], p. 54–76). Praecedunt versus duodecasyllabi quattuordecim (*Στίχοι τῆς ἱερᾶς προσευχῆς τοῦ νέου θεολόγου*), quorum primus *Ὅστις βούλεται τὸ φῶς ἐκεῖνο βλέψαι*, ultimus *Τὸ κεφάλαιον ἀρετῶν τὴν ἀγάπην.*

7 (ff. 101–104) alius orandi methodus, *ἀπὸ τοῦ λόγ(ου) τοῦ ἁγ(ίου) Χρ(υσοστόμου) περὶ νήψεως μέθοδος* cod.; inc. *Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμῶν*, des. *ὑπομείνητε τερπόμενοι τῆς φωνῆς*; de hac methodo quae hesychasmum haud parum redolet, cf. M. Jugie, Theologia dogmatica christianorum Orientalium, t. II, Parisiis 1933, p. 49. Sequuntur (f. 104$^{r\cdot v}$) sententiae tres, quarum prima sub nomine *τοῦ ἁγίου Βαρσανουφίου* inc. *Ἀδελφέ, οὕτω ὀφείλεις διάγειν, ψάλλειν μικρόν*, tertia des. *εἰς τὸ μέτρον τοῦ σταυροῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.*

8 (ff. 105–110) *ἐρωτ(ήσεις) Ἰω(άννου) πρὸς τὸν ἅγ(ιον) Βαρσανούφιον.* Prima *Πῶς δεῖ ἡσυχάζειν ἐν τῷ κελλίῳ τὸν μοναχόν*; ultima *Πάντοτε δύναται ὁ νοῦς θεωρεῖν.* Citantur (ff. 105. 106) patres Scetenses, (f. 107^{v}) abbas Sisoes (cf. M. 65, 394 D 6–10), (f. 109^{v}) Theodorus episcopus atque seniorum sententiae.

9 (ff. 110–116^{v}) **s. Athanasii**, ex vita s. Antonii excerpta (M. 26, 884 B–908 A 7, pluribus omissis vel mutatis) sub inscriptione *ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγ(ίου) Ἀντων(ίου). ὅτι κατὰ τῶν πιστῶν οὐδενὸς δαίμονες δύνανται, ἀλλὰ δεῖ καταφρονεῖν αὐτῶν καὶ μὴ δειλιᾶν, τίς τε ἡ(μῶν) παράκλησις καὶ τίς ἡ δαιμονία πλανή.* Inc. *Ἔλεγεν ὁ ἅγιος Ἀντώνιος πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ὅτι οὐ δεῖ φοβεῖσθαι τοὺς δαιμόνας κἂν ἐπέρχεσθαι κ. τ. λ.* Adnectuntur alia [1] (ff. 116^{v}–118^{v}) *ἐκ τοῦ ἁγίου Παχωμίου*; inc. *Τῷ ἁγίῳ Παχωμίῳ συνήθειαν ἔχοντι*, des. *ἐξαισίαις αὐτοῦ δωρεαῖς*, fere ut in vita altera (ex recensione F. Halkin: Sancti Pachomii vitae graecae, Bruxelles 1932, p. 183, 21–185, 8; 187, 1–9; 257, 3–23); [2] (f. 118^{v}) *τοῦ ἁγίου Βαρσανουφίου.* Ad idem opus pertinere videntur (ff. 119 ss.) apophtegmata Patrum (M. 65) sub inscriptione *Ὅτι ἐν ποίοις πάθεσιν ἡττόμεθα οὐδαμῶς οἴδασιν οἱ δαίμονες, ἀλλ᾽ ἐξ ὧν λαλοῦμεν ἢ πράττομεν μανθάνουσιν.* Citantur (f. 119) Matoes (M. 269 D 5–10), (f. 119^{v}) Doulas, (f. 120) Ammonas (M. 128 A 8–15), (f. 120$^{r\cdot v}$) Milesius (M. 292 A 1–B 2), (f. 120^{v}) Sisoes (M. 393 A 7–10), (f. 121$^{r\cdot v}$) Ioseph (M. 228 C 15–229 A), (ff. 121^{v}–122^{v}) Cassianus, (ff. 122^{v}–123) Barsanuphius, (f. 125$^{r\cdot v}$) Arsenius (M. 105 C 11–D 4), (ff. 125^{v}–126) Longinus, (f. 127^{v}) Macarius (M. 269 B 13–C 6). In ff. 128^{v}–129^{v} sententiae *ἐκ τοῦ γεροντικοῦ.* Prima *Ὅρα, ὦ μοναχέ, μὴ ἀγαπήσῃς ἀπέρχεσθαι εἰς τὰς πόλεις, ὅτι καθαρὸς ἔσῃ ἐὰν μὴ ἴδῃς πονηρά*; ultima des. *παραδίδωσιν αὐτὸν τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῦ.*

10 (ff. 130–137^{v}) **s. Athanasii*** sermo pro iis qui saeculo renuntiarunt (M. 28, 1409–1420, ex hoc codice).

11 Antiochi monachi homiliae (M. 89), sub inscriptione *πρὸς Εὐστάθιον κεφάλαια διάφορα.* [1] (ff. 138–139^{v}) de silentio (hom. 103; M. 1745–1748). [2] (ff. 139^{v}–143) de oratione (hom. 106; M. 1756–1760). [3] (ff. 143–145^{v}) de psalmodia (hom. 105; M. 1749–1756). [4] (ff. 146–147^{v}) de vigilia (hom. 104;

M. 1748-1749). [5] (ff. 147v–150v) de cogitationibus (hom. 81; M. 1676-1680). [6] (ff. 150v–153) quod attendere sibi oportet (hom. 61; M. 1616-1617). [7] (ff. 153-155) de abstinentia (hom. 6; M. 1449–1452). [8] (ff. 155-157) de ieiunio (hom. 7; M. 1453-1456). [9] (ff. 157-158v) de edacitate (hom. 4; M. 1444–1445). [10] (ff. 158v–161) de non diligendo mundum (hom. 15; M. 1472–1476). [11] (ff. 161–164) de mulieribus vitandis (hom. 17; M. 1480–1484). [12] (ff. 164–166v) de fornicatione (hom. 19; M. 1488–1492). [13] (ff. 166v–168) de iracundia (hom. 24; M. 1505-1508 D 5 *κέκληκεν ὑμᾶς ὁ Θεός. αὐτῷ ἡ δόξα*). [14] (ff. 168–171) de acedia (hom. 26; M. 1513-1520). [15] (ff. 171–175v) de desperatione (hom. 7; M. 1520–1525). [16] (ff. 175v–177v) de superbia (hom. 44; M. 1569–1573 B 11 *δύνασθαι ποιεῖν οὐδέν. αὐτῷ ἡ δόξα — αἰώνων*). [17] (ff. 177v–178v) de non condemnando (hom. 49; M. 1585-1588). [18] (ff. 179–181v) de paenitentia, ab editis discrepans (hom. 78; M. 1657-1665). [19] (ff. 181v–182v) de luctu, editione brevius (hom. 70; M. 1709–1712). [20] (ff. 182v–183v) de inopia, editione brevius (hom. 89; M. 1705-1708). [21] (ff. 183v–185) de patientia, editione brevius; inc. *Πᾶσα οὖν ἀρετὴ χρήζει τῆς ὑπομονῆς* (hom. 78; M. 1665-1668). [22] (ff. 185-186) de oboedientia (hom. 39; M. 1556–1557). [23] (ff. 186–188v) de higumenis, editione brevius (hom. 111; M. 1773-1780). [24] (ff. 189–190) de subiectione (hom. 113; M. 1785-1788). [25] (ff. 190–191v) de timore Dei, editione brevius (hom. 127; M. 1829–1832). [26] (ff. 191v–194) de insomniis (hom. 84; M. 1688-1692).

12 (ff. 194v–201v) *ἐκ τοῦ βίου τοῦ ὁσ(ίου) πατρὸς ἡμῶν Φιλήμωνος.* Inc. *Ἀδελφός τις τοὔνομα Ἰωάννης ἐκ τῆς Παραλιωτῶν ὁρμόμενος παρέλαβε-τῷ ἁγίῳ τούτῳ πατρί*, des. *τοὺς ἀραβῶνας παρέχει καὶ ἀσάλευτον αὐτὴν φυλάττει.* Ex vitiis Aegyptiorum Patrum vel ex libro Gerontico haec crederes excerpta; citatur (f. 195) Diadochus.

Fasciculi viginti sex quaterniones, si excipias 5. 12. 13 terniones atque 18 foliorum septem, in prima singulorum pagina signati. Inscriptiones atque litterae initiales maiores rubro liquore exaratae.

Inter libros Sixti IV noster recensitus est (Müntz et Fabre, *La bibliothèque*..., p. 246: « Exychii Presbyteri de Sobrietate. Ex membr. in nigro »); anno 1522 mutuo acceptus est a Iohanne Fabri (cf. Ioh. Mercati, *Scritti ecclesiastici greci copiati da Giovanni Fabri*, apud *Bessarione*, ann. XXV, 1921, p. 92). F. 130 nota *A. M(ai)*.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

659 (olim 878). Saec. XVI med., chartac., mm. 162 × 115, ff. IV (add.). 211 (+ 101a-c. 175a), linn. 21. Ordo foliorum restituendus: 1-62. 65. 66. 63. 64. 67 ss.

1 (ff. 1–60) **Gregorii protosyncelli** refutatio epistolae Marci Ephesii (M. 160, 112–204), *ἀπολογία Γρηγορίου ἱερομονάχου καὶ πνευματικοῦ τοῦ μεγάλου πρωτοσυγκέλλου εἰς τὴν τοῦ Ἐφέσου ἐπιστολὴν ἐκ διαφόρων ἁγίων* cod. Omittuntur scholia, nempe M. 157 A 10–B 1 (*Ὀρθοδόξους — συνόδου*) et C 15–D 10 (*Ἡ ἐν τῷ συμβόλῳ — ἐξητάσθη*), 165 D 7-9 (*Ἔχρισαν — ὑπηρέται*), 168 B 8-9 (*Δόξα - τοῦτο*), 176 C 4–D 1 (*Αὐτὸς-χρησάμενος*); lacuna in f. 32v (cf. M. 161 D 4-6). Marci Ephesii epistolam encyclicam edidit L. Petit, *Documents relatifs au concile de Florence* (Patrologia Orientalis XVII, 1923, p. 449-459).

2 (ff. 61–82) **Hadriani** isagoge in sacras Scripturas (ed. Goessling, Berlin 1887).

3 **Hieronymi ⟨Hierosolymitani⟩** [1] (ff. 82v–86) commentationes christiano cuilibet utiles (M. 40, 860–865); [2] (ff. 86–93v) dialogus inter Iudaeum et christianum de sancta Trinitate (M. 848–860).

4 (ff. 94–95) de septem editionibus sacrae Scripturae (Catena Nicephori I, p. *κθ´–λα´*). Subnectuntur quaedam [1] (f. 95r-v) in Iob 5, 9 (inc. *Ἔχει ὁ Ἰὼβ περὶ ἀστροθεσίας τάδε· Ὁ ποιῶν πλιάδα*, des. *ἄλλων δὲ τοπικῶν ὀνομάτων ἐπιγείων ὑπομνησθέντες ποιούμεθα τὴν διήγησιν*); [2] (ff. 95v–96) in ps. 148, 9 (inc. *Ὄρη μὲν εἰσὶ φυσικῶς ὑψώματα*, des. *σταχυοειδῶς σχηματίζεται: — τέλος εἰς δόξαν Θεοῦ*).

5 (ff. 97–101) s. **Athanasii*** in s. Andream (M. 28, 1101–1108).

6 **Anastasii Antiocheni** episcopi [1] (ff. 102–131) de nostris rectis dogmatibus veritatis (ed. Ioh.-B. Pitra, Anastasiana, Romae 1866, p. 60–76). [2] (ff. 131–137v) de incircumscripto (p. 76–79). [3] (ff. 137v–156) de oeconomia (p. 79-89). [4] (ff. 156v–167) de passione et impassibilitate (p. 89-95). [5] (ff. 167v–175v) de resurrectione (p. 95-99), ex exemplo mutilo; vv. *ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου — τῷ μνήματι τὰ ὀθόνια* (Pitra, p. 98, 2–23) in f. 171r-v prima vice extra locum exarantur.

7 **Nathanaelis Berti** monachi (saec. XV) sermones varii, ut in cod. Veneto Naniano CXII, ff. 1–26v (cf. Mingarelli, p. 225–226). [1] (ff. 176–177v) in dom. primam ieiuniorum, *ποίημα τοῦ εὐλαβοῦς καὶ τιμίου ἱερομονάχου καὶ πατρὸς ἡμῶν Ναθαναὴλ Μπέρτου κυριακὴ πρωτὴ τῶν ἁγίων νηστειῶν* cod.; inc. *Ἀδελφοί μου καὶ τέκνα, ἀκούσατέ μου παρακαλῶ τοῦ ταπεινοῦ καὶ ἁμαρταλοῦ γέροντος μικρὰν διδασκαλίαν*, des. *ἵνα καὶ τοῦ αὐτοῦ βασιλείας ἐπιτύχομεν χάριτι κ. τ. λ.* [2] (ff. 178–179) in dom. secundam; inc. *Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα — γέροντος, ὀλίγον καὶ μικρὸν λόγον*, des. *καὶ τὰς συμβουλὰς τοῦ διαβόλου, ἵνα τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐπιτύχομεν χάριτι κ. τ. λ.* [3] (ff. 179v–180v) in dom. tertiam; inc. *Ἰδού, ἀδελ-*

φοί μου καὶ τέκνα, ἡ τρίτη τῶν ἑβδομάδων, des. *καὶ συγχωρήσει ἡμῖν ὡς ἐλεήμονα ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος, αὐτῷ ἡ δόξα κ. τ. λ.* [4] (ff. 181–182) in dom. quartam; inc. *Ἐπειδή, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, πέρας ἔλαβε σὺν Θεῷ*, des. *καὶ τῇ ἁγίᾳ Τριάδι παρίσταται μυστικῶς, ᾗ πρέπει κ. τ. λ.* [5] (ff. 182v–184) in dom. quintam; inc. *Πάλιν, ἀδελφοί μου καὶ τέκνα, βούλομαι ὑπομνῆσαι ὑμᾶς*, des. *καὶ μάρτυς ἡμῖν ἀληθέστατος ὁ ἐπὶ σταυροῦ λῃστής. τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν εἴη δόξα κ. τ. λ.* [6] (ff. 184v–186) in dom. sextam; inc. *Ἀδελφοι μου καὶ τέκνα, πάλιν παρακαλῶ καὶ δέομαι ὑμῶν*, des. *μὴ ἀμελήσομεν ἀλλὰ σπουδάσομεν ἵνα τύχωμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν κ. τ. λ.* [7] (ff. 186–187v) ⟨de blasphemia⟩; inc. *Ἀδελφοί μου καὶ τέκνα, βούλομαι ὁ ταπεινὸς ὑπομνῆσαι ὑμῖν περὶ τῆς αἰσχρᾶς*, des. *ἵνα μὴ πέσομεν εἰς βύθον ἀπολείας, ἀλλὰ τύχομεν κ. τ. λ.* [8] (ff. 187v–189v) *περὶ τῶν παραδιδόντων ἑαυτοὺς καὶ πράγματα αὐτῶν τῷ διαβόλῳ*; inc. *Βούλομαι πάλιν ὁ ταπεινὸς καὶ ἁμαρτωλὸς γέρων ἐνθυμῆσαι*, des. *καὶ μὴ ἄλλως ποιήσητε παρακαλῶ, ἵνα καὶ τῶν αἰωνίων ἐπιτύχητε χάριτι κ. τ. λ.* [9] (ff. 190–192v) *περὶ μνησικακίας*; inc. *Βούλομαι πάλιν, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, παρακινῆσαι λόγον μικρὸν πρὸς ὑμᾶς*, des. *καὶ τὸ τελευταῖον κληρονόμος γίνεται τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἧς γένοιτο κ. τ. λ.* [10] (ff. 192v–195) *περὶ τῶν λεγόντων συνεχῶς τὸ ὄνομα τοῦ διαβόλου*; inc. *Βούλομαι πάλιν ὁ ταπεινὸς ἐνθυμῆσαι ὑμᾶς*, des. *καὶ τῆς αἰωνίου ῥυσθῶμεν κολάσεως, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.* [11] (ff. 195–198) *τοῦ αὐτοῦ*; inc. *Ἀκούσατε, τέκνα, μικροί τε καὶ μεγάλοι, γέροντες καὶ νέοι*, des. *τρισμακάριοι οἱ μισήσαντες αὐτὸν καὶ τῷ Χριστῷ ἀκολουθήσαντες, αὐτῷ ἡ δόξα κ. τ. λ.* [12] (ff. 198–202) *τοῦ αὐτοῦ*; inc. *Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες καὶ τέκνα ἠγαπημένα, παρακαλῶ ὑμᾶς ἵνα μου μικρὸν ἀκροασθητε*, des. *ἐξαιρέτως τὴν ἁγίαν κυριακὴν ἵνα τύχοιτε τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν κ. τ. λ.* [13] (ff. 202–205) *τοῦ αὐτοῦ*; inc. *Ἰδοὺ* (*Ἀδοὺ* cod.), *ἀδελφοὶ καὶ πατέρες μου, εἰς τὰ τέλει τῶν αἰώνων κατηντήσαμεν*, des. *εἰ μὴ ἡ πολλή σου εὐσπλαγχία, θεὲ ἐμοῦ καὶ κύριε ὅτι σὺ πρέπει κ. τ. λ.*; ex pluribus locis conieci potest auctorem Constantinopoleos captae an. 1453 aequalem fuisse. [14] (ff. 205–208v) **s. Ioh. Chrysostomi** * de die dominica, *λόγος περὶ τῆς ἁγίας κυριακῆς ψυχοφέλιμος τοῦ — Χρυσοστόμου* cod.; inc. *Ἀκούσατε, ἀδελφοὶ καὶ πάντες χριστιανοὶ καὶ φιλόχριστοι, τὸ τί λεγει ὁ προφήτης περὶ τῆς ἁγίας κυριακῆς*, des. *ἐξολοθρεύσῃ κύριος τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν, ὅτι αὐτοῦ πρέπει κ. τ. λ.*

Liber a Francisco Syropulo ni fallor perscriptus. Fasciculos complectitur viginti novem quaterniones (si excipias 9–12. 23. 25. 26 terniones, 14 binionem, 15 par foliorum, 7 foliorum sexdecim, 16 foliorum septem) sine notis. Inscriptiones rubrae. Officinarum chartariarum signa: arcuballista circulo inclusa cum lilio desuper (cf. Briquet 760), equus circulo inscriptus (Briquet 3574), faber (cf. Briquet 7558), scala scuto saepta (cf. Briquet 5921). Scriptura vacant ff. Iv–IV add. 60v. 96v. 101v–101cv. 175a. 209–211.

F. I index brevis saec. XVI et glutine adhaerens schedula A. Mai ad primum libellum pertinens.

In tabulis et in dorso corio rubro obscuro contectis, tesserae gentiliciae Gregorii XIII et G. Sirleti card. bibliothecarii; in tabula anteriore et in dorso sillybi chartacei saec. XVII cum nota rubra *659*. Fibularum et catenae vestigia.

660 (olim 867). Saec. XVI, chartac., mm. 315×220, ff. III (add.). 488 (+ 27a. 319a), linn. 30 (ff. 1–203v). 28 (ff. 204 ss.).

1 (ff. 1–20v) **S. Gregorii Nazianzeni** vita auctore Gregorio presbytero (M. 35, 244–304).

2 (f. 21v) sermonis cuiusdam in margaritam conclusio; inc. abrupte *διάλιθα ἱμάτια λαμβάνοντας*, des. *Κύριε, ἐν τῇ δυνάμει σου εὐφρανθήσεται ὁ βασιλεύς.*

3 (ff. 21v–27) **s. Iohannis Chrysostomi** in sabbatum sanctum, fere ut in cod. 563, ff. 28–33v (cf. tomus II, p. 444).

4 s. Gregorii Nazianzeni orationes XVI. [1] (ff. 29–30v) oratio 1, in sanctum Pascha I (M. 35, 396–401). [2] (ff. 30v–43) oratio 45, in sanctum Pascha II (M. 36, 624–664); scholia in ff. 36. 37. 39v. 40. [3] (ff. 43v–47v) oratio 44, in novam Dominicam (M. 36, 608–621); f. 46 scholium (in M. 616 B 10 *κρατούμενον*). [4] (ff. 48–55) oratio 41, in Pentecosten (M. 36, 428–452); scholia in ff. 53 et 54. [5] (ff. 55v–69) oratio 21, in laudem s. Athanasii (M. 35, 1081–1128); notulae aut scholia in ff. 61v–62v. 64v–68v. [6] (ff. 69–76v) oratio 24, in laudem s. Cypriani (M. 35, 1169–1193); scholia *νϛʹ* in marginibus [*αʹ*, in 1172 A 9–13: *Οἶδ' ὅτι συγ(γ)νώσετ(αι) ἡμῖν μόνον ἐὰν εὐχαριστήσωμεν, ὅτι διέφυγεν ἡμᾶς*; *νϛʹ*, in 1192 B 12–14: *Αἱ γυναῖκες φησὶν κόσμον ἀρετῆς μᾶλλον ἢ σώματος ἐχέτωσαν, ἀντ(ὶ) τοῦ ἀρετῆς μᾶλλον κοσμείσθωσαν τὰς ψυχ(ὰς) ἢ χρυσίοις καὶ λίθοις τὰ σώματα*]. [7] (ff. 76v–83) in Maccabaeorum laudem (M. 35, 912–933); scholia brevissima in ff. 77. 77v. 80. 80v. 81v. 82. [8] (ff. 83–94) oratio 42, Supremum vale (M. 36, 452–492); notulae brevissimae in singulis fere foliis. [9] (ff. 94v–97v) oratio 11, ad Gregorium Nyssenum (M. 35, 832–841); notulae brevissimae in ff. 94v. 95. 95v. 96. [10] (ff. 97v–106v) oratio 16, in patrem tacentem (M. 35, 933–964); notulae in foliis fere singulis. [11] (ff. 107–141) oratio 43, in laudem Basilii Magni (M. 36, 493–605); scholia brevissima in ff. 112. 113–114v. 118v. 119v. 121–123. 125–126v. 127v. 130v–131v. 133–134. 135. [12] (ff. 141–147) oratio 19, ad Iulianum tributorum exaequatorem (M. 35, 1044–1064); notulae brevissimae in singulis fere foliis. [13] (ff. 147v–153) oratio 38, in Theophania (M. 36, 312–334); notulae aut scholia in foliis fere singulis, praesertim contra Origenistas (f. 150v), contra Eutychianos et Nestorianos (f. 152v). [14] (ff. 154–161) oratio 39, in sancta Lumina (M. 36, 336–360); annotationes brevissimae aut

scholia, inter quae unum (f. 157^{v}) adversus tritheitas. [15] (ff. 161–181^{v}) oratio 40, in sanctum baptisma; scholia aut notulae in ff. 165 ss. fere singulis. [16] (ff. 182–198) oratio 14, de pauperum amore (M. 35, 857–909); scholia nonnulla marginibus adscripta sunt. Subnectuntur carmina varia, nempe [a] (ff. 198^{v}–202^{v}) I 2, 33 tetrastichae sententiae (M. 37, 928–945), *τὰ τετράστιχα τοῦ Θεολόγ(ου)* cod.; [b] (f. 202^{v}) II 1, 24 precatio matutina (M. 1284), *ἐξομολόγησις ἑωθινή* cod.; [c] (f. 202^{v}) II 1, 25 precatio vespertina (M. 1285), *ἐξομολόγησις ἑσπερινή* cod., additis sine inscriptione [d] II 1, 62 supplicatio ad Christum (M. 1405) et (ff. 202^{v}–203) [e] II 1, 79 ad animam suam (M. 1426); [f] (f. 203) II 1, 71 precatio in morbo (M. 1418–1419); insequuntur inscriptionibus omissis [g] II 1, 69 oratio ad Christum (vv. 4 et ss.: M. 1417); [h] II 1, 75 lamentatio ad Christum (M. 1422–1423); (f. 203^{v}) [i] II 1, 23 in secessionem (vv. 17 ss.: M. 1283–1284); [k] II 1, 70 oratio ad Christum (vv. 4 ss.: M. 1418); [l-n] II 1, 89 in morbum (vv. 35–37 et 4–6: M. 1443, 1445); [m] II 1, 48 in mortuum mundo (M. 1384). Praemittitur index (f. 28^{v}).

5 concilium Nicaenum secundum (oec. VII, ann. 787: Mansi XII, 986–XIII, 486), nempe (ff. 204–233) actio I ex exemplo mutilo (cf. ff. 204. 209. 217^{v}. 231^{v}) et turbato (inde a f. 217, l. 13 usque ad f. 230, l. 1); ordo sic restituendus: 217, l. 13 *δοκεῖ ὑμῖν* (Mansi 1015 C 7); 228, 2 *τοὺς θρόνους αὐτῶν ἀπολαμβάνειν* — 230, 1 *ἐπιφερόμενοι τὰς* (Mansi 1015 C 7–1019 D 10); 217, 13 *ἱερὰς βίβλους ἃς ἠγάγομεν* — 228, 2 *καὶ ἴσως ἐν διδακάλοις* (Mansi 1019 D 10–1043 D 2); 230, 1 *ἀποφαίνεται Κύριλλον κ. τ. λ.* (ff. 233^{v}–257) actio II. (ff. 257^{v}–276^{v}) actio III. (ff. 277–347^{v}) actio IV (Mansi XIII, 1 ss.); spatium haud parvum (ff. 333^{v}–334) ante vv. *ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησε* (128 C 3), praemissa nota *κεφάλαιον τρίτον*; item spatium (ff. 336^{v}–337) ante vv. *ἑρμηνεία(ν) ὑπογραφῆς Ῥωμαίων* (133 A). (ff. 348–369) actio V. (ff. 369^{v}–440^{v}) actio VI. (ff. 444–463) actio VII; praecedunt (ff. 441–443) definitio (Mansi 373–380 B 13) atque (ff. 443–444) acclamationes (Mansi 397 C 7–400 D 5). (ff. 463–485) actio VIII, omisso sermone Epiphanii diaconi ecclesiae Catanae (M. 442–458). Adnectitur (ff. 485^{v}–486) epistola **Tarasii** ad episcopos Siciliae, ex exemplo mutilo descripta (Pitra, Iuris ecclesiastici Graecorum tom. II, p. 309–313).

Codex a tribus librariis coaequalibus perscriptus [a] (ff. 1–203^{v}), [b] (ff. 204–428^{v}) [c] (ff. 429–486). Fasciculi sexaginta tres, quibus constat, hoc modo sese excipiunt: fasc. quaterniones tres atque binio unus (ff. 1–27^{a}) ex alio codice desumpti; fasciculi quaterniones viginti duo *α′–κβ′* signati (ff. 28–203); fasciculi 29 quaterniones, excepto 8 pare foliorum, sine numeris (ff. 204–428); fasciculi quaterniones septem et unus binio (ff. 429–488). Inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae. Officinarum chartariarum signa: (ff. 1–396) ancora circulo inscripta cum stella sex radiorum desuper, et litterae *AB*; (ff. 397 ss.) ancora eodem modo inclusa, atque litterae *PA* inter quas stat crux. Fenestrae exiguae apertae in ff. 207^{v}. 295$^{r \cdot v}$. 302^{v}. 312^{v}. 314. 409, antigrapho ut videtur mutilo. Scriptura vacant ff. 21^{r}. 27^{v}–28^{r}. 261^{v}. 319^{a}. 486^{v}–488.

F. I agglutinata est syllabus anno 1550 posterior: *Vita S^{ti} Gregorii Theolo|gi conscripta a Grego|rio presbytero et alia alior(um)* | . *867*; ibidem frustum chart. in quo nota recens *660*.

Integumenti tabulae corio rubro obductae, catena atque fibulis olim munitae tesseras gentilicias praebent Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii. In eodem tegumento laciniae codicis latini saec. XIV. In tabula anteriore et in dorso schedulae chartaceae saec. XVII cum nota rubra *660*.

661 (olim 460). Saec. XVI ex., chartac., mm. 356 × 248, ff. 132, linn. 30.

1 S. **Marci eremitae** opera varia (M. 65), indice praemisso (f. 1^{v}). [1] (ff. 2–14^{v}) de his qui putant se ex operibus iustificari capita *σκδ′* (opusc. II; M. 929–965); *ιγ′. ιδ′* = ed. 13, *κβ′. κγ′* = ed. 21, *κς′–κη′* = ed. 24, *μ′* = ed. 36. 37, *μζ′. μη′* = ed. 44, *νη′. νθ′* = ed. 54, *ξα′. ξβ′* = ed. 56, *ϙη′. ϙθ′* = ed. 92, *ρις′. ριζ′* = ed. 109, *ρμγ′. ρμδ′* = ed. 135, *ρμς′. ρμζ′* = ed. 137, *ρν′. ρνα′* = ed. 140, *ρϙβ′. ρϙγ′* = ed. 181, *σκγ′. σκδ′* = ed. 211. [2] (ff. 15–18) consultatio intellectus cum sua ipsius anima (opusc. VIII; M. 1104–1109). [3] (ff. 19–27^{v}) de lege spirituali (opusc. I; M. 905-929); sunt capita *ρϙθ′* (*α′* = ed. 2, *ι′. ια′* = ed. 11, *οδ′* = ed. 74. 75, *ϙβ′* = ed. 93. 94. [4] (ff. 28–37) de paenitentia (opusc. III; M. 965–984). [5] (ff. 37^{v}–48^{v}) ad Nicolaum, praecepta salutaria (opusc. V; M. 1028–1049), *τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νικόλαον ἐπιστολὴ* cod. [6] (ff. 49–70) de divino baptismate (opusc. IV; M. 985–1028). [7] (ff. 70^{v}–86) disputatio cum causidico (opusc. VII; M. 1072–1101), *διάλογος ἀντιρρητικὸς πρός τινα σχολαστικόν* cod.; in fine doxologia. [8] (ff. 86^{v}–88^{v}) de ieiunio (opusc. IX; M. 1109–1117). [9] (ff. 89–97^{v}) de Melchisedech (opusc. X; M. 1117–1140).

2 (ff. 98–132) **Diadochi episcopi Photicensis** de perfectione spirituali capita centum (ed. Weis-Liebersdorf, Lipsiae 1912); cap. 10 et 11 (*ι′* in cod.) ab editis paullo diversa; omittuntur numeri capp. *ια′. λ′. ϙβ′.*

Fasciculi quiniones tredecim atque par foliorum notis in prima singulorum pagina ima, primis subsequentis fasciculi verbis in ultima directe scriptis distincta. Inscriptiones et numeri rubro liquore exarata. Officinarum chartariarum signa: litterae *PB* et trifolium (cf. Briquet 9616), siren (Briquet 13878), arbor circulo inclusa cui superstat stella in foliis pro custodia additis. F. 18^{v} vacuum. Foliorum acies colore caeruleo tactae.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

662 (olim 475). Saec. XIII, chartac., mm. 244 × 170, ff. I. 253, linn. 40-43.

1 Iohannis Chalcedonensis patriarchae CP. (┼ τοῦ Χαλκηδόνος ┼ f. 5 summo, ann. 1111–1134) homiliae in evangelia pro festis mobilibus ex commentariis s. Ioh. Chrysostomi et Theophylacti arch. Bulgariae magnam partem excerptae; eaedem fere leguntur in codd. Taurin. XL (Pasini, p. 144–148) et Vat. Palat. 221, sub nomine Iohannis Xiphilini (cf. Krumbacher, *Gesch. d. byz. Literatur*[2], p. 135). Praecedit (f. 4r·v) ⟨**Theophylacti** praefatio⟩ (M. 123, 144–148). [1] (ff. 5–14) κυριακὴ πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, in Matth. 1–2; inc. ⟨Ἀ⟩προοιμιάστως, ἀγαπητοί, πρὸς ὑμᾶς διαλέξομαι σήμερον, des. τῆς ἀκηρά⟨του δό⟩ξης ἐπαπολαύσαιμεν ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. (cf. Chrysost. hom. 4–9: M. 57, 39–181; Theophylactus: M. 123, 148–172). [2] (ff. 14–18) κυριακὴ τῶν φώτων, in Marcum 1, 1–8; inc. Ἡ περικοπὴ τῶν νῦν προκειμένων ἡμῖν εἰς ἐξήγησιν εὐαγγελικῶν ῥημάτων, des. καὶ τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος δωρεᾶς καταξιώσοι ἡμᾶς (cf. Theophylactus: M. 123, 492–497 B). [3] (ff. 18–21v) κυριακὴ μετὰ τὰ φῶτα, in Matth. 4, 12–17; inc. Τί δὲ τὴν τῶν Θεοφανειων πανήγυριν ἀπροσαύδητον καταλίπομεν, des. καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας ἐπιτευξόμεθα, ἧς γένοιτο κ. τ. λ. (cf. Chrysost. hom. 14: M. 57, 217 ss.). [4] (ff. 21v–29) κυριακὴ ιβ΄ τοῦ Λουκᾶ, in Luc. 17, 12–19 et 18, 18–27; inc. Οὐδὲν εὐχαριστίας κρεῖττον, ἀγαπητοί, des. ἐπὶ τῷ ἀφάτῳ τούτῳ θησαυρῷ τρυφὴν καὶ ἀπόλαυσιν ἕξομεν, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. [5] (ff. 29–35v) κυριακὴ ιδ΄ τοῦ Λουκᾶ, in Luc. 18, 35–19, 10; inc. Πολλὴ τοῦ χειμῶνος ἡ σφοδρότης, ἀλλὰ τὴν προθυμίαν τῶν εἰωθότων ἀπαντᾶν, des. διὰ τῶν ἐμῶν ἀδελφῶν καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας ἐπιτεύξεται ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. [6] (ff. 35v–38v) κυριακὴ τοῦ τελώνου καὶ τοῦ φαρισαίου, in Luc. 18, 10–14; inc. Οὐδὲν ἀπονοίας δεινότερον, οὐδὲν ὑπερηφανιας αἰνότερον, des. ἵλεων εὑρήσομεν τὸν κριτὴν καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας κατατρυφήσομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [7] (ff. 38v. 40. 39. 41–42v) κυριακὴ τοῦ ἀσώτου, in Luc. 15, 11–32; inc. Ἀγαθὸς μὲν ὁ Θεὸς πρὸς πάντας καὶ φιλάνθρωπος καὶ μακρόθυμος, des. τοῦ ἀληθινοῦ μόσχου κατατρυφήσομεν, ὅτι αὐτῷ εἰς τοὺς αἰῶνας. [8] (ff. 42v–46) κυριακὴ τῆς ἀπόκρεω, in Matth. 25, 31–46; inc. Φρικτὸν ἡμῖν, ἀγαπητοί, τὸ δικαστήριον σήμερον, des. τῇ τοῦ υἱοῦ πάντες οἴδαμεν ἐφαρμόττουσαν, αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν. [9] (ff. 46–49v) κυριακὴ τῆς τυρίνης, in Matth. 6, 14–21; inc. Ὁ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀεὶ σωτηρίας ὀρεγόμενος Κύριος, des. ἵνα καὶ τῶν ἐκεῖσε ἀκηράτων ἀγαθῶν ἀπολαύσωμεν ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. [10] (ff. 49v–54) κυριακὴ τῆς ὀρθοδοξίας, in Ioh. 1, 43–51; inc. Καὶ οἱ διά τινος κλίμακος ἐπί τινα ὑψηλοτάτην περιωπήν, des. καὶ τοῦ βιωτικοῦ κλύδωνος ἀνώτεροι γενόμενοι τὴν περὶ ἡμᾶς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν θαυμάζωμεν, αὐτῷ κ. τ. λ. [11] (ff. 54–58) κυριακὴ δευτέρα τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς, in Marc. 2, 1–10; inc. Καὶ τὸ χρυσίον ἐπειδὰν κίβδηλον γένηται, des. τὴν εἰς οὐρανοὺς πορείαν εὐθυδρομήσωμεν καὶ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν. [12] (ff. 58–61v) κυριακὴ

γ΄ τῆς τεσσαρακοστῆς, in Marc. 8, 34–39; inc. Πάλαι μὲν ἡ τοῦ Μωσέως ῥάβδος τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ προπορευομένη λαοῦ, des. καὶ ἀποδυσώμεθα ἵνα καὶ τῆς ἀτελευτήτου εὐκλείας ἐπιτευξώμεθα ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. [13] (ff. 61v–65v) κυριακὴ δ΄ τῶν νηστειῶν, in Marc. 9, 16–28; inc. Φέρε δὴ καὶ τήμερον τὴν συνήθη τοῖς καλοῖς ὑμῖν, des. ἵνα τῆς παρούσης τιμῆς ἀπολαύσωμεν καὶ τῆς μελλούσης δόξης ἐπιτευξώμεθα χάριτι κ. τ. λ. [14] (ff. 65v–70v) κυριακὴ τῆς βαϊφόρου, in Ioh. 12, 1–3, Luc. 7, 36–38, Ioh. 12, 4–18; inc. Ὁ μὲν νοῦς τῶν προκειμένων ἡμῖν εἰς ἐξήγησιν εὐαγγελικῶν ῥημάτων, des. τῶν ψυχῶν νυμφίῳ Χριστῷ συνεισέλθωμεν καὶ τῶν ἀκηράτων ἐκείνων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [15] (ff. 70v–75) κυρ(ιακὴ) τοῦ Θωμᾶ, in Ioh. 20, 19–30; inc. Ἱκανῶς τῇ προτεραίᾳ ἐπὶ τοῖς τοῦ δεσπότου κατὰ θάνατον τροπαίοις, des. χάρις οὖν τῷ ταῦτα συμφερόντως οἰκονομήσαντι, αὐτῷ ἡ δόξα. [16] (ff. 75–79) κυρ(ιακὴ) τῶν μυροφόρων, in Marc. 15, 42–16, 8; inc. Τίς λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ Κυρίου... Τίς τὸ μέγα τῆς θείας οἰκομίας, des. καὶ φωτισθείημεν τῶν ὄντων ἁπάντων τὴν γνῶσιν, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. [17] (ff. 79–83) κυριακὴ τοῦ παραλύτου, in Ioh. 5, 1–15; inc. Οὐδὲν τῶν τῆς θείας γραφῆς ἀνόνητον, des. βασιλείας τρέχειν ἐνίσχυσον καὶ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν καταξίωσον. [19] (ff. 83–88) κυριακὴ τῆς Σαμαρείτιδος, in Ioh. 4, 5–42; inc. Καὶ πάλιν ὁ πενιχρὸς ἑστιάτωρ τὴν πένησσαν ὑμῖν παρατίθημι τράπεζαν, des. καὶ τὴν καταφλέγουσαν δίψαν ἡμᾶς καταπαῦσαι, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. [19] (ff. 88–92v) κυριακὴ τοῦ τυφλοῦ, in Ioh. 9, 1–38; inc. Ἄπλετόν μοι τὴν τήμερον τὸ τῆς εὐαγγελικῆς ἀβύσσου καθέστηκε πέλαγος, des. ἀδιαιρετον ὄντα καὶ ἕνα τὸν διπλοῦν ὅς ἐστι Χριστὸς ὁ κύριος, αὐτῷ κ. τ. λ. [20] (ff. 92v–97) κυριακὴ τῶν ἁγίων πατέρων, in Ioh. 17, 1–13; inc. Στρατιῶται μὲν καὶ οἱ περὶ τὰ τακτικὰ ἀσχολούμενοι, des. πᾶσαν σατανικὴν μηχανὴν ἀποκρουσώμεθα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ. [21] (ff. 97–101) κυριακὴ τῶν ἁγίων πάντων, in Matth. 10, 32. 33. 37. 38 et 19, 27–30; inc. Οὐκ ἄκαιρον, οἶμαι, περὶ τῆς τῶν Μυσσαλιανῶν μυσαρᾶς αἱρέσεως, des. πρὸς τὸ ἀΐδιον καὶ θεῖον φῶς ἐκδημήσωμεν ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. [22] (ff. 101–104) κυριακὴ μετὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἁγίων πάντων, in Matth. 4, 18–23; inc. Φέρε δὴ τὸ τῆς διδασκαλίας τουτὶ διακόνημα, des. ὀνομάζεται δὲ βασιλεία καὶ ἡ ἀνάστασις καθό φη(σιν). [23] (ff. 104–107v) κυριακὴ γ΄ τοῦ Ματθαίου, in Matth. 6, 22–33; inc. Οὐδὲν φιλαργυρίας αἰνότερον, οὐδὲ φιλοχρηματίας δεινότερον, des. καὶ βίου καθαρότητι εὐαρεστεῖν τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [24] (ff. 107v–110v) κυριακὴ δ΄ τοῦ Ματθαίου, in Matth. 8, 5–13; inc. Οὐδὲν τῆς ἀδιστάκτου πίστεως ἰσχυρότερον, οὐδὲν τῆς πρὸς τὸν Θεὸν πεποιθήσεως κραταιότερον, des. ἐπὶ τὸ τῆς θεογνωσίας φῶς καὶ ἀπὸ κακίας εἰς ἀρετήν, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. [25] (ff. 110v–114) κυρ(ιακὴ) ε΄ τοῦ Ματθαίου, in Matth. 8, 28–9, 1; inc. Πηγὴ πάλιν ἡμᾶς, ἀδελφοί, περικλύζει σωτήριος, des. ἀποστῆναι παντοίων παθῶν καὶ τῆς ἐκ τούτων βλάβης γενέσθαι ἀνώτεροι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [26] (ff. 114–117v) κυρ(ιακὴ) ς΄ τοῦ

Ματθ(αίου), in Matth. 9, 1–8; inc. Οἱ τὸ φιλεργὸν καὶ φιλόπονον τῆς μελίσσης θεοφιλῶς ἐκμιμούμενοι, des. εἰς θεωρίαν φθάσαντες δοξάζουσι τὸν Θεόν, αὐτῷ ἡ δόξα κ. τ. λ. [27] (ff. 117v–121) κυριακὴ τῆς ἑνώσεως, in Ioh. 14, 15–17, 21, 23, 25–27; inc. Οὐδὲν ἀγάπης ἡδύτερον, οὐδὲν τῆς κατὰ Θεὸν ἑνώσεως ὑψηλότερον, des. τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου φυλάττοντες καὶ κατὰ ταῦτα πολιτευόμενοι, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. [28] (ff. 121–124v) κυριακὴ τοῦ ὄρου, in Matt. 5, 14–19; inc. Ὑπόθεσις προοιμίου γενέσθω μοι ἡ κατὰ τὴν προκειμένην ἑορτήν, des. ἂν δὲ ἑκατέρωθεν ἀπηρτισμένος ἢ μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλ(είᾳ) τῶν οὐρανῶν, ἧς γένοιτο κ. τ. λ. [29] (ff. 124v–128) κυριακὴ τῶν ἀλλακτῶν, in Ioh. 17, 11–21; inc. Ἄλλοι μὲν ἄλλα προτεθήπασί τε καὶ ἐκθειάζουσι, des. βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἧς εὐχώμεθα πάντας ἐπιτυχεῖν χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ. [30] (ff. 128–131v) κυριακὴ η′ τοῦ Ματθαίου, in Matth. 14, 14–22; inc. Ὁ μὲν τῆς ἡμετέρας σωτηρίας κηδόμενος Κύριος πολλὰς καὶ ποικίλας ἡμῖν τὰς τραπέζας ἀεὶ παρατίθησι, des. εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα. [31] (ff. 131v–135v) κυρ(ιακὴ) θ′ τοῦ Ματθαίου, in Matth. 14, 22–34; inc. Καὶ αἱ αἰσθηταὶ πανδαισίαι οὐ μονοειδῆ ἔχουσι τὰ ἐδέσματα, des. καὶ πάσης κακίας εἰρηνευσάντων, μεθ᾿ ὧν καὶ ἡμεῖς ἐπιβαίημεν ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. [32] (ff. 135v–138v) κυρ(ιακὴ) ια′ τοῦ Ματθαίου, in Matth. 18, 23–35; inc. Φοβερὸν ἡμῖν ἡ παροῦσα παραβολὴ καθίστησι τὸ λογοθέσιον, des. καταλλάξομεν καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ. [33] (ff. 138v–141v) κυρ(ιακὴ) ιβ′ τοῦ Ματθαίου, in Matth. 19, 16–26; inc. Οὐδὲν οὕτως, ἀγαπητοί, θολοῦν οἶδε διάνοιαν, des. τὴν ἐπὶ τῷ ἀφάτῳ θησαυρῷ τρυφὴν καὶ ἀπόλαυσιν ἕξομεν ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. [34] (ff. 141v–145) κυρ(ιακὴ) ἐν ᾗ ἀποτελεῖται ἡ ἀποτομὴ τοῦ Προδρόμου, in Marc. 6, 14–30; inc. Δεινόν, ἀγαπητοί, τὸ τῆς πορνείας ἁμάρτημα, des. μηχανὰς καὶ τὰς ἀπάτας φεύγειν ἅπαντας σπουδάσωμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [35] (ff. 145–148) κυρ(ιακὴ) ιδ′ τοῦ Ματθαίου, in Matth. 22, 2–13; inc. Ἐπὶ πολυτελῆ πανδαισίαν ὁ λόγος ἡμῖν, ἀγαπητοί, συγκαλεῖται τὴν τήμερον, des. καὶ τῆς βασιλικῆς εὐωχίας κατατρυφήσωρεν ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. [36] (ff. 148–150v) κυριακὴ πρὸ τῆς ὑψώσεως, in Ioh. 3, 13–17; inc. Φέρε δὴ καὶ σήμερον τὴν συνήθη τοῖς καλοῖς ὑμῖν δαιτυμόσι παραθώμεθα τράπεζαν, des. οὕτω τῶν ἀτελευτήτων ἀγαθῶν ἀπολαύσομεν ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. [37] (ff. 150v–154) κυρ(ιακὴ) μετὰ τὴν ὕψωσιν, in Marc. 8, 34–39; inc. Ὥσπερ πολλὰ μέν εἰσι τὰ τὸν γενναῖον στρατιώτην χαρακτηρίζοντα, des. ἵνα ἡμεῖς τῆς ἀτελευτήτου εὐκλείας ἐπιτευξόμεθα, ἧς γένοιτο. [38] (ff. 154–156v) κυριακὴ πρώτη τοῦ Λουκᾶ, in Luc. 5, 1–11; inc. Ἐπειδὴ τῆς θείας ἀπορραγέντες ζωῆς διὰ τὴν παράβασιν, des. μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλ(είᾳ) τῶν οὐρανῶν, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν. [39] (ff. 156v–160) κυρ(ιακὴ) δευτέρα τοῦ Λουκᾶ, in Luc. 6, 31–36; inc. Οὐδὲν ἀγάπης ἀνώτερον, οὐδὲν τῆς κατὰ Θεὸν ἑνώσεως ὑψηλότερον, des. καὶ τὴν πρὸς τοὺς πλησίον ἀπέχθειαν· οὕτω γὰρ τῶν ἀτελευ-

τήτων ἀγαθῶν ἐπιτευξόμεθα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. [40] (ff. 160–164) κυρ(ιακὴ) γ′ τοῦ Λουκᾶ, in Luc. 8, 5–15, 21–25; inc. Ἡ τῶν θείων λογίων ἀνάγνωσις λειμῶνι πολυανθεῖ καὶ εὐώδει προσέοικεν, des. εἴτε τελείως, εἴτε μέσως, εἴτε ὑφειμένως, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. [41] (ff. 164–167) κυριακὴ δ′ τοῦ Λουκᾶ, in Luc. 7, 11–16; inc. Πάλιν ἡμῖν ἡ τῶν εὐαγγελικῶν φρεάτων ἀναβλύζει πηγή, des. καὶ τῆς ἀρρήτου δόξης τούτου κατατρυφήσωμεν χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ. [42] (ff. 167–171) κυρ(ιακὴ) ε′ τοῦ Λουκᾶ, in Luc. 8, 26–39; inc. Οὐ μόνον αἱ διδασκαλίαι καὶ δημηγορίαι τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ, des. εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραὰμ ἀναπαύσῃ ἡμᾶς ἐν τῷ αἰῶνι τῷ μέλλοντι χάριτι. [43] (ff. 171–175v) κυριακὴ ς′ τοῦ Λουκᾶ, in Luc. 16, 19–31; inc. Πάντα μὲν τὰ θεῖα λόγια χρηστὰ καὶ ἐπωφελῆ τοῖς προσέχουσι, des. βοήθειαν πρὸς ἑαυτοὺς ἐπισπασώμεθα καὶ ἐν τοῖς τοῦ Ἀβραὰμ κόλποις ἀναπαυσώμεθα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. [44] (ff. 175v–179v) κυρ(ιακὴ) ἐν ᾗ τελεῖται ἡ μνήμη τοῦ ἁγ(ίου) Παύλ(ου) τοῦ ὁμολογητοῦ, in Luc. 12, 8–12; inc. Ὑπόθεσις προοιμίου γενέσθω μοι σήμερον ἡ κατὰ τὸν μέγαν Παῦλον ὑπόθεσις, des. καὶ τῆς ἀπορρήτου δόξης κοινωνοὺς ἀπεργάσηται, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς. [45] (ff. 179v–184) κυριακὴ ἐν ᾗ ἀναγινώσκεται τὸ εἰς τὸν Ἰάειρον εὐαγγέλιον, in Luc. 8, 41–56; inc. Δυσάγωγον τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος εἰς ἀρετήν, des. θεραπείας ἀξιωθεῖσα τῶν αἰωνίων κατατρυφᾷ ἀγαθῶν χάριτι. [46] (ff. 184–187v) κυρ(ιακὴ) η′ τοῦ Λουκᾶ, in Luc. 10, 25–37; inc. Μέγα δεινὸν ἡ οἴησις καὶ τὸ μεγάλα περὶ αὐτοῦ φαντάζεσθαι, des. καὶ τῆς εἰς ἀρετὴν ὁδοῦ ὁδηγὸς ἐν Χριστῷ. [47] (ff. 187v–192) κυρ(ιακὴ) θ′ τοῦ Λουκᾶ, in Luc. 12, 16–21; inc. Οὐδὲν φιλαργυρίας δεινότερον, οὐδὲν φιλοχρηματίας αἰνότερον, οἴκους γὰρ ὁλοκλήρους ἀνέτρεψε, des. μὴ ἀποστερῶμεν τὸν Θεὸν τῶν αὐτοῦ ἀγαθῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν. [48] (ff. 192–195v) κυρ(ιακὴ) ι′ τοῦ Λουκᾶ, in Luc. 13, 10–17; inc. Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως, ἀγαπητοί, τὸν ἰουδαϊκὸν λαὸν ἄνωθεν διεξάγων, des. καὶ τῆς ψυχικῆς σωτηρίας ὁλοψύχως φροντίσωμεν, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. [49] (ff. 195v–199) κυρ(ιακὴ) ια′ τοῦ Λουκᾶ, in Luc. 14, 16–24; inc. Ἀβροτέραν ἡμῖν τὴν τράπεζαν ὁ θεῖος Λουκᾶς προστίθησιν σήμερον, des. ἀλλ᾿ ἐν καθαρᾷ συνειδήσει τούτου κατατρυφήσωμεν, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. Sequuntur ὁμιλίαι εἰς τὰ ἑωθινά, hoc est [50] (ff. 199–200v) εἰς τὸ α′ ἑωθινόν, in Matth. 28, 16–20; inc. Πάλαι μὲν ὁ θεόπτης Μωσῆς ἀνάγων τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαόν, des. καὶ κληρονόμους καθιστῶν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο κ. τ. λ. [51] (ff. 200v–202) εἰς τὸ δεύτερον ἑωθινόν, in Marc. 16, 1–8; inc. Τέρπει μὲν τὰς ὄψεις ἐκ τῆς ἑῴας ἀνίσχων ὁ ἥλιος, des. τοῦ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν θανάτου ἀναστῆσαι ἡμᾶς καὶ ἀξιῶσαι τῆς ἀϊδίου βασιλείας αὐτοῦ, ὅτι αὐτῷ πρέπει κ. τ. λ. Adnectitur (f. 202r-v) **Theophylacti**, τοῦ βουλγ(α)ρ(ίας) cod., interpretatio eiusdem evangelii (M. 123, 676 B 8–677 B 8). [52] (ff. 202v–204) εἰς τὸ γ′ ἑωθινόν, in Marc. 16, 9–20; inc. Οἱ ἀεννάως ῥέοντες ποταμοὶ οὔτε τῷ θέρει λήγουσι νεύοντες, des. βασιλείαν παρασκευάζοντες εὐεπίβατον, ἧς γένοιτο

κ. τ. λ. 53 (f. 204r·v) εἰς τὸ δ' ἑωθινόν, in Luc. 24, 1–12; inc. Ἐπειδὴ περὶ τῆς ζωοπαρόχου Χριστοῦ ἀναστάσεως ὁ λόγος, des. τὰς ἐλλάμψεις δεξώμεθα τῆς ἐν Ἰορδάνῃ καταπτάσης περιστερᾶς, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. 54 (ff. 204v–206) εἰς τὸ ε' ἑωθινόν, in Luc. 24, 12–35; inc. Ἡ ζωηφόρος τοῦ Κυρίου ἀνάστασις οὐκ αὐτόθεν δέδεικται, des. τὴν μακαρίαν θεότητα ᾗ πρέπει κ. τ. λ. 55 (ff. 206–208) εἰς τὸ ς' ἑωθινόν, in Luc. 24, 36–53; inc. Ἵσταται μὲν ὁ λόγος τῶν μαθητῶν δεικνὺς ὡς αἱ ἀρεταί, des. ἕλκοντι θείῳ λόγῳ συνανυψούμενοι καὶ τῷ Θεῷ ἀρρήτως ἑνούμενοι, ᾧ πρέπει κ. τ. λ. 56 (ff. 208–209v) εἰς τὸ ζ' ἑωθινόν, in Ioh. 20, 1–10; inc. Ὅτε τὴν κατὰ τῆς ἡμετέρας φύσεως ἀρχῆθεν ἐπιβουλὴν ὁ παλαμναῖος ἐχθρὸς ἐμελέτησεν, des. τοῦ πάντα ἐρευνῶντος καὶ γινώσκοντος Πνεύματος κ. τ. λ. 57 (ff. 209v–210v) εἰς τὸ η' ἑωθινόν, in Ioh. 20, 11–18; inc. Ἄρτι τοῦ κορυφαίου τῶν φοιτητῶν καὶ τοῦ ἠγαπημένου τῶν μαθητῶν, des. καὶ ἀφθαρτήσαντος τὴν φύσιν ἡμῶν τοῦ Κυρίου κ. τ. λ. 58 (ff. 210v–211v) εἰς τὸ θ' ἑωθινόν, in Ioh. 20, 19–29; inc. Ζητητέον τοῖς τῶν ἱερῶν λογίων ἐξετασταῖς διὰ τί ταῖς μὲν γυναιξίν, des. πίστεως ἐμπλήσει ἡμᾶς καὶ τῶν ἀρρήτων καταξιώσει ἀγαθῶν νῦν καὶ ἀεὶ κ. τ. λ. 59 (ff. 212–213v) εἰς τὸ ἑωθινὸν ι', in Ioh. 21, 1–14; inc. Ἐπὶ τὴν Τιβεριάδος λίμνην σήμερον καὶ ἡμεῖς, des. τῆς θείας ἐκείνης ἀπολαῦσαι τρυφῆς ἐν αὐτῷ Χριστῷ κ. τ. λ. 60 (ff. 213v–215) εἰς τὸ ἑωθινὸν ια', in Ioh. 21, 14–25; inc. Τοῖς μαθηταῖς ὤφθη ὁ Κύριος ἐν τῇ λίμνῃ Τιβεριάδος ἀγρεύουσι, des. καὶ πρὸς ἔργ⟨ον⟩ θεοσεβείας μετακομίζοντες, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.

2 (ff. 216–219) **Anastasii** presbyterii et apocrisiarii Romae πρὸς μοναχὸν Ἀσκαλονίτην (cf. M. 89, 1192). Post prooemium (Πρὸς μάθησιν τῶν θείων δογμάτων ὀρεκτικῶς διακειμένην — τὰ τῶν ἀνθρώπων σώματα) leguntur ὅροι δογματικοὶ διάφοροι. Inc. Ὅρος ἐστὶ σύντομος λόγος περιλαμβάνων τὴν φύσιν τοῦ πράγματος (cf. Doctrina Patrum, ed. Diekamp, p. 264, 4; Ps.-Athanasius, de definitionibus: M. 28, 533 B 12); definiuntur (f. 216r·v) ὁρισμός, ὑπογραφή, συμβεβηκός, διαίρεσις, φιλοσοφία, γένος, διαφορά, εἶδος, οὐσία; citatur (f. 216v) Ioh. Damascenus (de fide orthodoxa III, 20: M. 94, 1081 A 14–C 5). Sequuntur a (ff. 216v–217) ἐπίλυσις ἤτοι ἀνατροπὴ τῆς τῶν Μονοφυσιτῶν προτάσεως τῆς λεγούσης ὅτι ἡ τελεία θεότης σαρκωθεῖσα τοῦ Θεοῦ λόγου ὑπόστασις καὶ ἐν αὐτῇ ὁρᾶται πᾶν πλήρωμα τῆς Τριάδος; inc. Εὑρίσκονται πάντα τὰ τῷ υἱῷ ὁμολογούμενα, des. πάντων ὧν ἐλάβετο ἐκ τῆς παρθένου ὁ Θεὸς λόγος, αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν; citatur Dionysius (f. 217). b (ff. 217–218) interrogationes et responsa de προγνώσει et θελήσει, κακίᾳ et ἀρετῇ; inc. Ἐν οἷς ἔγνω ὁ Θεὸς ἀρεσθεὶς τὰ πάντα, des. οὐδὲ γάρ ἐστι τὸ αὐτό; citantur Cyrillus Alexandrinus (f. 217v), Dionysius (ff. 217v. 218), Gregorius Nazianzenus (f. 217v, ex carm.), Hierotheus (f. 218; M. 3, 649 B 7–C 2).

3 (f. 218v) **Anastasii** monachi Sinaïtae περὶ βλασφημία⟨ς πό⟩θεν ὑπέρχεται, fere ut in cod. Hierosol. Sabb. 408, ff. 66–71 (ed. Papadopulos-Kerameus, Ἀνάλεκτα Ἱεροσ. Σταχ. I, 1891, p. 400–404; cf. Ioh. Mercati, *Un preteso scritto di san Pietro vescovo d'Alessandria* [*Opere minori* II, p. 426–431] et cod. Vat. gr. 496, ff. II–IVv [v. huius operis t. II, p. 323]). Sequuntur ἐρωταποκρίσεις duae: a (f. 218v) in I Cor. 15, 28 (cf. quaest. 138; M. 89, 789–792), b (ff. 218v–219) Τί οὖν ἔχει ἄφεσιν διὰ μετανοίας ὁ τὸν Χριστὸν ἀρνησάμενος καὶ βλασφημήσας εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα (inc. Τρία βαπτίσματα καθαρτικά, des. καθερίσθησαν καὶ ἅγιοι ἐγένοντο).

4 in Hexaemeron, nempe 1 Ἀπανθίσματα τῆς ἑξαημέρου τοῦ ἁγίου Βασιλείου, seu excerpta ex homiliis in Hexaemeron (M. 29): (f. 219) ex hom. 1. 2, pluribus additis (f. 219r·v) in versiculo 5; (f. 219v) ex hom. 3; (ff. 219v–220) ex hom. 4; (f. 220) ex hom. 5; (f. 220r·v) ex hom. 6; (ff. 220v–221) ex hom. 7; (f. 221) ex hom. 8; (f. 221r·v) ex hom. 9. 2 (ff. 221v–225v) ex opere s. Gregorii Nysseni de hominis opificio (M. 44, 129 C–256).

5 (ff. 225v–236) ἐκ τῶν ἑρμηνειῶν τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου, revera exegeses breves in locos selectos evang. Matthaei ex Theophylacti enarratione maximam partem desumptae (M. 123, 145 C 7–485).

6 (f. 236) ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Παχωμίου (Καθεζομένου τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν — καὶ τῇ παρασκευῇ) nempe Regulae Angelicae initium (Patrol. Orientalis IV, 1908, p. 425–426; cf. Hist. Lausiaca, ed. Butler, p. 88–89). Adnectitur alia manu (ff. 236–237) ⟨visio s. Pachomii⟩ (cf. S. Pachomii vitae Graecae, ed. Hagg. Boll., 1932, p. 140–143); inc. Προσεύξατο ποτὲ ὁ μέγας πατὴρ ἡμῶν Παχώμιος τῷ Θεῷ ἀξιοῦν γνωρισθῆναι, des. ἀνῆλθε τοῦ ἀέρος φωτισθέντος. θαυμάζων δὲ ὁ μακάριος Παχώμιος ἐπὶ τοῖς λαληθεῖσιν αὐτῷ διέμεινεν ἄσιτος.

7 (ff. 238–241) expositio missae, τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκείας ἱστορία μυσταγωγική (ed. F. E. Brightman, in *Journal of theological Studies* IX [1908], p. 257–267, 387–397).

8 (ff. 241–245v) ἑρμηνει(ῶν) ἐκλογὴ εἰς τὸ ἅγιον εὐαγγελιον, nempe breves exegeses in selectos evangeliorum locos, qui hoc ordine sese excipiunt: (ff. 241–242) Iohannis prologus; (f. 242r·v) Matth. 5, 13–14 et 5, 2–12; (f. 242v) Luc. 15, 1–7; (ff. 242v–243) Matth. 20, 1–16; (f. 243) Matth. 21, 18–22; (f. 243) Matth. 21, 33 ss.; (f. 243r·v) Matth. 24, 2 ss.; (ff. 243v–244) Matth. 25, 1–12; (f. 244) Ioh. 20, 7; (f. 244) Matth. 6, 16. 19. 22; 7, 6; (f. 244r·v) Matth. 10, 16; (f. 244v) Matth. 10, 32. 37; 11, 28; 13, 31–33; 27, 49; (ff. 244v–245) Ioh. 8, 12; (f. 245) Ioh. 12, 47; 1, 49–51; Matth. 21, 6. 22; 22, 42–46; 23, 1–7; 24, 20; (f. 245r·v) Matth. 24, 36; (f. 245v) Marc. 13,

35; Matth. 26, 17. 38. 65; 27, 46. Citatur (f. 241) Maximus monachus. Subnectitur alia manu (f. 245^{v}) **Eusebii Alexandrini** sermo de iis qui laqueis impliciti pereunt (M. 86, 349–352 C 2, ex alia recensione).

9 (f. $246^{r\cdot v}$) *Ἐρωταποκρίσεις* brevissimae in locos varios evangeliorum. Prima inc. mut. *Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν* (in Luc. 10, 30; cf. Ps.-Athanasius, in parabolas Evangelii: M. 28, 713 D); ultima in mulieres unguenta ferentes. Sequitur definitio: *Ἰστέον ὅτι ἡ σπεῖρα ἐστὶν ἄνδρες τ', λεγεὼν πεζοὶ χ', κουστωδία ἄνδρες ξ'.*

10 (ff. 246^{v}–249) **s. Athanasii** * ep. Alexandriae *περὶ πλείστων ἀναγκαίων ζητημάτων ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς.* Sunt aliae brevissimae *ἐρωταποκρίσεις* et definitiones, quarum prima *Τί ἐστι τὸ « Οὐχ ἑψήσεις ἄρνα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ »* (Exodus 23, 19), ultima de voce *ἀμήν.* Citantur ipse Athanasius (f. 248^{v}), Cyrillus Hierosolymitanus (f. 247^{v}), Ephraem Syrus (f. 247^{v}), Epiphanius Ancyranus (f. 248^{v}), Gregorius Nazianzenus (f. 248^{v}), Gregorius Nyssenus (f. 248^{v}), Iohannes Chrysostomus (f. 248^{v}), Methodius Lycius (f. 248^{v}). Inseruntur quaedam (f. 248^{v}) *περὶ στολῆς μοναχῶν.*

11 (f. $249^{r\cdot v}$) *περὶ συντάξεως.* Sunt versus politici undecim (*τὸ προοίμιον*), quorum primus *Τοῦ λόγου σοι τὴν σύνταξιν καὶ τῶν μέρων τοῦ λόγου*, commentario de Trinitate instructi (inc. *Καλὸν μὲν καὶ λίαν καλὸν εἰδέναι παντὶ πιστῷ*, des. *τοῦ ἀντικειμένου ἐπαγωγῆς εἴη ἀμέτοχος*). Sequuntur (f. 249^{v}) versus duodecasyllabi viginti novem (primus *Σὺ δ' ὁ προλάμπων τῆς χολῆς τῶν μαρτύρων*, ultimus *ἀθυρογλωττεῖν παντελῶς ἠπειγμένων*); ib. alia manu excerpta duo ex Cassiano (*τοῦ ἁγίου Κασιανοῦ*) et s. Ioh. Chrysostomi (*τοῦ Χρ. ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην*).

12 (ff. 250–253^{v}) **s. Gregorii Nazianzeni** oratio 1, in sanctum Pascha I (M. 35, 396-401) commentario Nicetae Heracleensis aucta (M. 36, 944–969).

Praemittuntur ex aliis codicibus avulsa [1] (f. 1) **Eulogii** episcopi Alexandrini de Trinitate et incarnatione (M. 86, 2940–2944). [2] (f. $2^{r\cdot v}$) **Hermetis Trismegisti** *περὶ σεισμῶν*, nempe paraphrasis carminis de terrae motibus (inc. *⟨Μάρτιος. Ἡλίου⟩ ὄντος ἐν Ἰχθύσιν*, des. *τὸ γέννημα πολὺ ἔσται*; ed. Catal. codd. astrol. graec. VII, p. 167–171).

Librum efficiunt [a] folia quattuor praevia (I–3); [b] fasciculi *κζ'* quaterniones, excepto ultimo binione, graece in ultima et latine in prima singulorum pagina notati (ff. 4–215); [c] fasciculi quinque, nempe quaterniones tres, ternio unus, biniones duo. Scriptura spissior, inscriptiones et textus sacer rubro liquore distincta. Foliis nonnullis madore inquinatis et tinearum morsu laesis non sine scripturae damno, solutae sunt compagines et renovatae, paginae charta translucida restauratae vel etiam omnino contectae.

Librum possedit Iohannes Angelus *Φουζηνός*, cuius nomen legitur f. 1^{v} et commemoratio f. 3: † *ἔτους ,ςϡθ' (ἰνδικτιῶ)νος θ' μηνεὶ δεκεβρ(ίω) κη'* (= 1400) | *ἐκοιμήθη ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ Ἰω(άννης) Ἄγγελος ὁ Βουζηνὸς ἡμέρα γ'*; eiusdem familiae aliquis nomen signavit litteris inter se colligatis in ff. 3 et 3^{v}. Conscribillationes variae nullius momenti et alphabeta arcana in ff. 1^{v}–3^{v}. Ff. 215^{v}. 237 vacua.

F. 3^{v} manu saec. XV: ***Eua(n)gelia exposita | pulcr(u)m opus et (?) utillim(um)***; f. 2 manu eiusdem aetatis, quam non semel reperimus: ***Lucianus xama...***, (cf. cod. 645 atque index vol. II, p. 599). F. I manibus diversis saec. XV: [a] ***Mercurii Trimegisti de Terremotibus in singulis me(n)sibus***; [b] ***Ioh(an)nis Chalcedonen(sis) Archiepi(scopi) enarrati(o-n)es | lectionu(m) euangelicar(um) iuxta | anni curriculum. | D. Basilij Magni historia Mystagogica | Questiunc(u)lae in diuersos locos euangelij | et q(uae)da(m) alia lectu no(n) indigna***; [c] schedula chartacea cum nota *431*; [d] syllabus anno 1550 posterior: ***Exp(ositi)o in euang(eli)a quae recitan|tur per anni tempora et alia | . 475.***

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX.

663 (olim 631). Saec. XV, chartac., mm. 220×146, ff. I. 231 (+ $132^{a\cdot b}$. 142^{a-f}. 169^{a-d}), coll. 2 in ff. 1–169, linn. 27 (ff. 1–169). 22 (ff. 170–230).

S. Dorothei abbatis doctrinae (M. 88, 1617 ss.) sub inscriptione (f. 6^{v}) *τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Δωροθέου διδασκαλίαι διάφοροι πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς, ἀναχωρήσαντος αὐτοῦ ἐκ τῶν τοῦ ἀββᾶ Σερίδου καὶ τὸ ἴδιον σὺν Θεῷ συστησαμένου μοναστήριον μετὰ τὴν τοῦ ἀββᾶ Ἰω(άνν)ου τοῦ προφήτου τελευτὴν καὶ τελείαν σιωπὴν τοῦ ἀββᾶ Βαρσανουφίου.* [1] (ff. 6^{v}–16^{v}) doctrina 1; [2] (ff. 16^{v}–21^{v}) doctrina 2; [3] (ff. 21^{v}–24) doctrina 3; [4] (ff. 24–32) doctrina 4; [5] (ff. 32–36^{v}) doctrina 5; [6] (ff. 36^{v}–42^{v}) doctrina 6; [7] (ff. 42^{v}–47) doctrina 7; [8] (ff. 47–51) doctrina 8; [9] (ff. 51–55) doctrina 9; [10] (ff. 55–60) doctrina 10; [11] (ff. 60–66) doctrina 11; [12] (ff. 66–72) doctrina 12; [13] (ff. 72–77) doctrina 13; [14] (ff. 77–83^{v}) doctrina 14; [15] (ff. 83^{v}–86) doctrina 15; [16] (ff. 86–87) doctrina 19, *ῥήματα ὡς ἐν συντόμῳ* cod.; [17] (ff. 87–88) doctrina 20; [18] (ff. 88–91) doctrina 22; des. *μικρὸν ἔλεος ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως.* [19] (ff. 91–94) doctrina 23; [20] (ff. 94–96^{v}) doctrina 16; des. *τίκτει σὺν Θεῷ τὴν ἀγαθότητα* (M. 1890 B 6); [21] (ff. 96^{v}–98^{v}) doctrina 17.

Praemittuntur [a] (f. 1) *πίναξ τῆς βίβλου τῶν διδασκαλιῶν Δωροθέου.* [b] (f. $1^{r\cdot v}$) *περὶ τῆς ὁμωνυμίας τῶν δύο Δωροθέων καὶ των δύο Βαρσανουφίων. Ἰστέον δὲ ὅτι δύο γεγόνασι — Δωροθέου τοῦ ὀρθοδόξου* (M. 1612 A 7) *καὶ τοῦ ἀοιδίμου Βαρσανουφίου τῶν ἐπισήμων φανέντων ἐν τοῖς πατράσι, τῷ ὄντι ὑπαρχούσας* (!) *πόνημα, ἀλλ' οὐχὶ τῶν ἑτεροφρόνων ἐκείνων καὶ ὁμοτρόπων φανέντων ἐν ἀσεβείᾳ.* [c] (ff. 1^{v}–6^{v}) de Dorotheo et Dositheo, ut in cod. 335 ff. 238^{v}–248^{v}, *βίος ἐν ἐπιτομῇ τοῦ μακαρίου Δωροθέου τοῦ καὶ συγγραφέως τῆς βίβλου ταύτης καὶ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ τοῦ ἀββᾶ Δοσιθέου.*

2 **Marci eremitae** opuscula quattuor. [1] (ff. 98^{v}–107) opusc. I, de lege spirituali (M. 65, 905–929) in duas partes distributum, nempe ab initio usque ad vv. *συνίσταται καὶ γίνεται* (M. 917 C 5) et ab hoc loco usque ad finem (*ἑκατοντὰς κεφαλαίων δευτέρα*). [2] (ff. 107–119^{v}) opusc. II, de his qui se putant operibus iustificari (M. 929–965). [3] (ff. 120–128^{v}) opusc. III, de paenitentia (M. 965–984), *περὶ μετανοίας τῆς πᾶσι πάντοτε προσηκούσης, ἧς τὴν δύναμιν οἱ πιστοὶ καὶ πρὸ τῆς ἐργασίας διὰ τοῦ βαπτίσματος ἐλάβομεν* cod. [4] (ff. 128^{v}–132^{v}) eiusdem * de paradiso et lege spirituali; inc. *Ὥσπερ ἐκ τῶν φανερῶν ἔργων*, des. *εἰς ὑπουργίαν τῶν αὐτοῦ ἐντολῶν, ὅτι αὐτῷ πρέπει κ. τ. λ.* (Bibliothecae Veterum Patrum tomus primus graeco latinus, Parisiis 1624, p. 871–875; prooemio excepto cetera leguntur ut homilia 37 Macarii, apud M. 34, 749-758); *οὗτος ὁ λόγος εἴρηται ἀλλαχοῦ ὡς τοῦ ἁγίου Μακαρίου, οὐκ οἶδα δὲ εἰ ἀληθῶς* notavit ipse scriba.

3 (ff. 133–142^{v}) s. **Maximi** capitum de caritate centuria I (M. 90, 961–984), *τοῦ ἀββᾶ Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ κεφάλαια περὶ ἀγάπης* cod.

4 (ff. 143–145^{v}) s. **Isaac Syri** sermo 29 (ed. Nicephorus, Athenis 1895, p. 122–126), *τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμων ἀββᾶ Ἰσαὰκ τοῦ ἀναχωριτοῦ λόγος — ζωῆς αὐτῶν* cod.

5 (ff. 145^{v}–152^{v}) *ἐκ τοῦ γεροντικοῦ περὶ κατανύξεως*, nempe dicta ascetica quorum nonnulla inter Apophtegmata Patrum (M. 65) reperiuntur. Auctores citantur: Ammonas (ff. 146 [M. 120 A]. 146$^{r\cdot v}$), Antonius (f. 145^{v}), Arsenius (ff. 145^{v}–146. 147), Felix (f. 150 [M. 433 CD]), Helias (f. 146^{v} [M. 184 A]), Hyperechius (f. 150), Iacob (f. 147^{v} [M. 232 C, *γ'*], Iohannes *ὁ Κολοβὸς* (f. 147$^{r\cdot v}$ [M. 205 D–205 A], Isaac (f. 149^{v}), Isaias (ff. 146^{v}–147), Macarius (f. 147^{v} [M. 268 C]. ff. 147^{v}–148 [M. 280 AB]. f. 148$^{r\cdot v}$ [M. 277 BC, *λδ'*]), Moyses (f. 148^{v}), Or (f. 150$^{r\cdot v}$ [M. 437 AB, *α'*), Pambo (f. 149^{v} [M. 369 B, *δ'*], Poemen (ff. 148^{v}–149 [M. 328 D–329 A]. 149 [M. 340 BC, *οβ'*; 361 BC, *οβ'*; 333 B, *ν'*]. 149^{v} [M. 353 A, *ριθ'*]), Silvanus (ff. 149^{v}–150 [M. 408 CD]), Syncletica (f. 150 [M. 421 AB, *α'*], Theophilus Alexandriae (f. 147); in ff. 150^{v}–152^{v} senex anonymus.

6 (ff. 153^{v}–169^{v}) **Zosimae abbatis** alloquia (M. 78, 1680-1701); inc. *Ὁ μακάριος Ζωσιμᾶς οὕτως ἔλεγεν πρῶτον*, des. *ἔδειξε γὰρ ὁ γέρων ἐξ ὧν ἐποίησεν ἐλεύθερον ἑαυτὸν πάντων* (M. 1700 D 2); inde a f. 157 (M. 1689 B 1) ab editis non paullo discrepat.

7 (ff. 170–184^{v}) ⟨de disciplina monastica⟩ excerpta. Citantur: Ammonas (f. 183^{v}), Antiochus Pandectes (f. 170$^{r\cdot v}$), Apollo (f. 177), Athanasius (f. 177), Basilius (f. 178$^{r\cdot v}$), Constitutiones apostolicae (f. 180$^{r\cdot v}$), Ephraem (ff. 177. 177^{v}), liber Geronticus (ff. 176

[Paulus Evergetinus, ed. Athenis 1900 II, p. 74]. 180), Iohannes Climacus (ff. 177^{v}. 178), Isaac (f. 177^{v}), Isaias (ff. 170^{v}–176. 182$^{r\cdot v}$), vita s. Paisii (ff. 178^{v}–180), ⟨Philo⟩ Carpathius (f. 180), seniorum dicta (ff. 177. 181. 181^{v}–182. 182^{v}–183^{v}), vita s. Symeonis Thaumaturgi (ff. 183^{v}–184^{v}), Syncletica (f. 178), Theodoretus *ἐκ τῶν ἀπόρων* (ff. 180^{v}–181), Zeno abbas (ff. 181. 181^{v}).

8 (ff. 184–193^{v}) ⟨de vestitu⟩ *ἐρωτήσεις πατέρων πρὸς ἀλλήλους*, quarum prima *Τί τὸ πρέπον ἔνδυμα χριστιανῷ*. Citantur: Basilius (*ἐκ τῶν ἀσκητικῶν* ff. 184^{v}–186^{v}, ex ep. ⟨2⟩ ad Gregorium Naz. [M. 32, 232 A 13–C 11], ff. 187^{v}–188), Ephraem (f. 188$^{r\cdot v}$), Epiphanius (*ἐκ τῶν Παναρίων*, f. 193^{v}), Gregorius Nazianzenus (ex orat. 43, in Basilium M. [cf. M. 36, 560 C], f. 192$^{r\cdot v}$), Iohannes Chrysostomus (in Iohannem, f. 189$^{r\cdot v}$; in Matthaeum, ff. 189^{v}–190; eius vita, f. 192^{v}), Isaias (ff. 188^{v}–189), Maximus (ff. 190–191^{v}), vita s. Sabbae (f. 193$^{r\cdot v}$), testamentum ⟨s. Theodori⟩ Studitae (ff. 192^{v}–193).

9 (ff. 194–223) de disciplina monastica psallendi dicta, narrationes et *ἐρωταποκρίσεις* sub inscriptione *τύπος προσευχῆς καὶ διαγωγὴ ἀναχωρητῶν, καὶ ὅτι ἀνάρμοστα τοῖς ἀναχωρηταῖς τὰ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ψαλλόμενα, εἴτε ἦχοι ἢ τροπάρια ἢ προκείμενα, καὶ ὅτι δίχα χειροτονίας ὁ τοῖς τοιούτοις ἐγχειρῶν ὑπόκειται τῷ ἐγκλήματι.* Citantur: Barsanuphius (f. 194), s. Charitonis vita (f. 208$^{r\cdot v}$), hom. Clementinae (*ἀπὸ τῶν Κλημεντίνων*, f. 208^{v}), liber Geronticus (ff. 199^{v}–200^{v}. 210–211), Iohannes Climacus (ff. 200^{v}–203^{v}, excerpta ex gradibus 27 et 28 cum scholiis: M. 88, 1105–1140 B 13), Isaac Syrus (ff. 204^{v}–207^{v}; cf. ed. Nicephori, p. 2, 3–10; 67, 6–20 et 120–121), Isaias (f. 199$^{r\cdot v}$), Nilus (ff. 208^{v}–209^{v}; prima pars loci est initium ep. III, 125 [M. 79, 441 AB]; in ff. 213–223 narratio abbatum Iohannis et Sophronii de Nilo Sinaita), Pambo (ff. 211–213: cf. Paulus Evergetinus, ed. Atheniensis I, p. 221), Silvanus (ff. 210–211: P. Evergetinus, p. 223).

(ff. 223–229^{v}) **Philothei patriarchae** ⟨**CP.**⟩ de vita et oratione monastica, *πρός τινα τῶν σπουδαίων ἀδελφῶν αἰτήσαντα πῶς δεῖ διάγειν ἐν τῷ κελλίῳ* cod. Inc. *Αἰσχρὸν μὲν ὡς ἀληθῶς, ὦ φίλος, τὸ τὸν νομοθέτην ἀδυναμίαν προβάλλεσθαι*, des. *πράττοντος δὲ μηδὲν ἀγαθόν*. Sequuntur preces duae, nempe (f. 229^{v}) ad Christum (inc. *Κύριε, ἀπάλλαξόν με τῆς κατ' ἐνέργειαν ἀγρυπνίας*) et (ff. 229^{v}–230^{v}) ad B. M. V. (inc. *Παναγία δέσποινα θεοτόκε, ἡ μόνη καθαρὰ καὶ ἀμόλυντος*).

Partes duae in unum compactae. Priorem (ff. 1–169^{d}) duabus manibus sese excipientibus descriptam (^{a} ff. 1–132^{v}. 143–169^{v}; ^{b} ff. 133–142^{v}) efficiunt fasciculi *κγ'* quaterniones (si excipias *ιζ'* ternionem et *κ'* nunc foliorum septem) in prima et ultima singulo-

rum pagina notati. Inscriptiones, litterae initiales maximae rubro liquore distinctae, in ff. 105^{v}–119^{v} omissae. Emendationes in ff. 121. 125. 150.

Μητροφάνης μοναχὸς ὁ σοφός partem alteram (ff. 170–231) exaravit, quae fasciculis constat octo quaternionibus (praeter ultimum sex foliorum) propria enumeratione notatis.

Officinarum chartariarum signa: (ff. 1–81) incus cum cruce desuper (cf. Briquet 5956), (ff. 84–85. 121–142^{f}) trimontium (cf. Briquet 11719), (ff. 143–169) littera *O* (?), (ff. 170 ss.) forfices (cf. Briquet 3670). Scriptura vacant ff. 132^{a-b}. 142^{a-f}. 153^{r}. 169^{a-d}. 231.

Inter libros Sixti IV noster fortasse recensetur (Muntz et Fabre, *La bibliothèque*..., p. 248: « Beati Dorothei Sermones quidam et Moralia. Ex papiro in rubeo ». F. I manu saec. XV–XVI: *B. Dorothei Sermo(n)es quidam*.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

664 (olim 1008). Saec. XV, chartac., mm. 213 × 143, ff. I. 110, linn. 30.

1 (ff. 1–39) **Georgidis monachi** gnomologium editione (M. 117, 1057–1164) plenius, lacunis resarcitis (ff. 3, 6–4^{v}, 3) inter *ἑώρακεν* et *Αἰσχρὸν* (M. 1064 C 13–14), (ff. 8, 21–9^{v}, 3) inter *νοῦς* et *ὁ δὲ ἄκακος* (M. 1077 C 15), (ff. 13, 11–14, 27) inter *περίεργον* et *ἐνεργὸς* (M. 1092 B 6–7), (ff. 18, 20–19^{v}, 1) inter *νοσήματος* et *ὠφε]λοῦν* (M. 1105 A 12–13), (ff. 23, 15–24, 30) inter *σύζυγος* et *τε]θνηκότες* (M. 1120 B 10–11), (ff. 28, 20–29^{v}, 5) inter *φύσιν* et *ἄνευ* (M. 1133 B 13), (ff. 33^{v}, 15–35, 9) inter *κρατεῖσθαι* et *τύχη* (M. 1149 B 9).

2 (ff. 39–110) ⟨**s. Maximi** loci communes⟩ editis breviores (M. 91, 721–1017). *Hec similia sunt sermonibus S. Maximi per excerpta a Combefisio edita* notavit ⟨L. Zaccagni⟩.

Fasciculi quattuordecim quaterniones, exceptis *α'* binione et *ς'* senione. Inscriptiones, auctorum nomina, litterae initiales rubro liquore distincta. Officinarum chartariarum signa flores (cf. Briquet 6690) et forfices (cf. Briquet 3670). F. 110 imo: *Σωθῆ ὁ ἔχων. ἐλεηθῆ ὁ γράψων* (!). *ἀμήν. τέλος.*

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

665 (olim 838). Saec. XIII, chartac., mm. 250 × 160, ff. I. 235, linn. 31–33.

Euthymii Zigabeni in evangelia Matthaei et Marci (M. 129), hoc est (ff. 1–203^{v}) in Matthaeum; abrumpitur in vv. *ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος* (M. 764 B 12); (ff. 204–235^{v}) in Marcum inde a vv. *Κυρίου ὁ τὴν ἀρετὴν ἐργαζόμενος* (M. 769 C 12); abrumpitur in vv. *καὶ τῆς ἀσθενείας ἐπελάθετο* (M. 844 C 4).

Codex humore inquinatus non sine scripturae damno. Constat fasciculis triginta quaternionibus, praeter *κς'* ex quo decidit bifolium medium (inter ff. 203^{v} et 204) et ultimum nunc foliorum quinque. Textus sacer rubro colore distinctus. Ipsius scribae

manu in textu et in marginibus scholia (e. g. ff. 1. 31^{v}–32. 33^{v}. 37^{v}. 39. 40^{v}. 47. 195. 196). supplementa (ff. 4^{v}. 5^{v} [M. 125 B]. 8 [M. 132 AB]. 19. 21 [M. 165 C]. 35. 38^{v}. 43 [M. 232 A], 51^{v}. 77^{v} [M. 344 AB]. 82^{v}. 97^{v}. 139^{v}. 145. 168^{v}. 171. 181. 187^{v}. 200^{v}), s. Maximi exegeses (*τοῦ ἁγίου Μιχαὴλ* cod., ff. 45^{v}–46 [M. 240 D–241 B]. 172 [M. 656 BD]. 192$^{r\cdot v}$ [M. 725 CD]). Manu posteriore notulae (e. g. ff. 10. 10^{v}. 11), litterae renovatae (e. g. ff. 1. 25–39).

Saec. XVIII, ni fallor (cf. f. 204), liber qui ad pessum ibat restauratus est, margines laciniis chartaceis firmati, folia plura charta translucida hodie crocea omnino contecta (ff. 223. 230. 231. 234. 235). F. 235^{v} imo nota ⟨A. Mai⟩.

F. 1 imo manu saec. XVI: *q(ues)to libro è digno di recopiarsi*; ib. et in folio I *838. v.* | *665. n.*; f. I syllabus saec. XVI medio posterior: *Euthimius in Evang.* | *. Matthei.* | *. 838.*

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et I.-B. Pitra card. bibliothecraii.

666 (olim 444). Saec. XII, membran. (f. 259 chartac.), mm. 335 × 243, ff. VI (III–VI chartac. saec. XVIII). 259 (80–89 negligentia librarii omissis), linn. 30.

Euthymi Zigabeni panopliae dogmaticae tituli undecim priores, seu liber primus (M. 130, 20 D 5–685 D). (ff. 5–9) ⟨prologus⟩ (M. 20 D 5–29 D); (ff. 9–13^{v}) titulus 1; (ff. 13^{v}–43) tit. 2; (ff. 43–55) tit. 3; (ff. 55–67) tit. 4; (ff. 67–69^{v}) tit. 5; (ff. 70–73^{v}) tit. 6; (ff. 73^{v}–103) tit. 7; (ff. 103–121) tit. 8; (ff. 121–129) tit. 9; (ff. 129–130^{v}) tit. 10; (ff. 130^{v}–259^{v}) tit. 11.

Praemittuntur [1] imagines tres affabre in campo aureo pictae: [a] (f. 1^{v}) novem Patres (Dionysius, Athanasius, Basilius, Greg. Nyssenus, Greg. Nazianzenus, Cyrillus, Ioh. Chrysostomus, Maximus, Ioh. Damascenus); insuper versus quattuor (*Εὖ σοι γένοιτο — σεσωσμένος*, M. 12 AB); [b] (f. 2) Christus caelo descendens Alexium Comnenum benedicit; insuper versus quattuor (*Ἡμεῖς μὲν — οὐρανίους*, M. 12 B); [c] (f. 2^{v}) Christus in solio sedens imperatorem benedicit librum offerentem; insuper versus quattuor (*Πολλοὶ — αἰωνίως*, M. 12 B). [2] (ff. 3–4) versus iambici (*Ἡ βίβλος αὕτη τοῦ κρατίστου δεσπότου — εὐμήχανον τὸ χρῆμα πιπτέτω φθόνος*, M. 18 C–20 C)· [3] (f. 4^{v}) index libri inscriptus *Τῶν δύο βιβλίαν τῆς δογματικῆς πανοπλίας τὸ α', τίτλοι τοῦ πρώτου βι(βλίου) ια'.* Quae omnia latine interpretantur a viro docto saec. XVIII ni fallor in ff. chartaceis III–VI.

Liber accurate perscriptus. Fasciculos complectitur *λα'* quaterniones (exceptis *ιθ'. κδ'. λα'* foliorum septem) in prima singulorum pagina signatos et folia praevia decem (ff. I–4). Inscriptiones, versus ff. 1^{v}–4, *πίναξ* f. 4^{v}, litterae initiales maximae rubro liquore exarata.

F. I manu saec. XVI: *Euthymij Monachi Zigabenij* | *Dogmatica panoplia. titulis 24 diuisa.* | *quor(um) hic XI solu(m) habes. cœtera in Altero tomo*; eadem manu in f. 5

summo: ***Euthymij Monachi Zibaneij. Dogmatica panoplia*** In sectura inferiore libri clausi inscriptionis (numeri? litterae?) vestigium.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

667 (olim 445). Saec. XIV, chartac., mm. 345 × 270, ff. 459, linn. 30-32. Ordo foliorum restituendus: 1–125^{v}. 134–149^{v}. 126–133^{v}. 150 ss.

Euthymii Zigabeni panoplia dogmatica (M. 130). (ff. 1–5) prologus; (ff. 5-9^{v}) titulus 1; (ff. 9^{v}–36^{v}) tit. 2; (ff. 36^{v}–47) tit. 3; (ff. 47–58) tit. 4; (ff. 58-60) tit. 5; (ff. 60-63^{v}) tit. 6; (ff. 63^{v}–80^{v}) tit. 7; (ff. 80^{v}–96^{v}) tit. 8; (ff. 96^{v}–104^{v}) tit. 9; (ff. 104^{v}–105) tit. 10; (ff. 105–125^{v}. 134–149^{v}. 126–133^{v}. 150–226^{v}) tit. 11; desiderantur vv. *μεσολαβοῦ]σης παραλλαγῆς — διὰ τὸ ἴσον ἀναι|* (M. 668 C 2–669 D 8) uno folio post 221^{v} perdito et tituli conclusio inde a vv. *οὐ φύσεώς εἰσι γνωρίσματα* (M. 685 B 6) foliis duobus post 226^{v} item perditis; (ff. 228–288^{v}) tit. 12 praemisso (f. 227) *πίνακι* sequentium rubris litteris distincto; subnectitur (ff. 288^{v}–290^{v}) *παράτιτλος*, nempe **Photii** de Spiritu sancto contra veteris Romae asseclas libellus (M. 102, 392–400) et nota: *ἐπεὶ δὲ καὶ περὶ τῶν ἀζύμων ζυγομαχοῦμεν πρὸς τοὺς τῆς παλαιᾶς, ὡς εἴρηται, Ῥώμης, ζήτησον τὰ περὶ τῶν ἀζύμων εἰς τὸν κατὰ Ἀρμενίων εἰκοστὸν τίτλον*; (ff. 291–308^{v}) tit. 13, ed. 14; (ff. 308^{v}–333^{v}) tit. 14, ed. 15; (ff. 333^{v}–358^{v}) tit. 15, ed. 16; (ff. 358^{v}–360) tit. 16, ed. 17; (ff. 360–364^{v}) tit. 17, ed. 18; (ff. 364^{v}–382^{v}) tit. 18, ed. 21; (ff. 382^{v}–385^{v}) tit. 19, ed. 22; (ff. 386–391^{v}) tit. 20, ed. 23; (ff. 391^{v}–419^{v}) tit. 21, ed. 24 et 25; (ff. 420–426) tit. 22, ed. 26; (ff. 426–442) tit. 23, ed. 27; (ff. 442^{v}–452) tit. 24, ed. 28, des. *καὶ ἀλλοτριουμένῳ Θεοῦ* (M. 1360 C 15). Sequitur (ff. 452–459^{v}) *παράτιτλος*, nempe excerptum ex epistola **Photii** (I, 8) ad Michaelem Bulgariae de septem conciliis oecumenicis (M. 102, 632 A 12–656 A 12). In marginibus ff. 33. 45. 57^{v}. 96^{v}. 103^{v} scholia, ut in codice Mosquensi (M. 113 n. 1, 149 n. 5, 189 n. 1, 305 n. 7, 325 n. 8); aliud in f. 32.

Codex humore inquinatus non sine scripturae damno. Constat duabus partibus in unum conflatis. Prior (ff. 1–226^{v}) fasciculos complectitur viginti novem quaterniones, si excipias primum et ultimum utrosque ad quinque folia nunc redactos; ordo fasc. *ιζʹ–ιθʹ* temporibus antiquis iam turbatus, ut edocent notae ff. 125^{v}. 133^{v}. 149^{v} manu minuta saec. XV adstructae. Partem alteram (ff. 227–459) efficiunt fasciculi 29 quaterniones (excepto primo foliorum septem) propria enumeratione distincti atque folia duo, ex quibus ultimum recentius suppletum est.

Inscriptiones, numeri, litterae initiales maximae, scholia rubro colore distincta. Supplementa brevia in ff. 23. 33^{v}. 47^{v}. 135^{v}. 249. 250^{v}.

F. 459^{v} adiectum est frustum chartae epistolam exhibens lingua graecitatis infimae descriptam; in fine nomen *Αντο^υ Μεντζο^λ* (Menzoli?). Margines nonnulli laciniis chartaceis refecti. Ff. 97^{v}. 227^{v} vacua. F. 1 imo nomen *Νηκόλαιος*.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

668 (olim 446). Ann. 1305-6 (f. 374), chartac., mm. 330 × 260, ff. I. 377 (I. 328. 330. 333 recens add.), coll. 2, linn. 40.

1 **Euthymii Zigabeni** panoplia dogmatica (M. 130); praecedunt (f. 1) versus *Πρόγραμμα βίβλου τῆσδε τῆς τῶν δογμάτων — εὐμήχανον τὸ χρῆμα, πιπτέτω φθόνος* (M. 19–20). (ff. 1–3^{v}) prologus editione fusior; (ff. 3^{v}–6) titulus 1; (ff. 6^{v}–22^{v}) tit. 2; (ff. 22^{v}–29) tit. 3; (ff. 29–35^{v}) tit. 4; (ff. 35^{v}–37) tit. 5; (ff. 37–39^{v}) tit. 6; (ff. 39^{v}–51) tit. 7, brevi supplemento addito; (ff. 51-61^{v}) tit. 8 ordine paullo diverso; (ff. 61^{v}–66) tit. 9; (ff. 66–67) tit. 10; (ff. 67–147^{v}) tit. 11 paullo fusior (e. g. ff. 104^{v}–105^{v} ⟨s. Athanasii⟩ *δήλωσις ἐν ἐπιτομῇ κατὰ Ἀρειανῶν καὶ Εὐνομιανῶν* inter M. 498 D 13 et 500 A inserta); (ff. 147^{v}–190) titulus 12 paullo fusior (ff. 183^{v}-184 supplementum inter M. 849 A 11 et 12; ff. 190–191 **Photii** libellus contra veteris Romae asseclas: M. 102, 392-400); (ff. 191–202^{v}) tit. 13, ed. 14; (ff. 202^{v}–220) tit. 14, ed. 15; (ff. 220–237) tit. 15, ed. 16; in fine nota: *ζήτ(ει) τοὺς δύο τίτλους* [16 et 17 (ed. 17 et 18)] *κατὰ Ἀφθαρτοδοκιτ(ῶν) καὶ Θεοπασχιτ(ῶν) ἐν τῷ τέλ(ει) τῆς βίβλου*, nempe in ff. 374^{v}–377; (ff. 237–249) tit. 18, ed. 21; (ff. 249–251^{v}) tit. 19, ed. 22; (ff. 251^{v}–255^{v}) tit. 20, ed. 23; (ff. 255^{v}–268^{v}) tit. 21, ed. 24; subnectitur nulla facta distinctione (ff. 268^{v}, col. dext. lin. 5–275^{v}) tit. ed. 25; (ff. 275^{v}–279^{v}) tit. 22, ed. 26; (ff. 279^{v}–290^{v}) tit. 23, ed. 27; (ff. 290^{v}–296^{v}) tit. 24, ed. 28; des. in vv. *ἀποτυγχάνοντι καὶ ἀλλοτριουμένῳ Θεοῦ* (M. 1360 C 1). Sequitur (ff. 296^{v}–301^{v}) excerptum ex **Photii** epistola (I, 8) de septem conciliis (M. 102, 632 A 12-656 A 12).

2 **Nicolai Methonensis** [1] (ff. 302–313^{v}) adversus Latinos de Spiritu sancto, *Νικολάου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Μεθώνης πρὸς Λατίνους περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὅτι ἐκ τοῦ Πατρός, οὐ μὴν καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεται. Εὐχὴ τάξιν ἐπέχουσα προοιμίου.* Inc. *Βασιλεῦ οὐράνιε παράκλητε ἀγαθέ*, des. *καὶ ἀπὸ τῆς πλάνης ἐπιστρέψαι πρὸς τὴν παρ' αὐτοῦ σοι δεικνυομένην ἀλήθειαν, εἰς δόξαν κ. τ. λ.* In fine oratio (*Τῆς σοφίας ὁδηγέ, φρονήσεως χορηγέ — σὺ διδούς μοι λόγον, ὁ τοῦ Πατρὸς λόγος*). [2] (ff. 313^{v}–327) adversus Latinos de azymis; inc. *Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιήσαμεν, ὦ Λατῖνε φίλε*, des. *τῆς μιᾶς θεότητός τε*

καὶ βασιλείας, ᾗ πρέπει κ. τ. λ. Neutrius libelli editionem prae oculis habere potui.

3 Leontii Byzantii (?) de sectis, nempe [a] (f. 329$^{r\cdot v}$) vv. *διὰ Μωυσέως τοῦ προφήτου — Ἀριθμοὶ ἐν οἷς* (= ex act. 1 et 2; M. 86, 1197 A 13–1201 A 10), [b] (ff. 331–332^{v}) vv. *ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν, ὅτι μὲν — κινήματος τῆς ἐν Χαλκη* | (= ex act. 2 et 3; M. 1205 A 2–1212 D 12), [c] (ff. 334–346^{v}) vv. *ἀνατρέ]πουσιν οἱ ἅγιοι πατέρες κ. τ. λ.* (M. 1217 A 7–1268); actioni 9 subnectitur (ff. 344–345) florilegium ex altero Leontio excerptum; cf. quae scripsi in *Revue des sciences religieuses*, 1930, pp. 557–576 (= nn. 19. 24. 25. 31. 37. 41. 42. 50. 81. 87).

4 (ff. 346^{v}–365^{v}) ⟨**Pamphili**⟩ capitulorum diversorum seu dubitationum solutio de recta erga Christum religione (ed. A. Mai, Novae Patrum Bibliothecae t. II, p. 597–653).

5 epistolae diversorum episcoporum ad Petrum Antiochiae episcopum de Trisagio (ed. E. Schwartz, *Publizistische Sammlungen zum Acacianischen Schisma*, in *Abh. d. Bay. Ak. d. Wiss. Phil.-hist. Abt.* N. F. Heft 10, 1934, p. 125 ss.). [1] (ff. 365^{v}–366) ep. Anteonis episc. Arsinoes (p. 125–126), [2] (ff. 366–369) ep. Gelasii papae ad episcopos Syriae (p. 126–130), [3] (f. 369$^{r\cdot v}$) ep. Pamphili episc. Abydi (p. 130–132), [4] (ff. 369^{v}–370^{v}) ep. Asclepiadis episc. Trallium (p. 132–134), [5] (ff. 370^{v}–371) ep. Fausti episc. Apolloniadis (p. 134–135), [6] (ff. 371–372^{v}) ep. Quintiani episc. Asculianorum (p. 135–138), [7] (ff. 372^{v}–373^{v}) ep. Felicis papae pro damnatione Petri Fullonis (p. 139–140),

6 (ff. 373^{v}–374) **Theodori Abucarae** opusculum 22 (M. 97, 1552–1553).

Subscriptio (f. 374): † *ἐτελειώθ(η) ἡ παροῦσα βίβλος ἐν ἔτει ,ϛωιδʹ ἰνδ. δʹ. καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες εὔχεσθε τῷ γράψαντι Νίφωνι τῷ ἁμαρτωλῷ μοναχῷ* (cf. Mai, op. cit., p. 662); inferius: *δέλτος Ἀθανασίου ἱερο(μον)άχ(ου).*

Codex humore et blattis laesus, non sine magno scripturae detrimento in initio praecipue et in fine. Constabat olim foliis 378 (cf. nota f. 377), ex quibus 302 et insequentia ex proprio corpore avulsa et in tribus libris translata (302–326 in Vat. gr. 1111, ff. 189–213; 329–359. 368–377 in Vat. gr. 1904, ff. 14–56 ordine turbato [22–26. 14–21. 29–44. 47–56]; 360–367 in Vat. lat. 7153, ff. 12–19) anno 1918 in locum suum reposita sunt (cf. nota ⟨Ioh. Mercati⟩ f. I averso agglutinata); eodem tempore chartae nonnullae tenuissima tela pluries adhibita instauratae sunt, folia singula 1–377 typis notata.

Fasciculi quadraginta octo in ultima uniuscuiusque pagina signati (e g. ff. 14^{v}. 46^{v}. 62^{v}. 246^{v}. 335^{v}. 375^{v}); quaterniones sunt praeter 1 nunc foliorum sex duobus primis perditis, 42 foliorum novem (ex quibus f. 327 ⟨a Viviano Brunoro⟩ suppletum est, ff. 328. 330. 333 vacua recens inserta), 48 par foliorum. Inscriptiones, litterae initiales maiores rubrae. Scholia aut notulae rubro liquore exarata (f. 24) in M. 129 D 5–6 *τῶν ἐσχάτων ἀπηχημάτων*, 132 A 8 *οὐδενὶ μέρει*, 132 B 1 *ἐπαφὴν*; (f. 24^{v}) in 132 D 3 *ἑνὶ καὶ πλήθει*; (ff. 29^{v}–30^{v}) in 160 A 9–164 B 4; (ff. 32$^{r\cdot v}$) in 172 C 15–173 A 3; (f. 241) in 1125 D 1 *ἐκεῖνος ὁ μοναχός.*

Correctiones brevissimae in ff. 24^{v}. 31, supplementa in ff. 44^{v}. 61^{v}, monocondylium in f. 127 (cf. f. 35), A. Mai annotationes in ff. 329. 334. 335^{v}. 336. 344. 345. 345^{v}. 346^{v}. 360. 365^{v}. 369. 370^{v}. 371. 372^{v}. 373^{v}.

F. 374 nota emptionis † *αὕτη ἡ δέλτος ἡ δογματικὴ πανοπλία καὶ ὁ θεολόγος ἠγοράσθην παρ' ἐμοῦ πρωτονοταρίου Καστορίας εἰς ἄσπρ(α) καινούρια M̄*; inferius voces duae compendio expressae et annus 14. 9 [,ϛϡ (ι? λ?) ζ]; in eodem folio summo et imo expensarum notae ab Italo quodam in Graecia vivente, ni fallor, lingua vulgari descriptae.

Vetus integumentum ex corio rubro saec. XVIII; eiusdem dorsum refectum insignia praeferebat Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii. Novum integumentum ex membrana; in dorso tesserae gentiliciae Benedicti XV et Fr. Cassetta card. bibliothecarii (1914–1919).

669 (olim 866). Saec. XIII-XIV, membran., mm. 277 × 203, ff. 263, linn. 35–37.

Euthymii Zigabeni [1] (ff. 2–248^{v}) in psalmos (M. 128). Praecedit (f. 1$^{r\cdot v}$) *πίναξ τῶν ψαλμῶν.* Desiderantur in praefatione vv. *Τί γοῦν τὸ μετὰ τοῦτο — καὶ τῆς θεοπατορίας* (M. 45 C 2–48 D 7) atque vv. *εἰσαγομένων στοιχείωσις — καὶ σοφὸν καὶ Θεόν* (M. 52 B 8–C 12). [2] in cantica, nempe (ff. 249–250) cant. Moysis Ex. 15, 1–19; (ff. 250–254^{v}) cant. Moysis Ex. 32, 1; (ff. 254^{v}–255^{v}) cant. Annae; (ff. 255^{v}–258) cant. Habacuc; (ff. 258–259^{v}) cant. Isaiae, *προσευχὴ Ζαχαρίου τοῦ προφήτου* cod.; (ff. 259^{v}–260^{v}) cant. Ionae; (ff. 260^{v}–262^{v}) cant. trium puerorum (Dan. 3, 26–83); (ff. 262^{v}–263) cant. B. M. V.; (ff. 263$^{r\cdot v}$) canticum Zachariae.

Codicem efficiunt fasciculi 33 quaterniones (exceptis *βʹ* et *κβʹ* septem foliorum) in prima ultimaque singulorum pagina signati et folium unum praemissum. Inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae. Editionis lacunae (M. 45, 137, 1064) resarcitae; commentarius ps. 67 des. *τῶν ἀντιλεγόντων Ἰουδαίων* (M. 689 C 7) *τῶν τὰ προφανῆ καὶ ἀναντίρρητα πειρομένων διαβάλλειν.* Nota in f. 207. In sectura inferiore libri clausi inscriptionis vestigia.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

670 (olim 858). Saec. XVI med., chartac., mm. 307 × 211, ff. I. 220, linn. 18.

Iohannis Methonensis sermones, *Ἰωάννου ἐπισκόπου Μεθώνης τοῦ Πλουσιαδιανοῦ διδασκαλίαι ἐν εἴδει τῆς ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας* cod. [1] (ff. 1–7^{v}) *τῇ αʹ τετάρτ(η). Ἀρχόμεθα τῆς διδασκαλίας τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης τεσσαρακοστῆς*: in Matth. 6, 16; inc. *Λόγοι εἰσιν οὗτοι τῆς θείας καὶ ἱερᾶς γραφῆς*, des. *μακαρίαν ζωὴν εἰς ἣν ὁ Κύριος εἰσάξει ἡμᾶς κ. τ. λ.*; auctores varii citantur, inter quos s. Thomas Aquinas. [2] (ff. 8–13) *τῇ πέμπτῃ τῆς αʹ ἑβδ.*, in Matth. 8, 6; inc. *Σήμερον θαμβεῖται φρίττουσα ἡ λογικὴ ψυχή*, des. *ἐν τῷ τοιούτῳ ὡραιωτάτῳ παλατίῳ ὃς ζῇ καὶ βασιλεύει κ. τ. λ.*; citantur inter alios ss. Anselmus et Th. Aqui-

nas. 3 (ff. 13–18v) τῇ ἕκτῃ τῆς α' ἑβδ., in Matth. 6, 2–3; inc. Ἐπειδὴ ἐν ταῖς παρελθούσαις ἡμέραις, des. ἔνθα ἕξομεν ἀπόλαυσιν καὶ ἑπομένως μακαριωθῆναι εἰς ἀτελευτήτους αἰῶνας αἰώνων, ἀμήν. 4 (ff. 19–22) τῷ σαββάτ(ῳ) τῆς α' ἑβδ., in Matth. 14, 24; inc. Σήμερον ἐξηγήθητι τὸ εὐαγγέλιον κατὰ τὸ γράμμα, des. ἐν δὲ τῷ μέλλοντι ἐν δόξῃ κ. τ. λ. 5 (ff. 22v–26v) κυριακὴ πρώτη τῶν ἁγίων νηστειῶν, in Matth. 4, 1 ss.; inc. Ὄντως ὥσπερ ἠθέλησεν ὁ ἡμέτερος λυτρωτής, des. ἀοράτῳ μόνῳ σοφῷ Θεῷ τιμὴ κ. τ. λ. 6 (ff. 27–31) τῇ β' τῆς δευτ. ἑβδ., in Matth. 25, 34; inc. Βουλόμενος σήμερον ἱκανοποιῆσαι τὸ εὐαγγέλιον; in summo marg. initium homiliae paullo diversum Ἐπειδὴ βούλομαι κ. τ. λ.; des. τῆς φωνῆς ἐκείνης γένοισθε ἄξιοι Δεῦτε κ. τ. λ. 7 (ff. 31v–35v) τῇ τρίτῃ τῆς δευτ. ἑβδ., in Matth. 21, 10; inc. Βούλομαι, ἵνα ἡμεῖς σήμερον γνωσόμεθα ἐν τῇ παρούσῃ διδασκαλίᾳ, des. καὶ ἡμᾶς τῆς οὐρανίου αὐτοῦ βασιλείας, ἀμήν. 8 (ff. 36–39v) τῇ δ' τῆς δευτ. ἑβδ., in Matth. 12, 38; inc. Ἔπεστιν ἡμῖν εἰδέναι τῇ ἐνεστώσῃ ἡμέρᾳ, des. καὶ ἐρεῖς ὡς θέλεις ἐνταῦθα, ἀμὴν. 9 (ff. 40–43v) τῇ ε' τῆς δευτ. ἑβδ., in Matth. 15, 22; inc. Ἡ ταλαίπωρος καὶ ἀθλία ψυχὴ καταδικασθεῖσα, des. μετὰ πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος αὐτῷ εὐαρεστησάντων ἁγίων, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.; citantur Virgilius, Macrobius, s. Augustinus. 10 (ff. 44–47v) τῇ ς' τῆς δευτ. ἑβδ., in Ioh. 5, 3; inc. Σήμερον ἡ ἁγία μήτηρ ἐκκλησία, des. ἐν δὲ τῇ ἄνω μακ(α)ρ(ίᾳ) ζωῇ δόξαν, ἀμήν. 11 (ff. 48–51) τῷ σαββάτῳ τῆς β' ἑβδ., in Matth. 17, 4; inc. Σήμερον ὁ μακάριος καὶ θεῖος ἀπόστολος Πέτρος, des. χαῖρε, μῆτερ τῆς δικαιοσύνης, ἀμήν. 12 (ff. 51v–55v) τῇ β' κυρ. τῶν νηστειῶν, in Matth. 17, 6; inc. Θέλοντες ἡμεῖς κατανοῆσαι τὴν εὐθεῖαν ὁδόν, des. ἐν δὲ τῷ μέλλοντι θεῖαν δόξαν, ἀμήν. 13 (ff. 56–59) τῇ β' τῆς γ' ἑβδ., in Ioh. 8, 21; inc. Ἐπάνω τοῦ κειμένου τούτου ὁ Κύριος ὁ τῆς καλῆς τύχης, des. καὶ δώσει σοι τὴν χάριν καὶ τελευταίαν δόξαν, ἀμήν. 14 (ff. 59v–64) τῇ γ' τῆς γ' ἑβδ., in Matth. 23, 3; inc. Βουλόμενος σήμερον ὁ ὕψιστος Θεὸς κατὰ πάντα ἑρμηνεῦσαι, des. καὶ τηρεῖτε ἵνα ἐπιτύχητε τῆς Χριστοῦ βοηθείας καὶ δόξης κ. τ. λ. 15 (ff. 64v–68) τῇ δ' τῆς γ' ἑβδ., in Matth. 20, 24; inc. Σήμερον πραγματεύεται ἐν τῷ ἁγίῳ εὐαγγελίῳ, des. διαμένειν ἐν ταπεινώσει καὶ ἐν πτωχείᾳ, δι' ἧς ἀξιωθείημεν κ. τ. λ. 16 (ff. 68v–72) τῇ ε' τῆς γ' ἑβδ., in Luc. 16, 23; inc. Ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία σήμερον διηγεῖται, des. ἐν τῇ ἐπεκδύσει τῆς χοϊκῆς ταύτης σαρκὸς καὶ γενόμεθα κληρονόμοι κ. τ. λ. 17 (ff. 72–75v) τῇ ς' τῆς γ' ἑβδ., in Matth. 21, 41; inc. Σήμερον διαλαμβάνει ἡ εὐαγγελικὴ φωνὴ περὶ τοῦ πταίσματος τῆς ἀχαριστίας, des. ἀποδοῦναι τῶν ἀγαθῶν ὧν ἔλαβεν, ὧν καὶ ἡμεῖς γενοίμεθα μέτοχοι κ. τ. λ. 18 (ff. 76–79v) σαββ. γ' τῶν νηστειῶν, in Luc. 15, 13; inc. Ἐβουλόμην καὶ ἤθελον... ἵνα σήμερον μεθ' ἡμῶν κομίσητε, des. κἀγὼ ἔρριψα τὸν ἐμὸν πατέρα. Καὶ λοιπὸν ἔκαμες τὴν ἐκδίκησιν, ἄφες τὴν τρίτην ἀρχικὴν μερίδα, καὶ εἰπὲ ἐκ τῶν θαυμάτων τῆς θεοτόκου καὶ εἰπὲ ἕνα λόγον κ. τ. λ. 19 (ff. 80–84v) κυριακὴ γ' τῶν

νηστειῶν, in Matth. 12, 25; inc. Πάντα τὰ κτίσματα ὅσα καὶ ἅπερ ἐκτίσθησαν, des. εἰς χεῖράς σου εἰσιν πᾶσαι αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς. εἶτα ποίησον τέλος. 20 (ff. 85–88v) τῇ β' τῆς δ' ἑβδ., in illud Καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες (?), de ira; inc. Ἐπειδὴ τῇ παρελθούσῃ ἡμέρᾳ ... δι' ἀμοιβὴν τῆς ζωῆς, des. ὅτι αὐτοὶ ὀφείλουσιν ὀνομασθῆναι υἱοὶ τοῦ Θεοῦ. Ἔασον τὴν τρίτην μερίδα καὶ εἰπὲ ἓν θαῦμα τῆς θεοτόκου καὶ ποίησον τέλος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 21 (ff. 89–92) τῇ γ' τῆς δ' ἑβδ., in Matth. 18, 15; inc. Σήμερον ὁ ἡμέτερος διδάσκαλος, des. ἕξητε τὴν οὐράνιον Ἱερουσαλὴμ κατοικητήριον, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. 22 (ff. 92v–96v) τῇ δ' τῆς δ' ἑβδ., in Matth. 15, 11; inc. Ἐν τῷ παρόντι ῥητῷ τοῦ εὐαγγελίου, des. ἀγαθοὶ καὶ καλοὶ χριστιανοὶ ἵνα τοὺς στεφάνους ἀπολάβητε ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. 23 (ff. 97–99v) τῇ ε' τῆς δ' ἑβδ., in Luc. 4, 39; inc. Ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ εὐαγγελίῳ σαφῶς οἴδατε, des. τὴν τοῦ αὐτεξουσίου δύναμιν ὑποτάξατε τῇ θελήσει ἵνα τῆς ἀνωτάτω βασιλείας ἐγκρατεῖς γένοισθε κ. τ. λ. 24 (ff. 100–103) τῇ ς' τῆς δ' ἑβδ., in Ioh. 4, 7; inc. Αὕτη ἡ γυνὴ ἡ ἐκ τῆς Σαμαρίας σημαίνει τὴν λογικὴν ψυχήν, des. καὶ νεκρωθῇ ἡ ἁμαρτία καὶ ἡμεῖς γενόμεθα ἄξιοι κ. τ. λ. 25 (ff. 103–105) σαββάτῳ δ' τῶν νηστειῶν, in Ioh. 8, 11; inc. Ἐγὼ εὑρίσκω ὅτι ἐν τούτῳ τῷ εὐαγγελίῳ, des. Θεὸς χορηγήσῃ ἡμῖν ἐλεημοσύνην, ἐν Χριστῶ κ. τ. λ. 26 (ff. 105–108v) κυρ. δ' τῶν νηστειῶν, in Ioh. 6, 14; inc. Ἐν τῇ παρούσῃ ἡμέρᾳ πραγματεύεται ἐν τῇ ἱερᾷ λειτουργίᾳ, des. οὐκ ὀφείλῃς ἀεὶ ζητεῖν καὶ ἐξετάζειν τὴν αὐτῆς τελειοτ(έ)ρ(αν) σωτηρίαν. Ἀκολούθησον μετὰ ταῦτα ὡς βούλει, ὦ διδάσκαλε, καὶ ὡς δύνασαι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. 27 (ff. 108v–111v) τῇ β' τῆς ε' ἑβδ., in Ioh. 2, 19; inc. Οὗτος ναός ἐστιν ἡ λογικὴ ψυχή, des. ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τὴν χάριν, ἐκεῖσε δὲ τὴν δόξαν, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. 28 (ff. 111v–114v) τῇ τρίτῃ τῆς ε' ἑβδ., in Ioh. 7, 24; inc. Ἀκολουθήσωμεν σήμερον θεωρῆσαι μίαν, des. καὶ τῆς ἐπουρανίου γίνεται κληρονόμος δόξης καὶ βασιλείας, ἐν Χριστῷ ἀμήν. 29 (ff. 115–118) τῇ δ' τῆς πέμπτης ἑβδ., in Ioh. 9, 2; inc. Ἐν ταῖς παρελθούσαις ἡμέραις, des. ἐλέησον, ἔχε ἐπ' ἐμὲ ἐλεημοσύνην ἡμῶν, ἀμήν. 30 (ff. 118–120v) τῇ ε' τῆς ε' ἑβδ., in Luc. 7, 12; inc. Οὗτος ὁ νεανίσκος ὁ τεθνηκὼς σημαίνει τὸν ἁμαρτωλόν, des. ὑμεῖς δὲ τηρεῖτε τὰ εἰρημένα ἵνα εὖ ὑμῖν γένηται, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. 31 (ff. 120v–121v) τῇ ς' τῆς ε' ἑβδ., in Ioh. 11, 36; inc. Ἐφ' ὅσον ὁ ἀγαθὸς καὶ πλήρ(ης) χάριτος ὑπάρχει, des. τῆς αὐτῆς κατανοήσεως δυνηθῶμεν τεύξεσθαι χάριτος, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. 32 (ff. 122–123v) τῷ σαββ. τῆς ε' ἑβδ., in Ioh. 17, 3; inc. Οὐδεὶς ἄνθρωπος δύναται γνῶναι τὸν Θεὸν τελείως, des. καὶ ταύτην ὁλοψύχως πιστεύσασιν, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. 33 (ff. 124–126v) τῇ ε' κυρ. τῶν νηστειῶν, in Ioh. 8, 52; inc. Σήμερον δείκνυσιν ὁ δεσπότης Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν εὐγένειαν, des. τὸν Θεὸν καὶ μεγαλύνατε αὐτὸν ἵνα τῆς δόξης κ. τ. λ. 34 (ff. 127–129v) τῇ β' τῆς ς' ἑβδ., in Ioh. 7, 37; inc. Ἐν τῷ παρόντι εὐαγγελίῳ ὁ ἡμέτερος σωτήρ, des. πινέτω ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ τὴν χάριν, ἐν δὲ τῷ μέλλοντι τὴν ἀΐδιον δόξαν, ἐν

Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀμήν. [35] (ff. 130–132) *τῇ γ΄ τῆς ς΄ ἑβδ.*, in Ioh. 7, 6; inc. *Ἐν τῷ παρόντι εὐαγγελίῳ διηγεῖται Χριστὸς ὁ τῆς ἀληθείας διδάσκαλος*, des. *ἀεὶ ἐστὶν ἕτοιμος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀμήν.* [36] (ff. 132–134) *τῇ δ΄ τῆς ς΄ ἑβδ.*, in Ioh. 10, 3; inc. *Ζητοῦσιν οἱ ἱεροὶ διδάσκαλοι εἰ ἔστι δυνατόν*, des. *γνωρίσῃ ὑμᾶς καὶ πράξῃ ὑμῖν ἐνταῦθα τὴν χάριν, ἐν δὲ τῷ μέλλοντι κ. τ. λ.* [37] (ff. 134–136v) *τῇ ε΄ τῆς ς΄ ἑβδ.*, in Luc. 7, 47; inc. *Ἐν τῷ παρόντι εὐαγγελίῳ διηγεῖται τὴν ἐπιστροφὴν τῆς Μαρίας τῆς Μαγδαλινῆς*, des. *μὴ ἐάσαι ἡμᾶς πεσεῖ(ν) εἰς ὅμοιον πταῖσμα, ἵν᾿ ἔξωμεν κ. τ. λ.* [38] (ff. 136v–138v) ⟨*τῇ ς΄ τῆς ς΄ ἑβδ.*, de Lazaro, Martha et Maria⟩; inc. *Ἐν τῷ παρόντι εὐαγγελίῳ πραγματεύεται περὶ τῆς ἀγαπῆς τοῦ Θεοῦ*, des. *ἠγαλλιάσαντο ἐπὶ Θεὸν ζῶντα, αὐτῷ ἡ δόξα κ. τ. λ.* [39] (ff. 139–141) *τῷ σαββ. τῆς ς΄ ἑβδ.*, in Ioh. 8, 12; inc. *Ἐπακολουθήσωμεν σήμερον... περὶ τῆς θείας ἀγάπης*, des. *γένοιτο πάντας ἡμᾶς τῆς τοιαύτης ὑψώσεως ἐντυχεῖν, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.* [40] (ff. 141v–143v) *τῇ ς΄ κυρ. τῶν ἁγ. νηστειῶν*, in Philipp. 2, 9; inc. *Ἐκλείπ(ει) ἡ αἴσθησις, ἡ γλῶσσα*, des. *αἰώνιον ζωὴν καὶ δόξαν τὴν ἄφθαρτον, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.* [41] (ff. 144–159) eadem die, *περὶ τῆς καταφρονήσεως τοῦ κόσμου*, in Matth. 21, 5; inc. *Ἀγρυπνητέον ἡμῖν ἐστι πᾶσι μετὰ σπουδῆς*, des. *καταφρονήσατε ἐκείνου ἵνα δυνηθεῖτε ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ κερδῆσαι τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ κ. τ. λ.* [42] (ff. 159v–162) *τῇ ἁγ. καὶ μεγ. δευτ.*, in Ioh. 12, 6; inc. *Ἰδοὺ τῇ χάριτι τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν νηστεύσαντος*, des. *καὶ τοὺς ἀμαραντίνους στεφάνους, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.* [43] (ff. 162v–164v) *τῇ ἁγ. καὶ μεγ. τρίτῃ*, in ps. 110, 4 ***Memoriam fecit mirabilium***; inc. *Θέλοντες... ἡμεῖς λαβεῖν τὸν Χριστὸν σήμερον μυστηριωδῶς*, des. *καὶ δυνηθῶμεν ταύτης ἐπιτυχεῖν ἐν τῇ αἰωνίᾳ ζωῇ ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.* [44] (f. 165–170v) eadem die, de s. communione, in Ioh. 6, 56; inc. *Ἐν τοῖς λοιποῖς τῆς ἡμετέρας πίστεως*, des. *ἀπολαύσωμεν αὐτοῦ ἐμφανέστερον, ὅτι αὐτὸς ζῇ κ. τ. λ.* [45] (ff. 171–174) *τῇ ἁγ. καὶ μεγ. δ΄*, in ps. 110, 4 ***Memoriam fecit mirabilium***; inc. *Καὶ σήμερον ἀκολουθοῦντες τῇ ἡμετέρᾳ ἀναγνώσει*, des. *αὔξησιν ἣν ἔχουσιν οἱ λαμβάνοντες τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν, ἀμήν.* [46] (ff. 174v–180v) eadem die, de s. communione, in Ioh. 6, 55; inc. *Οὐκέτι χρὴ ἀναβάλλεσθαι τοῦ λέγειν καὶ διδάσκειν*, des. *ἐν ᾗ βλέψομεν τὸν Θεὸν ὥσπερ ἐστιν, ὅστις ζῇ κ. τ. λ.* [47] (f. 181–182v) *τῇ ἁγ. καὶ μεγ. ε΄*, in ps. 110, 4 ***Memoriam fecit mirabilium***; inc. *Ἡμεῖς ἤδη τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι κατηντήσαμεν*, des. *καὶ τὴν ἄνωθεν δόξαν καὶ μακαρίαν ζωὴν κληρονομήσωμεν ἐν Χριστῷ.* [48] (ff. 183–205v) *τῇ ἁγ. καὶ μεγ. παρασκευῇ*, in passionem Domini; inc. *Λέγουσιν οἱ φιλόσοφοι καὶ οἱ φυσικοί*, des. *σφραγίσαντες τὸν λίθ(ον) μετὰ τῆς κουστωδίας.* [49] (ff. 206–208v) in resurrectionem Domini; inc. *Εἰ καίπερ μεγίστη ἐστὶν ἀγαλλίασις τοῦ εὑρεῖν*, des. *δωρήσηται καὶ τῆς ἐπουρανίου βασιλείας αὐτοῦ μετόχους ἡμᾶς, ὃ καὶ γένοιτο κ. τ. λ.* [50] (ff. 208v–211) *τῇ ἁγ. καὶ μεγ. β΄ τῆς διακαινησίμου*, in Luc. 24, 25; inc. *Ἀκολουθήσωμεν σήμερον τῇ ἁγίᾳ τοῦ Χριστοῦ ἀναστάσει*, des. *καὶ αὐτὸν μὴ ἐπιγνόντων καὶ τὰ λοιπὰ κατὰ τὸ εὐαγγέλιον, αὐτῷ κ. τ. λ.* [51] (ff. 211–214) *τῆς γ΄ τῆς διακαινησίμου*, in Luc. 24, 36; inc. *Ἐπειδὴ ἐν ταῖς παρελθούσαις δύο ἡμέραις*, des. *ὃν κόρον ὁ Θεὸς ἡμῖν χορηγήσει ἐν ταύτῃ τῇ παρούσῃ ζωῇ ἐν χάριτι κ. τ. λ.* [52] (ff. 214–217) *τῇ κυρ. τ. ἁγ. Θωμᾶ*; inc. *Ἠγαπημένοι... διὰ τῆς χάριτος τοῦ παναγάθου καὶ πανοικτίρμονος Θεοῦ ἤδη ἤλθομεν*, des. *ἥτις ποιεῖ ἔξειν ἐν τῷδε τῷ αἰῶνι κόσμῳ τὴν χάριν, ἐν δὲ τῷ μέλλοντι κ. τ. λ.* [53] (ff. 217v–219v) in dominicam resurrectionis; inc. *Ὥσπερ τι λυπηρόν τε καὶ πικρόν*, des. *αὐτὸν ἀπὸ τοῦ θανάτου ἐλθεῖν εἰς τὴν δόξαν.*

Fasciculi viginti novem quaterniones, si excipias *θ΄. ιβ΄. ις΄. ιθ΄. κα΄* terniones atque *κθ΄* foliorum septem. Inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae. Correctiones adhibito signo *γρ.* in ff. 4v. 49. 68v. 80. 167. 174v. 179v. 180. Signum chartae ancora circulo inclusa (Briquet 548). Scriptura vacant ff. I. 220.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

671 (olim 818). Saec. XIV, chartac., mm. 225 × 147, ff. II. 254 (+ 94a. 245a.), linn. 30 circa.

1 ⟨**Michaelis**⟩ **Pselli** ⟨exegeses variae⟩ fere ut in cod. Paris. 1182 (cf. Sathas, *Μεσαιωνικὴ βιβλιοθ.*, V, 1876, p. *ος΄* ss.). [1] (ff. 5–9v) in illud ⟨Gregorii Nazianzeni⟩ *Ὁ πατὴρ οὐσίας ἢ ἐνεργείας ὄνομα* (orat. 29: M. 36, 93 C 10–11); inc. *Πρὸς ἕτερον αὖθις πρόβλημα τῶν τοῦ Εὐνομίου ὁ πατὴρ διαμάχεται* (Sathas 147), des. *τὰ προσόντα πεποιήκασιν.* [2] (ff. 9v–11) in illud *Πῶς δὲ οὐκ ἐν τόπῳ πάντως* (orat. 28: M. 36, 36 B 4); inc. *Πῶς δὲ οὐκ ἐν τόπῳ φησὶν εἴγε φερόμενον* (Sathas 198), des. *καὶ μὴ τοῖς καιριωτάτοις ἐλλείποντας μέρεσιν.* [3] (ff. 11–12v) in illud *Ἄϋλον φήσομεν* (ib. 36 A 9); inc. *Καὶ πάλιν ὁ μὲν περὶ τοῦ ἀσωμάτου λόγος ἀναμεινάτω* (Sathas 197), des. *τὸ μὲν κινεῖται, ὁ δὲ ἀκίνητος ἕστηκεν.* [4] (ff. 12v–14v) in illud I Cor. 4, 18 ***Omne peccatum quod fecerit homo***; inc. *Καὶ μὲν καὶ τἆλλα τῶν ἁμαρτημάτων* (Sathas 150), des. *φύσιν διαλλύει* (!) *καὶ ἀναιρεῖ.* [5] (ff. 14v–16) in illud *Ὡς ἄνθρωπος ὑπάρχω* (Cosmae Hierosolym. hymnus, apud M. 98, 481 B); inc. *Πρὸ τῆς κατὰ μέρος τοῦ « Ὡς ἄνθρωπος ὑπάρχω » ζητήσεώς τε καὶ ἐξηγήσεως* (Sathas 157), des. *τὴν τῶν πραγμάτων ἔχει ἀντίληψιν.* [6] (ff. 16–18) in illud ⟨Gregorii Naz.⟩ *Ὁ μὲν χαλκοῦς ὄφις* (or. 45: M. 653 B 13); inc. *Δοκεῖ πῶς οὗτος πατὴρ ἐναντία τῷ νόμῳ* (Sathas 192), des. *καὶ πρὸς ὑμᾶς ἀνεκοινωσάμην.* [7] (ff. 18–19v) in illud ⟨*Τ*⟩*ί φήσω πρὸς τοὺς τὴν Ἀστάρτην* (orat. 16: M. 35, 960 C 13); inc. *Τί φήσω, φησὶν ὁ μέγας πρὸς τοὺς τὴν Ἀστάρτην* (Sathas 194), des. *τὰ σὰ ἀντακούσεται.* [8] (ff. 19v–20) in illud Zach. 5, 1 ***volumen volans***; inc. ⟨*Τ*⟩*ὸ δρέπανον ὃ τεθέαται Ζαχαρίας πετό-*

μενον (Sathas 188), des. καὶ τὰ ξύλα ἠφάνισεν. 9 (f. 20r-v) in illud Greg. Naz. Ὥσπερ στέφανος δόξης (orat. 42: M. 36, 472 A 4–6); inc. ⟨Ο⟩ὐκ ἔστι τῆς τοῦ θεολόγου Γρηγορίου γλώττης (Sathas 187), des. ἐκ τῆς ὑψηλοτέρας δόξης συνδέδεταί τε καὶ πέπλεκται. 10 (ff. 21–23v) ⟨in illud Luc. 12, 49 *Non veni mittere pacem*⟩ (orat. 40: M. 36, 412 A 1?); inc. ⟨Τ⟩οῦτό φησιν ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν (Sathas 3), des. ἀντὶ τυραννίδος τῇ ἡμετέρᾳ ψυχῇ εἰ καταστησώμεθα. 11 (ff. 23v–25v) in illud ⟨Greg. Naz.⟩ Οἶδε μὲν τρέφειν καὶ πέντε ἄρτοις (orat. 41: M. 36, 433 C 10); inc. Ὑμεῖς μὲν τῶν θεολογικῶν ῥητῶν τοῦτό μοι ζητεῖν ἐοίκατε (cf. Sathas 4), des. τῆς ἡμετέρας ψυχῆς συνεμετρήσαμεν τὴν ἐξήγησιν. 12 (ff. 25v–26v) in illud Luc. 12, 10 *Qui in Spiritum sanctum blasphemaverit*; inc. Ἔστι μὲν κἀν τοῖς μωσαϊκοῖς διδάγμασι ὁ λόγος ἀπόρρητος (Sathas 13), des. καὶ ἐξεικονίσεις ὡς κάλλιστα. 13 (ff. 26v–27) in illud Ioh. 20, 17 *Noli me tangere*; inc. Προπετὲς ἄλλως εἴ τις ἀποροίη πρός τινα γραφικὴν ῥῆσιν (Sathas 12), des. ἡ θειοτέρα συγχωρηθήσεται ἐπαφή. 14 (ff. 27–28v) = supra nº 11, ff. 23v–25v. 15 (ff. 29–31) in illud ⟨Greg. Naz.⟩ Καὶ πολλούς, ὃ φρίττω λέγειν (orat. 32: M. 36, 180 A 8); inc. Κατατρέχων οὗτος ὁ μέγας πατήρ (Sathas 191), des. καὶ ἐπεξεργαστικῶς ἅμα ἐχώρησεν. 16 (ff. 31–33v) in illud Τὰ μὲν δὴ σωματικὰ τοῦ Χριστοῦ (orat. 41: M. 36, 436 B 3–4); inc. Εἰπὼν ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ ὅτι τὰ μὲν δὴ σωματικά (Sathas 193), des. ἐπειδὴ τοῦ πλείονος ἐστερήμεθα. 17 (ff. 33v–37) in illud Τί ποτέ ἐστι τὸ θεῖον (cf. orat. 28: M. 36, 48 B); inc. Ἡ διαλεκτικὴ οὐχ ὡρισμένα τινὰ ἔχει (Sathas 196), des. ἀλλ' εἰ τὸ μὴ ὂν πάντῃ φθαρήσεται. 18 (ff. 37–38v) σδ', in illud Ἔστι διαφορὰ χαρισμάτων (ex sermone in Pentecosten?); inc. Ἠρωτήκατε τίς ἡ τῶν χαρισμάτων διαφορά (Sathas 208), des. καὶ προσηνέστατον τοῖς ῥεύμασι δείξετε. 19 (ff. 38v–40v) σξϛ', in illud Πάντα ἐν πᾶσι κεῖσθαι (orat. 43); inc. Εἰ καὶ πόρρω τοῦ καιροῦ τὸ ἐρώτημα (Sathas 209), des. σκότους μᾶλλον ἢ διαυγείας παραίτιος ἦν. 20 (ff. 40v–42) σθ', in illud Θεὸν σταυρόμενον βλέπειν; inc. Τοιοῦτόν ἐστιν, ὦ φίλτατοι παῖδες, τὸ μὴ θείοις λόγοις προσομιλεῖν (Sathas 213), des. καὶ τὸν λόγον ἐνταῦθα προσορμίσομεν. 21 (ff. 42–43) in illud Δεινὸν γὰρ ἦν ὡς παιδίον κλαυθμυρίζεσθαι (orat. 39: M. 36, 337 B 4–5); inc. Δέον ἐστὶν ὡς ἀληθῶς καὶ ὑμᾶς παιδίων δίκην (Sathas 214), des. δωροῦμαι διάνοιαν. 22 (f. 43r-v) in illud Μὴ φαινώμεθα τῆς θαυμασίας ἀρετῆς κακοὶ ζωγράφοι (orat. 2: M. 35, 421 C 1); inc. Κακός ἐστι ζωγράφος τῆς ἀρετῆς (Sathas 215), des. τὰς τῶν ἐντυγχανόντων τυχάς. 23 (ff. 43v–45v) in illud Οὔτε τοῦ πατρὸς ἐκστάντος τῆς ἀγεννησίας (orat. 39: M. 36, 348 B 12–13); inc. Τὰ περὶ τῶν προσώπων ἄριστα θεολογήσας (Sathas 216), des. τῆς ὀλυμπιακῆς σάλπιγγος. 24 (f. 45v–49) in illud Οἶδα καὶ πῦρ (orat. 40: M. 36, 409 D 5); inc. Ὥσπερ εἰσὶ παρὰ τῷ Σολομῶντι (Sathas 218), des. καὶ αὐτὴν ἐρυγεῖν (!) τὴν ψυχήν. 25 (ff. 49–52)

⟨ ⟩οϛ', ⟨in illud Iob 1, 6 *Et venerunt Angeli Dei*⟩ (Sathas 179; ed. J. Bidez, *Catalogue des manuscrits alchimiques grecs* VI, 1928, p. 180–186). 26 (ff. 52–55) ⟨in illud s. Pauli II Cor. 12, 2 *Scio hominem*⟩; inc. Τὴν μὲν οἰκονομίαν δι' ἣν ὁ μακάριος Παῦλος (Sathas 174), des. εἰς ἕτερον ἀναμεινάτω καιρὸν ἡ ὑπόθεσις. 27 (ff. 55–58) in dictum τοῦ Κλίμακος (Sathas 177; ed. J. Bidez, *op. cit.*, p. 171–176). 28 (ff. 58–60) in illud Luc. 2, 52 *Proficiebat sapientia*; inc. ⟨Κ⟩αὶ τοῦτο τῶν δυσκαταμαθήτων (Sathas 8), des. τὴν τῆς γνώσεως αὐγὴν ἐπιδείξασθαι. 29 (ff. 60–62v) in illud Διὰ πασῶν ὅδευσον τῶν ἡλικιῶν Χριστοῦ καὶ δυνάμεων (orat. 38: M. 36, 332 B 13); inc. ⟨Κ⟩ινεῖ μὲν ἡμᾶς πρὸς τὴν ⟨ἐπί⟩λυσιν τοῦ νῦν προβλήματος (Sathas 25), des. ἡλικιῶν Χριστοῦ καὶ δυνάμεων. 30 (ff. 62v–64v) in illud Ὧν γὰρ τοὺς ἐπαίνους οἶδα (orat. 43: M. 36, 496 A 8–10); inc. Οὐδὲν ἀπεικὸς φιλοσόφους ὄντας ὑμᾶς (Sathas 27), des. καὶ σαφῆ δώσθω τὸν ἔλεγχον. 31 (ff. 64v–67v) in illud Ἔστι τοίνυν ἐξετάσαι πρᾶγμα καὶ δόγμα; inc. Ἔδει μέν, ὦ φίλτατοι παῖδες, μὴ πολυπραγμονεῖν (Sathas 29), des. ἣν καταλάβομεν διηρμενεύκαμεν πρὸς ὑμᾶς. 32 (ff. 67v–72v) in illud Matth. 24, 42 *Vigilate quia nescitis* (orat. 40: M. 36, 425?); inc. Γρηγορεῖτε ὡς ἀληθῶς· τὸ γρηγορεῖτε ὅτι οὐκ οἴδατε (Sathas 30), des. τὴν τῆς γραμμῆς περιάγοιτε περιφέρειαν. 33 (ff. 72v–74) λβ', in illud Ὥτινι μὲν οὖν ἐξεγένετο (orat. 25: M. 35, 1084 C 1); inc. Τῆς θείας ὁ πατὴρ μακαριότητος ἀξιοῖ (Sathas 33), des. πρὸς τὸν δρόμον καὶ ἀντικείμενον. 34 (ff. 74–76v) λε', in illud Eccles. 1, 5 *Oritur sol et occidit*; inc. Οὐ δύο μοι γλῶσσαι ἵνα κατὰ ταύτην τοῖς ἐρωτήσασιν ὑμῖν χαρίσωμαι (Sathas 36), des. κἂν εἰπεῖν ἔχοι ὡς ἄριστα διῃτήθη. Sequitur 35 (ff. 76v–78) sub numero μζ' expositio de arithmetica et geometria, inc. Τοῖς εἰς ἀριθμητικὴν ἄρτι παραγγείλασι δυσάλωτα, des. τῆς ἑτέρων ἐδεῖτο χειρός. 36 (ff. 78–80v) ρμζ', ⟨in illud Γινώσκοντες καλῶς τὸν ποιμένα⟩ (orat. 33: M. 36, 233 B?); inc. Τὴν ἐργασίαν ἐνταῦθα τοῦ παραδείγματος (Sathas 149), des. τοῦ δεξιοῦ περιδράττεσθε. 37 (ff. 80v–82) ρνη', in illud Ioh. 20, 16 *Maria conversa, illa dicit ei* (cf. supra ff. 26v–27); inc. Ὅπερ τοῖς ἀποστόλοις ἦν ὁ Θωμᾶς (Sathas 161), des. ὧν δ' ἐγὼ κατείληφα τοιοῦτό ἐστιν. 38 (ff. 82–84v) ρξθ', in illud Τρισσὴν γέννησιν οἶδεν ὁ Λόγος (orat. 40: M. 36, 360 C 6); inc. Οὐδὲν καινὸν εἰ διαποροῦσιν ἡμῖν συμβέβηκε (Sathas 172), des. φᾶναι τὸν θεῖον ἀπόστολον εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. 39 (ff. 84v–87) ρο', in illud ⟨ὄψει τὰ ὀπίσθια⟩ (orat. 28: M. 36, 29 B 2); inc. Τὴν μὲν οἰκονομίαν δι' ἣν οὐ τὸν Μωϋσῆν μόνον (Sathas 173), des. πρὸς τὴν τῶν ὄντων θεωρίαν ἀκριβῶς ἀναγοίμεθα. 40 (ff. 87–89v) in illud ⟨Μονὰς ἀπ' ἀρχῆς εἰς δυάδα⟩ (orat. 29: M. 36, 76 B 9); inc. Οὐκ ἀποκρύψομαι πρὸς ὑμᾶς, ὦ φίλτατοι παῖδες (Sathas 167), des. πίστει καταλαμβάνεται ἡ τοῦ Χριστοῦ ἀνθρωπότης. 41 (ff. 89v–93) in illud Θεὸς θεοῖς ἑνούμενος (orat. 45: M. 36, 628 A 9); inc.

ʼΕπειδὴ καὶ ὁ μέγας οὗτος ἐτόλμησε πατήρ (Sathas 212), finis humore corruptus. [42] (ff. 93-94^{v}) in illud Prov. 8, 22 *Dominus creavit me* (orat. 30 A 2?); inc. *Σολομὼν μὲν ὁ σοφώτατος* (Sathas 155), des. *ὑμεῖς ἂν αὐτοὶ γνοίητε.* [43] (ff. 94^{v}–97) characteres Gregorii Theologi, Basilii Magni, Ioh. Chrysostomi et Greg. Nysseni (M. 122, 901–908). [44] (ff. 97–98^{v}) *περὶ πολεμικῆς συντάξεως*; inc. *Φιλοσόφω δὲ οὐ πολεμητέον μέν, ἐπιστατέον δέ* (Sathas 95; ed. J. F. Boissonade, Michael Psellus, de operatione daemonum, Norimbergae 1838, p. 120–124). [45] (ff. 98^{v}–100^{v}) *περὶ σεισμοῦ καὶ κινήσεως γῆς*; inc. *Τὸ μὲν ἡμέτερον δόγμα, λογιώτατε ἀδελφέ, περὶ σεισμοῦ* (Sathas 96); finis opellae haud facile dignoscitur foliis pluribus inde a f. 100 humore corruptis et scriptura fere penitus deleta. Haec tamen notanda vidimus: (f. 101$^{r\cdot v}$) quaedam de planetis; (ff. 103^{v}–105^{v}) varia theologica et philosophica, inter quae citantur Iamblicus, Proclus, Sabellius; (ff. 105^{v}–107) astronomica et praesertim de iride; in f. 106 nomina offendes Platonis, Euripidis et Democriti.

2 (ff. 116–133^{v}) ⟨tractatus de Trinitate et processione Spiritus sancti⟩ ex quo pauca tantum expiscari contigit, scriptura humore abolita; inc. *Οὐκ ἔγωγε θαυμάζω, φιλότης, εἴ τιν᾽ ἄγροικος*, des. *ἐνδόξου θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων, ἀμήν.* Citantur B a s i l i u s (f. 121^{v}), C y r i l l u s (ff. 121. 122^{v}), I o h. C h r y s o s t o m u s (f. 121^{v}).

3 (ff. 134–136) *ἐξήγησις μερικὴ περὶ τοῦ ἀστρολάβου*, ut in cod. 223, ff. 133–139. – Ex ff. 137–172^{v} nihil cohaerens deprehendere potui; ex quibusdam verbis huc illucque servatis librum theologicum tamen continuisse erui potest.

4 (ff. 171^{v}–187) ⟨de azymis⟩; haud pauca effluxerunt; finis libelli cum tractatu acephalo cod. 579, ff. 199–220^{v} concinit.

5 Scriptura ff. 187–203^{v} fere evanida; ex his quae legi possunt libellum theologicum de operationibus divinis continebant et ad eundem fortasse spectant illa ⟨**Theodori Prodromi** de processione Spiritus s.⟩ in ff. 204–209^{v} servata, quae inc. mut. *φανερόν ἐστιν ὅτι ὥσπερ τὸν Υἱὸν οὕτω καὶ τὸ Πνεῦμα*, des. *ἔλλαμψιν ἐν αὐτῷ Χριστῷ [ ] ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα κ. τ. λ.*

6 (ff. 209^{v}–212^{v}) eiusdem, *προδρόμου* add. supra, in illud Lucae 1, 17 *Ipse praecedet* (M. 133, 1301–1312).

7 (ff. 213–225) **Philonis Iudaei** de mundo (ed. Mangey II, p. 601–624, ex hoc ni fallor codice).

8 (ff. 225–227^{v}) **Aristotelis** de virtutibus, *περὶ ἀρετῆς* cod. (ed. Bekker, p. 1249–1251); des. ut in cod. 72 (Codd. Vat. gr. t. I, p. 67).

9 (ff. 229–233^{v}) ⟨**Iohannis Pediasimi** observationes in musicam⟩ (ed.

A. J. H. Vincent, *Notice sur trois manuscrits relatifs à la musique*, in *Notices et extraits* ..., XVI, 1847, II, p. 290–314); in fine *τέλος τῶν περὶ τῶν ἐν τῇ μουσικῇ συμφωνιῶν τῆς διὰ δ΄, τῆς διὰ ε΄ καὶ τῆς διὰ πασῶν.* Inseritur (ff. 234–235^{v}) tonorum octo *θέσεις* et *δυνάμεις.*

10 ⟨Anthologiae Palatinae⟩ (f. 233^{v}) XIV, 2. 4; (ff. 233^{v}–236) XIV, 7; (f. 236) XIV, 13; (ib.) XI, 352. Sequuntur *λήμματα εἰς τὰ προκείμενα προβλήματα*, nempe [1] (f. 236$^{r\cdot v}$) *εὑρεῖν ἀριθμὸν τὸν πρῶτον ἀπὸ μονάδος ἔχοντα τὰ διδόμενα μέρη* (*Προκείσθω εὑρεῖν τὸν ἔχοντα τὰ ἐπὶ τοῦ προβλήματος — ἔχει τὰ δοθέντα μέρη*). [2] *σχόλια* **Maximi Planudae:** [a] (f. 236^{v}) inc. *Τὸ καθόλου πρόβλημα τοιοῦτόν ἐστιν*, des. *καὶ ἔχομεν τὸ ζητούμενον*; [b] (ib.) inc. *ʼΕπὶ δὲ τοῦ τῶν βοῶν παραδείγματος*, des. *ἐν δὲ τῷ β^{ρω} ἀγέλαι σμ΄*; [c] (ff. 236^{v}–237) inc. *Τὸ δὲ περὶ τῶν κρουνῶν πρόβλημα μεθοδεύεται οὕτως*, des. *οὕτω δὲ χρὴ ποιεῖν καὶ ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων προβλημάτων.*

11 (ff. 237–238^{v}) **Iohannis Pediasimi** de partu septemmestri et novemmestri; cf. cod. 282, f. 432^{v} (Codd. Vat. gr. t. I, p. XXXVI).

12 (f. 238^{v}) ⟨de novem musis⟩ ut in cod. 216, f. 22^{v} (*ʼΕννέα εἰσὶν αἱ μοῦσαι — ἀλλὰ καὶ ἐννέα μουσῶν*). Ex ff. 239–241^{v} nihil deprehendere potui.

13 (ff. 241^{v}–243^{v}) varia de paschate iudaico et dominico, *ἐρωταποκρίσεις* de cyclis lunari et solari atque methodus inveniendi cyclum lunae; signatur (f. 242) annus ͵ςϡλθ΄ (1430–1431).

14 ⟨in Euclidis elementorum librum I scholia⟩ (ed. Heiberg, Euclidis elementa, vol. V, 1888), nempe (f. 247) 118 inde a vv. *αἱ γωνίαι εἰς ἄνισα τέμνονται* (Heiberg, p. 188, 11–189, 10), (ff. 247–248) 121, (f. 248$^{r\cdot v}$) 124, (ff. 248^{v}–249) 126, (f. 249$^{r\cdot v}$) 130, (f. 249^{v}) 132. Post versus tres († *Γράμματα ἔγραψε γραφίδι τεχνικός* † *ʼΕγραψε κάτεχε μέτριον ἄχολον* † *ʼΑπασι σθεναρὸς ἰσάκις ἀσπίδι ὁμαλὸς φέριστος*) sequuntur (ff. 249^{v}–251^{v}) problematum (Euclidis libr. II?) solutiones.

Folia praevia 1–4 ex duobus codicibus eiusdem aetatis avulsa continent [1] (ff. 1–2^{v}, linn. 33) homeliae apologeticae partem ultimam; inc. mut. *ἄτοπον τὸν μὲν ἰατρὸν μετὰ ἀκριβείας ὑπὲρ τῆς τέχνης ἀγωνίζεσθαι τῆς αὐτοῦ*, des. *ἵνα εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ βιώσαντες καὶ αὐτοὶ τῆς μελλούσης ἀπολαύσωμεν δόξης, ἧς γένοιτο κ. τ. λ.* [2] (ff. 3–4, linn. 23) instructionem asceticam ad fratres monachos; inc. mut. *καὶ τῆς σαρκικῆς ἐπιθυμίας κακῶν*, des. *καὶ ἀνακαλύπτων βαθέα τοῖς μετὰ πόθου ζητοῦσι τὰ βάθη μαθεῖν τὰ τοῦ Πνεύματος, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.* Insequitur (f. 4^{v}) inscriptio *⟨Π⟩ερὶ γνώσεως πνευματικῆς καὶ ὅτι ὁ ἐγκεκρυμμένος* | .

Codex humore laesus non sine magno scripturae damno, quae ex foliis compluribus omnino evanuit. Pars praecipua (ff. 5–227, ut videtur; linn. 34) constat fasciculis

viginti octo quaternionibus (si excipias 17 foliorum quinque, 20 binionem, 21 foliorum septem, 28 quinionem, 29 ternionem) in prima singulorum pagina ima dextrorsum signatis, atque folio uno additicio (228) Manus diversae (cf. ff. 19v. 21. 83. 93). Lacunae apertae in ff. 49. 50v. 84v. 86. 87v. 93v. 94. Signa chartae: circuli duo (ff. 73. 74, Briquet 3206), forfices (ff. 69. 76), gladii duo decussati (ff. 119. 120), lagena (ff. 148. 149, cf. Briquet 6256), litterae *DD* (? ff. 216. 217), luna crescens (? ff. 112–113), securis (f. 125, Briquet 7489), vas quoddam (ff. 103. 104).

Ex codicibus variis eiusdem aevi deprompta sunt folia cetera; eorum forma originalis aegre dignoscitur, compaginibus nonnullis solutis paginisque recentius utcumque inter se coniunctis. Hac ratione sese excipiunt: [a] folia decem (229–238v), 234–235 insiticiis, [b] folia septem (239–245v), [c] par foliorum (245a. 246), [d] fasciculus quaternio unus (247–254). Signa chartae scutum (cf. Briquet 890), unicornui caput (cf. Briquet 15769).

Inter libros Sixti IV noster recensitus videtur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque ...*, p. 246: « Pseli contra Eunomium. Ex papiro in rubro »).

Folia praevia I–4 posterius ni fallor addita sunt ad custodiam. F. I *u. 818 | n. 671*; f. II manu saec. XVI *C. exscribendus. Pselli varia Theologica. et exposit(io)nes in PP. et scripturam*; f. 2v inverso *N° 67* (quem obtegebat frustum chartae cum nota *370*, a nobis f. Ir agglutinatum) *6 Plu*; f. 2r imo monitio: *Que invenies abscissa in hoc libro erant tractatus co(n)tra Latinos.*

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Antonii Tosti card. bibliothecarii.

672 (olim 447). Saec. XIII, chartac., mm. 229 × 155, ff. 291, linn. 24–28.

Michaelis Pselli opera varia. [1] (ff. 2–32) oratio funebris in matrem, *τοῦ φιλοσοφωτάτου καὶ ὑπερτίμου Ψελλοῦ λόγ(ος) ἐπιτάφιος εἰς τὴν ἑαυτοῦ μητέρα, ἔστι δὲ τῶν πάνυ ἐξαιρέτων* cod. (ed. Sathas, *Μεσαιωνικὴ βιβλιοθ.*, V, Parisiis 1876, p. 3-61). [2] (ff. 32–36) monodia in Iohannem patricium (ed. Kurtz-Drexl, Michaelis Pselli scripta minora, Mediolani 1936, p. 145–154). [3] (ff. 36–37v) in illud Gen. 1, 26 *Ad imaginem et similitudinem* (Kurtz-Drexl, p. 411–414). [4] (ff. 37v–48v) de miraculo in Blachernis patrato (ed. Bidez, *Catalogue des manuscrits alchimiques grecs* VI, 1928, p. 192). [5] (ff. 48v–59v) in miracula *ἀρχιστρατήγου* Michaelis (Kurtz-Drexl, p. 120–141, ex hoc codice). [6] (ff. 59v–61) in nepotem adhuc infantem (Kurtz-Drexl, p. 77–81, ex hoc codice). [7] (ff. 61–62v) in cauponem quemdam superbum (Sathas, p. 502–505). [8] (ff. 62v–63) epistola ⟨35⟩ (Sathas, p. 269–270). [9] (ff. 63–70v) *ἐγκώμιον εἰς τὸν μοναχὸν Ἰωάννην τὸν Κρουστουλᾶν ἀναγνόντα ἐν τῇ ἁγίᾳ σορῷ*; inc. *⟨Τ⟩ί τοῦτο; εὐθὺς γὰρ εἰσδεδυκότα με τὸν ναόν*, des. *ὅτι χαρᾶς ἑταίρους προξένους εὕρηκα.* [10] (ff. 70v–75) oratio praecepta amicitiae tradens nepotibus patriarchae Michaelis (Sathas, p. 513–523; in marginibus notae non-

nullae manu saec. XVIII ⟨Laurentii Porzii?⟩ exaratae. [11] (ff. 75–78v) ad patriarcham Michaelem, de auri conficiendi ratione (ed. Bidez, *Catalogue ...*, p. 26–42). [12] (ff. 78v–79) epistola ad Caesarem; inc. *Χαιρέτωσαν τὰ αἰνίγματα*, des. *τοῦ ἐμοῦ οἰκίσμου ἐξέδραμον.* [13] (f. 79) alia epistola (Sathas, p. 291–292, *τῷ κριτῇ τῶν Ὀπτιμάτων*). [14] (ff. 79–102) encomium Nicolai monachi, qui in Olympi monasterio *τῆς ὡραίας πηγῆς* praeses fuerat; inc. *Ὑψηλότεροι μὲν τῆς ἀπὸ τῆς ἐγκωμίων λαμπρότητος*, des. *βαλλομένοις καὶ βάλλουσι καὶ νικήσῃς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα.* [15] (ff. 102v–105) contra obtrectatores; inc. *Ὑμεῖς μὲν οὕτως, λέγω δὲ τοὺς βασκαίνοντας, ἐγὼ δέ*, des. *ἢ ἀνταγωνισταί μοι γενήσεσθε.* [16] (ff. 105–106v) epistola ad magnum drungarium (Sathas, p. 324–326). [17] (ff. 106v–110) in cauponem leges pertractantem (Kurtz-Drexl, p. 69–76, ex hoc codice; cf. P. Maas, *Psellos und Theopompos*, in *Byz.-Neugriech. Jahrb.*, 1937, p. 1–4). [18] (ff. 110v–113v) laus vini; inc. *Οὐκ οἶδα πότερον ὡς ἀνθοσμίαν*, des. *εἴτε τῇ προαιρέσει σου.* [19] (ff. 114–117) *εἰς τ(ὴν) μετ(ὰ) τ(ὴν) μεγ(άλην) κυριακὴν ἑορτὴν τῆς ἁγ(ίας) Ἀγάθης καὶ εἰς τὰς μαθητρίας αὐτῆς* (Sathas, p. 527–531). [20] (f. 117r-v) epistola; inc. *Σὺν ἐπιστολ(αῖς) καὶ τὰ κάρυα*, des. *καὶ τὸ περικράνιον ὀστοῦν τελευταῖον.* [21] (ff. 117v–159v) vita s. Auxentii (BHG. 203; cf. J. Sykoutres, *Θεολογία* II, 1924, p. 352-357). [22] (ff. 159v-160v) epistola; inc. *Πυνθάνῃ μου τί δήποτε τῶν κλινῶν τὰ διάφορα*, des. *ἀλλὰ καὶ ἐκ πετρῶν.* [23] (f. 160v) versus duodecasyllabi 12 in parabolam de fermento farinae; primus *Γυνή, ζύμη, βέλτιστε, καὶ σάτα τρία*, ultimus *ἑβραϊκὸν σήμαντρον οἰκεῖον μέτρον* (Miller, *Manuscrits grecs de l'Escurial*, p. 49, 4–15). [24] (ib.) versus in maledicum insensatum (Fabricius-Harles, X, p. 94). [25] (ff. 160v–163v) laus pulicis (ed. Boissonnade, Michael Psellus de operatione daemonum, Norimbergae 1828, p. 78-84). [26] (ff. 163v–166v) laus pediculi (Boissonnade, p. 85-91). [27] (ff. 166v–168v) laus cimicum (Boissonnade, p. 91–95). [28] (ff. 168v–169v) ad discipulos qui interpretationi ⟨libri Aristotelis de Interpretatione⟩ non interfuerunt (Boissonade, p. 144–147). [29] (ff. 170–172v) in illud, quod in festo Ascensionis Domini dicitur, *Σήμερον τὰ ἅγια Κούνδουρα καὶ αὔριον ἡ Ἀνάληψις* (Sathas, p. 532–536). [30] (ff. 172v–175) *περὶ παραδόξων ἀκουσμάτων* (ed. Westermann, *Παραδοξογραφοι*, Brunsvigae 1839, p. 143–148). [31] (ff. 175–177) allegoria de sphinge; inc. *Ἐπὶ τῶν λεγομένων τελετῶν τὰ μὲν ἄδυτα* (ed. in calce Heraclidis Pontici allegoriarum, Basileae 1544, O 8 — P 4). [32] (ff. 177–178) de sacrificandi ratione; inc. *Περὶ τῆς θυτικῆς ἐπιστήμης ἠξίωσας*, des. *οὕτω τὴν θυσίαν ποιεῖν.* [33] (ff. 178–180) cum discipuli tarde ad conventum scholasticum convenissent (ed. Boissonade, p. 140–144). [34] (ff. 180–184) ⟨ad discipulos⟩; inc. *Ἀλλ' ἐκεῖ μὲν τὰ*

Μίθρου παίζειν, des. *τὴν τέχνην ὁμοῦ καὶ τὴν δύναμιν.* [35] (ff. 184–185v) ep. ⟨Iohanni⟩ Burtzae *βεστάρχῃ* ob obitum fratris eius (Sathas, p. 347–350). [36] (ff. 186–189) monodia in actuarii Iohannis sororem (Sathas, p. 96–102). [37] (ff. 190–196) ⟨monodia in discipulum quemdam⟩; inc. mut. | *θότ⟨ ⟩ καὶ τὰ ἔσχατα ἠτυχηκότας*, des. *θρῆνον δὲ ἀτέκμαρτον ἡμῖν καταλέλοιπας.* [38] (ff. 196–211v) oratio funebris in filiam Stylianam (Sathas, p. 62–87). [39] (ff. 211v–216v) oratio funebris in quemdam amicum et condiscipulum, *εἰς τὸν ἁγιοπετρίτην μαΐστορα* add. ⟨Allatius⟩ (Sathas, p. 87–96). [40] (ff. 216v–235v) oratio funebris in Irenem Caesarissam (Kurtz-Drexl, p. 155–189). [41] (ff. 235v–245) monodia in antistitem dominum Michaelem Radenum; inc. *Τοῖς μὲν ἄλλοις τῶν φιλτάτων, φίλτατέ μοι*, des. *ἰσχὺν τῆς ψυχῆς σου καὶ καρτέραν ἐπὶ τῷ πάθει διδούς.* [42] (ff. 245–248) monodia in Romanum referendarium; inc. *Πολλοὺς ἐγὼ τῶν φίλων τεθνηκότας ἐδάκρυσα*, des. *ἀλλ' οἱ σοὶ λόγοι ἀναπληρώσουσιν.* [43] (ff. 248–249v) contra obtrectatores (Sathas, p. 168–170). [44] (ff. 249v–251) ad suum papam, *πρὸς τὸν αὐτ(οῦ) ἱερέα* add. in marg. (Kurtz-Drexl, p. 65–68). [45] (ff. 251–253v) in discipulum Sergium qui dixerat se numquam morsum a pulice (Kurtz-Drexl, p. 465–469). [46] (ff. 253v–255v) laus Itali (Kurtz-Drexl, p. 50–54). [47] (ff. 255v–257v) ad discipulos de eodem argumento (Boissonade, p. 131–135). [48] (ff. 257v–259v) in proprium grammaticum (Kurtz-Drexl, p. 60–64, ex hoc codice). [49] (ff. 259v–260v) ad protosyncellum de miraculis s. Gregorii Thaumaturgi (Kurtz-Drexl, p. 142–144). [50] (ff. 260v–263v) in illud [Iliadis IV, 125] *Λίγξε βιός, νευρὴ δὲ μεγάλ' ἴαχεν* (ed. Sathas, ***Sur les commentaires byzantins relatifs aux comédies de Ménandre, aux poèmes d'Homère*** etc., in ***Annuaire de l'Association pour l'encouragement des études grecques en France*** IX, 1875, p. 205–210). [51] (ff. 263v–264) epistola; inc. *Τὴν πρόδρομον ἀπέσταλκα*, des. *τοῖς Ἀσκληπιάδαις εἰς ἀμφοτ(ε)ρ( ) αὔταρκες.* [52] (f. 264r·v) versus duodecasyllabi tredecim; inc. *Τοῖς ἓν πνέουσι καὶ συνουσιωμένοις*, des. *καὶ πάντας ὑμᾶς ὡμογνωμονη( )τας.* [53] (ff. 264v–266) in *Ἀκοὴν* dictam, quae Nicomediae sita est (Boissonade, p. 58–62). [54] (ff. 266v–268v) in illud *Εἴ τι ἔφθασεν* (Sathas, p. 537–541), *εἰς τὸ εἰπεῖν ὅτι ἔφθασεν ἢ ἔγραψεν* add. man. post. [55] (ff. 268v–269) de capro emissario (Kurtz-Drexl, p. 417–418, ex hoc codice). [56] (f. 269r·v) ⟨*περὶ τοῦ τῶν ἁμαρτιῶν σχοινίου*⟩ (Kurtz-Drexl, p. 419–420, ex hoc codice). [57] (ff. 269v–270) ⟨in Is. 7, 5–6, ***Filium Romeliae, Ephraim, Tabeel***⟩ (Kurtz-Drexl, p. 421–422, ex hoc codice). [58] (f. 270r·v) in ps. 25, 8 ***Locum habitationis gloriae tuae*** (Kurtz-Drexl, p. 423–424, ex hoc codice). [59] (ff. 270v–272) quaenam sit scriptionum differentia, quarum alteri Chariclea, alteri Leucippe argumento

sunt; inc. *Πολλοὺς οἶδα καὶ τῶν ἄγαν πεπαιδευμένων*, des. *ἐπιτομὰς τῶν χαρακτήρων σοι πεποιήκαμεν.* [60] (f. 272r·v) quid significat Caesaris nomen; inc. *Τὸ τοῦ Καίσαρος ὄνομα κατὰ διαφόρους σημασίας*, des. *οἱ Φοίνικες ἐπωνόμαζον.* [61] (f. 272v) versus in imperatorem Romanum senem *ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῶν λέξεων δηλοῦντες τὸ ὄνομα* *Ῥοδοκρινοπρόσωπος. ὡραῖος. μέδων. | ἀκτῖσι. νίκης. οὐρανοῖ* (?). *σκηπτουχίας*; (ib.) versus alii, *ὅμοιοι* cod., in imperatorem Basilium *Βέβαιον. ἄστρον. σεπτὸν. ἵλασμα. λίαν. | ἔλαμψεν. ἴσχυν. οἴακας. σκηπτουχίας.* [63] (ff. 272v–274v) laus ⟨Theodorae⟩ Augustae, *ἐγκώμιον εἰς τὴν δέσποιναν* cod. (ed. Kurtz-Drexl, p. 1–5). [64] (ff. 274–276v) selentium dictum ab imperatore Michaele Duca (Kurtz-Drexl, p. 351–355, ex hoc codice). [65] (ff. 276v–277v) prosphonematicus in Michaelem Ducam (Kurtz-Drexl, p. 42–44). [66] (ff. 277v–279v) selentium dictum sub imperio dominae Theodorae (Kurtz-Drexl, p. 343–347, ex hoc codice). [67] (ff. 279v–280v) concio in imperatorem Ducam (Kurtz-Drexl, p. 38–41, ex hoc codice). [68] (ff. 281–282v) ⟨oratio⟩ tamquam ex imperatoris persona (Kurtz-Drexl, p. 356–360, ex hoc codice). [69] (ff. 282v–284v) chrysobullus sermo pro Epiphanio protasecretis, *χρυσόβουλλον* cod. (Sathas, p. 213–217). [70] (f. 285r·v) epistola ad ⟨Michaelem Ducam⟩ imperatorem; inc. *Δέσποτά μου ἅγιε, ἀνεθεώρησα τὴν τοῦ λίθου καὶ γραφήν*, des. *εἰρηνικώτερος μᾶλλον ἢ μαχιμώτερος.* [71] (ff. 285v–286) epistola ad Romanum Diogenem (Sathas, p. 228–230). [72] (ff. 286–287) ⟨epistola ad discipulum⟩; inc. *Ἐγώ σε καὶ υἱὸν ὀνομάζω*, des. *καταμαντεύει τὰ πράγματα, χρῶ τῷ εἱρμῷ.* Insequitur [73] (ff. 287–288) exegesis hirmi *Ἡ καλὴ τὸν ὡραῖον* (*Κατ' ἔλλειψιν τοῦ « ἀπέτεκεν » — βαριχνᾶν ὁ πολὺς κατωνόμασε λόγος*) [74] (f. 288) ⟨quid sit *Βαβουτζικάριος*⟩ (Sathas, p. 571–572). [75] (ff. 288r·v) ⟨de Gillo⟩ (Sathas, p. 572–573; paullo longior interpretatio codicis nostri). [76] (ff. 288v–289v) de *Κερατᾶ* nomine (Sathas, p. 525–527).

2 (ff. 289v–290) ⟨**Theophylacti**⟩ Bulgariae versus duodecasyllabi *πρός τινα κατακρίνοντα ἄλλους ὄντας ἱερωμένους*; inc. *Ἐμέμφετο Ζεὺς τοὺς φθορεῖς τῶν παρθένων*, des. *ταῦτα πρὸ ἡμῶν γεῦμα τοῦ πλήρους πίθου.*

3 (f. 290r·v) ⟨**Constantini**⟩ **Stilbae** versus *μονῳδικοὶ κατ' ἐρώτησιν ἐπί τινι εὐφυεῖ νέῳ τελευτήσαντι*; inc. *Ἔδυς φαεινὸν ὄμμα τῶν νέων ἔδυς*, des. *ψυχὰς ἀδελφώζοντες οὐ χοὸς φύσιν.*

4 (f. 290v) Anthol. Pal. XI, 281 (*Γαληνὸς — νέκυας*).

5 (ff. 290v–291) **Euthymii Novarum Patrarum** Quam ob causam crucis signum medio ieiuniorum tempore ad adorandum proponitur? (ed. L. Allatius, De ecclesiae occidentalis atque orientalis perpetua consensione libri tres, p. 1438).

Codicem efficiunt folium unum praevium, fasciculi quaterniones 36 in prima singulorum pagina signati (cf. ff. 34. 50. 218. 231) atque par foliorum (ff. 290. 291). Folia fere omnia humore et blattis laesa, non sine certo scripturae damno, chartis translucidis refecta aut omnino contecta.

F. 1 *Collatum cum codice Manuscripto Leonis Allatii* (Barb. gr. 240) notavit ipse Allatius, qui correctiones varietates omissiones in marginibus ff. 70ᵛ-75. 161ᵛ-166ᵛ. 175-180. 186-188ᵛ. 196-234. 266ᵛ-274ᵛ signavit, additamenta ad f. 177 retulit, f. 187 supplevit.

F. 291ᵛ illustratio Theocriti idyll. 1: Thyrsis praebet versum primum, caprarius poculum replet; ib. legitur: *die 23 Julij 1293 | R(estitutus) a d(omi)no. Jo. de Venetiis.*

F. 1 ⟨manu F. Contelorii⟩: *Hic liber fuit transcriptus* (a Laurentio Portio; v. Vat. gr. 1900) *et repositus est inter alios libros*; in ima pagina *u. 447 | n. 672.* Folio singula bis numerata sunt, olim nempe 1-280 atramento, recentius 1-291 stylo plumbeo; hanc seriem sum secutus.

Inter libros Sixti IV noster videtur signatus (Müntz et Fabre, *La bibliothèque*..., p. 230: « Psellus. Ex papiro in rubeo »).

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX.

673 (olim 617). Saec. XIV, chartac., mm. 275 × 195, ff. I (add.). 195 (+ 173ᵃ), linn. 23.

1 **Prochori Cydonii** ⟨de essentia et operatione liber sextus⟩ et reprehensio **Iohannis Cantacuzeni.**

P a r s p r i m a, seu de lumine thaboritico: ¹ **Prochori** expositio (ff. 1-19) *Ὅτι τὸ ἐν τῷ θαβορίῳ φῶς κτιστόν* (*Ζητητέον τοίνυν πότερον τὸ θεῖον φῶς ἔστιν — ὥσπερ ὁ Θεὸς πάντων τῶν κτισμάτων*), praemisso prooemio *εἰς τὸ περὶ τοῦ φωτὸς ζήτημα* (*Περὶ μὲν οὖν τῶν τῆς ἐνεργείας — συστήσομεν*: ed. Ioh. Mercati, *Notizie di Procoro*..., 1931, p. 13-14). Subsequitur **Iohannis Cantacuzeni** refutatio Prochori inscripta *Τοῦ εὐσεβεστάτου — κτίσμα τοῦτο καλοῦντος* (Mercati, p. 7), hoc ordine distributa: ² (ff. 20-22) prooemium *Λόγοι ἀνόμων — ἐκ Θεοῦ δωρηθείη* (cf. Mercati, p. 7, 243 n. 2), ³ (ff. 23-93) P r o c h o r i loci selecti et eorum reprehensio ab imperatore. Citantur in primis Prochori prooemium (*Περὶ μὲν — συστήσομεν*, f. 1), et *ἕτερον ὃ προεῖπε προοίμιον* (*Τοὺς περὶ οὐσίας — ἔχει δὲ οὕτως*, sub nomine Gregorii Acyndini apud M. 151, 1192-1193), revera libri I prologus. Cantacuzeni antirrheticum inc. (f. 24) *Θαυμάζειν ἐπιεικῶς ἔπεισί μοι πῶς ὁ τὴν ἀπλανῆ τρίβον*. Citantur Andreas Cretensis (f. 90ᵛ), Athanasius (ff. 52ᵛ. 87ᵛ), Basilius (ff. 53. 68. 80ᵛ), Cyrillus Alex. (ff. 44. 52ᵛ), Dionysius (ff. 52ᵛ. 53ᵛ. 80ᵛ. 82ᵛ), Gregorius Nazianzenus (ff. 62ʳ·ᵛ. 66ᵛ-67), Gregorius Nyssenus (f. 82ᵛ), Iohannes Chrysostomus (ff. 43ʳ·ᵛ. 81. 86ᵛ-87ᵛ), Ioh. Damascenus (ff. 59ᵛ. 88. 92), Iustinus (f. 44ᵛ), Theodorus Graptus (f. 59). Des. *πόσῳ μᾶλλον ὁ τοῦ ἡλίου ποιητής τε καὶ κύριος.*

P a r s s e c u n d a, seu de differentia inter essentiam et operationem apud Deum. Praefixa sunt (ff. 93ᵛ-96ᵛ) Prochori argumenta patristica quattuordecim sub rubrica *τοῦ αὐτοῦ ἱερομονάχου Προχόρου — τῶν θεολόγων ῥητὰ ἐξελάβοντο* (ed. Ioh. Mercati, *op. cit.*, p. 4 n. 3); argumenta singula inferius repetita sunt et ab imperatore per ordinem reprobata (ff. 96ᵛ-141); inc. *Τοῦ βασιλέως. Ὅλως μὲν οὐκ ἔδει, ὦ οὗτος, ἀπολογήσασθαί με*, des. *δώῃ πᾶσιν ἡμῖν σωτηρίαν τρόποις οἷς οἶδε μόνος αὐτός.*

2 (ff. 143-195ᵛ) **Iohannis Cantacuzeni** ad Paulum patriarcham latinum CP. epistola; inc. *Εἰρήνης οὐδὲν χρησιμώτερον οὐδὲ ἀναγκαιότερον*, des. *εὑρήσουσιν ἡμᾶς οὐδὲν καινοτομοῦντας*; excerpta ex ff. 181ᵛ. 183ᵛ. 186ᵛ. 187ᵛ vulgavit Ioh. Mercati, *op. cit.*, p. 257-258. Praecedit (f. 142ʳ·ᵛ) notitia de controversia inter patriarcham et imperatorem (*Ἔτους ἐνεστηκότος — ζητουμένων κεφαλαίων ἐφεξῆς*: ed. Papadopoulos-Kerameus, *Ἱεροσολ. Βιβλ.* IV, p. 106; cf. Vat. gr. 604, f. 51).

Liber a Manuele Tsycandule perscriptus (cf. Ioh. Mercati, *op. cit.*, p. 6). Constat duabus partibus in unum conflatis, quarum prior (ff. 1-141) fasciculos *ιη´* quaterniones, excepto ultimo quinque foliorum, complectitur in prima et ultima uniuscuiusque pagina signatos; altera (ff. 142-195) fasciculos quaterniones septem, excepto ultimo foliorum septem, occupat in ultima pagina ima dextrorsum notatos. Inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae. Officinarum chartariarum signa: arcus (cf. Briquet 796), lunae crescentes duae conversae et linea transversa in crucem desinente coniunctae (Briquet 5369).

F. Iʳ nota antiqua *Nº 280 5 Plu*; superius schedula anno 1550 posterior: *Prochorus monach(us) de tra(n)sfi̧guratione D(omini) et alia alioru(m)* | . *617*. F. Iᵛ manu saec. XVI: *P(ro)chorus de tra(n)figuratio(n)e saluatoris et quęda(m) alia*; eadem in f. 1 summo et ib. nota *34*.

Inter libros Sixti IV noster aut insequens recenseri videtur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque*..., p. 246: « Iohannis Antapogeni (!) Imperatoris contra Procolon, de Luce transfigurationis Christi. Ex papiro in nigro »; p. 249 « Prochori de Luce Transfigurationis Salvatoris. Ex papiro in pavonazio »); alteruter in bibliotheca Nicolai V reperitur (*op. cit.*, p. 331: « Item unum volumen eiusdem [mediae] forme de papiro, copertum corio quasi rubeo cum certis bolletis de cupro, quod intitulatur Prochori de Luce transfigurationis Salvator(is) et Johannis Imperatoris Constantinopolitani opus contra de eadem re contra Procorum »).

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

674 (olim 449). Anno 1370 (f. 225^{v}), chartac., mm. 295 × 220, ff. I (add.). 225 (+ 82^{a}), linn. 23.

1 Prochori Cydonii de essentia et operatione liber sextus, atque refutatio **Iohannis Cantacuzeni**, ut in cod. 673. [1] (ff. 1–20^{v}) prooemium *Περὶ μὲν οὖν — συστήσομεν* et expositio de lumine thaboritico (*Ζητητέον τοίνυν — Θεὸς πάντων τῶν κτισμάτων* (= 673, ff. 1–19). Subsequitur Iohannis Cantacuzeni refutatio, nempe [2] (ff. 21–23^{v}) prooemium *Λόγοι ἀνόμων — ἐκ Θεοῦ δωρηθείη* (673, ff. 20–22) et [3] (ff. 23^{v}–110) Prochori loci selecti ab imperatore reprehensi (673, ff. 23-93); inseritur (f. 51$^{r \cdot v}$) excerptum ex s. Iohanne Chrysostomo *, *ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον τὸν πρωτομάρτυρα ἐγκωμίου. ἐν τῷ πανηγυρικῷ* (*Οὐδὲν ἐν ἔργοις — ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου* = M. 59, 701, l. 4 ab imo etc., pluribus omissis). de differentia inter essentiam et operationem apud Deum, hoc est (ff. 111–114) Prochori argumenta patristica quattuordecim (= 673, ff. 93^{v}–96^{v}) atque in ff. 114^{v}–162^{v} eadem argumenta ab imperatore per ordinem reprobata (= 673, ff. 96^{v}–141).

2 (ff. 166–225) **Iohannis Cantacuzeni** ad Paulum patriarcham latinum CP. epistola (= 673, ff. 143–195^{v}), praemissa notitia *Ἔτους ἐνεστηκότος — ἐφεξῆς* in f. 165$^{r \cdot v}$ (= 673, f. 142$^{r \cdot v}$).

Subscriptio (f. 225^{v}): † *Ἐτελειώθη ἡ παροῦσα βίβλος, διὰ χειρὸς Μανουὴλ τοῦ Τζυκανδύλη κατὰ μῆνα ἰούνιον τῆς ὀγδόης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἑβδομηκοστοῦ ὀγδόου ἔτους, ἐν τῷ Μιζηθρᾶ* † (cf. Vogel-Gardthausen, *Die griechischen Schreiber* ..., p. 282).

Codicem efficiunt fasciculi viginti novem quaterniones (si excipias 7 et 8 terniones, 10 foliorum novem, 29 foliorum quinque) *α′-κη′* signati, fasc. quinto (ff. 33–40) sine nota relicto. Inscriptiones, lemmata, litterae initiales maximae rubro colore descriptae. Officinarum chartariarum signa: lunae crescentes et arcus ut in codice praecedente, littera *B* cui superimponitur crux (cf. Briquet 7979), securis (cf. Briquet 7496), unicornui caput (cf. Briquet 15756). Scriptura vacant ff. 110^{v}. 163. 164.

F. I N̊ *43* (quem numerum obtegebat frustum chartae *159* exhibens) *3 Plu*; inferius alia schedula cum nota *162*; ib. syllabus anno 1550 posterior glutine adhaerens: *Prochori monachi disputatio|nes et alia alior(um).* | *449.* F. I^{v} manu saec. XV-XVI: *Disputatio Kyodonis et imp(er)a|toris Ioa(n)nis Cantacuzeni de theo|logia.* In sectura inferiore libri scripti inscriptionis vestigium.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Baptistae Pitra card. bibliothecarii.

675 (olim 448). Saec. XI-XII, chartac., mm. 278 × 184, ff. 208 (ff. 1. 120. 121. 208 saec. XVI medio suppleta), linn. 35.

1 (ff. 1–37^{v}) **Eustratii** presbyteri magnae ecclesiae CP. refutatio eorum qui dicunt, humanas animas statim atque propriis corporibus solutae

sunt, non operari: neque Deo pro iis precibus effusis et sacrificiis oblatis utilitatem consequi (= cod. 511, ff. 151–204).

2 Theodoreti episcopi Cyri in Danielem (M. 81, 1256 ss.), nempe (ff. 37^{v}–40^{v}) praefatio; (ff. 40^{v}–45) liber I, *λό(γος) α′* cod. et ita in sequentibus; (ff. 45–54) liber II; (ff. 54–63) liber III; (ff. 63–71) liber IV; (ff. 71–76) liber V; (ff. 76–81) liber VI; (ff. 81–88^{v}) liber VII; (ff. 89–93) liber VIII; (ff. 93–102^{v}) liber IX; (ff. 102^{v}–119^{v}) liber X.

In marginibus scholia; citantur Africanus, Ammonius, Apollinaris, Eudoxius, Eusebius, Hippolytus, Iohannes Chrysostomus, Origenes, Polychronius, Severus, Titus (cf. M. Faulhaber, *Die Propheten-Catenen nach römischen Handschriften*, 1899, p. 162–163, 173–190).

3 Theodoreti in Ieremiam (M. 81, 496 ss.), hoc est (ff. 122^{v}–139) tomus I intermixtis s. Iohannis Chrysostomi scholiis plurimis, quorum primum (f. 122$^{r \cdot v}$) *Τὸν μὲν χρόνον — δεικνύει τὸν Θεόν* (M. 64, 744 C — 745 B), ultimum (f. 139^{v}: in 4, 30) *Ἐπειδὴ εἶπεν ἀνωτέρω — εἰώθασιν αἱ γυναῖκες* (808 C 9–15); (ff. 139^{v}–146) tomus II, des. *διὰ τούτων ἐδήλωσε* (M. 81, 557 C 6); (ff. 146–153^{v}) tomus III, des. *ἀλλὰ τὴν τιμωρίαν ἐπάξω* (M. 589 A 10); (ff. 153^{v}–160) tomus IV; (ff. 160–165^{v}) tomus V, des. *διὰ τὴν ταύτης λαμπρότητα* (M. 633 A 10); (ff. 165^{v}–170^{v}) tomus VI; (ff. 170^{v}–178) tomus VII, des. *ταύτας προσέταξεν ὁ δεσπότης* (M. 684 C 9); (ff. 178–184^{v}) tomus VIII, des. *τεύξῃ κηδεμονίας* (M. 708 A 12); (ff. 184^{v}-192) tomus IX (M. 708 C–737 B 9 *παιδείας προσφέρει*); (ff. 192^{v}–198) tomus X, des. *τὴν ψῆφον τῇ φιλανθρωπίᾳ κιρνᾷ* (M. 760 A 12); (ff. 198–202^{v}) tomus XI (Baruch), des. *τὴν ἀπάγουσαν εἰς τὴν ζωήν* (M. 780 C 2); (ff. 202^{v}–208) tomus XII (lamentationes).

Codex humoris atque blattarum iniuria laesus. Constat duabus partibus a totidem librariis descriptis atque propria enumeratione distinctis. Priorem (ff. 1–119) efficiunt fasciculi 15 quaterniones (si excipias 15 foliorum septem) in prima et ultima singulorum pagina ima signati; alteram (ff 122-208) fasciculi quaterniones undecim, excepto primo foliorum septem, in prima pagina notati.

Scripturam ff. 1 et 208, voces lineasque nonnullas quae perierant aut evanuerant iteravit saec. XVI medio Ioh. Honorius a Mallia; eodem tempore folia fere omnia refecta sunt. Manu saec. XVI-XVII correctiones brevissimae (ff. 12. 31. 83. 83^{v}. 84. 90^{v}. 91^{v}. 92. 100^{v}. 101. 101^{v}), supplementa (e. g. ff. 85^{v}. 91. 97^{v}. 105. 109. 110^{v}. 112^{v}. 114. 116. 116^{v}. 117^{v}. 119. 119^{v}). F. 168^{v} manu latina saec. XVI: *locus obscurus* (in M. 81, 645 C 6–8). In marginibus ff. 32^{v}. 33. 71^{v}. 94^{r}. 94^{v}. 99^{v}. 149. 172^{v}. 197 glossulae ad textum sacrum pertinentes manu et lingua arabica inscriptae. Ff. 120 et 121 vacua.

Inter libros Sixti IV noster recensetur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque ...*, p. 237: « Theodorichi Expositio in Danielem Prophetam. Ex papiro in pavonazio »); quaedam de eo apud Rahlfs, *Verzeichnis ...*, p. 253.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

676 (olim 450). Saec. XI-XII, membran., mm. 279×208, ff. III. 319, linn. 24.

Iohannis Euchaitensis opera (ed. P. de Lagarde, Ioh. Euch. metropolitae quae in codice Vaticano graeco 676 supersunt, Gottingae 1882). Praemittuntur [a] (f. Iv) versus viginti (*Ἰωάννου φρόντισμα ταῦτα καὶ πόνος — πρὸς ταῦτα δ' ἡμεῖς οὐδέν. αὐτὴ μαρτύρει*, Lagarde, p. v–vi), [b] (f. IIv) versus alii *εἰς τὴν ἑαυτοῦ βίβλον* (*Τίς ἄν σε προσβλέψειε, φίλτατε βίβλε — τὸ συμπέρασμα τῶν ἐμῶν σπουδασμάτων*, Lagarde, p. vi), [c] (f. IIIr-v) index libri (Lagarde, p. vi–vii). [1] (f. 1-42) versus (Lagarde, p. 1–51). [2] (ff. 43-114v) epistolae (Lagarde, p. 51–95). [3] sermones (Lagarde, p. 95–218), nempe (ff. 115–132) in synaxim ss. Angelorum (BHG. 128); (ff. 132v–151v) in tres Hierarchas (BHG. 747); manu recentiore (f. 42v) excerptum liturgicum in eosdem (*Τὰ τῆς χάριτος ὄργανα — ὀρθοδοξίαν τὰ πέρατα*: Menaea III, ed. Romae 1896, p. 423-424); (ff. 152–171v) in s. Theodorum tironem or. 1 (BHG. 1770); (ff. 172–184) in s. Theodorum tironem or. 2 (BHG. 1771); (ff. 184v–191v) in s. Georgium or. 1 (BHG. 685); (ff. 192–201v) in s. Georgium or. 2 (BHG. 686); (ff. 201v–221) in assumptionem B. M. V. (BHG. 1094); (ff. 221–230) ad populum Euchaïtarum; (ff. 230–251v) *εἰς τοὺς ἐκταράσσοντας φόβους καὶ τὰς θεοσημείας*; (ff. 251v–280v) *χαριστήριος λόγος ἐπὶ τῇ καθαιρέσει τῆς τυραννίδος*; (ff. 280v–292v) *νεαρὰ ἐκφωνηθεῖσα παρὰ τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου, ἐπὶ τῇ ἀναδείξει καὶ προσβολῇ τοῦ διδασκάλου τῶν νόμων* (cf. F. Doelger, *Regesten der Kaiserkunden des oströmischen Reiches*, nº 1045); (ff. 292v–299v) in s. Eusebiam (BHG. 632); (ff. 299v–303v) in s. Theodorum tironem or. 3 (BHG. 1772); (ff. 304–317v) in s. Dorotheum iuniorem (BHG. 565).

F. II manu citata, lingua graecitatis infimae *δόγμα Ἀναστασίου τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ μνήμ(ῃ)*, nempe varia adversus Iudaeos (de adoratione ligni s. crucis; in ps. 2, 8–9: cf. M. 89, 1233 CD, 1208 CD, 1216 B–1217 C 2 *καὶ διὰ Σολομῶντος*). F. 318 alia manu, scriptura fere evanida, sententiae et definitiones, ut videtur, inc. *Δι' ἑξακό(σιον) ἐνίαυτον ὁ μέγας πληροῦται ἐνίαυτος ὥς φησιν Ἰώσηππος* (cf. Ant. Iud. I, 3, 9), des. *τὸ γὰρ οὐκ εὖ πράττειν φιλαίτιον ἀεὶ κατὰ τῶν προεστηκ(ό)των*. Ff. 318v–319 ex alio codice avulsa versus in opera Iohannis Euchaïtarum praebent (*Πάμμουσε βίβλε χαρίτων πληρεστάτη — ἕως τὸν Ἑρμῆν τοῖς λόγοις ὑπερβάλοις*) atque subscriptionem: ┼ *Ἡσαΐας δὲ ταῦτά σοι θαρρων γράφει, πιστὸς λάτρις σὸς ὑπομνηματογράφος* (Lagarde, p. iv–v).

Liber accurate perscriptus. Fasciculos complectitur *μα'* quaterniones (si excipias *ς'* par foliorum et *μα'* foliorum trium) in prima singulorum pagina ima signatos, quibus praefixa sunt folia tria (I–III) et duo addita. Opellarum frontes (ff. 1. 43. 115. 132v etc.) ornatae taeniis aureis, in quibus cauliculi liquore subcaeruleo picti; litterae principales eadem arte distinctae; inscriptiones auro et minio exaratae.

F. I scriptiones nullius momenti; f. IIIv libri nuncupatio (*ἀφιερώθη τὸ παρὸν βιβλίον εἰς τὴν σεβασμίαν μονὴν τῶν Μαγγάν(ων) — καὶ ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ*) paullo fusius versibus duodecasyllabis octo f. 1 imo iterata (*ἡ βίβλος ἥδε Γαβριὴλ μονοτρόπου..., ἣν καὶ ἀνατίθησι τῇ σεβασμίᾳ | μονῇ Μαγγάν(ων) μάρτ(υρος) Γεωργ(ίου) — σὺν ταῖσδε τοῦ μάρτυρος οὗ μέγα κλέος* (Lagarde, p. vii). F. 319v lectoris cuiusdam nota et litterae slavicae.

F. 42 plus dimidium ferro excisum. De codice egerunt hagiographi Bollandiani (Cat. codd. hag. graec. bibl. Vaticanae, 1899, p. 19-20).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

677 (olim 452). Saec. XV, chartac., mm. 280×200, ff. 110, linn. 28-29.

1 (ff. 1–14v) **Demetrii Cydonii** (?) sermo in Pentecosten et in Spiritum sanctum; inc. *Οἱ μετὰ τοὺς γενναίους ἀγωνιστὰς εἰσιόντες*, des. *Θεοῦ καὶ τῇ τοῦ υἱοῦ καὶ ἑαυτοῦ θεωρίᾳ τὴν αἰώνιον ζωὴν αὐτοῖς χαριζόμενον, ἧς γένοιτο κ. τ. λ.*

2 (ff. 15–22) *τοῦ αὐτοῦ καὶ κατὰ Παλαμᾶ* (M. 154, 837-864), revera **Niphonis hieromonachi** synopsis Palamiticae haereseos, ut edocuit Ioh. Mercati (*Notizie di Procoro e Demetrio Cidone...*, 1931, p. 66–75), ex cod. 1093 ff. 1–11v descripta ut insequens folium.

3 (f. 22r-v) **Pauli patriarchae CP.** epistola ad Urbanum V et ad cardinales (M. 154, 836-837), duobus excerptis additis, prius de Belial, alterum ex s. Basilio (M. 32, 1364 B 8–C 3).

4 (ff. 23-49v) ⟨**Manuelis Calecae**⟩ de processione Spiritus Sancti (M. 154, 864-957). Sequuntur (f. 49v) loci duo breves ex s. Basilio et s. Maximo deprompti atque epitaphium Demetrii Cydonii (Ioh. Mercati, *op. cit.*, p. 110–111).

5 Demetrii Cydonii interpretationes [1] (ff. 50-56v) *τοῦ ἁγ. Αὐγουστίνου λόγ. περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος* (ex Tract. 94-96. 99. 100 in Iohannem: M. 147, 1131–1158). [2] (ff. 56v–59) *τοῦ αὐτοῦ*, revera hom. 26 s. Gregorii Magni § 1–6 (M. L. 76, 1197–1201 B 11). [3] (f. 59r-v) ⟨symboli fidei de Trinitate⟩ (*Πιστεύομεν τὴν ἁγίαν Τριάδα — ἧς τὰ ἔργα ἀδιαίρετά ἐστιν*: M. 150, 40-41). [4] (ff. 59v–62v) ⟨**s. Anselmi** epistolae Waleranno Newen-

burgensi episcopo de azymo et fermentato⟩ (M. L. 158, 541–548). Cf. Mercati, *op. cit.*, p. 67 n. 1.

6 (ff. 63–72^{v}) **Iohannis Vecci** collectio sententiarum ex sanctorum scriptis quibus Latinorum dogma ⟨de processione Spiritus sancti⟩ stabilitur; ab editione P. Arcudii (Opera aurea theologica, Romae 1670, p. 99–152) noster discrepat.

7 (ff. 72^{v}–78) **Iohannis de Fontibus O. P.** epistola; inc. *Εὔχομαι σωτηρίας ὑμᾶς αἰωνίου τυχεῖν, τῆς διὰ πίστεως εἰλικρινοῦς,* des. *ὁ ἀτελευτήτως ζῶν καὶ βασιλεύων, ἀμήν.*

8 (f. 78$^{r\cdot v}$) **s. Athanasii*** symbolum *Quicumque*, *ἔκθεσις πίστεως* cod. (M. 28, 1585–1588). Sequitur nota: *Ἰστέον ὅτι ταύτην τὴν τῆς πίστεως ἔκθεσιν ἠφάνισαν παντελῶς οἱ τῶν Λατίνων ἀντίθετοι διὰ τὸ λαμβάνεσθαι ἐν αὐτῇ ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ· μόλις γὰρ ἐν δυσὶν εὑρέθη βιβλίοις, ἑνὶ μὲν ψαλτηρίῳ περὶ τὸ τέλος ἐν τῇ μονῇ τοῦ Κραταιοῦ ἀφ' οὗ καὶ μετεγράφη παρά τινος, ἑτέρῳ δὲ ἐν τῇ μονῇ τῶν Μαγγάνων, ἀλλὰ καὶ ταῦτα μέχρι τοῦ νῦν ἠφάνισαν.*

9 ⟨**Manuelis Calecae**⟩ epistolae duae. [1] (ff. 79–88^{v}) ⟨adversus Iosephum Bryennium⟩ (ed. Ioh. Mercati, *op. cit.*, p. 455–473); [2] (ff. 89–96^{v}) ⟨ad amicum⟩; inc. *Οὐκ οἶδα πότερον ἡδονῆς αἰτίαν ἢ λυπῆς,* des. *εἰς ἀρετὴν καὶ τῇ κακίᾳ προσχρήσασθαι* (cf. Ioh. Mercati, *op. cit.*, p. 489–490).

10 (ff. 100–110) **Theodori Prodromi** versus ad Irenem Sebastocratorissam (ed. E. Miller, *Notices et extraits des manuscrits de la Bibl. Nationale* XXIII, 1872, p. 8–39).

Partes duae in unum conflatae. Priorem (ff. 1–96) efficiunt fasciculi 12 quaterniones in prima et ultima uniuscuiusque pagina signati. Inscriptiones et litterae initiales maximae rubrae. Signum chartae incus (Briquet 3956).

Altera (ff. 97 ss.) folia quattuordecim complectitur a Georgio Tsangaropulo exarata (f. 110 ... *εὔχου μοι διὰ τὸν κύριον, ἐλαχίστου ἱερέως Γεωργίου τοῦ Τζαγγαροπούλου*; cf. Vogel-Gardthausen, *Die griechischen Schreiber...*, p. 84–85). Signum chartae currus (cf. Briquet 3528). F. 72^{v} nota ⟨Ioh.⟩ Baldi. Ff. 97-99 vacua.

Integumenti tabulis saec. XVIII corio rubro obductis agglutinatum est dorsum novum in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

678 (olim 618). Saec. XIV, chartac., mm. 220×144, ff. VII (I–VII add.). 149, linn. 30 circa.

1 **Demetrii Cydonii** in defensionem Prochori (cf. Ioh. Mercati, *Notizie di Procoro e Demetrio Cidone*, 1931, p. 285 ss.), nempe [1] (ff. 1–2) ⟨epistola ad Philotheum patriarcham⟩ (ed. Mercati, p. 293–295) et f. VII^{v} notae

duae (Mercati, p. 287–288; cf. p. 41, 68 n. 2); [2] (ff. 2–10^{v}) ⟨ad eumdem defensio Prochori⟩ (Mercati, p. 296–313; cf. p. 25, 26, 50 n., 248, 249); [3] (ff. 11–26) ⟨adversus Philotheum mortuo Prochoro⟩ (Mercati, p. 313–338; cf. p. 43 n. 2, 45 n. 4, 48, 248, 251).

2 epistolae septem (cf. Mercati, p. 128–129). [1] (f. 26$^{r\cdot v}$) ⟨**Demetrii Cydonii** ad Constantinum Asanem⟩ (Boissonnade, Anecdota nova, Parisiis 1844, p. 292–294); [2] (f. 27$^{r\cdot v}$) ⟨eiusdem ad eumdem⟩ (Lampros, *Νέος Ἑλλην.* I, 1904, p. 207–208); [3] (f. 27^{v}) ⟨alia anonyma perbrevis⟩ *Ἴσθι τὸ ἔλαιον — δεῖ πιανθῆναι* (Sakkelion, *Πατμ. βιβλ.*, p. 207); [4] (f. 28) ⟨eiusdem⟩, inc. *Τοῦτ' ἂν εἴη χρύσεα χαλκέων,* des. *ἀμειψόμεθα ταῖς σκιαῖς* (cf. cod. 82, f. 404^{v}); [5] (ff. 28^{v}–29) ⟨eiusdem ad Calloeidam⟩, inc. *Ἐγὼ τὴν σὴν σιωπήν,* des. *μήτε ἡμῶν φειδόμενος* (cf. cod. 82 f. 416^{v}); [6] (f. 29) ⟨**Isidori Pelusiotae**⟩ Paulo (ep. II, 207: M. 78, 648 C); [7] (f. 29) anonyma *Θεοδώρῳ μητροπ(ο)λ(ίτῃ)* (*Νῦν καιρὸς — ὀνομάζεσθαι*; ed. Ioh. Mercati, p. 129 n. 3). Insequuntur epistolae quattuor in forma originali redactae correctionibus insertis, lineis compluribus cancellatis: [8] (f. 29$^{r\cdot v}$) inc. *Τοῖς μὲν σὺν λόγῳ τῆς ἡσυχίας ἀντιποιουμένοις,* des. *καὶ πρὸς ὕβρεις ὀξύρροπος ὤφθη φανείς*; [9] (f. 29^{v}) inc. *Ἥκιστα γράφειν ἔδει,* des. *πάντως αὐτὸν εὖ ποιήσεις*; [10] (ff. 29^{v}–30) inc. *Πολλοῖς ἤδη χρόνοις θρυλλουμένων,* des. *τίς οὕτως ἀσυνείδητος ὥσπερ σύ*; [11] (f. 30$^{r\cdot v}$) inc. *Ὁ μὲν ἀρχηγὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν Χριστός,* des. *τὸ πεπαιδευμένον ἀπαιδεύτῳ διαλεχθῆναι*; [12] (f. 30^{v}) inc. *Δυστυχής τις ὡς ἔοικεν ἐγὼ βασιλεῦ,* des. *ἐπαινοὺς τοὺς κατὰ δύναμιν συνεισφέροντα.* De quattuor his epistolis ab auctore dogmatibus Palamae inimico conscriptis vide quae scripsit Ioh. Mercati (*op. cit.*, p. 129, n. 1).

3 (ff. 31–59) **Prochori Cydonii** de lumine thaboritico, *τοῦ μακαρίτου Προχώρου τοῦ Κυδώνη ἱερονονάχου καὶ πνευματικοῦ περὶ καταφατικοῦ καὶ ἀποφατικοῦ τρόπου ἐπὶ τῆς θεολογίας καὶ περὶ τῆς ἐν τῷ ὄρει τοῦ Κυρίου θ(εο)φ(ανεί)ας* cod. Inc. *Ὅτι μὲν διττὸς ὢν ὁ τῆς θεολογιας τυγχάνει τρόπος,* des. *ἵνα μὴ ἐλεγχθῶσιν αὐτῶν τὰ ἔργα πρὸς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας ἐρχόμενα.* Patres nonnulli citantur: (ff. 54^{v}-55) Ambrosius, (ff. 49$^{r\cdot v}$. 58^{v}-59) Athanasius, (ff. 50^{v}. 56. 57) Augustinus (cf. Mercati, *op. cit.*, p. 30), (ff. 50. 56$^{r\cdot v}$) Basilius, (ff. 39^{v}. 55^{v}) Cyrillus, (ff. 31$^{r\cdot v}$. 35. 38. 39. 41$^{r\cdot v}$. 44^{v}–45. 51^{v}. 54^{v}. 56. 57. 58) Dionysius, (f. 37) Epiphanius, (ff. 37. 45. 46^{v}-47. 54$^{r\cdot v}$. 57^{v}) Gregorius Nazianzenus, (ff. 36^{v}. 47. 55$^{r\cdot v}$) Gregorius Nyssenus, (f. 55^{v}) Hieronymus, (ff. 37^{v}. 55^{v}. 57$^{r\cdot v}$) Ioh. Chrysostomus, (ff. 31. 37^{v}. 45^{v}. 48. 56^{v}–57) Ioh. Damascenus, (f. 55^{v}) Leo papa, (ff. 33^{v}. 35^{v}. 37^{v}. 38. 43^{v}–44. 44^{v}. 45^{v}–46. 48^{v}–49. 49^{v}. 51. 58$^{r\cdot v}$) Maximus, (f. 55) Theodorus Graptus. F. 55 citatur ipse Palamas. Insequuntur excerpta

[1] (ff. 59-60) ex **Theodoreti** *Ἐρανιστῇ*; primum inc. *Ἡμεῖς ὁμολογουμένως*, ult. des. *τῇ αὐτοῦ φύσει συμμετρουμένην* (= dialog. I; M. 83, 37 A 9-52 A 10 plurimis omissis); [2] (f. 60) ex ep. 240 **s. Basilii** (M. 32, 588 B 5-11), ex comment. **Theodoriti** in ps. 28, 6-7 (M. 80, 1068 A 7-B 4); [3] (ib.) definitiones duae *περὶ τῆς λεγομένης ἀγενήτου θεώσεως*; [4] (ff. 60^{v}-61) Patrum testimonia de lumine thaboritico, inter quae afferuntur Cyrillus Alexandrinus (Thesaurus), Cyrillus Hierosolymitanus, Gregorius Nazianzenus, Ioh. Chrysostomus (hom. 15, 26, 39 in Ioh.; 56 in Matth.), Maximus, Theodorus Graptus.

4 (f. 61^{v}) ⟨**s. Basilii** ep. 93⟩ initio mutila (M. 32, 485).

5 Prochori Cydonii (?) florilegium antipalamiticum tripertitum. Pars prima (ff. 62–86^{v}) in capita *ιβ′* distributa (*α′ Ὅτι ἓν τὸ ἄκτιστον — ιβ′ Περὶ τῶν ὡς συμβεβηκότων τῷ Θεῷ ἐπιλεγομένων καὶ τῶν προσόντων αὐτῶν φυσικῶν καὶ οὐσιωδῶν*) manibus variis exarata et aucta; inter *χρήσεις* inseruntur [1] (ff. 73-76) confessio fidei et testamentum (*Ἐπὶ τούτῳ τῷ ἁγίῳ συμβόλῳ τῆς πίστεως — δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων, ἀμήν*); [2] (f. $76^{r\cdot v}$) epistola per antigraphum et apographum exarata (*Ἐγὼ μὲν οὔ τί τῶν σοι προσόντων λαβεῖν βουλόμενος — τῆς ἐν οὐρανοῖς βασιλείας*); [3] (f. $83^{r\cdot v}$) ⟨**Demetrii Cydonii**?⟩ epistola (*Τὸν μὲν Ἡσίοδον*, cf. Mercati, *op. cit.*, p. 47 n. 1); [4] (f. 83^{v}) epistola alia (*Τὸν παναγῆ σου καὶ σεπτὸν ὁρισμὸν — ἔλεος καὶ ἄμμετρον φιλανθρωπίαν*); [5] (ff. 85-86) epistola consolatoria (*Αἱ ἀπροσδόκηται συμφοραὶ — τῆς παραμυθίας τὰς ἀφορμάς*). Pars secunda (ff. 87-92^{v}) in capita *θ′* digesta (*α′ Περὶ βουλῆς καὶ θελήσεως — θ′ Περὶ θεώσεως*). Pars tertia (ff. 93^{v}-103^{v}) sine capitulorum distinctione; f. $97^{r\cdot v}$ citatur Palamas; ff. 97-101^{v} videntur prius descripta, reliqua posterius.

6 Libanii sophistae epistolae variae (ed. Foerster) glossis atque commentariis instructae: (f. $104^{r\cdot v}$) ep. 1205, (ff. 104^{v}-105^{v}) 235, (ff. 105^{v}-106^{v}) 283, (f. $107^{r\cdot v}$) 313, (ff. 107^{v}-108) 414, (ff. 108-109) 645, (ff. 109-110) 570, (f. $110^{r\cdot v}$) 1079, (ff. 110^{v}-111^{v}) 707, (ff. 111^{v}-112) 266, (ff. 112-113) 975, (f. $113^{r\cdot v}$) 247, (ff. 113^{v}-114^{v}) 700, (ff. 114^{v}-115^{v}) 11, (ff. 115^{v}-116) 608, (f. 116) 1138, (f. 116^{v}) 323, (f. $117^{r\cdot v}$) 538, (ff. 117^{v}-118^{v}) 547, (ff. 118^{v}-119) 56, (f. $119^{r\cdot v}$) 920, (ff. 119^{v}-120^{v}) 1041, (f. 121) 167, (ff. 121-122) 1089, (ff. 122-123) 525, (ff. 123-124) 511, (ff. 124-125) 54, (ff. 125-126) 1, (f. $126^{r\cdot v}$) 466, (ff. 126^{v}-128) 693, (ff. 128-129^{v}) 711, (ff. 129^{v}-130) 189, (ff. 130-131^{v}) 670, (ff. 131^{v}-132) 84, (ff. 132^{v}-135^{v}) 379, (ff. 135^{v}-137) 330, (ff. 137-139) 72, (ff. 139-140) 1330, (ff. 140-141^{v}) 410, (ff. 141^{v}-143) 51, (ff. 143-145^{v}) 331, (ff. 145^{v}-147^{v}) 333, (ff. 147^{v}-149) 352, (f. $149^{r\cdot v}$) 499.

Partes quattuor in unum conflatae. I (ff. 1-30) Fasciculi tres quaterniones atque unus ternio, linn. 34-36; officinarum chartariarum signa campana (cf. Briquet 4022-4036), basiliscus (cf. Briquet 2630). II (ff. 31-61^{v}) Fasciculi quaterniones quattuor, excepto ultimo nunc foliorum septem, propria enumeratione distincti, linn. 27-29; chartae signa forfices (cf. Briquet 4759), flos quidam. III (ff. 62-103^{v}) Fasciculi octo, propria enumeratione signati inde a *α*^{ov}, hoc ordine sese excipientes: quaternio (ff. 62-69), folia septem (70-76), binio (77-80), quaternio ad folia tria ceteris excisis nunc redactus (81-83), binio (ff. 84-87), folia septem (88-94), par foliorum (95-96), quaternio hodie foliorum septem (ff. 97-103), linn. 28 circa; florilegii inscriptiones rubrae. IV (ff. 104-149) Fasciculi sex quaterniones (si excipias secundum ternionem) enumeratione propria distincti, linn. 28; signum chartae basiliscus.

Partibus compactis, fasciculi notati sunt *α′-κα′*. Scriptura vacant ff. 66^{v}. 67^{r}. 79^{r}. 93^{r}; f. 61 dimidium ferro resectum.

F. VII^{v} ⟨manu Ioh. Tortelli⟩ *ep(isto)lae Chédonis.* Inter libros Sixti IV noster fortasse recensitur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 230: « Cydonis Epistolae et Prothoi (!) fratris eius opuscula. Ex papiro in rubeo »). F. I libro positio antiqua *N̊. 40 4 Plu. secr.* F. VI syllabus anno 1550 posterior: *Demetrii cidonii oratio|nes et alia aliorum.* | *.678.* F. 2 lucis ope expressit Ioh. Mercati (*op. cit.*, tab. XII).

Integumenti tabulae et dorsum insignia praeferunt Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; tabulae anteriori et dorso agglutinata est schedula chartacea saec. XVII, in qua nota rubra *678.* Fibularum atque catenae vestigia.

679 (olim 455). Saec. XI, membran. (ff. 288-309 chartac. saec. XIV), mm. 335 × 240, ff. I. 309 (+ 295^{a}), coll. 2, linn. 40 (ff. 288 ss. linn. 32).

Lectiones pro festis immobilibus.

1 in s. Barbaram (dec. 4) laudationes [1] (ff. 1-6^{v}) **Arsenii arch. Corcyrensis** (⟨A. Mustoxidi⟩, *Delle cose Corciresi*, vol. I, Corfù 1848, Appendice, p. xxx-xxxiv; BHG. 218); [2] (ff. 7-19) **s. Iohannis Damasceni** (M. 96, 781-813; BHG. 217).

2 s. Theodori tironis (nov. 9) [1] (ff. 19-22) passio prima (Act. SS. Nov. IV, 1925, p. 29-39); [2] (ff. 22-26^{v}) laudatio a **s. Gregorio Nysseno** (M. 46, 736-748; BHG. 1760); [3] (ff. 26^{v}-30) martyrium (Anal. Boll. 1883, p. 359-367; BHG. 1750); omittuntur vv. *ὅστις καὶ τὸν δράκοντα — μάρτυρος Θεοδώρου* (p. 360, 24-362, 11).

3 XL martyrum (mart. 9) [1] (ff. 30-34) passio (ed. Gebhardt, Acta martyrum selecta, Berolini 1902, p. 171-181; BHG. 1201); in fine: *ἐτελειώθησαν δὲ οἱ ἅγιοι μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ μηνὶ μαρτίῳ ἐννάτῃ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ἀσεβεστάτου βασιλέως Λικινίου, κατὰ δὲ ἡμᾶς βασιλεύοντος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ κ. τ. λ.* [2] (ff. 34-43) laudatio a **s. Ephraem** (ed. Assemanus [graec. lat.] t. II, p. 341-356; BHG. 1204).

4 in annuntiationem B. M. V. [1] (ff. 43-45v) **s. Gregorii Thaumaturgi*** sermo 1 (M. 10, 1145-1156); [2] (ff. 45v-53v) **Andreae Cretensis** oratio (M. 97, 881-913); [3] (ff. 53v-56) **s. Iohannis Chrysostomi*** sermo (M. 50, 791-796; sub nomine Gregorii Thaumaturgi in M. 10, 1172-1177).

5 (ff. 56-69) ⟨apr. 1⟩ **s. Sophronii** vita s. Mariae Aegyptiacae (M. 87, 3, 3697-3725); conclusio paullo brevior.

6 s. Georgii (apr. 23) [1] (ff. 69-79) martyrium (Acta SS. Apr. III, p. IX-XV; BHG. 676). [2] (ff. 79-89) laudatio ⟨secunda⟩ ab **Andrea Cretensi** (M. 97, 1169-1192), *Ἀνδρέου Ἱεροσολυμίτου ἀρχ(ι)επισκόπ(ου) Κρίτης ἐγκώμιον — Γεώργιον. ἐλήχθη ἐν τῇ ἡμέρα τῆς ἀθλήσεως αυτοῦ* cod. Occurrunt inde a f. 85, col. 2, lin. 6 ea quae in editione desiderantur. [3] (ff. 89-97) miraculosa liberatio pueri Paphlagonis a captivitate bulgarica (Act. SS. Apr. III, p. XXXV-XXXIX, ex hoc codice; BHG. 688).

7 *μηνὶ τῷ αὐτῷ λ΄*, in sanctos Apostolos [1] (ff. 97-99) **s. Iohannis Chrysostomi*** laudatio ⟨1⟩ (M. 59, 491-496) et (ff. 99v-101v) laudatio ⟨2⟩ (M. 495-498).

8 s. Lucilliani et sociorum (iun. 3) [1] (ff. 101v-104) passio (*Βασιλεύοντος Αὐρηλλιανοῦ ἦν ἀθροισμὸς — ἐπὶ Αὐρηλλιανοῦ τοῦ τυράννου, βασιλεύοντος τοῦ κυρίου κ. τ. λ.*; ed. H. Delehaye in Anal. Bollandiana XXXI, 1912, p. 187-192). [2] (ff. 104-113v) encomium a **Photio** sceuophylace ss. Apostolorum et logotheta (Acta SS. Iun. I, p. 276-286, ex nostro fortasse libro).

9 ss. martyrum Cosmae et Damiani (nov. 1) [1] (ff. 114-117) miracula 1 (inc. mut. *τὸν τόπον τοῦ ὑδεριῶντος*: L. Deubner, *Kosmas und Damian*, 1907, p. 100, 11) — 4 (des. *ταύτῃ σκηνῇ προεδρία*: Deubner, p. 108, 13), 7 (*καταλαμβάνει τὸν πάνσεπτον — τῆς σκηνῆς τῶν ἁγίων*: Deubner, p. 111, 16-112, l. ult.). [2] (ff. 117-119v) vita (Deubner, p. 87-96). [3] (ff. 119v-120) mirac. 8, ab editione D. (p. 112-113) parum discrepans. [3] (ff. 120-123v) martyrium, quod des. abrupte *ἐν τῷ τόπῳ παρακείμενον ἀγωγὸν κατέ|* (Deubner, p. 208-217, 14; BHG. 376).

10 s. Procopii (iul. 8) [1] (ff. 124-129) laudatio; inc. mut. | *τοι μήποτε ληγούσας ὡς πολυτελῆ καταρτίζουσι στέφανον*, des. *καὶ τῶν ἐκεῖθεν δυσώπει μετασχεῖν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο κ. τ. λ.* [2] (ff. 129-139v) laudatio alia; inc. *Τέρπει μὲν καὶ λειμὼν πολυανθὴς καὶ εὐωδής*, des. *ἵνα τῶν ἐπικειμένων ἀναθέντες καμάτων σὺν εὐθυνίαι τὴν ἐτήσιον τῶν σῶν ἀγώνων ἐπιτελῶμεν πανήγυριν χάριτι κ. τ. λ.* [3] (ff. 139v-158v) martyrium; inc. *Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ τὴν αὐτοκράτορα Ῥωμαίοις διεπόντων ἀρχήν*, des. *ἐν τόπω σεμνῷ κατατίθενται δοξάζοντες κ. τ. λ.* (BHG. 1578; cf. H. Delehaye, *Les légendes grecques des saints militaires*, p. 87). [4] (ff. 158v-163) laudatio ab **Hesychio Hierosolymitano** (ed. H. Delehaye apud Acta Bollandiana XXIV, 1905, p. 475-482).

11 s. Panteleemonis (iul. 27) [1] (ff. 163-170v) martyrium (M. 115, 448-477); desiderantur vv. *ἀμφο]τέροις ἔσται ταῦτα καταβαλεῖν — καὶ τῷ θρόνῳ μεγαλαυχού[μενος* (M. 453 D 3 - 464 D 14) foliis quattuor post 165v perditis. [2] (ff. 171-175v) laudatio a **Niceta Paphlagone,** *Νικήτα τοῦ καὶ Δαυὶδ δούλου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ φιλοσόφου ἐγκώμιον εἰς — Παντελεήμονα* cod. (ed. Latyšev in *Mémoires de l'Académie impériale des sciences de St-Pétersbourg, VIIIe série*, XII, 1914, nº 2, p. 53 ss.); abrumpitur in vv. *αὖθις γοῦν τὸν ἄνδρα λαμπρότερον ἀνα |* (p. 60, 28).

12 (ff. 176-179) in Maccabaeos ⟨**Fl. Iosephi**⟩ commentarius inde a vv. *βο]ηθεῖ τοῖς τέκνοις* (ed. Naber VI, p. 318, 14-326).

13 s. Stephani, *μηνὶ τῷ αὐτῷ* (dec.) *κζ΄* f. 179v summo, [1] (ff. 179v-187v) **Nicetae Paphlagonis** de translatione reliquiarum (ed. Papadopulos-Kerameus, *Ἀνάλεκτα ἱεροσ. Σταχ.* V, 1898, p. 54-69; BHG. 1651), *Νικήτα δούλου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ φιλοσόφου λόγος διηγηματικὸς περί τε τοῦ μαρτυρίου, τίς τε εὑρέσεως καὶ ἀνακομιδῆς τῶν τιμίων λειψάνων τοῦ - Στεφάνου* cod. [2] (ff. 187v-191v) martyrium; inc. *Ἐγένετο κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον μετὰ ἑπταέτους χρόνου*, des. *ἐτελειώθη δὲ ὁ ἅγιος πρωτομάρτυς τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀρχιδιάκονος Στέφανος μηνὶ δεκεμβρίῳ εἰκάδι ἑβδόμῃ βασιλεύοντος τοῦ κυρίου ἡμῶν κ. τ. λ.*

14 in nativitatem Domini. [1] (ff. 191v-197v) **s. Gregorii Nazianzeni** orat. 38, in Theophania (M. 36, 312-333); editione fusior est nonnullis (ff. 192v, col. 2, l. 28-193, col. 2, l. 8) insertis inter vv. *συγκαλέσαντος* atque *ἢ βούλεσθε* (M. 317 A 4). [2] (ff. 198-202v) **s. Ioh. Chrysostomi** (? M. 56, 385-394). [3] (ff. 202v-204v) **Procli CP.** oratio ⟨1⟩ (M. 65, 708-716), cui subnectitur [4] (ff. 204v-206v) inscriptione omissa oratio ⟨2⟩ (M. 716-721). [5] (ff. 206v-212) **s. Basilii*** hom. in sanctam Christi generationem (M. 31, 1457-1476). [6] (ff. 212-221) **s. Gregorii Nysseni*** oratio inscripta *λόγος εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια ἤτοι γενέθλια* (M. 46, 1128-1149). [7] (ff. 221-224v) **Ioh. Chrysostomi*** sermo *εἰς τὴν γένναν - Χριστοῦ* (M. 61, 763-768); de quo vide Ioh. Mercati, *Opere minori* IV, p. 47 et quae scripsit S. G. Mercati (*Antica omelia εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν*, apud Biblica I, 1920, p. 77 ss.) [8] (ff. 224v-226v) eiusdem (?) *λόγος εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ σωτῆρος*. Inc. *Χρησάμενος παρὰ τοῦ μακαριωτάτου Δαυὶδ τὸν λόγον ἁρμόττοντα τῇ μακαριωτάτῃ ὑμῶν πανηγύρει*, des. *τὸν σώζοντα πᾶσαν ψυχήν, ἢ τοδὲ μεθ' ἡμῶν ὁ Ἐμμανουήλ, αὐτῷ κ. τ. λ.* [9] (ff. 226v-227v) eiusdem (?) in eundem festum. Inc. *Χαίροις, ὦ βρέφος ἀλιθινὸν καὶ φιλάνθρωπον*, des. *Χριστὸς Θεοῦ δύναμις καὶ Θεοῦ σοφία, ὅτι αὐτῷ κ. τ. λ.*

15 (ff. 227v-232v) s. **Athanasii** * sermo de descriptione B. M. V. (M. 28, 944–957).

16 in ss. Innocentes (dec. 29) [1] (ff. 232v-234v) s. **Ioh. Chrysostomi** * sermo (M. 61, 699-702), *λόγος εἰς τὸν Ἡρώδην καὶ εἰς τὰ βρέφη* cod. [2] (ff. 234v–236) **eiusdem** * in Rachel et infantes (M. 61, 697–700).

17 in Epiphania [1] (ff. 236v-243v) s. **Gregorii Nazianzeni** orat. 39, in sancta Lumina (M. 36, 336-360) atque [2] (ff. 243v-263v) oratio 40, in sanctum baptisma (M. 360–424). [3] (ff. 263v-270v) s. **Basilii Caesariensis** homilia in s. baptisma (M. 31, 424–444). [4] (ff. 271-272v) s. **Ioh. Chrysostomi** (?) *λόγος εἰς τὰ φῶτα.* Inc. *Τὸν λόγον χθὲς ἐπὶ τοὺς προφήτας καὶ πατριάρχας ἀπασχολήσας,* des. *ὑπὸ τῶν ὑδάτων καθαρίζεσθαι, παρὰ τοῦ Θεοῦ στεφανοῦσθαι, ὅτι αὐτῷ κ. τ. λ.*; sub nomine s. Basilii in cod. Mess. 15, f. 260 (cf. A. Mancini, Codices graeci mon. Mess. s. Salvatoris, 1907, p. 25). [5] (ff. 272v–275) **eiusdem** * in sancta Theophania (M. 50, 805–808).

18 *μηνὶ τῷ αὐτῷ ζ′* (ff. 275–279v) s. **Ioh. Chrysostomi** * in s. Ioh. praecursorem et in sancta Lumina (M. 50, 801-806).

19 in Hypapantem [1] (ff. 279v–283v) s. **Amphilochii Iconiensis** sermo (M. 39, 44-60). [2] (ff. 283v–287v) **Timothei Hierosolymitani** oratio (M. 86, 237-252), *Μεθοδίου πρεσβυτέρου Ἱεροσολύμων λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ εἰς τὴν θεοτόκον, καὶ εἰς τὴν Ἄνναν, καὶ εἰς τὸν Συμεῶν* cod. Ab editione noster pluries discrepat, abrumpitur in vv. *ὁ δὲ Κύριος παρανοίγων αὐ*| (cf. M. 252 A 2).

20 s. Nicolai [1] (ff. 288–291) laudatio ab Andrea Cretensi; inc. mut. *προγρά]φουσα. αὐτὸς δὲ γεννῶν* (M. 97, 1196 A 11–1205); [2] (ff. 291v-295a) praxis de stratelatis (recensio I; G. Anrich, *Hagios Nicolaos* I, 1913, p. 67–77).

21 *μηνὶ ἰαννουαρίῳ ιε′* (ff. 295a–301) vita s. Iohannis Calybitae ab editione (M. 114, 568-581) parum diversa.

22 *κυρ(ιακῇ) γ′ τῶν νηστειῶν* (ff. 301-304v) s. **Ioh. Chrysostomi** * in venerabilem crucem (M. 50, 815 ss.); des. in vv. *διὰ τοῦ ξύλου τοῦ τιμίου σταυροῦ ἡ σωτηρία ἐγένετο* (M. 820, 15) doxologia addita.

23 (ff. 304v-309v) miraculum B. M. V. seu de *ἀκαθίστῳ* (B. H. G. 1060; M. 92, 1353 ss.); abrumpitur in vv. *τὰ αὐτὰ τούτοις πεπόνθασι λαί* | (M. 1368 B 10).

F. I ex registro gabli Senensis saec. XIV avulsum est; in quo vectigalia a duobus notariis Senensibus pensa declarantur.

Liber accurate perscriptus. Constabat olim fasciculis plus quadraginta quaternionibus, ni fallor, excepto quinto foliorum septem. Fasc. ιζ′ (post f. 123v) mox periit, priusquam alii in prima uniuscuiusque pagina summa dextrorsum notati essent (cf. f. 264 λζ′, 280 λθ′); exciderunt posterius folia nonnulla, quattuor revera post f. 113v, totidem post f. 165v, fasc. duo post f. 175v, — ut edocent monitiones saec. XIV, — atque finis libri. Inscriptiones litteraeque initiales minio parum tenaci distinctae; opellarum numerus litteris grandioribus ⟨*A*⟩-*ΜΘ* in margine signatus. Margines exteriores ff. 83. 95. 104. 110. 112. 118. 119. 124. 125. 197. 213. 217. 234. 242. 256 ferro resecti.

Ff. 288 ss. ex codice chartaceo saec. XIV (mm. 300 × 220) avulsa; signum chartae circuli duo linea recta partiti.

Scriptiones in ff. imis 224. 225. 255v. 272. 279. Tabulae priori aversae adhaeret charta indicem codicis praebens ab A. Mai digestum. Ibidem reposuimus syllabum anno 1550 posteriorem (*Arsenii Archiep(iscop)i Corcyren(sis)* | *encomiu(m) in s(anc)tam Barbara(m) et alia diuersor(um)* | . *455*; in frusto chartae nota *679*). F. 1 summo nota *43*. In sectura superiore libri clausi ·:· *ΠΑΝ(Η)ΓΥ(ΡΙΚΟΝ) Β(Ι)ΒΛ(ΙΟΝ)*. De codice egerunt hagiographi Bollandiani (Catal. codd. hag. graec. bibliothecae Vaticanae, 1899, p. 20–23).

In tabulis et in dorso corio rubro obductis tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii. In tabula anteriore et in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra *679*. Fibularum et catenae vestigia.

680 (olim 456). Saec. XIII, chartac., mm. 252 × 174, ff. 568 (+ 67a. 121a), linn. 24–29. In duas partes dispertitus (II = ff. 295 ss.).

Nicetae Choniatae panoplia dogmatica, *Συλλογὴ τῶν ὅλων σχεδὸν δοξῶν καὶ αἱρέ(σεων), καὶ ἱστορία τῶν ἀποτεκόντων ταύτας ἀνδρῶν, ἔτι καὶ ἀντιρρήσεις ἐπ᾽ ἐνίαις τούτων καὶ μάλιστα ταῖς παλαιτέραις, καὶ ἕτερα τινὰ πονηθέντα παρὰ τοῦ σεβαστοῦ Νικήτ(α) τοῦ Χωνιάτ(ου) τοῦ καὶ γεγονότ(ος) ἐπὶ τῶν κρίσεων ἐφόρου γενικοῦ ἐπὶ τοῦ ἐν(οικικ)οῦ κοιτ(ῶνος)* [cf. f. 331v, ll. 7–8 ab imo], *ἔπειτα δὲ καὶ λογοθ(έ)τ(ου) τῶν σεκρέτων* cod. - Librorum index in M. 139, 1094–1101; auctorum elenchus ex Laurent. IX, 24 apud Bandinium (Catal. codd. mss. Graec., t. II, p. 430–434).

(ff. 1–2) prooemium; inc. *Θεῷ καὶ θεοφιλέσιν ἀνδράσι τίς ἂν ἀξίαν προσαγωγὴ γένοιτο,* des. *καὶ τοῦ λέγειν ἐνθένδε ἄρξομαι* (latine apud M. 139, 1101–1104). (ff. 2-11v) ⟨liber I, de philosophorum ethnicorum et Iudaeorum erroribus⟩ (cf. summarium M. 1093 A); inc. *Ἀδὰμ πρωτοπλασθεὶς ἀπὸ γῆς ὑπὸ Θεοῦ,* des. *οὐκ ὑποτάδην ἀλλ᾽ ἐπιτροχάδην εἴρηται παρ᾽ ἡμῶν* (latine: M. 1104–1126). (ff. 11v–60) ⟨libri II et III, de Trinitate, de angelis, de hominibus, de Incarnatione⟩ ab editione latina discrepantes: [a] (ff. 11v–24v, l. 11) inc. *Ἀμέλει καὶ τοῦτο τῶν ἄλλων προαναβαλούμεθα,* des. *τέλος δὲ οὐκ ἔχουσιν* (M. 1125–1148 B 4); [b] (ff. 24v, l. 12-43) definitiones *ἰδιώματος*, naturae, hypostaseos etc. atque Patrum testimonia (= lib. III, cap. 14, 15, 17 ss.; M. 1213–1242); [c] (ff. 43-60) *ἔτι περὶ Τριάδος θεολογία,* hoc est libri II

cap. 21-32 (M. 1148-1168), des. *καὶ ἀναλλοίωτος ἡ αὐτὴ Τριὰς ἀεί.* (ff. 60-118) ⟨liber IV⟩, *ἐνταῦθα περὶ τῶν αἱρεσιαρχῶν*, revera de haeresibus antearianis; inc. *Ὁ μὲν πάνσοφος τῶν ὅλων Θεός*; caput ⟨42⟩ editione latina brevius, pluribus omissis (e. g. M. 1345 C 10-1551 C 10; M. 1353, app. I; M. 1354, app. II). (ff. 118-161^{v}) ⟨liber V, adversus Arianos et Eunomianos⟩; inc. *Ἄρειος λίβυς ὢν τὸ γένος διάκονος γέγονε*, des. *τὴν ἀνισότητα δογματίζετε* (M. 1361-1444). (ff. 162-170) ⟨liber VI⟩, de Macedonio (M. 140, 9-32); adnectitur (ff. 170-186) florilegium sub inscriptione *Ταῦτα μὲν οὖν οὑτωσὶ συνηνέχθη. λοιπὸν δὲ ἤδη καὶ τὰς περὶ τοῦ Πνεύματος τῶν ἁγίων παραθέσθαι φωνὰς δι' ὧν ἐξεδόθησαν λέξεων.* (ff. 186-188^{v}) ⟨liber VII⟩, de Apollinaristis; inc. *Ἀπολινάριός τις Ἀλεξανδρεὺς μὲν τὸ γένος*, des. *τῆς καθόλου ἐκκλησίας ἀλλοτρίαν ἐψηφίσαντο*; sequuntur (ff. 188^{v}-195) florilegium, atque (ff. 195-198) refutatio haereseos. (ff. 198-199^{v}) ⟨liber VIII⟩ de Nestorio (M. 140, 33-37); insequuntur (ff. 199^{v}-226) testimonia ex s. Cyrilli operibus deprompta, atque (ff. 226^{v}-229^{v}) excursus contra tritheitas. (ff. 230-246) ⟨liber IX⟩, de Eutyche, synodo Chalcedonensi, Severo et eius asseclis (M. 140, 37-68), addita (ff. 246-250) s. Leonis epistola 28 (tom. ad Flavianum: M. lat. 54, 756-789 B 10 *καταδικάζεται*). (ff. 251-289) ⟨liber X, de quinta synodo⟩, nempe (ff. 251-253) de his quae acciderunt post concilium Chalcedonense (M. 140, 68-76); (ff. 253-254) sententia synodi contra Severum, Zooram et Petrum (Mansi VIII, 1138-1139), (ff. 254-255^{v}) sententia Menae adversus eosdem (Mansi VIII, 1139-1142), (ff. 255^{v}-258^{v}) gesta synodi de Anthimo, *ἀναθεματισμὸς Ἀνθίμου μητροπολίτου Τραπεζοῦντος* cod. (Mansi VIII, 962-970), (ff. 258^{v}-261) constitutio Iustiniani contra Anhimum, Petrum et Zooram (Mansi VIII, 1150-1155), (f. 261$^{r\cdot v}$) epistola Iohannis Hierosol. et suorum ad Ioh. Constantinopolitanum (Mansi VIII, 1067-1071 A 2 *διότι οὐ μὴ προσθῇς τοῦ εἶναι εἰς παλαίωσιν*); haec excerpta reperies inter Acta Conc. oec. [ed. E. Schwartz] t. III, 1940, p. 110-111, 111-113, 178-182, 119-123, 77-78 (= Collectio Sabbaitica... acta synodorum Constant. et Hierosolym. anni 536, nn. 38. 39. 126-130. 41. 30); (ff. 262-289) *χρήσεις* Patrum. (ff. 289-291) ⟨liber XI⟩ de aphtartodocetis (M. 140, 76-81); sequuntur (ff. 291-302) testimonia Patrum contra Aphtartodocetas, Theopaschitas et Agnoetas. (ff. 302-303^{v}) ⟨liber XV⟩, de sexta synodo et Monothelitarum haeresi (M. 81-85); sequuntur (ff. 304-311) testimonia Patrum. (f. 331$^{r\cdot v}$) ⟨liber XVI⟩, de Iconomachorum haeresi; inc. *Ἡ τῶν εἰκονομάχων αἵρεσις ἐντεῦθεν εἴληφε τὴν ἀρχήν· δύο τινὲς ἑβραῖοι*, des. *καὶ τὸ τῆς ὀρθοδοξίας φέγγος πα⟨ ⟩ περιηύγασεν*; in ff. 332-334^{v} testimonia Patrum. (ff. 334^{v}-336^{v}) ⟨liber XVII⟩, de haeresi Armenorum; inc. *Ἡ*

τῶν Ἀρμενίων αἵρεσις πολυσχιδής ἐστι καὶ πολύτροπος, des. *Ἀρτζιβουρτζὴν κεκλήκασιν* (cf. Euthymius Zigabenus: M. 130, 1188-1189; Nicephorus Callistus, Hist. eccl. XVIII, 53-54: M. 147, 440-445). Subsequuntur (ff. 336^{v}-339^{v}) opinionis Armenorum refutatio (M. 140, 89-100 C 14 *καὶ τοῦ λόγου καὶ τῆς σαρκός*); in ff. 339^{v}-352^{v} florilegium ex diversis auctoritatibus confectum atque definitiones variae aut capitula ad theologiam Incarnationis pertinentia; in f. 353$^{r\cdot v}$, alia manu quaedam contra Latinos, quomodo apud eos corrupta sit fides [inc. *Λεύκιός τις ὀνόματι τὴν δι' ἀστρονομίας γοητατικὴν εἰς ἄκρον*, des. *ἔκτοτε οὖν ἔμηναν οἱ Ἰταλοὶ ἀθευράπευτ(οι)*]; f. 353^{v} *ὅσοι τῶν ἀρχιερέων μετετέθησαν.* (ff. 354-362) ⟨liber XVIII⟩, contra Paulicianos (cf. Euthymii liber XXIV: M. 130, 1189-1241 D 12 *ναὸς τοῦ αὐτοῦ Θεοῦ*, haud paucis omissis); sequuntur (ff. 362-366^{v}) excerpta ex Ioh. Damasceno, Basilio, Gregorio Nysseno de cruce, baptismo et eucharistia (cf. Euthymii liber XXV: M. 130, 1244-1249 D 4; 1252 B 9-1253 C 9; 1261 A — 1265 B 4). (ff. 366^{v}-383^{v}) ⟨liber XIX⟩, adversus Bogomilos (cf. Euthymii liber XXVII: M. 1289-1332). (ff. 383^{v}-385^{v}) ⟨liber XX⟩, de cultu Agarenorum usque ad vv. *τοῦ γάλακτος ὃν ληρεῖτε· τρεῖς γὰρ* | (M. 140, 105-112 C 10). Sequuntur varia (f. 386) de Lizicinorum haeresi (M. 140, 281-284; *Ζηλίκων* apud Theoph. Cont. IV, 12), (ff. 386-390) de receptione Sarracenorum qui ad veram fidem se convertunt (M. 140, 124-136; noster fusior legitur, precibus ff. 386^{v}-387 insertis). (ff. 390-392^{v}) ⟨liber XXI, de Spiritu sancto⟩ adversus latinos; inc. *Ξένη τίς ἐστιν ὡς ἀληθῶς καὶ ἀλλόκοτος, ἣν οἱ Ῥωμαῖοι ἐν τῷ ἁγίῳ συμβόλῳ ποιοῦνται προσθήκην*, des. *καὶ ἀπ' αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἀφαιρεῖν.* Submittuntur adversus eosdem [a] (ff. 393-407^{v}) libellus **Nicolai Methonensis** ut in cod. 668 ff. 302-313^{v}; [b] (ff. 407^{v}-422^{v}) *ἑτέρα σύνθεσις κατὰ Λατίνων ἐν οἷς βλασφήμουσιν εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον λέγοντες ἐκ τοῦ Υἱοῦ τοῦτο ἐκπορεύεσθαι, — τοῦ Στηθάτου* add. alia manus, — nempe **Nicetae Pectorati** opusculum (ed. A. Michel, ***Humbert und Kerullarios*** II, 1930, p. 371-409); desiderantur vv. *καὶ Υἱοῦ παρουσίαν — δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν* (Michel, p. 401, 5-403, 14) uno folio inter 419^{v} et 420 perdito; [c] (ff. 422^{v}-425) ex epistola **Photii** encyclica excerpta varia (ep. 12: M. 102, 725 D 7 *Τίς ὅλως ἀνάσχοιτο* — 736 A 13 pluribus omissis); [d] (ff. 425-427^{v}) alia ex oratione **Petri Chrysolani** de Spiritu sancto, *ἐκ τοῦ πρὸς τὸν βασιλ(έα) κύ(ριον) Ἀλέξιον τὸν Κόμνηνον λόγου τοῦ ἐπισκόπου Μεδιολάν(ων) τοῦ Γροσολάνου συνιστᾶν πειρωμένου καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα πορεύεσθαι*; inc. *Εἰς τελειότητα γοῦν τῆς πίστεως ἐνδέχεται* (M. 127, 911 C 12-919); desiderantur vv. *θεαθείη — ὁ Λατῖνος* (M. 913 C 3-915 C 14) uno folio inter 425^{v} et 426 perdito; [e] (ff. 427^{v}-433) *ἀντίρρησις πρὸς ταῦτα τοῦ Φουρνῆ*; inc. *Χρὴ τῆς τῶν Μεδιολάνων, συνετώτατε πρόεδρε, πατρικῶν*

ἀντιρρήσεων (ed. Demetracopulus, Bibliotheca ecclesiastica I, 1866, p. 36, l. 8 ab imo — 47); [f] (ff. 433–438) *ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἀζύμων καὶ τοῦ Πνεύματος λόγου τοῦ κουροπα(λά)του Θεοδώρου τοῦ Σμυρν(αί)ου*; inc. *Ἀλλὰ γὰρ ληπτέον δή τινας ὑποθέσεις*, des. *εἴτε ἡμεῖς ἡμαρτήκαμεν*; [g] (ff. 438–439v) *Εὐθυμίου μοναχοῦ τοῦ Ζιγαβηνοῦ*, revera **Photii** contra veteris Romae asseclas libellus (M. 102, 392–396 B 10); pauca addita sunt in ff. 439v–440 ut cap. *ια'* et *ιβ'*; [h] (ff. 440–446) *κεφαλαιώδεις ἔλεγχοι τοῦ παρὰ Λατίνοις καινοφανοῦς δόγματος τοῦ ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεται, συνοψισθέντες παρὰ Νικολάου ἐπισκόπου Μεθώνης ἐκ τῶν διὰ πλάτους ἐν διαφόροις λόγοις γεγραμμένων*; inc. *Ὁμολογουμένου τοῦ ὅτι τὸ « ἐκπορεύεσθαι » ἰδίωμα*, des. *ἢ τὸ θεῖον ἀπροσδιορίστως τὰς τρεῖς ὑποστάσεις ἐνέφηνεν*; ab editione Demetracopuli (op. cit., p. 359–380) noster discrepat, vide quae scripsit A. Michel (*op. cit.*, p. 364); [i] (ff. 446–448v) excerpta ex Dionysio Areopagita, *μετρίως δέ εἰσὶ ταῦτα παραπεφρασμένα πρὸς τὸ σαφέστερον*; excerptum primum inc. *Τὸ θεῖον αἴτιον μέν ἐστι τοῖς οὖσι τοῦ εἶναι*, des. *ἔτι δὲ καὶ τὸ ἀόρατον φῶς*; ultimum inc. *Ὅτι ὁ Θεὸς καὶ ὑφ' ἑκάστου τῶν μετεχόντων*, des. *κατὰ τὴν ἑκάστου ἐπιτηδειότητα* (cf. de divinis nominibus II: M. 3, 644): [k] (ff. 449–461) *ἔτι ἕτεραι προβλήσεις τῶν Ἰταλῶν ὑπὲρ τοῦ ἰδίου δόγματος, δηλαδὴ τοῦ καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι τὸ Πνεῦμα, καὶ πρὸς ταύτας ἀντιθέσεις τῶν Γραϊκῶν*; inc. *Φασὶν Ἰταλοὶ ὡς ὁ Χριστὸς εἶπεν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ πάθους*, des. *λέγει δὲ καὶ ὁ μέγας Βασίλειος· τὸ Πνεῦμα ἐν τῷ λόγῳ καὶ ὁ λόγος ἐν τῷ Πνεύματι.* (ff. 461–463) ⟨liber XXII⟩, de azymis, *ὁ πρόλογος οὗτος τοῦ Χωνιατοῦ καί τινα τῶν ἑξῆς* add. alia manus; inc. *Τὸ περὶ τῶν ἀζύμων κατὰ Λατίνων αἰτίαμα*, des. *ὑπό τινων εἰρημένα τῶν ἐκ τῆς ἡμετέρας αὐλῆς*; sequuntur alia de azymis, hoc est (ff. 463–486) **Nicolai Methonensis** libellus, ut in cod. 668 ff. 313v–327; (ff. 486–503) ⟨**Nicetae Stethati** dialexis⟩, *ἔτι περὶ ἀζύμων* (cf. ed. Michel, *op. cit.*, p. 320–342). (ff. 503–509) ⟨liber XXIII, in quo synopsis dogmatum quae sub imperatore Alexio Comneno mota et orta sunt⟩, nempe de Iohanne Italo, Eustratio Nicaeno, Leone Chalcedonensi, Nilo, Sotericho (fere ut apud Tafel, Annae Comnenae supplementa, Tubingae 1832, p. 1–17). (ff. 509–529v) ⟨liber XXIV, de Sotericho⟩, nempe synodi ian. 1156 et maii 1157 (M. 140, 137–201; cf. F. Chalandon, *Jean II Comnène et Manuel I Comnène*, Parisiis 1912, p. 640–643). (ff. 529v–559) ⟨liber XXV⟩, de dogmate illo *Pater meus maior me est* (M. 140, 201–272; 133, 773–781 [Manuelis edictum]; M. 140, 272–281); subscriptiones ultimae (f. 559) in nostro plenae leguntur; in ff. 559–560 quaedam de fine controversiae huius an. 1170 subsecuta (cf. Chalandon, *op. cit.*, p. 644–650). (ff. 560–561v) ⟨liber XXVI⟩, de dogmate Dei Mohamet;

inc. *Ἔγκειται τῷ κατηχητικῷ πυκτίῳ μεθ' ἑτέρων ἀφορισμῶν*, des. abrupte *τὴν μὲν ἐς τὸν βασιλέα πάροδον μὴ εἶναι ἔφησε νυνὶ ἐφικτὴν* (Hist. VII, 6: M. 139, 564 C 2–565 D 4). (ff. 563–565) ⟨liber XXVII, de dogmate divinorum mysteriorum excitato sub imperio Alexii Comneni Angeli⟩ (cf. Hist. III, 3: M. 139, 896–897); inc. mut. ... *κριμάτων σάρκων μετέχειν ἡμᾶς*, des. *τῇ χάριτι καὶ ἁπλότ⟨ ⟩*.

F. 565v methodus inveniendi cyclos solarem et lunarem, pascha legale et pascha christianorum; mentio facta est anni 1228.

F. 566v exarata est directe epistola quaedam; inc. mut. *ὀφθαλμοῖς σε τὴν τιμίαν ἡμῖν κεφαλὴν καὶ αἰδέσιμον*, des. *πᾶσι τρόποις παρέχειν ἡμῖν μὴ διαλείποις.*

In ff. 566r. 567–568v fragmenta liturgica notis musicis aucta, humore atque blattis laesa.

Liber a tribus scribis sese excipientibus exaratus ([a] ff. 1–78v. 230–250v, [b] ff. 79–229v. 251–529v. 559–565, [c] ff. 331. 529v–559), humore inquinatus et blattis perterebratus non sine certo scripturae damno. Fasciculos complectitur septuaginta duo in prima singulorum pagina ima olim signatos (cf. ff. 60. 75. 87. 95), quaterniones, si excipias 5 quinionem, 49–51. 54 terniones (cf. supra ff. 419v. 425v), 10 et 72 biniones, 38 foliorum tredecim, 2. 37. 45 foliorum novem, 44 foliorum quinque. Notae, supplementa, emendationes minio distincta in ff. 190v. 278. 288. 321. 322. 331. 450v. 451. Ff. 566–568 addita. Aetate recentiore ni fallor fasciculi *κε'* et subsequentes (f. 190) in prima uniuscuiusque pagina summa signati sunt, numero *νζ'* omisso (f. 434 *νς'*, f. 442 *νη'*). In ff. 161v. 180v. 253. 255v. 257. 258v. 261. 345 notulae A. Mai.

Inter libros Sixti IV noster videtur recensitus (Müntz et Fabre, *La bibliothèque* ..., p. 248: « Nicetae Comatae de Haeresibus omnibus. Ex papiro in rubeo »). F. 556v nota: *Die 23 Julii 1493 | R(estitutus) a d(omi)no Jo. de Veneti⟨is⟩* (cf. cod. 672, f. 291v). De codice egit A. Michel (*op. cit.*, p. 365–370).

Integumentum membranaceum. In dorso tesserae gentiliciae Pii IX et I.-B. Pitra card. bibliothecarii.

681 (olim 457). Saec. IX-X, membran., mm. 180 × 147, ff. 239, linn. 17.

Nicetae Byzantii philosophi adversus Mohametem (M. 105, 669 ss. ex hoc codice). [1] (ff. 1–165v) confutatio falsi libri quem scripsit Mohamet (M. 669–805); [2] expositio dogmatis christiani et refutatio Agarenorum epistolae ad Michaelem imperatorem, hoc est (ff. 166–168v, l. 6) prologus (M. 808–809 A 8), (ff. 168v, l. 7–200, l. 2) demonstratio ex opere praecedenti desumpta, paucis exceptis (M. 673 C 13 *Ὁ πάνσοφος καὶ φιλάγαθος* — 697 A 5 *καὶ οἷς λατρεύομεν*, 697 D 8 *ὅθεν πάσης διαβολῆς* — 704 A 1 *δόγμα κατεσκεύασεν*), (ff. 200, l. 2–214v) refutatio (M. 809 B–821); [3] (ff. 214v–238v) con-

futatio et eversio secundae Agarenorum epistolae ad Michaelem imperatorem (M. 821–841); repetita sunt (ff. 216, l. 14–218, l. 6) plura ex epistola praecedenti (= M. 817 C 2–820 B 3).

F. 239 manu saec. XIII nota de Mohamete (M. 842).

Liber accurate perscriptus. Complectitur fasciculos 30 quaterniones (excepto 21 foliorum quinque) atque folium unum (f. 238). Inscriptio f. 1 litteris aureis uncialibus, quae dicuntur, exarata; inscriptiones ceterae, litterae initiales maximae, index ff. 3^{v}–4^{v} minio distincta. Spiritus et accentus ex more antiquiore appicti (e. g. *ὂïς, ὀῦν*). Mohametis loci reprobati lemniscis instructi. Notae fasciculorum originales perditae. Saec. XIII additum est f. 239, in quo averso nota emptionis: *ἐξωνήθ(η) ἡ παροῦ(σα) βίβλος παρ'ἐμοῦ Θε(οδώ)ρ(ου) διακόν(ου) του πριμμήρ ... τῶν ... εἰς (νόμισμα) ἓν ἐν ἔτει ,ςψνζ ἰνδ. ζ'* (= 1248–1249). Eadem ni fallor aetate fasciculi singuli notis signati sunt *α'-λβ'*, *ζ'* omissa.

Liber fuit olim Sixti IV (Müntz et Fabre, *La bibliothèque* ..., p. 248: « Nicetae pro Christiana Religione contra Moannem. Ex membr. in rubeo ». F. 1 summo notae *8. Ba* atque *27*. In sectura inferiore libri clausi *24*.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Maii card. bibliothecarii.

682 (olim 458). Saec. XI, membran., mm. 328 × 235, ff. II. 304 (+ 249^{a}. 266^{a}), linn. 30.

S. Nicephori patriarchae Constantinopolitani adversus Iconomachos (M. 100). [1] (ff. 1–148^{v}) apologeticus (M. 533–833). [2] adversus Mamonam [Constantinum Copronymum] (ff. 149–206) antirrheticus I (M. 205–328); (ff. 206^{v}–228^{v}) antirrheticus II (M. 329–373); (ff. 229–303) antirrheticus III (M. 376–533). Praemittitur (ff. I–II) index libri nunc mutilus (M. 832–833).

In f. 303^{v} manu saec. XIV–XV catalogus librorum, instrumentorum imaginumque.

Codex accurate perscriptus. Complectitur folia duo praevia et fasciculos *λθ'* in prima singulorum pagina ima sinistrorsum signatos, quaterniones (si excipias *ς'* et *κε'* foliorum septem, *λθ'* ad quattuor nunc redactum).

Inscriptiones litteraeque initiales rubrae. Ipsius fortasse librarii manu correctio (f. 58), supplementa (e. g. ff. 23^{v}. 36^{v}. 48. 211^{v}. 214. 215^{v}. 256); adversariorum obiectiones aut loci reprobati obelis distincta (e. g. ff. 23^{v}. 33^{v}. 108^{v}. 270. 272^{v}. 277^{v}). Margo ext. f. 42 atque ff. 303 et 304 plus dimidia ferro excisa.

F. 304 foliorum summa posterior: *τὰ φύλλ(α) εἰσὶ τιδ' μετὰ τῶν φυλάκων.*

F. II^{v} notae duae eiusdem aetatis, nempe [a] *ἔτει ,ςϡις' ἰνδ. α^{ης}* (ann. 1407–1408). *Νικόλαος*: — et invectiva momenti fere nullius † *ὦ τίς διέλθ(η) τὰ καθεύδοντα κάλλει κείμενα νεκρὰ παντελῶς εἰργασμένα — οἴμοι δὲ τοῦ μέλανος ἐπίσης καὶ κοκκίνου, ἀλλ'ὦ χρυσόχειρ ἐκ ψυχῆς σε γερέρω*, [b] *Magnifico et potenti viro domino Fra(n)zisco Bembo militi honoris baiulo et capitanio de Ni(n)gropontis et suis conseliari(i)s amixi k(ariss)imi.*

Inter libros Sixti IV noster fortasse recensitus est (Müntz et Fabre, *La bibliothèque* ..., p. 248: « Nicephorus Archiepiscopus Constantinopolitanus, de Fide catholica. Ex membr. in nigro »). Leoni Allatio commodatus fuit (febr. 1641; Arch. Bibl., t. 30, f. 364).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

683 (olim 864). Saec. XVI, chartac., mm. 314 × ff. III. 163 (I. II. III. 1. 162. 163 add.), linn. 28.

Nicephori Blemmidae in psalmos (M. 142, 1321 ss.). Prologus (ff. 2–6^{v}) des. in vv. *μὴ ζητεῖν ἐν ταύτῃ τὸν ἑλληνικὸν ἐξακριβασμόν* (M. 1326 C 10); commentarius, *Ψαλτήριον ἐξηγημένον παρὰ μοναχοῦ κῦρ Νικηφόρου τοῦ Βλεμίδου*, psalmorum 1–23 (ff. 7–22^{v}) editione brevior et ab ea discrepans; inde a ps. 24 (ff. 22^{v}–148^{v}) omnia ut in editis (M. 1433 B — 1622). Sequuntur glossae in cantica, hoc est [a] (ff. 148^{v}–149^{v}) in Deut. 15, 1–19; [b] (ff. 148–153) in Deut. 32, 1–43; [c] (ff. 153–154) in I Reg. 2, 1–10; [d] (ff. 154–156^{v}) in Habac. 3, 2–19; [e] (ff. 156–158) in Is. 26, 9–20; [f] (ff. 158–159) in Ion. 2, 3–10; [g] (ff. 159–160) in Dan. 3, 26–56 multis omissis; [h] (f. $160^{r \cdot v}$) in Luc. 1, 46–55, cui subnectitur, nulla facta distinctione, (ff. 160^{v}–161) prophetia Zachariae ut praecedentes explicata.

Praemittuntur manu posteriore excerpta duo ex historia **Nicephori Gregorae**, nempe (f. II) hist. III, cap. 1 § 2 (*Σκέμματα — Ἀρσένιος*: M. 148, 180 C 14–181 A 1), (f. $II^{r \cdot v}$) hist. V, cap. 2 § 5 (*Ἐν τούτοις — Γεώργιον τὸν ἐκ Κύπρου*: M. 268 B 1–269 B 9).

Liber ex exemplo mutilo descriptus (cf. ff. 2. 44^{v}. 70. 76. 94. 113. 157), nempe Vallicell. C 99, ut statuit Em. Iohannes card. Mercati (*Il Niceforo della Catena di Daniele Barbaro*, in *Biblica* XXVI, 1945, p. 159–162, 174–178). Constat fasciculis 20 quaternionibus, qui distinguuntur in fine verbis fasciculi subsequentis initialibus directe scriptis; pro custodia addita sunt folia quattuor in principio (I–1), duo in fine (162–163). Psalmorum numeri et inscriptiones rubra. Officinarum chartariarum signa: (ff. 2–161) ancora circulo inclusa, cui superstat stella sex radiorum (cf. Briquet 485), (ff. I. II. 162) arcuballista in circulo (cf. Briquet 750).

F. I^{v} agglutinata est schedula membran. saec. XVI medio posterior: *Nicephori Blemmide | exp(ositi)o in Psalmos. | . 864*; in folio imo *N° 22*.

Integumentum corio rubro obductum, fibulis atque catena olim munitum, tesseras gentilicias praebet Gregorii XIII in tabula anteriore, G. Sirleti card. bibliothecarii in tabula postica. In eodem tegumento laciniae exstant codicis latini saec. XIV. In tabula anteriore et in dorso schedulae saec. XVII cum nota rubra *683*.

684 (olim 432). Saec. XIV, chartac., mm. 299 × 206, ff. V. 361 (+ 258^{a}), linn. 28.

Theodori Meliteniotae enarrationum in triplam triadem evangelii, quod ex quattuor unum factum est, liber quartus; in sermones (*διαλέξεις*) distributus est. Praemittuntur (f. III^{v}) modus utendi libri, (ff. IV–V^{v}) sermonum singulorum brevis descriptio (*Τάδ' ἔνεστιν ἐν τῷ παρόντι τετάρτῳ βιβλίῳ τῶν εἰς τριάδα τριπλὴν ἐξηγήσεων τοῦ διὰ τεσσάρων ἁγίου εὐαγγελίου*). (ff. 1–41^{r}) sermo 1, *διάλεξις πρώτη τοῦ τετάρτου* (in Matth. 7, 6–27). Inc. *Θεοῦ τρισυποστάτου καὶ παντοδυνάμου συναιρομένου* (M. 149, 878–879, ex hoc cod.); ethicon in M. 149, 884–892. (ff. 41^{v}–76) sermo 2 (in Matth. 8, 1; Luc. 7, 1–9; Matth. 8, 5–13; Luc. 7, 10–28). Inc. *Καὶ μὴν ἀκόλουθον ἦν ἀλγεῖν αὐτοὺς πρὸς τὸ φορτικὸν τῶν εἰρημένων*; ethicon in M. 892–897. (ff. 75^{v}–105) sermo 3 (in Luc. 7, 29–30; Matth. 11, 12–14; Luc. 7, 31–8, 8). Inc. *Ταῦτά φησιν ὁ Κύριος κατὰ τὸν θεῖον Λουκᾶν*; ethicon in M. 897–904. (ff. 105^{v}–137) sermo 4 (in Luc. 8, 9; Matth. 13, 14–17; Luc. 8, 11–18; Marc. 4, 26–29; Matth. 13, 24–52). Inc. *Καὶ τότε ἐπηρώτων, ὡς ὁ Λουκᾶς, τὸν Κύριον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ*; ethicon in M. 904–913. (ff. 137–166^{v}) sermo 5 (in Matth. 14, 53–58; Luc. 8, 19–39). Inc. *Τὸ μὲν « ἐγένετο » τοῦ λόγου προτάττων ὁ ἱερὸς Ματθαῖος ἐνταῦθα*; ethicon in M. 913–929. (ff. 166^{v}–227^{v}) sermo 6 (in Luc. 8, 40–9, 5; Matth. 10, 16–22). Inc. *Οὕτως ὁ Λουκᾶς, ὁ δὲ Μάρκος φησίν*; ethicon in M. 920–937. (ff. 227^{v}–278) sermo 7 (in Matth. 10, 23–11, 1; Luc. 9, 6–9; Matth. 14, 3–13; Luc. 9, 10–17; Ioh. 6, 14–15). Inc. *Εἰπὼν ἐκεῖνα τὰ φοβερὰ καὶ φρικώδη καὶ ἀδάμαντα*; ethicon in M. 940–945. (ff. 278^{v}–322^{v}) sermo 8 (in Ioh. 6, 16–20; Matth. 14, 28–32; Ioh. 6, 21–52). Inc. *Ταῦτα μὲν ὁ Ἰωάννης, ὁ δὲ Μάρκος φησί*; ethicon in M. 945–973. (ff. 322^{v}–356^{v}) sermo 9 (in Ioh. 6, 53–72). Inc. *Ὄντως εὐθέα ἐστὶν ἅπαντα τοῖς νοοῦσι*; ethicon in M. 973–988. De « ethicis » cf. S. Haidacher, *Neun ethica des Evangelienkommentars v. Th. Meliteniotes*, in *Byz. Zeitschrift* XI, 1902, p. 370–387.

In fine codicis instrumenta duo subscriptione litteris inter se colligatis Theodori Meliteniotae aucta († *ὁ μέγας σακελλάριος τῆς ἁγίας μεγάλης τῶν διδασκάλων τ' ἀρχιδιάκονος Θεόδωρος ὁ Μελιτηνιώτης* †): [1] (ff. 359. 358^{v}. 360^{v}, nov. 1388) Georgius *ὁ πρόξιμος* denuntiat uxoriam rem, quae promissa fuerat, consignatam habuisse; [2] (ff. 361. 360^{v}, apr. 1388) Georgius *ὁ Συλημβρινὸς* vineam vendit.

Liber ab ipso Theodoro Meliteniota, ut videtur, exaratus (cf. Ioh. Mercati, *Notizie di Procoro*..., 1931, p. 173, 182–184, tab. VII^{c}). Fasciculi *με'* quaterniones, quibus adiuncta sunt folia tria in principio et quattuor in fine (I–III. 358–361). Inscriptiones et evangeliorum pericopae minio distinctae. Officinarum chartariarum signa securis, in ff. 354 ss. basiliscus.

F. II manu saec. XV: *Noua q(uae)da(m) atque i(n)usitata expo(s)itio | eua(n)gelior(um) cuj(us)da(m) theodorj meliteniot(ae)*; cf. inventarium librorum Sixti IV apud Müntz et Fabre, *La bibliothèque*, p. 246: « Theodori cuiusdam Melitensis (ex *Mediolanensis*) expositio in Evangelistas. Ex papiro in rubeo ». F. I schedula membran. anno 1550 posterior (*Theodori Melitenien(sis) exp^{o} | in Eva(n)g(elium) Lucae | 432*) cui agglutinatum est frustum chartae cum nota *684*.

Integumentum ex corio rubro fibulis munitum; tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii. In tabula anteriore et in dorso schedulae saec. XVII cum nota rubra *684*. Catenae vestigium.

685 (olim 629). Saec. XIV, chartac., mm. 266 × 190, ff. I. 177, linn. 23.

Christoduli monachi (Iohannis Cantacuzeni) sermones novem contra Iudaeos, ut in cod. Marciano CLI (Graeca D. Marci bibliotheca ..., 1740, p. 83); cf. M. 153, 13–14. (ff. 1–10^{v}) sermo 1; inc. in specie prooemii *Οὐκ οἶδ' ὁπότερον κάλλιον φαῖεν ἄν τινες ἐπιγράψαι*, des. *οὐκ ἀπεικότως εἰ μὴ καὶ τούτων χείρους*. (ff. 10^{v}–38) sermo 2; inc. *Ἐπάναγκες ἐνθένδε, οἶμαι, ξένε, τἀληθὲς ἀκριβέστερον ἀνιχνεῦσαι*, des. *ταύτην εὖ ἴσθι χάριν καταθησόμενος εἰ καὶ ταῦτα σαφηνιεῖς*. (ff. 38^{v}–57) sermo 3; inc. *Ἴσθι λυδὸν ἐς πεδίον τὸ τῆς παροιμίας*, des. *ὥστε μή, μέλε, φανερὸν ὅτι βούλει μοι καθιστάς*. (ff. 57–76^{v}) sermo 4; inc. *Οἶσθα δήπου τὸ περὶ τοῦ διαβόλου μικρὸν πρὸ τούτων εἰρημένον*, des. *γεγονότος ἀνθρώπου ἐκ τῆς παναγίας καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας*. (ff. 77–84^{v}) sermo 5; inc. *Συγγνοίης ἄν, ὦ βασιλεῦ, εἰ καὶ ἄλλ' ἄττα συνείρειν*, des. *πληρωθήσεταί φησι πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ, γένοιτο γένοιτο*. (ff. 84^{v}–100) sermo 6; inc. *Ταῦτα μὲν ἐκ πάνυ πολλῶν ὀλίγα σοι περὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως*, des. *ἐξ αὐτῆς γεννηθέντος προφητείας ἐπανελθεῖν*. (ff. 100–130^{v}) sermo 7; inc. *Τῶν ἀπογόνων τίς τοῦ Δαυὶδ Ἰωακεὶμ ὄνομα*, des. *ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν*. (ff. 130^{v}–163^{v}) sermo 8; inc. *Τὸ δέ (τότε?) δὴ μετὰ τοῦτο συνεὶς Ἡρώδης*, des. *τὸ μέλλον διὰ τούτων ὡς παρεληλυθὸς ὁ προφήτης λέγων*. (ff. 163^{v}–177^{v}) sermo 9; inc. *Τὰ μὲν δὴ περὶ τῆς ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου*, des. *καὶ ἀντὶ ξένου Μανουὴλ ὀνομασθεὶς ἐγένετο πρόβατον τῆς λογικῆς ποίμνης τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ κ. τ. λ.*

Liber a Michaele Tsykandile ni fallor exaratus. Fasciculos complectitur 21 quaterniones (si excipias *β'* foliorum tredecim, *ιγ'* et *ιη'* seniones, *ιδ'* foliorum undecim, *η'* foliorum septem, *κα'* bifolium) in prima et ultima singulorum pagina ima signatos. Folia nonnulla humore inquinata atque blattis perterebrata, non sine scripturae iniuria, saeculo praeterito restaurata sunt, compagibus pluries solutis. Officinarum chartariarum insignia: arcuballista (cf. Briquet 790), flos seu fructus quidam (cf. Briquet 7372), littera *P* cum cruce desuper.

F. I manu Nicolai Maiorani (?): *Christodolus monachus co(n)tra Judeos*; cf. inventarium anni 1475 (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 246: « Christodolus quidam contra Judeos. Ex papiro in nigro »).

Integumentum membranaceum; in dorso stemma Pii IX.

686 (olim 462). Ann. 1373 (f. 2-5^{v}), chartac., mm. 300×217, ff. 285 (+ 122^{a-b}), linn. 23-25.

Christoduli monachi (Ioh. Cantacuzeni) opera apologetica. [1] adversus Iudaeos, ut in cod. 685, hoc est (ff. 1-8) sermo 1; (ff. 8^{v}–30^{v}) sermo 2; (ff. 30^{v}–44^{v}) sermo 3; (ff. 45-59) sermo 4; (ff. 59^{v}–64^{v}) sermo 5; (ff. 65-74) sermo 6; (ff. 74^{v}–93^{v}) sermo 7; (ff. 93^{v}–113^{v}) sermo 8; (ff. 113^{v}–122^{v}) sermo 9. [2] apologiae IV contra Mahometem (M. 154, 372-584), nempe (ff. 126-154^{v}) apologia 1 praemisso argumento; (ff. 155-184^{v}) apologia 2; (ff. 185-201^{v}) apologia 3; (ff. 202-228) apologia 4. [3] orationes IV contra Mahometem (M. 154, 584-692) scilicet (ff. 229-231^{v}) capitula orationis uniuscuiusque; (ff. 232-245) oratio 1; (ff. 246-264^{v}) oratio 2; (ff. 265-277) oratio 3; (ff. 277-285) oratio 4.

Subscriptio (f. 285^{v}): † *ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον ἐν μηνὶ ἰουνίω ἰνδ. ἐνδεκάτης ἔτους τρέχοντος καὶ περϊσταμέν⟨ου⟩ εἰς ἓξ ἀριθμὸν χιλιοστίας ὅλας, ἑκατοντάδας εἰς ὀκτὼ ποσουμένας, σὺν ταῖς δεκαπλαῖς ὀγδοάσιν εἰς ἔτη, ἁπλῆ τε τῆ μονάδι καὶ μόνη:* † *Ἰωάννης ἔγραψε Πεπαγωμένος* (cf. Vogel-Gardthausen, *Die griechischen Schreiber...*, p. 185).

Partes duae in unum conflatae. Priorem (ff. 1-122^{a}) efficiunt fasciculi 15 quaterniones, praeter *α'* foliorum septem et *ιε'* senionem. Complectitur altera (ff. 122^{b}–285) fasciculos viginti quaterniones (excepto ultimo senione) propria enumeratione signatos, notis *ιϛ'-λε'* posterius auctos. Inscriptiones, litterae initiales maximae et maiores, collocutorum nomina rubro colore exarata sunt. Officinarum chartariarum insignia: arcus (cf. Briquet 790), circuli duo linea recta in stellam desinente partiti (cf. Briquet 3219), littera *P* cum cruce desuper, scutum quoddam. Scriptura vacant ff. 122^{ab}. 228^{v}. 245^{v}.

Tabulae anteriori aversae agglutinatus est syllabus anno 1550 posterior: *Chrystodulus contra Iude|os et alia aliorum.* | . *462.*

Integumentum corio rubro obductum tesseras praebet gentilicias Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in tabula ant. et in dorso schedulae chartaceae saec. XVII cum nota rubra *686*. Fibularum atque catenae vestigia.

687 (olim 840). Saec. XVI, chartac., mm. 222×150, ff. IV (add.). 263, linn. 17.

Varia adversus Iudaeos. [1] (ff. 1-145^{v}) **S. Gregentii** disputatio cum Herbano (M. 86, 621-784; cf. A. Lukyn Williams, Adversus Iudaeos, Cantabrigiae 1935, p. 141-150). [2] (ff. 146-182) *ἐκλογαὶ διαφόρων τῆς παλαιᾶς ῥητῶν περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ*, quae

inc. *Ἐν ἀρχῆ ἐποίησεν ὁ Θεὸς κ. τ. λ.*, des. *ταῦτα ἐκ πολλῶν ὀλίγα τῶν τῆς παλαιᾶς ἐξέλεγε εις ἔνδειξιν τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ τῆς παρουσίας, ὅτι καὶ προκατήγγελε τοῖς προφήτες ἀριδήλως, καὶ γέγονεν ὡς εἴ τις τὴν πασαν ἐξ ἀρχῆς εἰς τέλος εὑρήσει εἰς Χριστὸν τελουμένους.* Sequuntur (ff. 182^{v}–184) alia ad Christum item pertinentia (*Αὐτίκα τὸ Μακάριος ανὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη — καὶ τίς ἦλθεν εἰς σῶμα ἀμίαντον*). [3] (ff. 184-199^{v}) *διαλέξεις ἰουδαίου τινὸς καὶ χριστιανοῦ*. Inc. *Ἠρώτησεν ἰουδαῖος χριστιανὸν λέγων· Διὰ τί τοῦ Θεοῦ παραγγείλαντος μὴ προσκυνεῖ(ν) ξύλοις*, des. *τῆ θαλησση ἐπιτιμᾶ καὶ τοῖς πνευμασοι* (!). [4] (ff. 200-244^{v}) de rebus in Perside gestis, sub inscriptione *Ἀντίρρησις Ἰουδαίων καὶ χριστιανῶν τε καὶ Ἑλλήνων περὶ τῆς ἀχράντου σαρκώσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πραχθεῖσα ἐν τῆ Περσίδι ἐπὶ τῶν χρόνων Ἀφροδιτιανοῦ* (ed. E. Bratke, *Das sogenannte Religionsgespräch am Hof der Sassaniden*, in *Texte u. Untersuchungen*, N. F. IV, 3^{a}, 1899, p. 1-45, 9). [5] (ff. 245-259) *ἀπολογία Θεοδοσίου ἀρχιφερενίτου* (!) *καὶ διδασκάλου τῶν Ἰουδαίων πρὸς Φίλιππον ἀργυροπράττην περὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως, καὶ ὅτι Ἰησοῦς ὁ υἱὸς τῆς θεοτόκου καὶ Μαρίας ἱερεὺς ἀπογέγραπται ἐν τῶ ἀποκρύφω κώδικι τῶ ὄντι ἐν Ἱεροσολύμοις*. Inc. *Ἐν τοῖς χρόνοις Ἰουστινιανοῦ τοῦ ἐν θεία τῆ λήξει βασιλέως*, des. *ἐκ τούτων οὖν πάντων πληροφορηθεὶς ὁ Φίλιππος ἔγνωμεν ὡς ὁ Θεοδόσιος οὐδὲν ἐψεύσατο ἢ ἐπλάσατο, ἀλλ' ὡς φίλω καὶ πάνυ γνησίω, γνώμη ὀρθὴ, ἀληθείας μυστήριον καὶ μέχρι τοῦ αἰῶνος παρ' αὐτῶν κρυπτόμενον ἐφανέρωσεν κ. τ. λ.* Plura de B. M. V. ex evangeliis apocryphis desumpta recitantur; ad hanc historiam pertinent quaedam in cap. 53 Michaelis Glycae recitata (cod. 689, f. 296).

Partes duae ab uno eodemque librario exaratae et in unum conflatae. Prior (ff. 1–145) fasciculos complectitur 18 quaterniones, excepto ultimo foliorum novem, in prima uniuscuiusque pagina signatos; alteram (ff. 146-263) efficiunt fasciculi 15 quaterniones, si excipias sextum ternionem, in prima singulorum pagina *α'*-⟨*ιε'*⟩ notati atque in ultima verbis fasciculi subsequentis directe scriptis distincti. Inscriptiones, collocutorum nomina, litterae principales rubra.

Supplementa brevia (e. g. ff. 11. 22. 26^{v}. 34^{v}. 34. 34^{v}. 41^{v}. 222^{v}. 246^{v}. 251^{v}), fenestra aperta in f. 91^{v}.

Officinarum chartariarum signa: ancora circulo inscripta, cui superstat stella sex radiorum (cf. Briquet 548); galerus praelaticius atque litterae *HS* (cf. Briquet 3466. 3482); homo peregrinus (cf. Briquet 7571); bovis caput ex quo eminet crux cum serpente circumvoluto (cf. Briquet 15366 ss., sed nostrum moduli longe minoris). Scriptura vacant ff. 259^{v}–263^{v}.

F. I index libri saec. XVII ni fallor digestus. In tabula anteriore aversa syllabus anno 1550 posterior: *S(anc)ti Grigentii ep(iscop)i disputatio | co(n)tra Erban Iudeum. et alia.* | . *840.*

Integumentum ex corio rubro fibulis atque catena olim munitum; in tabula anteriore scutum Gregorii XIII, in postica G. Sirleti card. bibliothecarii; syllib saec. XVII cum nota rubra *687*.

688 (olim 463). Saec. XV-XVI, chartac., mm. 218 × 160, ff. IX (add.). 208, linn. 20.

Iohannis Cantacuzeni opera apologetica. [1] contra Mahometem apologiae IV (M. 154, 372–584) ex exemplo mutilo, hoc est: (ff. 3–24^{v}) apologia 1 praemisso argumento in ff. 1–2^{v}; (ff. 24^{v}–42, l. penultima) apologia 2; desiderantur vv. *καὶ λέγει Ζαχαρίας — καὶ ἐσώθη, ὁ δ᾽ ἄλλος* (M. 473 A 5–476 B 13) atque vv. *τί γὰρ ξένον κ. τ. λ.* (M. 489 A 12); (ff. 42, l. ultima — 52^{v}, l. 7) ⟨apologia 3⟩ inde a vv. *ἵνα δὲ μὴ δόξωσιν εἰς τοὺς πολλοὺς* usque ad illa *ἱκανά εἰσι τὰ παρὰ τῶν προφητῶν ἀποδειχθέντα* (M. 501 B 1–529 A 7); (ff. 52^{v}, l. 7–61^{v}) ⟨apologia 4⟩ inde a vv. *Χρόνιοι δὲ γενόμενοι πάντες οἱ ἄνθρωποι* (M. 557 D 2 ss.). [2] orationes IV contra Mahometem (M. 154, 584–692), nempe (ff. 62–63) capitula orationis uniuscuiusque; (ff. 64–73^{v}) oratio 1; (ff. 74–87) oratio 2; (ff. 87–95) oratio 3; (ff. 95–101^{v}) oratio 4. Inserti sunt f. 102 **Symeonis archiepiscopi Thebani** versus quattuordecim (L. Allatius, De Simeonum scriptis diatriba, p. 203). [3] ⟨adversus Iudaeos⟩, *Χριστοδούλου μοναχοῦ* cod., ut in codd. 685 et 686, nempe (ff. 103–107^{v}) sermo 1; (ff. 108–122^{v}) sermo 2; (ff. 123–133) sermo 3; (ff. 133–145) sermo 4; (ff. 145^{v}–150^{v}) sermo 5; (ff. 150^{v}–159^{v}) sermo 6; (ff. 160–179) sermo 7; (ff. 179–199) sermo 8; (ff. 199–208) sermo 9.

Ff. VII–VIII addita praebent **Constantini Harmenopuli** hexabibli tabulam ex exemplo mutilo descriptam (cf. Heimbach, Const. Harmenopuli manuale legum sive Hexabiblos, Lipsiae 1851, p. 12–18).

Fasciculi viginti sex quaterniones, si excipias *ια´* quinionem et *ιϛ´* ternionem, a duobus librariis sese excipientibus exarati (cf. f. 145^{v}). Inscriptiones, litterae initiales, collocutorum nomina rubro liquore distincta. Officinarum chartariarum signa: bilanx in circulo, cui imminet stella sex radiorum; galerus (cf. Briquet 3397). Scriptura vacant ff. I^{v}–VI^{v}. IX.

F. I agglutinatus est syllabus anno 1550 posterior: *Io: Cantacuzenus contra | Maumeth et Iudaeos. | 463.*

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI, fibulis atque catena olim munitum; in tabula anteriore et in dorso schedulae chartaceae saec. XVII cum nota rubra *688*.

689 (olim 621). Saec. XVI, chartac., mm. 214 × 156, ff. 309 (+ 7^{a}), linn. 23.

Michaelis Glycae ⟨epistolae sive capitula LVI⟩, *κεφάλαια* cod. (M. 158, 648 ss.; S. Eustratiades, *Μιχαὴλ τοῦ Γλυκᾶ εἰς τὰς ἀπορίας τῆς θείας γραφῆς κεφάλαια*, t. I, Athenis 1906; t. II, Alexandriae 1912). Praecedit (ff. 2–7^{v}) *πίναξ τοῦ παρόντος βιβλίου*. (ff. 8–14^{v}) caput 1, inc. *Ὦ θεία καὶ ἱερὰ κεφαλή*,

(ff. 15–45^{v}) cap. 2; (ff. 45^{v}–49) cap. 3; (ff. 49–51) cap. 4; (ff. 51–64) cap. 5; (ff. 64^{v}–81^{v}) cap. 6; (ff. 81^{v}–88^{v}) cap. 7; (ff. 88^{v}–91^{v}) cap. 8; (ff. 92–99) cap. 9; (ff. 99^{v}–101^{v}) cap. 10; (ff. 101^{v}–108) cap. 11; (ff. 108–111) cap. 12; (ff. 111–114) cap. 13; (ff. 114–136^{v}) cap. 14 (M. 844–897); (ff. 136^{v}–138^{v}) cap. 15, de Iudaeis, *εἰ τὸ τῶν Ἑβραίων γένος ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐπιστρέψει πρὸς Κύριον* cod. (inc. *Ὅτι* [*ἔτι* cod.] *δὲ καὶ προσελεύσεται ἡ τῶν Ἰουδαίων συναγωγή*, des. *τί χρὴ καὶ λέγειν ἐπὶ τοιούτοις ἤδη καὶ τοσούτοις τοῖς μάρτυσιν*; (ff. 138^{v}–140) cap. 16, de baptismo, *ἐπεξήγησις τῶν ἐν τῷ θείῳ λουτρῷ τελουμένων* cod. (inc. *Εἰ καὶ τὰ κατὰ τὸ θεῖον λουτρὸν ἐπεξεργάσασθαι βούλει*, des. *εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν*); (ff. 140^{v}–148^{v}) cap. 17 (M. 936–952, ep. 25); (ff. 149–152^{v}) cap. 18, *τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ καὶ δομεστίκῳ κυρῷ Ἠσαΐᾳ*, de animis a corpore solutis, *περὶ τοῦ ὁποῖον ἀπαντᾷ τέλος ταῖς ψυχαῖς χωριζομέναις τοῦ σώματος, καὶ ὅπουπερ αὗται ἀπέρχονται* cod. (inc. *Καὶ περὶ μὲν τῶν δικαίων τί χρὴ καὶ λέγειν*; Eustratiades, I, p. 240–246); (ff. 152^{v}–158) cap. 19 (M. 913–921, ep. 18; Eustratiades, p. 247–257); (ff. 158–162) cap. 20, *τῷ τιμιωτ(ά)τ(ῳ) (μον)αχῷ κυρῷ Ἀλυπίῳ τῷ ἐγκλειστῷ*, de assumptione B. M. V., *περὶ τοῦ πῶς ἡ μετάστ(ασι)ς τῆς ἀειπαρθ(έ)νου γέγονεν, καὶ εἰ ἀληθῶς ἐκ τάφου ἐγήγερται κατὰ τὴν ἐκ νεκρῶν τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν ἔγερσιν* cod. (inc. *Περὶ δὲ τῶν συμβεβηκότων τῇ ἀειπαρθένῳ τοῦ Κυρίου μητρί*; Eustratiades, p. 258–266); excerptum (ff. 158^{v}–159) apud M. 929 C; (ff. 162–164^{v}) cap. 21, *τῷ μεγαλοδοξοτάτῳ μεγάλῳ ἑταιριάρχῃ κυρῷ Ἰωάννῃ τῷ Δούκᾳ*, de duodecim apostolorum sedibus, *πῶς ὑπέσχετο δοῦναι τοῖς μαθηταῖς ὁ Χριστὸς τὴν ἐπὶ δώδεκα θρόνων καθέδραν* cod. (inc. *Κἂν τούτῳ διαπορουμένης τῆς εὐγενείας σου*; Eustratiades, p. 267–272); (ff. 165–167) cap. 22, *τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ καὶ δομεστικῷ κυρῷ Ἠσαΐᾳ*, de passione Christi, *εἰ κατὰ τὸ ὡρισμένον, ὡς γέγραπται, πρὸς τὸ πάθος ἑκὼν ἐλήλυθεν ὁ Χριστὸς διὰ τὴν τοῦ κόσμου σωτηρίαν, τίνος ἕνεκεν ἀγανακτεῖ κατὰ τῶν σταυρωσάντων αὐτόν, καὶ διὰ τί τοῦ Πατρὸς δέεται λέγων Ἀνάστησόν με καὶ ἀνταποδώσω αὐτοῖς* (Ps. 40, 11) cod. (inc. *Ὅτι μὲν οὖν δι᾽ ἡμᾶς ὁ Θεὸς Λόγος ἄνθρωπος γέγονε*; Eustratiades, p. 273–277); (ff. 167–168) cap. 23, *τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Ὀνουφρίῳ*, de infidelibus recte agentibus, *περὶ τοῦ τί χρὴ καὶ λέγειν ἐπὶ τῶν ἀπίστων μὲν ὄντων, πορευομένων δὲ ὅμως κατ᾽ ἐντολὴν* cod. (inc. *Ὁ θεῖος Ἀναστάσιος περὶ τούτου καὶ τάδε φησίν*; Eustratiades, p. 278–280); (ff. 168^{v}–171^{v}) cap. 24, *τῷ οἰκειωτάτῳ ἀνθρώπῳ τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως κυρῷ Νικηφόρῳ τῷ Συναΐτῃ*, de eleemosyna, *εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι τὸ διδόναι τῶν λοιπῶν εὐποι(ϊ)ῶν καὶ προσφορῶν κρείττονι, καὶ ὅτι τοὺς ἐλεημοσύνην ποιοῦντας οὐ χρὴ κατά τι παρατηρεῖσθαι ὡς ἐκεῖνοι φασί* cod. (inc. *Εἰ δὲ καὶ Παντὶ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου*; Eustratiades,

p. 281–286); (ff. 172–174) cap. 25, de peccatis post annum duodecimum commissis, ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται, εἰ τὰ μετὰ τὴν δωδεκαετίαν αὐτίκα παρ' ἡμῶν πλημμελούμενα εἰς κρίσιν ἀχθήσονται cod. (inc. Ὅτι μὲν οὖν ὁ ἡμέτερος νοῦς μετὰ τὴν δωδεκαετίαν δοκεῖ; Eustratiades, p. 287–289); (ff. 174–175^{v}) cap. 26, de gigantibus, ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται περὶ τῶν γιγάντων ἐκείνων εἴτε μόνον εὐσθενεῖς ὑπῆρχον cod. (inc. Ὁ μὲν οὖν θειότατος Κύριλλος καὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς; Eustratiades, p. 290–292, 12); (ff. 175^{v}–176) cap. 27, ⟨de gigantibus alia brevissima⟩ (Eustratiades, p. 292, 12–17); (ff. 176–179) cap. 28, τῷ τιμιωτ(ά)τῳ μοναχῷ κυρῷ Ὀνουφρίῳ, de diabolo, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν καὶ διὰ πάντων ὁ διάβολος ἐστὶν προταίτιος ἐν ἡμῖν τῶν κακῶν cod. (inc. Ὅτι μὲν οὖν, ἡγιασμένε μοι πάτερ, σπορεὺς τῆς κακίας, Eustratiades, p. 361–366); (ff. 179–183) cap. 29–32, de Christi nominibus (λίθος, μάργαρος, ἀδάμας, μαγνῆτις), τίνος ἕνεκεν ὁ Χριστὸς καὶ διὰ τί παρὰ τῇ γραφῇ λίθος καλεῖται cod. (inc. Καὶ λίθος μὲν ἁπλῶς οὕτω καλεῖται; Eustratiades, p. 367–372); (ff. 183–184^{v}) cap. 33, de incarnatione, πότε χρὴ λέγεσθαι τὴν Κυρίου γενέσθαι σύλληψιν cod. (inc. Καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων εἰδέναι σε χρή; Eustratiades, p. 373–375); (ff. 184^{v}–186) cap. 34, de tropario Theodori Studitae Βάθει τῶν κριμάτων σου, Χριστέ, πανσόφως — σῶσον πανοικτίρμον cod. (inc. Πρὸς τὸ εὐσεβέστερον δῆθέν τινες ἀποκλίνοντες; Eustratiades, p. 376–378); (ff. 186–206) cap. 35, τῷ πανσεβάστῳ σεβαστῷ κυρῷ Κωνσταντίνῳ τῷ Παλαιολόγῳ, de praefinitione omnium quae ad nos pertinent, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι προωρισμένα εἰσὶ τὰ καθ' ἡμᾶς πάντα, αἱ ἀρεταί, αἱ εὐπραγίαι, οἱ πειρασμοὶ καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος (inc. Εἰ δὲ καὶ ἀπαιδεύτους τὰ θεῖα καὶ ἀμυήτους τινάς; Eustratiades, p. 379–415); (ff. 206–233) cap. 36, τῷ αὐτῷ, de vita humana, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι ὅρῳ ὑπόκειται ἡ ἑνὸς ἑκάστου τῶν ἀνθρώπων ζωή cod. (inc. Ὅτι μὲν οὖν οὐκ εὐσεβὲς εἶναι δοκεῖ; Eustratiades, p. 416–461); (ff. 233–235^{v}) cap. 37, τῷ τιμιωτάτῳ (μον)αχῷ κυρῷ Στεφάνῳ διαπορουμένῳ πῶς ἐξ ἀντιφράξεως τοῦ οὐρανίου σώματος τὸν ἐναποληφθέντα ἐντὸς ἀέρα σκότος βαθὺ διεδέξατο cod. (inc. Ὅτι μὲν οὖν, ὁσιώτατε ἄνερ, ἀπορίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἡμῖν ἐνῆκεν ὁ μέγας Βασίλειος [cf. M. 29, 36 C 13–15]; Eustratiades, p. 462–467); (ff. 235^{v}–240) cap. 38, Alypio monacho incluso, de astronomia, εἰ χρὴ τὴν μαθηματικὴν ἐπιστήμην ἀποτρόπαιον ἡγεῖσθαι παντάπασιν cod. (inc. Τὰ τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης εἰς δύο ταῦτα; Eustratiades, p. 468–475); (ff. 240–252) cap. 39, de astrologia, ἀνταπολογητικὸν ἐκ μέρους πρὸς τὴν ἐγχειρισθεῖσαν αὐτοῦ γραφὴν τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, τὴν ἀπολυθεῖσαν πρός τινα μοναχὸν ἐπιμεμψάμενον οὐ μικρῶς αὐτῷ διά γε τὸ τῆς ἀστρολογίας μάθημα, καὶ φιλονικοῦσαν τὸ τοιοῦτον συστήσασθαι μάθημα φυσικαῖς καὶ γραφικαῖς ἀποδείξεσιν cod.

(inc. Τολμῶν ὑπομιμνήσκω τὸ προγεγονὸς γράμμα τῆς βασιλείας σου; Eustratiades, p. 476–500); (ff. 252–255) cap. 40, ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται, εἴγε προαγορεύειν κἄν τε, εἴτε καὶ μή (inc. Τοῦ προφήτου καὶ βασιλέως Δαυὶδ πρὸς αὐτὸν οὕτω λέγοντος τὸν Θεόν; Eustratiades, II, p. 1–7); (ff. 255–256^{v}) cap. 41, de s. Paulo (inc. Εἰ δὲ καὶ = M. 932–933, ep. 23; Eustratiades, p. 8–11); (ff. 256^{v}–258^{v}) cap. 42, de visione Ezechielis, τῷ τιμιωτ(ά)τ(ω) (μον)αχῶ κυρῶ Ὀνουφρίῳ περὶ τῆς τετραμόρφου ὀπτασίας ἣν ὁ προφήτης εἶδεν Ἰεζεκιήλ, καὶ ὅπως αὐτὴν εἰς τοὺς τέσσαρας εὐαγγελιστὰς ἐξελάβοντο cod. (inc. Ἔδει μὲν ἡμᾶς, ἀδελφὲ Ὀνούφριε, οἷς καὶ μᾶλλον γωνία; Eustratiades, p. 12–15); (ff. 258^{v}–260) cap. 43, Andropulo Palaeologo de die Luminum, περὶ τοῦ πῶς ὁ Θεολόγ(ος) λαμπροτέραν τὴν ἡμέραν τῶν φώτων ἐκάλεσεν τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως, ἣν ὁ Χρυσορρήμων Ἰωάννης τῶν λοιπ(ῶν) ἑορτ(ὴν) ὀνομάζει μητρόπολιν cod. (M. 933–936, ep. 24; Eustratiades, p. 16–18); (ff. 260–265) cap. 44, ad Alypium monachum, περὶ τοῦ τίς τε καὶ πόθεν ἡ κατὰ τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν τεσσαρακοστή, καὶ διὰ τί σὺν τῷ τρίτῳ γάμῳ μὴ καὶ τετάρτ(ῳ) συγκεχώρηται (Eustratiades, p. 29–29, initium apud M. 952–953 [ep. 26]); (ff. 265–268^{v}) cap. 45, τῷ τιμιωτ(ά)τῳ μοναχῷ κυρῷ Μελετίῳ τῷ Κριτοπούλ(ῳ), de abstinentia, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι οὐκ ἐπάναγκες ἡμῖν τὸ ἐν τετραδοπαρασκευαῖς νηστεύειν, τοῦ Κυρίου λέγοντος (Matth. 15, 11) ὅτι οὐ τὰ εἰσερχόμενα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὰ ἐξερχόμενα cod. (inc. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἡνίκα πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι; Eustratiades, p. 30–36); (ff. 268^{v}–273) cap. 46, Esaia monacho, item de abstinentia, εἰ χρὴ κρέας ἐσθίειν ἐν ἡμέρα τετράδα (!) τυχὸν ἢ παρ(ασκευ)ῆ δεσποτικῶν ἐμπιπτουσῶν ἑορτῶν, καὶ εἰ ἐπάναγκες ἡμῖν τοῦτο καθὰ τινὲς οἴονται cod. (inc. Καὶ σήμερον ἐρωτηθέντες παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος; Eustratiades, p. 37–45); (ff. 273–276) cap. 47, ad Nilum monachum, de formatione animae (cf. cod. 690, ff. 185^{v}–187^{v}), εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι μετὰ τὸ ἐξεικονισθῆναι τὸ ἔμβρυον τὴν νοερὰν ψυχὴν δέχεσθε cod. (inc. Καὶ περὶ μὲν τῶν ἔξωθεν τί χρὴ καὶ λέγειν; Eustratiades, p. 46–51); (ff. 276–277^{v}) cap. 48, ad eumdem, de mortuis, περὶ τοῦ τί χρὴ καὶ λέγειν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν ἐν Κυρίῳ τελευτώντων, καὶ ὅπως αὐτοὶ τῶν ὧδε ἀπέρουσι, καὶ ὅτι τοῦ ἁμαρτάνειν ἡμεῖς ἐσμὲν αἴτιοι, οὐ μὴν ἡ φύσις αὕτη (!) cod. (inc. Οἱ ἅγιοι διὰ τὴν ἀνάγκην ἐκείνην ἣν ὑφίστανται; Eustratiades, p. 52–54); (ff. 277^{v}–281) cap. 49, ad eumdem, de precibus et eleemosynis pro mortuis, τί χρὴ καὶ λέγειν ἐπὶ ταῖς γινομέναις εὐποιΐαις τῶν ἀπελθόντων ἕνεκεν, καὶ εἰ παντελῶς ἀπαλάτην (= ἀπαλλάττειν) αὐταὶ ἰσχύουσι τῶν ἁμαρτημάτων (M. 921–928, ep. 19; Eustratiades, p. 55–61); (ff. 281–284^{v}) cap. 50, ad Isaiam monachum, in Ioh. 9, 2 (inc. Εἰ δὲ καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις ἠπόρηκας; Eustratiades, p. 62–68); (ff. 284^{v}–288^{v}) cap. 51, Leontio mo-

nacho incluso, de paenitentia Salomonis, *εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσι ὅτι μετανοίᾳ περὶ τὸ τέλος ὁ Σολομῶν ἐχρήσατο* cod. (inc. *Εἰ δέ τις καὶ περὶ τοῦ σοφοῦ Σολομῶντος μαθεῖν βούλεται*; Eustratiades, p. 69–77); (ff. 288^{v}–295^{v}) cap. 52, *τῷ μεγαλοδοξοτάτῳ μεγάλῳ ἑταιριάρχῃ καὶ σε(βαστ)ῷ κυρῷ Ἰωάννῃ τῷ Δούκα*, de B. M. V., *εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι καὶ ἡ τοῦ Κυρίου μητὴρ ἐγκυμονοῦσα τὸ τοῦ ἐλεγμοῖς* (!) *ὕδωρ ἔπιεν* cod. (inc. *Ὅτι μὲν οὖν, ὦ θεῖα καὶ ἱερὰ κεφαλή, καὶ περὶ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐλεγμοῦ*; Eustratiades, p. 78–91); (ff. 295^{v}–303^{v}) cap. 53, Charitoni monacho, de Christo sacerdote, *εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι ἱερεὺς ὁ Χριστὸς παρὰ Ἰουδαίοις καὶχειροτόνηται* (!) cod. (inc. *Ὅτι μὲν οὖν εὕρηται χάρτης*; Eustratiades, p. 92–107); (ff. 303^{v}–305^{v}) cap. 54, in illud Ioh. 21, 23 *Sic eum volo manere*, *πότερον νόμῳ φύσεως κοινῷ θανάτῳ κεκοίμηται ἢ οὔ* cod. (inc. *Ὅτι μὲν οὖν ὁ τὰ τῶν ἀποστόλων συγγραψάμενος ὑπομνήματα*; Eustratiades, p. 108–112); (ff. 306–308) cap. 55, de morte Iudae (M. 904–908, ep. 17; Eustratiades, p. 113–117); (ff. 308^{v}–309^{v}) cap. 56, de paenitentia et confessione (inc. *Εἰ καὶ δεδιέναι προσήκει τὸ τοῦ θανάτου αἰφνίδιον*, des. *ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν*: Eustratiades, p. 118–120, 21); cf. cod. 690, ff. 118^{v}–122.

Codex a tribus librariis sese excipientibus exaratus (^{a} ff. 2–11^{v}. 172–175^{v}. 180–183^{v}, ^{b} ff. 12–67^{v}, ^{c} ff. 68–171^{v}. 176–179^{v}. 184 ss.). Fasciculos complectitur λη′ quaterniones (si excipias 22 senionem, 3–6 quiniones, 37 ternionem, 2 binionem). Inscriptiones, litterae initiales maximae rubro colore distinctae. Fenestrae apertae in ff. 126^{v}. 243^{v}. 246^{v}. 269^{v}. 280^{v}. 236^{v}. 287^{v}. 291^{v}. 299^{v}. 300. 305. 309. Officinarum chartariarum signa: angelus circulo inclusus, cui imminet stella sex radiorum (cf. Briquet 639), bovis caput (cf. Briquet 14469), galerus praelaticius (cf. Briquet 3412). Scriptura vacant ff. 1^{v}. 7^{a}.

F. 1 glutine adhaeret syllabus anno 1550 posterior: ***Michaelis glica questiones | diuerse sacre scripture. | . 621.***

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Baptistae Pitra card. bibliothecarii.

690 (olim 459). Ann. 1279–1280 (f. 260), chartac., mm. 250 × 177, ff. I (add.). 264, linn. 30. 35–40 (ff. 198 ss.).

1 Michaelis Glycae capitula (*λόγοι* cod.) ab editione (M. 158) et a codice 689 diversa. Praemittitur (ff. 1–3^{v}) capitum index ex alio codice desumptus.

(ff. 4–6^{v}) cap. 1, *κε(φά)λαιον γ′* cod.; (ff. 6^{v}–20) cap. 2; (ff. 20–21^{v}) cap. 3; (ff. 21^{v}–22^{v}) cap. 4; (ff. 22^{v}–28^{v}) cap. 5; (ff. 28^{v}–38^{v}) cap. 6; (ff. 38^{v}–43^{v}) cap. 7; (ff. 43^{v}–45^{v}) cap. 8; (ff. 45^{v}–50^{v}) cap. 9; (ff. 50^{v}–52) cap. 10; (ff. 52–56^{v}) cap. 11; (ff. 56^{v}–58^{v}) cap. 12; (ff. 58^{v}–60) cap. 13; (ff. 60–76) cap. 14; (ff. 76–77^{v}) cap. 15; (ff. 77^{v}–78^{v}) cap. 16; (ff. 78^{v}–85) cap. 17; (ff. 85–87) cap. 18 (cod. 689, ff. 165–167: cap. 22); (ff. 87–104^{v})

cap. 19, *τῷ τιμιωτάτῳ (μον)αχ(ῷ) κυρῷ Μαξίμῳ τῷ Σμενιώτῃ*, de azymis, *εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι λαβὼν ὁ Χριστὸς ἄζυμον ἐν τῇ ἑσπέρᾳ τῆς μεγάλης ε′, ὡς καὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα τηνικαῦτα δῆθεν ἐστηκυίας, τὸ οἰκεῖον Πάσχα ἐτέλεσεν* cod. (inc. *Ὁ περὶ τῶν ἀζύμων λόγος, ὧν θεῖα καὶ ἱερὰ κεφαλή, καὶ πολλοῖς ἔφθασε*; Eustratiades, I, p. 293–324); (ff. 104^{v}–112) cap. 20, de processione Spiritus sancti, *ὅτι ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον* cod. manu recent. (inc. *Τί δέ σοι καὶ περὶ τῆς ἀρρήτου τοῦ παναγίου Πνεύματος ἐκπορεύσεως*; Eustratiades, p. 335–360; excerptum vulgavit L. Allatius, apud M. 957); (ff. 112–113) cap. 21 (cod. 689, ff. 183–184^{v}: cap. 33); (ff. 113–114) cap. 22 (cod. 689, ff. 184^{v}–186: cap. 34); (ff. 114–116) cap. 23 (cod. 689, ff. 233–235^{v}: cap. 37); (ff. 116–118^{v}) cap. 24 (inc. *Οἱ δὲ καὶ*; cod. 689, ff. 281–284^{v}: cap. 50); (ff. 118^{v}–122) cap. 25, sub inscriptione *Τῇ περιποθήτῳ ἀνεψιᾷ τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως κυρᾷ Θεοδώρᾳ ἀθυμούσῃ σφόδρα καὶ τὴν ἑαυτῆς ἀπογινωσκούσῃ σωτηρίαν δι᾽ ὃν ἐτόλμησε φόνον ἐπί τινι γυναικὶ ζηλοτυπίας ἕνεκεν* (partem priorem praebet cod. 689, ff. 308^{v}–309: cap. 56); (ff. 122–123) cap. 26, de cruce Domini, *τί δὲ χρὴ καὶ ἐπὶ τῷ τιμίῳ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ φρονεῖν τε καὶ λέγειν* cod. (inc. *Εἰ δὲ καὶ τὸν σταυρὸν αὐτὸν εἰς οὐρανοὺς μὲν ἀναληφθῆναι δοκεῖ*; Eustratiades, II, p. 198–200); (ff. 123–125) cap. 27, de Adamo et Eva, *ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται· εἰ τὴν Εὔαν ἀφυπνισθεὶς ὁ Ἀδὰμ ἐγνώρισε προφητικῷ δῆθεν χαρίσματι, πῶς ἠγνόησε τὴν ἐπισυμβησομένην αὐτῷ βλάβην ἐκ τῆς βρώσεως τοῦ φυτοῦ, διὰ τί δὲ καὶ τὸ φυτὸν ἐκεῖνο καλοῦ καὶ πονηροῦ γνωστὸν ἡ ἁγία κατονομάζει γραφή*; (inc. *Ἐπειδὴ καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις ἠπόρηται*; Eustratiades, II, p. 201–207); (ff. 125–127^{v}) cap. 28, de abstinentia et ieiunio, *τῷ τιμιωτάτῳ (μον)αχ(ῷ) κυρῷ Βαρλαάμ, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι οὐκ ἔξεστι καταλύειν ἐν κρέατι ὁπηνίκα δεσποτικαὶ συνεμπίπτουσιν ἑορταὶ τετράδι τυχὸν ἢ παρασκευῇ, καὶ ὅτι οὐκ ἐπάναγκες ἡμῖν τὸ νηστεύειν ἑβδομάδ(α) μίαν μετὰ τὴν τῆς Πεντεκοστῆς ὅλης ἑορτήν* cod. (inc. *Οἶδα μὲν οὖν, ὁσιώτατε ἄνερ, καὶ οὐκ ἀγνοῶ*; Eustratiades, II, p. 208–214); (ff. 127^{v}–133) cap. 29, Iohanni *τῷ Τρυχᾷ*, de igne aeterno, *περὶ τοῦτι τὸ εἶδος τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν καὶ ποταπὸν ἐκεῖνο τὸ πῦρ, τί τε τὸ ἐξώτερον σκότος, καὶ κατὰ φύσιν ὁποῖός ἐστιν ὁ σκώληξ ὁ ἀκοίμητος*; (inc. *Εἰ δὲ καὶ περὶ τοῦ αἰωνίου πυρὸς ἐκείνου*; Eustratiades, II, p. 215–220); (ff. 133–135^{v}) cap. 30, de confessione peccatorum, *περὶ ἐξαγορεύσεως ἁμαρτιῶν καὶ περὶ τῆς ὠφελείας τῆς ἐγγινομένης ἀπὸ τῶν εὐχῶν τῶν ἁγίων* cod. (inc. *Ὅτι μὲν οὖν, ἀγαπητέ, μέγα καὶ ὠφέλιμόν ἐστι τὸ πνευματικοῖς ἐξαγορεύειν*; Eustratiades, II, p. 230–237); (ff. 135^{v}–137) cap. 31, de patientia, *ὅτι μεγάλων ἀξιοῦται παρὰ Θεοῦ ὁ μὴ τοῖς ἀδικοῦσι καὶ λοιδορουμένοις ἐπεξιών* cod. (inc. *Ὅτι μὲν οὖν, ἀδελφὲ Ἰω(άννη), μέγα εἶναι δοκεῖ καὶ τῷ ὄντι δυσβάστακτον ἄχθος*; Eustratiades, II, p. 238–241);

(ff. 137-138) cap. 32, de animalium cognitione, ὅτι ἡ τῶν ἀλόγων ζώων γνῶσις φυσική τις ἐστι καὶ οὐ λογική (inc. Καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων εἰδέναι σε ἄξιον; Eustratiades, II, p. 242–245); (ff. 138–140) cap. 33, in Eccles. 11, 2 *Da partem septem necnon et octo* (inc. Εἰ δὲ καὶ σκοτεινή τις καὶ δυσθεώρητος ἡ ῥῆσις; Eustratiades, II, p. 246–251); (ff. 140–141v) cap. 34, de ss. Iohanne Baptista et Paulo (inc. Ὅτι μὲν οὖν ὁ τὴν γλῶτταν χρυσοῦς; Eustratiades, II, p. 252–255); (ff. 141v–142) cap. 35, in illud Apoc. 21, 1 *Vidi caelum novum* (inc. Ἰστέον ὅτι ἐν ξε' κεφαλαίῳ τῆς Ἀποκαλύψεως; Eustratiades, II, p. 256–258); (ff. 142–144v) cap. 36, Constantino Palaeologo, de vita hominum, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι κατὰ περιόδους ἀστέρων οἷς ἀπ' ἀρχῆς ἐκεῖνοι καὶ πρῶτοι ἄνθρωποι πολυετεῖς ἀνεφάνησαν cod. (inc. Ὅτι μὲν οὖν οἱ τῶν Ἑλλήνων σοφοί; Eustratiades, II, p. 259–266); (ff. 144v–146) cap. 37, Nicolao domestico, ⟨de mortificatione carnis⟩ (inc. Οἶδα μὲν οὖν, ὁσιώτατε ἄνερ, ὅτι καὶ ἀμφιβάλλεις ἐπὶ τῷδε τῷ λέγοντι ῥητῷ Κακώθητι καὶ ἀπόθανε; Eustratiades, II, p. 267–272); (f. 146v) cap. 38, Ioannicio monacho, in I Cor. 15, 44 (inc. Ἀκούων, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, τοῦ μεγάλου Παύλου λέγοντος ὅτι σπείρεται σῶμα ψυχικόν; Eustratiades, II, p. 273–274); (ff. 146v–158) cap. 39, in illud Ioh. 14, 28 *Pater maior me est*, πρὸς τοὺς λέγοντας ὅτι τὴν εὐαγγελικὴν φωνὴν τὴν οὕτω λέγουσαν — οὐ δέον ἐκλαμβάνεσθαι καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ τὸ ἀνθρώπινον μὴ οὔσης τῆς ὑποστάσεως cod. (inc. Καὶ δι' ἄλλα μὲν ἅπερ οὐδ' αὐτὸς ἀγνοεῖς; Eustratiades, II, p. 275–315); (ff. 158–159v) cap. 40, Iohanni τῷ Τριχᾷ, de mente et anima, περὶ τοῦ ὅτι ὁ νοῦς καὶ ψυχὴ ταυτόν ἐστι κατὰ φύσιν εἰ καὶ τοῖς ὀνόμασι διαλάττουσιν cod. (inc. Οἶδα μὲν οὖν, ἀδελφὲ Ἰω(άννη), ὅτι καὶ τοὺς περὶ ψυχῆς καὶ νοὸς λόγους; Eustratiades, II, p. 316–321); (ff. 160–165v) cap. 41, Ioannicio grammatico monacho, de ieiuniis, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι οὐκ ἔξεστι καταλύειν ἔν τε τετράδι καὶ παρασκευῇ τὰ τῆς νηστείας εἰ καὶ τύχῃ συμπεσεῖν αὐταῖς οἱανδήτινα δεσποτικὴν ἑορτήν cod. (inc. Ὅτι μὲν οὖν, ὁσιώτατε ἄνερ, ἐν νηστείᾳ διάγειν ὁ πιστός; Eustratiades, II, p. 322–341); (ff. 165v–166v) cap. 42, Alypio monacho, de martyribus et sanctis, περὶ τοῦ εἰ ἔστι διαφορὰ παρά τε τοῖς μάρτυσι παρά τε τοῖς ὁσίοις cod. (inc. Εἰ δὲ καὶ τοῦτο βούλ(ει) μαθεῖν, ὁσιώτατε ἄνερ, εἴ γε διαφορά; Eustratiades, II, p. 342–345); (f. 166v) cap. 43, de matrimonio, περὶ διαφορᾶς πρώτου τε καὶ δευτέρου γάμου cod. (inc. Εἰ δὲ καὶ περὶ διαφορᾶς πρώτου τε καὶ δευτέρου γάμου; Eustratiades, II, p. 346–347); (ff. 166v–177v) cap. 44, Ioannicio grammatico monacho, de corpore Domini, ἀπολογητικὸν ἐκ μέρους πρὸς τὸν μοναχὸν ἐκεῖνον τὸν ἀποκαλέσαντα κακοδόξους ἡμᾶς ἐπειδὴ λέγομεν ὅτι ὁ τῆς προθέσεως ἄρτος τοιοῦτός ἐστιν κατὰ φύσιν ὁποία ἦν ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ σὰρξ ἡ ἐπὶ τοῦ μυστικοῦ δείπνου τοῖς μαθηταῖς εἰς βρῶσιν δοθεῖσα cod. (inc. Ὅτι

μὲν οὖν, ὁσιώτατε ἄνερ, ἐπὶ τῆς μεταλήψεως; Eustratiades, II, p. 348–379); (ff. 177v–178v) cap. 45, ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται εἰ μετὰ θάνατον αὐτίκα ἡ ψυχὴ σωματικῷ πυρὶ παραδίδοται (inc. Ὁ διάλογος θεῖος Γρηγόριος καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων ἐρωτηθείς; Eustratiades, II, p. 380–382); (ff. 178v–179v) cap. 46, de prophetis, περὶ τοῦ πῶς οἱ προφῆται προεφήτευον καὶ ὅπως ἠξιοῦντο θείων ὀπτασιῶν cod. (inc. Εἰ δὲ καὶ τοῦτο βούλει μαθεῖν, ὁσιώτατε ἄνερ, ὅπως οἱ διὰ πράξεως καθαρθέντες; Eustratiades, II, p. 383–387); (ff. 180–181) cap. 47, in illud [I Cor. 13, 9–10] *Ex parte enim cognoscimus*, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι πρός γε τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν θείαν οὐσίαν γνώσονται τότε μετὰ ἀκριβείας οἱ ἄνθρωποι cod. (inc. Τοῦ μεγάλου Παύλου τινὲς ἀκούσαντες οὕτω λέγοντος; Eustratiades, II, p. 388–392); (ff. 181–183v) cap. 48, περὶ τοῦ ὅτι κατ' οὐδὲν οἱ προλαβόντες ὠφελοῦσι κόποι τοὺς ὁπωσδήποτε τὸ τέλος διαφθείροντας· καὶ ὅτι τὸ καταλαλῆσαι τινα τοῦ προεστῶτος αὐτοῦ καὶ λίαν ἐστὶ βλαβερόν (inc. Ἀναγκαῖον εἰδέναι σε καὶ τοῦτο, τιμιώτατε ἄνερ, ὅτι ὁ μοναχὸς ἐκεῖνος; Eustratiades, II, p. 393–402); (ff. 183v–184) cap. 49, in illud s. Ioh. Chrysostomi (?) Ἐπόρνευσέ τις μετὰ τὸ φώτισμα, οὐδὲ παραμυθία λείπεται τῷ ἁμαρτάνοντι λοιπόν (inc. Εἰ δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁ Χρυσορρήμων Ἰωάννης; Eustratiades, II, p. 403–404); (ff. 184–185v) cap. 50, de Corinthio incesto [I Cor. 5, 1–5], εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι ὁ ἐν Κορίνθῳ τῇ μητρυιᾷ αὐτοῦ συμφθαρεὶς οὐ δαίμονι παρεδόθη ἀκαθάρτῳ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἀλλ' ἀφορισμὸν ἐκεῖνος ἐδέξατο τὸ ἐπιτίμιον cod. (inc. Ὁ μακάριος Παῦλος ἔφθασε διὰ τὸν ἐν Κορίνθῳ; Eustratiades, II, p. 405–409); (ff. 185v–187v) cap. 51, Myroni monacho, de anima (cf. cod. 689, ff. 273–276), περὶ τοῦ πότε καὶ πόθεν καὶ ὅπως ἐν τῇ μήτρᾳ τὸ ἔμβρυον τὴν νοερὰν ψυχὴν εἴωθε δέχεσθαι (inc. Εἰ δὲ καὶ τοῦτο, θεοείκελε ἄνερ, ἡ σὴ ὁσιότης ἀξιοῖ μαθεῖν; Eustratiades, II, p. 410–417); (ff. 187v–192v) cap. 52, πρὸς τοὺς λέγοντας ὅτι παχὺ τὸ σῶμα ἡμῶν ἔσται καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν (inc. Ἐπειδὴ καὶ περὶ φύσεως τῶν ἐκ νεκρῶν ἐγερθησομένων σωμάτων; Eustratiades, II, p. 418–435); (ff. 192v–195) cap. 53, de praefinitione omnium quae accidunt, πρὸς τοὺς λέγοντας ὅτι κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ γινόμενα παρ' ἡμῶν καὶ προωρισμένα παρ' αὐτοῦ τυγχάνουσι καθὼς ὁ μέγας φησὶ Μάξιμος ὡς ἐκείνοις δοκεῖ cod. (inc. Ὅτι μὲν οὖν ὁ μέγας εὕρηται Μάξιμος προωρισμένα λέγων; Eustratiades, II, p. 436–445); (ff. 195–197) cap. 54, Ioannicio monacho grammatico, de mortuis non tangendis, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι καὶ σήμερον οἱ ἀψάμενοι νεκροῦ ἀκάθαρτοι εἰσι καθὰ καὶ τὸ πρότερον, καὶ ὅτι θρηνεῖν ἀμέτρως ἐπὶ τοῖς ἀποιχομένοις οὐκ ἔξεστιν cod. (inc. Εἰ δὲ καὶ τοῦτο μαθεῖν ἀξιοῖς, ὦ ἱερὰ κεφαλή, τίνος ἕνεκεν ὁ παλαιὸς νόμος; Eustratiades, II, p. 445–452)); (ff. 197v–149) cap. 55, de animis a corpore solutis (= cod. 689, ff. 149–152v: cap. 18), des. Λάζαρον ἐν τοῖς κόλ-

ποις αὐτοῦ; (ff. 199–201^{v}) cap. 56 (M. 913–921, ep. 18); (ff. 201^{v}–203^{v}) cap. 57, de Assumptione B. M. V. (cod. 689, ff. 158–162: cap. 20); (ff. 203–204^{v}) cap. 58, de duodecim apostolorum sedibus (cod. 689, ff. 162–164^{v}: cap. 21); (ff. 204^{v}–205) cap. 59, de infidelibus (cod. 689, ff. 167–168: cap. 23); (ff. 205–206) cap. 60, de eleemosyna (cod. 689, ff. 168^{v}–171^{v}: cap. 24); (ff. 206$^{r \cdot v}$) cap. 61, de peccatis post annum duodecimum commissis (cod. 689, ff. 172–174: cap. 25); (ff. 206^{v}–207) cap. 62, de gigantibus (cod. 689, ff. 174–176: cap. 26 et 27); (ff. 207–208^{v}) cap. 63, de diabolo (cod. 689, ff. 176–179: cap. 28); (ff. 208^{v}–209^{v}) cap. 64–66, de Christi nominibus (cod. 689, ff. 179–183: cap. 29–32); (ff. 209^{v}–210) de incarnatione, *τοῦτο τὸ κεφάλαιον προεγράφη καὶ ἠριθμήθη* cod., nempe in ff. 112–113 (cod. 689, ff. 183–184^{v}: cap. 33): (ff. 210–219) cap. 67, de praefinitione (cod. 689, ff. 186–206: cap. 35); (ff. 219–227^{v}) cap. 68, de vita humana (cod. 689, ff. 206–233: cap. 36); (ff. 227^{v}–229) cap. 69, de astronomia (cod. 689, ff. 235^{v}–240: cap. 38): (f. 229$^{r \cdot v}$) cap. 70, de s. Paulo (M. 932–933, ep. 23); (ff. 229^{v}–230^{v}) cap. 71, de visione Ezechielis (cod. 689, ff. 256^{v}–258^{v}: cap. 42); (ff. 230^{v}–231) cap. 72 (M. 933–936, ep. 24); (ff. 231–233) cap. 73 (cod. 689, ff. 260–265: cap. 44); (ff. 233–234) cap. 74 (cod. 689, ff. 277^{v}–281; M. 921–928, ep. 19); (ff. 234–236) cap. 75 (cod. 689, ff. 284^{v}–288^{v}: cap. 51); (ff. 236–238^{v}) cap. 76 (cod. 689, ff. 288^{v}–295^{v}: cap. 52); (ff. 238^{v}–241^{v}) cap. 77, de Christo sacerdote (cod. 689, ff. 295^{v}–303^{v}: cap. 53); (ff. 241^{v}–242^{v}) cap. 78, in Ioh. *Sic eum volo manere* (cod. 689, ff. 303^{v}–305^{v}: cap. 54); (ff. 242^{v}–243) cap. 79 (M. 904–908; cod. 689, ff. 306–308: cap. 55); (ff. 243–244) cap. 80, de bono latrone, *εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι ἀποφάσει μόνῃ καὶ οὐκ ἀληθείᾳ εἰσῆλθεν εἰς τὸν παράδεισον ὁ λῃστής* cod. (inc. *Τοῦ μεγάλου Παύλου τινὲς ἀκούσαντες περί τινων ἐν ἀρετῇ διαλαμψάντων;* Eustratiades, II, p. 128–132); (f. 244$^{r \cdot v}$) cap. 81, de corpore Domini, *ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται εἴτε φθαρτή ἐστιν ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ μετάληψις εἴτε καὶ ἄφθαρτος* (inc. *Οἴδαμεν οὖν, ἀγαπητέ, ὅτι τῷ ἰδίῳ παρασυρόμενοί τινες λογισμῷ;* Eustratiades, II, p. 133–135); (ff. 244^{v}–245) cap. 82, in Matth. 11, 27 *Nemo novit Patrem*, *ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται· εἴπερ οὐδεὶς οἶδε τὸν Πατέρα εἰ μὴ ὁ Υἱός, καὶ οὐδεὶς οἶδε τὸν Υἱὸν εἰ μὴ ὁ Πατὴρ περὶ τοῦ κυριακοῦ ἀνθρώπου τί χρὴ καὶ λέγειν; ἠπόρηται γὰρ εἴτε τὴν θείαν οἶδε φύσιν εἴτε καὶ μή* cod. (inc. *Τὸ περὶ τοιούτων ἐξετάζειν, ὦ ἱερὰ κεφαλή, καὶ λίαν ἐστὶν τολμηρόν;* Eustratiades, II, p. 136–138); (ff. 245–247^{v}) cap. 83, de sacerdotum potestate ligandi, *ὅτι ἄλυτός ἐστιν ὁ παρὰ τῶν ἱερέων ἐπαγόμενος δεσμός, καὶ ὅτι κατ' ἐξου σίαν ἀρχιερατικὴν καὶ οὐ κατ' ἔχθραν ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης κύρης Θεοδόσιος ἀφορισμῷ καθυπέβαλε τῶν ἀρχόντων τινὰς ἡνίκα τῆς ἐκκλησίας ἀποσπᾶσαι τοὺς πρόσφυγας παρὰ τῶν κρατούντων ἐστάλησαν* (inc. *Εἰ δὲ καὶ τοῦτο ζητεῖς, ἀγαπητέ, μαθεῖν εἴ γε δυνατόν σοι;* Eustratiades, II, p. 139–155);

(ff. 247^{v}–248^{v}) cap. 84, de remissione peccatorum, *ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται, εἰ τελ(είαν) ἄφεσιν εὑρίσκει τῶν ἡμαρτημένων ὁ προσερχόμενος τῷ Κυρίῳ* cod. (inc. *Δέον εἰδέναι σε, ἀγαπητέ, ὅτι κατὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν;* Eustratiades, II, p. 156–159); (ff. 248^{v}–251) cap. 85, *τῷ ἀνεψίῳ τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθ(έν)τ(ου) καὶ βασιλέως κυρω Ἀλεξίῳ τω Κοντοστεφάνῳ*, utrum prohibeatur eis qui in peccato vivunt ecclesiam ingredi, *ὅτι οὐκ ἔξεστι τοῖς ἐν ἁμαρτίᾳ ζῶσιν εἰς ἐκκλησίαν Θεοῦ εἰσέρχεσθαι, καὶ ὅτι τὰ προσαγόμενα τῷ Θεῷ παρ' αὐτῶν οὐκ εὐπρόσδεκτα* cod. (inc. *Ἔδει μὲν οὖν, εὐγενέστατε ἄνερ, μὴ βαρυθμεῖν ὅλως ἡμᾶς;* Eustratiades, II, p. 160–174); (ff. 251–252) cap. 86, de matrimonio, *καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις ἠπόρηται, εἰ κατὰ πάντα καιρὸν συναφείαις κεχρῆσθαι τοῖς ὁμοζύγοις οὐκ ἔξεστιν* cod. (inc. *Εἰ καὶ τίμιος ὁ γάμος κατὰ Παῦλον εἰπεῖν;* Eustratiades, II, p. 175–179); (ff. 252–255^{v}) cap. 87, de lectione Scripturarum, *τῷ τιμιωτάτῳ Νεκταρίῳ, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν ὅτι οὐ συμφέρει τῶν θείων γραφῶν ἡ ἀνάγνωσις* cod. (inc. *Τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν εὐαγγελίοις οὕτω λέγοντος Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς* [Ioh. 5, 39]; Eustratiades, II, p. 180–197); (ff. 255^{v}–256) cap. 88, de mortuis (cod. 689, ff. 276–277^{v}: cap. 48). Sequitur index brevissimus spirituum *ἀρετῆς* et spirituum *κακίας*.

2 (f. 256$^{r \cdot v}$) **Michaelis Thessalonicensis** confessio de errore pro quo depositus est, *Μιχ(αὴλ) Θεσσαλονίκης τοῦ μαΐστωρος τῶν ῥητόρων, διδασκάλου τῶν εὐαγγελίων καὶ πρωτεκδίκου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἡ περὶ τὴν τελευτὴν ἐξομολόγησις αὐτοῦ ἐφ' οἷς προσέπεσε καθηρέθη* cod. (inc. *Λέγων ὅτι ὁ μέγας καὶ πρῶτος ἀρχιθύτης,* des. *ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Κομνηνοῦ κυροῦ Μιχαήλ*). De Michaele, qui Soterichi sectae fuit addictus, vide Fabricius-Harles XI, 702.

3 (ff. 256^{v}–257) **Nicetae Chartophylacis Nicaeni**, quibus temporibus et quibus de causis scissa est ab ecclesia Constantinopolitana Romanorum ecclesia (M. 120, 713–720).

4 (f. 257$^{r \cdot v}$) interpretatio orationis *Pater noster* (M. 59, 627–628).

5 (ff. 257^{v}–258^{v}) **Hippocratis** epistola ad Ptolemaeum regem, fere ut apud Boissonade, Anecdota Graeca III, 1831, p. 422–428.

6 (f. 258^{v}) virtutes duodecim (*⟨Ἀ⟩ρεταὶ καθολικαὶ ιβ' δηλωθησόμεναι: α πίστις — ιβ' ἀγάπη*); insequitur distichon *εἰς ἀγάπην* (*Τῶν ἀρετῶν εἴληφας ἐσχάτην θέσιν Ὡς οἷα πασῶν δεσμὸς οὖσα καὶ μόνη*).

7 (ff. 259–260) ⟨de septem synodis et de heresiarchis⟩; inc. mut. *⟨Μ⟩ίαν φύσιν ὁμολογ(εῖ), τὸ δ' εἶναι τρεῖς ὑποστάσεις,* des. *ἡ δὲ εἰκὼν ἀληθινοῦ πράγματος ἡ σημείωσις.*

8 (f. 260v) de ventis, *στίχ(οι) τοῦ Ζτέζτου.* Primus *Ἄνεμοι ιβʹ εἰσὶν ὧνπερ αἱ κλήσεις αὗται,* des. *καικίας δὲ τοῖς ἠμωδοῖς* (?) *ὄρεσι περιπνεῖ.*

9 (ff. 261–264) lex agraria fere ut in editione W. Ashburner (*Journal of Hellenic Studies* XXX, 1910, p. 97–108).

Subscriptio litteris inter se colligatis (f. 260): † *ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς ἐμοῦ Νικολ(ά)ου τοῦ Μεσαρίτου † μηνὶ καὶ ἰνδικτιῶνος ηʹ † † ἔτους ,ϛψπηʹ μην(ὶ) νο(εμβρίῳ ?).*

Fasciculi triginta quattuor quaterniones, si excipias *κεʹ* ternionem et ultimum bifolium. Inscriptiones liquore rubro non semel evanido exaratae. Folia nonnulla humore corrupta laciniis chartaceis saeculo praeterito restaurata sunt. F. I libri *θέσις* antiqua *N°. 10. 4 Plu. se.*

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

691 (olim 476). Saec. XIII, chartac., mm. 300 × 225, ff. II (add.). 263, iinn. 36.

⟨**Iohannis Xiphilini monachi**⟩ homiliae in evangelia, fere ut in cod. 662 (cf. A. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand der hag. und homilet. Literatur*, III, 1941, p. 525–528, 545).

1 (ff. 1–5) inc. mut. *⟨παρα⟩καλοῦσα πνευματικῶς κατὰ τὸ Ἡ ῥάβδος σου* (= Vat. gr. 662, ff. 26v, l. 10–29: *κυρ. ιβʹ τοῦ Λουκᾶ*; ed. Eustratiades, *Ὁμιλίαι εἰς τὰς κυριακὰς τοῦ ἐνιαυτοῦ ... τόμος πρῶτος*, p. 120, 5–136). 2 (ff. 5-10) *κυρ. ιδʹ τοῦ Λουκᾶ*, inc. *Πολλὴ τοῦ χειμῶνος* (= 662, ff. 29–32v; Eustratiades, p. 137–156). 3 (ff. 10-15) *κυρ. ιεʹ του Λουκᾶ*, in Luc. 19, 1–10; inc. *Ὑμεῖς μὲν καὶ αὖθις προθύμως συνεληλύθατε* (Eustratiades, p. 157–175). 4 (ff. 15–20) *κυρ. τοῦ τελώνου*; inc. *Οὐδὲν ἀπονοίας* (= 662, ff. 35v–38v; Eustratiades, p. 176–194). 5 (ff. 20v–26) *κυρ. τοῦ ἀσώτου*; inc. *Ἀγαθὸς μὲν ὁ Θεὸς* (= 662, ff. 38v–42v; Eustratiades, p. 195–218). 6 (ff. 26v–32) *κυρ. τῆς ἀπόκρεω*; inc. *Φρικτὸν ἡμῖν* (= 662, ff. 42v–46; Eustratiades, p. 219–241). 7 (ff. 32–37v) *κυρ. τῆς τυρηνῆς*; inc. *Ὁ τῆς τῶν ἀνθρώπων* (= 662, ff. 46–49v; Eustratiades, p. 242–262). 8 (ff. 38–44v) *κυρ. τῆς ὀρθοδοξίας*; inc. *Καὶ οἱ διά τινος* (= 662, ff. 49v–54; Eustratiades, p. 263–291). 9 (ff. 45–51) *κυρ. βʹ τῆς ἁγ. Mης*; inc. *Καὶ τὸ χρύσιον* (= 662, ff. 54–58; Eustratiades, p. 292–316). 10 (ff. 51–57) *κυρ. βʹ τῆς ἁγ. Mης*; inc. *Πάλαι μὲν* (= 662, ff. 58–61v; M. 120, 1260–1280; Eustratiades, p. 317–340). 11 (ff. 57–63) *κυρ. δʹ τῶν νηστειῶν*; inc. *Φέρε δὴ* (= 662, ff. 61v–65v; Eustratiades, p. 341–362). 12 (ff. 63v–70) *κυρ. εʹ. τῆς ἁγ. M.*; in Marc. 10, 32–45; inc. *Πῶς οἴεσθέ με διατεθῆναι τῇ προτεραίᾳ* (Eustratiades, p. 363–388). 13 (ff. 70–78) *κυρ. τῆς βαϊοφόρου*; inc. *Ὁ μὲν νοῦς* (= 662, ff. 65v–70v; Eustratiades, p. 388–417). 14 (ff. 78–84v) *κυρ. τοῦ Θωμᾶ*; inc. *Ἱκανῶς τῇ προτεραίᾳ* (= 662, ff. 70v–75; Eustratiades, p. 418–443).

15 (ff. 84v–91) *κυρ. τῶν μυροφόρων*; inc. *Τίς λαλήσει* (= 662, ff. 75–79; Eustratiades, p. 444–466). 16 (ff. 91–96v) *κυρ. τοῦ παραλύτου*; inc. *Οὐδὲν τῶν* (= 662, ff. 79–83; Eustratiades, p. 467–488). 17 (ff. 96v–104) *κυρ. τῆς σαμαρείτιδος*; inc. *Καὶ πάλιν* (= 662, ff. 83–88; Eustratiades, p. 489–518). 18 (ff. 104–110v) *κυρ. τοῦ τυφλοῦ*; inc. *Ἄπλετον μοι* (= 662, ff. 88–92v; Eustratiades, p. 519–545). 19 (ff. 110v–116) *κυρ. τῶν ἁγ. πατέρων*; inc. *Στρατιῶται* (= 662, ff. 92v–97; Eustratiades, p. 546–569). 20 (ff. 116–122) *κυρ. τῶν ἁγ. πάντων*; inc. *Οὐκ ἄκαιρον* (= 662, ff. 97–101; Eustratiades, p. 570–594). 21 (ff. 122–126v) *κυρ. μετὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἁγ. πάντων*; inc. *Φέρε δὴ* (= 622, ff. 101–104), des. *μετακληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν κ. τ. λ.* 22 (ff. 126v–131v) *κυρ. τρίτ. τοῦ Ματθ.*; inc. *Οὐδὲν φιλαργυρίας* (= 622, ff. 104–107v). 23 (ff. 131v–136) *κυρ. δʹ τοῦ Ματθ.*; inc. *Οὐδὲν τῆς ἀδιστάκτου* (= 622, ff. 107v–110v). 24 (ff. 136-141) *κυρ. εʹ τοῦ Ματθ.*; inc. *Πηγὴ πάλιν* (= 622, ff. 110v–114). 25 (ff. 141–146) *κυρ. ϛʹ τοῦ Ματθ.*; inc. *Οἱ τὸ φιλεργὸν* (= 622, ff. 114–117v). 26 (ff. 146–151v) *κυρ. τῆς ἑνώσεως*; inc. *Οὐδὲν ἀγάπης* (= 622, ff. 117v–121). 27 (ff. 151v–156v) *κυρ. τοῦ ὅρου*; inc. *Ὑπόθεσις* (= 622, ff. 121–124v). 28 (ff. 156v–162v) *κυρ. τῶν ἀλακτῶν*; inc. *Ἄλλοι μὲν* (= 622, ff. 124v–128). 29 (ff. 162v–167v) *κυρ. ηʹ τοῦ Ματθ.*; inc. *Ὁ μὲν τῆς ἡμετέρας* (= 622, ff. 128–131v). 30 (ff. 168–173v) *κυρ. θʹ τοῦ Ματθ.*; inc. *Καὶ αἱ αἰσθηταὶ* (= 622, ff. 131v–135v). 31 (ff. 173v–178) *κυρ. ιαʹ τοῦ Ματθ.*; inc. *Φοβερὰ ἡμῖν* (= 622, ff. 135v–138v). 32 (ff. 178–183) *κυρ. ιβʹ τοῦ Ματθ.*; inc. *Οὐδὲν οὕτως* (= 622, ff. 138v–141v; ed. Eustratiades, p. 114–136). 33 (ff. 183–188) *κυρ. ἐν ᾗ ἡ μνήμη τε(λεῖ)τ. τῆς ἀποτομῆς τοῦ Προδρόμου*; inc. *Δεινὸν* (= 622, ff. 141v–145). 34 (ff. 188–192v) *κυρ. ιδʹ τοῦ Ματθ.*; inc. *Ἐπὶ πολυτελῆ* (= 622, ff. 145–148). 35 (ff. 192v–196) *κυρ. πρὸ τῆς ὑψώσεως*; inc. *Φέρε δὴ* (= 622, ff. 148–150v). 36 (ff. 196–201v) *κυρ. μετὰ τὴν ὕψωσιν*; inc. *Ὥσπερ πολλὰ* (= 622, ff. 150v–154). 37 (ff. 201v–205v) *κυρ. αʹ τοῦ Λουκᾶ*; inc. *Ἐπειδὴ τῆς θείας* (= 622, ff. 154–156v). 38 (ff. 205v–210v) *κυρ. βʹ τοῦ Λουκᾶ*; inc. *Οὐδὲν ἀγάπης* (= 622, ff. 156v–160). 39 (ff. 210v–216) *κυρ. δʹ τοῦ Λουκᾶ*; inc. *Ἡ τῶν θείων* (= 622, ff. 160–164). 40 (ff. 216–220) *κυρ. ⟨γʹ τοῦ Λουκᾶ⟩*; inc. *Πάλιν ἡμῖν* (= 622, ff. 164–167). 41 (ff. 220–226) *κυρ. ϛʹ του Λουκᾶ*; inc. *Οὐ μόνον* (= 662, ff. 167–171). 42 (ff. 226–232v) *κυρ.* (*ζʹ* suppl. pro *εʹ*) *τοῦ Λουκᾶ*; inc. *Πάντα μὲν* (= 662, ff. 171–175v). 43 (ff. 232v–238) *κυρ. ἐν ᾗ ἡ μνήμη τε(λεῖ)τ. τοῦ ἁγ. Παύλ(ου) τοῦ ὁμολογητ(οῦ)*; inc. *Ὑπόθεσις προοιμίου* (= 662, ff. 175v–179v). 44 (ff. 238–245) *κυρ.* (*ζʹ* suppl.) *ἐν ᾗ ἀναγινώσκεται ὁ Ἰάειρος*; inc. *Δυσάγωγον* (= 662, ff. 179v–184). 45 (ff. 245–250v) *κυρ. ηʹ τοῦ Λουκᾶ*; inc. *Μέγα δεινὸν* (= 662, ff. 184–187v). 46 (ff. 250v–257) *κυρ. θʹ τοῦ Λουκᾶ*; inc. *Οὐδὲν φιλαργυρίας* (= 662, ff. 187v–192). 47 (ff. 257–262v) *κυρ. ιʹ τοῦ Λουκᾶ*; inc. *Πολυ-*

μερῶς (= 662, ff. 192–195v). [48] (f. 263r-v) *κυρ. ια' τοῦ Λουκᾶ*; inc. *'Αβροτέραν ἡμῖν*, abrumpitur in vv. *σωτηρίας ἡμῶν μυστήριον καὶ πᾶσαν ⟨ὑπερεκπ⟩ίπτον ἔννοιαν καὶ λόγου* (= 662, ff. 195v–197v, l. 7).

Liber ex exemplo lacunis hiante (cf. ff. 66v. 74. 79. 83) descriptus, humore inquinatus, initio et fine mancus, frustis chartaceis utcumque refectus.

Fasciculos comprehendebat triginta octo saltem quaterniones in prima pagina signatos; perierant quattuor priores necnon quinti folium primum tempore quo superstites litteris slavicis ⟨ꙁ-ⰎГ⟩ notati sunt; desunt qui λζ' insequebantur (post f. 263v).

F. I nota saec. XVI: *ὁμιλίαι κυριακαὶ ἐκ τῶν εὐαγγελικῶν γνωμαῖς καὶ ἔνωσις* (!); syllabus saec. XVI medio posterior: ***Homiliȩ in lectiones quȩ | recitantur per anni tempora. | . 476.***; nota ***N° 202 4 Plu***; F. IIv index brevis ⟨a L. Allatio⟩ digestus.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et I.-B. Pitra card. bibliothecarii.

692 (olim 856). Saec. XI-XII, membran., mm. 350 × 250, ff. I. 98 (I et 98 add.); coll. 2, linn. 34.

Catena in s. Paulum; in principio et in fine epistolae cuiusque: *τῶν εἰς τὴν [πρὸς Κορ. α* et *β', Γαλ., 'Εφ.] ἐπιστολὴν ἐξηγητικῶν ἐκλογῶν*. De codice cf. K. Staab, *Die Pauluskatenen*, Romae 1936, p. 11–18). [1] (ff. 1–43) in I Corinth.; inc. mut. [in 6, 18 ss.] *ἀλλὰ Χριστοῦ· πῶς τοίνυν αὐτὰ μέλη* (Cramer, Catenae in s. Pauli ep. ad Corinthios, Oxonii 1841, p. 113, 6); [2] (ff. 43v–76v) in II Corinth.; folium unum deest post 63v in vv. *καυχωμένους καὶ οὐ καρδίᾳ* (cap. 5, 12), f. 64 inc. *οὐκ εἶπεν Καταλλάξατε* (= Ioh. Chrysostomus, apud M. 61, 478, l. 10). Commentarius in utramque ex exemplo longe fusiore desumptus est (cf. Vat. gr. 762, ff. 257 ss.); versiculi plurimi omittuntur. **⟨Ps.-Oecumenii⟩** [3] (ff. 77–91) in Galatas (M. 118, 1089 B–1165); [4] (ff. 91v–97v) in Ephesios; desunt vv. *τοῖς πνεύμασιν ἡ ἐναέριος διατριβή* [in 2, 1–3] — *ἐκ παρθέ]νου σάρκα ἔλαβεν* (M. 1188 D 4–1220 C 8) foliis pluribus post 93v deperditis; abrumpitur in vv. *καὶ πρὸς πιστοὺς ἁμαρτω[λοὺς ἁρμόζει* (cap. 5, 14: M. 1240 B 12); eiusdem indolis sed fusior occurrit exegesis in cod. Barb. 574, ff. 93v–111v. Auctores citantur: Clemens (Alex.), Cyrillus (Alex.), Didymus, Eusebius Pamph., Gennadius, Gregorius Nyssenus, Iohannes (Chrysostomus), Isidorus, Methodius (? f. 40) Nicolaus, Oecumenius, Origenes, Photius, Severianus, Theodoretus, Theodorus.

Ff. I et 98 ad custodiam addita — ex eodem codice ac cod. 450 ff. I. 406 necnon cod. 462 ff. I. 139 avulsa — quaestiones et solutiones iuridicas praebent, e. g. (f. I) *Utru(m) uxor possit uotu(m) mariti q(uod) mat(r)imonium p(re)cesserat p(rae)pedire?*, (f. 98v) *Utru(m) resuscitat(us) omnia bona reh(abe)re d(e)beat q(ue) p(er) mortem amiserat?*

Reliquiae codicis amplitudinis et moduli longe maioris. Sunt fasciculi quaterniones tredecim (si excipias 1 foliorum septem, 9 [ff. 64–69] nunc ternionem, 13 [ff. 94-97] ad folia quattuor redactum). Notae omnes perierunt. Scriptura accurata; textus sacer spiculis puncto interiore auctis distinguitur. In charta praevia brevem indicem A. Maius addidit.

In tabulis et in dorso corio rubro obductis, fibulis olim munitis, tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii.

693 (olim 843). Ann. 1566-1567, chartac., mm. 332 × 237, ff. 136, linn. 29.

Caesarii s. Gregorii fratris dialogi *, *πεύσεις προσαχθεῖσαι ὑπὸ Κωνσταντίου — ἐπὶ ἔτη εἴκοσι* cod. (M. 38, 852–1189), nempe (ff. 1–44v) ⟨dialogus 1⟩; (ff. 44v–57v) ⟨dial. 2⟩; (ff. 57v–116v) ⟨dial. 3⟩; desunt vv. *ὑπάρχουσα μέλος — τοιούτους δὲ* (M. 1060, l. 9 ab imo — 1064, l. 10 ab imo); (ff. 117–133v) dial. 4; lacuna editionis (M. 1176–1177) expletur ff. 126v–127v, alia (M. 1181–1184) resarcitur ff. 129–130v. In fine: *τέλος τῆς βίβλου τοῦ σοφοῦ Καισαρίου.*

Liber a Viviano Brunoro, ex exemplo ab Amulio accepto, descriptus (Arch. Bibl., t. 40, f. 20: 22 mensis iunii 1566), a Matthaeo Devario diligentissime correctus, notis et coniecturis auctus (f. 133v: ***Sub Marco Antonio Amulio Cardinale, Bibliotheca(e) Apostolica(e) pra(e)fecto, Mattheus Deuarius emendabat. Anno salutis M.D.LXVII***; cf. codd. 484. 627).

Fasciculi septemdecim notis in prima singulorum pagina distincti; in fine uniuscuiusque prima subsequentis verba inscripta sunt. Signum chartae scutum in quo littera *M* cum lilio desuper. Fenestrae nonnullae (e. g. ff. 28. 30. 31. 37. 114v. 116. 117v. 118v. 119); ff. 134-136 vacua.

In primo folio ad custodiam addito, manu paullo posteriore: ***Postulationes et responsiones multor(um) sanctoru(m) patru(m)***, quae iteravit syllabus anno 1550 posterior, additis verbis ***collectae ab Isidoro Leo(n)tio. | . 843.***

Integumenti tabulae corio rubro obscuro contectae, corrigiis atque catena olim munitae, stemmata exhibent Gregorii XIII et G. Sirleti card. bibliothecarii: in eodem tegumento laciniae codicis hebraici binis columnis descripti; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra ***693***.

694 (olim 821). Saec. XIII, chartac., mm. 250 × 170, ff. III (add.). 327, linn. 28-34.

Varia ascetica. **1 Macarii Magni**, ut videtur, epistolae et orationes. [1] (ff. 1–19) ⟨ep. 1 ad quosdam monachos⟩; inc. mut. *ἑξῆς. οὕτως δὲ ᾠκονόμησεν ἡ χάρις* (cf. cod. 710, f. 2v, l. 17–8v, l. 10), des. *σὺν αὐτῷ ἐν ἀναπαύσει ἐκλαλήτῳ ἀναπαυσώμεθα εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας κ. τ. λ.*

2 (ff. 19–31v) ep. 2; procemium *Τῶν ἀκουόντων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ποιούντων ἀγαθὸν καρπὸν σημεῖα ταῦτά ἐστι* (latine apud M. 65, 903–904; cf. initium opusc. Macarii « de patientia et discretione »: M. 34, 865–868 A 6), quod subsequuntur *ἐρωταποκρίσεις* undecim de diabolo; prima *Τί ἐστι σατανᾶς καὶ πότε ἥμαρτεν ἵνα σατανᾶς γένηται;* 3–10 in cod. 710, ff. 116v–123v (*λόγος ιη'*, excepto prologo), des. *καὶ ἄμωμοι διὰ τῆς χάριτος ἀποκατασταθέντες τῆς αἰωνίου ζωῆς κ. τ. λ.*

3 (ff. 32–39v) oratio 1, *τοῦ ἐν ἁγ(ίοις) πατρὸς ἡμῶν Μακαρίου λόγος γ'* cod.; inc. *Ἡ ψυχὴ διὰ τὴν παρακοὴν μακρὰν ἀπέστη ἀπὸ τοῦ Θεοῦ*, des. *ὢ πτέρυγες ἡπλωμέναι, ὢ σπλάγχνα πατρός, ἀμήν.*

4 (ff. 39v–57v) oratio 2, *λόγος δ', τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Μακαρίου περὶ τῆς φαινομένης ἀσκήσεως καὶ ποῖον ἀγαθὸν ἐπιτήδευμα μεῖζον καὶ πρῶτον τυγχάνει* cod. (inc. *Τοῦτο γινώσκετε, ἀγαπητοί, ὅτι ἀλλήλων πᾶσαι αἱ ἀρεταί*, des. *οὐχὶ ὅλω τῷ σώματι, οὕτως οἱ πολλοὶ ἀδελφοὶ ἕν εἰσιν ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.*); praecipua orationis pars *ἐρωταποκρίσεσι* constat; initium cum ed. 40 in pluribus concinit.

5 (ff. 57v–61v) oratio 3, *λόγος ε'* cod.; inc. *Ὁ ἔξωθεν ἄνθρωπος τὰ ὀπίσθια αὐτοῦ ὁρῶν*, des. *ποίησον πάλην πρὸς τὸν πυκτεύοντα καὶ ἀφανίζοντα νοῦν σου.*

6 (ff. 61v–65) ⟨oratio 4, *ς'* add.⟩, *περὶ τῶν ῥυπαρῶν λογισμῶν, πῶς ἐνεργοῦσιν εἰς καρδίαν* (inc. *Ὅταν κλίνῃς γονὺ εἰς προσευχήν*, des. *ὁ γὰρ θεμέλιος, ὃν λέγομεν, καὶ ἡ πέτρα, αὐτός ἐστιν ὁ Κύριος.*

7 (ff. 65–77) oratio 5, *ς'* 1a m., *περὶ αὐτεξουσίου* (inc. *Ὅτι χρὴ κάμνειν καὶ ἐμπονεῖν τῇ γῇ τῆς καρδίας*, des. *ἵνα ἴδωμεν τὸν νυμφίον, οὗ ἡ καρδία ἐστὶ παρθένος καὶ ἁγία*); pars orationis prior (ff. 65v–70v) inveniri potest edita (M. 34, 676 B-689 C; hom. 26 § 2–22), secunda (ff. 70v–73) concinit cum § 1–8. 14–16 hom. 27 (M. 693-700 A, 704 B-705 A), tertia inedita videtur.

8 (ff. 77-79v) oratio 6, *λόγος ἕβδομος* 1a m.; inc. *Καλόν ἐστιν ἡ νηστεία καὶ ἡ ἀγρυπνία καὶ ἡ ξενιτεία*, des. *καὶ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι οὐ θέλουσι προσεγγίζειν τῷ Κυρίῳ* (= cod. 710, ff. 30v-34).

9 (ff. 79v–85) oratio 7, *λόγος ὄγδοος* 1a m. (M. 34, 449–465: hom. 1).

10 (ff. 85–89v) oratio 8, *λόγος θ'* 1a m., in parabolam margaritae [Matth. 13, 45]; inc. *Ὁ Κύριος περὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν λέγων*, des. *καταρτισθεῖσαι σὺν αὐτῷ ἐν βασιλείᾳ ἀναπαύσονται κ. τ. λ.*

11 (ff. 89v–95) oratio 9, *περὶ τοῦ σκιὰν ἔχειν τὸν νόμον τῶν μελλόντων ἀγαθῶν καὶ οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων* (M. 34, 796-808: hom. 47); conclusio fusior in nostro codice.

12 (ff. 95–97v) oratio 10, sine inscriptione (M. 649-656: hom. 20).

13 (ff. 97v–100v) oratio 11, sine inscriptione (M. 633-641: hom. 18).

14 (ff. 100v–108) oratio 12, sine inscriptione; pars prior fere ut in M. 772–777 C 10 (hom. 43); pars altera (inde a f. 103v, l. 9 ab imo) inc. *ὥσπερ τὸ ἅρμα ἐὰν μὴ ἔχῃ ἡνίοχον*, des. *ἐν τοῖς λογισμοῖς ὀφείλει κτήσασθαι ὁ θέλων Θεῷ χρησιμεῦσαι* (cf. cod. 710, ff. 28v–30v: *λόγος πέμπτος* et *ἕκτος*).

15 (ff. 108–110v) oratio 13, sine inscriptione; inc. *Ὁ φιλαλήθης καὶ φιλόθεος καὶ εἰς ζωὴν ἀπελθεῖν βουλόμενος*, des. *καὶ συναπολαῦσαι Χριστῷ ὅλους αἰῶνας καταξιωθῶμεν.*

16 (ff. 110v–116v) oratio 14, sine inscriptione (M. 624 ss.: hom. 17); inde a vv. *ὥσπερ γάρ τις πένης λειπόμενος* (f. 114, l. 14), noster ab editione (M. 632 B 10) discrepat; des. *ἔχετε ἑαυτοὺς ἁμαρτωλοὺς παρὰ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν, ἀμήν.*

17 (ff. 116v–118) oratio 15, sine inscriptione; inc. *Περὶ τῶν λεγόντων τὴν ἀποκάλυψιν ἣν λέγουσιν αἱ γραφαί*, des. *καὶ οὕτως λοιπὸν ὑπὸ τοῦ πυρὸς τοῦ σκότους ἀπόλλυται.*

18 (ff. 118v–130v) oratio 16, sine inscriptione; inc. *Τὸ τῆς ψυχῆς νοερὸν καὶ τίμιον κατασκεύασμα*, des. *τὰ μέλη τοῦ ἔξω ἀνθρώπου*; pars prior usque ad f. 120, l. 5 ab imo ut in cod. 710, ff. 59–61v (cf. hom. 41: M. 768–769); pars secunda (ff. 120, l. 5 ab imo — 121v, l. 4 ab imo) respondet hom. 9 usque ad vv. *Πνεύματος πλήρωσιν λαμβάνει* (M. 532–536 C 7); ultima inc. *καὶ τελείως τὸν ἁγιασμὸν ἐν πληρώματι χάριτος.*

19 (ff. 130v–132v) oratio 17, sine inscriptione; inc. *Ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος ὁ κατ' ἀλήθειαν τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης διοδεύων*, des. *ἄσπιλοι διὰ τῆς τοῦ Πνεύματος ἀπεργασθέντες τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας κ. τ. λ.*

20 (ff. 133–135v) oratio 18, sine inscriptione; inc. *Ἐοίκασιν αἱ τῶν χριστιανῶν ψυχαί*, des. *καὶ θλίψιν διὰ τῆς χάριτος Χριστοῦ ὑπερβάντες.*

21 (ff. 135v-138v) oratio 19, *τοῦ ἁγ(ίου) Μακαρίου λόγ(ος) ιη'* cod. Inc. *Ἡ τῶν ἐπουρανίων ἀγαθῶν ἐρῶσα ψυχή*, des. *ἄσπιλοι διὰ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως καταρτισθέντες τῆς αἰωνίου βασιλείας κ. τ. λ.*

22 (ff. 138v–143) oratio 20, *τοῦ αὐτοῦ λόγ(ος) ιθ'* cod. Inc. *Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς προσευχὴν διδάσκων*, des. *καταρτισθέντες ἄξιοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας γενώμεθα ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.*

23 (ff. 143v–146v) oratio 21, *τοῦ αὐτοῦ λόγος κ'* cod. Inc. *Ὁ Θεὸς τῇ ἰδίᾳ σοφίᾳ τῷ σώματι τούτῳ*, des. *καὶ νικηταὶ ἀποδειχθέντες τῶν ἐπουρανίων ἀγαθῶν ἄξιοι κ. τ. λ.*

24 (ff. 146v–148v) oratio 22, sub hac ni fallor inscriptione *περὶ τοῦ πῶς δεῖ πάσας τὰς γραφὰς πνευματικῶς ἀναλαμβάνειν πρὸς τὴν ὠφέλειαν τῆς ψυχῆς ἡμῶν, δι' ἣν πάντα ἐγράφη, καὶ μηδὲν σαρκικὸν ἢ ἰουδαϊκὸν ἐννοεῖν.* Inc. *Ὁ γὰρ*

ἀπόστολός φησι Ταῦτα πάντα, des. ἐν ἀναπαύσει ἀνεκλαλήτῳ εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας ἀναπαυόμενοι κ. τ. λ.

25 (ff. 148v. 150–154v) oratio 23 sine inscriptione; inc. Ὥσπερ ἐὰν ἡ ἅρμα ὑπὸ ἡμιόνων ἑλκόμενον, des. βασιλείας κληρονόμοι γενέσθαι καταξιωθῶσιν εἰς αἰῶνας, ἀμήν.

26 (ff. 154v–157) oratio 24, ὑπόμνησις περὶ τοῦ ἀοράτου λόγου τοῦ Θεοῦ. Inc. Ὁ καλούμενος λόγος τοῦ Θεοῦ ἔργόν τι πνευματικόν, des. πάσης κακίας καθαρθέντες καὶ μέλη αὐτοῦ καταξιωθέντες γενέσθαι κ. τ. λ.

27 (ff. 157–160) oratio 25 sine inscriptione; inc. Πάντα τὰ φαινόμενα τοῦ κόσμου τούτου τύπος ἐστὶ τοῦ ἀοράτου, des. καὶ ἄσπιλοι καταρτισθέντες τῆς αἰωνίου ζωῆς ἄξιοι γενώμεθα κ. τ. λ.

28 (ff. 160–163) oratio 26 sine inscriptione; inc. Ὁ Κύριος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ μυστικῶν πραγμάτων διήγησιν ποιούμενος, des. πάσαις ταῖς ἐντολαῖς ἑαυτοὺς ἐκδόντες ἵνα τῶν προειρημένων ἀγαθῶν τυχεῖν κ. τ. λ.

29 (ff. 163–167) oratio 27 sine inscriptione; inc. Οἱ κατὰ σκοπὸν τῆς ἀληθείας τρέχοντες καὶ ἀληθινὴν εὐχήν, des. καὶ εἰς μέτρον πνευματικῆς ἡλικίας ἐλθοῦσαι τῆς αἰωνίου ζωῆς κ. τ. λ.

30 (f. 167r-v) oratio 28; est hom. 14 inde a principio usque ad vv. παρακαλέσωμεν οὖν καὶ ἡμεῖς τὸν Κύριον (M. 34, 569 D 1–572 B 3) conclusione addita.

31 (ff. 167v–175v) oratio 29; usque ad vv. τῆς αἰωνίου ζωῆς καταξιοῦντος cum editione concinit (M. 716 B 3–720 B 8 = f. 169v, l. 2); des. καὶ ἕως τέλους ἐν τοιαύταις σπουδαῖς εὑρεθέντες τῆς αἰωνίου ζωῆς κ. τ. λ.

32 (ff. 175v–181) oratio 30 sine inscriptione, revera § 10–31 homiliae 15 (M. 581 C–597 A 11) paucis mutatis.

33 (ff. 181. 149r-v. 182–183v) oratio 31 sine inscriptione; inc. Κατὰ τὰ φαινόμενα πράγματα ἰδοὺ πάντες οἱ καθεζόμενοι, des. καὶ ποῦ αὐτῶν ἡ σοφία ἡ πολλή, ἀμήν; initium respondet § 32–38 hom. 15 (M. 597 A 12–601 B 13).

34 (ff. 183v–188v) oratio 32; inc. Οἱ τὸ σῶμα ἐνδεδυμένοι χριστιανοὶ τοσαύτην ἔχουσι χάραν, des. εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐπουράνιον, εἰς τὸν χόρον τῶν ἁγίων ἀγγέλων, δόξα κ. τ. λ.

35 (ff. 188v–190) oratio 33; inc. Ὁ τῶν ἁπάντων δεσπότης ὁ φιλάνθρωπος Θεός, des. καὶ καταστολὴν δόξης ἀντὶ πνεύματος ἀκηδίας, ἀμήν.

36 (ff. 190–193v) oratio 34; inc. Ὥσπερ ἐκ τῶν φανερῶν ἔργων ἐστι νοῆσαι τὰ κεκρυμμένα νοήματα, des. εἰς ὑπουργίαν τῶν αὐτοῦ ἐντολῶν, ἀμήν; est opusculum de paradiso et lege spirituali sub nomine Marci eremitae editum in Bibl. Vet. Patr. tomo I Graecolat., Parisiis 1624, p. 871–875; prologo excepto respondet homiliae 37 Macarii (M. 749–757).

37 (ff. 193v–195) oratio 35; inc. Ὁ Κύριος εἰπὼν Γενηθήτω σοι ὡς ἐπίστευσας [Matth. 8, 13], des. ἔργῳ δὲ τὴν ἀπιστίαν ἐπανηρημένοι, ἀμήν.

38 (ff. 195–197) oratio 36; inc. Τί ἐστι τὸ εἰρημένον [ps. 35, 7] Ἡ δικαιοσύνη σου ὡς ὄρη Θεοῦ; des. τοσοῦτον ζῇ τῷ πνεύματι τοῦ Κυρίου, ἀμήν.

39 (ff. 197–198v) oratio 37; inc. Τρεῖς εἰσὶν ἀρεταὶ πολύτροποι, προηγούμεναι τῆς καθαρότητος, des. ὁμοίως οὗτος ἐκδικηθεὶς ἀδεῶς μᾶλλον κατεκρίθη.

40 (ff. 199–203v) epistola magna, quae dicitur, τοῦ αὐτοῦ λόγος ἐπιστολιμαῖος πρός τινα cod. (M. 409 ss.); inde a vv. ἐν τοῖς οἰκείοις σώμασι βαστασάντων (M. 420 B 15 = f. 202, lin. ult.) noster ab editione omnino discrepat.

41 (ff. 203v–205v) oratio 38; inc. Ἠκούσατε τῆς γραφῆς λεγούσης ὅτι ἀφῆκαν, des. τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ἀμήν. Eadem inscripta est de oratione, fide et spe in cod. 710, ff. 133v–136.

42 (ff. 205v–206v) oratio 39; inc. Ἡ τοῦ πονηροῦ δεινότης καὶ δύναμις, des. δόξα τῇ μεγαλωσύνῃ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Eadem inscripta est Περὶ τοῦ πονηροῦ καὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου προαιρέσεως in cod. 710, ff. 136–138.

43 (ff. 206v–207v) oratio 40; inc. Τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως τοῦ πνεύματος καὶ τῆς σωτηρίας ἡμῶν, des. φανεροῦται ἐν ἡμῖν τελειοῦν ἡμᾶς ἐν τῇ ἰδίᾳ χάριτι, ἀμήν. Eadem in cod. 710, ff. 138–140.

44 (ff. 207v–210) oratio 41; inc. Ἐπηρώτησέ τις τὸν Κύριον λέγων Διδάσκαλε ἀγαθέ, des. πάντας εἰσδεχόμενος εἰς ἑαυτὸν ἐν τῇ αἰωνίᾳ αὐτοῦ βασιλείᾳ, ἀμήν. Eadem in cod. 710, ff. 144–148.

45 (ff. 210–212) oratio 42; inc. Ὥσπερ ἵνα ἤ τις ὑπὲρ σφοδροτάτου πυρετοῦ κατεχόμενος, des. τὸ μὴ παρεχόμενον, ἀλλὰ παραμένον εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Eadem in cod. 710, ff. 140–144.

46 (ff. 212–214) oratio 43; concinit cum hom. 16 edita, nempe ab initio usque ad vv. ἀδελφοὶ Χριστοῦ φωτεινοί, ἀμήν (M. 34, 613–620 A 2) in quae desinit.

47 (ff. 214–215) oratio 44; inc. Οἱ τὸν θεμέλιον ὥσπερ πέτραν οἰκοδομοῦντες, des. εἷς ἄνθρωπος τέλειος τῆς ζωῆς καὶ τῆς βασιλείας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Eadem in cod. 710, ff. 115v–116v.

48 (ff. 215–225v) oratio 44, nempe edita 5, sine inscriptione (M. 493–517).

49 (ff. 225v–235) oratio 45, nempe edita 4, sine inscriptione (M. 472–493).

50 (ff. 235–242v) oratio 46; inc. Ἡ ἀνθρωπεία φύσις ὑπὸ τὴν ἀπόφασιν τῆς ὀργῆς, des. οὕτως τὸν στέφανον τῆς δικαιοσύνης ὁ Χριστὸς ἡμῖν ἀποδώσει σὺν αὐτῷ καταξιῶν ἡμᾶς κ. τ. λ.

51 (ff. 242v–244) oratio 47, nempe edita 10, sine inscriptione (M. 540–544).

52 (ff. 244–247) oratio 48, sine inscriptione; inc. *Πᾶσα ἡ φαινομένη τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ οἰκονομία*, des. *σπουδὴν ἣν εἰς τὸ ἀγαθὸν ἐνεδείξατο κληρονομοῦσα τὸν Κύριον κ. τ. λ.*

53 (ff. 247v–252v) oratio 49, sine inscriptione; inc. *Τὸ πῦρ τὸ οὐράνιον τὸ τῆς θεότητος*, des. *δόξα τοῖς οἰκτιρμοῖς αὐτοῦ καὶ τῷ ἀπείρῳ αὐτοῦ ἐλέει, ἀμήν.*

54 (ff. 252v–260v) oratio 50, sine inscriptione; inc. *Τί λαλήσομεν τοῖς ἀγαπητοῖς τοῖς ἡμῶν ἀδελφοῖς*, des. *πνευματικῇ λατρεια κατὰ τὸ βούλημα αὐτοῦ λατρεύσαντες ἀμώμως, εἰς αἰῶνας κ. τ. λ.*

55 (ff. 260v–263v) oratio 51 sine inscriptione; inc. *Ὁ βουλόμενος Θεῷ εὐαρεστῆσαι καὶ συγκληρονόμος Χριστοῦ*, des. *δόκιμοι εὑρεθέντες τῆς ἀπολυτρώσεως ἀξιούμεθα κ. τ. λ.* Cf. initium homiliae *νγ'* (ed. G. L. Mariott, Macarii Anecdota, in *Harvard Theogical Studies* V, 1918, p. 29); deest folium unum post 261v (cf. cod. 710, ff. 14v, l. 14–15v, l. 5 ab imo).

56 (ff. 263v–266) oratio 52 sine inscriptione; edita est sub numero 19 (M. 641–649; conclusio diversa).

57 (ff. 266–267v) oratio 53 sine inscriptione; inc. *Οἱ ἐξ ἀληθείας Θεοῦ φίλοι καὶ ἀγαπῶντες αὐτόν*, des. *καὶ τὴν καρδίαν διὰ τῆς χάριτος ἁγιασθέντες καὶ τῷ πνεύματι συνενωθέντες κ. τ. λ.*

58 (ff. 267v–270v) oratio 54 sine inscriptione; inc. *Ὁ μακάριος ἀπόστολος Παῦλος ὁ ἀρχιτέκτων τῆς ἐκκλησίας*, des. *καὶ ἐπουρανίῳ στολῇ στολισθέντων μετὰ Χριστοῦ συμβασιλεύσωμεν κ. τ. λ.*

59 (ff. 270v–273) oratio 55 sine inscriptione; inc. *Οἱ ἀναχωρήσαντες τοῦ κόσμου καὶ γνησίως*, des. *καὶ τῆς ἰδίας ἐν πάσῃ ἀρετῇ σπουδῆς, τῆς αἰωνίου ζωῆς ἀξιωθήσεται κ. τ. λ.*

60 (ff. 273–275v) oratio 56 sine inscriptione; inc. *Ὁ βουλόμενος κατὰ ἀλήθειαν ἑαυτὸν τῷ Κυρίῳ ἀποδοῦναι*, des. *ἐντολῶν διὰ τῆς μετουσίας τοῦ Πνεύματος ὑφ' ἡμῶν πληρωθεισῶν, Χριστοῦ ἄξιοι κ. τ. λ.*

61 (ff. 275v–279) oratio 57 sine inscriptione; inc. *Τίς ἡ οἰκονομία τῆς παρουσίας τοῦ Σωτῆρος*, des. *δόξα τῇ εὐσπλάγχῳ μητρὶ τῇ ἐπουρανίῳ πόλει τῶν ἁγίων, ἀμήν.*

62 (ff. 279–280v) oratio 58 sine inscriptione; inc. *Ἡσυχίαν μὲν ἐν λόγοις ἐπιτήδευε*, des. *ἵνα δυνηθῇ τις σωθῆναι διὰ τοῦ Κυρίου, ἀμήν* (cf. Clementis *παραγγέλματα*, ed. Stählin, III, p. 221–223; Vat. gr. 504, f. 151).

63 (ff. 280v–286) oratio 59 sine inscriptione; inc. *Ὁ λόγος τῆς ἀληθείας ὁ κηρυσσόμενος ὑπὸ τῶν πνευματικῶν κηρύκων*, des. *καὶ ἀσπίλους καὶ ἀμώμους ἑαυτῷ παραστήσας τῆς αἰωνίου ζωῆς κ. τ. λ.*

64 (ff. 286–287v) oratio 60 sine inscriptione; inc. *Ὁ τῷ Θεῷ ἑαυτὴν ὁλοτελῶς ἀφιερώσασα ψυχή*, des. *τὸν ἀμαράντινον στέφανον τῆς δόξης ἀποληψώμεθα,*

ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. Eadem in cod. 710, ff. 148–151v sub inscriptione *λόγος ἀσκητικὸς τῶν γερόντων.*

2 *τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοφυλάκτου μοναχοῦ μονῆς τῆς ὑπ(ερ)αγ(ίας) θεοτόκου τῆς βάτου περὶ νήψεως ψυχῆς κεφαλαιώδεις ὑποθῆκαι*, nempe centuriae de temperantia et virtute sub nomine **Hesychii presbyteri** vulgatae: (ff. 288–298) centuria 1, (ff. 298–306v) centuria 2; ab editione (M. 93, 1480–1544) noster non semel discrepat, sententiis nonnullis, quae deerant, in marginibus postea suppletis. Sequitur (ff. 307–309v) eiusdem Theophylacti libellus de inferno; inc. mut. in frusto chartae superimposito: *μᾶλλον δὲ εἰ δεῖ τἀληθέστερον φάναι εἰς χοῦν θανάτου*, des. *διὰ ἔμφυτόν σου μόνην ἀγαθότητα καὶ φιλανθρωπίαν, χάριτι κ. τ. λ.*

3 sententiae asceticae, quas reperies sub nomine **Eliae ecdici** vulgatas, nempe a (ff. 369v–316) anthologium gnomicum (M. 127, 1129–1148), b (ff. 316–327) gnosticae sententiae (M. 1148–1176); alia manu (f. 327) sententia s. Ephraem.

Subscriptio mutila quae sub charta recenti latet (f. 327v): ... *⟨π⟩εισθεὶς πατρὸς εὐλα* | ... *Ἰὼβ μοναχοῦ* | ... *⟨κ⟩αὶ προεστῶτος* | ... *κ(αὶ) ὡμοχρῶ (?) μονῆς* | ... *μυροβλύτου ταπεινὸς* | ... *⟨Θ⟩εόκτιστος γέγραφε τάδε.*

Codex humore conspurcatus non sine textus damno. Constat fasciculis 42 quaternionibus (si excipias *ις'* nunc ternionem, *κς'* foliorum novem, ultimum foliorum trium), quos distinguunt notae nigrae in prima pagina atque aliae pluries rubrae in ultima. Perierunt ni fallor folium primum, duo post 5v, unum post 12v, unum post 261v. Inscriptiones, lemmata, litterae initiales minio exaratae; orationum numeri originales erasi et novis suffecti, alii secus inscriptiones recentius appicti ab illo, ut videtur, qui notulas lemmataque nonnulla marginibus adiecit et folium 307 dimidium supremum alio obtegit.

Folio custodiae adhaeret syllabus anno 1550 posterior: *Qu(a)estiones et solutiones mul|tar(um) dubitationu(m) Eccl(esiasti)car(um) et alia.* | *. 821.* F. 1 ⟨manu Ioh. Tortelli⟩: *Sermones ecclesiasticj*; ff. I–III index saec. XVIII; numerum homiliarum Macarii editarum non semel plumbo signavit ⟨A. Maius⟩.

Tabulae corio rubro contectae, fibulis olim munitae, tesseras praebent gentilicias Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii: in dorso, quod renovatum est, scuta Pii IX.

695 (olim 831). Saec, XIV–XV, chartac., mm. 210 × 145, ff. 268, linn. 30–35.

Varia sacra et profana ex codicibus diversis sumpta et in unum compacta.

1 (ff. 1–5v) ⟨de Trinitate et Incarnatione⟩ quaestiones et responsa; inc. mut. *ὁ Πατήρ, ὁ Λόγος καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα εἷς Θεὸς καὶ οὐ τρεῖς*, des. *τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας ἑδράσας ἐτελειούργησεν. κεῖται οὖν καὶ θεμέλιος.*

2 (ff. 6–8) sententiae morales exemplis naturalibus necnon historicis

confirmatae; inc. mut. *Τὴν εὐτυχίαν λέγουσιν ὑψηκομόν τι δένδρον*, des. *καὶ πάλιν συντριβόμεθα καὶ πρὸς πηλὸν χωροῦμεν.*

3 (ff. 9–124) psalterium graeco-latinum (vulg.) columnis exaratum; submittuntur [a] (ff. 124–131^{v}) cantica, nempe Isaiae (cap. 12, lat. tantum), Ezechiae, Annae, Moysis (Ex. 15), Habacuc, Moysis (Ex. 32), Trium Puerorum, Zachariae, Mariae, Symeonis; [b] (ff. 131^{v}–132) hymnus *Te Deum* (lat.), (f. 132$^{r\cdot v}$) *Gloria in excelsis*, (ff. 132^{v}–133) *Credo* nicaenum, (ff. 133–134^{v}) s. **Athanasii** * symbolum *Quicumque* (M. 28, 1585–1588). In fine: † *Ἐγὼ Μανουὴλ ὁ βεστάρχης ἔγγραψα τῷ ψαλτήρη τῷ λατήνικ(ον) ἔτ(ει) ,ςων' ὑπ(έρπυρα, εγραφα?)*.

4 (ff. 135–137) *ἐκ τοῦ χρονογρά(φου) περὶ Μωυσέως, Γεωργίου (μον)αχ(οῦ)*, nempe **Georgii Hamartoli** chronicon lib. 1, 20–22, pluribus omissis (*Καὶ ἐλάλησε Κύριος — τὰς ἁμαρτίας σου*: M. 110, 168 B 7-189 A 10).

5 (ff. 137^{v}–138^{v}) *ἐρωταποκρίσεις*, nempe discipuli interrogationes et magistri responsa, de anima et angelis; impugnantur Origenistae et Manichaei, citatur Pythagoras.

6 (ff. 139–140^{v}) **Gregorii** ⟨IX⟩ epistola ad Germanum II CP. (17 maii 1233; Sathas, *Μεσ. Βιβλ.*, II, p. 46–49; Potthast 9198).

7 (ff. 141-161) Aesopi vita Westermanniana, *βίος καὶ διήγησις τοῦ βιοφιλοῦς Αἰσώπου* ms. (de qua vide P. Marc, *Die Ueberlieferung des Aesopromans*, in *Byz. Zeitschrift* XIX, 1910, p. 388).

8 (ff. 161^{v}–163^{v}) de septem synodis oecumenicis; inc. *Χρὴ γινώσκειν πάντα χριστιανὸν ὅτι ἑπτά εἰσιν αἱ ἅγιαι*, des. *καὶ ἀποβάλλεται ὡς ἐχθρὸς τῆς ἀληθείας* (cf. Coisl. 34, ff. 23^{v}–26^{v}); subest (ff. 163^{v}–164) notitia de concilio Antiocheno et de depositione Pauli Samosateni.

9 (f. 164$^{r\cdot v}$) interpretatio orationis *Pater noster*, *δήλωσις σὺν Θεῷ τοῦ Πάτερ ἡμῶν* cod. (M. 59, 627–628).

10 (ff. 165–189^{v}) **Aesopi** fabulae CLI *κατ' ἀλφάβητον* (cf. ed. Chambry, Aesopi fabulae, pars prior, Parisiis 1925, p. 8; cod. Pg).

11 (ff. 192–206) excerpta varia ex Physiologo cum animalium figuris, hoc ordine: elephas, hydrippus, gryps, aquila, pelicanus, phoenix, pavo, apis, perdix, ciconia, upupa, picus, columba, vipera, formica, castor, hyaena, cornix, leo formicarius, unicornuus, onager, noctua, lacerta, salamandra, hirundo, arbor Indica, lapis ignes iaculans, caprea, adamantinus, herodius, sycomorus, turtur, leo, aspis, gorgo, lepus. De opere vide quae scripsit et vulgavit C. O. Zuretti, *Per la critica del Physiologus greco* (*Studia di filologia classica* V, 1897, p. 113–219). Subest (f. 206$^{r\cdot v}$) interpretatio Luc. 18, 2; citatur Andreas Cretensis.

12 (ff. 207–214) *ποίημαν τοῦ σοφωτάτου Μιχ(αὴλ) τοῦ Ψελοῦ ἑρμειν̣είαι εἰς τὰ δημωτικὰ ἀποφθέγματα*, nempe proverbia popularia LXXV commentariis aucta. Primum *Οἱ τέσσαρεις τοὺς τέσσαρας καὶ ἐκίνησεν ἡ θύρα* (Krumbacher, *Mittelgriechische Sprichwörter*, Monaci 1893, p. 74); ultimum *Ἡ κακὴ ἐπισκοπὴ τὸν ἐπίσκοπον τρέφει τον* (p. 106). De collectione vide *op. cit.*, p. 41–42, 93-106.

13 orationes diversae, scilicet (ff. 215–217^{v}) s. Ioh. Chrysostomi* in infirmos (ed. A. Vassiliev, Anecdota graeco-byzantina I, 1893, p. 323); (ff. 217^{v}–219^{v}) in infirmos undecim aliae (prima et quarta apud Goar, Euchologium, p. 862, 863).

14 (ff. 220–225^{v}) ⟨**Ps.-Athanasii** quaestiones ad Antiochum ducem⟩ 19 (M. 28, 609) - 21. 32–36. 39-41. 47. 49–51. 59. 68. 69. 71. 79. 83. 84. 86. 81. 90. 104. 105. 114. 115. 125. 102 (M. 660–661).

15 (ff. 226–227) *ἐκ τῶν ἰατρικῶν βιβλίων τοῦ Γαλινοῦ περὶ τῆς συστάσεως τοῦ ἀνθρώπου*, nempe excerpta duo, primum de elementis quibus constat homo; secundum *ἐρωταπόκρισις* (*Πόθεν οἱ μὲν τῶν ἀνθρώπων γελῶσι πάντοτε, οἱ δὲ στυγνάζουσι;*). Insequuntur (f. 227$^{r\cdot v}$) ⟨Ps.-Athanasii quaestt. ad Antiochum ducem 2 et 4⟩ (M. 28, 600–601), tertia addita (f. 227^{v}) *Καὶ ὁ Θεὸς πόθεν λέγεται Θεός;*

16 (ff. 228-241^{v}) **s. Ephraem** sermo in pulcherrimum Ioseph (Assemanus [gr. lat.] II, p. 21–41, cum varietatibus); omittuntur vv. *καὶ ἰδοὺ πάλιν — ὁ βασιλεὺς ἐμβλη[θῆναι αὐτοὺς* (Ass. 32 B 3–33 C 6) uno folio post 235^{v} deperdito; in principio notula ad editionem Romanam (*T. III, p. 131*) pertinens.

17 (ff. 241^{v}–257^{v}) **s. Sophronii Hierosolymitani** vita s. Mariae Aegyptiae (M. 87, 3, 3697–3725); desiderantur vv. *ἢ τοῦ πράγματος τῇ μεγέθει — ἐλλάμψεως ὁράσεις* (M. 3697 A 16–3700 B 13) uno folio post 241^{v} effluxo.

18 (ff. 258$^{r\cdot v}$) **Leonis imperatoris** oracula 1 et 2 cum paraphrasi, *Λέοντος τοῦ σοφοῦ βασιλέως παρεμβολαὶ σὺν Θεῷ ὡς μυθικὸν ἔκ τινος (μον)αχ(ου?) Λεοντίου ἐκ τῶν συμβολικῶν ἀνδριάντων τῆς Κωνσταντινουπόλεως* ms. Inc. *Εἰς οὐγγρίαν ἀκῶ σημαίνουν* (cf. E. Legrand, *Les oracles de Léon le Sage*, Parisiis 1875, p. 31-45). Subsequuntur [a] (ff. 258^{v}–261) interpretatio oraculorum 1–4; [b] (ff. 261–262) pseudo-Danielis visio (ed. Vasiliev, Anecdota graeco-byzantina, Mosquae 1893, p. 43–47).

19 (ff. 262^{v}–264^{v}) Cypriani oratio (Schermann, *Die griechischen Kyprianosgebete*, in *Oriens christianus* III, 1903, p. 310–323; cf. Fr. Bilabel, *Griechische, koptische und arabische Texte zur Religion und religiösen Literatur in Aegyptens Spätzeit*, Heidelberg 1934, p. 232-247). Submittuntur

[a] (f. 265$^{r\cdot v}$) narratio περὶ γελοῦς, nempe de malefica strige (cf. Sathas, Bibl. gr. medii aevi, V, p. 573-575); inc. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ γυνή τις ὀνόματι Μελιτηνὴ ἐγέννησε παῖδας ζ΄, des. ἀπὸ μιλίων τριῶν ἐν ὀνόματι κ. τ. λ.; [b] (f. 264^{v}) oratio et remedium pro hemicranio.

20 (ff. 266-268) versus duodecasyllabi in passionem Christi; personae vocantur B. M. V., Christus, Joseph, Pilatus; inc. Ἄναξ βασιλεῦ, παντάναξ παντεργάτα, des. δόξα σοι, φιλάνθρωπε παντάναξ, λόγε.

21 (f. 268^{v}) tabula ostendens cyclos solarem et lunarem necnon pascha legale.

Codex humore et blattis laesus, sine cura resartus. Constat partibus tribus praecipuis: I (ff. 9-134^{v}) anno 1341-1342 absoluta. II (ff. 141-191) a tribus ni fallor librariis exarata, nempe [a] ff. 141-156^{v}. 165-189^{v}, [b] ff. 156^{v}-161 (in calce f. 161 post alia sine momento: † Παῦλος ὁ ντὰ Φαιρέρας φίυμα κυροῦ Πέτρου του ἐν τὶ Κρίτη), [c] ff. 161^{v}-164. III (ff. 192-268) ex codicibus aut saltem ab amanuensibus pluribus confecta [a] ff. 192-214. 220-225, [b] ff. 215-219, [c] ff. 226-227, [d] ff. 228-257, [f] ff. 258-265, [g] ff. 266-268. Ff. 1-8. 135-140 eisdem temporibus descripta a propriis compaginibus videntur prorsus aberrantia.

Scriptiunculae lingua graecitatis infimae in ff. 189^{v}-191. 214^{v} (oratio ad Virginem). 219^{v}. 257^{v} (Γεωργης ὁ Κοντουρουλης); f. 268 nota lingua italica digesta de cyclis solari et lunari anni 1409; pro bibliotheca Vaticana emptus est liber die 20 febr. 1553 (cf. Batiffol, *La Vaticanae*..., p. 127, n. 237).

Integumenti tabulis saec. XVIII corio rubro obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

696 (olim 836). Saec. XII (ff. 1-19. 26. 35. 42. 185. 192-195 saec. XIII), chartac., mm. 260 × 170, ff. II (add.). 195 (+ 85^{a}. 112^{a}), linn. 31.

⟨**Iohannis Doxopatri** de homine, περὶ τῆς⟩ ἐκ τῆς ἀρχῆς καὶ μέχρι τέλους οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ εἰς ἄνθρωπον ἱστορία ἐπωφελής. καὶ περὶ τῆς χριστιανικῆς πολιτείας, ὅπως συνέστη καὶ κατὰ πάντων τῶν αἱρετικῶν. Sunt capitula ⟨σξγ΄⟩; primum necnon secundi argumentum edidit A. Maius (M. 120, 1293-1296), ultimum Σύνοψις τῶν προγεγραμμένων περὶ τοῦ πρώτου Ἀδάμ. Idem opus in codd. 1426, ff. 208^{v}-435^{v} et 1945. De auctore et opere quaedam apud Krumbacher, *Gesch. d. byz. Lit.* [2], p. 80-82.

Codex humore et blattis multum laesus, a bibliopegis sine cura instauratus. Constabat fasciculis saltem viginti sex, si notis ff. 51. 75. 90. 137 fidem habemus. Fasciculi priores, fasciculorum plurium folia extrema, necnon folia libri ultima, quae perierant, ab aliis, ut iam indiximus, suffecta sunt; eadem manus, quae folia deperdita supplevit, textum ex paginibus nonnullis effluxum tam membranis quam chartis utcumque restituit. Folia I et II initium operis praebent saec. XVII ab uno ex nostratibus descriptum; folia complura laciniis chartaceis nunc croceis contecta. F. 1 manu saec. XVI *De Creatione hominis.*

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX.

697 (olim 834). Saec. XIII-XIV, membran., mm. 268 × 192, ff. IV (chartac. add.). 395 (+ 386^{a}), linn. 30.

1 (ff. 1-12) Narratio de structura templi s. Sophiae (ed. Preger, Scriptores originum CP., fasc. I, 1901, p. 74-108).

2 s. Gregorii Nysseni [1] (ff. 13-48) in Hexaemeron (M. 44, 61-124) sub inscriptione τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης εἰς τὴν ἑξαήμερον. Emendationes in ff. 36. 38. 45, additamenta in ff. 20. 21^{v}. 24. 26. 30^{v}. 39. 40. 41^{v}. 45. [2] (f. 48^{v}) eiusdem * contra Manichaeos, τοῦ αὐτοῦ κατὰ μανιχέων τρόποι συλλογικοὶ ιβ΄ cod. (M. 46, 541; M. 39, 1088 C 1-1089 B).

3 ⟨varia chronica⟩ nempe: [a] (ff. 49-129^{v}) historia mundi ab origine usque ad Hierosolymam captam; ex exemplo Cedreni turbato necnon lacunoso videtur descripta fuisse haec pars, quae inc. Ἐν ἀρχῇ... Παχυμερῶς εἰπὼν τὰ συνεκτικώτατα τῶν στοιχείων (M. 121, 28 B 11), des. ἔτη ρ΄ ἕως τῆς ἁλώσεως καὶ πανολεθρίας Ἱερουσαλήμ. Operis prior pars usque ad f. 70^{v} ab editione paullo discrepat (73 C 3), inde ab hoc loco pars altera epitomen sine ordine praebet. [b] (ff. 130-132^{v}) apostolorum discipulorumque Domini index: Μετὰ γοῦν τὴν Ἰακώβου μαρτυρίαν — οἱ λοιποὶ δώδεκα ἀπόστολοι. α΄ Ἤγουν Πέτρος ὁ μέγας ἀπόστολος κ. τ. λ. (ed. Schermann, Prophetarum vitae fabulosae, Lipsiae 1907, p. 177-183: Ps.-Sym. logoth.); [c] (ff. 132^{v}-134^{v}) prophetarum vitae, fere ut apud Schermann p. 68 ss.; abrumpitur libellus in vv. τὰ ἐν λαῷ γινόμενα (p. 75, 14: Ezechiel).

4 (ff. 135-395^{v}) Catena in Iob, omissis prologis (Karo-Lietzmann, Catenarum graecarum catalogus, p. 320-322: typus I b[2]). Auctores citantur: Apollinaris, Basilius, Cyrillus, Didymus, Dionysius Areopagita, Evagrius, Gregorius Nazianzenus, Ioh. Chrysostomus, Iulianus, Methodius, Olympiodorus, Origenes, Polychronius, Theodor(us?), Theophilus.

Partes quattuor ex uno eodemque ni fallor scriptorio editae et in unum compactae. I (ff. 1-12) Fasciculi duo, quaternio et binio, in prima pagina summa litteris et cruce signati. II (ff. 13-48) Fasciculi quinque quaterniones, excepto ultimo binione, cruce minoris moduli notati. III (ff. 49-134) Fasciculi undecim quaterniones, praeter quartum et undecimum foliorum septem, in prima pagina cruce insigniti. IV (ff. 135-395) Fasciculi triginta quattuor quaterniones (exceptis 6. 22. 27 foliorum septem, 32 bifolio, 33 quinione, 34 foliorum quinque) nullo signo distincti. Textus sacer, interpretum nomina, inscriptiones, capitulorum ornamenta minio picta.

Notulas adhibuerunt ff. 1 et 135 ⟨Ioh. Tortellus⟩, f. 132v ⟨L. Zacagnius⟩, ff. 1. 49. 130. 130v. 135 A. Maius. F. I praebet indicem latinum saec. XVIII digestum, quem correxit et supplevit ⟨C. Hase⟩. Ff. 1 et 395v sigillum bibl. Nat. Parisiensis; ff. Iv-IIIv sine scriptura. Tabulae priori aversae agglutinavimus syllabum anno 1550 posteriorem nuper repertum: *Narratio de ędificat(io)ne Te(m)pli | S(anc)te Sophie Const(antinopolita)ne et alia.* | . *834.*

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

698 (olim 630). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 225 × 150, ff. I (membr. add.). 207 (+ 13a-c. 76a. 83a), linn. 35 circiter.

1 ⟨**Leonis imperatoris**⟩ *οἰακιστικὴ ψυχῶν ὑποτύπωσις* (ed. Papadopulos-Kerameus, Varia sacra graeca, p. 213-253), nempe (f. 1r-v) prologus, (ff. 1v-4) liber primus, (ff. 4-7) liber secundus, (ff. 7-13v) liber tertius.

2 **Marci monachi** opera varia, hoc est: [1] (ff. 14-21) de paenitentia (opusc. III; M. 65, 965-984); in fine *στίχ(οι) χ'*. [2] (ff. 21-26v) de lege spirituali, sine sententiarum numeris (opusc. I; M. 905-929). [3] (ff. 26v-35) de his qui putant se ex operibus iustificari, sine numeris (opusc. II; M. 929-965). [4] (ff. 35-48) de divino baptismate (opusc. IV; M. 985-1028). [5] (ff. 48-57v) disputatio cum causidico (opusc. VII; M. 1072-1100). [6] (ff. 57v-59v) consultatio intellectus cum sua ipsius anima (opusc. VIII; M. 1104-1109). [7] (ff. 60-66v) ad Nicolaum praecepta animae salutaria, *τῷ περιποθήτῳ τέκνῳ Νικολάῳ* ms. (opusc. V; M. 1028-1049). [8] (ff. 68v-72) de Melchisedech (opusc. X; M. 1117-1140); in fine *στίχ(οι) χ' † ὁμοῦ στίχοι ͵εω'*: — Conclusio: † *λόγος ἐστι παρὰ τοῖς μονάζουσιν, ἤγουν ἀσκηταῖς φάσκων ὅτι Πάντα πώλησον καὶ Μάρκον ἀγόρασον † ὁμοῦ λόγοι η' †*.

3 documenta ad controversiam arsenio-iosephitam spectantia, hoc ordine: **Andronici II** [1] (f. 72r-v) chrysobullum de unitate servanda, ad metropolitas Chalcedonis, Adrianopoleos, Momembasiae, Vet. Patrarum, Serrarum, Christopoleos; inc. *Ἐπειδὴ ὑποψίαν καὶ ἔννοιάν τινα ἔχετε*, des. *ἐξέθετο χρυσόβουλλον ἡ βασιλεία μου καὶ ἐγχειρίζει ὑμῖν: † † εἶχε δὲ τὸ πρωτότυπον — ὁ Παλαιολόγος*; [2] (ff. 73-74v) exemplar reconciliationis decreti, *τὸ ἴσον τοῦ περὶ τῆς συμβιβάσης προστάγματος* ms., quod inc. *Ἐπειδήπερ ἔφθασαν τινὲς πρὸ χρόνων τῶν μοναχῶν*, des. *τῇ παντοκρατορικῇ τοῦ Θεοῦ δυνάμει καὶ χάριτι*; varia proponuntur quae spectant ad memoriam Iosephi [1268-1275. 1282-1283] avellendam, ad sacerdotes a Vecco [1275-1282] ordinatos pervestigandos et deiciendos, ad Athanasium [1289-1293] et Iohannem [1294-1303] nuper patriarchas ut non iterum sedem dimissam respiciant; [3] (ff. 74v-75v) exemplar unionis decreti, *τὸ ἴσον τοῦ περὶ τῆς εὐσεβοῦς ὁμολογίας καὶ ὀρθοδόξου πίστεως προστάγματος* ms.; inc. *Φθάνει μὲν ἡ καθ' ἡμᾶς ἁγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία*, des. *διὰ τῆς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας καὶ χάριτος: † εἶχον τὸ μηνὶ σεπτεβρίῳ ἰνδ. θ'* (= sept. 1310) *δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρός*. [4] (ff. 75v-76v) exemplar absolutionis in nomine Arsenii a patriarcha Niphone [1315] impertitae; inc. *Ὁ ἁγιώτατος ἐκεῖνος καὶ ἀοίδιμος ἐν πατριάρχαις κῦρ Ἀρσένιος*, des. *Νίφων ἐλέῳ Θεοῦ — καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης*.

4 orationes [1] (ff. 77-80v) **Germani CP.** in praesentationem Deiparae (or. 2; M. 98, 309-320), [2] (ff. 80v-83v) **Procli CP.** de laudibus Mariae (M. 65, 680-692).

5 [1] (ff. 84-93v) **Iohannis Hierosolymitani** vita s. Iohannis Damasceni (M. 94, 429-489); [2] (ff. 94-100v) **s. Ioh. Damasceni** de haeresibus capita C (M. 94, 677 ss.); omittuntur vv. *ἐδιδάχθημεν χορηγίαν — ὁ Θεὸς καὶ ἄπνους* (M. 737 A 2-768 C 13) foliis pluribus post 99v deperditis; des. in vv. *οἰνοποσίαν παντελῶς ἀπηγόρευσεν* (M. 773 A 5). Sequuntur [a] (f. 100v) nomina septem sapientum Atheniensium; nomina mensium secundum Graecos, (f. 101) secundum Athenienses, Aegyptios, Iudaeos; (ib.) vocabula militarium numerorum, hominis aetates septem, musarum nomina; (f. 101r-v) duodecim lapidum nomina ex libro Epiphanii Cypri ad Diodorum Tyri, quomodo filiis Iacobi conveniunt (cf. M. 43, 304 CD); (f. 101v) *τοῦ Τορνίκα θεῖον αἴνιγμα*, quod inc. *Ἄναξ ἄμβροτός εἰμι*, des. *καὶ στροφὰς οἶδε λόγων ἰδοὺ λύσιας (?) αἰνιγμάτων*.

6 tractatus ad philosophiam et scientias mathematicas pertinentes: [1] (ff. 102-104v) ⟨in Aristotelis categorias?⟩ inc. mut. *ἴσας ἔχει ἀλλὰ καὶ πᾶν σχῆμα τὸ δυσὶν ὀρθαῖς*, des. *ἔστι φρόνιμος ἄνθρωπος*. In fine nomen scriptoris Gregorii monachi (cf. V. Rose, ***Pseudo-Psellus und Gregorius monachus***, in *Hermes* II, 1867, p. 465-467; cod. Vat. gr. 111, f. 332v [Cat. p. 133]). [2] (ff. 104v-121v) *συνοπτικὸν σύνταγμα φιλοσοφίας* (ed. J. L. Heiberg, Anonymi logica et quadrivium, Hauniae 1929, p. 1-50), quod insequitur (ff. 121v-123) organi Aristotelici compendium. [3] (ff. 123-127) de arithmetica (Heiberg, p. 50-65) pluribus f. 127r-v additis. [4] (ff. 127v-129v) de musica (Heiberg, p. 65-72) cum supplemento in ff. 129v-131 de intervallorum rationibus. [5] (ff. 131-136v) de geometria (Heiberg, p. 72-104). [6] (ff. 136v-139v) de astronomia, des. abrupte in vv. *καὶ γένους ἕκαστον εἶναι ὡς ἕκαστον* (Heiberg, p. 104-117, 14).

7 (ff. 140-155v) opusculum de anima, de theologia, de consummatione mundi et Antichristo sub specie interrogationum et responsorum; collocu-

tores sunt Epiphanius quidam et venerabilis vir (*μακάριος, ἅγιος, ὅσιος*); inc. *Ἄνθρωπός τις βουλόμενος μαθεῖν ὁποία ἐστιν ἡ τῆς ψυχῆς οὐσία*, des. *ἐπιτυχεῖν τῆς ἀπροσίτου αὐτῶ δόξης τε καὶ χαρᾶς μετὰ τῶν αὐτω εὐαρεστησάντων πάντων ἁγίων, ἀμήν.*

8 (ff. 156–200^v) **Nicephori Callisti** de templo B. M. V. *τῆς πηγῆς* et miraculis ibidem patratis (ed. Ambrosius Pamperis, 1802; B. H. G. 1073); insequitur (ff. 201–205) officium in Deiparam *τὴν ζωοδόχον πηγήν*, quod inc. *Χαίροις ἡ ζωηφόρος πηγή* (cf. Pentecostarion ed. Venet. 1810, p. 19–20).

9 (ff. 205^v–207) **Michaelis Syncelli Hierosolymitani** libellus de orthodoxa fide (Montfaucon, Bibliotheca Coisliniana, p. 90–93).

F. I ex eodem codice quo cod. 595 f. I abscisum, locos quattuor ⟨hom. 7 **s. Ioh. Chrysostomi**⟩ in Actus Apostolorum praebet, inde a vv. *καὶ ὅρα εὐλαβείας ἐλπίδος* (f. I^v; M. 60, 66, l. 10) — *σηρικὰ βαλὼν ἱμάτια* (f. I; M. 68, l. 14) plurimis omissis.

Partes sex in unum conflatae. I (ff. 1–13^c) Fasciculi duo quaterniones; textus paginam mediam, paraphrasis charactere minutiore perscripta margines exteriores occupat. II (ff. 14–76^a) Fasciculi novem in prima et ultima singulorum pagina ima notati; signum chartae luna crescens (cf. Briquet 5185). III (ff. 77–83^a) Fasciculus quaternio unus. IV (ff. 84–139) Fasciculi octo in prima pagina signati, si excipias *γ'* nunc foliorum duorum (100–101) et *η'* foliorum sex. V (ff. 140–155) Fasciculi quaterniones duo. VI (ff. 156–207) Fasciculi sex in prima pagina sinistrorum distincti et biuio tandem.

F. 207^v invocationes ad B. M. V. et s. Iohannem Baptistam in lingua graecitatis infimae. F. I imo *u. 630* | *n. 698.*

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card bibliothecarii.

699 (olim 473). Saec. IX, membran., mm. 332 × 315, ff. II (add.). 123, linn. 32.

⟨**Cosmae Indicopleustae**⟩ Topographia christiana (M. 88, 49–428 C; ed. E. O. Winstedt, Cantabrigiae, 1909).

(f. 1) index operis (Winstedt, p. 35–36), (ff. 1^v–2) argumentum (Winstedt, p. 39–40); (ff. 2–6^v) liber I; (ff. 7–24) liber II; (ff. 24–37^v) liber III; (ff. 38^v–44^v) liber IV usque ad vv. *εἰ καὶ ἀναισχύντως ἐροῦσιν* (Winstedt, p. 135, 3); (ff. 45–91^v) liber V inde a vv. *Λοιπὸν κατεληλυθότος αὐτοῦ* (Winstedt, p. 142, 2); desiderantur ^{a} vv. *ἐπεκτεί]νεσθαι καὶ πληροῦν* — *ἱλαστηρίου οὕτως* (Winstedt, p, 147, 11–149, 15) post f. 47^v, ^{b} vv. *ἐν ταύτῃ τῇ γῇ* — *εὐθέως τὸν θάνατον* (Winstedt, p. 158, 10–159, 16) post f. 53^v; (ff. 91^v–96) liber VI; (ff. 96^v–109^v) liber VII; desunt vv. *εἰ μὲν εἰς τὴν πρώτην* — *ἐκ ἀκολουθίας καταλύεσθαι τὴν* (Winstedt, p. 272, 20–273, 25) ex casu folii unius

post 108^v; (ff. 109^v–114) liber VIII; (ff. 115–118) liber IX; (ff. 118–123) liber X (Windstedt, p. 294–308).

Codex aetate, factura, arte praestantissimus, cuius picturas lucis ope expressit et enarravit C. Stornajolo (*Le miniature della Topografia cristiana di Cosma Indicopleuste*, 1908) accurata introductione praemissa, ubi commodius percunctari cuique licet.

Scriptura uncialis, quae dicitur, proclinata; spiritus et accentus a scriba omissi (cf. ff. 29–30^v. 106^{r-v}) posterius additi; inscriptiones, litterae initiales maximae rubro pigmento distinctae.

Fasciculi saltem duodeviginti in prima singulorum pagina summa dextrorsum signati, quaterniones, ex quibus deciderunt folia haud pauca, nempe fasc. *α'* prius, fasc. *θ'* pare medium (post 53^v), fasc. *ιϛ'* folium quintum (post 108^v), fasc. *ιη'* folia quattuor posteriora; fasc. *ϛ'-η'* ad folia undecim tantum redacti sunt (ff. 40–50).

Scriptura ff. 21^v. 24. 25. 71 renovata, alio loco (e. g. ff. 1. 119^v) fere deleta.

F. II^v manu saec. XVI *Compendiu(m) theologiae christianae*; inferius, manu ni fallor Nicolai Alemanni — qui notulam additis nominis sui litteris initialibus f. 120^v apposuit, et aliam f. 121 — operis breve summarium a I.-S. Assemano completum (eiusdem quaedam in ff. 14^v. 44^v).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

700 (olim 847). Saec. XVI med., chartac., mm. 330 × 225, ff. I. 238 (+ 141^a. 178^a,-148), linn. 29 et 42 (ff. 142 ss.).

1 (ff. 1–51^v) ⟨**Nicolai Cabasilae**⟩ liturgiae expositio (M. 150) ab editis discrepans, ex exemplo mutilo descripta; inc. *κε(φάλαι)ον α' Περὶ τῶν τελουμένων ἐν τῇ προσαγωγῇ τῶν τιμίων δώρων, διὰ τί μὴ ἐξ ἀρχῆς ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ τίθεται. Προσήγετο δῶρα τῷ Θεῷ παρὰ τῶν παλαιῶν* (M. 376 D 1; cap. 2), idem des. *γίνεται καὶ καλεῖται* (M. 376 D 14); capp. *β'-η'* = ed. 5–11; cap. *θ' Περὶ τῆς θείας ἱερουργίας ἐν ἐπιτόμῳ*, inc. *Ἔστι δὲ τῆς ἱερουργίας τὸ μὲν ἔργον*, des. *ἐπισκέψεως καὶ θεωρίας δεῖται τινός*; cap. *ι'* (ed. 12) des. in vv. *καὶ κηρύττεσθαι τὴν Τριάδα* (M. 392 D 11); cap. *ια' Περὶ τῶν αἰτήσεων. διὰ τί πρῶτον αἰτούμεθα τὴν εἰρήνην*, inc. *Μετὰ δὲ τὴν δοξολογίαν* (ib.); cap. *ιβ'-ιγ'* = ed. 13–14; cap. *ιδ'* (ed. 15) procedit usque ad vv. *τῶν ψαλμῶν τὰ ῥήματα* (M. 404 A 10); cap. *ιε'* (ed. 16) inc. *Ἐκεῖνο πρότερον* (ib.); cap. *ιϛ'* = ed. 17; numerus *ιζ'* omittitur; cap. *με'* = ed. 45–52; cap. *μϛ'* = ed. 53. In principio (ff. I–1) index capp. *α'-μδ'*; f. 1^v: *Sunt Nicolai Cabasilae* notavit L. A(llatius).

2 (ff. 53–99^v) **s. Gregorii Nazianzeni** epistolae CXXXI (M. 37) hoc ordine: 77 sine inscriptione. 162 et 159 sub nota *β'*. 157. 124. 160. 161. 115. 152. 122. 168 [*ι'*]. 169. 209. 210. 197. 107. 109. 108. 116. 117. 118 [*κ'*]. 111. 95. 239. 14. 23. 21. 37. 39. 22. 189 [*λ'*]. 228. 229. 230. 174. 175. 176. 187. 177.

179. 180 [μ']. 227. 228. 237. 155. 150. 156. 204. 205. 206. 233 [ν']. 181. 133. 134. 136. 137. 70. 71. 38. 24. 89 [ξ']. 74. 240. 226. 75. 207. 208. 82. 83. 86. 84 [ο']. 85. 3. 55. 12. 97. 128. 129. 9. 13. 63 [π']. 62. 27. 184. 234. 67. 69. 68. 16. 17. 18 [ϟ']. 231. 141. 144. 105. 104. 143. 144. 106. 126. 146 [ρ']. 238. 145. 149. 198. 200. 201. 242. 164. 188. 165 [ρι']. 166. 192. 96. 232. 10. 15. 203. 98. 78. 235 [ρκ']. 56. 223. 222. 79; (ff. 93ᵛ–98) ⟨**Gregorii Nysseni**⟩ ep. 1 (M. 46, 1000–1009). 236. 66; (ff. 98ᵛ–99ᵛ) ⟨**Basilii Magni** ep. 169. 171. 170 sub nn. ρκη'-ρλ'. In principio: *Similis Nazianzeni ep(isto)lar(um) codex cum Eustathio in Exaemeron habetur num. 1220* notavit Laur. Zac(cagni).

3 (ff. 100–141) **Eustathii Antiocheni** * in Hexaemeron (M. 18, 708–793), revera auctorum plurium profanorum sacrorumque compages de bestiis praecipue et de genealogiis, haud omissa B. M. V. prosapia et historia (cf. F. Zoepfl, *Der Kommentar des Pseudo-Eustathios zum Hexaëmeron*, Monasterii i. W. 1927). A nostro aut alio simillimo defluere videtur editio princeps Allatiana; summaria inde a f. 104; in ff. 100ᵛ. 101ᵛ. 102. 106. 107ᵛ addimenta brevissima et correctiones manu N(icolai) A(lemanni).

4 s. **Theodori Studitae** [1] (ff. 142–206ᵛ. 215–222ᵛ. 207–214ᵛ. 223–227) sermones parvae catecheseos (Novae Patrum Bibliothecae ab A. Maio collectae t. IX, 1888, p. 1–318) in hoc ordine: 1–42. 53. 44–52. 43. 54 ss. Praecedit index; numeri desiderantur; inscriptiones nonnullae omissae sunt; catechesis 3 inscribitur *Μετὰ τὸ Πάσχα καὶ εἰς τὴν μνήμην τοῦ μακαρίου Δομετιανοῦ. ὅτι χρὴ ἀποθνήσκειν ἡμᾶς ἀεὶ τὸν προαιρετικὸν θάνατον, καὶ περὶ εὐταξίας.* [2] (ff. 227–229ᵛ) testamentum (M. 99, 1813–1824 D 11), quod insequuntur (ff. 229ᵛ–233ᵛ) epistola **Naucratii** de obitu s. Theodori (M. 99, 1825–1849), (f. 234) *στιχελεγεῖα (Ναυκρατίου μεγάλου γλυκέρος πόνος — γράψαντα πίστει τούσδε τοὺς βραχεῖς)*, (f. 234ʳ⁻ᵛ) epigramma in s. Theodorum (M. 99, 105–108). [3] (ff. 234ᵛ–238) iambi de variis argumentis (M. 1780–1812) nempe 1–60. 94. 97–101. 106. 103. 95. 123.

Partes duae in unum compactae. Prior ⟨ab Emmanuele Probatario⟩ descripta libellis tribus constat propria enumeratione distinctis (I–51, 52–99, 100–141); fasciculi omnes primis subsequentis verbis directe scriptis aucti sunt in fine. Fenestrae hiant in ff. 2. 2ᵛ. 5; ipsius scribae coniecturae (*ἴσως*, cf. ff. 4. 8ᵛ. 18. 20), correctiones (e. g. ff. 15ᵛ. 38. 40).

Pars altera (ff. 141ᵃ ss.) eodem tempore qua praecedens ⟨a Francisco Syropulo⟩ exarata fasciculos complectitur tredecim quaterniones (exceptis primo binione et secundo ternione) crucem in prima pagina prae se ferentes, in ultima autem fasc. subsequentis verba priora. Signum chartae homo nimbatus ante crucem genu flexus (cf. Briquet 7629); f. 141ᵃ *N̄ 23*; ff. 52 et 141ᵃ scriptura vacant. Tabulae priori aversae agglutinatus est

syllabus anno 1550 posterior nuper repertus: *Questiones diverse sacrę | scripturę et alia. | . 847.*

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

701 (olim 841). Saec. XIV ex., chartac., mm. 350 × 250, ff. 90, linn. 32 et 40-45.

1 (ff. 1–32) ⟨**S. Thomae Aquinatis** Summae Theologicae pars prima, interprete Demetrio Cydonio⟩, nempe (f. 1) prologus; (ff. 1–32ᵛ) quaestiones 1–8, des. abrupte *κατὰ τὴν αὐτοῦ οὐσίαν ἐν πᾶσι τοῖς τῆς* (art. 3, non est secundum substantiam suam in qualibet parte domus); cf. M. Rackl, in *Byz. Zeitschr.* 24, 1924, p. 56.

2 astronomica varia. [1] scholia in ⟨Ptolemaei⟩ syntaxim mathematicam, scilicet (ff. 33ᵛ–36ᵛ) in librum 1 sch. *νς'*, (ff. 36ᵛ–41ᵛ) in librum 2 sch. *νθ'*, (ff. 41ᵛ–45ᵛ) in librum 3 sch. *ξ'*, (ff. 46–51ᵛ) in librum 4 sch. *ρκ'*, (ff. 52–65ᵛ) in librum 5 sch. *ρπα'*, (ff. 66–72) in librum 6 sch. *ρδ'*, (ff. 72–78ᵛ) in librum 13: scholia non numerantur. Scholion primum inc. *Ὁ γὰρ ἂν εἰς πρᾶξιν προαχθῇ ἀναγκαίως ἔχει πρότερον*, ultimum des. *δύο φάσεις ποιοῦνται, Ἀφροδίτης δὲ καὶ Ἑρμῆς δ' ὡς ἑξῆς γέγραπται* (cf. 13, 8); sequuntur (ff. 79–80) tabulae in quibus *Ἑρμοῦ μοῖραι* variae, deinde (ff. 81–90ᵛ) *προλαμβανόμενα εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν ε' πλανωμένων* (inc. *Ἑξῆς δ' ὄντος τῇ τούτων τοῦ περὶ τῶν ἀνωμαλιῶν λόγου*, des. *ἕξομεν τὴν μέσην πάροδον καθ' ἣν ἡ μεγίστη ἑῴα διάστασις.* In textu figurae et diagrammata, in marginibus scholia; f. 87 cycli solares, methodus inveniendi pascha christianorum et paschalion ann. 1380.

F. 33 manu citata quaedam de B. M. V. Deipara initio mutila, des. *ἐξ ὧν ἡ κυριώνυμος ἅτε τὸ κράτος ἔχουσα κατὰ πάντων.*

Ff. 87ᵛ–88ᵛ. 89ᵛ lexicon geographicum ex variis auctoribus (Pausania, Thucydide, Iosepho, Zonara) concinnatum; inc. *Ἄβυδος, πόλις κατὰ τὴν Προποντίδα κειμένη*, des. *Ξάνθος πόλις τῆς Λυκίας ἐπαρχίας — ὑπὸ Ἑλλήνων καταλυθεῖσαν.*

Partes duae in unum compactae. Prior constat fasciculis quattuor (ff. 1–32, linn. 32); signum chartae fructus quidam (cf. Briquet 7345). Altera (ff. 33 ss., linn. 42 circa) fasciculos complectitur octo; signum chartae circuli duo linea recta in crucem desinente divisi et coniuncti (cf. Briquet 3167). Partibus conflatis fasciculi iterum ⟨$α^{ov}$-$ιβ^{ov}$⟩ notati sunt. F 1 manu saec. XVI *Thomas.*

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

702 (olim 855). Saec. XVI med., chartac., mm. 330 × 225, ff. II. 184 (+ 131^{a}. 158$^{a \cdot b}$. 160^{a}. 166$^{a \cdot b}$. 172$^{a \cdot b}$ vacua), linn. 26–37.

1 **Nicetae David** (*Τοῦ φιλοσόφου κυροῦ Νικήτα ἐπισκόπου Δαδύβρων* ms.) expositio carminum arcanorum s. Gregorii Nazianzeni; cf. cod. 488. [1] (ff. 3^{v}–8^{v}) carmen I 1, 1 de Patre; proœmium (ff. 1-3) in M. 105, 577–581, ex nostro codice. [2] (ff. 8^{v}–15^{v}) carmen I 1, 2 de Filio. [3] (ff. 15^{v}–22^{v}) carmen I 1, 3 de Spiritu Sancto. [4] (ff. 22^{v}–31^{v}) carmen I 1, 4 de mundo. [5] (ff. 31^{v}–38^{v}) carmen I 1, 5 de providentia. [6] (ff. 38^{v}–45^{v}) carmen I 1, 7 de substantiis mente praeditis. [7] (ff. 45^{v}–53^{v}) carmen I 1, 8 de anima (M. 38, 685–700). [8] (ff. 53^{v}–60^{v}) carmen I 1, 9 de Testamentis et adventu Christi (M. 38, 700–712). [9] (ff. 60^{v}–70^{v}) carmen I 2, 9 de virtute (M. 38, 712–729). [10] (ff. 71–80) carmen I 2, 14 de humana natura (M. 38, 729–745). [11] (ff. 80–89) carmen I 2, 15 de exterioris hominis vilitate (M. 38, 745–760); subiungitur (ff. 89–91^{v}) carmen ⟨I 2, 16 de vitae itineribus⟩ (M. 38, 760–764). [12] (ff. 91^{v}–96^{v}) carmen I 2, 17 variorum generum beatitudines (M. 38, 764–773); subsequitur (ff. 96^{v}–99) carmen II 1, 2 Gregorii iusiurandum (M. 38, 773–777). [13] (ff. 99–104^{v}) carmen I 2, 31 distichae sententiae (M. 38, 777–788). [14] (ff. 105–131^{v}) carmen I 2, 33 tetrastichae sententiae (M. 38, 788–841, 9).

2 (ff. 132–155^{v}) vita s. Silvestri ex exemplo lacunoso (cf. f. 132$^{r \cdot v}$) descripta, *Σύγγραμμα Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου εἰς τὸν τῆς ὁσίας μνήμης ἐπίσκοπον Σιλβεστρον καὶ Κωνσταντῖνον τὸν τῆς θείας λήξεως* ms., fere ut in cod. 654, ff. 230–253^{v} (BHG. 1631).

3 sermones quinque: [1] (ff. 156–157) **Procli archiepiscopi CP.** (?) in parasceven, ab editione (M. 65, 781–788) paullo discrepans. [2] (ff. 157–158^{v}) s. **Athanasii** * in passionem Domini (M. 28, 1053–1061). [3] (ff. 159–160^{v}) **Eusebii Alexandrini** (?) in secundum adventum Domini (M. 61, 775–778). [4] (ff. 161–166) s. **Ephraem** in secundum adventum Domini (Assemanus II [gr. lat.], p. 247–258) et [5] (ff. 167–172^{v}) in eos qui in Christo obdormierunt (Assemanus III, p. 260–273).

4 de Susanna, scilicet [1] (f. 173$^{r \cdot v}$) **Africani** epistola ad Origenem atque [2] (ff. 174–184) **Origenis** responsum (M. 11, 41–85); [3] (f. 184) **Hippolyti Romani** in eamdem (M. 10, 689 A 1–10); [4] (f. 184$^{r \cdot v}$) **Ioh. Chrysostomi** * *ἐκ τοῦ εἰς τὴν Σωσάνναν λόγου* (*Ἀγωνιζέσθω — ἱματίων καπνίσματα*: M. 56, 590, ll. 16–2 ab imo).

Tres partes a totidem librariis descriptae. Prima (ff. 1–155, linn. 29) fasciculos complectitur viginti quaterniones, si excipias ζ′ et ιδ′ terniones, ⟨ab Emmanuele Probatario⟩ absolutos; in marginibus coniecturae nonnullae (e. g. ff. 14^{v}. 15. 19. 27) et correctiones. Secunda (ff. 156–172$^{a \cdot b}$, linn. 37) constat fasciculis sex ⟨a Francisco Syropulo⟩ exaratis et a Matthaeo Devario accurate perlustratis, qui nonnulla correxit nominis sui compendio (*M′*) saepius addito. Tertia (ff. 173–184, linn. 26) fasciculos duo comprehendit ⟨a Viviano Brunoro⟩ perscriptos. — Officinarum chartariarum signa: lilium circulo inclusum (cf. Briquet 7104), sagittae duae decussatae cum stella desuper (cf. Briquet 6291), scala circulo inscripta (cf. Briquet 5931), stella rhombo arcuato atque circulo inscripta (cf. Briquet 6097).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

703 (olim 465). Saec. XIV, chartac., mm. 295 × 220, ff. II (add.). 302, linn. 31.

Ascetica varia sub inscriptione *Λειμὼν εὐανθὴς καὶ παράδεισος ἄλλος. φυτὰ νοητὰ προβαλλόμενος ξένα. πατέρων σπουδάσματα τῶν θεοφόρων. ἐνταῦθα προτέθειντai τῷ βουλομένῳ. ὧν ὡς ἐφικτὸν ἀνιχνεύων τοὺς τρόπους. φυτὸν τεθηλὸς ἐφ' ὑδάτων ἐξόδοις. ὀφθῇ τὸν καρπὸν ἐν καιρῷ προσενέγκον. τῷ δημιουργῷ καὶ φυτουργῷ δεσπότῃ* (a nostrate f. II repetita).

1 **Philothei monachi** monasterii Deiparae *ἐκ τῶν ἀσκητικῶν* (cf. M. 98, 1369–1372), nempe (ff. 1–3^{v}) ⟨cap. 1⟩; inc. *Ὅσοι εἰς Χριστὸν*, des. *οἱ τὸν χρυσὸν ἀνορύττοντες.* [2] (ff. 3^{v}–8^{v}) ⟨cap. 2⟩; inc. *Τὴν χάριν καὶ τὸν ἀρραβῶνα τοῦ ἁγίου Πνεύματος*, des. *κυβερνῶν ὡς φιλάνθρωπος τὴν σωτηρίαν ἡμῶν εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.* [3] (ff. 8^{v}–9^{v}) ⟨cap. 3⟩ inc. *Σοὶ τῷ δεσπότῃ ἡμῶν ταῦτα τὰ νοήματα*, des. *ἵνα μὴ ἐκτρεπώμεθα τῆς κατὰ νοῦν φιλοσοφίας τε καὶ συνέσεως. τῷ δὲ Θεῷ κ. τ. λ.* [4] (ff. 9^{v}–13^{v}) ⟨cap. 4⟩ *Ὅτι τῇ τῆς καρδίας φυλακῇ συμφυλάσσονται καὶ αἱ θεῖαι τοῦ Χριστοῦ ἐντολαί*, ut in cod. 658, ff. 72^{v}–79.

2 **Hesychii presbyteri** de temperantia et virtute centuriae in ordine ab editis (M. 93, 1480–1544) satis diverso: (ff. 13^{v}–23) centuria I; § ρ′ comprehendit edd. ϞϚ′–Ϟθ′ usque ad vv. *καὶ πάσῃ τῇ ζωῇ σου* (M. 1512 A 3). (ff. 23–34) centuria II, quae inc. *Ὅτε τῶν θείων καὶ ἀχράντων* (M. 1512 A 5, § ρ′ cent. I); § ed. 99 omittitur; ρ′ inc. *Ταῦτά σοι, Θεόδυλε* (M. 1544 D 1). Subnectuntur excerpta quaedam, scilicet (ff. 34–35) ex Theodoro Studita tria, (f. 35$^{r \cdot v}$) ex Ioh. Chrysostomo duo [in margaritas, in ps. 140], (ff. 35^{v}–36) ex vita s. Pauli iunioris (*Ὁρῶν ὁ κλεινὸς οὗτος — ὁμιλίαι*: Anal. Boll. XI, 1892, p. 152, 4–153, 11).

3 **Symeonis theologi iunioris** (?), *τοῦ Μεταφραστοῦ κῦρ Συμεὼν καὶ νέου θεολόγου* ms., opuscula quattuor. [1] (ff. 36–40^{v}) *περὶ προσοχῆς*, seu methodus orandi, praecedentibus versibus *Ὅστις βούλεται — τὴν ἀγάπην* ut in cod. 658, ff. 92–101. [2] (ff. 40^{v}–45^{v}) de divino lumine, *περὶ τῆς ἐκ τοῦ Πνεύματος ἐγγινομένης τοῖς ἀγωνιζομένοις πιστοῖς καὶ πρὸ τοῦ θανάτου ζωο-*

ποιοῦ νεκρώσεως — πῶς δὲ ἡ μετοχὴ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐν τοῖς πιστοῖς καὶ ἡ ἁγιωσύνη καὶ ἡ τελεία ἀπάθεια γίνεται. Inc. Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς φησιν ὁ Κύριος, des. τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν δωρήσηται τὴν ἀπόλαυσιν. [3] (ff. 45^{v}–50) de signo Christi, ὅτι δεῖ σκοπεῖν εἰ τὰ τῶν μακαρισμῶν τοῦ Χριστοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἔχομεν — ἀδύνατον τὸν μὴ σημειωθέντα τῷ σημείῳ τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ φέροντα εἰς βασιλείαν οὐρανῶν εἰσελθεῖν. Inc. Ὅσοι ἐσμὲν ἀσφράγιστοι τῆς τοῦ Κυρίου... σφραγῖδος, des. καὶ λύπην ἕξετε εἰς αἰῶνα ἀπέραντον. [4] (ff. 50–53) de quiete, περὶ ἡσυχίας καὶ ὁποίας ἐργασίας ὀφείλει ἔχεσθαι ὁ ἐν ταύτῃ ἀνδρείως προσκαρτερῶν. Inc. Περὶ τῆς τελεωτέρας τῶν ἀρετῶν ὀλίγα τινὰ προθυμούμενος εἰπεῖν, des. ἀποδιδοὺς ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα καὶ τὰς ἐνθυμήσεις καὶ λόγους αὐτοῦ, ᾧ πρέπει κ. τ. λ. Quae leguntur inde a f. 40^{v} eadem repetita sunt infra ff. 237 249.

4 (ff. $53^{r\cdot v}$) **s. Ephraem** de monachis (Assemanus [gr.-lat.], t. III, p. 150–152); subditur (ff. 53^{v}–54) excerptum ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ (Διόκλητός τις ἦν ἀσκητὴς — μετὰ Θεοῦ ἐστιν).

5 (ff. 54–69) **s. Maximi** * ἕτερα κεφάλαια (M. 90, 1401–1461; Eliae ecdidici Anthologium in M. 127, 1129–1147 atque [f. 60 ss.] gnosticae sententiae in M. 1147–1176); de opere vide M. Disdier, *Élie l'Ecdicos et les* ἕτερα κεφάλαια, apud *Échos d'Orient*, 1932, p. 17–43.

6 (ff. 69–92^{v}) **Diadochi Photicensis** de perfectione spirituali capita C, κεφάλαια πρακτικῆς γνώσεως καὶ διακρίσεως ἑκατόν ms.; κα′ = edd. 21 et 22, νε′ = edd. 56 et 57, desiderantur nn. ξε′-ϙβ′ (= edd. 67–91). Adnectuntur excerpta duo [a] (ff. 92^{v}–93) Macarii περὶ διακονιτὰς (Τοὺς μήπω δυναμένους ἄκρως — τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν γένηται) et [b] (f. 93) s. Ioh. Chrysostomi (Τὸ τῆς εὐχῆς καὶ τοῦ λόγου ἔργον — εἶναι βλαστήματα), [c] (f. $93^{r\cdot v}$) sententiae septem, quarum prima inc. Ἀκτήμων ἐστὶν ὁ ἀποταξάμενος πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῷ, ultima des. ὃν ἀεὶ καθαίρειν δεῖ καὶ κοσμεῖν πρὸς ὑποδοχὴν Θεοῦ.

7 Thalassii abbatis, τοῦ — Θαλασσίου τοῦ Λίβυος καὶ Ἀφρικανοῦ ms., centuriae de caritate et continentia (M. 91, 1428–1469), nempe (ff. 93^{v}–95^{v}) cent. I, (ff. 95^{v}–98) cent. II, (ff. 98–100^{v}) cent. III, (ff. 100^{v}–103^{v}) cent. IV.

8 (ff. 103^{v}–107^{v}) ⟨**Michaelis**⟩ **Pselli** ⟨de omnifaria doctrina⟩ capp. 1–14. 47 (M. 122, 688–717); inseritur f. 107 paragraphus περὶ νοῦ (Νοερὰ μὲν καὶ ἡ ψυχή — καὶ ἡ τελειότης κατὰ τοῦτον).

9 Stephani metropolitae Bostrensis (?) [a] (ff. 107^{v}–108) σύντομος διήγησις τοῦ τριμεροῦς τῆς ψυχῆς, [b] (f. 108) διαίρεσις τῶν παθῶν, [c] (f. $108^{r\cdot v}$) stemma divisionis animae, [d] (ff. 108^{v}–109) διάγνωσις τῶν λογισμῶν, omnia ut in cod. 451, ff. 67–68. De Stephano vide quae scripsit I. Hausherr, *Vie de Syméon le Nouveau Théologien par Nicolas Stéthatos* (*Orient. christ.* XII,

1928, p. LI-LVI). Insequuntur sub nomine τοῦ Κλήμακος (ff. 109–111^{v}) exempla varia ad ascesim pertinentia ex naturalibus maxime deprompta (inc. Πάντων θηρίων αἰσθητῶν ἀναιρετικὴ ἡ ἔλαφος).

10 s. Nili [1] (ff. 111^{v}–119^{v}) de oratione * sine prooemio et sine numeris (M. 79, 1168 B–1200; de auctore vide supra ad cod. 653, f. 182). [2] (f. 119^{v}) τοῦ αὐτοῦ πρὸς νεωτέρους μοναχοὺς διδασκαλία (inc. Δεῖ τὸν νέον ἀσκεῖν σώματος ἡσυχίαν). [3] (ff. 119^{v}–121) institutio ad monachos (M. 1236–1240). [4] (ff. 121–129^{v}) de ⟨diversis malignis⟩ cogitationibus * (M. 1200–1228 C 3 νοῦν ἀστεροειδῆ ὄψει ἐν προσευχῇ); capitum numeri omittuntur, deest cap. 21. [5] (ff. 129^{v}–135) epistolae LIII ad monachos ut in cod. 653, ff. 141–145^{v}.

11 Marci monachi [1] (ff. 135–141^{v}) de lege spirituali κεφάλαια τετρακοσία (= opusc. I; M. 65, 905–929) sine numeris; [2] (ff. 141^{v}–152) de ⟨his qui putant se ex operibus iustificari⟩, sine numeris (= opusc. II; M. 929–965); [3] (ff. 152–164^{v}) de baptismate (= opusc. IV; M. 985–1028) ex exemplo lacunoso; desiderantur vv. καὶ συνήγειρεν ἡμῖν — φιλικὴ ὁμιλία (M. 985 D 4–992 B 11); [4] (ff. 164^{v}–167) consultatio intellectus cum sua ipsius anima (= opusc. VIII; M. 1104–1109); [5] (ff. 167–176) ad Nicolaum ⟨praecepta animae necessaria⟩ (= opusc. V; M. 1028 ss.); rescriptum Nicolai inde a vv. ἤκουσεν τῆς ὁμοζύγου (M. 1032 C 3) ab editis longe discrepans. Subnectuntur (f. $176^{r\cdot v}$) quaedam de sacra communione narratiunculae; inc. Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ἡσαίας περὶ τῆς κοινωνίας, des. οὐκ ἴσχυεν οἷς (!) ἐξ ἡμῶν ἀδικεῖν χριστιανῶν.

12 (ff. 176^{v}–178) **Evagrii monachi** ⟨de vitiis quae opposita sunt virtutibus⟩ (sub nomine Nili in M. 79, 1140–1144; cf. J. Muyldermans, *Evagriana de la Vaticane*, apud *Le Muséon* LIV, 1941, p. 4–5).

13 (ff. 178–181) **s. Basilii** regulae fusius tractatae 6 et 7 (M. 31, 925–933).

14 Macarii magni orationes tres: [1] (ff. 181–185) λόγος κ′ εἰς πειρασμόν, ut in cod. 694, ff. 260^{v}–263^{v}; [2] (ff. 185–187^{v}) λόγος κα′, hom. 19 (M. 34, 641–649); [3] (ff. 187^{v}–189^{v}) λόγος νς′ (ed. G. L. Marriott, *Macarii Anecdota*, apud *Harvard Theological Studies* V, 1918, p. 44–46).

15 Antiochi monachi excerpta tria [a] (f. 189) ⟨ex hom. 7⟩ περὶ νηστείας (M. 89, 1453 A 1–B 1), [b] (ib.) de magnanimitate, [c] (ff. 189^{v}–191) ⟨hom. 102⟩, περὶ τοῦ παρετεῖσθαι τὰς ἀκαίρους τῶν κοσμικῶν cod. (M. 1740–1744, paucis in fine mutatis). Subnectuntur quaedam Dorothei (f. 191) atque Anastasii (f. $191^{r\cdot v}$, de virtutibus animae).

16 (ff. 191^{v}–203^{v}) ἐκλογὴ μικρὰ ἐκ τῆς βίβλου τῆς φιλοθέου ἱστορίας, nempe ⟨**Theodoreti Cyri**⟩ historiae religiosae (M. 82, 1284 ss.) capita plurima, sci-

licet 3–5. 9. 10. 15. 18. 19. 21. 22 in epitomen redacta, 23–25 fere ut in editione, 26–27 in compendium, 28–30 fere ut in editione; capiti de Asclepio (25) addita est, f. 200v, notitia brevis de Heliodoro. Ecloga des. in vv. *οὐδὲ τῶν ἄλλων τῆς ἀρετῆς εἰδῶν ἀμελεῖ, ἀλλὰ* (M. 1493 A 11) *εἰς πάντα σπουδαίως οὖσα ὧν τὸ τέλος τὸν στέφανον εὕροιτο παρὰ Κυρίου*; alia ex eiusdem opere in ff 287v–290. — Subnectitur (ff. 203v–208v) vita s. Marci Atheniensis eremitae in Libya (Acta SS. Martii III, p. 40*–43*).

17 (ff. 208v–209v) ⟨**s. Iohannis Damasceni** de octo spiritibus nequitiae⟩ (M. 95, 80–84 A 3) ut in cod. 375, ff. 178–179.

18 **Anastasii Sinaïtae** sermones tres ut in cod. Laurent. VII 1, ff. 310–332 (Bandinius, t. I, p. 195–196; cf. M. 89, 1149–1152), nempe [1] (ff. 209v–215v) de hominis creatione a Deo (M. 44, 1328–1345; fragmentum in M. 89, 1144–1149); [2] (ff. 215v–218v) iterum in illud *Ad imaginem*; inc. *Ὄμμασι τοῖς νοεροῖς ὁμοῦ καὶ προφητικοῖς*, des. *τιθέντα τὴν ἰδίαν ψυχὴν ὑπὲρ τῶν ἰδίων προβάτων. αὐτῷ κ. τ. λ.*; [3] (ff. 218v–226) sermo tertius, *τοῦ αὐτοῦ ἀκολούθως λόγος γ'* (M. 89, 1153–1180 B 3 *τῶν Ἀριανῶν μύθους*; Bandinius, op. cit., p. 299–312).

19 ascetica alia: [1] (ff. 226–234v) de abbate Philemone anachoreta; inc. *Ἔλεγον περὶ τοῦ ἀββᾶ Φιλήμονος τοῦ ἀναχωριτοῦ ὅτι καθεῖρξεν ἑαυτὸν ἔν τινι σπηλαίῳ*, des. *εὐχαρίστως μηδὲν τὸ παράπαν λαλῶν ὁ ὄντως φιλόσοφος ἀνήρ.* [2] (ff. 234v–236v) *λόγος ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Παχωμίου*, nempe Paralipomena 17–20 in recensione nova (inc. *Εὐχομένου τοῦ ἁγίου Παχωμίου ἐκτενῶς ἄφνω περὶ τὸ μεσονύκτιον ὁρᾷ ὀπτασίαν*, des. *θεωρητικὰ ἀπεργάζεται καὶ μετάρσιον ἀπὸ τῶν γηΐνων ποιήσας τὸν Θεὸν φαντάζεσθαι*; cf. S. Pachomii vitae graecae... ex rec. F. Halkin, 1932, p. 140, 17–146, 1). Sequuntur [a] (f. 236v) excerpta duo brevissima Marci monachi et s. Ephraem, [b] (ff. 236v–237) **Palladii** epistola ad Lausum (ed. Butler, p. 6–7), [c] (f. 237) dictum s. Syncleticae.

20 *ἐκ τῆς συγγραφῆς τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν τοῦ νέου θεολόγου*, hoc est **Symeonis theologi iunioris** (?) [1] (ff. 237–242v) de divino lumine ut supra ff. 40v–45v, [2] (ff. 242v–246v) de signo Christi ut in ff. 45v–50, [3] (ff. 246v–249) de quiete ut in ff. 50–53; subnectitur (f. 249r·v) ⟨**s. Ephraem** de monachis⟩ ut supra f. 53r·v.

21 (ff. 249v–252v) ⟨**Basilii Maleini** informatio ascetica⟩, *μοναχοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου λαύρας τοῦ Μακρινοῦ ἰατροῦ λεγομένου λόγος* cod. (ed. L. Petit, *Traité ascétique de Basile Maléinos*, in *Revue de l'Orient chrétien* VII, 1902, p. 598–603); quaedam addita sunt de triplici divisione animae.

22 Evagriana, cf. supra ff. 176v–178. [1] (ff. 252v–255) sententiae ad monachos, *συμβουλεῖαι εἰς μοναχοὺς τοὺς θέλοντας σωθῆναι καταμόνας καὶ ἐν κοινοβίῳ* ms. (ed. H. Gressmann, *Nonnenspiegel und Mönchspiegel*, in *Texte und Untersuchungen* XXXIX, 4, p. 153–164, 2: *καὶ μὴ προσέλθῃς θύραις ἀνδρῶν ἀνόμων*; latine in M. 40, 1277–1282 B 8). [2] (ff. 255–257) rerum monachalium rationes, *τοῦ αὐτοῦ κατὰ μοναχοὺς αἴτια καὶ ἡ καθ' ἡσυχία(ν) τούτ(ων) παράθε(σις)* ms. (M. 40, 1253 B 3–1264 B 8 *προσεύξεσθαι δεῖ*, haud paucis discrepantibus). [3] (f. 257r·v) ⟨de diversis malignis cogitationibus⟩ excerpta quinque (vide Muyldermans, *art. cit.*, p. 2–3). [4] (ff. 257v–258) ⟨tractatus ad Eulogium monachum⟩ fragmenta duo (Muyldermans, p. 3–5); alia in ff. 259v–263v. [5] (ff. 258–259) ⟨capita cognoscitiva selecta⟩ (inc. *Τέσσαρες τρόποι εἰσὶ δι' ὧν ὁ νοῦς λαμβάνει νοήματα*, des. *ἀνείδεα δὲ εἰκοσιοκτώ*: ed. Muyldermans [*Le Muséon*, 1931, p. 375–380] sub numeris ιζ'-ξβ'). [6] (f. 259r·v) sententiae variae ex operibus Nili et Evagrii (inc. *Ὦ ἄνθρωπε, οὐ ῥύσεται πίστις* [M. 79, 1240 A 6], des. *ὁ φοβούμενος Θεὸν πάντα ποιῇ* [M. 40, 1269 D 11]). [7] (ff. 259v–263v) ⟨ex tractatu ad Eulogium monachum⟩ excerpta complura; inc. *Νόει δέ μοι τὴν ἐναντοίαν χάραν* (M. 79, 1101 C 4), des. *τὴν κακίαν ἐξωθήσωμεν* (M. 1125 D 10), sententiis duobus insertis f. 261r·v, alia in fine. [8] (f. 263v) ⟨de octo vitiosis cogitationibus⟩ § 7 (M. 40, 1273 A 15–B 10 *πρὸς τὸν τόπον ἐμβάλει*).

23 ascetica alia ex Historia monachorum, Historia religiosa, Historia lausiaca maximam partem desumpta. Haec notavimus: [1] (f. 264) dicta Isaiae (primum in Pauli Evergetini collectione; ed. Atheniens. 1909, I, p. 24); [2] citantur Paulus cappadox (ff. 265v–266) et Theodorus *ὁ Βιζαντεὺς* (f. 266r·v); [3] anecdota de sacerdote Laodiceno (ff. 268v–269) et (f. 269) de archiepiscopo Amos (cf. Nau, *Le texte grec des récits utiles à l'âme d'Anastase*, apud *Oriens christianus*, 1903, p. 82–83 [LV], 87–88 [LIX]); [4] (ff. 269–275v) *περὶ ᾅδου*, revera narratio de iudicio, de caelo et igne purgatorio (inc. *Ἔδυ ἡ κεφαλὴ τοῦ νοῦ εἰς χάσμα*); [5] *ἐκ τῆς κατ' Αἴγυπτον ἱστορίας τὸ λεγόμενον μικρὸν Παραδείσι*, nempe excerpta plura ex Historia monachorum in Aegypto (quam vulgavit E. Preuschen sub titulo *Palladius und Rufinus*, Giessen, 1897) hoc ordine sese excipientia: (ff. 275v–277) capp. 5 (Preuschen, p. 29–30). 23. 24. 26, cui subditur (ff. 277–279) hist. laus. cap. 47 (ed. Butler, p. 136–142); deinde sub eadem inscriptione qua f. 275v prologi § 13, cap. 1 § 1 et 13–64. 3. 18. 22. 31. 12 § 5–8. 13. 15; omnia haec ab editione citata non semel discrepant; [6] (ff. 287v–290) epitome historiae religiosae **Theodoreti** (cf. supra ff. 191v–203v), nempe capp. 2. 6. 5. 17. 21; in fine: *ἐκ τῆς φιλοθέου ἱστορίας ταῦτα*; [7] (ff. 290–291) *ἐκ τοῦ λαυσαϊ-*

κοῦ, nempe prologus inde a vv. Ἄμεινον γὰρ ἡ μετὰ λόγου, paucis omissis (Butler, p. 12, 17–14, 25).

24 [1] (ff. 291–292v) iambi εἰς τοὺς κορυφαίους τῶν ἀποστόλων (inc. Ἐρημοβατῶν Ἰσραὴλ ὁ δραπέτης, des. τὸν εὐλογητὸν ὡς ἔχεις ἔθος δίδου); subnectuntur [2] (f. 292v) quaedam de nummis (νόμισμα, κοδράντης) et de calvaria, [3] (ib.) dictum Moysis abbatis.

25 (f. 293r-v) s. **Epiphanii** de duobus gemmis (M. 43, 293–301) recensio brevis; inc. Πρῶτον σάρδιον τὸ βαβυλώνιον, des. οὗτος ἐν τῷ αὐτῷ ὄρει. Sequuntur excerpta [a] (ff. 293v–294. 295r-v) ex s. Basilio, [b] (ff. 294–295) ex vita s. Eusebiae sub inscriptione ἐκ τοῦ βίου τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Ξένης τῆς Ῥωμαίας (cf. M. 114, 989 B 9–992 D 1), [c] (ff. 295v–297v) ⟨ex narrationibus⟩ s. Nili* (inc. Οἱ γὰρ μετριώτερον ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς [M. 79, 596 B 7], des. βεβαιώσαντα τὴν ὑπόσχεσιν [M. 689 A 12]), [d] (ff. 297v–301) ex vita s. Euthymii ⟨metaphrastica⟩ cap. 65. 91–92. 160. 162. 138–141 (M. 114, 649 A 4–C 13, 673 A 7–C 14, 732 B 5–733 C, 712 D 3–717 A 13), [e] (ff. 301–302) ex vita s. Theodosii coenobiarchae ⟨metaphrastica⟩ cap. 44 (M. 114, 512–513).

Fasciculi 38 quaterniones, si excipias ultimum ternionem, a duobus ni fallor librariis sese excipientibus exarati (alter ff. 102v–112v), accurate castigati pigmento rubro locis mendosis illito. F. 302 oratio et nomen Νικάνδρου ἁμαρτωλοῦ. Officinarum chartariarum signa: arcus, bestiae caput, claves duae, securis, trimontium.

F. Iv donatio: † Τὸ παρὸν βιβλίον ἀφιερώθη τῇ νέα μονῇ τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἐν μοναχοῖς κυροῦ Νικάνδρου τοῦ ἁγιονησίτου, f. 1: † Βιβλίον τῆς κατὰ τὸν Ἄθω σε(βασμίας) νέας μονῆς τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ. F. I manu Luciani cuiusdam saepius notata: *Liber vite s(an)c(to)r(um) patrum Filothei.*

Codicem mutuo acceperunt F. Arcudius anno 1640 (Archiv. Biblioth., t. 30, f. 355), L. Allatius anno 1643 (ib., f. 367). Ff. 230v. 233v. 237v. 301v. 303v sine scriptura.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

704 (olim 938). Saec. XV et XV, chartac., mm. 225×145, ff. III (add.). 205, linn. 30 circiter.

Codex miscellaneus.

1 Varia mutila hoc ordine: [a] (f. 1r-v) de numeris, harmonia, astronomia ex Platone, Andronico Pythagorico, Synesio; [b] (f. 2r-v) de eodem argumento et speciatim (ff. 3–7v) de numero septem; Origenes citatur ff. 3r-v (Philocal. II, XX) et 7r-v; des. in vv. ἐπί τινων σωματικῶν παθημάτων εἰς (Philocal. XXVII; ed. Robinson p. 246, 24).

2 (ff. 8–9v) fragmentum ⟨antipalamiticum⟩ de divina operatione; inc. mut. φιλονεικότερόν τε καὶ ἀναιδέστερον ἐνιστάμενος λέγοι, des. in vv. (Theodori τοῦ Καρῶν) πόθεν γὰρ ἄλλοθεν γνωσθήσεται Θεός | . Citantur Maximus (ff. 8v. 9), Gregorius Nyssenus (f. 9), Palamas (notula interlin. f. 8v).

3 (ff. 10–24v) laudatio s. Pauli iunioris (ed. H. Delehaye, apud Th. Wiegand, *Milet*, III 1, 1913, p. 136–157, ex hoc codice; cf. G. Mercati, *Opere minori* IV, p. 39–40).

4 ⟨**Iohannis Cyparissiotae**⟩ libri V adversus Palamam fere ut in codd. Laurent. V 16 et Paris. 1246 (G. Mercati, *Notizie di Procoro*... 1931, p. 255 et 513), hoc est (ff. 25–40) liber 1 mutilus; (ff. 40v–56v) liber 2 fine mutilus, foliis octo post 56v deperditis; (ff. 57–71) liber 3 mutilus, fasciculo uno post f. 64v effluxo; (ff. 71–115v) liber 4; (ff. 116–151) liber 5.

5 (ff. 152–173v) liber invectivus adversus Iohannem Calecam patriarcham CP., a Palamae fautore αὐτόχειρι perscriptus, initio, medio necnon fine mutilus, duabus partibus coaevis constans. Citantur (ff. 151v–153v. 158v) tomus anni 1341 contra Barlaam (M. 151, 680 A 10–682 C 11, 691 D–692 A), (ff. 154–155v) epist. Ioh. Calecae contra Palamam (cf. M. 150, 892 D–894 C); nominantur Barlaam (ff. 152v. 158v. 173v; cf. ὁ ἐκ Καλαβρίας Θρασύμαχος f. 152), Glaucophanes (? ff. 152. 158v. 159v ὁ παρὰ σοῦ χειροτονηθείς), Palamas (ff. 152. 162v τὸν θεσπέσιον Π. 173); rebus illicite gestis Calecas obnoxius arguitur (e. g. de ⟨Hyacintho⟩ ep. Cypri; cf. G. Mercati, *Notizie di Procoro*... p. 221). Libellus denique convenire mihi videtur cum episcoporum accusatione apud imperatricem facta, unde Calecas m. febr. 1347 exauctoratus est (cf. Cantacuz. hist. III, 98–99); inc. | ταχῇ γῆς καὶ θαλάσσης ἐξαπλωσάντων, des. abrupte τὸ τῆς αἰσχύνης συμβέβηκεν ὄνειδος ἅτε καὶ | .

6 (ff. 174–205v) Stephanites et Ichnelates (ed. V. Puntoni, Florentiae, 1889); inc. mut. ἐν τοῖς μυστηρίοις τὰ μὲν κρύπτειν (Puntoni, p. 193, 83), des. mut. ἐπὶ τὸ φυλάξαι αὐτό. ὁ δὲ ⟨πρω⟩τομάγειρος ἐλ... | (p. 289); de codice (V^1) v. ipsius Puntoni praefationem.

Partes sex seu potius totidem codicum fragmenta in unum compacta. I (ff. 1–7) linn. 28 circiter, chartae signum circuli duo linea recta divisi et coniuncti. II (ff. 8–9) signum chartae basiliscus. III (ff. 10–24v) saec. XV, linn. 35 circa, scriptura f. 20 cancellata. IV (ff. 25–151) fasciculi 16 quaterniones notis ⟨γ'⟩-κ' signati; deciderunt fasc. duo priores, fasc. ζ' post f. 56v, fasc. θ' post 64v et qui f. 151 sequebantur; linn. 29. V (ff. 152–173) manus tres sese, ni fallor, excipientes: [a] ff. 152–159, linn. 29; [b] ff. 160–161; [c] ff. 170–173, linn. 39. VI (ff. 174–205) saec. XV; fasciculi quattuor, linn. 30; litterae initiales maiores, summaria, necnon sententiae variae rubro colore exarata; signa chartae flos seu fructus quidam, crux latina.

F. Ir-v index latinus saec. XVIII; ff. II et III sine scriptura; ff. 1 et 205v imis

sigillum bibliothecae Nationalis Parisiensis rubrum; in sectura inferiore libri clausi inscriptionis vestigium. F. 141^r lucis ope expressit G. Mercati, *op. cit.*, tab. XII b.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

705 (olim 634). Saec. XIV, chartac., mm. 225 × 145, ff. VIII (I–IV. VIII add.). 196 (+ 16^a. 39^a. 48^{a-c}. 52^{a-d}. 58^{a-c}. 75^{a-c}. 77^a. 94^{a-b}. 118^{a-c}. 120^{a-b}. 122^a. 129^a vacua), linn. 25 circiter.

Adversus Barlaam et Acyndinum libelli tres.

1 (ff. 1–133^v) Patrum testimonia maxime de essentia et divina operatione in argumenta XVI distributa; primum *Ὅτι ἄλλο εἶναι τὴν οὐσίαν καὶ ἄλλο τὴν οὐσιώδη δύναμίν τε καὶ ἐνέργειαν οἱ θεολόγοι φασὶν ἐπὶ Θεοῦ*. Praecedit index (ff. VI–VII^v).

2 (ff. 134–135) Acyndini et Barlaami capita XIV ⟨a Philotheo⟩ in ff. 135–138^v. 187–193^v reprobata (cf. cod. 573, ff. 3^v–10^v) et in ff. 193^v–194^v repetita; auctoritates quaedam additae in ff. 194^v. 195 et V^r.

3 (ff. 139–186^v) tomus synodicus anni 1351 sub inscriptione *Ὁ προβὰς ὕστερον ἱερὸς τόμος κατὰ τοῦ Ἀκινδύνου καὶ τῶν ὁμοφρόνων αὐτῷ, τῶν τε χρηματισάντων δύο ἀρχιερέων, τοῦ Ἐφέσου καὶ τοῦ Γάνου, καὶ τοῦ Γρηγορᾶ καὶ τοῦ Δεξιοῦ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὁμοδόξων αὐτοῖς* (M. 151, 717–764; P. Uspenskij, *Istorija Afona*, III 2, Petropoli 1892, p. 741–780). In ff. 195^v–196 alia manu reprobatio opinionis acyndinianae de essentia et operatione divina.

Duae partes ex eodem ni fallor scriptorio editae. Prior (ff. V–138. 187 ss.) constat fasciculis *κγ´*, linn. 27–30; summaria et auctorum nomina rubro colore exarata. Altera (ff. 139–186^v) fasciculos sex comprehendit enumeratione propria distinctos, linn. 22–23. Utriusque partis signum chartae gladius (cf. Briquet 5114).

F. V *N̊ 52. 4 Plu. sec.* Ff. I^v et IV manu saec. XVI: ***Opus theologicu(m) ex dictis s(an)ctorum doctor(um) confectu(m) ualde pulchru(m) et utile. Et opus aduersus Achindinu(m) et Barlaam latinos, et contra latinos***; in tabula priore aversa syllabus anno 1550 posterior nuper repertus: ***Excerpta et*** (sic) ***uariis s(anc)tis Theolo|gis et alia.*** | . ***634.*** In sectura inferiore libri clausi: † *PHTA AΓIѠN* †.

In tabulis et in dorso corio rubro obductis, tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii, fibularum vestigia; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra *705*.

706 (olim 766). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 217 × 145, ff. III. 197 (+ 10^a. 22^{a-b}. 29^a. 49^a. 78^a. 161^{a-c}. 162^a. 170^a. 174^a. 175^a. 179^a. 181^a. 186^{a-b}. 188^a. 190^{a-b}), linearum numerus varius.

Codex miscellaneus ab Isidoro card. Rutheno ex ipsius operibus atque aliis collectus; de quo vide Ioh. Mercati, *Scritti d'Isidoro il card. Ruteno* [*Studi e Testi* 46] 1926, p. 24–30.

1 de Hephaestione aut Hephaestionis varia, hoc ordine: [1] (ff. 1–3) Longini prolegomena, seu scholl. B liber primus (ed. Consbruch, Lipsiae 1906, p. 81–89); [2] (ff. 3–6) ⟨scholl. B liber secundus⟩ (Consbruch, p. 257–265); [3] (ff. 6^v–8) scholl. B liber tertius, *ἐπιτομὴ τῶν θ´ μέτρων* cod. (Consbruch, p. 266–272, 14 *δακτυλικῶν κοινῶν ἀδιάφοροι, μακραί τε καὶ βραχεῖαι*); [4] (ff. 8–10) ⟨**Hephaestionis** enchiridion⟩ usque ad vv. *καὶ βραχείας, ἀμφίβραχυς* (Consbruch, p. 1–11, 8) cum scholiis in marginibus, iisdem fere ac in ms. Cantabrigensi (Consbruch, p. 94–109, 11: scholl. A). F. II ⟨Libanii⟩ epistolae 1552*. 684.

2 (ff. 12–22) ⟨**Isidori Rutheni** ad synodum Florentinam⟩ propria manu *συμβουλευτικὸς περὶ ὁμονοίας*; inc. *Μὴ θαυμάσητε, ὦ θεία καὶ ἱερὰ σύνοδος, ἠρημένον με λέγειν*, des. *καὶ ἀΰλῳ λόγῳ δυνάμεων, μετὰ τῶν ἀπ᾽ αἰῶνός σοι εὐαρεστησάντων πάντων ἁγίων, ἀμήν*. Praecedunt (f. 11^v) sententiae Patrum brevissimae de processione Spiritus sancti.

3 ⟨**Boethii** de consolatione philosophiae⟩ graece, ex interpretatione Maximi Planudae (ed. A. Bétant, Genevae, 1871) cum scholiis: (ff. 23–32) liber primus, nempe manu recentiore (ff. 23–29^v) initium usque ad vv. *ἀνυστικωτέραν δέξασθαι θεραπείαν* (Bétant, p. 15, 3); manu antiquiore, quae libros insequentes descripsit, (ff. 30–32) finis libri inde a vv. *δια]τραπεῖσα, ἐγὼ μὲν ὡς θᾶττον* (Bétant, p. 13, l. 7 ab imo); — (ff. 32–42^v) liber secundus; — (ff. 42^v–56) liber tertius; — (ff. 56–69) liber quartus; — (ff. 69–78^{av}) liber quintus; in fine: *⟨τ⟩έλος τῶν πέντε βιβλίων τοῦ Βοητίου τῶν μεταγλωττισθέντων παρὰ τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου καὶ τιμιωτάτου ἐν μοναχοῖς κῦρ Μαξιμου τοῦ Πλανούδη † δόξα σοι ὁ θεός † Ποίησιν ὧδε τοῦ σοφοῦ Φωκυλλίδου | ὅρα ποδηγοῦσαν σε πρὸς τὰ βελτίω | Φωκυλίδου ποίησις ὠφέλιμος*, unde docemur Phocylidea quaedam describenda vel descripta fuisse in foliis quae sequebantur quinque. In Boethium scholium primum, quod superest, inc. *⟨Ε⟩ἰσὶ τὰ τῶν ἐμμέτρων τοῦ Βοηθοῦ εἴδη*, ult. (f. 76^v) inc. *Τὸ κη´ εἶδος ἐστὶν ἀσυνάρτητον*, des. *ὦ καὶ ἐχρήσατο ἅπαξ ἐνταῦθα*.

4 (ff. 79–135^v) **Richardi** Ordinis Praedicatorum contra Mahometem, interprete Demetrio Cydonio, *Ἀρχὴ τοῦ βιβλίου συντεθέντος παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ Ῥικάρδου... κατὰ τοῦ νόμου τῶν Σαρακηνῶν* cod. (M. 154, 1037–1152). Fenestrae e. g. ff. 117^v. 119^v. 122. 130; emendationes, additamenta manu ipsius Demetrii qui laudationem auctoris in calce exaravit (*Χάρις σοι τῆς διαλέξεως — περιουσίας ἀπόδειξις*, ed. Mercati, *Notizie di Procoro*, p. 161); ib. Demetrii encomium (*loc. cit.*).

5 ⟨**Manuelis Moschopuli** grammaticae artis graecae methodus⟩ (ed. Basileae, 1540), nempe [1] (ff. 138–144^v) ⟨*περὶ προσῳδιῶν*⟩ seu erotemata (p. 1–17);

² (ff. 145-157ᵛ) canones 1-17; des. abrupte in vv. *θηλυκῶς μὲν τὴν θάλασσαν, καὶ κλίνεται* (p. 45, l. 4 ab imo). Inscriptiones necnon litterae initiales desunt.

6 (ff. 158-162ᵛ) epistola vel oratio prolixior, sine titulo, ad magistrum quocum discipulus conqueritur de institutione intermissa; inc. *Σολομὼν ἐκεῖνος ὁ τῆς ἄνω σοφίας πλησθεὶς*, des. *ὡς ὑπέσχου καθ' ἑκάστην μὴ παρασχών*. F. 162ᵃ fragmentum brevissimum Leonis metropolitae *τῆς ἐν Ῥωσίᾳ Πρεσθλάβας* et aliud (f. 163ᵃᵛ) Eustratii Nicenae, utrumque adversus Latinos et azyma.

7 ⟨**Isidori Rutheni** varia pro concilio Florentino sermonum lineamenta autographa⟩ sine titulis (cf. G. Mercati, *Studi e Testi* 46, p. 25). ¹ (ff. 163-165) inc. *Ἀλλ' εἰ μὲν πρὸς ἑτέρους οἱ λόγοι, οὓς πρὸς τὴν ὑμῶν ὑπῆρχον*, des. *ὑμῶν ἡ αἰδεσιμότης τοῦτο, κύριοί μοι πατέρες, ἐπικυρώσει*; ² (f. 165ʳ⁻ᵛ) prooemium sermonis ⟨*Ὁ*⟩*ὶ τῆς ὑμετέρας αἰδεσιμότητος εἰρημένοι*, qui plenus invenitur in cod. 1896, ff. 138-156; ³ (ff. 166-169ᵛ) alia manu sermo *Ἐπὶ πᾶσι μέν, αἰδεσιμώτατοι πατέρες, ὁ τοῦ δικαίου λόγος*, des. *ὑμῖν τε καὶ ἡμῖν ὅτι κάλλιστά τε καὶ τάχιστα*; ⁴ in ff. 170. 171. 171ᵛ. 175ᵃᵛ capita varia aut argumentorum fragmenta quae minutius recensere supersedi; ⁵ (ff. 172-174ᵛ) ⟨de Spiritus sancti processione⟩ inc. *Ἡ ἡμετέρα πίστις ἔστι μὲν ἐν τῷ κόσμῳ προλάμπουσα*, des. *ἐν δὲ τῇ παλιγγενεσίᾳ καὶ καθαρώτερον, ἧς καὶ ἡμεῖς*.

8 (ff. 176-181ᵛ) **Andreae Rhodi archiepiscopi** de divina essentia et operatione, *Ἀνδρέου ἀρχιεπισκόπου Ῥόδου ἀπολογία ἀποδεικτικὴ ἀπὸ τῶν συγγραμμάτων τοῦ μακαριωτάτου Θωμᾶ πρὸς τὸν πανιερώτ(α)τ(ον) μ(ητ)ροπολίτην Νικαίας κῦρ Βισαρίωνα περὶ τῆς θείας οὐσίας καὶ ἐνεργείας*. Inc. *Εἰ τοσοῦτον τῆς ἑλληνικῆς φωνῆς μετέσχον*, des. *οὐ γὰρ ἔσομαί σοι οὕτω βραδὺς ἐν τῇ δευτέρᾳ ἀπολ(ο)γ(ίᾳ) ὥσπερ ἐν τῇ πρώτῃ εὐλόγου αἰτίας κινούσης μακρότερον ἐσιώπησα* (de Andrea v. Quétif-Echard, Scriptores ordinis Praedicatorum, I, p. 801-803); eadem manu (ff. 182-183ᵛ) **Marci hieromonachi** epistola ad Isidorum archiepiscopum et metropolitam Kiovii electum (ed. Ioh. Mercati, *Studi e Testi*, 46, p. 154-156). Subduntur alia manu (ff. 184-185) capita novem synodi cuiusdam in monasterio *τοῦ Στουδίου* congregatae Iohanne VII imperatore, patriarcha Nilo (1380-1388) de electionibus metropolitarum, atque (ff. 185ᵛ-186) imperiale decretum de translatione Georgii episcopi *Τίτρους* ad Lacedemoniam metropolim.

9 (ff. 187-190) ⟨**Iohannis de Elgoth**?⟩ *Collatio facta coram ambassiato rib(us) Grecor(um) in p(rese)ntia Uniuersitat(is) Studij Cracovien(sis) in suscepc(ion)e eor(um)* etc.; inc. *Locuturo michi pro honore*, des. *inoffenso pede peruenire possimus ad uitam eternam. Quod nobis concedat* etc. (cf. Ioh. Mercati, *op. cit.*, p. 28-29).

10 ⟨**Isidori Rutheni**⟩ propria manu (f. 191 ss.) notulae et fragmenta ad philosophiam spectantia, inter quae (f. 192ʳ⁻ᵛ) epistola ad imperatorem, quae inc. *Πρότερον μὲν ᾤμην κάλλιστα μόνον καὶ λαμπρότατα*, des. *ὥσπερ οὐκ ὢν Ἀριστοτέλης ταῦτα φθεγγόμενος* (cf. Mercati, *op. cit.*, p. 26-27).

Additae sunt ad custodiam membranae duae ex codicibus moduli amplioris recisae; prior (f. I invers.) testamentum saec. XIV praebet cui subscripsere *p(res)b(ite)r Baldassar. s(anct)i Mysi, Jacobus Carpe(n)tarius..., Egidius Ravignano pleban(us) ecc(lesi)e sa(ncti) Fantini*; altera (f. 197) concessionem spiritualem memorat: *Frater Augustinus sa(n)cte pagine professor p(r)ior g(e)n(er)alis immeritus ordi(ni)s fr(atru)m Heremitar(um) s(an)c(ti) Aug(ustin)i... anno D(omi)ni MCCCCXXIº in n(ostr)o (con)ventu Venetiar(um) die XXV mensis octobris.*

Partes variae decem ab ipso Isidoro descriptae aut collectae et in unum compactae, quarum enarrationem ampliorem denuo praebere supervacaneum videtur. Folia quinque ni fallor post 88ᵃ forfice excisa. Scriptura vacant ff. III. 10ᵛ-11ʳ. 22ᵛ-22ᵇᵛ. 29ᵃ. 136. 137. 157. 161ᵃ⁻ᶜ. 170ᵃ. 175-175ᵃ. 181ᵃ. 186ᵛ-186ʸᵛ. 190ᵃ⁻ᵇ. 193. 194. 197; in sectura inf. libri clausi *Βοήτιος καὶ Ῥικάρδος*.

Liber fuit olim Sixti IV (Müntz et Fabre, *La bibliothèque*..., p. 226: «Boetius, et Ricardus contra Legem Mahometi, in eodem volumine. Ex papiro in viridi». Notae ⟨L. Zaccagni⟩ in ff. 6ᵛ et 8.

In tabulis et in dorso corio rubro obductis tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; fibularum vestigia. In dorso schedula saec. XVII cum nota rubra *706*.

707 (olim 860). Ann. 1555 (p. 40), chartac., mm. 333 × 218, pp. 40, linn. 42.

(pp. 1-40) **Ignatii diaconi** vita S. Nicephori patriarchae CP. (M. 100, 41-101; de Boor, Nicephori CP. opuscul. hist. Appendix I, p. 139-217).

Subscriptio (p. 40): *Ego Joannes Honorius Malliæ oppidi Hydruntini ciuis, librorum gręcor(um) | Instaurator, hunc librum ad Vaticanæ Bibliothecæ | Vsum sic exscribebam. Anno D(omi)ni 1555. PAV|LO IIII. Pont. Max. et Roberto | Nobili Cardinali S(anc)tę | Mariæ | in Dominica Bibliothecę præfecto.*

Fasciculi quattuor sine notis. Operis frons (p. 1) ornatu affabre picto distinctus; ib. stemma Pauli IV geniis duobus sustentatum, cui subditur inscriptio *Liberalitate Pauli IIII. Pont. Max.* In pagina opposita dedicatio operis Paulo papae versibus sex. Officinae chartariae signum scala scuto inscripta cum cruce desuper (cf. Briquet 5929).

Integumentum ex corio rubro; in tabulis tesserae gentiliciae Pii VI et F. X. de Zelada card. bibliothecarii.

708 (olim 940). Saec. XIV, chartac., mm. 225 × 145, ff. 88, linn. 30.

Constantini Meliteniotae de ecclesiastica unione Latinorum et Graecorum (M. 141, 1032-1273), hoc est (ff. 1–37) oratio prima, (ff. 37v–87v) oratio secunda.

Fasciculi undecim quaterniones in ultima uniuscuiusque pagina signati. Supplementa brevia in ff. 3v. 21. 40. 42. 78; notae latinae in ff. 31v et 37. Officinae chartariae signum flos seu fructus quidam (cf. Briquet 7351).

F. 1 inscriptio latina saeculo XV exeunte iam mutila: *Opus (contra) Grecos edit(um) a d(omi)no Co(n)sta... | Cartofilucha ecc(lesi)e co(n)stan(tino)p(o)l(ita)ne... romanę ecc(lesi)e t(em)p(o)r(e) Andronici imp(er)a[toris.* Ib. in frusto chartaceo litterae *B* et *A*.

Integumentum ex corio castaneo, fibulis atque catena olim munitum; stemmata Gregorii XIII et G. Sirleti card. bibliothecarii auro impressa.

709 (olim 871). Saec. XII, membran., mm. 190 × 132, ff. I (chartac. add.). 267 (+ 2a. 242a. 249a. 258a), linn. 27.

Leonis magistri patricii epitome interpretationis in Vetus et Novum Testamentum; cf. ff. 13. 19. 32. 36v. 88. 130 ubi servantur inscriptiones, et nota L. A(llatii) in f. Iv. In Vetus Testamentum: [1] (ff. 1-5v) in Genesim, inde a vv. καὶ πονηροῖς (cf. cod. 1767, f. 5v, l 2; Theodoreti quaest. 62 apud M. 80, 168 B 9); — (ff. 5v–13) in Exodum; — (ff. 13-19) in Leviticum; — (ff. 19–24v) in Numeros; — (ff. 25-31) in Deuteronomium; — (ff. 31-32) in Iosue; — (ff. 32-36v) in Iudices; — (in marg. ff. 36v-38v) in Ruth; — (ff. 36v–45v) in Reg. I; — (ff. 45v–53) in Reg. II; — (ff. 53-61) in Reg. III; — (ff. 61-69) in Reg. IV; — (ff. 69-70v) in Paralip. I; — (ff. 70v-71v) in Paralip. II; subditur (ff. 71v–72) notitia de editionibus Scripturae (cf. M. 106, 125-126); — (ff. 72-87v) in Iob; abrumpitur in vv. *ἄλλοι δὲ περὶ τοῦ ἐναντίου* (in 26, 11). In evangelia: (ff. 88-135v) in Matthaeum, *Λέοντος — ἀπό τε τοῦ Χρυσοστόμου, Κυρίλλου καὶ ἄλλων διαφόρων πατέρων* cod.; deficit in vv. *ἀναγραφεῖσαι φαίνονται ὀπτασίαι οἵ τε καιροὶ τέσσαρες* (de discrepantia circa tempus resurrectionis, cf. cod. 1767, f. 103v); — (ff. 136-154v) in Lucam; — (ff. 155-188) in Iohannem. In epistolas s. Pauli: (ff. 191-198v) ad Romanos; — (ff. 198v-200v) ad Corinthios I; — (ff. 200v-205v) ad Corinthios II; — (ff. 205v-207) ad Galatas; — (ff. 207-214v) ad Ephesios; — (ff. 214v–218) ad Philippenses; — (ff. 218–222) ad Colossenses; — (ff. 222–225) ad Thessal. I; — (ff. 225-226) ad Thessal. II; — (ff. 226-229v) ad Timotheum I; — (ff. 229v-231v) ad Timotheum II; — (ff. 231v-240. 241-242v) ad Hebraeos. Citantur Cyrillus Alexandrinus (f. 241; cf.

M. 68, 964 BC), Gregorius Nazianzenus (f. 200), Oecumenius (ff. 201. 203. 205v. 209. 211. 212r-v. 213r-v. 214. 232v–233. 240).

Sequuntur (ff. 242v-266v) nulla facta distinctione varia ascetica et exegetica, inter quae (ff. 250-256. 261-266v) psalmorum plurium loci interpretatione aucti. Citantur: Athanasius (f. 249a), Basilius (ff. 254. 262), Cyrillus (f. 254), Epiphanius (f. 259), Gregorius Nyssenus (ff. 256v–257), Iohannes Chrysostomus (f. 255v), Iohannes Climacus (f. 261v), Isidorus (f. 255r-v), Oecumenius (f. 260v in Rom. 7, 14), Theodoretus (ff. 254-255).

In ff. 188v–190v, prius sine scriptura, exarata sunt [1] (ff. 188v-189) Tobiae summarium (= Synopsis Scripturae, apud M. 56, 360 — l. 11 ab imo *εἰς τὸν Τίγριν ποταμόν*), quibusdam de Moyse additis (in Ex. 10, 10). [2] (ff. 189v-190) alia *περὶ τῶν ἀζύμων ἐν ταῖς ἱερουργίαις*, contra Latinos; inc. *Οὐ προσφέρουσιν ἄρτον ὡς ἡμεῖς ἀλλὰ ἄζυμον*, des. *οἰκοδεσπότου πιστοῦ καὶ αὐτοῦ τυγχάν(ων?)*; opellae titulus periit margine superiore resecto.

F. 267 ex codice aetatis posterioris necnon moduli longioris recisum fragmenta praebet orationis in illud *In principio erat Verbum* (inc. mut. *Χριστὸν ἀλλὰ νῦν οὐκέτι*, des. *⟨κ⟩ατάστασις τῆς ψυχῆς τοῦ μήπω σωφι[σθέντος*; cf. Basilius apud M. 31, 473 BC).

Liber humore blattisque laesus in principio et in fine, non sine scripturae damno. Scriba unus idemque, qui opus suum in tres distribuit partes propria enumeratione distinctas. Prima (ff. 1-87v) fasciculos comprehendit undecim β′-⟨ιβ′⟩ signatos, deperditis primis necnon ultimis foliis; secunda (ff. 88–190v) fasciculos quindecim complectitur, ζ′ et η′ post f. 135 effluxis; tertia denique (ff. 191-198v) folia decem tenet. Scripturae loci rubro colore exarati.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

710 (olim. 500). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 283 × 220, ff. I. 210, linn. 21–27.

1 Macarii varia. ⟨1⟩ (ff. 1–12v) epistola prima, *ἐκ τῆς πρός τινας μοναχοὺς γραφείσης πρώτης ἐπιστολῆς μέρος τι: — Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Μακαρίου τοῦ οὐρανόφρονος* cod.; inc. *Ἔστω τοίνυν προηγουμένως πᾶσι τοῖς ἀφιερώσασιν*, des. *ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει.*

⟨2⟩ (ff. 13-18v) oratio 1, *τοῦ — Μακαρίου τοῦ οὐρανόφρονος καὶ ἐπικεκλημένου ἡ κινύρα λόγος πρῶτος* ms.; inc. *Ὁ βουλόμενος Θεῷ εὐαρεστῆσαι καὶ συγκληρονόμος* (cf. cod. 694, ff. 260v-263v)

⟨3⟩ (ff. 18v-22v) oratio 2, nempe edit. 19 (M. 34, 641–649).

<4> (ff. 22v-26v) oratio 3; inc. *Πάντα τὰ φαινόμενα τοῦ κόσμου τούτου κ. τ. λ.* ut in cod. 694, ff. 157–160.

<5> (ff. 26v–28v) oratio 4; inc. *Περὶ τοῦ πῶς δεῖ πάσας τὰς γραφὰς πνευματικῶς ἀναλαμβάνειν*, des. *ὅτι οὕτως ἠγάπησε τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων καταξιῶν ἡμᾶς τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας ἐπὶ τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.*

<6> (ff. 28v-29) oratio 5; inc. *Ὥσπερ τὸ ἅρμα ἐὰν μὴ ἔχῃ ἡνίοχον* (cf. cod. 694, f. 103v), des. *θησαυροὺς ἀποτίθεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.*

<7> (ff. 29-30v) oratio 6; inc. *Ὁ θώραξ ᾧ κέχρηνται οἱ πολεμισταί*, des. *ἵνα δυνηθῇ τις σωθῆναι διὰ τὸν Κύριον.*

<8> (ff. 30v–34) oratio 7; inc. *Καλόν ἐστιν ἡ νηστεία* ut in cod. 694, ff. 77–79v. Sequuntur a (ff. 34-37) *ἐρωταπορίσεις* variae, quarum prima in I Cor. 2, 19 *Quae nec oculus vidit*, ultima in illud *Pauperes spiritu*; b (ff. 37-40v) adhortationes ad virtutem; inc. *Οὐχ ὁρᾷς ὁ προπάτωρ ἡμῶν Ἀβραάμ*, des. *ἵνα ἴδωμεν τὸν νυμφίον, οὗ ἡ καρδία ἐστὶ παρθένος καὶ ἁγία*; c (ff. 40v-59) *περὶ τῆς φαινομένης ἀσκήσεως* [cf. hom. 40: M. 761-768] ut in cod. 694, ff. 39v–54v, l. 9 ab imo, ceteris discrepantibus; des. *καὶ ἄρξηται περικαθαίρειν τὰς ἀκάνθας καὶ οὕτως ἄρχονται ἁγιάζεσθαι.*

9 (ff. 59-61v) oratio *Τὸ τῆς ψυχῆς νοερὸν καὶ τίμιον κατασκεύασμα* ut in cod. 694, ff. 118v–120; cf. ed. 41 (M. 768-769).

10 (ff. 61v–74v) oratio *περὶ αὐτεξουσιου* ut in cod. 694, ff. 65–73 (*Ὅτι χρὴ κάμνειν — θείας καὶ ἐπουρανίου φύσεως*).

11 (ff. 74v–79v) de paradiso et lege spirituali ut in cod. 694, ff. 190–193v; sequitur (ff. 79v–81v) appendix *Ὥσπερ ἵνα βασιλεὺς καὶ πτωχῷ τινὶ παραθῇ τὸν θησαυρόν — ἔδωκε καὶ τὴν φύσιν αὐτοῦ καὶ ἐνεπίστευσεν αὐτήν. δόξα κ. τ. λ.*

12 (ff. 81v-84v) *περὶ εὐχῆς*; inc. *Ὥσπερ οὖν κεφαλαιωδέστερον ὁ τῇ εὐχῇ προσκαρτερῶν*, des. *ἁγιάζηται καὶ εὐπρόσδεκτον ἐπὶ Θεῷ γένηται.* Adicitur (ff. 84v–89v) sub inscriptione *τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Μακαρίου* expositiuncula, quae inc. *Οἱ γὰρ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων ἄνευ καμάτων*, des. *ἁρπαγέντες εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου καὶ εἰς ἀέρα κατὰ τὸ γεγραμμένον πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἔσονται, σὺν αὐτῷ κ. τ. λ.*

13 (ff. 89v-97v) oratio *Οἱ τέλειοι χριστιανοὶ* ut in cod. 694, ff. 110v-116v.

14 (ff. 97v-100v) oratio *Ὁ φιλαλήθης καὶ φιλόθεος* ut in cod. 694, ff. 108-110v, cui subnectitur (ff. 100v-103v) sermo asceticus *περὶ δικαιοσύνης Θεοῦ. Ἐρώτησις. Τι ἐστὶ τὸ εἰρημένον Ἡ δικαιοσύνη σου ὡς ὄρη Θεοῦ* [Ps. 35, 7]; *Ἀπόκρισις. Αὐτοὶ οἱ δαίμονες πονηροὶ ὄντες κατὰ τὴν οἰκείαν κακίαν*, des. *καὶ ὅσον τις ἀποθνήσκει τῷ πνεύματι τοῦ κόσμου τοσοῦτον ζῇ τῷ πνεύματι τοῦ Κυρίου, ἀμήν.*

15 (ff. 103v–106) oratio *Τρεῖς εἰσὶν ἀρεταὶ πολύτροποι* ut in cod. 694, ff. 197-198v.

16 (ff. 106-112) ⟨epistola magna⟩ ut in cod. 694, ff. 199–203v.

17 (ff. 112–115v) hom. ed. 16 usque ad vv. *τέκνα Πνεύματος ἁγίου, ἀδελφοὶ Χριστοῦ φωτεινοί* (M. 613-620 A 2).

18 (ff. 115v-116v) oratio *Οἱ τὸν θεμέλιον* ut in cod. 694, ff. 214-215; sequuntur (ff. 116v-123v) *ἐρωταποκρίσεις* plures, quarum prima *Διὰ τί οἱ μὴ προσελθόντες τῇ ἀσκήσει ταχέως ἀξιοῦνται χάριτος κτλ. Ἀπόκρισις. Ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ἀληθής ἐστιν ὁ εἰπὼν Αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν*; responsum ult. inc. *Δύο τρόπους ἔχει τὸ νόημα*, des. *ὥσπερ ἀλλοτρίῳ ἀνδρὶ εἰς τὸ ἴδιον σῶμα.*

19 (ff. 123v–133) *παραινετικός*; inc. *Καλῶς τοίνυν, ὦ τέκνα, καὶ καθαρῶς προσεληλύθατε δουλεύειν*, des. *εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς θείας κοινωνοὺς φύσεως, δόξα τῇ μεγαλειότητι αὐτοῦ, ἀμήν.*

<20> (ff. 133v–136) oratio *περὶ εὐχῆς καὶ πίστεως καὶ ἐλπίδος*, ut in cod. 694, ff. 203v–205v.

<21> (ff. 136-138) oratio *περὶ τοῦ πονηροῦ καὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου προαιρέσεως* ut in cod. 694, ff. 205v-206v.

<22> (ff. 138–140) *πρὸς τοὺς λέγοντας Εἰ πιστὸν ἦν ὑμῖν τὸ βάπτισμα καὶ ἀληθές, οὐκ ἂν ἄλλό τι προσεδοκᾶτε ἐξ οὐρανοῦ λαμβάνειν. νῦν ἰδοὺ φανερόν ἐστιν ὅτι λύεται αὐτὸ διὰ τὸ ἄλλό τι ἐκδέχεσθαι. Ἀπόκρισις πρὸς ταῦτα. Τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως κ. τ. λ.* ut in cod. 694, ff. 206v–207v.

<23> (ff. 140–144) oratio *Ὥσπερ ἵνα ᾖ τις* ut in cod. 694, ff. 210–212.

<24> (ff. 144-148) oratio *Ἐπηρώτησέ τις τὸν Κύριον* ut in cod. 694, ff. 207v–210.

<25> (ff. 148-151v) *λόγος ἀσκητικὸς τῶν γερόντων*, inc. *Ἡ τῷ Θεῷ ἑαυτὴν* ut in cod. 694, ff. 286-287v.

<26> (ff. 151v–154v) oratio sine inscriptione, inc. *Ὥσπερ γὰρ μεγάλα καὶ ἀλάλητα καὶ ἀνεκδιήγητα*, des. *αὐτῷ μόνῳ λατρεύσαντα χρησιμεῦσαι τῇ βασιλείᾳ καὶ ζωῆς αἰωνίου τυχεῖν.* In principio scribae nota: *Οὐκ οἶδα εἴπέρ ἐστι καὶ ὁ παρὼν μέλλων γράφεσθαι λόγος τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Μακαρίου, εἴτέ τινος ἄλλου τῶν ἁγίων, διὰ τὸ μὴ παραδηλοῦσθαι ἐν τῷ ἀντιγράφῳ βιβλίῳ. διά τοι τοῦτο εἴασα καὶ ἐγὼ οὕτως ὥσπερ εὗρον.* In fine: *Ἐνταῦθα ἐτελειώθησαν οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ λόγοι τοῦ ἁγίου Μακαρίου τοῦ οὐρανόφρονος, εἴπέρ ἐστι καὶ ὁ προδηλωθεὶς καὶ γραφεὶς λόγος αὐτοῦ.*

2 (ff. 155-169v) de Philemone anachoreta ut in cod. 703, ff. 226–234v.

3 Symeonis theologi iunioris * 1 (ff. 169v–178) *περὶ τῶν τριῶν τρόπων τῆς προσευχῆς* ut in codd. 658 ff. 92–101 et 703 ff. 36-40v; — 2 (ff. 178–181) *περὶ προσοχῆς*; inc. *Προσοχή ἐστι μετανοίας ἀκραιφνοῦς γνώρισμα*, des. *δι' ὧν*

πάντα σου τὰ αἰτήματα κομιῇ, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. (cf. I. Hausherr, *La méthode d'oraison hésychaste*, apud Orientalia christiana IX, 2, 1927, p. 33-38).

4 (ff. 181ᵛ–210) s. **Nili** epistolae variae: III, 243. 295. 35. 40. 42. 46. 56. 71. 85 edita longe plenior. 251 [ι']. 134. 136. 154. 155. 161 edita longior. 254. 175. 186. 209 et 211 in unum redactae. 224 [κ']. 229 et 230 in unum. 232. 233 et 234 in unum. 296. 269. 297. 286 (Εὐδαίμωνι σχολαστικῷ). I, 235. II, 111 et 113 in unum. 166 [λ']. 193. 201. 204. 261. 317 et 318 in unum. III, 32. 26 et 27 in unum. II, 297. 118. III, 298 [μ']. 288. 295. 244. 246. 299. 41. 78. 300. 79 et 80 in unum. 81 [ν']. 82. 105. 159. II, 186. III, 301. 33 [νς'], cui subicitur nulla facta distinctione II, 117.

Fasciculi viginti septem quaterniones, si excipias primum ternionem et ultimum binionem; officinarum chartariarum signa: unicornui caput (cf. Briquet 15782), circuli duo linea recta coniuncti (cf. Briquet 3194), trimontium (cf. Briquet 11720). Correctiones in ff. 57 et 83ᵛ: notulae (*ed.*) ⟨A. Mai⟩ in ff. 18ᵛ. 22ᵛ. 59. 89ᵛ. 112. In principio syllabus anno 1550 posterior: *Excerpta ex ep(isto)la quadam | Macharii ad monacos e(t) alia.* | *500.*

Codicem mutuo acceperunt F. Arcudius (ann. 1639; Archiv. Bibl., t. 26, f. 386) et L. Allatius (ann. 1643; t. 30, f. 367).

Integumentum ex corio rubro pallidiore saec. XVIII; in dorso, quod renovatum est, tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

711 (olim 876). Saec. XIV ex., chartac., mm. 140 × 110, ff. III (I et II add.). 321, linn. 20 circiter. Ordo foliorum restituendus: 1–157. 159–174. 158. 175–195. 197–205. 196. 252–260. 206–251. 261–321.

1 (ff. 1–21) **Agapeti diaconi** capita admonitoria ad Iustinianum (M. 86, 1164–1185); capita edita 35 et 36 in unum compacta sunt; desunt vv. τὸ ἐλεεῖν τοῖς δεομένοις — λογισμὸν ὡς μουσικὴν uno folio post 15ᵛ deperdito; in fine: τέλος σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν βασιλικῶν σχεδιαρίων.

2 **Basilii imperatoris** ¹ (ff. 21–68) capita paraenetica ξε' ad Leonem filium (M. 107, XXI–LVI); omittitur cap. de contemptu pecuniae (M. XXXIII BC; Kurt Emminger, *Studien zu den griechischen Fürstenspiegeln*, Monaci, 1913, p. 50–73); ² (ff. 68–72) altera exhortatio ad filium (M. 107, LVII–LX; A. Maius, Scriptorum veterum nova collectio, II, 1827, p. 678–680, ex hoc codice); in fine: τέλος τῶν βασιλικῶν σχεδιαρίων.

3 declamatiunculae scholasticae seu fabulae byzantinae: ¹ (ff. 72–78) σχέδη μυός (ed. Boissonade, Anecdota graeca I, Parisiis 1829, p. 429–435; cf. S. G. Mercati, in *Studi Bizantini* II, 1927, p. 13–15); ² ⟨**Iohannis Pediasimi?**⟩ versus (ff. 78–79) in mulierem pravam, (ff. 79–80ᵛ) in mulierem virtutibus ornatam (ed. E. Miller, *Catalogue des manuscrits grecs de l'Escurial*, p. 76–79); ³ (ff. 80ᵛ–82) alia narratio Ἐπειδήπερ ὁ μὲν τῆς νόσου χειμὼν (ed. S. G. Mercati, *op. cit.*, p. 17).

4 (ff. 82ᵛ–84ᵛ) **Diogenis** (?) ad Alexandrum imperatorem; inc. Οὐκ οἶσθα ὅτι διττή ἐστι παιδεία, des. περὶ τοὺς καλουμένους σοφιστάς.

5 (ff. 84ᵛ–94ᵛ) **Cosmae Hierosolymitani** canon in exaltationem s. Crucis (M. 98, 501–508 C 7), cui subsequitur κοντάκιον eiusdem canonis Οὐκέτι φλογίνη ῥομφαία φυλάττει usque ad vv. σταυρὸς ἀγγέλων ἡ δόξα, σταυρὸς | .

6 (f. 95ʳ·ᵛ) clangores seu animalium clamores; inc. mut. βρυχᾶται ἐπὶ λέοντος, χρεμετίζει ἐπὶ ἵππου, des. ἐπὶ δὲ ὀρνίθων θηλυκῶν κακάζει (cf. Fabricius-Harles I, p. 724).

7 (ff. 95ᵛ–97ᵛ) septem sapientum sententiae (α'. Σόλων ὁ Ἀθηναῖος· Θεὸν σέβου, γονεῖς αἰδοῦ — ψηθυρισμοὺς μίσει).

8 (ff. 97ᵛ–98) de alphabeti origine; inc. Χρὴ εἰδέναι ὅτι πρότερον οἱ Ἕλληνες φοινικοῖς ἐχρῶντο γράμμασιν, des. ὅτε δὲ ἀναγινώσκονται λέγονται στοιχεῖα.

9 epitome historiae sacrae, nempe ¹ (ff. 98ᵛ–100ᵛ) ἱστορία περὶ τοῦ Δαυὶδ (inc. Ἐν δὲ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὁ πραότατος Δαυίδ, des. ὅτι εἰς πλῆθος ἀποκτείνονται; — ² (f. 100ᵛ) de peccato adulterii lineae undecim, ceteris perditis post f. 100ᵛ; — ³ (ff. 101–102ᵛ) de Debora; inc. mut. εὐφρανθήσομαι μετὰ τοῦ κυρίου μου, des. δι' ἀνδρῶν, ποτὲ δὲ διὰ γυναικῶν; — ³ (ff. 102ᵛ–106ᵛ) de vituli adoratione, de gloria Moysis, de tabernaculo, de invidia populi in Moysen et Aaron; inc. Καὶ ἦν Μωυσῆς ἐν τῷ ὄρει, des. abrupte οὐχὶ καὶ ἡμεῖς πάντες τοῦ Ἰακὼβ ἐσμὲν σπέρμα. Alia eiusdem indolis in ff. 233ᵛ–251ᵛ.

10 (ff. 107–111ᵛ) s. **Ioh. Chrysostomi*** in illud [Luc. 10, 30] *Homo quidam descendebat* (M. 61, 755–758); sequitur (ff. 111ᵛ–112) sententia de senectute (Ὥσπερ γὰρ τὸ γῆρας οὐχ ἁπλῶς ἐπαίνου — ἐπαίνων ἀξίαν κρίνομεν.

11 (ff. 112–113) θαῦμα τοῦ μεγάλου Νικολάου; inc. Ὁ δὲ μέγας τῷ ὄντι πλοίου ἐπιβάς, des. ἀπέδωκε τοῖς πλωτῆρσιν (vita metaphrastica; G. Anrich, *Hagios Nikolaos* I, p. 243, 8–244, 9).

12 (f. 114) versus iambici sex (Θεὸς τὸ διττὸν κ. τ. λ.; cf. cod. 573, f. 86).

13 (ff. 114ᵛ–117ᵛ) definitio philosophiae secundum Platonem cum interpretatione Eustratii presbyteri, revera commentarius in initium evangelii s. Iohannis; inc. Ἔστι γὰρ τῶν ὄντων οὐδὲν ὃ μὴ τοῦτο πέφυκεν, des. καὶ ὃ πέπονθε πεποίηκεν.

14 (ff. 117ᵛ–118ᵛ) ἀλφαβιτάριον πάνυ ὠφέλιμον, seu sententiae morales metricae secundum alphab. digestae; inc. Ἄνω ψυχῆς, ἄνθρωπε, τὰς κόρας ἔχε, des. ὧδε τρυγήσεις πεπραχὼς σωτηρίαν.

15 (ff. 118v–119v) quaestiones brevissimae de natura et persona, de Deo et angelis (inc. *Ἐπὶ θεότητα μίαν φύσιν δεῖ ὁμολογεῖν,* des. *ὥσπερ ὄγγον εὑρὼν χρυσίου*).

16 (f. 120r·v) ⟨de verborum quorumdam proprietate⟩; inc. *Ἀρχὴ ση(μαί-ν?)ει τρία· τὴν τάξιν, τὴν ἀξίαν καὶ τὸν χρόνον,* des. abrupte *ποιοῦμαι λόγον.*

17 tragicorum sententiae selectae, nempe (ff. 121–123) Euripidis, (ff. 123v–125) Sophoclis, (ff. 125–126) Aeschyli.

18 (ff. 129–135v) pseudo-phocylidea 3–90 glossulis aucta (Bergk, Poetae lyrici graeci, p. 456–465): in fine: *τέλος σὺν Θεῷ ἁγίῳ τοῦ Φωκυλλίδου. ἐγραφ(η) δε παρ' ἐμοῦ Θεοδώρου τοῦ Ἀντυριανοῦ.*

19 (f. 136r·v) varia de declinatione verborum, initio et fine mutila.

20 (ff. 137–174v) **Libanii** epistolae (ed. Foerster): 617 inde a vv. *ἀφο-σι]ωσάμενος ἀπηλλάγη.* 499. 325. 327. 352. 1041. 711. 511. 515 [ι']. 331. 333. 65. 58. 819. 89. 19. 314. 1120. 847 [κ']. 553. 1154. 769. 1145. 1027. 1184. 136. 161. 1424. 558 [λ']. 332. 1238. 380. 639. 388. 436. 452. 369. 956. 372 [μ']. 307. 995. 501 usque ad vv. *πέτεσθαι περιθέντα σοι;* f. 158r·v loco proprio elapsum fragmentum praebet ep. 19 (*ζητεῖ δέ τινα καταφυγὴν — εἴτε ἡσθείης*: Foerster X, p. 14, 19–16, 4).

21 (ff. 175–176v) sententiae variae octo; in prima citatur Demosthenes, in sexta Diogenes, in ultima s. Nicolaus.

22 (ff. 177–195v. 197–201v) **Isidori Pelusiotae** epistolae XLVI (M. 78), hoc ordine: I, 2. 48. 220. 144. 325. 104. 37. 345. 152. 151. 441. 469. 470. 474 463. 337. 240. 403. 94. 299. 105. 85; II, 17; I, 214. 349. 452. 23. 29. 33. 27. 34. 6. 57. 89; II, 14; I, 127. 140. 168. 221. 26. 15 usque ad vv. *τοῦτό σε λέληθεν* (f. 198v; M. 189 B 1). 1 inde a vv. *πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν* (M. 180 A 1). 64. 84. 126; ultima inc. *⟨Π⟩ολλὴν ὡς ἔγνων πληθὺν ἀδελφῶν συναγήοχας* (!), des. *μήτε Παύλῳ ἀκολουθοῦντες.* Epistolae pleraeque numeris necnon lemmatis carent, quaedam glossulis interlinearibus auctae sunt.

23 (ff. 196r·v. 252–256v) *Κοσμᾶ Ἰνδικοπλεύστου τοῦ βαστίτορος* (!) *πρόγραμμα εἰς τοὺς ψαλμούς,* nempe de origine psalmorum, necnon de versionibus sacrae Scripturae (LXX, Aquila, Symmachus, Theodotion, quinta); plura cum expositione Cosmae concinunt (M. 88, 248; Ps.-Chrysostomus: M. 55, 531–554; Chronicon Paschale: M. 92, 244–245). Insequitur (ff. 256v–259) *ὑπόθεσις εἰς τοὺς ρν' ψαλμοὺς,* seu de quintuplici divisione psalterii; inc. *Αὕτη ἡ βίβλος διαιρεῖται εἰς πέντε, εἰς διήγησιν,* des. *ἐὰν θέλεις κατ ἰδίαν ὑμνεῖν τὸν Θεὸν λέγε τὸν ξδ'.* Plura videntur ex Eusebio (M. 23, 66–72) et Athanasii ep. ad Marcellinum mutuata esse; in fine, psalmorum variorum initia.

24 *ἱστορίαι τοῦ εἰς — Γρηγορίου τοῦ θεολόγου,* nempe commentarium ⟨**Nicetae Heracleensis**⟩ in varias historias quarum meminit s. Gregorius Nazianzenus [1] (ff. 206–219v) in orat. 39 § 4–5; cf. cod. 457, ff. 237v–240v. [2] (ff. 219v–233v) in orat. 43 § 3 ss. loci selecti; cf. cod. 457, ff. 175–176. 178. 181v. 189–190v. 192v–193v. 196. 220v–221.

25 epitome historiae sacrae (cf. supra ff. 98v ss.), scilicet (ff. 233v–235) census populi et pestilentia inde secuta (II Reg. 24); (ff. 235–241v) de Balac et Balam propheta (Num. 22–24); (ff. 241v–243) filii Israel Beelphegor initiuntur (Num. 25); (ff. 243–244) Moyses moritur (Deut. 32–33); (f. 244r·v) Iericho capta (Ios. 6); (ff. 244v–245v) Iordanis transitus; (f. 245v) *περὶ τοῦ ἐμφασισθέντος ἀγγέλ(ου) τῷ Ἰησοῦ. καὶ ὡς ἤρξαντο συνάπτειν πόλεμον Ἱεριχούντοις,* des. abrupte *καὶ μὴ δυνάμενοι συντρίψαι τοὺς;* (ff. 246–250) Lot et Sodoma (Gen. 19); (ff. 250v–251) serpens aeneus (Num. 21); (f. 251v) de arca; inc. *⟨Τ⟩ὴν δὲ κιβωτὸν τὴν ἁγίαν τὴν ἔχουσαν ἔνδον τὰς πλάκας,* abrumpitur in vv. *τοῦ μὴ τολμᾶν προσψαύειν τῶν.* Narrationi Scripturae inseruntur nonnulla ex apocryphis desumpta.

26 (ff. 261v–316v) excerpta ⟨ex enarratione **Theophylacti Bulgariae arch.**⟩ in evangelium S. Matthaei; inc. [in 5, 6] *Ἐπειδὴ μέλλει περὶ ἐλεημοσύνης εἰπεῖν* (M. 123, 188 C 12); inde a f. 298v [9, 32] excerpta rariora fiunt et sine ordine prolata; ultimum des. *τῷ συνόντι ἡμῖν καὶ ἐνταῦθα καὶ μετὰ τῆς συντελείας, αὐτῷ κ. τ. λ.* In fine, litteris inter se colligatis: † *τέλος σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν δύο εὐαγγελιστῶν. ὁ Θεόδωρος.*

27 (f. 317) de lacrimis; inc. *⟨Τ⟩ὸ δάκρυον γίνεται οὕτως. συμπτώσεως γὰρ,* des. *ἡ δὲ σταγὼν αὕτη δάκρυον γίνεται καὶ λέγεται.*

28 (ff. 317v–318v) *τοῦ Χρυσοστόμου* ⟨de arbore paradisi, de Adamo et Eva⟩; inc. *Ὑπεσχόμεθα γὰρ ἡμεῖς ὑμῖν ἐρεῖν* (cf. M. 53, 132 ς'), des. *ἀκριβῆ συνάφειαν δηλῶν καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.*

29 (ff. 318v–319) de iudice iniquitatis [Luc. 18, 1–8]; inc. *Ἀλλὰ δεῦτε, ἀγαπητοί, πῶς τὸν εὐαγγελιστὴν δραμόντες,* des. *ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει.* [2] (f. 319r·v) in I Cor. 15, 41. [3] (ff. 319v–321v) in I Cor. 15, 47–16, 2, fere ut apud Theophylactum (M. 124, 777 B–785 C 2 *αἰσχύνεται, ἀλλὰ πρῶτον παρὰ* |).

Partes sex in unum inscite conflatae. I (ff. III–94) Fasciculi quaterniones duodecim notis ordinalibus, quae dicuntur, signati. II (ff. 95–113. 206–251. 261–321); ff. 261 ss. fuerunt olim initium huius partis ut ex notis *α'-ζ'*, quas prae se ferunt, dinoscitur. III (ff. 114–136) Fasciculi tres; subscriptio in f. 135v ut supra notavimus. IV (ff. 137–176) Fasciculi quinque litteris *α'-ε'* distincti; in fine (f. 176v) nomen possessoris *Νικάνδρου μονάχου τουτὶ τὸ βιβλίον.* V (ff. 177–205) Fasciculi quattuor sine notis. VI (ff. 196. 252–260) ex quodam codice avulsa.

F. I manu saec. XV: *Epistola demonstrans qualiter | (imperator?) debet | Lucianus xama manu p(ro)p(ri)a*; inferius litteris inter se colligatis †. *ραολινος (?) πρώτιστος*; f. Iv ⟨manu Ioh. Tortelli⟩: *Admonit(i)o(n)es q(uae)da(m) ad Iustinianu(m)*, quae manu recentiore — Demetrii Lucensis, ni fallor — f. 1 imo repetita sunt. Brevissima notaverunt Zacagnius f. 137, ⟨L. Allatius⟩ f. 196v; ff. I–IIv index latinus saec. XVIII; tabulae anteriori aversae adhaeret syllabus anno 1550 recentior nuper repertus. Inter libros Nicolai V noster recenseri videtur (Müntz et Fabre, *La Bibliothèque*, p. 333 « Item unum volumen eiusdem forme atamen quare (?) est grossum de papiro cum postibus sine coperturis, et intitulatur Admonitiones morales »). Folia 202–205 vacua.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

712 et **713** iam dudum separati inter se connectuntur. Partibus pluribus constant ex codicibus totidem saec. XIII avulsis; folia singula, mm. 230 × 150 circiter, laciniis chartaceis moduli maioris posterius inclusa necnon aliis translucidis nunc croceis contecta, enumeratione continua distinguuntur (712, ff. 1–200; 713, [1–8 add.] 201–364).

712 (olim 825), ff. II (add.). 200.

1 ⟨**S. Iohannis Chrysostomi**⟩ [1] (ff. 1–5v) excerpta ex epistolis ad Olympiadem ut monet L. Alex. Zacagnius in margine f. 1 (v. cod. 633, ff. 19v–26), nempe ep. 7 inde a vv. *τῶν πρώτων γέγονε* usque ad illa *στερρότερον ποιοῦσα* (M. 52, 602, 6–610, l. 10 ab imo); ep. 11, *ἐκ τῆς δεκάτης* ms. (*Ὅσῳ τὰ — διάγομεν*); ep. 14, *ἐκ τῆς ιγ´* ms. (*Τί γάρ σε λυπεῖ — παρουσία αὐτοῦ*, nonnullis omissis); ep. 15, *ἐκ τῆς ιδ´* ms. (*Εἰ γὰρ οἱ κοινωνοὶ — τεταμιευμένων*); ep. 16, *ἐκ τῆς ιε´* ms. (*Ἀμφοτέρα — γαλήνην*); ep. 4, *ἐκ τῆς ις´* ms. (*Μὴ δὴ μικρὰν — ὑπομένεις*); ep. 17, *ἐκ τῆς ις´* ms., integra. [2] (ff. 5v–6) ep. 233, *πρὸς Ἀντίοχον* ms.; (f. 6r·v) ep. 118, *πρὸς τοὺς ἐν Χαλκηδόνι ἐγκεκλεισμένους ἐπισκόπους* ms. et (ff. 6v–7) ep. 174, *πρὸς τοὺς αὐτούς* ms.; cf. cod. 633, f. 16r·v. [3] (ff. 7–12) excerpta ex libro Ad eos qui scandalizati sunt, ut signavit L. A. Zacagnius, inde a vv. *Ὅταν οὖν ἴδῃς* (M. 52, 500 l. 20–578) ut in cod. 633 ff. 5v–11v.

2 (ff. 12–13) ex epistolis **s. Basilii**, nempe syllogae Symeonis Metaphrastae sermo 1 usque ad vv. *ὑμονῆς τὴν ἀντίδοσιν*, ut in cod. 633, ff. 16v–17v.

3 **s. Theodori Studitae** [1] (ff. 13–18) ep. I, 48 (M. 99, 1069–1084); [2] (ff. 18–19v) *Γρηγορίῳ τέκνῳ*; haec epistola ad schisma pertinens videtur inedita (inc. *Ἀπάντα τὸν λόγον, ἀδελφὲ ἠγαπημένε, ὡς Χριστοῦ στρατιώτης*, deficit in vv. *οὐδὲ ἔλαττον αἱρέσεως ὡς τῷ Χρυσοστόμῳ εἴρηται*).

4 (ff. 20–21) acoluthia s. Iohannicii iunioris, in qua canon Athanasii cuius acrostichis *Ἀγῶνας ὑμνῶν τοῦ Ἰωαννικίου*; — (ff. 21–22) acoluthia S. Andronici iunioris, in qua canon cuius acrostichis *Ἀνδρωνικὸν μάρτυρα*.

5 (ff. 22v–47) **s. Iohannis Chrysostomi** epistolae variae (M. 52), hoc ordine: 200. 201 anepigrapha. 202. 234. 119. 120. 121. 203. 204. 180. 115. 205. 116. 206–210. 211 mutila, epistolis octo una cum foliis ni fallor duobus post 24v deperditis, 123 inde a vv. *ὅσος ἐστὶν ὑμῖν* (M. 677, 13). 219. 220 [λ´]. 124. 117. 221–226. 223. 126. 227 [μ´]–232. 175–178. 242. 179 [ν´]. 18–34. 129. 35–45. 130 [π´]. 46–65 [ρ´]. 131. 66–78. 134. 135. 132. 136. 137. 138 [ρκ´]. 139. 133. 140. 128. 141. 142. 127. 144–146 [ρλ´]. 147; ad Innocentium papam ep. 1 et 2 [ρλγ´ et ρλδ´] apud M. 529–536; 148. 149. 181–184 [ρμ´]. 150–157. 159. 158. 160 [ρν´]–170. 79. 171–173. 80–84. 236. 85–93. 186–192. 143. 193–197. 113. 114. 198. 94–96. 185. 97–109. 235. 110. 112. 237 (*Κωνσταντίνου*) — 241 [σκ´]. In marginibus epistolarum numerus graecus continuus necnon alius arabicus ad editionem nescio quam pertinens, uterque longe posterius additi. — Sequuntur nulla facta distinctione (f. 47) **Isidori Pelusiotae** epistolae I, 149, 151, 87 (M. 78, 241, 284, 241–244); (ff. 47–48v) **Synesii ep. Cyrenensis** epistolae 1–3. 5–12. 24 (Hercher, p. 638–639, 645–648, 651).

6 ss. **Gregorii Nazianzeni et Basilii** epistolae variae integrae aut epistolarum partes, omnes fere anepigraphae (M. 32 et 37), hoc ordine (ff. 49–53v): **Gregorii** epistolae 4. 6. 5. 113. 114. 107. 109. 108. 118. 58. 230. 129. 165. 31. 29. 227; — (ff. 53v–58) **Basilii** epistolae 9. 140. 30. 158. 334. 6. 304. 33. 272. 291. 301. 255. 185. 208. 344. 269. 134. 100. 174. 63. 94. 20. 152. 324. 19. 163 suppleta in margine. 74. 179. 45.

7 Succedunt epistolae aut litterulae LVIII, fere omnes inscriptione carentes, quas fetum esse Michaelis Pselli crederes, pluribus quippe in alio codice sub eius nomine inventis et editis ut infra loco proprio signabimus; singularum initia notata sint: [1] (f. 58r·v) *Εἴ τις ἐρασιχρήματος καὶ πλούτου ἱμειρόμενος*, [2] (f. 58v) *Τὰ ὕδατα μὴ κενούμενα*, [3] (ib.) *Ὁ σκορπίος πλήττει προσερπύσας*, [4] (ib.) *Ἀλλ᾽ οὔτε με νὺξ ἀπαγαγεῖν τῆς φροντίδος*, [5] (ff. 58v–59) *Κἂν σκηπτὸς ἄνωθεν καταρραγείς*, [6] (f. 59r·v) *Παρηγοροῦ ⟨ ⟩αυτόν, ἔχεις τούτου παραδείγματα*, [7] (f. 59v) *Πρότερον ἐδόκουν τὰς ἐναντίας φύσεις*, [8] (ib.) *Εἰς ὄρος ἡμᾶς ἀναβιβάζει* [9] (ff. 59v–60) *Γεννᾶταί τις λίθος ἐν Ὑδάσπῳ ποταμῷ*, [10] (f. 60) *Ὁ μὲν Ἰωσὴφ ὡς τὰ θεόπνευστ᾽ ἡμῖν*, [11] (ib.) *Ἀριστοτέλης, ὡς οἶσθα, τὴν ἀπλανῆ σφαῖραν*, [12] (ib.) *Ἐς Ἄμμωνος ἢ ἐς Ἀμφιάρεω*, [13] (ib.) *Εἶδος ἐστὶ τὸ λεπτὸν μέτρον σταθμωμένου*, [14] (ib.) *Κλεάνθ(ης) καὶ Ζ⟨ή⟩νων*, [15] (ib.) *Τὸ συλλογίζεσθαι οὐ δόγμα ἐστί*, [16] (f. 60r·v) *Μὴ οὖν ἀντίθετος γενοῦ σεαυτῷ*, [17] (f. 60v) *Τί διαφέρει τὸ ἀΐδιον τοῦ ἀθανάτου*, [18] (ff. 60v–61) *Ὁ Νεστόριος κατὰ λόγον ἀξιώσεως*, [19] (f. 61) *Τὸ ὂν καὶ τὸ μὴ ὂν οὔ φαμεν ἐναντί(ον)*, [20] (f. 61) *Οὐσία εὐχῆς ἡ συναγωγὸς τῶν ἡμετέρων*, [21] (ff. 61–62) *παραμυθητικὴ πρὸς τὸν Διογένην ὅτε ἐτύφλωσαν αὐτόν.*

ἔοικε δὲ ἡ γραφὴ τῆς παραμυθ(ίας) ἐκ προστ(άγματος) γεγον(έναι) τοῦ βα(σιλέως) κῦ(ρ) Μιχα(ὴλ) τοῦ Δού(κα); inc. Ἀπορῶ παντάπασι (ed. Sathas, Bibliotheca graeca medii aevi V, 1876, p. 316–318; ep. 82), [22] (f. 62v) Ἀνακηρύττει σου τὴν ἱερὰν καὶ μεγάλην ψυχήν, [23] (ff. 62v–63) Ἐπήλθομεν τὴν γραφήν σου (Sathas, p. 353; ep. 109), [24] (f. 63) Τίς ἄρα, τίς λόγος (Sathas, p. 350; ep. 106), [25] (f. 63v) ⟨Ἐπεὶ?⟩ ἐδεξάμην εἰς χεῖρας, [26] (ff. 63v–64) Ποθεῖς μὲν ἴσως δέχεσθαι, [27] (ff. 64–65) Πρὸς τίνα ἄλλον κινήσω χεῖρα, [23] (ff. 65–66) Νῦν ἡμέρα σωτήριος (Sathas, p. 222–224; ep. 2), [29] (ff. 66–67) εἰς τὸν σελέντιον. Εἰρήνης ὁ σύλλογος σύμβολον, [30] (f. 67r·v) εἰς τὸν Διογένην. Ποῦ ποτε ἀπαιρεῖς (Sathas, p. 227–228; ep. 4), [31] (f. 68r·v) ad eumdem, Θεόσεπτε δέσποτ(ά) μου καὶ βασιλεῦ, [32] (ff. 68v–69) εἰς τὸν Ἰασίτην. Ἐγὼ μέν, ὑπέρτιμε κουροπαλάτα, [33] (ff. 69–70) εἰς τὸν μ(έ)γ(αν) δρουγγάριον κῦρ Κω(νσταντῖνον). Ἀντίρροπά μοι ταυτί, [34] (ff. 70–71v) ad eumdem, Ἄρμεν τὸ ἀρτίτοκον (Sathas, p. 409–412; ep. 157), [35] (f. 71v) πρός τινα κριτὴν (?) τυγχάνοντα Μακεδόν(ων). Θάρσει τὸ ἐπ' ἐμοί (cf. Sathas, p. 281), [36] (ff. 72–73) ad Xiphilinum, Δεύτερον τοῦτον (Sathas, p. 499–502; ep. 205), [37] (ff. 73r·v) εἰς τὸν σεβαστοφόρον Νικηφόρον. Εἰ μὲν ἀρκεῖ σοι πρὸς παραμυθίαν, [38] (ff. 73v–74) Ἀφίκετο ἡμῖν ὁ καλός, [39] (f. 74r·v) Φίλτατε ἀδελφέ, οὐκ ἐπίσταμαι γνωρίζειν, [40] (f. 74v) Ἐγὼ μὲν οὐδ' οἶμαι (Sathas, p. 367–368; ep. 119), [41] (ff. 74v–75) Ἔμψυχά σοι (Sathas, p. 370–372; ep. 123), [42] (f. 75r·v) Εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο, πνευματικὲ ἀδελφέ, συνίστησιν ἡμᾶς, [43] (ff. 75v–76v) τοῦ Ψελλοῦ τῷ μ(ητ)ροπο(λί)τ(ῃ) Κυζίκου. Τῆς συνδεδεμένης ἀνδρὶ ἡ τοῦ ὁμοζύγου, [44] (ff. 76v–77) Ἡ τῆς σῆς ἀρετῆς, σεβασμιώτατε δέσποτα, φήμη, [45] (ff. 77–78) Σιωπῆς οὐδὲν ἄμεινον, [46] (f. 78r·v) Εἰ φιλίαν οἱ ταύτην εἰδότες ψεύδονται, [47] (ff. 78v–79) τῷ αὐτῷ. Δὶς τὰ καλά, φησὶν ἡ παροιμία, [48] (f. 79r·v) Ῥωμανῷ συμμαθητῇ. Οἴομαι μὴ παντάπασιν ἐπιλαθέσθαί σε, [49] (ff. 79v–80v) Εἰ καὶ τἄλλα μοι περὶ φιλίας, [50] (ff. 80v–81) Ἐπειδή μοι τὰ πλεῖστα τῆς γραφῆς ἐπελάβου, [51] (f. 81r·v) Ἔδει μὴ δὲ τὴν ἀρχὴν ἐγευσάμην, [52] (ff. 81v–82v) Μ(ι)χα(ὴλ) πατρικίῳ. Ἐγὼ μὲν ὡς ἐκέλευσας, [53] (f. 82v) τῷ αὐτῷ. Εἴπερ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ γηράσκειν φιλίαν, [54] (ff. 82v–83) τῷ αὐτῷ. Οὔπω δύο ἑβδομάδες διεμετρήθησαν, [55] (f. 83v) τῷ ἁγιοαναστασίτ(ῃ). Εἰ καὶ μὴ κατὰ ῥοῦν, [56] (ff. 83v–84) Ἠσαΐᾳ πρωξίμῳ. Τὴν σὴν ἱερὰν κεφαλὴν προσαγορεύων, [57] (f. 84r·v) Γεωργ(ίῳ) συμμαθητῇ. Εἰ μὲν πρὸς ἕτερον ἡμῖν ὁ λόγος, [58] (ff. 84v–85) τῷ αὐτῷ. Ὅτε σου τὴν ἐπιστολὴν ἐδεξάμην.

8 de controversia circa azyma, necnon de fide et disciplina ecclesiarum dissidentium, nempe [1] (ff. 85v–92) **Petri Antiochiae** epistola ad episcopum Gradensem sub inscriptione ἐπιστολ(ὴ) τοῦ ἁγιωτ. Πέτρου πατριάρχ(ου) τῆς μεγ. Ἀντιοχ(είας) ἀποτρεπ(τικὴ) τῶν ἀζύμων πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπ(ον) Βενετίας (M. 120, 756–781) omissis vv. Ἐκθήσομαι δέ σοι — μεγαλοφώνως ἀναφθεγξάμενος (M. 772 C 8–776 A 11). [2] **Leonis Bulgariae** epistolae tres, scilicet (ff. 92–94v) prima πρὸς τὸν Βενέτων καὶ Ῥώμης (M. 835–844; sub nomine Demetrii Chomateni apud Pitra, Analecta sacra et classica [VI], 1891, 745–752, ex hoc codice sicut et duae sequentes); (ff. 94v–97v) secunda (Ἐκκλησιαστ. Ἀληθ., II, III, 1886, p. 421–427; Pitra, 751–760); (ff. 97v–104) tertia (Ἐκκλησιαστ. Ἀληθ., II, IV, 1886, p. 150–612; initium et finis apud Pitra, 759–762). [3] (ff. 104–121) ἑτέρα ἐπιστολὴ — τοῦ Στηθάτου add. manus posterior — περὶ τῶν αὐτῶν καὶ περὶ σαββάτων νηστείας, γάμου ἱερέων, καὶ τελείας ἀναφορᾶς ἐπὶ τῶν πανσέπτων καὶ ἱερῶν κανόνων, nempe **Nicetae Pectorati** dialogus (ed. A. Michel, *Humbert und Kerullarios*, 1930, p. 320–342; cf. Sweinburg, *Die Textgeschichte des Gesprächs mit den Franken von Niketas Stethatos*, apud *Byz. Zeitschr.*, XXXIV, 1934, p. 313–347); [4] (ff. 121–126v) ⟨**Nicetae Pectorati?**⟩ invectiva adversus Armenios; inc. Φέρε δὴ περὶ τῆς ὑφάλου πλάνης καὶ αἱρέσεως τῶν Ἀρμενίων, des. τὸ γὰρ στόμα κυρίου ἐλάλησε ταῦτα (excerpta duo apud Pitra, op. cit., 781–784; cf. Vindobon. 283, ff. 119v–124v). [5] (ff. 126v–130) ἔκθεσις κατ' ἐπιτομὴν τοῦ τῶν Ἰακωβιτῶν δόγματος, καὶ τῶν ἄλλων ὧν ποιοῦσι παρὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ ὀρθόδοξον πίστιν καὶ παράδοσιν, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῶν Χατζιτζαρίων (cf. cod. Hierosol. s. Sepulcri 391, f. 270 [Ἱεροσ. Βιβλ. IV, p. 354]: ἔκθεσις — ὧν ποιοῦσι, παρὰ Δημητρίου μητροπολίτου Κυζίκου ἐκ προτροπῆς τοῦ φιλοχρίστου Κωνσταντίνου τοῦ πορφυρογεννήτου, υἱοῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ, ἐν ᾗ κ. τ. λ.); haereseos descriptioni (M. 127, 880–884 C 2) praemittitur prologus ad imperatorem (Ἐπειδή σου τὴν ὑπερφυῆ καὶ τῷ ὄντι βασιλικωτάτην φύσιν — ὥσπερ ἐκέλευσας), subnectitur conclusio (Καὶ ταῦτα μὲν κατὰ τὸ πρόχειρον — σου κελεύσαντος ἐκθησόμεθα).

9 (ff. 130–131v) **Flaviani arch. CP.** epistola ad Leonem papam (M. lat. 54, 741–748) et (ff. 131v–138) responsum Leonis sub inscriptione τοῦ μακαριωτ(ά)τ(ου) πάπ(α) Λ. τῆς πρεσβυτ(έ)ρ(ας) Ῥώμης ἐπιστολὴ δογματικὴ πεμφθεῖσα πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Φλαβιανὸν — κατὰ Εὐτυχοῦς τοῦ ματαιόφρονος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ (ib. 756–780 B 9 κακοδοξία καταδικάζεται).

s. Cyrilli Alexandrini [1] (ff. 138–140) epistola ad Nestorium (Καταφλυαροῦσι: M. 77, 44–49 A 4 τοῖς ἱερεῦσι Θεοῦ), [2] (ff. 140–143v) ep. ad Iohannem Antiochenum (Εὐφραινέσθωσαν: M. 173–181). Subnectuntur eiusdem excerpta tria.

(ff. 143v–149) **Sisinnii patriarchae CP.** tomus 21 febr. 997 de matrimoniis prohibitis (V. Grumel, *Les Regestes des Actes du patriarcat de Constantinople*, n. 804; M. 119, 728–740 D: Οἱ δὲ μεθ' ἡμῶν συνδιασκεψάμενοι μητροπολῖται καὶ ἀρχιεπίσκοποι τὸν ἀριθμὸν εἰσὶ τριάκοντα, εἴκοσι καὶ τρεῖς μητροπολῖται, καὶ οἱ λοιποὶ ξ' ἀρχιεπίσκοποι).

10 (ff. 149–151) ⟨de dissidiis quae post Chalcedonensem synodum acciderunt inter Romanam et Constantinopolitanam sedes⟩, praesertim de Anatolio et Acacio praesulibus; insertae sunt (ff. 149–150) epistola s. **Leonis** 114 (M. lat. 54, 1028–1032), (ff. 150v–151) epistolae **Felicis** ad Acacium initium et finis (inc. *Πολλῶν τῶν παραβάσεων*; cf. Jaffé 599).

11 s. **Gregorii Nysseni** excerpta: [1] (ff. 151–154v) de deitate Filii et Spiritus sancti, inde a vv. *Μικρὸν ἐπισχὼν* (M. 46, 560 C 2–576, pluribus omissis). [2] (ff. 154v–156v) in s. Stephanum ⟨orat. 1⟩ inde a vv. *Καθάπερ ἐν τοῖς σωματικοῖς* (M. 46, 716 B 10–720). [3] (156v–157) eiusdem de deitate Filii et Spiritus sancti (*Καὶ νῦν εἰσι — ἐργάζεται*: M. 46, 557 A 11–C 2). [4] (ff. 157–160) de fide, ad Simplicium (M. 45, 136–145). [5] (f. 160) ⟨de christianismo⟩ (inc. *Χριστιανισμός ἐστι τῆς θείας φύσεως μίμησις*, des. *τὸν ἀρχέτυπον νομισθῆναι γραφήν*; cf. M. 46, 244 C 8–245 A 14: de professione christiana). [6] (ff. 160–161v) *ἐκ τοῦ εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα λόγου*, nempe in Christi resurrectionem oratio 1 inde a vv. *Ἀλλ᾽ οὔπω τοῦ μεγίστου* usque ad illa *πόλις τὴν περιγραφὴν ἔχει* (M. 46, 613 D 7–617 C 6; lacuna 616 C 15 resarcitur in nostro, f. 161: *καὶ τὸ σῶμα] ἅπτεται, καὶ δι᾽ ἀμφοτέρων φεύγει τὸ πάθος· ἀπῆλθε γάρ, φησίν, ἀπ᾽ αὐτοῦ παραχρῆμα [ἡ λέπρα]*).

12 (ff. 161v–162) s. **Ioh. Chrysostomi** ⟨de parabolis⟩ (excerptum ex expositione in ps. 46: M. 55, 225–226).

13 (ff. 162–165) testimonia adversus Iudaeos, *χρήσεις προφητῶν κατὰ τῶν θεομάχων Ἰουδαίων*; inc. *Τί φησι Μωϋσῆς στηλιτεύων τοὺς Ἰουδαίους ὡς ἄφρονας*, des. *περὶ οὗ φησιν Ἰακὼβ· ἐκ σοῦ ἐξελεύσεται ἡγούμενος.*

14 Alexii patriarchae CP. [1] (ff. 165v–167v) ⟨decretum de monasteriorum donationibus⟩ nov. 1027 (M. 119, 837–844; omittit noster metropolitarum nomina; cf. Grumel, *op. cit.*, n. 833). [2] (ff. 167v–172) de diversis causis ecclesiasticis, ian. 1028 (M. 119, 828–837; metropolitarum nomina desunt in codice; Grumel, n. 835).

15 documenta duo ad hoc spectantia ut aliquid deminuatur ex potestate patriarchae CP. [1] (ff. 172–182v) de metropolitis, *λόγος διαλαμβάνων ὡς οὐ δεῖ τὸν Κωνσταντινουπ(ό)λ(εως) χειροτονεῖν εἰς τ(ὰς) ἑτέροις ὑποκειμένας ἐπισκοπ(ὰς) κἂν μητροπόλ(εις) τιμηθῶσιν. ἔστι γὰρ τοῦ(το) παρὰ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων διάταξιν* (inc. *Δίκαιον ἦν ἡμᾶς τοῖς θείοις ἐμμελετῶντας λογίοις*, des. *δέδωκας ἡμῖν εἰς ἀπεράντους αἰῶνας ἐν τῇ βασιλείᾳ σου, ἧς μετάσχειν κ. τ. λ.*). Supplicatio ni fallor ad Alexium Comnenum, quae in pluribus concinit cum epistola Nicolai Grammatici (M. 119, 864–884; Grumel, *op. cit.*, n. 938): citantur nempe (ff. 175–176) actio 14 conc. Chalcedon. de Nicomedia et Nicea (Acta conc. oec. II 1, p. 420–421; cf. M. 119, 872–873), (f. 176r-v) actio 19 de Photio et Eustathio (Acta conc., p. 467; cf. M. 119, 876–877). [2] (ff. 182v–192) de synodis provincialibus in annos singulos convocandis, *πρὸς τοὺς λέγοντας ὅτι οὐ δεῖ κατὰ τὰς τῶν μακαρίων πατέρων διατάξεις εἰς Κωνσταντινούπολιν γίνεσθαι κατ᾽ ἔτος συνόδ(ους), ἀλλ᾽ ἐν ταῖς ἔξω μόνον ἐπαρχίαις* (inc. *Ἔδει μὲν ἡμᾶς, ὦ παναγιώτατε δέσποτα καὶ πατέρων κρηπίς*, des. *καὶ ἑνῶν τοὺς ἑνοῦντας Θεὸς εἴη μετὰ πάντων ἡμῶν, ἀμήν*); citatur, f. 190, Alexius *ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης* (✝ 1043)..., *τοῦτον δὲ καὶ τινὲς ἡμῶν εἶδον καὶ ὑπ᾽ ἐκείνου τῷ κλήρῳ κατηριθμήθησαν.* Sequitur

16 (ff. 192–197) de nuptiis vitandis, *λόγος διαλαμβάνων περὶ γάμων, τοῦ βασιλέως προ(σ)τάξαντος γράψαι καὶ οὕτως κωλῦσαι τ(οὺς) ἀθεμιτογάμ(ους)*; inc. *Τίς λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ Κυρίου... Καὶ γὰρ ὄντως μέγας ὁ Θεός*, des. *πασῶν ἐπηρειῶν καὶ κινδύνων ἀνώτερος, ἐν αὐτῷ Χριστῷ κ. τ. λ.* Est monitio ecclesiae ad imperatorem, ex qua apparent de hac disciplina dissentire; ad imperatoris mitigandam praepotentiam pertinet sequens libellus (ff. 197–200v) *λόγος πρὸς τὸν βασιλέα σπουδάζοντα διαλῦσαι τὰς συνοδικῶς γενομένας ψήφους διὰ πιττακίου πεμφθέντος ἐν ᾧ καὶ ἐγέγραπτο Ὁ οἱαδήποτε ἀντιγραφῇ βασιλικῇ ἐναντιούμενος ὡς ἱερόσυλος τιμωρείσθω* (inc. *Δέσποτα ἡμῶν, ἅγιε καὶ θεοφρούρητε βασιλεῦ*, des. mut. *τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, ⟨τῷ⟩ τὴν τιμὴν* [Rom. 13, 7]).

713 (olim 826), ff. VIII (add.). 201–364 (+ 235a). Ordo foliorum restituendus: 288. 290. 289. 292. 291. 293. 294. 295. 298. 297. 296. 301. 300. 299. 302–359. 364. 360–363.

1 (ff. 201–280v) **Basilii Magni** epistolae (M. 32; cf. M. Bessières, *La tradition manuscrite de la correspondance de s. Basile*, Oxonii, 1923, p. 40–42): *Βασιλείου Γρηγορίῳ*, revera **Gregorii Naz.** ep. 114; **Basilii** ep. 2. 335; **Greg. Naz.** ep. 6; **Basilii** ep. 19. 195. 279. 13. 40 (des. *περὶ τὰ ἐπταισμένα*). 41 (des. *ἀνθρώπων φανήσεται*). 58. 295. 16. 259. 226 (*τοῖς ὑφ᾽ ἑαυτὸν ἀσκηταῖς τοῖς ἐν Ὀροδιάνῃ καὶ Χαλάννῃ*). 62. 102. 302. 269. 51. 251 (*τοῖς Θυσιανοῖς*). 99. 203. 207. 5. 6. 247. 246. 238. 240. 229. 230. 121. 130. 140. 135. 160. 55 (*Γρηγορίῳ*). 253. 256. 29. 25. 300. 101. 301 (*παραμυθητικὴ ἀνδρί*). 227. 228. 26. 18. 106. 206 (*παραμυθική*). 139. 82. 80. 61. 69. 66. 67. 133. 266. 219. 156. 100. 136. 30. 162. 98. 241. 138. 27. 182. 183. 48. 128. 239. 127. 95. 141. 198. 237. 34. 268 usque ad vv. *δεομένοις αὐτοῦ* (M. 997 B 12). 145. 268 inde a vv. *Ἃ μὲν οὖν μέχρι* (997 A 21). 64. 31 (*Εὐσεβωνᾷ ἐπ.*) 146 (*τῷ αὐτῷ*). 28. 63. 210. 126. 204. 54. 291. 53 cum scholio: *Ἔν τισι γράφεται· πρὸς τοὺς — χρήματι* (M. 396 n. 44). *αὕτη ἐστὶν ἡ ἀληθεστέρα ἐπιγραφή.* 244. 250. 13 [f. 235] erasa, eius autem loco suffecta sunt vv. *Ἐγὼ δὲ οὐδὲ ἄλλο — τὰ θαύματα* (= liber

de Spiritu sancto, cap. 23: M. 32, 169 A 15–B 8). 4. 211. 12. 116. 17. 179; ⟨f. 235^{v} Greg. Naz. ep. 113⟩; **Basilii** ep. 223 (*τῷ αὐτῷ Εὐσταθίῳ Σεβαστείας τοῦ μεγάλου Βασιλείου*). 224. 212. 265. 131. 214. 175. 264. 267. 85. 123. 262. 45. 46. 323. 23. 22. 284. 205. 113. 114. 57. 154 fine mutila. 164 initio mutila. 165. 68 initio mutila. 252. 197 usque ad vv. *παμπληθὲς ἀπῳκίσμεθα*. 120. 129. 89. 159. 161. 176. 191. 150. 231. 202. 200 initio mutila. 201. 218. 232. 248. 190. 236. 233. 234. 235. 188. 199. 217. 260. 341. 335. 349–356. 336–340. 342. 343. 347. 348. 344–346. 38. 105. 189. 7 (*Εὐαγρίῳ πρεσβυτέρῳ, ὅτι οὐχ ἱκανὸς ὁ λόγος πρὸς παράστασιν τῆς νοουμένης εὐσεβείας καὶ ἵνα συνηγορῇ τῇ ἀληθείᾳ*). 71. 169. 171. 170. 271. 84. 276. 148. 149. 74. 112. 279. 73. 281. 86. 72. 225. 365. 24. 15. 274. 286. 142. 143. 144. 311. 109. 303. 306. 278. 134. 194. 208 (*Εὐλαγκίῳ φιλικὴ προσηγορία*). 329. 20. 21. 151. 124. 261. 125. 90. 243 omissa salutatione. 263. 242. 91. 254. 92. 255. 132. 65. 97. 292. 193. 122. 282. 334. 333. 186. 187. 137. 294. 222. 221. 220 (*τῷ ἄρχοντι τῆς ἐπαρχίας*). 94. 17. 56. 328. 118. 116. 325. 324. 277. 293 (*Ἰουλιανῷ ἠθικὴ πάνυ ὡραία*). 299. 313. 312. 83. 304. 196. 147. 33. 75. 178. 152. 153. 111. 104. 110. 280. 272. 96. 180. 76. 192. 177. 32. 172. 321 (= **Gregorii Nazianzeni** ep. 57, f. 273^{v}). 52. 173. 174. 10. 283. 296. 297. 107. 108. 93. 103. 87. 78. 273. 275. 315. 318. 316. 70. 319. 320. 317. 322. 326. 327. 77. 209. 36. 285. 309. 314. 305. 308. 117. 298. 35. 310. 249. 11. 331. 155. 213. 88. 270. 287. 288. 307. 37. 289. 330. 332. 168. 157. 158. 290. 215. 257. 60. 59. 47 necnon 166 et 167 (hoc est **Gregorii Nazianzeni** ep. 42. 65. 66). Sequuntur [1] (f. 280$^{r\cdot v}$) epistolae tres ([a] *Ἀπολιναρίῳ περὶ τῆς θείας πίστεως* [cf. cod. Angelic. gr. 13, f. 53], [b] *περὶ τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου*, [c] *πρὸς τοὺς μὴ δεχομένους τὸ ὁμοούσιον*, quae lacuna laborat) ut in cod. Coisl. 237 (cf. *Le fonds Coislin*, p. 216); deinde [2] (f. 280^{v}–281) **Libanii** ep. 1543. 1544. 1214 (Foerster); [3] (ff. 281–282) **Basilii** ep. 115; [4] eiusdem (?) adversus calumniatores s. Trinitatis, *περὶ τοῦ μὴ δεῖν τρεῖς θεοὺς καταγγέλλειν* (M. 31, 1488–1496); [5] (f. 282$^{r\cdot v}$) **Gregorii Nysseni** ep. 2 (M. 46, 1009–1016); [6] (f. 282^{v}) s. **Athanasii** ep. ad Iohannem et Antiochum (M. 26, 1165–1168).

2 (ff. 282^{v}–346^{v}) s. **Gregorii Nazianzeni epistolae** CCXXXII (M. 37): 4, cui subicitur s. **Basilii** ep. 14; 5. 2. 6. 46. 60. 1. 19. 8. 45. 47. 40. 58. 59. 48 (in margine nota de Sasimis). 49. 50. 41. 43. 163 (*Θεοδώρῳ ἐπισκόπῳ Τυάνων*). 160. 177. 74. 207. 52. 51. 54. 53. 62. 184. 64. 238. 164. 201. 199. 198. 200. 141. 142. 105. 106. 104. 131. 154. 126. 146. 144. 168. 209. 210 (initium usque ad vv. *σῆς ἀπολαύειν φιλίας*). 179. 180. 176. 175. 174. 187. 232. 20. 7. 14. 23. 21. 29. 135. 37. 93. 39. 22. 76. 182. 197. 81. 72. 73. 11. 32. 92. 33. 34. 35. 36. 31. 80. 30. 87. 91. 186. 151. 185. 228. 229. 103. 170. 119. 110.

216. 217. 218. 221. 169. 188 (*τῷ αὐτῷ*, Strategio nempe). 189. 190. 191. 196. 195. 145. 100. 224. 173. 132. 136. 137. 94 (*τῷ αὐτῷ* i. e. Modario). 38. 24. 181. 211. 223. 222. 56. 98. 79. 107. 109. 108. 118 (*τῷ αὐτῷ* sc. Cledonio). 111. 112. 113. 95. 240. (f. 317^{v}, *τῷ αὐτῷ*, revera **Procopii sophistae** ep. 82; Hercher, p. 564). 242. 193 (*Βιταλίῳ*). 194. 75. 138. 153. 89. 226. 203. 96. 164. 158. 116. 117. 225. 227. 231. 149. 128. 129. 130. 97. 55. 21. 234. 237. 61. 82–86. 125. 140. 143. 208. 90. 233. 239. 16. 17. 18. 147. 148. 155. 150. 156. 28. 171. 13. 63. 25. 26. 62. 27. 9. 15 (*Ἰουλιανῷ ἐξισωτῇ*). 67. 69. 68. 10. 134. 133. 71. 70. 235. 78. 165. 166. 192. 206. 204. 205. 177. 178. 3. 77 (*Θεοδώρῳ Τυάννων*). 159. 121. 123. 139. 157. 124. 161. 115. 230. 162. 122. 152. 183. 219. 220. 120. 167. 172. 127. 122. 215. 213. 99. 214. 44 (inc. *Τί τῶν σῶν ἐγκωμίων*). 209. 210. Insequitur (f. 346^{v}) alia manu, eadem fortasse quae priorem partem exaravit, carmen II 2, 2 (M. 38, 83) et epist. 236.

(ff. 347–359^{v}. 364$^{r\cdot v}$. 360) **Theophylacti Simocati** epistolae variae (Hercher, Epistolographi graeci, p. 763 ss.): 1. 3. 2. 4–23. 25–83. 85; in fine: *τέλος των Σιμοκάτ(ου) ἐπιστολῶν.*

(ff. 360–363^{v}) **Isidori Pelusiotae** epistolarum lib. I, 2–29, quae ultima des. in vv. *ναοῦ μάστιξας* (M. 78, 180–200 D 4).

Codicum reliquiae sine arte conflatae. I (ff. 1–19^{v}), linn. 22 circiter. II, pars libri a duobus librariis sese excipientibus descripti ([a] ff. 20–22^{r}. 47^{v}–48^{v}; [b] ff. 22^{v}–47^{r}), cui proxime accedunt ff. 201. 202. 205–286^{v} moduli paullo minoris; scriptura minuta, compendiis scatens, linn. 35–40. III (ff. 49–200. 287–364) fasciculi nonnulli in prima et ultima singulorum pagina notati (e. g. f. 81 *ε'*, f. 136^{v} *ια'*, f. 358^{v} *λθ'*); scriptura longe plenior, linn. 30 circiter.

Foliis nonnullis ad pessum euntibus curas adhibuerunt Iohannes Honorius a Mallia (e. g. ff. 22^{v} ss.) et Vivianus Brunoro, qui ff. 203. 204. 235. 235^{a} supplevit, epistolarum s. Basilii indicem praevium digessit (cod. 713, ff. II–VII^{v}); eidem tribuendae sunt schedulae chartaceae quattuor (712, f. I; 713, ff. I et VIII; in hac ultima: *Num. 20 Arm°. s°. ord. 1.*).

Syllabi anno 1550 posteriores (cod. 712, f. I: *Epistolae diuersorum | S(anc)to(rum) Patrum. | . 825*; 713, f. I: *Epistolae ... 826*).

In principio cod. 712 scutum Gregorii XIII corio impressum, in fine scutum G. Sirleti card. bibliothecarii, utrumque glutine adhaerentia.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX.

714 (olim 885). Saec. XIV, chartac., mm. 147×108, ff. III (add.). 336, linn. 20 circiter.

Thomae magistri opera, *τοῦ σοφωτ(ά)τ(ου) καὶ λογιωτ(ά)τ(ου) κῦρ Θεοδούλ(ου) τοῦ μαγίστρου* (f. 1).

(ff. 1–28) in s. Iohannem Baptistam; inc. *Ἀλλ' ἔμοι γε τοῖς σοῖς ἐπιβα-*

λεῖν ἐγκωμίοις, des. καὶ ὃν τελευταῖον ὅρον ἅπαντες ἴσμεν τῆς περὶ Θεὸν εὐκληρίας, αὐτῷ κ. τ. λ. (idem encomium in cod. Vallicell. 45, ff. 1–20v).

[2] (ff. 29v–42v) πρὸς Ἀθηναίους ὑπὲρ τῶν Ὀλυνθίων; inc. Οὐχ ὑπὲρ τῆς τῶν Ὀλυνθίων συμμαχίας, des. δεινὸς δὲ εἴπερ τις ἀνθρώπων τάγε τοιαῦτα. Subsequitur

[3] (ff. 43–56v) εἰς τὸ ἐναντίον; inc. Οὐ μόνον οἷς ἑκάστοθ' ἡμᾶς, des. πλὴν ὅσα γε ὑπηρέταις χρωμ(ένους).

[4] (ff. 56v–80v) anaplus, πρὸς τὸν ἁγιώτατον καὶ ἰσάγγελόν μοι πατέρα κῦρ Ἰσαὰκ περὶ τοῦ ἐς Βυζάντιον ἐκ Θεσσαλονίκης ἀνάπλου καὶ αὖθις εἰς ταύτην κατάπλου; inc. Ἑσπέρας ἐμβάντες ἐλαφηβολιῶνος ἕνῃ καὶ νέᾳ, des. αὐτὸς ἂν ἀπέχρης εἰς θαῦμα (= cod. Vallicell. 45, ff. 86v–98v); initium operis postea cancellatum in f. 202v.

[5] (ff. 80v–93v) prosphoneticus ad Andronicum Palaeologum pro Chandreno (M. 145, 353–373); orationis finem, quem non praebent editio neque cod. Palatinus 374, ff. 130–137v, exhibet noster f. 93r-v (ἐτόλμησαν μάλιστα μὲν [373 A 2] οἰόμενοι ψευδέσι — ταῦτα βοᾶται.

[6] (ff. 94–125v) de regis officiis (M. 448–496).

[7] (ff. 125v–161) de subditorum officiis (M. 496–548).

[8] (ff. 161–173) ad quemdam iudicio circumventum, πρὸς τὸν ἐκ γειτόνων μὲν ὄντα τῷ φροντιστηρίῳ, λάθρα δ' ἐν οἷς ᾠκοδόμει ὑπερβάντα τοὺς ὅρους, καὶ ἐπειδὴ φωραθεὶς δίκην ὑπέσχεν εὐθὺς τοῦ τολμήματος, τὴν τῆς οἰκοδομίας καθαίρεσιν οὐ μικρῶς δυσχεράναντα τῷ μὴ ψήφῳ δικαστῶν τουτὶ γεγονέναι; inc. Εἶτ' αὐτὸς ἃ μὴ ἔξεστι πεπανουργηκώς, des. ἂν ἄρα χαίρειν ἐν οἷς πάσχουσιν ἔχωσιν.

[9] (ff. 175–180) ad Angelum stratopedarcham (M. 373–380).

[10] (ff. 180–186v) ad Metochitam magnum logothetam (M. 381–388).

[11] (ff. 186v–192v) ad Niphonem patriarcham (M. 389–396).

[12] (ff. 192v–206v) ad Iosephum de invasione Italorum et Persarum (M. 432–445).

[13] (ff. 207–219v) ad Hierotheum qui in montem Atho secesserat; inc. Καὶ μὴν σαυτῷ παντάπασι μάχῃ, des. εὖ μάλα καὶ μετὰ πολλοῦ πεποθηκότος αὐτὸς γεγενῆσθαι. Cf. codd. Pal. 374, ff. 128–132; Vallicell. 45, ff. 37–42.

[14] (ff. 219v–242v) ad Thessalonicenses, de concordia; inc. Οὐ μοι δοκεῖτε τῶν πάντων οὐδέν, des. τὴν τῆς πόλεως καλοκαγαθίαν; omittuntur vv. πατρίδος ἀνάστασις καὶ ἀνδραποδισμὸς — παντ' ἄνω καὶ κάτω κυκῶσαν καὶ [cf. Palat. 374, f. 99r v] uno folio post 221v deperdito; initium postea cancellatum in ff. 28v–29.

[15] (ff. 242v–254v) Euphorion et [16] (ff. 254–265v) Polemarchus; inc. Τὸ μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιον εἶναι τοῦτο μὲν Καλλιμάχου, des. τὸ μὴ δ' ὑποκεῖσθαι λόγοις τὰ σά. Eadem in Palat. 374, ff. 87–98.

[17] (ff. 266–270) ⟨ad magnum domesticum⟩; inc. Οὐχ ὅτι καλὸς σὺ κἀγαθός, des. οὕτω πάντ' ἐλάττω μοι δοκεῖ.

[18] (ff. 270–300v) ⟨de immunitate adversus Demosthenem⟩; inc. Πάντα μᾶλλον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἔγωγ' ἂν ᾤμην, des. καὶ παρὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτῷ ταῦτ' ἐψηφίσθαι. Argumentum praevium ex Libanio videtur desumptum; — subsequitur [19] (ff. 300v–336) εἰς τὸ ἐναντίον ὑπὲρ ἀτελείας, quod inc. Εἴπερ τι τῶν πάντων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὸ κοινῇ λυσιτελοῦν, des. πόσον τι χρὴ νομίζειν ἐκεῖνο. De utraque opella cf. F. Lenz apud *Rendiconti della R. Accademia nazionale dei Lincei*, Ser. VI, vol. X, 1934, p. 422–451. — In fine declamationum index ab A. Mai completus.

f. 336v alia manu, **Manuelis Philae** ἀναφορά (ed. Miller, II, p. 311–312; ex hoc codice).

In ff. I et II ex codice moduli maioris avulsis, grammatica varia ad morphologiam spectantia.

In ff. 173v–174 prius vacuis sententiae variae (prima Διπλῆν ἀνήρησαι νίκην, τὴν μὲν ἐν λόγοις, τὴν δὲ ἐν ὅπλοις) atque (f. 174r-v) ⟨Synesii⟩ epistola 3 (Hercher, p. 638–639).

Partes quattuor coaevae in unum compactae, ut ex illis Thomae corpus quoddam efficiatur. I (ff. 1–56) Fasciculi septem; in principio Γενοῦ βοηθὸς χριστὲ τῷ ζεσ⟨?⟩ζείῳ (= Γεωργείῳ); inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae; II (ff. 57–96) fasciculi quinque, olim β'-ς' codicis alius; III (ff. 97–174) fasciculi decem; IV (ff. 175–336) fasciculi viginti duabus manibus sese excipientibus (cf. f. 270) absoluti, ζ'-⟨κς'⟩ olim signati. Partibus compactis, fasciculi singuli α'-μβ' notati sunt.

F. 336v ἀπὸ τῶν πατριαρ⟨χι⟩κῶν, unde conicitur librum in bibliotheca patriarchae CP. asservatum fuisse. Tabulae anteriori aversae adhaeret syllabus anno 1550 posterior: *Theoduli Magistri Enco|miu(m) in precursore(m) D(omi)ni. et alia.* | *885*. In sectura inferiore libri clausi Θεοδούλ(ου) τοῦ Μαγίστρου ...

In tabulis et in dorso corio flavo obductis tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; fibularum vestigia. In dorso schedula saec. XVII cum nota rubra *714*.

715 (olim 837). Saec. XIV (ff. 1–210v) et XIII (ff. 211 ss.), membran., mm. 240 × 180, ff. 277 (+ 190a), linn. 28–34.

I. – ⟨**Symeonis monachi s. Mamantis** sermones XXXII⟩ ut in cod. Barocciano 197, ff. 1–206. [1] (ff. 1–9v) περὶ τοῦ δεῖν πάντοτε τῶν οἰκείων ἁμαρτημάτων ἐξομολόγησιν ποιεῖσθαι, καὶ διὰ παντὸς πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχειν τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον, ἐξομολόγησις περὶ παραβάσεως. Inc. Ἀγαθὸν τὸ ἐξομολογεῖσθαι τῷ Κυρίῳ, φησιν ὁ προφήτης, des. τῶν ἀπείρων αὐτῆς ὀλισθημάτων, ὅπως διὰ παντὸς δοξάζω κ. τ. λ.

[2] (ff. 10–14) περὶ προσοχῆς. Inc. Πρώην μέν, ὦ ψυχή, τὴν χαλεπὴν παράβασιν τῷ λόγῳ διαλαβόντες, des. ἐλευθερώσῃ καὶ τῷ Θεῷ εὐηρεστῆσαι δυνήσῃ, ὅτι αὐτῷ κ. τ. λ.

[3] (ff. 14–20v) περὶ γλώσσης. Inc. Ἐπείπερ ἐν τῷ πρώην λόγῳ παρὰ τῶν θείων γραφῶν, des. φιλάνθρωπον Κύριον ἵλεων εὕρῃς ταῖς πολλαῖς σου ἁμαρτίαις ἐν τῇ οὐρανῶν βασιλείᾳ, ἧς κ. τ. λ.

[4] (ff. 21–25v) περὶ φθόνου καὶ μισαδελφίας. Inc. Πολλῶν καὶ μεγάλων ἐγκλημάτων διὰ τῆς ἀκρατοῦς, des. ταῖς πολλαῖς σου ἀνομίαις καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν ἀξιωθήσῃ βασιλείας, ἧς κ. τ. λ.

[5] (ff. 25v–28) περὶ ἀγάπης καὶ τοῦ μὴ ὀργίζεσθαι. Inc. Μέλλων ἤδη περὶ τῆς θείας καὶ μεγίστης, des. ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς ἀνταποδόσεως, χάριτι κ. τ. λ.

[6] (ff. 28–33) περὶ πορνείας. Inc. Οἴμοι τῷ ἐλεεινῷ, ὅτι οὐκ ἐπίσταμαι, des. δι᾽ ἐγκρατείας καὶ ἀσκήσεως ἵνα καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν ἐπιτύχῃς κ. τ. λ.

[7] (ff. 33–39v) περὶ ἁγνείας καὶ σωφροσύνης. Inc. Δεύρο δὴ πάλιν, ψυχή μου ἀθλία, διὰ τῆς τῶν γραφῶν ἱστορίας, des. συνεισελθεῖν εἰς τὸν θεῖον νυμφῶνα καὶ τῆς ἐπουρανίου κ. τ. λ.

[8] (ff. 39v–52) ἔτι περὶ ἁγνείας καὶ σωφροσύνης καὶ περὶ τοῦ ἀπέχεσθαι πορνείας καὶ ἀσωτίας. Inc. Δεύρο δὴ πάλιν, ἀθλία ψυχή, τῆς προτέρας ἀρξώμεθα διηγήσεως, des. ἀγαθὸν δεσπότην καὶ ποιητὴν τῶν ἁπάντων, ὅτι σοι κ. τ. λ.

[9] (ff. 52v–57) περὶ γαστριμαργίας. Inc. Πρώην μέν, ὦ ψυχή μου ἀθλία, περὶ ἁγνείας καὶ σωφροσύνης διαλεχθέντες, des. τῶν τῆς σαρκὸς συμπτωμάτων ἐλευθερωθῆναι τῇ τοῦ Κυρίου χάριτι, ὅτι αὐτῷ κ. τ. λ.

[10] (ff. 57v–59v) περὶ νηστείας καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ μηδ᾽ ὅλως γογγύζειν. Inc. Ἐπείπερ, ὦ ψυχή, τὸ τῆς γαστριμαργίας ἔγνως πάθος, des. ἐκφυγεῖν τὰς πολυπλόκους παγίδας τοῦ διαβόλου καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν κ. τ. λ.

[11] (ff. 59v–62) περὶ μέθης. Inc. Φέρε δὴ σήμερον, ψυχή, κατὰ τοῦ χαλεποῦ πάθους τῆς μέθης, des. δοξάζειν ἀξιωθήσῃ τὸν ἐν Τριάδι Θεόν, ὅτι αὐτῷ κ. τ. λ.

[12] (ff. 62v–71) περὶ τοῦ μὴ θαρρεῖν ἐν πίστει μόνῃ ἄνευ ἀγαθῶν ἔργων. Inc. Πολλῆς ἡμῖν νήψεως χρεία καὶ σπουδῆς, des. ἵνα καὶ παρ᾽ αὐτοῦ ἀξίως στεφανωθήσῃ καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν κ. τ. λ.

[13] (ff. 71–75v) περὶ πλεονεξίας καὶ φιλαργυρίας. Inc. Πάντα μέν, ὦ ψυχὴ ἀθλία, τὰ πονηρὰ πάθη χαλεπὰ καὶ ἀποτρόπαια, des. διὰ μετανοίας καὶ ἐλεημοσύνης εὐάρεστος ὀφθῆναι τῷ φιλανθρώπῳ Θεῷ κ. τ. λ.

[14] (ff. 75v–80) περὶ ἐλεημοσύνης καὶ εὐσπλαγχνίας, Inc. Ἐπείπερ παρὰ τῶν θείων γραφῶν δέδεικταί σοι χαλεπόν, des. ὑμνήσω σε μετὰ πάντων τῶν εὐαρεστησάντων σοι, ὅτι σὲ ὑμνεῖ κ. τ. λ.

[15] (ff. 80v–86v) ἔτι περὶ ἐλεημοσύνης. Inc. Δεῦρο δὴ πάλιν, ταπεινή μου ψυχή, δεῦρο ἀναγάγωμεν τὸν λογισμόν, des. ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ἧς γένοιτο κ. τ. λ.

[16] (ff. 86v–94) περὶ ἀκτημοσύνης. Inc. Ὁ κορυφαῖος καὶ πρῶτος τῶν ἀποστόλων Πέτρος, des. δικαίως στεφανωθῇς παρὰ τοῦ μισθαποδότου Θεοῦ τοῦ κυρίου κ. τ. λ.

[17] (ff. 94v–103) περὶ ἀσκήσεως καὶ ἀποταγῆς βίου. Inc. Ἐπείπερ ἔγνως ἀκριβῶς, ἀθλία ψυχή, ἀπὸ τῶν θείων γραφῶν, des. καὶ ἐλέησόν με κατὰ τὸ μέγα σου ἔλεος, ὅτι συ εἶ μόνος φιλάνθρωπος κ. τ. λ.

[18] (ff. 103–111v) περὶ ὑπομονῆς. Inc. Ἰδού, ψυχή, τῷ κόσμῳ ἀπετάξω καὶ τῷ Χριστῷ συνετάξω, des. ὅπου εὐφροσύνη ἀπέραντος, ἧς γένοιτο κ. τ. λ.

[19] (ff. 111v–121) περὶ ὑπομονῆς. Inc. Ἰδού, ψυχὴ ἀθλία καὶ ταλαίπωρε, ἔγνως τῶν θείων γραφῶν, des. ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἧς γένοιτο κ. τ. λ.

[20] (ff. 121v–127) περὶ ὑπομονῆς. Inc. Ὥσπερ οἱ μέγα πλέοντες πέλαγος, des. ἀλλὰ καὶ τῶν αἰωνίων παρ᾽ αὐτοῦ ἀξιωθῶμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο κ. τ. λ.

[21] (ff. 127v–131v) περὶ ὑπομονῆς. Inc. Ὥσπερ οἱ τὴν χρυσίτιν διορύσσοντες γῆν, des. καὶ τῆς σῆς ἀκηράτου καταξιώσῃς βασιλείας, ἧς γένοιτο κ. τ. λ.

[22] (ff. 131v–141) ἔτι περὶ ὑπομονῆς καὶ προσευχῆς. Inc. Ἰδού, ψυχή, ἀκήκοας τῆς παραβολῆς, des. τῶν ἀϊδίων ἀγαθῶν καταξιωθήσῃ ἐν τῇ τῶν οὐρανῶν βασιλείᾳ, ἧς γένοιτο κ. τ. λ.

[23] (ff. 141v–161) ἔτι περὶ ὑπομονῆς καὶ περὶ τῶν ἀχράντων καὶ θείων παθῶν καὶ κατὰ Ἰουδαίων. Inc. Ὥσπερ οἱ λείαν καὶ ὁμαλὴν ὁδὸν βαδίζοντες, des. ὅτι σὺ εἶ ὁ λυτρωτὴς καὶ ὑπερασπιστὴς ἡμῶν, καὶ σοὶ πρέπει κ. τ. λ.

[24] (ff. 161–167) περὶ τοῦ μὴ μνησικακεῖν, μὴ δὲ ἀποδιδόναι κακὸν ἀντὶ κακοῦ. Inc. Ὅρα, ψυχή μου ἀθλία, ὅσα ἔπαθε καὶ ὑπέμεινεν ὁ ἀπαθὴς Θεός, des. καὶ δοξάζω τὸ πανάγιόν σου ὄνομα σὺν τῷ κ. τ. λ.

[25] (ff. 167–177) περὶ ὑπερηφανίας. Inc. Πολλὰ μὲν πρώην εἰρηκὼς περὶ τῶν ἐμῶν παθῶν, des. ὑψωθεῖσα τῆς τῶν οὐρανῶν ἐπιτύχῃς βασιλείας, ἧς γένοιτο κ. τ. λ.

[26] (ff. 177–181v) περὶ τῆς θείας ταπεινώσεως, Inc. Ἱκανῶς, ὦ ψυχή, χθές σοι περὶ τῆς χαλεπῆς, des. ἵνα ἐν ἑαυτῇ ὑμνῶ εὐλογῶ καὶ δοξάζω τὸ πανάγιον ὄνομά σου σὺν κ. τ. λ.

[27] (ff. 182–184v) περὶ ἐξομολογήσεως καὶ καταγνώσεως τῶν οἰκείων ἁμαρτιῶν. Inc. Δεῦρο δὴ οὖν, ψυχὴ ταλαίπωρε, δεῦρο καὶ λάβε, des. τῶν ἐπηγγελμένων ἀϊδίων ἀγαθῶν καταξιωθῇς, ὧν γένοιτο κ. τ. λ.

[28] (ff. 184v–189) περὶ μνήμης θανάτου καὶ τοῦ ματαίου καὶ βραχυτάτου βίου, καὶ περὶ κατανύξεως. Inc. Ὁ τῶν ὁμολογουμένων ἀγαθῶν καταφρονῶν, des. καὶ ζωῆς ἀϊδίου ἐπιτυχεῖν, ἧς γένοιτο κ. τ. λ.

29 (ff. 189–191) *περὶ κρίσεως καὶ παρουσίας τοῦ Κυρίου.* Inc. *Ὅταν ἐνθυμηθῶ, ἀθλία ψυχὴ καὶ ταλαίπωρε,* des. *ἀλλ' οἰκτείρησόν με τῷ σῷ ἐλέει, σὺ γὰρ κ. τ. λ.*

30 (ff. 191–197v) *περὶ μετανοίας.* Inc. *Ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ συναΐδιος καὶ συνάναρχος,* des. *τοῖς ὁλοψύχως μετανοοῦσι κληρονόμος εὑρεθῇς χάριτι κ. τ. λ.*

31 (ff. 197v–202) *περὶ δακρύων καὶ φιλανθρωπίας τοῦ παναγάθου Θεοῦ.* Inc. *Ἤκουσας, ἀθλία ψυχή, καὶ παρὰ τῶν θείων γραφῶν,* des. *ὅπως κἀγὼ σὺν πᾶσι δικαίοις κ. τ. λ.*

32 (ff. 202–210v) *λόγος θεηγητικός.* Inc. *Βούλομαι τῆς κατ' ἐμὲ ὀδυνηρᾶς καπικρᾶς,* des. *ἀλλ' οἱ ζῶντες εὐλογήσουσι τὸ ὄνομά σου, ὅτι κ. τ. λ.*

II. – 1 (ff. 211–257v) **Clementis Romani** * epitome de gestis s. Petri (M. 2, 469–604).

2 (ff. 258–277v) **Amphilochii Iconiensis** * vita s. Basilii (ed. Combefis, SS. Patrum Amphilochii... quae reperiri potuerunt, Parisiis 1644, p. 155–224); omittuntur vv. *πειράσωμεν οὖν ὃ σὺ κελεύεις — ὁ δὲ Εὔβουλος ἔφη* (p. 162 A 9–168 D 3), cap. 12 de Anastasio presbytero, cap. 25 de Petro fratre.

Partes duae enumeratione propria distinctae, in unum compactae. Prior (ff. 1–210) fasciculos comprehendit *κζ'* quaterniones, si excipias primum et ultimum nunc foliorum sex, undecimum foliorum septem. Correctiones in ff. 165v et 197.

Altera (ff. 211–277) constat fasciculis octo.

Inter libros Nicolai V noster recensitus fuisse videtur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 321: « Item unum volumen minoris medie forme de pergameno, copertum de corio rubeo, quod intitulatur Sermones morales eeclesiastici XXXVI (sic) et Vita beati Petri apostoli a beato Clemente scripta et Vita beati Basilii ab Amphilochio scripta »).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

716 (olim 263). Ann. 1387 (f. 316), chartac., mm. 294 × 215, ff. 316 (+ 2a vacuum), coll. 2, linn. 25.

1 (ff. 3–10v) ⟨**Nicolai**⟩ **Cabasilae** in ascensionem Domini, ut in cod. 632, ff. 136v–143v.

2 **s. Iohannis Chrysostomi** in s. Iohannem homiliae 51–88, *Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον μέρος β'* notavit L. A⟨llatius⟩ (M. 59, 283 ss.), nempe (ff. 11–16v) *εἰς τὴν Ν,* hom. 51, (ff. 16v–23) hom. 52, (ff. 23–28) hom. 53, (ff. 28–35) hom. 54, (ff. 35v–40) hom. 55,

(ff. 40v–47) hom. 56, (ff. 47–52v) hom. 57, (ff. 52v–61) hom. 58, (ff. 61–69v) hom. 59, (ff. 69v–81) hom. 60, (ff. 81–89) hom. 61, (ff. 89–96) *τῷ σα(ββάτ)ω τοῦ ἁγ. Λαζάρου,* hom. 62, (ff. 96–102) hom. 63, (ff. 102–108v) hom. 64, (ff. 108v–113v) hom. 65, (ff. 113v–118v) *τῇ κυρ. τῶν βαΐων,* hom. 66, (ff. 118v–122v) hom. 67, (ff. 122v–126v) hom. 68, (ff. 127–131) hom. 69, (ff. 131–135) hom. 70, (ff. 135v–140) hom. 71, (ff. 140–146v) hom. 72, (ff. 147–152) hom. 73, (ff. 152v–156v) hom. 74, (ff. 156v–164v) hom. 75, (ff. 164v–169v) hom. 76, (ff. 169v–177) hom. 77, (ff. 177–184v) hom. 78, (ff. 184v–192) hom. 79, (ff. 192–197v) hom. 80, (ff. 197v–203) hom. 81, (ff. 203–209v) hom. 82, (ff. 209v–219v) hom. 83, (ff. 219v–226) hom. 84, (ff. 226–237) hom. 85, (ff. 237–244) hom. 86, (ff. 244–251) hom. 87, (ff. 251v–256v) hom. 88.

3 (ff. 257–316) *μηνὶ σεπτε(μ)βρίω κϛ',* Acta Iohannis auctore Prochoro secundum recensionem B (exempla a Th. Zahn vulgata [Acta Iohannis, 1880] p. 167–172, 172–178, 178–180, 180–184 respondent ff. 265v–267v, 272–276, 276–277, 302v–305v codicis nostri); inscriptio *Περίοδοι ἤτοι θαύματα — Στεφάνου τοῦ προτομάρτυρος* ut in cod. Coisl. 306 f. 78 (ed. Zahn, p. 3); partes seu lectionis publicae divisiones novem; prima inc. *Ἐγένετο μετὰ τὸ ἀναληφθῆναι τὸν Κύριον,* nona *περὶ τῆς ἐξηγήσεως τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου καὶ τῆς μεταστάσεως τοῦ — εὐαγγελιστοῦ* (cf. Zahn, p. 150–165).

In principio (ff. 1–2v) index, scilicet homiliarum *ἠθικὰ* et Iohannis actuum divisiones; dies quo legebantur notata est.

Fasciculi quadraginta quaterniones (si excipias *μ'* binionem, *ι'* foliorum septem, *ιβ'* et *ιγ'* novem, *λβ'* quinque) in prima et ultima singulorum pagina notati. Ornatus, inscriptiones, homiliarum ethica rubro colore distincta. Officinarum chartariarum signa: siren (cf. Briquet 13867), littera *R* cum cruce desuper (cf. Briquet 8928), campana, lagena. In fine: *δόξα Χ(ριστ)ῷ τῷ Θ(ε)ῷ, ἀμήν. μηνὶ αὐγούστω ἰνδ(ικτιῶνος) ιης τοῦ ,ϛωϘε' ἔτους.*

In tabula anteriore aversa indices duo, prior manu saec. XV: ***omelie | Cauasile sapientissimj doctoris | sup(er) eua(n)geliu(m) Io. op(us) secu(n)dum,*** alter ⟨Ioh. Tortelli⟩: ***Cauasile primus sermo. | Chrysostomj sup(er). Io. pars IIa***; libri positio antiqua *N̊ 29 4 Plu secr.*; syllabus anno 1550 posterior: ***Nicolai Cabasilę homilia in | assumptione(m) D(omi)ni et alia alioru(m). | . 623.*** Utrum respondeat noster codici quem Iohannes Fabri anno 1522 commodo habuit (M. Bertòla, *I due primi registri della Biblioteca Vaticana,* p. 88 n. 10) dubius haereo.

Integumentum ex corio rubro signato saec. XVI, fibulis atque catena olim munitum; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *716.* Foliorum secturae colore flavo tactae necnon ornamentis geometricis atramento decoratae.

717 (olim 624). Saec. XV in., chartac., mm. 217 × 145, ff. VII (add.). 273 (+ 28^{a}. 86^{a}. 190$^{a \cdot b}$. 216^{a}. 231^{a}. 237^{a}. 249^{a}. 257^{a}. 267^{a}), linn. 22–30.

1 **Nicolai Cabasilae** opera varia, hoc ordine: [1] (ff. 1–85^{v}) liturgiae expositio (M. 150, 368–492); cap. *ιγ΄ Περὶ τῶν αἰτήσεων καὶ διὰ τί πρῶτον αἰτούμεθα τὴν εἰρήνην* est pars secunda ed. 12 inde a vv. *Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν* (M. 392 D 12); capp. *ιδ΄–ιε΄* = ed. 13–14; cap. *ιϛ΄* = ed. 15 et 16, omissis vv. *ἐκεῖνο πρότερον εἰπόντας — τούτων οὕτως ἐχόντων* (M. 404 A 10–405 A 13); cap. *ιθ΄* inc. *Θεωρῶμεν δὲ τοῦ ψαλμοῦ* (M. 408 D 3); capp. *κ΄–ν΄* = ed. 19–49; numerus necnon indiculus *να΄* cancellati; *νβ΄–νε΄* = ed. 50–53. Sequitur (ff. 86–86^{av}) pericoparum N. T. summarium initio mutilum; prima Matth. 6, 24; ultima Luc. 3, 14. [2] de vita in Christo (M. 150, 493 ss.) nempe (ff. 87–100^{v}) liber 1; — (ff. 100^{v}–124^{v}) liber 2; — (ff. 124^{v}–129^{v}) liber 3; — (ff. 130–152) liber 4; — (ff. 152–175^{v}) liber 6, ε^{ος} cod. [3] significatio in Ezechielis visiones ut in cod. 632 ff. 143^{v}–159, scilicet (ff. 176–185^{v}) in 1, 5 ss. atque (ff. 185^{v}–190^{av}) in 37, 1 ss.

2 adversus latinos de processione Spiritus sancti. [1] (ff. 191–197) testimoniorum collectio sine titulo: citantur Basilius (f. 191), Damasus (f. 192), Epiphanius (ff. 193^{v}–194), Eustratius Nicaenus (ff. 196^{v}–197), Gregorius Nyssenus (ff. 192^{v}–193), Gregorius papa (f. 192), Iohannes Chrysostomus (f. 193^{v}), Leontius Bulgariae (f. 196$^{r \cdot v}$), Meletius (f. 196), Nicetas Paphlago (ff. 195^{v}–196), Nicetas Pectoratus (ff. 194^{v}–195^{v}; cf. Michel, *Humbert und Kerullarios*, p. 325–334), Palamas (f. 191$^{r \cdot v}$); Armeniorum haeresis impugnatur f. 194$^{r \cdot v}$. [2] (ff. 197^{v}–206^{v}) *⟨Ὅ⟩τι εἰ ἐκ τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα λέγει τις τὸ ἅγιον ἐκπορεύεσθαι, οὐχ ἁπλήν τινα τοῦτο σώζει τὴν ἰδιότητα οὐδὲ ἄτρεπτον, ἀλλὰ διπλήν τε καὶ σύνθετον*; inc. *⟨Ὅ⟩τι εἰ μὲν τὴν αὐτὴν ἐξ ἀμφοῖν Πατρός τε καὶ Υἱοῦ λέγεις*, des. *ἀρχὴν καὶ πηγὴν τὸν Πατέρα μόνον φησίν*; citantur Athanasius (f. 202^{v}–203), Basilius (f. 201$^{r \cdot v}$), Euthymius Zigabenus (f. 199^{v}), Germanus (f. 203), *ἐκ τῶν πρακτικῶν κεφαλαίων* (ff. 205^{v}–206). [3] (ff. 207–216) Palamae (*τοῦ ἁγ. Παλαμᾶ* f. 214) loci nonnulli de eodem argumento, Patrum sententiis aucti; inc. mut. *⟨Τ⟩οῦ Παλαμᾶ. ⟨π⟩νεῦμα τὸ ἅγιον τὸ κύριον*, des. *οὔτε διὰ Υἱοῦ τὴν ὕπαρξιν εἰληφέναι*. — Subsequuntur ex alio codice [4] (ff. 217–219) **Photii** contra veteris Romae asseclas libellus (M. 102, 392–393 A 4, 396 C–400 A 8, 393 A 5–396 B 10). [5] (ff. 219–220) **Iohannis papae VIII** (?) epistola ad Photium *Οὐκ ἀγνοεῖν* (M. lat., 126, 944–946; cf. Amann, in *Dict. Théol. Cath.*, VIII, I, 610). [6] (ff. 220^{v}–231) confessio fidei septima synodo posterior, *ἔκθεσις περὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῆς τε ἁγίας ὁμοουσίου καὶ ζωοποιοῦ Τριάδος — πρῶτον τὸ Πιστεύω εἶτα καὶ τοῦτο Πιστεύω ὡς ἐβαπτίσθην εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρός κ. τ. λ.* Partem operis priorem tantum praebet noster, nempe (ff. 222–231) ps.-**Justini** expositionem rectae fidei (M. 6, 1208–1240); caput *α΄ Ὅτι εἷς Θεὸς καὶ τῶν ἁπάντων αἴτιος*, cap. *κβ΄ Ὅτι πανταχοῦ κατ᾽ οὐσίαν ὁ λόγος ἐστι, καὶ οὕτως ἐν τῷ οἰκείῳ ναῷ*. In fine (f. 231) excerptum ex Isidoro Pelusiota (ep. IV, 43; M. 78, 1093–1096).

3 varia canonica ad disciplinam paenitentiae spectantia. [1] (ff. 232–236) **Iohannis ieiunatoris** canonicum (fere ut apud Rhalli-Potli, Syntagma canonum, IV, p. 432–445). [2] (f. 236$^{r \cdot v}$) **Nicetae Heracleensis metropolitae** responsa ad Constantinum episcopum (ed. A. Pavlov apud *Vizant. Vrem.*, II, 1895. p. 167–175 [typi formae minoris]; cf. M. 119, 936–937). [3] (ff. 236^{v}–237) alia manu, poena in virum ex socrus insanitum amore.

4 de reconciliatione ecclesiastica, nempe [1] (ff. 238–239) de Arianis, Nestorianis, Eutychianistis et ceteris (M. 100, 1318–1321 B 2); [2] (ff. 239–245) de receptione Manichaeorum, seu potius Paulicianorum (iuramentum abnegationis longe fusius quam apud M. 1321 B–1324 B; admissionis ordo fere ut in M. 1324 C–1325); [3] (ff. 245–249) **Methodii patriarchae CP.** de iis qui abnegarunt (M. 1300–1317, paucis circa finem mutatis).

5 orationes variae [a] (ff. 250–251^{v}) *εὐχὴ ἐπιβατήριος, ἣν εἶπεν ὅτε πρῶτον εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἡράκλειαν* (inc. *Δέσποτα Κύριε ... ὁ πάσης ὁρατῆς τε καὶ νοουμένης κτίσεως*); [b] (ff. 251^{v}–252^{v}) *εὐχὴ εἰς ἀνομβρίαν* (inc. *Δέσποτα Κύριε ... ὁ τῷ ζῶντι καὶ ἐνυποστάτῳ σου Λόγῳ*); [c] (ff. 252^{v}–253^{v}) *εὐχὴ ἱκετήριος ἐν αὐχμῷ καὶ λιμῷ καὶ δυσκρασίαις καὶ ἐναντιότησιν ἀνέμων καὶ ἐφοδίοις βαρβαρικαῖς* (inc. *Δέσπωτα Κύριε ... ὁ το ἐνυποστάτῳ καὶ ἀνάρχῳ σου Λόγῳ*); [d] (ff. 253^{v}–254^{v}) *εὐχὴ ἐν ταῖς λιταῖς ταῖς ἐν θανατικῷ* (inc. *Εὐχαριστοῦμέν σοι, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀπ᾽ αἰῶνος*); [e] (ff. 254^{v}–256) *εὐχὴ κατὰ πολεμίων* (inc. *Δέσποτα Κύριε ... ὁ σοφίας ἀρρήτῳ λόγῳ*); [f] (ff. 256^{v}–257^{v}) *εὐχὴ ἱκετήριος λεγομένη ἐν λιμῷ ὑπὲρ τοῦ πεινῶντος λαοῦ* (inc. *Δέσποτα Κύριε ... ὁ τῷ ῥήματί σου*).

6 ⟨officium aquae benedictae⟩ nempe (ff. 258–262) minoris, (ff. 262–267) maioris, fere ut apud Goar (Euchologium, p. 358–372).

7 (ff. 272$^{r \cdot v}$. 268–271^{v}) notitia episcopatuum, *ἡ γενομένη ἔκθεσις τῶν ὑποκειμένων τῇ βασιλίδι ΚΠ. μητροπόλεων ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κῦρ Ἀνδρονίκου τοῦ δευτέρου τῶν Παλαιολόγων* cod., hoc ordine: (f. 272$^{r \cdot v}$) metropoleon ordo, qui abrumpitur in *ξδ΄ Ἡ Ἄμαστρις νβ΄ οὖσα εἰς ξδ΄ κατήχθη*, uno folio post 272^{v} deperdito; (ff. 268–271^{v}) thronorum ordo, qui inde ab eparchia Asiae (*β΄*) provincias *νϛ΄* recenset: *β΄–ν΄* fere ut apud Gelzer, *Ungedruckte ... Notitiae episcopatum* [cf. cod. 419, f. 313], p. 550–559; *νε΄* metropolis *Κελτζηνῆς σὺν τῇ Κορτζαινῇ καὶ Ταρῶν* (Gelzer, p. 581, col. dextra); in

fine, throni a Romana sede avulsi necnon ab Orientis dioecesi erepti (M. 107, 384 C–386 A 4 *ὁ Συνήδων*).

Partes novem in unum compactae. I (ff. 1–86^{v}) Fasciculi *ια'* in ultima cuiusque pagina signati; inscriptiones, litterae initiales maximae minio exaratae, linn. 22. II (ff. 87–190^{v}) Fasciculi tredecim signati *α^{ov}-ι^{ov}* atque *α'-γ'*, a duobus scribis sese excipientibus descripti (cf. f. 167); in calce f. 175^{v} † *ἐτελειώθη ἐν Μοσχοβίῳ τῆς Ῥωσίας ἐν ἔτει ,ς ϡ ιθ^{ω} ιν^{ος} δ', μηνὶ μαίῳ* † (ann. 1411; cf. Ioh. Mercati, *Scritti d'Isidoro il cardinale Ruteno*, p. 70); linn. 24. III (ff. 191–206^{v}) Fasciculi duo, linn. 23. IV (ff. 207–216^{a}) Folia decem, linn. 22–24. V (ff. 217–237^{a}) Fasciculi tres, linn. 30. VI (ff. 238–249^{a}) Fasciculi duo signati *α^{ov}-β^{ov}*, linn. 29. VII (ff. 250–257^{a}) Fasciculus unus, linn. 25. VIII (ff. 258–267) Folia decem, eadem ni fallor manu qua ff. 191–206^{v} exarata, linn. 23; f. 267^{v} inscriptio cancellata a v. cl. Ioh. Mercati restituta (*op. cit.*, p. 70 n. 3). IX (ff. 267^{a}–273). Partibus unitis fasciculi singuli enumeratione continua insigniti sunt.

Liber fuit olim Photii metropolitae Kioviensis, deinde Isidori cardinalis Rutheni, postea Lactantii Tolomei [f. 272^{v}, *Π*^{o}. L. P^{t}] ut edocuit Ioh. Mercati (*op. cit.*, p. 65, 71–75, 142). F. III probationes calami (*Ἰωσὴφ ἐλέῳ Θεοῦ πατριαρχ. Ἱεροσολύμων*, cf. f. 273^{v}); f. IV libri positio antiquior *N̊ 24 4 Plu sec.*; f. IV^{v} syllabus anno 1550 posterior: *Nicola(us) cabasila de intentione | celebrationes divini officii et alia eiusd(em) | et alior(um). | . 624.* In sectura inferiore libri clausi: *Καβάσιλας † η θεία λητουργία ἐξηγουμ(ένη)*. Ff. I–II^{v}. III^{v}. V–VII. 190^{b}. 216^{a}. 231^{a}. 237^{a}. 249^{a}. 257^{a}. 267^{a} scriptura vacant.

Integumentum ex corio rubro fibulis olim munitum; in tabulis et in dorso stemmata Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii: in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *717*.

718 (olim 863). Saec. XVI, chartac., mm. 329 × 229, ff. III. 248, linn. 29.

Theodori Heracleensis * in psalmos I–CXVIII, 138 ut in cod. 627.

Liber ex cod. 627, curas varias Matthaei Devarii iam experto, iterum ⟨ab ipso Viviano Brunoro⟩ perscriptus. Fasciculi 35 signati *A-ω* (ff. 1–192), *A^{α}-H^{α}* (ff. 193–248); signa chartae ut in codice laudato. Scriptura vacant ff. 247^{v}–248^{v}.

Integumentum ex corio rubro saec. XVI signato, titulis atque catena olim munitum; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *718*.

719 (olim 466). Saec. XIV, chartac., mm. 215 × 140, ff. 298 (+ 86 $^{a-d}$, 235$^{a \cdot b}$ vacua), linn. 20 circiter.

Adversus Mahometem et contra Iudaeos, indice praevio (f. 1$^{r \cdot v}$).

1 (ff. 2–86) **Richardi** ordinis Praedicatorum contra Mahometem, interprete Demetrio Cydonio (M. 154, 1037–1152); praeter editionis fenestras exhibet noster alias plures apertas in ff. 7^{v}. 16^{v}. 19. 22. 28. 28^{v}. 30^{v}. 33. 36^{v}. 47^{v}. 51. 57^{v}. 59. 60. 66. 66^{v}. 77.

2 adversus Iudaeos, nempe [1] **s. Iohannis Chrysostomi** orationes sex sub

numeris *α'-ς'* (M. 48, 843 ss.): (ff. 87–105^{v}) oratio 1, *ἐλέχθη δὲ πρὸς τοὺς ἰουδαΐζοντας καὶ μετ' ἐκείνων νηστεύοντας* add. cod., (ff. 105^{v}–119) oratio 4, (ff. 119^{v}–145) oratio 5, (ff. 145^{v}–160) oratio 6, (ff. 160–173^{v}) oratio 7, (ff. 173^{v}–193^{v}) oratio 8. [2] (ff. 194–221) ⟨**Euthymii Zigabeni**⟩ panopliae dogmaticae tit. 8 (M. 130, 257–296 C 2 *καθαρωτέραν καὶ ἁγιωτέραν εἰργάσατο*). [3] (ff. 221–232) *μαρτυρίαι περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ ὅτι τρισυπόστατός ἐστιν ἡ μία θεότης Πατὴρ καὶ Υἱὸς καὶ ἅγιον Πνεῦμα*. Primum testimonium (Gen. 2, 18 *Faciamus illi*), ultimum (Ps. 110, 5–6 *Escam dedit timentibus se*); locis Scripturae adiecti sunt commentarioli. [4] (ff. 232–235^{v}) ⟨**Michaelis Glycae** in difficultates s. Scripturae cap. 17⟩, *πρός τινα τῶν πιστῶν σοφοῦ τινος τὰ θεῖα κατὰ Ἰουδαίων λόγος* (ed. Eustratiades I, p. 178–183, 15 *διϊσχυρίζου*). [5] **Anastasii abbatis** contra Iudaeos (M. 89, 1204–1281, ex hoc codice), scilicet (ff. 236–253) prima interrogatio, (ff. 253–262^{v}) secunda interrogatio, (ff. 262^{v}–288^{v}) tertia interrogatio, (ff. 288^{v}–290) dialogus parvus, (ff. 290–295) alia interrogatio; additamenta in marginibus ff. 253^{v}. 254. 265.

Partes duae in unum conflatae. Priorem (ff. 2–86^{c}) efficiunt fasciculi *ια'* quaterniones in ultima singulorum pagina notati; alteram (ff. 86^{d} ss.) fasciculi viginti septem quaterniones in prima et ultima cuiusque pagina signati, quos absolverunt scribae duo sese excipientes (cf. f. 197^{v}. 198). Partibus compactis, fasciculi enumeratione continua necnon indice praevio (f. 1$^{r \cdot v}$) aucti sunt. Signum chartae flos seu fructus quidam (cf. Briquet 7372. 7373). Nota Zacagni f. 242. In sectura inferiore libri clausi: *ἐκ τοῦ Χρ^{ου} λογ...*

Integumentum ex corio castaneo fibulis olim munitum; in tabulis et in dorso scuta Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *719*.

720 (olim 464). Saec. X ex., membran., mm. 29 × 0225, ff. I (add.). 284 (175^{a}), linn. 29–30.

1 Varia canonica, initio mutila. [1] (f. 1$^{r \cdot v}$) **Timothei Alexandrini** fragmentum de communione cum haereticis (| *οἰκίαν λαϊκοῦ ἢ ἱερωμένου — ἐφόδια αἴρειν*: Pitra, Iuris eccl. Graec., I, p. 645) atque, sub numeris *ις'-⟨κ'⟩*, eiusdem responsa canonica 19. 16–18 ab editione satis diversa (Pitra, p. 634). [2] s. **Athanasii** responsa (cf. Coisl. 364, ff. 221–223), nempe [a] (f. 1^{v}) de baptismo recipiendo, [b] (ff. 1^{v}–2) de sacra eucharistia sumenda (Pitra, op. cit., p. 575). [3] (f. 2) **Dionysii Alexandriae** ep. ad Basilidem canones 3. 2. 4 in epitome (Pitra, p. 544–545).

2 (ff. 2^{v}–14) testimonia sacrae Scripturae de Christo, *α' Ὅτι πρὸ αἰώνων ὁ υἱὸς γεγέννηται* (Psalm. 109, 3) — *ργ' Ὅτι τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐχ ἕξει πέρας* (Dan. 7, 14; ps. 44, 7; ps. 101, 28); eadem, paucis discrepantibus,

invenies sub nomine s. Epiphanii (Opusculum ... de divina inhumanatione, quod ex bibliotheca Albanorum deprompsit et in latinum vertit St. Ant. Morcellus, Mutinae, 1828).

3 (ff. 14–26v) ⟨s. **Maximi** mystagogiae⟩ (M. 91) capita selecta, hoc ordine: 2. 1. 3–14. 17. 15. 18. 16. 19–21.

4 s. Gregorii Nysseni [1] (ff. 26v–33v) quod non sint tres dii, *περὶ τοῦ μὴ οἴεσθαι λέγειν τρεῖς θεούς* cod. (M. 45, 116–136); omittuntur vv. *καταςβέννυσθαι τοὺς ἐρημικοὺς — ἀριθμοῖτο τὸ θεῖον* (M. 116 A 9–117 C 11). [2] (ff. 33v–36v) ⟨adversus Apollinarem⟩ ad Theophilum ep. Alexandriae (M. 45, 1269–1277).

5 s. Cyrilli Alexandriae [1] (ff. 36v–38) expositio de Incarnatione Verbi (Schwartz, Acta conc. oec. I i, 5, p. 3–4), cui subnectitur nulla facta distinctione [2] (ff. 38–39) ⟨interrogatio de eadem⟩ (p. 4–6); [3] (ff. 39–43) ad Succensum epistola prior (ep. 45; M. 77, 228–237), [4] (ff. 43–46) altera (M. 237–425 C 10 *κακουργίας*).

6 (f. 46r-v) s. **Gregorii Thaumaturgi** (?) expositio fidei, *ἀποκάλυψις καὶ μυσταγωγία περὶ Τριάδος* ms. (M. 10, 984–988).

7 (ff. 46v–48v) **Anastasii Sinaitae**, *τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου πατριάρχ(ου) Θεουπόλεως* ms., brevis expositio fidei (M. 89, 41–48 B 3), doxologia addita in fine.

8 *ὅροι δογματικοὶ σύντομοι ἐκ διαφόρων συλλεγέντες πατέρων ὀρθοδόξων*, quorum primus *περὶ τόπου Θεοῦ, καὶ ὅτι μόνον τὸ θεῖον ἀπερίγραπτον* (M. 94, 849). Locos omnes, qui afferuntur, invenies in s. Iohannis Damasceni « de fide orthodoxa », nempe (ff. 48v–49v) libri I capp. 13, 14; (ff. 49v–51) libri II capp. 1, 3, 4, 7, 12, 21, 24; (ff. 51–61v) libri III capp. 2, 3, 4, 6, 8, 9, 11–28; (ff. 61v–62v) libri IV capp. 1, 2, 3, 4, 7. Excerpta pleraque paucis constant lineis; ultimum *πρὸς τοὺς λέγοντας Εἰ δύο φύσεις ἐγέννησεν ἡ ἁγία θεοτόκος, πάντως αἱ δύο φύσεις ἐπὶ σταυροῦ ἐκρεμάσθησαν* (cf. M. 1113 B). *Εἰ αἱ δύο φύσεις ἔπαθον, δύο ἀπέθανον· εἰ δὲ μία ἐστὶν ἡ παθοῦσα, ἀπαθὴς δὲ ἡ θεότης πέφυκε μία καὶ ἀπάθης.*

9 (ff. 62v–66) de septem conciliis oecumenicis; quae ad sex priora pertinent invenies apud Rhalli-Potli I, p. 370–374; prosequitur codex *Ἡ δὲ ζʹ ἁγία οἰκουμενικὴ σύνοδος γέγονεν ἐν Νικαίᾳ τὸ δεύτερον — καρποὺς σκορπίζειν φιλονικοῦσι* (!), adhortatione addita.

10 (ff. 66–69) definitio fidei ex actis sextae synodi, *παρεκβολὴ σύντομος περὶ ὀρθοδόξου πίστεως* ms. (inc. *Πιστεύομεν εἰς πατέρα*, des. *ἀναθεματίζεσθαι αὐτούς*), quae inde a principio usque ad vv. *σωθῆναι παρασκευάζουσιν* (f. 67v, l. 13) cum editione (Mansi XI, 700 E 1–704 B 5) convenit, deinde vero ab ea discrepat (cf. Mansi 664 C 10–D 5, 637 A 10–640 A 11, 705 E 9–708 A 5, 708 C 4–11, 640 A 11–C 4.

11 (ff. 69–70v) s. **Basilii** (?) *ἀντιρρητικὸν πρὸς Ἕλληνας* (inc. *Ἐπειδὴ ὁ τῆς ἀληθείας ἐραστὴς οὐ προσέχει λόγοις μεμωκημένοις*, des. *παραβαίνουσι τὰ προστάγματα καὶ τὸν νόμον αὐτοῦ εἰς τὸ κακοποιεῖν κόλασιν αἰώνιον*.

12 (ff. 70v–74) s. **Epiphanii** * de numerorum mysteriis, *περὶ πίστεως* cod. (M. 43, 508–517); subnectitur capitulum ad numerum « octo » pertinens.

13 s. Leonis [1] (ff. 74v–75) expositio fidei ad Theodosium imperatorem (M. lat. 54, 1258–1260), ad quam spectare videtur nota subsequens: *ἐνταῦθα σαφῶς ἀπέδειξε τὰ Νεστορίου τοῦ δυσ⟨σ⟩εβοῦς αὐτὸν πρεσβεύοντα*, [2] (ff. 75–77) ad Iuvenalem Hierosolymitanum (ep. 139; M. 54, 1104–1109).

14 Anastasii Sinaitae narrationes duae: [1] (f. 77r-v) de s. Gregorio papa (fere ut apud Nau, *Le texte grec des récits utiles à l'âme*, apud *Oriens christianus* III, 1903, p. 84–85 [LVII]); [2] (ff. 77v–78v) *περὶ τῆς θείας λάρνακος καὶ τοῦ μάρτυρος* (Ioh. Mercati, *Opere minori* II, p. 436–438; Nau, *op. cit.*, p. 79–81 [LIV].

15 de haeresibus, scilicet [1] (ff. 78–97) *τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κύπρου πόλεως Κωνσταντίας*, seu potius compendium a Iohanne Damasceno susceptum et auctum (M. 94, 677 ss.); omittuntur vv. *Ὧν διαλαβεῖν ἐν ἐπιτομῇ — ἂν διαφέροιεν* (M. 744 B 5–753 D 2); pars operis ultima sic se habet: cap. ϘΘʹ, ρʹ (= ed. 101), (ff. 97–98) *ἔτι περὶ τῆς εἰρημένης θρησκείας τῶν Ἰσμαηλιτῶν ἐξήγησις πλατυτέρα* (inc. *Οὗτοι μὲν οὖν ἕως τῶν Ἡρακλείου χρόνων*, des. *βλάσφημοι ἀπηλλωτριωμένοι*), (f. 98r-v) ed. 100, Autoproscoptae, (ff. 98v–100) s. **Nicephori CP.** de Iconoclastis (M. 773–775, conclusione addita). [2] (ff. 100–102) s. **Sophronii Hierosolymitani** excerptum ex ep. synodica, *καὶ προσθήκη ἀπ' ἐκείνου καὶ δεῦρο* (M. 87, 3189 C 5–3193 D 1; Doctrina Patrum, ed. Diekamp, p. 271–272). [3] (ff. 102–119) **Timothei presbyteri CP.** de receptione haereticorum (M. 86, 12–68); in fine nota de iconomachis *Χριστιανοκατήγοροι καὶ εἰσὶ καὶ λέγονται — ἐπωνυμίαν* (M. 94, 773, ρβʹ).

16 s. Iohannis Damasceni [1] dialectica (M. 94, 521 ss.) hoc ordine: (ff. 119v–120v) prooemium; (ff. 120v–131) αʹ–ιεʹ; cap. αʹ est supplementum cap. 4 in editione (M. 537 C–540), item βʹ supplementum ed. 10, γʹ constat capp. ed. 11 necnon 47 usque ad vv. *ἐπὶ τοῦ ἐκδικωτάτου τάττεται* (M. 620 C 3), εʹ pars est ed. 12 (*Ἡ διαφορὰ τριχῶς — συμβεβηκός*: M. 573 C 10–576 A 9), ϛʹ–ιʹ sunt ed. 13–17, ιαʹ et ιβʹ sunt ed. 29 et 30, ιγʹ est ed. 6 (des. *καὶ πρὸς ἕν*: M. 548 D 10), ιδʹ est ed. 7, ιεʹ est ed. 8 (des. *γραμματικός ἐστι*: M. 556 B 4); (ff. 131–155) ιϛʹ–μηʹ scilicet cap. ed. 31–64; μθʹ complectitur ed. 67 et 68, sub eodem numero μθʹ legitur 66; cap. νʹ (ff. 155–158) tractat de diversis notionibus (inc. *Τὸ γένος διαιρεῖται εἰς εἴδη*, des. *καὶ τὸ ἀνυπόστατον ποτὲ μὲν τὸ ἀνύπαρκτον δηλοῖ, ποτὲ δὲ τὸ συμβεβηκός*).

[2] *τοῦ αὐτοῦ παράδοσις ἀκριβής*, nempe (ff. 158–175v) de fide orthodoxa (M. 94, 789 ss.) liber primus, sub numeris *ν′-ξγ′*; omittitur suppl. de divinis nominibus (M. 845–849); (ff. 175v–206v) *ξδ′-ϙε′*, liber secundus; omittuntur cap. 2 et supplementum de maribus (M. 905–908); (ff. 206v–237) *ϙς′-ρκς′*, liber tertius; omittitur suppl. ad eos qui sciscitantur (M. 1016); (ff. 237–271) *ρκζ′-⟨ρνε′⟩*, liber quartus; post cap. 8 (*ρλδ′*) inseruntur *ρλε′* (f. 241r-v) *Πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας εἰ ὑπο τὸ συνεχὲς πόσον ἀνάγονται ἢ* (!) *ὑπὸ τὸ διωρισμένον ⟨αἱ δύο φύσεις* suppl. man. recent.⟩, *ρλς′* (= ed. 20 inferius repetitum) atque *ρλζ′* (= ed. 21), omittitur ed. 16 (*περὶ εἰκόνων*); des. in vv. *εὐφροσύνην καρπούμενοι* (M. 1228 A 12). [3] (ff. 271–284v) *ρνς′*, de hymno Trisagio (M. 95, 21–61).

Fasciculi **36** hodie sine notis, quaterniones (si excipias **1** primo folio mutilum, 16 atque 20 foliorum septem). Inscriptiones charactere semi-unciali, quem dicunt, exaratae. Ipsius scribae summarium (f. 27), additamenta (ff. 29. 177. 181v. 182v. 202. 217. 220. 236); manus posterioris correctiones (e. g. ff. 161v. 168. 219) atque supplementa nonnulla (e. g. ff. 161v. 162. 168. 171. 182. 189v. 200v). Notulas adiecit L. Zacagnius marginibus ff. 14. 46v. 78v. 97. 100. 102. 109v. 110v. 114v.

In membrana tabulae priori agglutinata positio codicis antiqua *** 4 5 Plu.* In alia ad custodiam praemissa, manu saec. XV, *Logica Io. Damasceni*; in eadem aversa *Theologi Damasceni opinor. quibusdam in fine adiectis*, quae posterius cancellata sunt, atque inferius notae *ta 21 | 720.* Inter libros Sixti IV noster fortasse recensitus est (Müntz et Fabre, *La bibliothèque*, p. 238: « Iohannis Damasceni Theologia. Ex membr. in pavonazio »). De codice nonnulla invenies apud *Studi Bizantini* II, 1927, p. 165–168.

Integumentum ex corio rubro fibulis olim munitum; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *720*.

721 (olim 625). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 210 × 145, ff. 189 (+ 19a, 66a. 108a. 146a. 161a-d), linn. 20–25.

Codex miscellaneus constans partibus variis in unum conflatis.

1 In festum ss. trium Hierarcharum (30 ian.), nempe [1] (ff. 1–3. 5. 4. 6–16) **Iohannis Euchaitorum** oratio (de Lagarde, p. 106–119; B.H.G. 747); [2] (f. 16r-v) notitia de commemoratione hac; [3] (f. 17r-v) synaxarium versibus iambicis *Ὁμοῦ δίκαιον τρεῖς κ. τ. λ.* (Menaea, ed. Rom. III, p. 438–439) Iohanni eidem tributum; [4] (ff. 17v–19v) encomium (inc. *Οὗτοι οἱ στερροὶ καὶ ἄρρηκτοι πύργοι*, des. *προσκύνησιν ἀναπέμποντες εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν*. In fine, litteris rubris: *Ὁ μὲν πόνος — τοῦ παπᾶ Γαβριήλ*.

2 (ff. 20–54) tomus synodicus an. 1351, *τόμος συνοδικὸς ὑπὲρ τοῦ Παλαμᾶ* cod. (M. 151, 717–763; subscriptiones paullo diversae). In fine: *τὸ παρὸν ἴσον ἀντιβληθὲν καὶ κατὰ πάντα εὑρεθὲν ἐξισάζον τῷ πρωτοτύπῳ αὐτοῦ ὑπεγράφη καὶ παρ' ἡμῶν*, deinde subscriptio recentior † *ὁ ταπεινὸς μ(ητ)ροπολ(ί)της Σωζοπόλ(ε)ως ὑπέρτιμος καὶ τὸν τόπ(ον) ἐπέχων τοῦ Ῥόδου Νεῖλος* †.

3 s. **Iohannis Damasceni** (?) *λόγος ψυχωφελὴς καὶ θαυμάσιος*. Pars prior (ff. 55–58v) respondet opusculo « de virtutibus et passionibus » inter opera s. Ephraem vulgato (Assemanus III [gr.-lat.], p. 425–428 C 6). Pars altera (ff. 58v–62) de triplici divisione animae, commentariolis constat in Matth. 5, 13–29, quibus subditur (ff. 62–63) adhortatio ad paenitentiam.

4 (ff. 64v–66) oratio ad Christum (ed. S. Salaville, *Prière inédite de Nicolas Cabasilas*, apud *Échos d'Orient*, 1936, p. 43–44).

5 **Theophanis Nicaeni** [1] (ff. 67–79) epistola 2 (M. 150, 300–320); [2] (ff. 80–82) oratio eucharistica (M. 352–356); [3] (ff. 83–101v) epistola 3 (M. 320–349); [4] (ff. 102–108v) epistola 1, *Θεοφάνους — κοινωνίαν τῶν τὰ Ἀκινδύνου φρονούντων ὡς τὴν τῶν Ἰουδαίων, διὰ τὸ τὴν αἵρεσιν τούτων τῆς ἰουδαϊκῆς ἀθείας μηδὲν διαφέρειν, πεμφθεῖσα — πόλεως* cod. (M. 289–300).

6 officium s. Athanasii Athonitae (5 iul.), scilicet (ff. 109–110v) *ἐν τῷ μικρῷ ἑσπερινῷ*, (ff. 110v–118) *ἐν τῷ μεγάλῳ ἑσπερινῷ* (cf. Menaea, ed. Rom. VI, 1901, p. 34-38), (ff. 118–128v) *ἐν τῷ ὄρθρῳ* (cf. Menaea, p. 39–44); (ff. 128v–137) synaxarium (cf. Menaea, p. 44–47); — sequuntur in eumdem canones duo, prior (ff. 137v–142) cuius acrostichis *Ὦ τῶν καλῶν δοτὴρ χάριν μοι δὸς λόγου*, alter (ff. 142–146) cuius acrostichis *Ἀθανάσιος ἐγράφη σὺν ἁγίοις*. F. 146v notae compendiariae ad scientiarum elementa varia designanda.

7 canones duo in Christum: [1] (ff. 147–150) Theoctisti (Parakletice, ed. Rom. 1885, p. 732–736), [2] (ff. 150v–154) Pauli Amoriensis (acrostichis *Σῶσόν με, σῶτερ, ὡς θέλεις, κἂν μὴ θέλω*); de Paulo cf. *Échos d'Orient*, VIII, 1905, p. 344-346; XXIV, 1925, p. 167–168).

8 canones varii [1] (ff. 155v–156v) in s. Parasceven (acrostichis *Ὕμνον ἄγγελος, Παρασκευή, σοι φέρω πόθω*); [2] (ff. 156v–157v) in s. Deiparam (inc. *Δέσποινα πάρθενε, ἐκ φαύλης καρδίας*).

9 (ff. 158–161) canon in ss. archangelos Michaelem et Gabrielem (acrostichis *⟨Ἄ⟩γγελος ὑμνεῖ τοὺς νοῶν πρωτοστάτας*).

10 (ff. 162–167v) excerpta liturgica in varios sanctos: Patres Nicaenos (f. 162; cf. Pentecostarium, ed. Rom. 1883, p. 337, *Τὴν ἐτήσιον*), Constantinum imperatorem (f. 164v. 167r-v), Demetrium (ff. 163v–164. 166r-v), Georgium (ff. 165v. 167v), Nicolaum (ff. 164v. 166v–167), Theodorum martyrem (ff. 164v–165).

11 canones varii tam ad clericos quam ad laicos pertinentes, hoc

ordine (ff. 168–169. 174^{v}–175^{v}) de laicis, (ff. 169^{v}–170) de clericis, (ff. 170–174^{v}) de monachis et monasteriis; citantur (f. 172^{v}) patriarchae Nicolaus et Nicephorus.

12 (ff. 176–189) **Demetrii Gemisti protonotarii** de liturgia patriarchali in ordinationibus; inc. *Οἱ μέλλοντες τὴν θείαν ἐπιτελέσαι μυσταγωγίαν*, abrumpitur in vv. *Καὶ μετὰ τὸ ἀμὴν, αἴρει τὸ εὐαγγέλιον* [de electi introitu]; de auctore v. Fabricius-Harles XI, p. 606.

Partes tredecim ex totidem codicibus avulsae (Theophanis nam opus, quod enarratum est, ad libellos duos attinet: [a] ff. 67–101, [b] ff. 102–108^{a}). Fasciculorum notas originales servaverunt partes secunda (ff. 20–54), septima (ff. 109–146^{a}), tertia decima (ff. 176 ss.); omnibus in unum conflatis enumerationem novam apposuit manus slavica.

Scriptura vacant ff. 19$^{ar \cdot v}$. 54^{v}. 63^{v}–64. 66^{v}–66^{av}. 79^{v}. 82^{v}. 108$^{ar \cdot v}$. 146$^{ar \cdot v}$. 154^{v}–155. 161^{a-d}.

In principio syllabus anno 1555 posterior: *Io. metropolitę euchaitar(um) or(ati)o | in Chry: Basil: et Gregor: et alia.* | *. 625.*

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

722 (olim 549). Saec. XVI, chartac., mm. 230 × 170, ff. 230, lin. 25 et 22.

1 (ff. 1–72^{v}) **Iohannis Ephesini metropolitae** adversus schismaticos. Prologus (f. 1$^{r \cdot v}$) inc. *Ὁ λόγος οὗτος λαλεῖ μὲν ὡς ἐκ προσώπου πάσης τῆς ἐκκλησίας*, des. *ἐν σιωπῇ τελευτᾷ*. Liber ipse inc. *Οὐδὲν ἀγάπης ἐν βίῳ ἀνώτερον καὶ ἡδύτερον*, des. *οἵτινες ἕως αἵματος ἠγωνίσαντο καὶ σφαγῆς εὐαρεστῆσαί σοι κ. τ. λ.* Idem opus in cod. Laurent. VIII, 17, ff. 266^{v} ss. (cf. Bandini I, p. 358–359; *Studi Bizantini* II, 1927, p. 168–169); de auctore v. Le Quien, Oriens christianus I, 689–690; Ioh. Mercati, *Opere minori* IV, p. 117–118.

2 synodicon, seu lectiones pro festo Orthodoxiae, fere ut in editione P. Uspenskij (*Синодикъ*, Odessae, 1893), nempe (ff. 73–78^{v}) ⟨epistola synodi Nicaenae II ad ecclesiam Alexandrinorum⟩ (Mansi, XIII, 809–820 C 12; Usp., p. 1–14); (ff. 78^{v}–80^{v}) capitula undecim contra Iohannem Italum (Usp., p. 14–18) atque (f. 80^{v}) contra Nilum (Usp., p. 19); (ff. 80^{v}–81^{v}) contra Soterichum (Usp., p. 25–27, nn. 5–9); (ff. 81^{v}–82^{v}) contra Constantinum Bulgariae (Usp., p. 28–29); (f. 82^{v}) contra Iohannem Irenicum (Usp., p. 27–28); (ff. 82^{v}–83) contra Iconomachos (Usp., p. 39); (ff. 83–86^{v}) contra Barlaam et Acindynum (Usp., p. 30–38). Sequuntur acclamationes (ff. 86^{v}–87^{v}) imperatoribus (ultimi Iohannes Cantacuzenus postea monachus et eius uxor), (ff. 87^{v}–88) patriarchis (ultimus Philotheus); (f. 88$^{r \cdot v}$) patriarchis Antiochenis, metropolitis, conclusione epistolae concilii addita (Mansi, 820 C 13–E).

3 (ff. 89–160^{v}) ⟨**Iohannis Vecci**⟩ epigraphae de processione Spiritus

Sancti (M. 141, 613 ss., nonnullis discrepantibus), scilicet (ff. 89–95) *ὑπόθεσις α' Ὅτι ἐκ τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα* (M. 613–624 B 2); — (ff. 95–98^{v}) *ὑπ. β' Ὅτι διὰ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον* (M. 624 B 3–629 A); — (ff. 98^{v}–101) *ὑπ. γ'* (M. 629 A 12–633); — (ff. 101–102^{v}) *ὑπ. δ'* (M. 633 B 12–637 A, ep. 2); — (ff. 102^{v}–104^{v}) *ὑπ. ε'* (M. 637–640); — (ff. 104^{v}–107^{v}) *ὑπ. ς'* (M. 640–648); — (ff. 107^{v}–116) *ὑπ. ζ'* (M. 648–665); — (ff. 116^{v}–117^{v}) *ὑπ. η'* (M. 665–668); — (ff. 117^{v}–119^{v}) *ὑπ. θ'* (M. 668–672); — (ff. 119^{v}–128) *ὑπ. ι'* (M. 673–692); — (ff. 128–133) *ὑπ. ια'* (M. 692–700); — (ff. 133–136^{v}) *ὑπ. ιβ'* (M. 700–701; noster longe fusior); — (ff. 136^{v}–139) *ὑπ. ιγ'* (M. 701–708); — (ff. 139–140) *ὑπ. ιδ'* (M. 708–709); — (ff. 140–146, l. 17) *ὑπ. ιε'* (M. 709–724, epigraphe 13). Subnectuntur aliae auctoritates: Basilius (ff. 146–149^{v}), Cyrillus (ff. 149^{v}–150. 151–153), Maximus (ff. 150^{v}–151), concilium oec. quintum (f. 153$^{r \cdot v}$), Ambrosius (f. 153^{v}), Augustinus (ff. 153^{v}–154. 156–157. 157^{v}–159^{v}), Gregorius papa (ff. 155–156), Hieronymus (f. 157^{v}), Hilarius (ff. 153^{v}. 154–155), Hormisdas papa (ff. 159^{v}–160), Leo papa (ff. 157^{v}. 160$^{r \cdot v}$) cuius ultimum excerptum (= ep. 15 cap. 1: M. lat. 54, 680 C–681 A).

4 lectiones pro diebus festis mensis ianuarii: [1] (ff. 161–180^{v}) *ἰαν. κζ'*, commentarius de translatione reliquiarum s. Iohannis Chrysostomi (inc. *Ἧκεν ἡμῖν ἡ λαμπρὰ*) ut in cod. 453, ff. 327–336; quae desunt in cod. 453, foliis sex ut videtur post 327^{v} deperditis, praebet noster (f. 161, 19 *ἐξ ὁλοκληρίας*] *ζωὴν* — 169, 5 *ἀποδεχόμενος* [*αὐτοῦ τὴν μετάνοιαν*). [2] (ff. 181–184^{v}) *τῷ αὐτῷ μηνὶ λ'*, de institutione festi Trium Hierarcharum, hoc ordine [a] (f. 181) versus duo *Ὁμοῦ δίκαιον* (cf. cod. 567, f. 195^{v} sub nomine Demetrii Triclinii), [b] (ff. 181–182) narrationis prologus (apud *Eos* XVI, 1910, p. 133–134), [c] (ff. 182–184^{v}) ipsa narratio (M. 29, CCCXCI A 15–CCCXCIII); subnectuntur (ff. 185–186) *φωναὶ* seu excerpta brevia novem, quorum auctores nominantur Petrus apostolus, Dionysius, Athanasius, Basilius, Gregorius Nazianzenus, Ioh. Chrysostomus, Gregorius Nyssenus, Cyrillus, conc. oec. sextum.

5 **s. Theodori Studitae** epistolae selectae (M. 99): (ff. 186^{v}–189) I, 33; (ff. 189–194) I, 34; (ff. 194–196) II, 1; (ff. 196^{v}–198) II, 12; (ff. 198–199^{v}) II, 13; (ff. 199^{v}–201^{v}. 204$^{r \cdot v}$) II, 14; (ff. 204^{v}. 202–203^{v}. 206$^{r \cdot v}$) II, 15; (ff. 206^{v}–207^{v}) II, 33 usque ad vv. *τοῦ γραπτοῦ οἰχομένου* (M. 1208 A 11); (ff. 207^{v}. 205$^{r \cdot v}$) II, 167; (ff. 205^{v}. 208) II, 168; (ff. 208^{v}–209^{v}) II, 170; (ff. 209^{v}–212^{v}) II, 194; (ff. 213–222) II, 199.

6 (ff. 223–226^{v}) **Theophylacti Bulgariae** in Ioh. 21, 9–18 (M. 124, 308 B 2–313 C 11).

7 (f. 227r·v) excerptum ex gradu quarto Scalae Paradisi (*Ὅ ποτε μὲν ὑπακούων — καὶ μὴ οἰήσει παλαίειν* (M. 88, 708 C 11–709 C 2).

Partes duae ab eodem ni fallor scriba exaratae. Pars prior tres sectiones complectitur enumeratione propria distinctas ([a] ff. 1–72, [b] ff. 73–88, [c] ff. 89–160; linn. 25). Pars altera tres item sectiones comprehendit eadem ratione qua praecedens signatas ([d] ff. 161–184, [e] ff. 185–222, [f] ff. 223–230; linn. 22). Officinarum chartariarum signa: ancora circulo inscripta (cf. Briquet 478), scala circulo inscripta (cf. Briquet 5922), sagittae duae decussatae (cf. Briquet 6294). Ff. 222v. 228–230 vacua; foliorum secturae caeruleo flavo colore tacta.

Integumentum ex corio rubro signato saec. XVI, fibulis atque catena olim munitum.

723 (olim 626). Saec. XIII-XIV, chartac., mm. 227 × 164, ff. V. 265 (I–V. 209–211. 241. 264. 265 saec. XVI add. et vacua), linearum numerus varius.

1 (ff. 1v–99) **Iohannis Ephesini** adversus schismaticos ut in cod. 722, ff. 1–72v.

2 (ff. 99v–100) notitia brevis de conciliis septem oecumenicis (ed. *Studi Bizantini* II, 1927, p. 169–170).

3 varia canonica fere ut in cod. 430, ff. 1–104v. [1] (ff. 101–103v) **s. Basilii** poenae *ξ´* in monachos delinquentes; [2] (ff. 103v–105) poenae in canonicas; [3] (ff. 105–107) poenae aliae in canonicas; [4] (ff. 107–110) poenae *ἐπὶ τῶν καταπιπτόντων ἐξ οἰκείας ῥαθυμίας.* [5] (ff. 110–116) **s. Theodori Studitae** poenae monasteriales. [6] (ff. 117–208) **s. Niconis** canones et definitiones.

4 **Nicephori Blemmydae** de vitae termino: [1] (ff. 212v–223) *ἀπόδειξις ὅτι οὐχ ὥρισται τοῦ καθ᾽ ἕκαστον ἡ ζωή. Νικηφόρου μοναστοῦ καὶ πρεσβυτέρου τοῦ κατὰ τὰ Ἡμάθια ἡσυχαστηρίου κτήτορος, τοῦ Βλεμμίδου* (inc. *Ἐγὼ μέν, ὦ φιλόλογοι, τὸ ἥσυχον ἀσπαζόμενος*, des. *μήτε θεόθεν τῷ καθενὶ τὸν θάνατον προορίζεσθαι*); [2] (ff. 223–234) eiusdem *Διαλεγόμενος, ἢ περὶ τοῦ ὅρου* (inc. *Ἃ τὴν ἐμὴν ἀμαθίαν σοφίζεις, ἄνθρωπε λόγιε*, des. *τῶν λαλούντων ὀλίγα καὶ καίρια*). In f. 212 propheticarum pericoparum pro lectione publica ultimae (dom. *τῶν ἁγίων πάντων*). — Sequuntur (ff. 234v–235) loci tres ex Gregorii Nazianzeno desumpti, nempe ex orat. 39 § 11 et orat. 40 § 45 (M. 36, 345 B C, 424 C 5–14), ex orat. 16 § 9 (M. 35, 945 C 7–D 1); (ff. 235–236) **Theodori Studitae** ep. II, 161 (M. 99, 1500–1501).

5 c h r o n o l o g i c a v a r i a, scilicet [1] (f. 236r·v) annorum mundi brevis computatio ab Adamo usque ad Constantinopolim conditam; [2] (ff. 236v–237v) christianorum imperatorum series a Constantino usque ad Leonem Chazarium iconomachum (813–820), cui subnectuntur versibus duodecasyllabis descriptae [3] (ff. 237v–238) alia manu, imperatorum series altera a Constantino usque ad Michaelem Paleologum ⟨IX⟩ († 1320) et Andronicum adhuc puerum, atque (f. 238r·v) series patriarcharum usque ad Athanasium iterum (1303–1311); cf. Cyri Theodori Prodromi epigrammata, Basileae 1536, p. 157–160.

6 d e i n f e r n o, hoc ordine [a] (f. 239) fragmentum principio et fine mutilum (inc. *καὶ τοῦ ζῆν κρίνας ἀνάξιον ἐμαυτόν*); citantur Macarius *ὁ πολιτικός* necnon *γέρων* quidam; des. *ἔλεγεν ὁ ἅγιος Φιλόρωμος· ἀφ᾽ οὗ ἐγεννήθην καὶ ἐμυ* | ; [b] (ff. 239v–240v) *Ἰωσήπου ἐκ τοῦ πρὸς Ἕλληνας λόγου τοῦ ἐπιγεγραμμένου Κατὰ Πλάτωνος περὶ τῆς τοῦ παντὸς αἰτίας, καὶ οὗτος μὲν ὁ περὶ δαιμόνων λόγος, περὶ δὲ ᾅδου*, des. *ἃ ἑτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν* (I Cor. 2, 9), *αὐτῷ ἡ δόξα κ. τ. λ.*

7 (ff. 242–258) **Iohannis Geometrae** commentarius in orationem 19 s. Gregorii Nazianzeni; inc. *Ζητεῖται καὶ περὶ τοῦ λόγου τούτου*, des. abrupte in vv. *ἐκβάλλει καὶ ταύτην τὴν ἀντίθεσιν ἢ πρόφασιν ὁ πατὴρ λέγων* (in vv. *μὴ ὅτι τῆς ἀξίας*: § 9; M. 35, 1053 A 7; cf. I. Sajdak, Historia critica scholl. Greg. Naz., I, p. 89–91).

8 v a r i a a s c e t i c a e t c a n o n i c a: [1] (ff. 258v–262) ⟨de officio sacerdotis et abbatis⟩; inc. *Ὀφείλει ὁ ἀρχιερεὺς προΐστασθαι τῶν ἀδικουμένων*; des. *τὴν ὄντως ζωὴν τῶν ἀμηχάνων ἐστίν*; citantur (f. 259v) abbas Romanus, (f. 260) conc. CP. I–II canon 6 et conc. Nicaen. II canon 4, (f. 261) Gregorius Nyssenus et Isidorus, (f. 261v) Ioh. Chrysostomus et Cyrillus, Antonius, Nilus, (f. 262) abbas Agatho et s. Ephraem. [2] (f. 262r·v) de repudio; inc. *Εἰσὶ δὲ αἰτίαι καθ᾽ ἃς ὁ ἀνήρ*, des. abrupte *ἀζημίως δὲ λύεται ὁ γάμος* (Nomocanon tit. XIII cap. 4; Pitra, Iuris eccl. graec. II, p. 613, l. 9 ab imo — 615). [3] (f. 263) conc. CP. I–II canon primus (Pitra, p. 27–28).

Codex humore inquinatus non sine scripturae quodam detrimento. Diversis constat partibus: I (ff. 1–100) Fasciculi tredecim quaterniones, si excipias primum foliorum quinque et ultimum foliorum septem; linn. 28. II (ff. 101–208) Fasciculi quindecim una eademque manu perscripti, hoc ordine sese excipientes: (ff. 101–116) quaterniones duo sine notis, (ff. 117–208) quaterniones duodecim, praeter primum nunc foliorum septem et ultimum foliorum quinque, in prima singulorum pagina notati; lin. 29. III (ff. 212–240) Fasciculi quaterniones quattuor, excepto ultimo foliorum quinque, a tribus scribis coaevis exarati: [a] ff. 212–237v, [b] ff. 237v–238v, [c] ff. 239–240v; linn. 32. IV (ff. 242–263) Fasciculi tres, quorum partem maximam replet Ioh. Geometrae commentarius stylo minutiore perscriptus, linn. 37; absolvit reliqua calamus obtusior.

In tegumento averso reperiuntur, manu saec. XV-XVI, numerus *117* et index libri; inferius nota antiquior *N̊ 39 4 Plu secr*; f. I syllabus anno 1550 posterior: *Io. metropo-*

litę Ephesi. or(ati)o co(n)|tra schrismaticos et alia diversor(um). | *626.* Librum commodo habuit Ioh. Fabri anno 1522 (M. Bertòla, *I due primi registri*, p. 95).

Integumentum ex corio nigro impresso saec. XVI.

724 (olim 842). Saec. XVI, chartac., mm. 325×226, ff. V (add.). 286 (+ 115^{a-c}. 216^{a-d}. 274^{a-d}. 286ª vacua), linearum numerus varius.

1 (ff. 1–115) **Andronici Constantinopolitani** adversus Iudaeos; operis prologus, dialogi initium graece apud M. 133, 797–798; reliqua latine tantum ib. 797–924. Praecedit titulus versibus septem duodecasyllabis expressus (*Ἡ δογματικὴ τῶνδε τῶν λόγων χάρις κτλ.*); cf. A. Lukyn Williams, *Adversus Judaeos*, Cantabrigiae, 1935, p. 181–187. Capita nullo signo distinguuntur.

2 (ff. 116–215^{v}) ⟨**Ps.-Petri Laodiceni**⟩ in Matthaeum (ed. Georg. Heinrici, Lipsiae, 1908); lacuna hiante ff. 136–137 omittit noster vv. *ἐκβάλλεται· τὸ γὰρ προφητεῦσαι — ὑπὲρ οἰκέτου αἴτησιν ποιεῖσθαι. τοῦ[το δὲ* (p. 78, 16–82, 21). In fine (f. 216) ⟨prologus in s. Marcum⟩ (*Κατὰ Μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται — ἀπαγγείλωσι τοῖς μαθηταῖς*).

3 (ff. 217–272) ⟨**s. Iohannis Chrysostomi**⟩ in Act. Apost. homiliae 3–55 in epitomen redactae, ethicis omissis, ita ut commentario Theophylacti Bulgariae, qui tribuitur, nonnumquam respondeant. Homilia tertia inc. *Τότε, πότε, ὅτε ἤκουσαν* (M. 60, 33; M. 125, 520 B 2–528 A 10); homilia ultima inc. *Ἐβούλετο καὶ ἑαυτὸν ἀπαλλάξαι* (M. 60, 379).

4 (ff. 272^{v}–273) ⟨**Photii**⟩ in Rom. 1, 4, 13, 17 (= ad Amphilochium quaest. 183–185 apud M. 101, 1113–1117). Sequuntur interpretationes vocum quae in Scriptura frequentius recurrunt, nempe (f. 273^{r-v}) *πνεῦμα*, (f. 273^{v}) *ἀνάστασις*, (ff. 273^{v}–274) *ὑπόστασις*, (f. 274^{r-v}) *φύσις*.

5 (ff. 275–286) de catenis s. Petri, *λόγος εἰς τὴν προσκύνησιν τῆς τιμίας ἀλύσεως τοῦ ἁγίου — Πέτρου* cod. (B. H. G. 1486). Ex cod. 1083, ff. 123–126^{v}. 95–104^{v} videtur descriptus.

Tres partes saec. XVI iam proclivo descriptae et in unum compactae. Primam (ff. 1–115^{b}, linn. 29) exaravit ⟨Emmanuel Provatarius⟩, secundam (ff. 115^{c}–216^{d}, linn. 37; ff. 217–274^{d}, linn. 42) ⟨Franciscus Syropulus⟩; tertiam (ff. 275–286^{a}, linn. 34) alius eiusdem aetatis scriba. Officinarum chartariarum signa: homo nimbatus ante crucem genuflexus (cf. Briquet 7629), stella sex radiorum rhombo arcuato atque circulo inscripta (cf. Briquet 6097), ancora circulo inscripta cum stella desuper (cf. Briquet 481).

F. I index brevis; in tabula anteriore aversa syllabus: *Andronici Comnini dog|mata contra errores | Iudęoru(m) et alia.* | *. 842.*

Integumentum ex corio rubro saec. XVI fibulis atque catena olim munitum; tesserae gentiliciae Gregorii XIII in tabula anteriore, Gugl. Sirleti in posteriore. In dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *724*.

725 (olim 848). Saec. XIII-XIV (ff. 2–8^{v}), ann. 1560 (ff. 9–96), saec. XVI ex. (f. 1); chartac., mm. 310×220, ff. 96 (+ 13^{a-b} vacua), linearum numerus varius.

1 (ff. 1^{v}–3^{v}) **Anastasii monachi** dialogus cum Iudaeis, *Διάλεξις τοῦ — ἀββᾶ Ἀναστασίου ὅτε ἀμφιβολίαν ἐποιήσαντο πρὸς αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ τοῦ νόμου αὐτῶν καὶ περὶ τῆς πίστεως καὶ χάριτος τῶν χριστιανῶν ἐρωτιθεὶς ἐπὶ δημοχριστιανῶν, Ἀράβων τὲ καὶ Ἰουδαίων.* Interrogatio prima inc. *Εἰπέ μοι διὰ τί ἀκούῃς Ἰουδαῖος καὶ Ἑβραῖος καὶ Ἰσραηλίτης* (cf. cod. Cromwell. 10, f. 453), des. *καὶ Χριστὸν κτησάμενοι τὸν θεὸν καὶ βασιλέα, ᾧ πρέπει κ. τ. λ.*

2 (ff. 3^{v}–4) de matrimoniis prohibitis ex gradu affinitatis; accedunt tabulae.

3 (ff. 4^{v}–5^{v}) **Anastasii**, *τοῦ Σινᾶ ὄρους* add. cod., **patriarchae Antiocheni** de tribus quadragesimis (M. 89, 1389–1397 B 15 *τῆς κοιμήσεως τῆς θεοτόκου*); cetera fere ut in cod. Coislin. 112, ff. 498–500.

6 **Michaelis Pselli** in septem synodos, re vera (f. 5^{v}) redactio brevior, (f. 6) redactio fusior (Cyri Theodori Prodromi epigrammata, Basileae 1536, p. 97–99).

7 varia canonica: [1] (f. 5^{v}) litterae commendaticiae pro diaconis et sacerdotibus; [2] *ἐντάλματα* prolata (ff. 6–7^{v}) metropolitis, archiepiscopis et episcopis (Rhalli-Potli, Syntagma V, p. 544–550), (ff. 7^{v}–8^{v}) exarchis (p. 579–581, 26), (f. 8^{v}) higumenis (p. 570–571). In calce f. 8^{v} index brevissimus commentarii Cyrilli Alexandrini in duodecim prophetas.

8 (ff. 9–12) adversus Iudaeos *ἐρωταποκρίσεις*, praesertim de impuris; inc. *Τὸ κατεσκευασμένον ἐκ διαφόρων νημάτων*, des. *οὐδὲν ἄπορον ἀπαντήσεται.* Sequuntur (f. 12^{r-v}) *ἀναγωγαὶ σύντομοι εἰς τοὺς πρὸ τοῦ νόμου λάμψαντας* atque (ff. 12^{v}–13) *ἀναγωγὴ τῶν κατὰ νομικὸν ἀρχιερέων.*

9 **Gregorii Cypri** (ff. 14–19) autobiographia atque (ff. 20–96) epistolae ex cod. Mutinensi descriptae (W. Lameere, *La tradition manuscrite de la correspondance de Grégoire de Chypre*, 1937, p. 177–191, 115–118).

Codicis parti praecipuae (ff. 9–96, linn. 26), quam absolvit Andreas Darmarius die septima decima mensis ianuarii 1560 (f. 96), praemissa sunt ff. 2–8 ex codice antiquiore (saec. XIII-XIV, linn. 46) avulsa, initio iam manca (f. 1 nempe a ⟨Viviano Brunoro⟩ suppletum). Signum chartae ff. 9 ss. ancora circulo inscripta cui superstat stella.

Integumentum ex corio rubro saec. XVI; secturae flavo colore distinctae.

726 (olim 849). Saec. XVI, chartac., mm. 314×220, ff. IV. 181 (I–IV, 178 ss. vacua), linn. 29.

Anastasii Sinaitae necnon archiepiscopi Antiochiae in Hexaemeron, *εἰς τὴν πνευματικὴν ἀναγωγὴν τῆς ἑξαημέρου κτίσεως* cod. (latine apud M. 89, 852–1052), nempe (ff. 1–5) *λόγος α΄.* Inc. *Φωνὴ Θεοῦ ἱερὰ ἀρρύεσθαι ὕδωρ ζῶν*

ἐκ σωτηρίων πηγῶν, des. *ἵνα κατανοήσω τὰ θαυμάσια ἐκ τοῦ νόμου σου.* (ff. 5–19) λόγος β'. Inc. *῞Οσαι μὲν καὶ οἷαι πρὸς τὰ προκείμενα*, des. *ὁ ἥλιος μίμημα τῆς μιᾶς μονάδος, τοῦ Ἰησοῦ φημι, αὐτῷ κ. τ. λ.*; fragmenta duo vulgavit F. Cumont, *Lydus et Anastase le Sinaïte* (*Byz. Zeitschr.*, 1930, p. 31–33). (ff. 19^{v}–36) λόγος γ'. Inc. *Τῇ πρώτῃ ἡμέρα ἐγίνετο τὸ τοῦ ἀνωτέρου οὐρανοῦ καταπέτασμα*, des. *κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει, αὐτῷ κ. τ. λ.* (ff. 36^{v}–57) λόγος δ'. Inc. *Εὔλογον καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιον*, des. *σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς μεσούσης τῆς ἡμέρας, αὐτῷ κ. τ. λ.*; fragmentum f. 48^{v} edidit Cumont, p. 33. (ff. 57^{v}–65) λόγος ε'. Inc. *Μόλις ἡμᾶς ποτὲ μετὰ πολλὰς περιόδους λόγων*, des. *ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος ἡμῶν ἐλευσώμεθα, αὐτῷ κ. τ. λ.* (ff. 65–78^{v}) λόγος ς'. Inc. *Οἱ ἐκ λιμένων παγγαλήνων πρὸς τοὺς πελαγίους δρόμους*, des. *ἀλλ' ἐν Χριστῷ ἀφθαρσίαν ἐνδυσώμεθα, αὐτῷ κ. τ. λ.* (ff. 79–89^{v}) λόγος ζ'. Inc. *Διὰ γὰρ τούτου ἐμφαίνει καὶ διδάσκει*, des. *ὁ προαιώνιος λόγος καὶ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, αὐτῷ κ. τ. λ.* (ff. 90–107^{v}) πλήρωμα λόγ. ζ'. Inc. *Ἀνοιγέτω τὰ ὦτα νουνεχῶς ἡ ἐκκλησία*, des. *ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ Πατρός μου, αὐτῷ κ. τ. λ.* (ff. 107^{v}–118) λόγος η'. Inc. *Πολλῆς τινος ἡμῖν δεῖ τῆς ἄνωθεν ἐπιπνίας*, des. *καὶ φῶς τοῦ κόσμου καθὼς εἶπεν, αὐτῷ κ. τ. λ.* (ff. 118–136) λόγος θ'. Inc. *Σκοπῆσαι δεῖ πρὸ πάσης ἐξετάσεως*, des. *τὰ θήρια εἰσῆλθον τὰ ἔσχατα, ὅτι αὐτῷ κ. τ. λ.* (ff. 136–152) λόγος ι'. Inc. *Καὶ διὰ τί εὐθέως γυνή*, des. *καὶ πίστεως Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ᾧ κ. τ. λ.* (ff. 152–177^{v}) λόγος ια'. Inc. *῎Ηδη μὲν ὑμῖν πρὸ βραχέος ἀποδέδεικται*, des. *τὸν λόγον διαναπαύσαντες τῷ παμβασιλεῖ Χριστῷ δόξαν ἀναπέμψωμεν κ. τ. λ.*

Fasciculi viginti tres quaterniones, si excipias θ' ternionem et ιζ' foliorum septem; signum chartae ancora circulo inscripta, cui imminet stella.

Tabulae corio castaneo signato saec. XVI obductae, catena atque fibulis olim munitae; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra *726*.

727 (olim 461). Saec. XVI, chartac., mm. 354 × 250, ff. I. 299 (+ 122^{a}), linn. 30.

1 (ff 1–96^{v}) ⟨**Anastasii Sinaitae** Viae dux⟩ (M. 89) ex exemplo mutilo necnon turbato. Inc. *Σὺν Θεῷ προγυμνασία* (M. 40 A 5); textus ff. 38 l. 5 ab imo — 42, l. 3 hoc ordine sese praebet: 145 D 10 *Ἀμφιλόχιος κέχρηται*, 149 B 3–152 B 13 (*ἔνθα ὠνο[μάσθη*), 145 D 10–149 B 2, 153 D 5–157 A 15 (*ὁ πατὴρ*), 152 B 13 (*ὠνο]μάσθη φύσις*) — 153 D 5 (*εἴ γε ἡ φύσις*), 157 A 15 ss. (*Εἶπεν τὰς δύο φύσεις*). In fine, post doxologiam (M. 309 C), excusatio *Παρακαλοῦμεν — ἄπτεστος ὁ Θεός* (M. 36 A). Fenestrae apertae ff. 77. 77^{v}. 81^{v}. 91. 93.

2 (ff, 96^{v}–117) s. **Sophronii Hierosolymitani** epistola synodica ad Sergium

(M. 87, 3148–3200); lemmata in ff. 109^{v} et 110, lacunae in ff. 115 et 115^{v}. Sequuntur definitiones variae de Trinitate, inter quas (f. 117$^{r·v}$) *τοῦ ἁγίου Γρηγορίου περὶ πίστεως* (inc. *Ὁμολογοῦμεν πιστεύειν εἰς Πατέρα καὶ Υἱόν*, des. *καὶ ἓν Πνεῦμα ἅγιον ἐν ᾧ τὰ πάντα*), (ff. 119–122) sermo prosphoneticus concilii sexti ad imperatorem (Mansi XI, 657–665 E 7 *προϊούσας δοξάζομεν*) ex exemplo lacunis hiante.

2 **Manuelis Calecae** adversus Graecos de processione Spiritus sancti, *Σύγγραμμα παρὰ Μανουὴλ συντεθὲν τοῦ Κάλεκα τῇ τῶν Λατίνων δόξῃ συναγορεύον, ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεται* cod. (latine apud M. 152, 13–258). *Idem opus habetur C. 1112* notavit ⟨L. Allatius⟩, qui addidit inferius: *et Cod. 1092* [ff. 168 ss.] *qui videtur Autographus Auctoris.* (ff. 123–155^{v}) ⟨liber primus⟩, nempe capp. α'–ια'; inc. *Ἐπειδὴ τῆς μὲν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης*, des. *διὰ τοῦ προσεχῶς ἐκ τοῦ πρώτου διεῖλεν*; — (ff. 155^{v}–203^{v}) ⟨liber secundus⟩, hoc est capp. ιβ'–λη'; inc. *῎Ετι πνοὴ τοῦ Θεοῦ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον*, des. *τὰ μὲν περὶ τούτων τοσαῦτα*; — (ff. 203^{v}–248) ⟨liber tertius⟩, cuius initium nota λθ' signatur, ceteris omissis; inc. *῞Ινα δὲ τὰ προειρημένα ἀναλαβόντες*, des. *διὰ τούτων δοκοῦντες τοὺς ἁπλουστέρους ἐξαπατῶσιν*; — (ff. 248–298) ⟨liber quartus⟩; inc. *Οὕτω τοίνυν διὰ πάντων τοῦ καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ*, des. *μακαρίας Τριάδος τῆς μιᾶς καὶ ἀληθοῦς θεότητος, ἀμήν.* Ex codice 1112 (in quo libri singuli inc. ff. 1, 33, 78^{v}, 119^{v}) opus videtur descriptum.

Partes duae in unum compactae. Prior (ff. I–122^{a}) fasciculos comprehendit ις' quaterniones, excepto ultimo binione; altera (ff. 123 ss.) fasciculos κγ' complectitur propria enumeratione distinctos. Charta laevigata. Ff. I et 299 vacua.

Tabulae corio nigro signato saec. XVI obductae, catena fibulisque olim munitae; foliorum secturae caeruleo colore tinctae; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *727*.

728 (olim 854). Saec. XVI ex., chartac., mm. 325 × 231, ff. 311 (+ 121^{a}), linn. 29.

Partes variae inscite compactae.

1 **Procopii christiani** * [1] in Proverbia, ex exemplo turbato (ed. A. Mai in Class. auct., IX, p. 1–256 = M. 87, 1221–1544), quod sic restitues: ff. 1–113^{v} lin. 4, ff. 115^{v} l. 13–117^{v} l. 3, ff. 176–199^{v} l. penultima, ff. 113^{v} l. 5–115^{v} l. 12, ff. 117^{v} l. 4–121^{v}, ff. 199^{v} l. ultima — 203^{v}. [2] (ff. 204–215) ⟨in Canticum 6, 8–8, 14 (M. 87, 1756–1780).

2 (ff. 122–163) **Menandri rhetoris** (?) de genere demonstrativo (Walz, Rhetores graeci IX, p. 213–330) hoc ordine: capp. 1–4. 10. 15. 5. 11. 16. 12. 13. 14. 6. 7. 17; sequuntur (ff. 163–175) caput de laudibus regionum alio-

rumque locorum (Ἐπαινοῦμεν χώρας κ. τ. λ., op. cit., p. 158–212: διαίρεσις τῶν ἐπιδεικτικῶν II, 1), (f. 175$^{r \cdot v}$) nulla facta distinctione ὁ Ἀλέξανδρός φησιν ὡς δύο ὄντων — καὶ ἐπιδεικτικὸν τὸ τοιοῦτον κέκληται (op. cit., p. 330–332). Eadem in cod. 306, ff. 7^{v}–40^{v}; cf. Codd. Vatt. gr. I, p. 450–451.

3 (ff. 216–258^{v}) s. **Athanasii*** quaestiones ad Antiochum ducem (M. 28, 597–700).

4 (ff. 259–270^{v}) **Anastasii** πατριάρχου θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας ὅροι κατ' ἐπιτομὴν περὶ πίστεως, fere ut in capp. 2–3 Hodegi (M. 89, 52–88 D 5 προσθήκη προσώπου γνωρίζεται). Subsequitur (ff. 270^{v}–311) florilegium ordine alphabetico digestum codd. Coisl. 294 atque Vat. 491 ff. 105 ss. proximum; caput primum Περὶ τῆς νοερᾶς καὶ ἀσωμάτου φύσεως, seu de angelis; caput ult. Πῶς ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν.

Totum codicem exaravit ⟨Emmanuel Probatarius⟩; partes singulas (Menandro excepto) perlustravit, annotavit, correxit, nominis sui compendio (*M*^{t}) saepius addito Matthaeus Devarius, qui in calce f. 311^{v} haec adiunxit: *Sub M. Antonio Amulio Cardinale, bibliothecae Apostolicae praefecto. Matth. Deuarius eme(n)dabat. Anno M.D.LXVII* (cf. f. 215).

Tres partes ab ipso librario signatae necnon paginarum numero proprio auctae: [a] (ff. 1–121^{a}, fasciculi quaterniones ιε' et bifolium; [b] ff. 176–311, fasciculi quaterniones ιζ'; [c] ff. 122–175, fasciculi terniones novem primis subsequentis verbis directe scriptis distincti. Inter diversa chartae signa haec notavimus: equus circulo inscriptus superimposita stella sex radiorum, piscis circulo inscriptus (cf. Briquet 12419).

Notae ⟨Spaletti⟩ in f. 178^{v} imo, A. Mai in ff. 121^{v}. 176. 203^{v}.

Integumenti tabulae, corio nigro obductae, stemmata auro impressa exhibent Gregorii XIII et G. Sirleti card. bibliothecarii. In dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *728*.

729 (olim 499). Saec. XIV, chartac., mm. 270 × 220, ff. 179, linn. 25.

Ascetica varia.

Marci monachi opuscula (M. 65), hoc ordine: [1] (ff. 1–9^{v}) ⟨praecepta salutaria⟩ (= opusc. V; M. 1028–1049); subditur (ff. 9^{v}–10) dialogus seniorum de cogitationibus (Πῶς δεῖ εἶναι τὸν μοναχὸν ἐν τῷ κελλίῳ; v. Cromwell. 18, f. 28). [2] (ff. 10–16^{v}) de lege spirituali, περὶ μετανοίας τῆς πᾶσι πάντοτε προσηκούσης, ἧς τὴν δύναμιν οἱ πιστοὶ καὶ πρὸ τῆς ἐργασίας διὰ τοῦ βαπτίσματος ἔλαβον (= opusc. I; M. 905–929). [3] (ff. 16^{v}–23) de paenitentia λόγος δεύτερος (= opusc. III: M. 965–984) supplemento inserto ff. 20^{v}–21 inter vv. ἐργάζονται et Τὰ δὲ ῥήματα (977 A 6). [4] (ff. 23–33) de his qui putant se ex operibus iustificari (= opusc. II; M. 929–965). [5] (ff. 33–35^{v}) con-

sultatio intellectus cum sua ipsius anima (= opusc. VIII; M. 1104–1109). [6] (ff. 35^{v}–52) de baptismo (= opusc. IV; M. 985–1028). [7] (ff. 52–54) de ieiunio, λόγ(ος) η' περὶ ἐγκρατείας καὶ ταπεινοφροσύνης cod. (= opusc. IX; M. 1109–1117).

2 (ff. 54–59) de virtutibus et passionibus (inter opera s. Ephraem apud Assemanum III, p. 425–433 D 4 ἀξιωθείημεν καὶ ἡμεῖς εὐαρεστήσαντες); cf. cod. 721, ff. 55 ss.

3 (ff. 59^{v}–77^{v}) apophtegmata Patrum secundum alphabetum; inc. Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ἀντώνιος ὅτι Ἐκ τοῦ πλησίου (M. 65, 77 B 7), des. Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ὢρ τῷ ἀββᾷ Σισώῃ· νομίζω ἐὰν μὴ φυλάξῃ τὴν ἑαυτοῦ καρδίαν — εὑρὼν ἐν αὐτῷ τόπον καταβάλλει αὐτόν.

4 seniorum maximam partem Aegyptiorum paraeneses, hoc ordine (ff. 77^{v}–83) πρόλογος περὶ βίου καὶ ἀσκήσεως τῶν ἁγίων πατέρων (inc. Ὁ ὢν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεὸν Θεὸς Λόγος, des. καὶ φωνὴν καθαρᾶς ἀγαλλιάσεως, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ. ut in cod. Coisl. 108, ff. 3–8); (ff. 83–120^{v}) ipsorum seniorum instructiones, narrationes et exempla; inc. Εἶπε γέρων· ἐὰν γένηται ἀνὰ μέσον σου καὶ ἄλλου λόγος λύπης, des. (de Gregorio papa) τότε ἡ ψυχὴ αὐτοῦ τῶν δεσμῶν ἐλύθη.

5 (ff. 120^{v}–128) s. **Basilii** sermo de renuntiatione saeculi (M. 31, 625–648).

6 (ff. 128–138^{v}) **Hesychii presbyteri** capita XXIV inscripta Ἐκ τῶν κεφαλαίων τοῦ ἁγίου Ἡσυχίου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου μονῆς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς βάτ(ου), ἅπερ ἐγράφ(η) πρὸς Θεόδουλον; cf. cod. Vallicell. 67, ff. 260^{v}–269; capitum plura invenies apud M. 93, 1480–1544 (inc. Ἀληθινὸς ὄντως μοναχὸς οὗτός ἐστιν, des. καὶ ἐρωτικῆς ὑψώσεως μέχρις ἄγγελοι γένωνται, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.).

7 (ff. 138^{v}–139^{v}) interpretatio Ioh. 1, 1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος (inc. Τὸ τῆς ἀρχῆς ὄνομα πολυσήμαντόν ἐστιν); in fine (f. 139) citatur s. Basilius; (f. 139^{v}) versus iambici Θεὸς τὸ διττὸν ut in cod. 459 f. 274^{v}.

8 apophtegmata Patrum; pars prima (ff. 139^{v}–141) περὶ τοῦ πῶς δεῖ καθίσαι ἐν τῷ κελλίῳ fere ut in cod. 1599, ff. 278^{v}–280^{v}; pars secunda (ff. 141–142) de timore Dei et virtutibus, inc. Εἰ ὅλως ἀπαιτεῖται ὁ μοναχὸς τῆς τοιαύτης εὐχῆς, πῶς δύναται καὶ ἐν μέσῳ λαοῦ ταῦτα φυλάξαι, des. καὶ ὁ Θεὸς ἐνισχύει αὐτόν, αὐτῷ κ. τ. λ.; pars tertia (ff. 142–146^{v}) narrationibus praecipue constat, inter quas nominatur (f. 142) patricius quidam, (ff. 143^{v}–144. 146$^{r \cdot v}$) Arcadius archiep. Cypri, (ff. 144–145) Ptolemaeus (cf. Hist. laus. 27), (ff. 145–146) Chronius (cf. Hist. laus. 47), (f. 146$^{r \cdot v}$) Philentolus.

9 s. **Ephraem Syri** [1] (ff. 147–151^{v}) sermo paraeneticus de secundo

adventu Domini (Assemanus III, p. 152–159); [2] (ff. 152–157v) de patientia et consummatione huius saeculi (p. 93–102 C 6 εὔσπλαγχνε doxologia addita; cf. cod. 569, f. 184v); [3] (ff. 157v–173) de virtutibus et vitiis (Ass. I, p. 1–18), supplemento insiticio in ff. 164v, l. 3 ab imo — 170v, l. 9 (τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὸν — ἔρχεται γὰρ ἵνα εὐφράνῃ) post vv. μακρὰν ποιήσατε ἀφ' ὑμῶν (p. 14 B 2) ex exemplo turbato; [4] (ff. 173–175v) sermo compunctorius (Ass. I, p. 28–40) ex exemplo mutilo aut turbato, quod omittebat vv. ἀβάστακτος καὶ τὰ δάκρυα — νύκτα καὶ ἡμέραν (30 E 4–39 B 1); [5] (ff. 175v–179v) de paenitentia (Ass. I, p. 148–153); [6] (f. 179v) de compunctione; abrumpitur in vv. ἰδοὺ γὰρ περισπασμοὶ καὶ οἱ μετεωρισμοί (Ass. I, p. 154 B 6).

Codex humore et blattis laesus, saeculo praeterito sine decore refectus. Fasciculos complectitur duodeviginti quaterniones aut seniones alternis vicibus sese subsequentes; ultimus undecim tantum folia tenet. In fronte f. 1 ⟨manu Ioh. Tortelli⟩ *Collationes s(an)c(t)or(um) patru(m). non scribit(ur) auctor*; auctoris nomen supplevit ⟨L. Allatius⟩. In ff. 147 ss. notae latinae ad editionem Vossianam spectantes.

Syllabus anno 1550 posterior in principio cod. 779 perverse agglutinatus est (*Institutiones monasticae | et alia. | 499*).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

730 (olim 496). Saec. XIV, chartac., mm. 290 × 215, ff. 284, linn. 30.

Varia ascetica.

1 **Marci eremitae** [1] (ff. 1–7) de paenitentia (opusc. III; M. 65, 965–984) pluribus additis post M. 977 A 8 ἐργάζονται). [2] (ff. 7–12v) de lege spirituali, sine numeris (opusc. I; M. 905–929). [3] (ff. 12v–20v) de his qui putant se ex operibus iustificari, sine numeris (opusc. II; M. 929–965). [4] (ff. 20v–33v) de baptismo (opusc. IV; M. 985–1028). [5] (ff. 33v–43v) disputatio cum causidico, ἀντιβολὴ σχολαστικοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν ἀββᾶν Μάρκον ms. (opusc. VII; M. 1072–1101). [6] (ff. 43v–45v) consultatio intellectus cum sua ipsius anima (opusc. VIII; M. 1104–1109). [7] (ff. 45v–47) de ieiunio, περὶ ἐγκρατείας καὶ ταπεινοφροσύνης ms. (opusc. IX; M. 1109–1117). [8] (ff. 47–54) ⟨praecepta salutaria⟩ (opusc. V; M. 1028–1049). [9] (ff. 54–55) **Nicolai** epistola ad Marcum (M. 1052–1053). [10] (ff. 55–57v) eiusdem Marci περὶ παραδείσου καὶ νόμου πνευματικοῦ ut in cod. 694, ff. 190–193v.

2 **Macarii Aegyptii** [1] capita ἐκ τῶν αὐτοῦ λόγων παραφρασθέντα ὑπὸ τοῦ λογοθέτου τοῦ Μεταφραστοῦ. Capita α'–ιζ' (ff. 58–61) respondent opusculo, cui titulus Liber de perfectione in spiritu (M. 34, 841–852), capita

ιη'–λβ' (ff. 61–64v) libro «de oratione» (M. 853–865), capita λγ'–ξα' (ff. 64v–71) libro «de patientia et discretione» (M. 865–889), capita ξβ'–πγ' (ff. 71–76) libro «de elevatione mentis» (M. 889–908), capita πδ'–ριδ' (ff. 76–83v) libro «de caritate» (M. 908–936), capita ριε'–ρν' (ff. 83v–92v) libro «de libertate mentis» (M. 936–968). [2] (ff. 92v–97v) eiusdem capita alia XLV ὠφελείας πάσης πεπληρωμένα. Primum inc. Πᾶσα ἡ εὐαρέστησις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διακονία τῆς ψυχῆς, ultimum des. τὴν καλὴν ἀπόλλυσιν ἐργασίαν καταπροδιδοὺς ταύτην τῷ πονηρῷ. Sequuntur (f. 97v) quaestiones tres; in fine: τέλος τῶν κεφαλαίων τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου.

3 capita varia, quorum auctores hoc ordine sese subsequuntur: (f. 98r-v) Isaac, (ff. 98v–101) Bassianus, (ff. 101–102) Dorotheus [= doctrinae 19 et 20; M. 88, 1808–1812), (ff. 102v–103) Theodorus Studita, (f. 103r-v) Symeon iunior Theologus, (ff. 103v–105) ἐρωταποκρίσεις Ἰωάννου ἀσκητοῦ πρὸς τὸν ἅγιον Βαρσανούφιον (inc. Πῶς δεῖ ἡσυχάζειν ἐν τῷ κελλίῳ τὸν μοναχόν; Ἀπόκρισις. Τὸ μὴ ἔχειν μνήμην ἀνθρώπου το σύνολον ἐν τῷ κελλίῳ καθεζόμενον, des. οὐ βούλεται αὐτοῦ ἀποστῆναι οὐδὲ μικρόν; sequitur (ff. 105–111) narratio de Philemone anachoreta ut in cod. 710 ff. 155–169v.

4 (ff. 111v–116) **Symeonis metropolitae Euchaitorum** epistola ad Iohannem monachum; inc. Τρία μέρη λέγουσιν οἱ πατέρες ἔχειν τὴν λογικὴν ψυχὴν ἡμῶν, des. καὶ ἐνισχῦσαι εἰς τὸ ἅγιον αὐτοῦ θέλημα, αὐτῷ κ. τ. λ.

5 (ff. 116–117) **Isaiae abbatis** capita varia (= edd. 11. 13–19 apud M. 40, 1208–1212, duobus post 11 et 14 insertis). Subnectuntur (f. 117) sententiae Nili, ⟨Ioh.⟩ Carpathii, Evagrii.

6 (ff. 117–118) **Palladii** περὶ νήψεως, ἀπὸ τῆς κατὰ τῶν Βραχμάνων ἤτοι γυμνοσοφιστῶν λεγομένων ἱστορίας, nempe Ps.-Callisthenis itinerarii (III, 7–14) epitome; cf. Coisl. 83, ff. 326–342.

7 κεφάλαια διάφορα τῶν ἁγίων πατέρων, seu potius apophtegmata, quorum auctores hoc ordine sese subsequuntur: (f. 118r-v) Antonius [inc. Εἶπεν ὁ ἅγιος Ἀντώνιος ὅτι εἰσί τινες κατατρίψαντες: M. 65, 77 B 4]; (f. 118v) Arsenius, Longinus, Zenon; (ff. 118v–119) Isaias; (f. 119) Sisoes; (f. 119r-v) Rufus; (f. 119v) Poemen; (ff. 119v–120) senex; (f. 120) Abucara, Cronius, Matoes; (f. 120r-v) Isaias; (f. 120v) Agatho, Barlaam; (f. 121) Isidorus, Iacobus; (f. 121r-v) Poemen [des. ἐὰν ἐπερωτηθεὶς εἰπέ, εἰ δὲ μὴ σιώπα: M. 333 A 4].

8 (ff. 121v–143) **Diadochi Photicensis** de perfectione spirituali capita C (ed. Weis-Liebersdorf, Lipsiae 1912); om. vv. πλέον ὁ τοῦ μίσους δαίμων — ἀγαθὸς καὶ τοσοῦτον φησιν (p. 128, 7–130, 5).

9 (ff. 143–157) **Iohannis Carpathii** capita hortatoria C *πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς Ἰνδίας προτρέψαντας μοναχοὺς* (latine apud M. 85, 791–812); cf. cod. 653 ff. 194–206.

10 (ff. 157–159v) **s. Antonii** *τοῦ μεγάλου* capitula alia λβ′; inc. *Ανθρωποποιὸς ὀφείλει λέγεσθαι ὁ τοὺς ἀπαιδεύτους*, des. *ὑπὲρ πᾶσαν πολυτελεῖ θυσίαν ἀρέσκει τῷ Θεῷ, αὐτῷ κ. τ. λ.*

11 (ff. 159v–172) **s. Ephraem** de humilitate capita centum (Assemanus [gr. lat.] I, p. 299–334) ut in cod. 439, ff. 6–28.

12 (ff. 172–184v) **s. Maximi confessoris** * *κεφάλαια ἀσκητικὰ πράξεως εὐχῆς καὶ θεωρίας σμγ′* ut in cod. 703, ff. 54–69 (= Eliae ecdici Anthologium atque [f. 177 ss.] gnosticae sententiae).

13 **s. Nili** [1] (ff. 184v–185) *περὶ προσευχῆς* (inc. *Τέλος πασῶν ἐντολῶν προσευχή*, des. *διὸ καὶ ἀπρόσδεκτος*); [2] (f. 185r·v) *περὶ ἐργασίας νοὸς* (inc. *Τὴν ἀρχὴν τῆς κατὰ Θεὸν ὠφελείας ποιεῖσθαι*, des. *καὶ τῆς πάλαι δουλείας ἠλευθέρωσεν*); [3] (ff. 185v–186v) institutio ad monachos (M. 79, 1236–1240). Subnectuntur [4] (ff. 186v–189) eiusdem capitula brevia ex diversis operibus desumpta.

14 **Philothei** monachi Sinaitae [1] (ff. 189–195) de temperantia et oratione capita *τριάκοντα ὀκτώ*, quorum *λα′* priora eadem sunt atque cod. 658 ff. 30–41v; [2] (ff. 195–198) de mandatis Domini ut in cod. 658 ff. 72v–79v. Subsequuntur capita seu excerpta ascetica varia [1] (ff. 198–200) ex s. Ioh. Chrysostomo, [2] (f. 200r·v) ex s. Basilio.

15 (ff. 200v–203v) **s. Iohannis Damasceni** (?) de virtutibus et passionibus fere ut apud Ephraem opera (Ass. III, p. 425–431 C 4 *μὴ καλῶς καὶ θεαρέστως τὸ γενόμενον*); cf. codd. 721 f. 55 et 729 f. 54.

16 (ff. 204–206v) sententiae, responsa de virtutibus; citantur Andreas abbas (f. 206v), Athanasius abbas (ff. 205–206v), Cassianus (f. 206), Gregorius Nyssenus (f. 205), Iohannes Climacus (f. 204), Isaac (f. 206), Matoes abbas (f. 206v) Maximus confessor (f. 205), Miles abbas (f. 206v).

17 (ff. 206v–208v) **Nicephori monachi** de cordis custodia (M. 147, 945–948 A 10 *ἐπίβασις πρακτική. Ἔχομεν δὲ πρὸς ταῦτα καὶ γραφικὰς ἀποδείξεις βεβαιούσας τρανώτατα, τοὺς βίους τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν πάντων, ὅτι ἔργον ἦν τούτοις ἄπαυστον ἡ φυλακὴ τῆς καρδίας, εἴτε ἐν ἐρήμῳ ὄντες, εἴτε μετὰ πολλῶν διῆγον. Κατεμάθετε κ. τ. λ.* 960 B 2–966).

18 (ff. 209–212) **Symeonis theologi iunioris** methodus orandi, praecedentibus versibus *Ὅστις βούλεται — τὴν ἀγάπην* ut in cod. 710 ff. 169v–178. Subduntur quaedam [1] (f. 212r·v) s. Ioh. Damasceni de Trinitate (cf. de orth. fide I, 8), [2] (ff. 212v–213) Theophylacti Bulgariae in Ioh. 6, 27 (M. 123, 1296 A 13–1297 B 3); [3] (f. 213) s. Ioh. Chrysostomi (in Matth. 6, 7: M. 57, 309 *β′*).

19 (ff. 213–220) **Iohannis Cassiani** de sanctis patribus, *τοῦ ἀββᾶ Κασιανοῦ τοῦ Ῥωμαίου πρὸς Λεόντ(ιον) περὶ τῶν κατὰ τὴν Σκῆτιν ἁγίων πατέρων* ms., ut in cod. 431 ff. 203–217. Sequuntur sententiae (f. 220) eiusdem ⟨Cassiani⟩, Poemenis, senis; (f. 220v) Barsanuphii, libri Paterici.

20 *ἡ πραγματία* (!) *ὅλη καὶ ἡ ἄσκησις τοῦ ἀββᾶ Δωροθέου*, nempe [1] (ff. 221–224) ⟨Dorothei et Dosithei vita⟩ (ed. Brun apud Orientalia christiana XXVI, 2, p. 102–122), cui subsequuntur doctrinae (M. 88, 1617 ss.) hoc ordine [2] (ff. 224–230) doct. 1 ut in cod. 335 f. 122 inscripta, [3] (ff. 230–233) doct. 2, [4] (ff. 233–234v) doct. 3, [5] (ff. 234v–239) doct. 4, [6] (ff. 239–241v) doct. 5, [7] (ff. 241v–244v) doct. 6, [8] (ff. 244v–247v) doct. 7, [9] (ff. 247v–249v) doct. 8, [10] (ff. 249v–252) doct. 9, [11] (ff. 252–254v) doct. 10, [12] (ff. 254v–258v) doct. 11, [13] (ff. 258v–260v. 272r·v. 261) doct. 12, [14] (ff. 261–263v) doct. 13, [15] (ff. 263v–267v) doct. 14, [16] (ff. 267v–268v. 271) doct. 15, [17] (ff. 271r·v. 273r·v) doct. 16, [18] (ff. 273v–274v) doct. 17, [19] (ff. 274v–275v) doct. 18, [20] (ff. 275v–276) doct. 19, [21] (f. 276r·v) doct. 20, [22] (ff. 276v–278) epistolae 1–5. 7. 6. 8; alia inserta (f. 277r·v) inc. *Μὴ θαυμάσῃς, τέκνον, ἐν ὁδῷ ὢν* et des. *γαλήνην ἐν τῇ ψυχῇ σου εὐχαῖς τῶν ἁγίων αὐτοῦ, ἀμήν*, [23] (ff. 278–279v) doct. 22. In fine: *τέλος εἴληφε τοῦ ἁγίου Δωροθέου τὸ βιβλίον.*

21 (ff. 279v–280v) *διήγησις περί τινος ταξεώτου πάνυ ψυχικῇ ὠφέλιμος*, fere ut apud B. H. G. 1318. Subnectuntur (ff. 280v. 269–270v. 281r. 281v–282v) narrationes aliae quinque animae utiles. In fine (ff. 283v–284) manu paullo posteriore index libri, *ἐκλογαὶ διαφόρων πατέρων πάνυ ὠφέλιμοι τοῖς ἐντυγχάνουσι γνησίως.*

Fasciculi quiniones viginti octo atque binio unus in prima singulorum pagina ima notati; officinarum chartariarum signa: equi caput, campana circulo inscripta (Briquet 4167), crux graeca circulo inclusa (cf. Briquet 5468).

Codex fuit olim *Ἡσυχίου ἱερομονάχου τοῦ Χρυσολωρᾶ* (ff. 281v. 284v). F. 1 ⟨manu Ioh. Tortelli⟩ *Collationes Patrum*, inferius nota *31*. In tabula anteriore aversa libri positio antiqua *N̊ 31* (quem numerum obtegebat schedula chartacea notam *36* exhibens a nobis deglutinata et paullo dextrorsum seposita) *P° Plu*; inferius syllabus anno 1550 posterior: *Collationes diue(r)sor(um) pri|mum et alia alior(um)* | . *496*.

Integumentum ex corio obscuro saec. XVI, fibulis atque catena olim munitum; in dorso sillybus chartac. saec. XVII cum nota rubra *730*.

731 (olim 881). Saec. XIII-XIV, chartac., mm. 172 × 125, ff. 193 (+ 177^{a}), 2 coll. in ff. 40$^{r\cdot v}$. 54$^{r\cdot v}$. 65-71^{r}. 73-74^{r}. 89-90^{r}, linearum numerus varius.

1 Apophtegmata Patrum, orthographia vulgari digesta, *Διήγησις ψυχοφιλης καὶ ἀπὸφθέγματα τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν* cod. Narrationes necnon auctorum nomina hoc ordine comparent: (ff. 1–4) Zeno abbas; (ff. 4$^{r\cdot v}$) Petrus abbas discipulus Isaiae; (ff. 4^{v}-6) Isaias abbas; (ff. 6–7) Ioseph abbas (cf. M. 65, 229 *η'*); (ff. 7–11) Petrus disc. Isaiae; (ff. 11^{v}–12) Arsenius abbas; (ff. 12-19) Pior abbas; (ff. 19^{v}–23) Nilus abbas; subsequuntur (ff. 23–34) de eodem interlocutiones Iohannis et Sophronii (partim editae a Pitra, Iuris eccl. gr. I, p. 220–221), atque (ff. 34-40) epistola IV, 1 (M. 79, 544–552); (ff. 40–43) Elisaeus abbas; (f. 43$^{r\cdot v}$) Sara mater (M. 65, 420 B-C 11); (ff. 43^{v}–45) senex; (ff. 45–47) Hilario abbas; — *ἐρωταποκρίσεις* (f. 47$^{r\cdot v}$) de fornicatione, (ff. 47^{v}–49) de sacerdotio et sacerdotibus, (f. 49$^{r\cdot v}$) de psalmodia et ieiunio, (f. 49^{v}) de quiete in cella; — prosequuntur (ff. 49^{v}–50) senex; (ff. 50-53) Paulus simplex; (ff. 53-56) senex; (ff. 56-57) Sindonius abbas; (ff. 57–59) Nilus abbas; (ff. 59–60) de imagine s. Theodori, fere ut in ephem. « Oriens Christianus » III, 1903, p. 64–65 [XLIV]; (ff. 59–61^{v}) Serapio abbas; (ff. 61^{v}–62) miraculum Deiparae in Choziba (discrepat ab Anal. Boll. 1888, p. 360–370); (f. 62^{v}) Isaias abbas, (ff. 62^{v}–64) Thalalaeus abbas et Nilus; (f. 64$^{r\cdot v}$) Isaias abbas; (f. 64^{v}) Macarius abbas; (ff. 65–66) Isaias abbas; (ff. 66–67^{v}) senex; (ff. 67^{v}–68^{v}) de sacrificiis paganis et de sacrificio eucharistico, nominatur Zacharias patriarcha Hierosolymorum; de fornicatione et mollitie [a] (ff. 69-70^{v}; inc. *Οι λέγονταις καὶ γυναιξὶν καὶ παιδίοις σὺν καθεύδην*), [b] (ff. 70^{v}-72^{v}) de Eutropio eunucho (inc. *Єπὶ δεὶ εἶδεν ὁ διάβολος ὅτι ὁ μοναχός*, des. *καὶ μέχρι τελευτῆς μου ηὐχαριστήσω Χριστω κ. τ. λ.*); (ff. 72^{v}–73) senex; (ff. 73–75) Longinus abbas; (ff. 75^{v}-77^{v}) Eustathius abbas *ὁ τραπεζίτης*; (ff. 77^{v}-79) Isaias abbas; (ff. 79-81) Paulus simplex; (ff. 81-84^{v}) Paulus cappadox (cf. Everg. II, 243); (ff. 84^{v}–90^{v}) Isaias abbas; (ff. 90^{v}–93) Nilus abbas. — In calce f. 93: *ἐγράφη δὲ ἐν ἔτη ςψμγ' ἰνδ. η'* (= 1234–5); subnectitur nota brevis *περὶ θεμελίου τοῦ φέγγου*, unde Vogel-Gardthausen commenti sunt librarium quemdam fuisse, cui nomen *Θεμέλιος ὁ Φέγγος* (*Die Schreiber*, p. 129). Subduntur preces nocturnae ex Officio desumptae: [1] (ff. 93^{v}–94) oratio Ezechiae prophetae, [2] (f. 94$^{r\cdot v}$) oratio Manassae, [3] (ff. 94^{v}–95) oratio *τοῦ μεσανυκτικοῦ* (*Ἐκ τοῦ ὕπνου* = Horologium, ed. Romae 1876, p. 2), [4] (f. 95$^{r\cdot v}$) *ἀλλὴ εὐχὴ* (*Σὲ εὐλογοῦμεν*; cf. op. cit., p. 15), [5] (f. 95^{v}) *ἀλλὴ εὐχὴ* (*Τριὰς ἄναρχε*; cf. Dmitrieskij, *Εὐχολόγια*, 1901, p. 36), [6] (ff. 95^{v}–96^{v}) oratio s. Martiniani, quae dicitur (cf. Goar, Euchologium, p. 703–704), [7] (f. 96^{v}) oratio *Καὶ νῦν ἐπὶ τὸ μέσον* (Dmitrieskij, p. 63).

2 (ff. 97-166^{v}) testamentum XII Patriarcharum (ed. R. H. Charles, Oxonii, 1908).

3 (ff. 167–172) s. **Athanasii Alexandrini** * de Melchisedech (M. 28, 525–529); inc. *Μελχὶ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησεν δύο υἱοὺς* fere ut in cod. Colbertino.

4 officia varia liturgica, hoc ordine [1] (ff. 173–177^{av}) 8 dec., in s. Annam et s. Patapium (cf. Menaea, ed. Romae II, 1889, p. 418–428); [2] (ff. 177^{av}–182) canon in Magnam Parasceven (*Θέλω σου τὸ πλάσμα*: ed. *Roma e l'Oriente* V, p. 307–313, paucis additis); [3] (ff. 182^{v}–185^{v}) 5 aug. *στιχηρὰ προεόρτια* Transfigurationis (inc. *Δεῦτε θεοφρόνως ἅπαντες ὕμνον*); [4] (ff. 186–188) officium agentis animum (Goar, Euchologium, p. 585-587); [5] (ff. 188–191^{v}) canon paracleticus *Σὲ τὸν πανάγαθον λόγον ἐκδυσωπῶ* (*Ωρολογιον* ed. Romae 1772, p. 207–213); [6] (ff. 191^{v}–193) canon mediae noctis *Ακατάληπτε θεὲ ὁ ὑποδείξας*, qui desinit abrupte in od. *ζ'*. *Πάντων θεὲ πάντων κύριε ὁ ἐγείρας με νυκτὸς ἐν μέσω.*

Partes quattuor in unum compactae. Prima constat ff. 1–96 hodie sine notis, linn. 25-39; f. 93 nota ann. 1234–5 superius memorata. Secunda (ff. 97–166) fasciculos complectitur *θ'* quaterniones, excepto tertio ternione; linn. 25. Tertia foliis 167-172 conficitur; linn. 18. Quarta denique ff. 173 ss. respondet, linn. 29. In spatiis vacuis ff. 166^{v}–167 epistola Ioh. Raithuensis ad Iohannem Climacum (M. 88, 624–625) manu posteriore perscripta; alia sine pretio in ff. 172^{v}–173.

F. 1 summo ⟨manu Ioh. Tortelli⟩ indiculus nunc fere consumptus: *Collati⟨ones s.⟩ P⟨atrum⟩*; praecedit folium additicium, cui agglutinatus est syllabus anno 1550 posterior: *Collationes Patru(m).* | *et alia.* | *881.* Foliis nonnullis madore inquinatis necnon blattarum morsu laesis, solutae sunt compagines et instauratae, paginae charta translucida refectae vel etiam omnino contectae.

Integumentum ex corio rubro obscuro. In dorso stemma Pii IX.

732 (olim 495). Saec. XI, membran., mm. 257 × 200, ff. 179, linn. 29.

1 (ff. 1–139) Apophtegmata Patrum secundum auctorum ordinem alphabeticum, fere ut in M. 65, 76 A 6-440 A 13; perierunt [a] prologus, primo folio deperdito; [b] vv. *ἔρχεται μία ἑταιρὶς κολακεύειν — ἐκάθητο* [Ioh. Colobus] *ἐν τῇ ἐρήμῳ* (M. 168 C 10–204 C 5) fasciculis duobus effluxis post f. 39^{v}; [c] vv. *καὶ οἱ ἄνθρωποι ἔλεγον — λέγει ὁ ἀδελφὸς τῷ γέροντι* (M. 244 B 9–249 A 2) foliis duobus avulsis post 58^{v}; [d] vv. *αὐτοῦ ἐστι σιωπᾶν — κατενεγκεῖν τὸ δένδρον* (M. 332 B 11–333 C 14), folio uno post 94^{v} desiderato. Ultimum dictum (f. 139) *Єἶπεν ὁ ἀββᾶς Ὧρ τῷ ἀββᾶ Σισόῃ· νομίζω ὅτι ἐὰν μὴ φυλάξῃ*

— *ἕως τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ*. Inscriptio § 14 de abbate Mose ut in cod. Colbertino (M. 288 n. 34); f. 111^{v} scholion in *ἀψήφιστον* (M. 373 B 1).

2 (ff. 139^{v}–179^{v}) *ἀποφθέγματα τῶν ἁγίων γερόντων* (ed. ex cod. Coisl. 126, ff. 158–201, F. Nau, *Histoire des solitaires égyptiens* apud *Revue de l'Orient chrétien* 1907, p. 48–68, 171–181, 393–404; 1905, p. 409–414; 1908, p. 47–52, 269–278); fasciculo uno post f. 172^{v} deperdito desunt vv. *σήμερον ἕως οὗ χορτασθῆτε* (*R. Or. chr.*, 1908, p. 52 l. 6) — *κατὰ διάνοιαν ἐξεπόρνευσαν* (p. 269, l. 7 ab imo); abrumpitur in vv. *ὅπου δ' ἂν ἀπέχηται πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ ἔρ[χεται* (1908, p. 278, l. 4).

Codex accurate descriptus, temporis iniuria laesus atque perturbatus, anno 1919 instauratus. Complectebatur fasciculos saltem *κϛ'* quaterniones in prima cuiusque pagina ima dextrorsum signatos; perierunt fasciculi primi folium primum, fasciculi *ϛ'* et *ζ'* post f. 39^{v}, folia duo post f. 58^{v}, folium unum post f. 94^{v}, fasciculus *κε'* post f. 172^{v}, folium aut folia quae 179 sequebantur.

F. 1 summo manu post. *πατ(ερικον?)*, f. 179^{v} imo: *ἥσιν τα φύλα του πατερικοῦ ρϘγ*.
Folia singula typis recens signata.

In tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartac. saec. XVII cum nota rubra *432*. Fibularum vestigia.

733 (olim 880). Saec. XIV, chartac., mm. 218 × 142, ff. 361 (+ $2^{a\cdot b}$. 169^{a}. 231^{a} vacuum), linn. 19–20. In duas partes dispertitus (II = 171 ss.).

Varia ascetica.

1 Excerpta ex libro cui titulus « Evergetinus », hoc ordine: (ff. 1–35) ex libro I; folio primo necnon parte superiore folii secundi avulsis inc. mut. *⟨ἔλ⟩εγον περί τ⟨ινος γέροντος ὅτε⟩ ἔλεγον αὐτῷ* (ed. Dem. Takos, Athenis 1900, p. 19, col. ext., l. 2 ab imo = cap. 2); — (ff. 35–62) ex libro II, *συλλογὴ ἐκ τοῦ δευτέρου Εὐεργετινοῦ* cod., cap. 1–40 (ed. cit., p. 187–312, col. int.); — (f. 62–110) ⟨ex libro IV⟩.

2 (ff. 110-120^{v}) **Ammonae abbatis** *λόγος ὠφέλιμος* (ed. F. Nau, Patr. Orient., XI, 1915, p. 458–471, 5 *μὴ συγχώρει ἀκούειν κατά τινος* |).

3 (ff. 121–136) sermo ad monachos de renuntiatione et iudicio; inc. mut. | *σασθαι. ὁ γὰρ μὴ ἀποτασσόμενος πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ*, des. *ὁ Κύριος τῆς δόξης φυλάξῃ τὰς ψυχὰς ἡμῶν, ὁ Κύριος τῆς δόξης μεθ' ὑμῶν, ὁ βασιλεύων κ. τ. λ.* In fine quaedam ex Actibus Petri Apostoli (canis loquens; cf. L. Vouaux, *Les Actes de Pierre*, Parisiis, 1922, p. 288 ss.).

4 (ff. 136–138^{v}) narratio perutilis de abbate Nilo, auctore Theodoro abbate Byzantino (inc. *Διηγήσατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Θεόδωρος ὁ Βυζαντεὺς ὅτι ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἀββᾶν Νεῖλον*, des. *δαίμονες χαίρουσι, καὶ ἡμεῖς κενοδοξοῦντες κολαζόμεθα*.

5 (ff. 138^{v}-143) praecepta evangelica et apostolica; inc. *Περὶ ἀκτημοσύνης εἶπεν ὁ Κύριος*, des. *λαβὼν ἰάσατο*. Subnectuntur [1] (ff. 143–147) seniorum sententiae, quarum prima *Εἶπε γέρων· Ἐὰν γένηται ἀνὰ μέσον σου* (*Rev. de l'Orient chrétien*, 1909, p. 362 nº 232), ultima *Εἶπε γέρων ὅτι εἰ ἐνεδέχετο* (*op. cit.*, 1908, p. 48 nº 136); [2] (ff. 147–154) sententiarum ecloge (inc. *Ἡ τῶν ἀληθινῶν χριστιανῶν πίστις χωρὶς τῶν ἔργων*, des. *εἰσήνεγκε τὸν θάνατον εἰς τὸν κόσμον*); [3] (ff. 154–169) *διάκρισις τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως* (inc. *Τῶν πραγμάτων τὰ μέν εἰσι κυρίως καλά*, des. *πᾶς καιρὸς ἐπιτήδειος*); auctores varii citantur; [4] (ff. 169–187^{v}) senioris narratio, *Γέρων τις ἐκαθέζετο εἰς τὸν κόλπον τοῦ μακαρίου Ἀντωνίου* (cf. *Rev. de l'Orient chrétien*, 1903, p. 99–100), aliis sententiis ff. 188–189^{v} additis.

6 (ff. 189^{v}–193) s. **Basilii** sermo de ascetica disciplina (M. 31, 648-652) et eiusdem (? f. $193^{r\cdot v}$) *νουθεσία πρὸς τοὺς νέους* (inc. *Μάθε σὺ ὁ μονάζων καὶ πιστὸς ἄνθρωπος*).

7 (ff. 193^{v}–199) **Isaac Syri** sermo *θ'* (ed. Athen. 1895, p. 32–36: sermo 7).

8 (ff. 199–212) **Symeon iunior theologus** sermo *περὶ ἀρχῆς βίου*. Inc. *Πᾶς ἄνθρωπος ὁ ἄρτι τῷ κόσμῳ καὶ τοῖς ἐν κόσμῳ*, des. *πάντας τοὺς πλησιάζοντάς σοι καὶ ἐντυγχάνοντας καὶ δοξάζων Θεὸν κ. τ. λ.* (cf. Cromwell. 6, f. 265).

9 (ff. 212^{v}–218) s. **Ephraem** quod non oporteat ridere (Assemanus, I, p. 254–257 F 5).

10 (ff. 218–231^{v}) s. **Iohannis Chrysostomi** * *εἰς τὸν μάταιον βίον τοῦτον πρὸς ὠφέλειαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν*, fere ut apud M. 60, 735–738: de salute animae; cf. Ephraem, de paenitentia (Assemanus III, p. 308 ss).

11 (ff. 232–247) **Philothei** monachi, *τοῦ ἁγίου Φιλοθέου* ms., de mandatis Domini; usque ad f. 243^{v}, l. 7 cum cod. 658 ff. 72^{v}–79^{v} concinit, quae sequuntur (*Θὲς τοιγαροῦν τὸν νοῦν σου — ἔθνη ἀμέτρητα καὶ πλῆθος γενεῶν προήχθη*) habet propria.

12 praecepta necnon excerpta varia ex diversis auctoribus collecta, quorum ordinem enarramus: [1] (ff. 247–250^{v}) s. Ioh. Chrysostomi (?) ep. ad monachos (inc. *Ὁ θεῖός φησιν ἀπόστολος Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε*, cf. cod. 658 f. 101); (ff. 250^{v}–252) eiusdem ⟨de vigilantia⟩ (inc. *Εἰ βούλει μαθεῖν ἀγρυπνίαν*); (ff. 252–253^{v}) s. Basilii loci duo; — [2] *περὶ τοῦ κατὰ διάνοιαν ἀμετεωρίστου*, nempe eiusdem Basilii loci plures (ff. 253^{v}-259; duo priores ex regg. fus. tract. 5 et 6 desumpti) et (f. $259^{r\cdot v}$) duo s. Gregorii Nazianzeni; — [3] (ff. 259^{v}–278) **Nicephori monachi** de cordis custodia (M. 147, 945–966); — [4] (ff. 278–283^{v}) s. **Athanasii**, ex syntagmate doctrinae

(*Φυλακτέον μὴ δίλογον εἶναι — τούτῳ γε μὴ συναστρέφου*: M. 28, 837 A 10–845 A 15 nonnullis discrepantibus; cf. P. Batiffol, apud *Studia patristica* II, 1890, p. 116–160); — [5] (ff. 283v–294) *τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ μεγάλου* * ⟨de disciplina monastica⟩, revera praecepta (f. 287v *περὶ ὑπακοῆς*, f. 288v *περὶ θελήματος*, f. 288v *περὶ ἁπλότητος*, f. 292 *περὶ φρονήσεως*, f. 292v *περὶ διακρίσεως*); inc. *Τὸ τελειότατον ἔργον τῆς ἀσκητικῆς πολιτείας*, des. *ὁ Θεὸς τοῦτο ἐν ἰδίῳ καιρῷ ἐχαρίζετο*. Citantur Basilius et scala Paradisi.

13 (ff. 294–300v) *διήγησις τοῦ θαύματος τοῦ — Μακαρίου τοῦ Ἀλεξανδρέως περὶ μνείας κοιμηθέντων*, nempe Macarii sermo de exitu animae, fere ut in M. 34,385–392.

14 (ff. 300v–305) de monachae matre in infernum detrusa (Everget., I, p. 38–39); sequuntur loci duo s. Basilii (ff. 305v–310v), s. Ephraem (ff. 310–311v).

15 s. **Ioh. Chrysostomi** [1] (ff. 312–335) sermo de pseudoprophetis * (M. 59, 553–568; nonnulla omittit noster); [2] (ff. 335–338) in s. Philogonium, ut in ed. Matthaei (B. H. G. 1532), nempe laudationis pars ultima paucis praemissis verbis (*Ἑορτὴ μέλλει προσελαύνειν — Χριστοῦ γέννησις. Καὶ γὰρ ἐγὼ*: M. 48, 753, l. 10 ab imo; des. *ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ*: 754, l. 3 ab imo). Sequuntur excerpta quinque, nempe [a] (f. 338) ex s. Basilio, [b] (ff. 338–346v) ex libro ascetico quodam (*ἐν βιβλιδαρίῳ*) de iudicio animarum, [c] (ff. 346v–348) ex libro Gerontico (Everg. I, 37; ed. cit. I, p. 138), [d] (ff. 348–349) ex s. Dorothei doct. 1 (M. 88, 1636 B 3–1640 D), [e] (f. 349r-v) interrogatio ad senem de humilitate. In fine: *πλήρωμα πάντων*.

16 (ff. 350–353) ex vita Isaiae inclusi *περὶ λειτουργιῶν*, ut in cod. Regin. 57 ff. 478–479 (Catal. codd. hagg. graec., p. 237); subnectuntur [a] (ff. 353–354v) fragmentum ex historia monachorum Aegyptiorum depromptum (de magistriano; ed. Nau, *Rev. de l'Or. chrét.*, 1907, p. 171–172); [b] (ff. 354v–356) ⟨**Nicephori**⟩ **Blemmydae** *περὶ τῆς τῶν ἀσκητῶν τροφῆς* (inc. *Ἅπαξ τῆς ἡμέρας τράπεζα*, des. *ἀποστολικὸς κανὼν οὐκ ἀνατραπήσεται*); [c] (ff. 356–357) ⟨**Theodori Studitae?**⟩ didascalia (inc. *Ὁ χριστιανός, μᾶλλον δὲ ὁ μοναχός*, des. *οὔτε κακοπάθεια, οὔτε ἄλλο τι*); [d] (ff. 357–358) ⟨praecepta quinque ad christianos pertinentia⟩ (inc. *Ὀφείλει δὲ τούτοις ἀεὶ τοῖς πέντε πᾶς χριστιανὸς*, des. *ἄλλως δὲ σωτηρία οὐκ ἔστιν*), addita s. Petri sententia; [e] (ff. 358v–361v) scolastici cuiusdam dialogus de Deo, ad Symeonem theologum (inc. *Τί ἦν ἐν τῷ κόσμῳ πρὸ τοῦ τὸν κόσμον γενέσθαι*, des. *μάταιοι ἡμῖν διαλογισμοί*: latine apud M. 120, 709–712 B 8).

Codex attritu manuum necnon humore atque blattarum morsu laesus, laciniis nunc croceis sine arte refectus. Constat fasciculis quadraginta septem in prima et ultima singulorum pagina signatis, quaternionibus (si excipias 30 et 46 terniones et 47 binionem),

quos descripserunt librarii tres ni fallor sese excipientes (cf. ff. 13v–14. 15v–16. 21v–22. 33v–34. 37v–38. 349v–350). Perierunt folium primum, duo post 120v. Officinarum chartariarum signa: aquila (cf. Briquet 76), bos (cf. 2748–2752), circuli duo linea recta in crucem desinente divisi et coniuncti (cf. 3195).

F. 361v manu saec. XV: *petitiones fratru(m) p(ro)* ... | *Lucianus xama manu p(ro)pr(ia) p(er) d. XI.* In f. 1 syllabus anno 1550 posterior: *Admonitiones S(anc)tor(um)* | *Patrum. et alia.* | . *880.*

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

734 (olim 832). Ann. 1290–1291 (f. 282v), membran., mm. 200×140, ff. II (add.) 288, linn. 24.

1 s. **Iohannis Climaci** [1] scala Paradisi (M. 88) scholiis aucta: (ff. 11v–22) gradus 1; — (ff. 22–26) gradus 2; — (ff. 26–31) gradus 3, addito (ff. 31v–33) tractatu de insomniis quae fugam saeculi sequi solent (M. 669–672); — (ff. 33–71v) gradus 4; — (ff. 71v–85v) gradus 5; — (ff. 85v–89v) gradus 6; — (ff. 89v–102) gradus 7; — (ff. 102–108v) gradus 8; — (ff. 108v–111) gradus 9; — (ff. 111–114) gradus 10; — (ff. 114–115v) gradus 11; — (ff. 115v–117) gradus 12; — (ff. 117–119v) gradus 13; — (ff. 119v–126) gradus 14; — (ff. 126–145) gradus 15, cui praeponitur ⟨prooemium sermonis de corporibus⟩; — (ff. 145–146) gradus 16; — (ff. 146–147v) gradus 17; — (ff. 148–150v) gradus 18; — (ff. 150v–152) gradus 19; — (ff. 152–154v) gradus 20, qui procedit usque ad vv. *ἀπιστίας θυγάτηρ δειλία* (M. 945 B 6); — (ff. 154v–156) gradus 21, inc. *Δειλία ἐστὶ νηπιῶδες* (ib.); — (ff. 156–162v) gradus 22; — (ff. 162v–167) gradus 23, addito (ff. 167–170v) tractatu de inexplicabilibus blasphemiae cogitationibus (M. 976–980 B 5 *εὐχαριστῶν τῷ Θεῷ*); — (ff. 170v–174) gradus 24; — (ff. 174–187) gradus 25; — (ff. 187–207) gradus 26; des. *πτῶσιν τοῦ σώματος καὶ εἰκότως* (M. 1036 C 8); subsequuntur (ff. 207–222) tractatus de discreta discretione (M. 1056–1076 A 6 *πρόβλημα καὶ δυσεύρητον*), atque (ff. 222v–228) graduum superiorum brevis enumeratio (M. 1084–1092); — (ff. 228–232v) gradus 27, addito (ff. 232v–242v) tractatu de differentia et discrimine religiosae solitudinis; — (ff. 243–252) gradus 28; — (ff. 252–255v) gradus 29; — (ff. 255v–260) gradus 30, cui subduntur [a] (f. 260r-v) brevis adhortatio (M. 1160 D–1161 A), [b] (f. 261) scala seu capitum tabula ordine retrogrado, [c] (ff. 261v–262) *ἡρωϊκὸν πόνημα προσγράφω τόδε οἰκτρὸς μοναχὸς ἱερεὺς Ἰασίτης*, nemper versus triginta tres politici; inc. *Ὕδατος ἀθανάτοιο ἀείρροον ἐνθαδὶ χεῦμα*, des. *γαῖαν ἀφεὶς ἰδ' ἅπαντα πολύστονα πήματα γαίης*. [2] (ff. 262–282v) liber ad Pastorem (M. 1165–1208).

Praecedunt [a] (ff. 1–2) Iohannis Rhaitheni epistola ad Ioh.

Climacum (M. 624 625), [b] (ff. 2–4) s. Iohannis Climaci responsum (M. 625–628), [c] (f. 4) epigramma *'Εσκόπησεν* (M. 628 CD), [d] (ff. 4–10) vita s. Iohannis auctore Daniele Raitheno (M. 596–608 A 1 *λέγω τάδε*), scholiis aucta, quorum primum in *ἀνείδεον* (M. 596 A 15), [e] (ff. 10–11) praefatiuncula et *πίναξ* (M. 629–630). Marginibus adscripta sunt ab ipso librario scholia nonnulla; primum in 632 C 7 *σκυθρωπῇ* (*Τὴν ταπεινοφροσύνην λέγει*, cf. M. 645 A), ultimum in 1204 C 4 *ἀμαυροτέρῳ* (*"Ο καὶ ἀλλότριον εἶναι μοι δοκεῖ, ἀλλ' οὐ τῆς τοῦ μεγάλου διανοίας*).

2 temporum computus; post tabulam (f. 283) sequuntur methodi ad inveniendum: (f. 283^{v}) lunae cyclum et radicem, (ff. 283^{v}–284) lunae aetatem; (f. 284) solis cyclum; (f. 284$^{r\cdot v}$) indictionem; (f. 284^{v}) pascha legale; (f. 285$^{r\cdot v}$) carnisprivium; (f. 285^{v}) ieiunium ss. Apostolorum; (ff. 285^{v}–286) lunae, solis, indictionis, mensium initia; (f. 286) hebdomadis dies; (f. 286$^{r\cdot v}$) pascha christianorum. — De eodem argumento quaedam brevia addidit manus alia in ff. 286^{v}–287; in ff. 287^{v}–288 methodus ad investigandum quot horas luna singulis noctibus luceat (inc. *Χρὴ ἀπονέμειν τῇ α' τοῦ φέγγους δ'*, des. *πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ αὔξους*).

Subscriptio (f. 282^{v}): *'Ετελειώθη σὺν Θεῷ ἁγίῳ ἡ παροῦσα βίβλος τῆς θείας καὶ ἱερᾶς κλίμακος διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ εὐτελοῦς ἐν μοναχοῖς Βαρνάβα, ἐξ ἐπιτροπῆς καὶ κόπου καὶ ἐξόδου τοῦ τιμιωτάτου ἐν ἱεροδιακόνοις μοναχοῦ κῦρ Νικοδήμου* (litt. quattuor erasae) *ἐν ἔτει τῷ ,ςωϘθ' ἰνδ. δ'. Οἱ ἀναγινώσκοντες κ. τ. λ.* (cf. Batiffol, *L'abbaye de Rossano*, p. 92).

Fasciculi triginta sex accurate descripti, in ultima singulorum pagina ima notati, quaterniones si excipias *κα'* foliorum septem et ultimum foliorum novem. Ipsius scribae correctiones adhibito siglo *γρ* (ff. 4. 41. 43^{v}. 50^{v}. 57. 79^{v}. 114. 223^{v}. 266. 269), manus posterioris glossulae (ff. 22^{v}. 24. 46. 50. 50^{v}. 56. 57^{v}. 60. 115^{v}. 117^{v}).

F. II sententiae plures orthographia styloque rudibus inscriptae; f. 288^{v} versus lingua graecitatis infimae in transversum exarati.

F. II^{v} manu saec. XV: *Climax p(er)pulcher*; f. I manu alia saepius signata: *Epistola vita patru(m) doctrina.* | *Lucianus xama manu p(ro)pr(ia)* | *p(er) d. iii 3 v* (?); f. I^{v} adhaeret syllabus anno 1550 posterior: *Io. Abbatis cognome(n)to* | *Raiti et Climaci opus et alia* | . *832.* In sectura inferiore libri clausi *ΚΛΙΜΑΣ.*

Integumentum ex corio rubro; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *734.* Fibularum vestigia.

735 (olim 833). Saec. XIV (ff. 1–198 ann. 1331: f. 190), chartac., mm. 225 × 150, ff. I (add.). 331 (+ 190^{a}. 301^{a}. 318^{a}), linearum numerus varius.

1 **s. Iohannis Climaci** [1] scala Paradisi (M. 88), hoc ordine: (ff. 7^{v}–14) gradus 1; — (ff. 14–16^{v}) gradus 2; — (ff. 16^{v}–20) gradus 3, addito (ff. 20–21) tractatu de insomniis quae fugam saeculi sequi

solent (M. 669–672); — (ff. 21–48) gradus 4; — (ff. 48–58) gradus 5; — (ff. 58–61) gradus 6; — (ff. 61–69) gradus 7; — (ff. 69–73^{v}) gradus 8; — (ff. 73^{v}–75) gradus 9; — (ff. 75–77) gradus 10; — (ff. 77–78) gradus 11; — (ff. 78–79) gradus 12; — (ff. 79–80^{v}) gradus 13; — (ff. 80^{v}–85) gradus 14, cui subnectitur (f. 85$^{r\cdot v}$) prooemium sermonis de corporibus (M. 886); — (ff. 85^{v}–98) gradus 15; — (f. 98$^{r\cdot v}$) gradus 16; — (ff. 99–100) gradus 17; — (ff. 100–102) gradus 18; — (ff. 102–103) gradus 19; — (ff. 103–104^{v}) gradus 20, qui des. *λέγειν βεβίακεν* (M. 941 C 10). *Εἰ μὲν ἐν κοινοβίοις — ἀπιστίας θυγάτηρ δειλία* (init. gr. 21: M. 945 B 1–6); — (ff. 104^{v}–105^{v}) gradus 21, inc. *Δειλία ἐστι νηπιῶδες* (M. 945 B 6); — (ff. 105^{v}–110) gradus 22; — (ff. 110–113^{v}) gradus 23, addito (ff. 113^{v}–115^{v}) de inexplicabilibus blasphemiae cogitationibus (M. 976–980); — (ff. 115^{v}–118^{v}) gradus 24; — (ff. 118^{v}–127) gradus 25; — (ff. 127–140^{v}) gradus 26 (des. *τοῦ σώματος καὶ εἰκότως*: M. 1036 C 8), cui subnectuntur (ff. 140^{v}–151) tractatus de discreta discretione (M. 1056–1076 A 6 *τὸ πρόβλημα*) atque (ff. 151–155) graduum superiorum brevis enumeratio (M. 1084–1092) sub inscriptione *ὧδ' ἐστὶ πλήρωμα τοῦ κατὰ πλάτος λόγου, λοιπὸν καθ' ἑξῆς σύντομος πάντων φράσις. 'Ιωάννου τοῦ Σιναίου ὄρους ἀνακεφαλαίωσις τῶν προειρημένων λόγων*; — (ff. 155–158) gradus 27, addito (ff. 158–159^{v}. 191–196) de differentia et discrimine religiosae solitudinis (M. 1105–1117); — (ff. 196–198. 160–163^{v}) gradus 28; — (ff. 163^{v}–166) gradus 29; — (ff. 166–169) gradus 30, cui subduntur (f. 169^{v}) graduum scala ordine retrogrado atque (f. 170^{v}) adhortatio *'Αναβαίνετε ἀναβαίνετε* (M. 1160–1161). In principio leguntur [a] (f. 1) prologus *Τοῖς ἐν τῇ βίβλῳ* (M. 628 CD); [b] (f. 1$^{r\cdot v}$) libri *πίναξ* atque [c] (ff. 1^{v}–2) *προοίμιον εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς βίβλου 'Εσκόπησεν* (M. 629), [d] (ff. 2–5) vita s. Iohannis ⟨auctore Daniele⟩ (M. 596–608 A 1 *λέγοντα τάδε*), [e] (ff. 5–6) epistola Ioh. Rhaitheni ad Iohannem Climacum (M. 624–625) et [f] (ff. 6–7^{v}) Iohannis Climaci responsum (M. 625–628). [2] (ff. 170^{v}–185) liber ad pastorem (M. 1165–1208). In fine versus quattuor: *Τέλος εὐχρηστον τῆς βίβλου βλέπων μέρωψ τέλος λάμβανε τῶν κακῶν καθ' ἑκάστην ἔργον γάρ ἐστιν φέριστον ἐν ἀνθρώποις κακῶν ἀποχὴ καὶ καλῶν εὐπραγία.*

2 (ff. 185^{v}–188^{v}) *ἐκ τῆς ἰνδικῆς ἱστορίας ἤτοι αἰθιοπικῆς ὁμιλία ὠφέλιμος τοῖς προσέχουσιν*, nempe opusculum breve de vita christiana et oratione; inc. *Δέον ἐστὶ παντὶ τῷ πιστεύσαντι ὥσπερ προσῆλθε Θεῷ*, des. *ὄντως μακαριώτερον ἢ ὑψηλότερον.*

3 (ff. 188^{v}–190) *λόγος ἕτερος περὶ μοναχικῆς πολιτείας*, qui inc. *"Εργον τοῦ μοναχοῦ ἀνάγνωσις καὶ μελέτη τῶν θείων γραφῶν*, des. *μετὰ δακρύων εὔχεσθαι καὶ ἀπαλλαγήσῃ τοῦ πάθους.*

4 s. **Maximi** capitum de caritate (M. 90, 961–1073): (ff. 199–205) centuria 1; sunt revera capita 99 in quorum fine adnotatur: *Χρὴ γινώσκειν ὅτι τοῖς ϟθ′ κεφαλαίοις συναριθμούμενον καὶ τὸ προοίμιον πληροῖ τὴν ἑκατοντάδα*; — (ff. 205–214) centuria 2; — (ff. 214–222) centuria 3; — (ff. 222–229) centuria 4.

5 s. **Nili** * [1] (ff. 229–237) de oratione capita *ρνγ′*, omisso prologo (M. 78, 1168 ss.), hoc ordine: cap. 1–79 (*α′-οθ′*). 80–111 (*ρ′-ρλ′*). 112–139 sine numeris. 141. 142. 146–152, additis aliis sex in f. 237$^{r\cdot v}$; [2] epistolae variae, scilicet (f. 237^{v}) III, 295, 256, 304, 305, (ff. 237^{v}–238) 306, 307, 309–311; (f. 238$^{r\cdot v}$) IV, 60; (f. 238^{v}) III, 281, 283, (ff. 238^{v}–239) III, 315, (f. 239) 259, 321, 164; (f. 239$^{r\cdot v}$) ⟨de malignis cogitationibus cap. 14⟩ (M. 1216); (f. 239^{v}) ep. III, 175, (ff. 239^{v}–240) III, 189, (f. 240) III, 238; [3] (ff. 240–241^{v}) *κεφάλαια ὡραῖα νηπτικὰ* ⟨*λε′*⟩; inc. *Πάντα μὲν ὁρᾷ ὁ Θεός*, des. *οὐδὲν ὠφελήσῃ προσευχόμενος*. Sequuntur (f. 241^{v}) versus duodecasyllabi 18 (*Πρᾶξις νοερὰ τῶν ἁγίων πατέρων — τὰ δεξιᾶ τε καὶ εὐόνυμα πάντα*).

6 Hesychii presbyteri de temperantia et virtute (M. 93, 1480 ss.), nempe (ff. 241^{v}–249^{v}) centuria 1, quae des. *καταδιώκειν καὶ βάλλειν* (M. 1509 D 2, *ϟη′*); — (ff. 250–259) centuria 2; inc. *Ὁ μέγας πρακτικώτατος Δαυὶδ* (M. 1509 D 4, *ϟθ′*).

7 (ff. 259–272^{v}) **Diadochi Photicensis** de perfectione spirituali (ed. Weis-Liebersdorf, Lipsiae 1912) capita selecta, nempe 1–61 (50–54. 56 suppl. in marg. ff. 265^{v}–266^{v}). 63. 64. 68. 69. 72. 73. 76. 77. 79. 83. 85–88. 90. 92. 94. 97. 99. 100.

8 (ff. 272^{v}–276) **Nicephori monachi** de custodia cordis (M. 147, 945–959 B 7 *Ἄδειαν εὗρεν ὁ διάβολος μετὰ τῶν αὐτοῦ. Ζήτ(ει) εἰς τ(ὴν) προσευχήν*, nempe in ff. 317, l. 4–318^{v}). Sequuntur sententiae variae, quarum nominantur auctores: (f. 276$^{r\cdot v}$) Symeon iunior theologus, (ff. 276^{v}–277) Iohannes Chrysostomus, (ff. 277–278) Theodorus Studita, (f. 278) Carpathius, (ff. 278–279^{v}) Isaac Syrus, (ff. 279^{v}–280) Evagrius, (ff. 280–282) Marcus, (f. 282$^{r\cdot v}$) Symeon iunior theologus, (ff. 282^{v}–283) Isaias.

9 (ff. 283^{v}–286) **Barsanuphii** *ἐρωταποκρίσεις* (inc. *Ἐὰν μὴ ἡ ἔσωθεν ἐργασία μετά γε Θεοῦ*, des. *καὶ ἐπιτιμᾷ αὐτοῖς καὶ ἡσυχάζουσιν*). Subnectuntur sententiae quattuor, una (f. 286) s. Gregorii Theologi, tres (f. 286$^{r\cdot v}$) Ioh. Carpathii (cap. 74, 63, 75: M. 85, 820, 824).

10 (ff. 286^{v}–288) *λόγος ἀσκητικός* (in marg. al. manu *οἶμαι τοῦ μεγάλου Μακαρίου τὸν λόγον τοῦτον*); inc. *Τί θέλει εἶναι ὁ μονάζων ὀφείλομεν γνῶναι*, des. *αὐτὸς συνεργήσει ἡμῖν ἐν πάσῃ ἐργασίᾳ πνευματικῇ ὅπως σωθῶμεν κ. τ. λ.*

11 (ff. 288–289^{v}) *ἀπὸ τοῦ βίου τοῦ ἀββᾶ Φιλήμονος* ut in cod. 658, ff. 194^{v}–201.

12 (ff. 289^{v}–293) *ἀποφθέγματα νηπτικὰ τῶν ἁγίων πατέρων* (inc. *Ἀντώνιος. Δεῖ τὸν μοναχὸν ὥσπερ τὸν ἰχθύν* [M. 65, 77 B 14], des. *ἐκεῖθεν σου καὶ τὴν χρείαν ζήτει*). Subnectuntur sententiae (f. 293$^{r\cdot v}$) s. Ephraem, (f. 293^{v}) Dionysii Areopagitae, (ff. 293^{v}–294) s. Gregorii Nysseni, (f. 294) s. Maximi confessoris, aliaeque sine auctoris nomine in ff. 294–295^{v}, alia (f. 295^{v}) sub nomine Cassiani, (ff. 295^{v}–296) Proverbia quaedam interpretata (*Ὃς ἐρείδεται ἐπὶ ψεύδεσιν, οὗτος ποιμαίνει ἀνέμους — συνάγει δὲ χερσὶν ἀκαρπίαν*).

13 (ff. 296–299) **Philothei** monachi Sinaïtae de praeceptis Domini ut in cod. 658, ff. 72^{v}–79^{v}. Sequuntur excerpta plura, quorum auctores nominantur: (ff. 299$^{r\cdot v}$) Andreas Cretensis, (ff. 299^{v}–300) Ioh. Chrysostomus, (f. 300$^{r\cdot v}$) ⟨Theodorus⟩ Abucara, (ff. 300^{v}–301) Nilus, (f. 301$^{r\cdot v}$) seniorum verba.

14 (ff. 302–312^{v}) quaestiones-responsa ad vitam monasticam pertinentia, ex auctoribus variis desumpta; prima *περὶ διδασκάλων διαφορᾶς καὶ ὅτι φοβερὸν τὸ κρίμα τοῦ διδασκάλου*, ultima narratione Iohannis et Sophronii constat, fere ut in cod. 731 ff. 23–24.

15 (ff. 312^{v}–317) ⟨**Symeonis iunioris theologi** * methodus orandi⟩ ut in cod. 658, ff. 92–101; subnectitur (ff. 317, l. 4–318^{v}) pars ultima opusculi Nicephori monachi de custodia cordis, cf. supra f. 276; f. 318^{v} sententia Ioh. Chrysostomi.

16 excerpta ascetica, quorum auctores nominantur: (f. 319$^{r\cdot v}$) Philemon, (ff. 319^{v}–320) Symeon iunior theologus, (ff. 320–321) Isaias abbas.

17 (ff. 321–327^{v}) **Philothei** monachi Sinaïtae ⟨de temperantia⟩ capita *λθ* fere ut in cod. 730 ff. 189–195.

Ff. 328–329^{v} manu posteriore exarata praebent canonica plura, quae fere omnia Zonarae interpretatione sunt aucta: Apostolorum can. 10. 11. 45. 64. 72, Chalced. 15; (f. 328^{v}) Nicaen. II can. 13 et (f. 329) 22; (f. 329) Apost. 27, Gangr. 13 et 14; citatur (f. 329^{v}) Timothei Alexandriae can. 9.

Partes duae in unum compactae. Prior (ff. 1–198) ex exemplo lacunoso descripta e. g. ff. 55. 156^{v}) fasciculos complectitur *κε′* quaterniones, excepto secundo septem foliorum; absoluta est mense martio 1331 (f. 190: *Τέλος εἴληφεν ἡ θεία βίβλος αὕτη μη(νὶ) μαρτ(ίῳ) κθ′ ἔτ(ους) ͵ςωλθ′ ἰνδ. ιδ′*); linn. 28.

Pars altera (ff. 199–329) constat fasciculis *ιζ′* enumeratione propria signatis; linn. 31. Fasciculus penultimus caret hodie foliis secundo et tertio post 318 excisis; scriptura

fasciculi ultimi circa f. 327^{v} medium abrupte derelicta posterius continuata est in ff. 328–329 (vide supra); folium supremum ferro decisum. Signum chartae vas quoddam (cf. Briquet 12473).

Manibus diversis recentioribus [a] (f. 329^{v}) testamentum lingua graecitatis infimae, [b] (f. 330^{r-v}) expensarum notae remediorumque ni fallor rationes eadem lingua descriptae, [c] (f. 331) ⟨s. B a s i l i i ex ep. 93⟩ (M. 32, 484 B 12–485 A 6), E u t h y m i i m a g n i sententia, obitus. Ff. 190^{a}. 301^{a}. 318^{a} sine scriptura.

In folio praevio ad custodiam addito syllabus anno 1550 posterior glutine adhaerens *Io: Abbatis cognome(n)to | Raiti et Climaci opus et alia | . 833*; inferius *833. v. | 735. n.* Eodem folio averso ⟨manu Ioh. Tortelli⟩: *Abreuiato(r)es i(n) vita(m) Io. Climacj | ac alior(um) ope(r)um ei(us).*

Integumentum ex corio rubro; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii auro impressae; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *735*. Fibularum vestigia.

736 (olim 501). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 220 × 145, ff. VIII (add.). 450, linn. 24 et 23.

Callisti Meleniceotae ⟨de quieta conversatione⟩ (v. Ioh. Mercati, *Opere minori* III, p. 415-420), nempe (ff. 1–4) *προθεωρία. τοῦ πατρὸς ἡμῶν Καλλίστου. τὸ βιβλίον. Μελενικεώτου*, quae inc. *Ὁ πάσης ἐπέκεινα δυνάμεως καὶ σοφιας*; conclusio *Ἐντεῦθεν* apud Mercati, p. 419, ubi nomen operis « *ἡσυχαστικὴ παράκλησις* » significatur; — (ff. 4^{v}–38) *λόγος α'. Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῦ κυριου ἡμῶν ἐπικλήσεως καὶ μελέτης ἐξ ἑπομένου* (inc. *Δεῦτε πρὸς με… ὑμᾶς. Ο κατὰ πνεῦμα Ιησοῦς καὶ τῷ ὄντι*, des. *καὶ οὐκ ἀπεικότως, ὃ καὶ πρὶν εἴρηται*); — (ff. 38–68^{v}) *λόγος β'. Ὁ ἀνταποκρινόμενος πρὸς τὸν ἀντιλέγοντα καὶ ἐγκαλοῦντα — καὶ ταῦτα ἐκφανῶς προστίθησιν* (inc. *Ἐγὼ τὴν ἐμὴν ἅτε σοφίαν ἅτε γοῦν εὐήθειαν*, des. *ἡ δόξα καὶ ὁ ὕμνος σὺν εὐχαριστίᾳ μετὰ Πατρὸς εὐδοκήσαντος κ. τ. λ.*); — (ff. 68^{v}–84) *λόγος γ'. Παράδεισος πνευματικὸς ἢ θεῖα ἐναυγάσματα πύλην ἔχοντα — τὸν διὰ τοῦ πνεύματος θεωρητικόν* (inc. *Οἱ ἐν φωτὶ πνευματικῷ ὑπὸ τῆς χάριτος εὐμοιρηκότες*, des. *μετὰ παντὸς τοῦ τῆς ψυχῆς ὡρμηκότος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ*); — (ff. 84–100) *λόγος δ'. Περὶ τῆς τὸν νοητὸν παράδεισον διὰ τοῦ Κυρίου εἰσαγωγῆς — εἰς ἡμετέραν πάντα τείνει δόξαν καὶ σωτηρίαν* (inc. *Ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ πνευματικοῦ παραδείσου*, des. *τῆς Τριάδος πρυτανείας καὶ διοικήσεως ἀνηκούσης*); — (ff. 100^{v}–111) *λόγος ε'. Περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὅπως τοῖς πιστοῖς ἐνεργεῖ* (inc. *Λέγομεν τοιγάρτοι ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ὡς ἐκ ριζης*, des. *ἀλλὰ καὶ ὁ Θεὸς ἡ Τριὰς λέγοιτ' ἂν κατὰ τὰ γινόμενα ἡμῶν, ἐν Χριστῷ*); — (ff. 111–116^{v}) *λόγος ς'. Ἐπανακεφαλαίωσις ὕμνου κοινὴ τῆς ἐπ' ἀνθρώπους θείας χάριτος* (inc. *Τὰ πρὸς ἀνθρώπους ἰδὼν ὄμματι*, des. *κληρονόμοι τελοῦμεν καὶ συγκληρονόμοι Χριστοῦ κ. τ. λ.*); — (ff. 116^{v}–130) *λόγος ζ'. Περὶ θείου*

παραδείσου καὶ τῆς κατ' αὐτὸν πύλης καὶ κλειδός — καὶ τὰ ἑξῆς (inc. *Νοῦς καὶ αἴσθησις δημιουργηθέντες*, des. *τὸ μέσον ἐστιν ἐσώτερον τῶν πέριξ, ἐν Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν*); — (ff. 130–194^{v}) *λόγος η'. Ἐπιθαλάμιος ὕμνος τῷ Κυρίῳ νυμφίῳ — ἐν ᾧ καὶ περὶ λήψεως τῆς χάριτος* (inc. *Βουλόμενος νυμφικὸν ἐπιθαλάμιον ὕμνον ᾆσαι*, des. *ἐν μυστηρίῳ ἀποκεκρυμμένῳ πρὸ τῶν αἰώνων ἐν ἀγάπῃ κ. τ. λ.*); — (ff. 194^{v}–196) *λόγος θ'. Ἔντευξις πρὸς Ἰησοῦν* (inc. *Ὅσοις ἀρέσκεται ποιεῖν με*, des. *εἴπερ τις ἁμαρτωλὸς ὤν*); — (ff. 196–197) *λόγος ι'. Ἑτέρα ἔντευξις πρὸς Ἰησοῦν* (inc. *Πάντα μοι ὅσα πρὸς Θεὸν ἄγει*, des. *ἀπολαύσει τῆς δόξης σου*); — (ff. 197–202) *λόγος ια'. Ἑτέρα πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἔντευξις* (inc. *Σοφουργέ, δυναμουργέ, πλαστουργέ, πηγὴ ἀγαθότητος*, des. *καὶ ἔπαινος πρέπει ἀεί*); — (ff. 202–204^{v}) *λόγος ιβ'. Περὶ τῶν μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων διακειμένων* (inc. *Μυριοαγάπητον καὶ μυριοχαρίτωτον*, des. *ἡ παντοκρατορία τῆς βασιλείας σου Τριὰς ἁγία κ. τ. λ.*); — (ff. 204^{v}–210^{v}) *λόγος ιγ'. Περὶ πνευματικῆς ἡδονῆς τε καὶ χαρᾶς καὶ τῶν κατ' αὐτὰς ἀφορμῶν* (inc. *Πολλ' ἄττα καὶ μάλιστά γε τὰ παρακαλοῦντα*, des. *πλοῦτον καὶ ἀναφαίρετον ὑπερκοσμίως ἐκτήσαντο ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.*); — (ff. 210^{v}–212) *λόγος ιδ'. Περὶ τῆς κατὰ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰ. Χ. ὁράσεως* (inc. *Οἶκον ἀληθῶς εἰ καὶ θαυμάσιον θεωρῶ*, des. *τοῦ ἐνδύματος καὶ τῆς δόξης καὶ αἰωνίου κληρονομίας αὐτῶν, ἀμήν*); — (ff. 212^{v}–214^{v}) *λόγος ιε'. Ὅπως χρηστέον ἐστὶν ἐπιστημόνως τῇ περὶ Θεὸν θεωρίᾳ* (inc. *Πρόσεχε ὁ μετ' ἐπιπνοίας δυνάμεώς τε*, des. *θεωτικῆς εἴπερ ἔφθην εἰπὼν ἀξίας εἴη ἐπιτυχὴς ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.*); — (ff. 215–230) *λόγος ις'. Περὶ νον* (!) *τοῦ πολέμου καὶ τῆς κατ' αὐτὸν ἱερᾶς ἡσυχίας* (inc. *Ἐπεὶ δὲ τὸ περὶ τῶν τοιούτων εἰπεῖν*, des. *συνετίσαι ἡμᾶς τὰ εἰκότα τῇ αὐτοῦ χάριτι*); — (ff. 230–234) *λόγος ιζ'. Περὶ τῶν τριῶν γενικῶν παθῶν* (inc. *Ἔστιν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς δόξα καὶ πλοῦτος καὶ ἡδονή*, des. *καὶ ταῖς ἀγλαΐαις αὐτοῦ καταστραπτόμενος καὶ χαίρων ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.*); — (ff. 234–243) *λόγος ιη'. Θεωρία μετὰ συνεπτυγμένα τὰ αἰσθητὰ τῶν νοητῶν κτισμάτων περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ ἀπείρου μεγαλειότητος καὶ τῆς κατ' αὐτὸν ἰούσης ἐπιγνώσεως* (inc. *Τίς ποτ' ἄρα τὰς τοῦ Κυρίου δυναστείας ἀξιοχρέως λαλῆσαι*, des. *κατὰ ἀνεκφράστου ἀγαθότητος χάριν Πατρός, ἀμήν*); — (ff. 243^{v}–250^{v}) *λόγος ιθ'. Ἑτέρα ἐκ τῆς τῶν αἰσθητῶν καὶ νοητῶν ἀποβλέψεως θεωρία τῆς ἀπεριλήπτου σοφίας καὶ δυνάμεως τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν καθάπαξ περὶ Θεὸν ὁρωμένων ἀπερινοήτων ὄντων* (inc. *Ἥ τε κτίσις ἐξ ἄρ' ὧν προφαίνει νοητῶν*, des. *ἐν ἐνεργείᾳ ἐνυποστάτῳ φωτιστικῇ καὶ χάριτι ἀξιολόγῳ τοῦ παναγίου κ. τ. λ.*); — (ff. 250^{v}–329) *λόγος κ'. Περὶ τοῦ πρώτου οὐρανοῦ, χρείας τε αὐτοῦ καὶ εἴδους, καὶ εἰς τοὺς λόγους τῶν φαινομένων* (inc. *Εἰ δὲ καὶ κατὰ τὴν ἱερὰν τῆς προφητείας προσταγήν*, des. *καὶ διανέμεις αὐτοῖς κληρο⟨νο⟩μίαν ἄφθαρτον ἐν ζωῆς ὡς εἰκὸς καινότ(η)τ(ι) ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.*); — (ff. 329–334) *λόγος κα'. Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ κεκρυμμένης ζωῆς* (inc. *Εἰ δὴ κατὰ τὴν ἐντολὴν προσέχειν ἑαυτοῖς χρή*, des. *οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς*

αὐτόν, αὐτῷ κ. τ. λ.); — (ff. 334–338) λόγος κβ'. *Ἡσυχαστικὴ τριβή* (inc. *Οὐκ ἔστι μετανοῆσαι χωρὶς ἡσυχίας,* des. *ἕως ἂν εἰς τὸ τέλειον τῆς θείας ἀγάπης ἀνέλθοι Χριστοῦ χάριτι κ. τ. λ.*); opusculi prima pars usque ad vv. *Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν* [f. 336v] apud M. 147, 817–821 D 4; — (ff. 338v–360) λόγος κγ'. Καλλίστου τοῦ Ἀγγελικούδη [v. Mercati, p. 416–417] *ὑπόμνημα περὶ πνευματικῆς μετοχῆς, καὶ ὅπως πάντα θεομίμητα δῶρα δι' αὐτῆς ἡμῖν περιγίνεται ἐν Χριστῷ* (inc. *Ἐν τῇ καρδίᾳ, ἀφ' ἧς ἐξέρχεσθαι εἰρήκει ὁ Κύριος,* des. *συμβασιλεύειν καὶ συνεῖναι καὶ συνδοξάζεσθαι Χριστῷ κ. τ. λ.*); — (ff. 360–372) λόγος κδ' ἐν κεφαλαίοις ρ', *περὶ πρακτικοῦ καὶ θεωρητικοῦ* (inc. *Πρακτικοῦ μὲν ἔργον ῥυθμῖσαι δεόντως ἄγεσθαι,* des. *φαντάζεται τρόπον θαυμαστὸν τὰ πολλὰ καὶ ἄπειρα ἑνικῶς*); — (ff. 372–373v) λόγος κε' ἐν κεφαλαίοις κβ'. *Περὶ θεωρίας* (inc. *Θεώρει ὑπὸ τίνος καὶ ὑπὲρ τίνος ἐκτίσθης,* des. *οὐ δεηθήσει διδάξοντός σε βιβλίου*); — (ff. 374–380v) λόγος κϛ', *ἐκ τοῦ ᾄσματος τῶν ᾀσμάτων* (inc. *Ἡ τοῦ ᾄσματος τῶν ᾀσμάτων θεσπέσιος βίβλος,* des. *μᾶλλον δὲ κληρονόμος γένοιτ' ἂν Θεοῦ κ. τ. λ.*); — (ff. 380v–398) λόγος κζ'. *Περὶ τῆς τὸ* (!) *ψάλλειν καταστάσεως* (inc. *Ἡ φιλοσοφία, ἥ τε καθ' ἡμᾶς καὶ ἡ ἔξωθεν,* des. *τῆς Ἰησοῦ κληρονομίας τύχοιμεν ἀφράστῳ αὐτοῦ χάριτι*); manu minutiore supplementa in f. 398r-v; — (ff. 399–443v) λόγος κη'. *Ὅπως ἀμηγέπῃ μαρτύριον οὖσαν τῶν τοῦ Θεοῦ — κατ' εἰκόνα ὄντως καὶ ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ,* nempe commentarius in Gen. 1, 1–28 (inc. *Μέγα ἄνθρωπος καὶ πάνυ, ἐπειδὴ μόνος τῶν φαινομένων,* des. *καὶ ἅψεται τῆς ἰούσης γιγνομένως πρὸς τὸν Θεόν κ. τ. λ.*); — (ff. 444–446v) λόγος κθ'. *Ὅτι καὶ ὁ εἰρημένος παράδεισος εἰκὼν τοῦ ἔσω ἀνθρώπου* (inc. *Ὥσπερ τὰ φαινόμενα τῶν μὴ φαινομένων,* des. *τοῖς τὴν πίστιν ἔχουσιν ὑγιᾶ χορηγεῖται, ἐν Χριστῷ*); — (ff. 447–449v) λόγος λ'. *Πρός τινα θεοφιλῆ μοναχὸν περὶ τοῦ ἐξαίφνης θανάτου τοῦ Κομνηνούτζικου* (inc. *Ὅτε πρὸς ἡμᾶς παρεγένου, ἅγιε, οὐκ εἴχομεν καιρόν,* des. *εἴησάν μοι φυλακτήριον*; cf. Mercati, p. 418).

Alia manu (ff. 449v–450) anachoretarum duodecim colloquium de proprio asceseos experimento; inc. *Καὶ ἔφη ὁ πρῶτος... Ἐγώ, ἀδελφοί, ἀφ' οὗ ἠρξάμην ἡσυχάζειν,* des. *καὶ τοὺς οἰκτιρμοὺς τοῦ Θεοῦ ἀποστρεφομένους ἀπ' αὐτῶν.*

Partes duae in unum compactae. Prior (ff. 1–398) fasciculos quinquaginta complectitur quaterniones, exceptis ιγ' et ιζ' foliorum septem; linn. 24. Officinarum chartariarum signa littera *R* (cf. Briquet 8968), tuba cornea (cf. Briquet 7665). Additamenta, emendationes in ff. 34v. 60v. 119. 168. 179. 202. 217. 252v. 323v. 347v. 386. 390v.

Pars altera (ff. 399–450) ex alio codice desumpta fasciculis sex, θ'-ιδ' olim signatis, atque binione uno constat; linn. 23. Officinarum chart. signa: circuli duo linea recta coniuncti (cf. Briquet 3150), arcus (cf. Briquet 790).

F. IV codicis positio antiqua *N̄ 53* (quem numerum obtegit frustrum chartae *157* prae se ferens) *3 Plu*; inferius syllabus anno 1550 posterior: *Calisti s(an)cti patris moralia et | alia eiu(s)dem. | 501*; f. Vv ⟨manu Ioh. Tortelli⟩ *Callisti xp(ist)ianj Moralia*

(cf. index librorum Sixti IV, apud Müntz-Fabre *La bibliothèque*, p. 247: «Calisti cujusdam opus. Ex papiro in nigro».

Integumentum ex corio rubro; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese auro impressae; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *736*. Fibularum vestigia.

737 (olim 498). Saec. XIV, chartac., mm. 217 × 142, ff. 339, linn. 22–32.

Ascetica varia ex codicibus diversis collecta.

1 **Macarii** [1] (ff. 1–7v) *Ὅτι εἰς πᾶσαν ἐντολὴν ὀφείλει ἕκαστος ἑαυτὸν βιάζεσθαι* (= hom. 19, paucis mutatis: M. 34, 641–649); [2] (ff. 7v–8) ⟨homiliae 40⟩ initium usque ad vv. *προσκτᾶσθαι δυνάμεθα* (M. 761–764 B 7; de custodia cordis § 8: M. 825 D 4–828 A 14, pluribus discrepantibus), cui subnectitur nulla facta distinctione, [3] (ff. 8–12v) excerptum, cum libro « de oratione » nonnulla communia habens (M. 853–857 C 6 *τοὺς ὑπὲρ τὴν |*).

2 **s. Maximi confessoris** [1] (ff. 13–32) liber asceticus *κατὰ διάλογον* (M. 90, 912–956). [2] (ff. 32–39v) capitum de caritate centuria 1 praemisso prologo (M. 960–984, paucis mutatis).

3 (ff. 40–45v) s. Nili sententiae σιε' abducentes a corruptibilibus (inc. *Φόβον ἔχε Θεοῦ καὶ πόθον* ut in cod. 653, f. 94v; des. *μέλλεις γὰρ μετὰ μικρὸν τοῦ βίου μετέρχεσθαι*); nonnullae editis (M. 1240–1249) respondent. Sequitur (f. 46) *διάγνωσις τοῦ τριμέρους τῆς ψυχῆς* (inc. *Πᾶσα ψυχὴ λογικὴ τρία μέρη κέκτηται,* des. *μακαριότητα τὴν ἀποκειμένην τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεόν*).

4 (ff. 46–56v) **Hesychii presbyteri** capita XXIV ut in cod. 729 ff. 128–138v.

5 (ff. 56v–57) *ἐκ τῶν μοναχικῶν θρήνων τοῦ ἀββᾶ Ἡσαΐου* (inc. *Εἶπε γέρων Οὐαὶ ψυχ(ῇ) ἁμαρτησάσῃ,* des. *καὶ σὺ οὐ παρέμεινας*; cf. M. 40, 1199–1206). Subnectuntur (f. 57v) versus, quorum primus *Ψυχὴ στέναξον φρίξον ἔκστηθι τρέμε,* ultimus *Ἐάνπερ ἄλλην προλάβοις ζῆν συμβ* (*σύνοδον?*).

6 (ff. 58–63) senioris magni cuiusdam sermo ad discipulum; inc. *Ἀνιστάμενος ἀπὸ τοῦ ὕπνου εὐθέως πρὸ τοῦ λαλῆσαι,* des. *οἱ τῶν ἐντολῶν μου καταφρονήσαντες.*

7 (ff. 63r-v) ex lamentationibus Isaiae abbatis ut supra ff. 56v–57.

8 **s. Basilii** [1] (ff. 63v–65) ex homilia in illud *Attende tibi ipsi*, inde a vv. *Αἱ μὲν γὰρ διὰ τοῦ σώματος* (M. 31, 200 C 5–206 B 7); [2] (f. 65r-v) sermo de ascetica disciplina (M. 648–652 C 10 *καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι*).

9 (ff. 66–89v) sententiae, quaestiones et responsa, praecepta sub inscriptione *ἐκλογαὶ διαφόρων βιβλίων, κεφάλαια ὠφέλιμα* (inc. *Πῶς δεῖ ἡσυχάζειν ἐν τῷ κελλίῳ καθήμενος,* cf. cod. 730 f. 103v); citantur (ff. 86–87) Petrus Damascenus, (f. 88) Macarius, (f. 88v) Athanasius, (f. 89r-v) Iohannes abbas.

10 ⟨**Symeonis**⟩ **iunioris theologi** orationes variae IX (latine apud M. 120, 321 ss.) hoc ordine [1] (ff. 90–103) oratio 32; — [2] (ff. 103–111) or. 33, illis omissis quae versioni latinae M. 499 A 3–503 B 4 (Hoc igitur est — et quemadmodum ab initio) respondent; — [3] (ff. 111–113v) or. 16; — [4] (ff. 114–121v) or. 28; — [5] (ff. 122–125v) or. 26; — [6] (ff. 125v–129v) or. 21, omissis quae vers. latinae M. 415 B 9–416 A 3 (singula enim et cohibent — in sensibilibus) respondent; ultima pars editis brevior; — [7] (ff. 130–136) or. 20; — [8] (ff. 136–145v) or. 22; — [9] (ff. 145v–147v) *περὶ ἡσυχίας* (inc. *Γενέσθω τοιγαροῦν ὁ ἡσυχάζων*); cf. cod. 703 ff. 50–53. Post narrationem de abbate Philemone (ff. 148–155v) ut in cod. 703 ff. 226–234v, legitur (f. 155v) excerptum ⟨ex Symeone⟩ de timore Dei.

11 s. Macarii Aegyptii [1] (ff. 156–166) *περὶ τοῦ ὁποῖα εἶναι τὰ σημεῖα τῶν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου ἀκουόντων — καὶ εὐχὴν ἐν ἀληθείᾳ Πνεύματος ἁγίου ἐνεργείᾳ εὖ κεκτῆσθαι προσδοκώντων* (inc. *Τῶν ἀκουόντων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ*, des. *καὶ πάσης ρυπαρίας καθαρισθέντες σὺν αὐτῷ κ. τ. λ.*); initium respondet cod. 694 f. 19 [cf. M. 34, 865], alia leguntur in opusc. « de custodia cordis » (M. 34, 825 D 4–828 A). [2] (ff. 166–171v) *περὶ τοῦ ὅπως ὁ γεγυμνωμένος θεϊκοῦ περιβολαίου τὸν Κύριον παρακαλεῖν ὀφείλει — καὶ πῶς δὲ σωθῆναι καὶ τυχεῖν τῆς βασιλείας* (inc. *Εἴ τις γυμνός ἐστιν* [cf. hom. 20 apud M. 649–652 B 14], des. *κατὰ τὸ γεγραμμένον Πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἔσονται, σὺν αὐτῷ βασιλεύοντες εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας, ἀμήν*).

12 Marci monachi opuscula, *τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἀββᾶ Μάρκου μοναχοῦ* ms. (M. 65): [1] (ff. 172–182) de lege spirituali, omissis numeris (opusc. I; M. 905–929); — [2] (ff. 182–189v) de his qui putant se ex operibus iustificari (opusc. II; M. 929–965; capita nonnulla inde a 83 omittuntur); — [3] (ff. 189v–193v) consultatio cum anima sua, *πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν* ms. (opusc. VIII; M. 1104–1109); — [4] (ff. 194–206v) praecepta salutaria, *ὑπομνηστικὸν παραινέσεως Μάρκου μοναχοῦ πρὸς Νικόλαον* ms. (opusc. V; M. 1028–1049, omissis vv. *ὅπως αὐτομάτῳ — καὶ διώκειν*: 1037 B 7–D 10); — [5] (ff. 206v–219) de paenitentia (opusc. III; M. 965–984; f. 214r-v [in M. 977 A 3–8] recensio fusior); — [6] (ff. 219v–243) de baptismo (opusc. IV; M. 984–1028); — [7] (ff. 243–259) disputatio cum causidico (opusc. VIII [inc. *Ἠρώτησέ τις τῶν ἐλλογίμων δικανικός*]; M. 1072–1101) doxologia addita; — [8] (ff. 259–261) de ieiunio (opusc. IX; M. 1109–1117). In fine: *τέλος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Μάρκου.*

13 (ff. 261–263v) **Zosimae abbatis** alloquia, *λόγ(οι) θαυμασιώτ(α)τ(οι)* ms. (M. 78, 1680–1689 B 1 *ἀναλίσκει διακενῆς*, pluribus diversis).

14 (ff. 264–267v) **Basilii Maleini** informatio ascetica, ut in cod. 703 ff. 249v–252v.

15 (ff. 268–284) **Iohannis Cassiani** ad Leontium de discretione et de sanctis patribus in Sceti (ed. Dyobuniotes in *Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος* XI, 1913, p. 57–65, 161–168, 224–227, 18 *ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου. αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν*); desunt vv. *ὁ Γέρμανος εἶπεν — ἀποστόλων ὁμολογῇ* (p. 164, l. 2 ab imo — 168, 5).

16 (ff. 284–290v) **Symeonis ep. Euchaitensis** epistola ad Iohannem inclusum, inc. *Ἐδεξάμην, πάτερ πνευματικέ, τὴν θεοφιλῆ σου γραφήν*, des. *καὶ ἐνισχύσαι εἰς τὸ ἅγιον αὐτοῦ θέλημα, ἀμήν.* Cf. Fabricius-Harles XI, p. 712.

17 Isaac Syri sermones IX, *τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου τοῦ ἀσκητοῦ λόγοι — Σάββα* cod. (ed. Atheniensis 1895, cf. cod. 605), nempe [1] (ff. 291–296) sermo 1; — [2] (ff. 296–301v) sermo 30; — [3] (ff. 301v–302v) sermo 82 et [⟨4⟩] (ff. 302v–306) sermo 83 in unum compacti; — [5] (ff. 306–309v) sermo 44; — [6] (ff. 309v–311) sermo 45; — [7] (ff. 311–320v) sermo 23; — [8] (ff. 320v–329v) sermo 5; — [9] (ff. 330r-v) sermo 56 usque ad vv. *τοῖς δὲ ὀκνηροῖς καὶ φιληδό[νοις* (p. 223, l. 9).

Ff. 331–338 ex alio codice moduli multo minoris avulsa (mm. 176 × 115, linn. 22) fragmenta praebent, quae ad instructiones duas de excercitatione monastica pertinent, et certum ni fallor hesychasmum redolent. Primum inc. mut. | *στηθι δὲ γενναίως ἐπισυνάγων σου τοὺς λογισμούς*, des. *τοὺς πλησιάζοντας καὶ ἐντυγχάνοντάς σοι καὶ δοξάζων κ. τ. λ.* Alterum (ff. 332 ss.) inscribitur *τοῦ αὐτοῦ. περὶ ἀποταγῆς καὶ ἐκκοπῆς θελήματος — καὶ περὶ πίστεως τῆς εἰς τοὺς πνευματικοὺς πατέρας καὶ θεωρίας φωτὸς ὑφ' οὗ πᾶσα φωτιζωμένη ψυχὴ προκόπτει εἰς ἀγάπην Θεοῦ.* Inc. *Ἐὰν ᾖς ἐν κοινοβίῳ, ἀδελφέ, καθεζόμενος μὴ θελήσῃς*, abrumpitur in vv. *οὐδὲ γὰρ ἐν κηρῷ γράψαι δυνατὸν μὴ πρότερον ἀπολαιάναντα* (!) *τοὺς ἐναποκειμένους χαρακτῆρας.* In f. 339 alia ascetica quae accuratius recensere supersedi.

Codicis partem potissimam efficiunt fasciculi quadraginta (ff. 13–330) ex diversis libris ni fallor avulsi, vel saltem a pluribus scribis coaevis exarati (cf. ff. 20v–21. 57v–58. 65v–66. 89v–90. 155v–156. 171v–172), una eademque manu *α'-μ'* signati. Officinarum chartariarum signa: angelus crucem ante se gerens (cf. Briquet 598), circuli duo linea recta in crucem desinente partiti et coniuncti (cf. Briquet 3188), forfices (cf. Briquet 3758), pondus (Briquet 12403). Correctiones brevissimae in ff. 17v. 18. 241. 291v. 300. 307v; f. 202v vacuum.

Adsuta sunt posterius extra fasciculorum supputationem folia 12 in principio manu satis rudi perscripta, alia octo in fine (331–338), unum denique (339). In sectura inferiore libri clausi inscriptionis vestigium.

Integumentum ex corio castaneo; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese cardinalis bibliothecarii auro impressae; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *737*. Fibularum vestigia.

738. Saec. XII, membran. (exceptis 1–5. 267–268 de quibus infra), mm. 225 × 170, ff. 268, linn. 25 circiter.

1 **Antiochi monachi** Pandectes, *Βίβλος ἡ λεγομένη Πανδέκτης καὶ λειμωνάριον* ms. (M. 89, 1421 ss.), nempe (ff. 11–14^{v}) epistola ad Eustathium, (ff. 14^{v}–16) ⟨protheoria⟩, (ff. 16–18^{v}) capitulorum ρλ' summaria, *τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν Εὐστάθειον κεφάλαια διάφορα ρλ'. α' περὶ πίστεως — ρλ' περὶ βασιλείας οὐρανῶν,* (ff. 18^{v}–203) capita ipsa seu homiliae; ed. 39 est *οθ* in nostro. Desiderantur [a] vv. *ἡτοι]μασμένος εἰς οἰκοδομὴν* (M. 1432 A 14, hom. 1) — *αὔξει τὰς ἡδονάς. ὥσπερ γὰρ* (M. 1444 B 4, hom. 4) post f. 18^{v}; [b] vv. *καὶ τὸν ἀγγελικὸν βίον* (M. 1472 B 4, hom. 14) — *τῷ ἐργοχειρῳ παραμένειν* (M. 1517 B 5, hom. 26) post f. 34^{v}; [c] vv. *ἐστιν ἀλλὰ καὶ ἀνθρωποκτόνος — τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ* (M. 1605 B 14–1608 A 1, hom. 57) post f. 73^{v}; [d] vv. *ἀγαπήσει αὐτὸν* (M. 1837 B 12, hom. 128) — *ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν* (M. 1840 A 9, hom. 129) post 197^{v}; [e] vv. *ἐν δυνά]μει πίστεως — καὶ ζῇ τῷ Θεῷ* (M. 1841 C 1–1844 A 5, hom. 130) post 199^{v}. Desinit in vv. *Μεσσαλιανοὶ οἱ καὶ Εὐχῖται* (M. 1848 A 13).

2 (ff. 203^{v}–266^{v}) **Iohannis Moschi** pratum spirituale inscriptum *Λόγοι καὶ βίοι διαφόρων γερώντων καὶ ἁγιων Πα(τέ)ρων: — Λειμῶν* (M. 87, 2852 ss.); capitum materia et numerus editis longe minores; quibus vulgatis respondent nostra hic enarrare libet: α' = ed. 1, β' = 3, γ' = 4, δ' = 6, ε' = 8, ς' = 11, ζ'-θ' = 13–15, ι' = 16, ια' = 18 (abrumpitur f. 209^{v} in vv. *εἰ ἐφυλάσσομεν τὰς ἐν* | M. 2865 A 14), ⟨λβ'⟩ = 45 (inc. mut. *ὁ δὲ γέρων λέγει*, M. 2900 C 5), λγ'-λς' = 46–49, λζ' et λη' = 50, λθ' = 52, μ' et μα' = 53, μβ' = 54, μγ' et μδ' = 55, με'-μζ' = 56–58, μη' = 60, μθ' = 62 et 63, ν' = 64, να' = 66, νβ'-νε' = 70–73, νς' = 77, νζ' = 78 et 80, νη' = 85, νθ = 108, ξ' = 112, ξα' = 114, ξβ' = 116, ξγ' = 118, ξδ' = 125, ξε' = 127, ξς' = 128, ξζ' et ξη' = 129, ξθ' = 133, ο' = 134, οα' = 136, οβ' = 143, ογ' = 150, οδ' = 155, οε' = 158, ος' = 163, οζ'-οθ' = 165-167, π'-πβ' = 173-175, πγ' = 181, πδ' = 182 (des. abrupte f. 240^{v} *οὕτως διηγήσατο ἡμῖν*, M. 3053 C 1), ⟨πε'⟩ = 183 inde a vv. *κάει. ὅμως δὲ* (M. 3056 B 10), πς'-πη' = 184, πθ'-ϙδ' = 185-190, ϙε'-ρβ' = 192–199, ργ' = 210, ρδ'-ριγ' = 200–209, ριδ' = 211, ριε = 137, ρις' = 139, ριζ'-ριθ' = 147–149, ρκ' = 151 (abrumpitur in vv. *ὃς οὖν πλησίον μου ἐγέ* | M. 3016 D 13). Praecedit interpretatio latina recens epistolae ad Eustathium usque ad vv. « insani parum absunt effecti » (*ἐμμανεῖς γενόμενοι*, M. 1424 C 4), stylo accurato in ff. 6–8, manu autem citata in ff. 9–10^{v} exarata.

Folia plura ex tribus codicibus avulsa et ad custodiam adhibita haec praebent: [1] (ff. 1–3^{v}, saec. XIV, chartac., linn. 18–19) fragmentum ad quaestionem Arsenio-Iosephitam ut opinor pertinens (inc. mut. *καθαιρεθεὶς ὁ Κοσμᾶς*, des. *Νεστόριον ἀναθεματίσαντες ἐδέχθησαν ἀνευθύνως*), nonnulla communia habens cum libello Methodii de schismate vitando (M. 140, 800 ss.). [2] (ff. 4–5, membran. saec. XIV, ex codice formae amplioris recisa) homiliarum ad monachos fragmenta quattuor: secunda, *σαββ. τοῦ τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου*, inc. *Εἰ ὁ σπείρων χαίρει* (cf. Theod. Stud. apud Nov. Patr. Bibl. X, p. 88); quarta, *τῇ γ' τοῦ ἀσώτου*, inc. *Χ⟨ρὴ⟩ μὴ ἐξαπορεῖν.* [3] ⟨**Sexti Empirici** Hypotyposeon II⟩ fragmenta duo ex libro moduli maioris (saec. X, linn. 32) desumpta: [a] (f. 267$^{r\cdot v}$) vv. *'Επικούρειοι φασὶν μὴ εἶναι — ἵνα μὲν γὰρ ἡ κρί[σις* (§ 11 ed. Mutschmann, p. 91, l. 12–93, l. 7), [b] (f. 268$^{r\cdot v}$) vv. *παρολκήν. οἷον κατὰ διάρτησιν — συμπλοκῇ τὸ συμπέρασμα καὶ* (§ 13, p. 100, l. 3 ab imo — 102, l. 3 ab imo).

Codex a tribus, ut opinor, librariis sese excipientibus, orthographia vulgari itidem utentibus, absolutus. Fasciculos complectebatur fortasse triginta septem hoc ordine dispositos: [a] (ff. 11–73) fasc. duodecim in ultima singulorum pagina ima signatos, ex quibus deciderunt β' post 18^{v}, ε'-ζ' post 34^{v}, folium ultimum post 73^{v}; [b] (ff. 74–163) fasc. decem sine notis: [c] (ff. 164–266) fasc. saltem sedecim, quorum superest nota β' in f. 179^{v} imo; perierunt folium unum post 197^{v}, aliud post 199^{v}, plura post 209^{v}, unum post 240^{v}; ultimum quattuor constat foliis (263–266). Notulae latinae complures (e. g. ff. 12^{v}. 15^{v}. 34^{v}. 203^{v}. 226). In sectura inferiore libri clausi: *ΑΝΤΙΟΧΟΥ*.

Integumentum ex corio rubro; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii auro impressae; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *738*. Fibularum vestigia.

739 (olim 497). Saec. XI, membran., mm. 265 × 207, ff. I (add.). 232, linn. 23.

Dicta moralia ex Bibliis, sacris profanisque auctoribus collecta. Capitum ordo et inscriptiones ut in libro qui dicitur « s. Maximi loci communes » (M. 91, 721–1017), cum quo noster saepissime concinit; auctorum ultimus videtur esse Photius patriarcha (ff. 83^{v}. 101. 133^{v}–134. 164^{v}). In fine (f. 232^{v}) alia manu versus duodecasyllabi tredecim, quorum primus *Σὲ νῦν βοηθὸν προσκαλούμενος, Λόγε.*

Liber marginibus amplioribus insignis, manu accurata perscriptus. Constat fasciculis κθ' in prima pagina ima notatis. Correctiones brevissimae (γρ) in ff. 61. 100^{v}. 103^{v}. 107. 123. 133^{v}; loci nonnulli stylo plumbeo ⟨ab A. Maio⟩ signati. F. I glutine adhaeret syllabus saec. XVI medio posterior: *Collectanea de uirtutib(us) et uitiis.* | . *497.* (*Melissa* add. al. m.).

Integumentum ex corio rubro; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *739*. Fibularum vestigia.

740 (olim 882). Saec. XIV, membran. (ff. I. 1–8 chartac. add.), mm. 175 × 145, ff. IV. 148 (+ 46^{a}), linn. 26.

Ascetico-moralia, praemisso indice (ff. II–IV).

1 (ff. 9–24. 26–35. 25. 36–61) *Βιβλίον Μέλισσα*, seu capita moralia; collectio eiusdem fere speciei in cod. 578 ff. 121–144^{v}. Capita singula *α'-λς'* signata respondent « Locis communibus » 1–7. 10–28. 30. 31. 34–38. 42. 54; ex defectu foliorum post 26^{v}, cap. 7 deficit in vv. *ἀκουσθησόμεθα ὑπ' αὐτοῦ* (M. 91, 769 C 3), cap. 10 inc. abrupte *⟨οὐ⟩δενὸς ἄξιον εἶναι ὅταν δὲ μηδεὶς ἀλλὰ ψέγωσι* (cf. M. 785 B 2) foliis pluribus post 26^{v} deperditis.

2 (ff. 61–70^{v}) *λζ', τοῦ ἁγίου Νείλου γνῶμαι καὶ ὀφελεῖς* (*ψυχωφελεῖς* corr.) ut in cod. 737 ff. 40–45^{v}.

3 (ff. 70^{v}–74^{v}) *λη', στίχοι νομικοὶ Φωκυλίδου*, nempe pseudo-Phocylidea (Anthologia lyrica graeca, ed. Diehl, I^{2}, II, p. 96–114).

4 *λθ'-μ'* s. **Maximi** [1] (ff. 74^{v}–76) de duabus Christi naturis capita X (M. 91, 145–149); [2] (ff. 76^{v}–77) *τοῦ αὐτοῦ, πῶς δεῖ πιστεύειν τὸν τῆς ἐνανθρωπήσεως λόγον* (inc. *Δεῖ πιστεύειν περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως*, des. *ἐνεργεῖ τὸ ἀμφότερον*).

5 (ff. 77–78) *μα'*, synopsis fidei de sancta Trinitate; inc. *Ὀφείλομεν πιστεύειν ὡς ἐβαπτίσθημεν*, des. *προσκυνουμένην ταῖς ὑποστάσεσιν* (cf. Anastasius, apud Pitra Iur. eccl. gr., II, p. 271–273).

6 *μβ'-μζ'*, ethica varia nempe (f. 78$^{r\cdot v}$) de divisione virtutum; (ff. 78^{v}–79) *διαίρεσις τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων*; (ff. 79–80^{v}) divisio animae et distinctio cogitationum quibus peccatum perficitur (cf. Ioh. Damasceni, de octo spiritibus nequitiae, apud M. 95, 92 B-93 D); (f. 81) *περὶ τῆς αὐτεξουσιότητος ἡμῶν*, (f. 81$^{r\cdot v}$) *περὶ παραχρήσεως*.

7 *μη'-μθ'* (ff. 84^{v}–116^{v}) *ὑποθῆκαι ἃς εἰς ὑπόθεσιν ἑαυτοῖς γεγράφασι σπουδαῖοι καὶ ὠνόμασαν ἐγχειρίδιον*, nempe excerpta ex Epicteti *ἐγχειριδίῳ* signata *α'-ξθ'*, cum his quae sub Nili nomine vulgata sunt (M. 79, 1285 ss.) saepe convenientia; duodecim priora commentario fusiore aucta sunt; praemittitur (ff. 81^{v}–84^{v}) *προέκθεσις τῆς ἐξηγήσεως τοῦ ἐγχειριδίου* (inc. *Ἐπανόρθωσις ἐστὶ πασῶν τῶν τεχνῶν ἡ χριστιανῶν ... φιλοσοφία*); subnectitur (ff. 116^{v}–117) oratio ad Christum.

8 *ν'*, canones varii, scilicet [1] (ff. 117–118^{v}) ss. Apostolorum 6. 9. 29. 30. 42–44. 48. 52. 60. 67. 72. 73. 83. 85; [2] (ff. 118^{v}–119) Nicaeni I canones 17 et 20; [3] s. **Basilii** (f. 119$^{r\cdot v}$) canones 2. 4, (ff. 119^{v}–120^{v}) ep. 188 excerptum (*Καλῶς ὑπέμνησας — δηλητήρια*: M. 32, 676 A 12–677 A 15 = can. 8), (f. 120^{v}) canones 72 et 83, (ff. 120^{v}–121^{v}) ep. 53 (M. 396–400 = can. 90), (ff. 121^{v}–124) *να'*, ad Amphilochium de s. Spiritu (Pitra II, p. 609-612 = can. 91); [4] (ff. 124–125) Constantinopolitani I canon 7; [5] (ff. 125–126) Chalcedonensis canones 2. 3. 4 [ult. sent.]. 7. 16. 18. 27; [6] (ff. 126–132) Trullani canones 1. 9. 22–24. 42. 43. 50. 51. 60–62. 65. 67. 79. 91. 92. 96. 100.

9 (ff. 132^{v}–135) *νβ'*, de septem synodis *ποῦ τε συνηθροίσθη ἑκάστη αὐτῶν, καὶ τίνος βασιλεύοντος καὶ κατὰ ποίων αἱρέσεων* (inc. *Τοῦτο δὲ εἰδέναι ἀναγκαῖον*); non procedit ultra quintam synodum, cuius absoluta notitia, libellus subnectitur de Origene et eius sectatoribus (ff. 135-136^{v}); in fine, brevia de septima synodo.

10 (ff. 136^{v}-144) *νγ'*, s. **Basilii** ep. 38 (M. 32, 325–340).

11 (ff. 144–147) *νδ'*, s. **Athanasii** epistola ad Amunem *πρὸς τοὺς διαβάλλοντας τὴν καθ' ὕπνους συμβαίνουσαν ῥεῦσιν* (M. 26, 1169–1176).

Indici praevio addidit ipse scriba (f. III^{v}) s. Basilii didascaliam ad iuvenes (*Ὁ μέγας Βασίλειος συναθροίσας τοὺς νέους — ἀγαθῶν ἀντίδοσιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τ. κ. ἡμῶν*).

Ff. 1–8 ex codice chartaceo avulsa, linn. 19, continent preces, sententias sine magno pretio, quas accuratius recensere supersedi.

Fasciculi duodeviginti in prima singulorum pagina ima notati, quaterniones (si excipias tertium nunc foliorum trium [25–27], quintum foliorum septem, ultimum binionem). Ornamenta, lemmata, litterae initiales maximae rubro colore distincta.

F. 148 manu citata recentiore ⟨descensus Deiparae ad inferos⟩ (inc. *Ἀνελθὼν ἐν τῷ ὄρει*), qui vix inchoatus post lineas minus viginti abrumpitur; in ff. 147^{v}–158 scriptura satis rudis posterius diluta. F. I^{v} manu saec. XV: *Liber Melisa sive recolecta per me.*

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI, catena fibulisque olim munitum; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *740*. In tabula anteriore nota *25*.

741 (olim 1007). Saec. XI, membran., mm. 215 × 165, ff. II. 176, linn. 22.

Ἐκλογαὶ χρήσιμοι πονηθεῖσαι ὑπὸ διαφόρων ποιητῶν τῶν τε τῆς ἐκκλησίας καὶ παλαιῶν φιλοσόφων καὶ Ἑλλήνων, nempe capita *οα'* quae respondent, paucis mutatis, « Locis communibus » s. Maximi (M. 91, 721–1017). Praemittitur (ff. I–II^{v}) *πίναξ ἄριστος τῆς παρούσης πυκτίδος* (f. I summo inscriptio longe recentior *Μέλλισσα*); capitum ordo: 1–68. 70. 69. 71.

Liber accurate descriptus, quem efficiunt fasciculi viginti tres in prima uniuscuiusque pagina summa notati, quaterniones (si excipias primum ternionem et ultimum bifolium). Index praevius, capitum inscriptiones, lemmata rubro liquore exarata; f. 176 eodem colore appicta est crux, cuius intercapedines occupat inscriptio: *⟨ἰ⟩σχὺν δίδου γράφεντι, Χριστέ, τὴν βίβλον καὶ ῥῶσιν ὡσαύτως δὲ καὶ κεκτημένῳ.* Additamenta posteriora in ff. 124 et 142; conscribillationes sine momento in f. 176$^{r\cdot v}$. Manu recentiore f. 175^{v} imo: *τουτ(ον) τῶ βιβλ(ίον) ἔχω ση ...*

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

742 (olim 884). Saec. XIII, chartac., mm. 170×125, ff. V (add.). 216, linn. 15–19 (21–25 in ff. 197 ss.).

1 (ff. 2–23v) Gnomologium christianum sine ulla inscriptione; inc. *Πιστὸς ἄνθρωπος ἐκλεκτός ἐστιν ἄνθρωπος*, des. *σπουδὴ πλειόνων ἐπιμεμφὴς γίνηται*.

2 (ff. 24–26v) *παραίνεσις γνωμικὴ δι' ἀλφάβητον*; inc. *Ἀγαθὰ προθύμως καὶ λάλει καὶ μάνθανε*, des. *ὦ γῆρας ἀνθρώποισιν εὐκταῖον κακόν*.

3 (ff. 27–49) **Photii** *παραίνεσις διὰ γνωμολογ(ίου)*; inc. *Θεῖος φόβος καὶ θεραπεια*, des. (de Hierone rege) *ἀλλὰ καὶ ἀκούσαντας ἃ μὴ βουλόμεθα*) ed. Leo Sternbach, Photii opusculum paraeneticum, Cracoviae 1893, p. 2–27, ex nostro).

4 (ff. 49–61) *ἐκλογὴ γνωμῶν καὶ ἀποφθεγμάτων ἀπὸ διαφόρων*; inc. *Πρῶτον ἁπάντων καλῶν, οἷόν τις κρηπίς ... πρὸς Θεὸν εὐσέβεια καὶ πίστις ὀρθή*, des. *Ὅσοι τοὺς ἀδικοῦντας κολάζουσιν, οὗτοι τοὺς ἄλλους ἀδικεῖσθαι κωλύουσιν*.

5 (ff. 61v–63) septem sapientum apophtegmata; inc. *Πάντων μέτρον ἄριστον*, des. *πρεσβύτερος εὔλογος* (cf. Mullach, Fragm. philos. graec. I, Parisiis 1873, p. 212–218). Sequuntur (ff. 63–70) exempla ex priscis secundum alphabeti ordinem recensitis desumpta (inc. *Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν παράγγελμα ἔλαβε*), quorum nonnulla in gnomologio cod. 743 ff. 6–46v reperta sunt.

6 (ff. 70–71v) **Secundi philosophi** sententiae *πρὸς Ἀδριανὸν* (Demophili ... et Secundi vet. philos. sententiae morales ed. a Luca Holstenio, Romae 1638, p. 81–92, 2 *πολυδιοίκητον χώρημα*).

7 (ff. 71v–149v) **Sirachides** cum prologo.

8 **s. Isidori Pelusiotae** epistolae CXXXI (M. 78) hoc ordine: (ff. 150–187) lib. I 1. 2. 4–6. 8. 9. 11. 13. 14. 19. 25. 27. 31. 44. 46. 47. 62. 69–79. 84. 86. 87. 95. 98. 117. 125. 127–131. 133. 136. 140. 141. 148. 155. 167. 180. 181. 188. 196–199. 208. 209. 210. 213. 220. 221. 222. 229. 231. 234. 244. 252. 259. 270. 277. 278. 279. 287. 288. 290. 294. 295. 296. 299. 301. 309. 310. 318. 319. 320. 322. 325. 326. 329. 334. 335. 338. 340. 342. 344. 346. 349. 350. 352. 361. 375. 381. 383. 385. 386. 402. 403. 412. 420. 446. 462. 463. 465. 466. 467. 471. 481; — (ff. 187–196) lib. II 14. 27 (*Ὠρίωνι διακόνῳ*). 29. 30. 37. 43. 44. 46. 54. 55. 57. 67. 69. 76. In fine (f. 196) ep. Theoni episcopo (inc. *Εἰ μὲν ἐμοὶ πείθοιο*).

9 (ff. 197–214v) **Basilii imperatoris** capita paraenetica ad Leonem filium (M. 107, XXI–LVI; cf. cod. 711, ff. 21–61); caput de contemptu pecuniae (f. 203v) ab alio ⟨*περὶ κολακείας*⟩ suppletum est. In fine (ff. 214v–215) professio fidei de Trinitate.

Fasciculi 27 quaterniones ex charta laevigata, duabus manibus coaevis (secunda = ff. 197 ss.) exarati. F. 1r iteratur exercitationis causa initium libri. F. 1v possessoris nota: † *τὸ βιβλίον τοῦτο κτῆμα εστὶν Ἰωάννου πατριαρκικοῦ νοταρίου τοῦ Χορτασμένου* † (cf. cod. 163, f. 301v; Cat., p. 187), qui post codicis summarium addidit: † *ὠνησάμην τὸ βιβλίον μηνὶ σεπτεβρίῳ πέμπτη τοῦ ,ς ϡ ιαου ἔτους ἰνδ. ιαης* (1402), *ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων αὐτοκρατόρων ἡμῶν κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγ(ου) καὶ κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγ(ου), ἀρχιερατεύοντος τοῦ ἁγ(ιωτά)του κυροῦ Ματθαίου* †, et f. 2 summo nomen suum litteris inter se ligatis apposuit. F. IV brevior farrago sine momento sub inscriptione *Παύλου τοῦ μεγάλου ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολῆς*.

Tabulae anteriori aversae adhaeret syllabus anno 1550 posterior: *Apophtegmata sapien|tum tam gentilium qua(m) | Christianor(um).* | *. 884.* In f. 59 nota A. Mai; ff. 196v. 215v–216v sine scriptura.

Integumentum ex corio rubro, fibulis munitum; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese cardinalis bibliothecarii; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra *742*.

743 (olim 1009). Saec. XVI, chartac., mm. 200×135, ff. II (add.). 108 (+ 6a. 95a), linn. 20.

Varia philosophica et poetica ex codice lacunis hiante descripta.

1 (ff. 1–3v) **Demophili** similitudines (Mullach, Fragm. philos. graec. I, Parisiis 1883, p. 485–487) atque nulla facta distinctione (ff. 3v–6) eiusdem sententiae pythagoricae (op. cit., p. 497–499).

2 (ff. 6–46v) sententiarum collectio ex auctoribus profanis (ed. L. Sternbach, De Gnomologio Vaticano inedito, apud *Wiener Studien* IX, 1887, p. 175–206; X, 1888, p. 1–49, 211–260; XI, 1889, p. 43–64, 192–242).

3 (ff 46v–52v) **Plutarchi** sententiae; prima *Οὔτε ἐξ ἱεροῦ τὴν εὐσέβειαν, οὔτε ἐκ φιλοσοφίας ἀρτέον τὴν ἀλήθειαν*, ultima *Τοῖς ἄφροσιν ὥσπερ τοῖς παιδίοις μικρὰ πρόφασις εἰς τὸ κλαίειν ἱκανή*.

4 (ff. 52v–56v) ⟨sapientum graecorum sententiae⟩, *φιλοσόφων* cod. (inc. *Κλεόβουλος Λίνδιος εἶπεν· Θεὸν σέβεσθαι, γονέας αἰδεῖσθαι*, des. *δαπανώμενος γὰρ ἐφ' ἃ μὴ δεῖ, ὀλίγος ἐστὶν ἐφ' ἃ δεῖ*); cf. Fragm. phil. graec. I, p. 212–218.

5 oracula sibyllina, nempe (ff. 57–61v) *λόγος θ'* scilicet VI, VII 1, VIII 218–428; — (ff. 61v–66) *λόγος ι'* scilicet IV; — (ff. 66–90v) *λόγοι ια'-ιδ'*; — (f. 90v) *λόγος ιε'*, hoc est VIII 1–8 (vide ed. Geffcken, p. XXI, ubi noster siglo V notatus a saec. XIV perperam repetitur).

6 versus christiani; primam seriem (ff. 91–97v) efficiunt quaterni LXV ex diversis rhythmis (inc. *Ἀνθεμόεις παράδεισος ὁ τῶν ἁγίων χορός ἐστι*); — secunda (ff. 98–102) respondet, paucis exceptis, collectioni a Cramero editae (Anecdota graeca e codd. Bibl. Reg. Paris. IV, 1841, p. 287,

15–291, 27; 292, 1–18; 293, 1–2; 295, 23–28); — tertia (ff. 102–106^{v}) praebet inter alia versus *εἰς ἀστρονόμον*, (f. 105) *εἰς πίθηκον λαβόντα μεγάλην γυναῖκα* et in s. Iacobum, (f. 106) in s. Barbaram et (f. 106$^{r\cdot v}$) in chorum *τῶν ψαλτῶν καὶ εἰς τὸν χειρονόμον.*

Liber a duobus scribis sese excipientibus (e. g. ff. 57. 57^{v}. 61. 63^{v}. 64) descriptus, quem efficiunt fasciculi quindecim ex charta laevigata. Inscriptiones, ornamenta, litterae initiales maximae minio distincta.

F. I index saec. XVIII; f. II syllabus anno 1550 posterior: *Demophili pitagorici* | *sententiae.* | . *1009*; notulae A. Mai in ff. 57. 57^{v}. 66; sigillum Bibl. Nat. Paris. in ff. 1 et 106^{v}; ff. 107. 108 vacua.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

744 (olim 632). Saec. X, membran., mm. 287 × 195, ff. I (chart. add.). 162, linn. 40 circa.

Psalmi et cantica cum prologis et catena (Karo-Lietzmann, Catenarum graecarum catalogus, p. 49: typus XVII), hoc ordine:

[1] prologi, scilicet [a] (f. 1) ⟨**Origenis**⟩; inc. mut. *οὖν πρὸς τοῦτο ὅτι* des. *Ἰωσίας ὄνομα αὐτῷ* (M. 12, 1057 C 3–10); [b] (ib.) ⟨eiusdem⟩ *Πολλάκις ζητήσας τὴν αἰτίαν — καὶ σὺ ἐπιστήσεις* (M. 1057 C 12–1060 C 5); [c] (f. 1$^{r\cdot v}$) in psalmorum inscriptiones (*Ἑκατὸν πεντήκοντα τυγχάνουσιν οἱ ψαλμοί*, sub nomine Eusebii apud M. 23, 66 A–C 1); [d] (f. 1^{v}) ⟨de psalmorum argumentis⟩ (*Ἰστέον ὡς ἡ καθόλου*, apud Pitra, Analecta sacra II, 1884, p. 438–439 [IX]); [e] (ff. 1^{v}–2) ⟨de modo prophetandi⟩ (*Ἰστέον δὲ καὶ ὡς προφητικὸν*, op. cit., p. 439–440 [X]), [f] (f. 2) s. **Iustini philosophi** *ἐκ τοῦ β΄ λόγου περὶ τοῦ εἰ παθητὸς ὁ Χριστός* (ed. Ioh. Mercati, apud ephem. « Biblica », 1941, p. 356–357); [g] (f. 2) **Origenis** in ps. 2, 4 (ed. Mercati, *loc. cit.*, p. 351); [h] (ib.) *τὸ διάψαλμά ἐστιν ἢ προσώπου ἐναλλαγὴ ἢ διανοίας μεταβολὴ ἢ μέλους ὑπαλλαγή*; [i] (f. 2$^{r\cdot v}$) **Ioseppi** libelli memorialis cap. *ρνη΄* (M. 106, 121 D–124 = cap. 120), [k] (ff. 2^{v}–3) **Eusebii** in psalmos (*Ὁ μὲν ψαλμὸς ἔοικεν* = M. 23, 72–73 D 10); [l] (f. 3) quomodo arca in Hierusalem translata compositum est psalterium (*Ἀνάγκην ἔχομεν*, apud Pitra, op. cit., p. 418–419, 8; 420, 8–20 *ὃ σημαίνεται τὸν ὄντα ἤτοι τὸν Κύριον*).

[2] (ff. 4–143^{v}) catena in psalmos. Auctores citantur: Arethas, Asterius, Athanasius, Basilius, Cyrillus, Didymus, Diodorus, Eusebius, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Hesychius, Iohannes Chrysostomus, Isidorus Pelusiota, Origenes, Severus, Theodoretus, Theodorus Hera-

cleensis, Theodulus chorepiscopus. Auctorum nomina non numquam desiderata, inde a f. 113^{v} (ps. 116) fere omissa.

[3] (f. 144) psalmus 151.

[4] cantica utriusque Testamenti scholiis aucta: (ff. 144–145^{v}) cant. Moysis in Exodo; (ff. 145^{v}–149) cant. Moysis in Deuteronomio; (ff. 149–150) oratio Annae; (ff. 150–152) oratio Habacuc; (ff. 152–153^{v}) oratio Isaiae; (ff. 153^{v}–154) oratio Ionae; (f. 154$^{r\cdot v}$) oratio Ezechiae; (ff. 155–156) oratio Azariae, *τῶν γ΄ παίδων* ms.; (ff. 156^{v}–157) oratio trium puerorum, nempe Dan. 3, 57–62, 86–88; (f. 157$^{r\cdot v}$) canticum B. M. V.; (ff. 157^{v}–158) canticum Zachariae; (f. 158$^{r\cdot v}$) canticum Symeonis. Auctores nominantur: Cyrillus, Eudoxius, Eusebius, Gregorius Nyssenus, Hesychius, Hippolytus, Ioh. Chrysostomus, Polychronius, Severus, Theodoretus.

[5] (f. 159) interpretationes variae: in ps. 109, 3^{b} (citatur Hesychius); in ps. 103, 17^{b}; 44, 4–5; 50, 6.

[6] introductiones in psalterium: [a] (ff. 159^{v}–161^{v}) s. **Athanasii** epistola ad Marcellinum (M. 27, 12–45); desiderantur fere omnia quae praebet editio inde a vv. *τοῦτο γὰρ ἴσον ἐστὶ τῷ εἰπεῖν* (16 B 6) usque ad illa *συντιθεῖσα μίαν τὴν συμφωνίαν ἀποτελεῖ οὕτως* (40 A 8). [b] (f. 161^{v}) **Ioseppi** libri memorialis cap. *ρ΄* (*Πᾶσαν αὐτοῦ συγγραφὴν ἐφ᾽ ἑκάστῳ — κατέλεξε γὰρ καὶ τούτους τῷ Σαλομῶν* (M. 106, 85 D 10–88 B 13 = cap. 73). [c] (ff. 161^{v}–162) s. **Gregorii Nysseni** *εἰς τὸ διάψαλμα. Χρὴ δὲ μηδὲ τὸ διάψαλμα — ὠνομάσθη διάψαλμα* (= in Psalmorum inscriptiones lib. II, 10: M. 44, 533 D–536 D 1). [d] (f. 162) **Hippolyti Romani** argumentum enarrationis in Psalmos (M. 10, 608 B).

Notae hexaplares nonnullae per totum codicem.

Codicem efficiunt fasciculi viginti quaterniones (si excipias undevicesimum septem foliorum) ex exemplo circa finem mutilo (cf. ff. 154^{v}–158^{v}) descripti, in prima singulorum pagina signati (ff. 4–162), quibus praefixa sunt folia tria. Scriptura characteri semiunciali, quo textus sacer ipse distinguitur, propior; atramentum rufum. Correctiones nonnullae siglo *γρ* adhibito; f. 125 glossula latina saec. XIV.

In insula Creta fuisse olim nostrum ex calami saec. XIV probationibus f. 3^{v} impositis satis constat, ubi mutuorum initia ex aliis documentis ut videtur repetita sunt: nominantur David iudaeus et pluries Christophorus Grimani, Candida (cf. R. Morozzo della Rocca, *Curiosita' paleografiche nei protocolli notarili di Candia*, in ephemeride *Archivi*, series II, VII, 1940, p. 57–60). Eodem folio summo invocationes ad B. M. V. orthographia vulgari exaratae.

F. I manu saec. XV in. † *Τῷ … πατριάρχῃ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, πάσης Παλαιστήνης τε καὶ Συρίας καὶ Ἀραβί⟨ας⟩ καὶ Κανὰ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἁγίας Σιὼν κῦρ Θεοφίλῳ* (Theoph. II?

Le Quien, Oriens christianus III, 513) *δοθήτω* †; inferius ⟨manu Ioh. Tortelli⟩: *Glosę sup(er) psalterium*; ib. syllabus anno 1550 posterior (*Compendium dictionum | ueteris et noui Testamenti. | . 632*); *Catena in Psalmos. Psalmi omnes cu(m) expositione* correxit manus recentior.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

745 (olim 487). Saec. X (ff. 1–81). XI (ff. 82–242) et XIII (ff. 243–245), membran., mm. 275 × 202.

1 (ff. 1-81^{v}, linn. 35) ⟨**Olympiodori** diaconi Alexandrini?⟩ commentarius in Iob. Inc. mut. *τὰ ἑβραϊκὰ αὐτό τε τοῦτο τὸ βιβλίον* (Olympiodori prooemium, in Catena Graec. Patrum in Iob... Patricii Iunii, Londini 1637); abrumpitur in 40, 26: *ἁλιεῖς οἱ τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλοι, πλοῖα δὲ τὰς ἐκκλησίας* (op. cit., p. 582). De opere vide A. Vaccari, *Un commento a Giobbe di Giuliano di Eclana*, Roma 1915, p. 128-130; R. D., *Chaînes exégétiques grecques*, col. 1141. — In marginibus, scholia nonnulla manibus diversis saec. XIII apposita et ferro posterius non semel decurtata, atque notae hexaplares.

2 (ff. 82–242, 2 coll., linn. 26) s. **Basilii** ⟨sermones XXIV secundum Symeonis Metaphrastae collectionem⟩ (M. 32, 1116–1381) praemisso indice f. 82^{v}. (ff. 83–93^{v}) sermo 1, (ff. 93^{v}–101) sermo 2, (ff. 101^{v}–105^{v}) sermo 3, (ff. 105^{v}–113^{v}) sermo 4, (ff. 113^{v}–122) sermo 5, (ff. 122–130^{v}) sermo 6, (ff. 131–143) sermo 7, (ff. 143^{v}–156) sermo 8, (ff. 156–160^{v}) sermo 9, (ff. 161–168) sermo 10, (ff. 168-181^{v}) sermo 11, (ff. 181^{v}–187^{v}) sermo 12, (ff. 187^{v}–193) sermo 13, (ff. 193–198) sermo 14, (ff. 198–204) sermo 15, (ff. 204–211^{v}) sermo 16, (ff. 211^{v}–216) sermo 17, (ff. 216–221^{v}) sermo 18, (ff. 221^{v}–226) sermo 19, (ff. 227–230) sermo 20, (ff. 230–233^{v}) sermo 21, (ff. 234–238) sermo 22, (ff. 238–240) sermo 23, (ff. 240–242^{v}) sermo 24. Opera ex quibus collectio facta est litteris rubris non semel notantur.

Ff. 243–245^{v}, linn. 26, lota ad novam scripturam suscipiendam, fragmenta Typici continent: [a] (f. 243$^{r \cdot v}$) mensis martii 22–25, [b] (f. 244$^{r \cdot v}$) aprilis 1-25, [c] (f. 245$^{r \cdot v}$) ianuarii 22–27.

Partes duae in unum compactae atque folia tria in calce addita. Pars prior, quae fasciculos saltem undecim comprehendebat, primi fasciculi folium primum atque ultimi folia sex suprema (post 81^{v}) perdidit. Scriptura accurata; diorthotae ni fallor obtusus calamus in foliis compluribus (e. g. ff. 11^{v}. 14^{v}. 22^{v}. 26^{v}. 29. 42); ipsius scribae scholion (f. 8^{v}); manu saec. XIII, quae glossas marginibus compluribus adiecit, correctiones et additamenta (cf. ff. 33^{v}. 34. 35. 36. 53^{v}. 55. 57^{v}. 62). — Pars altera constat fasciculis viginti quaternionibus, praeter quintum decimum ternionem et undevicesimum quinionem, cruce notisque propriis in prima singulorum pagina signatis. Rubro colore distincta sunt *πίναξ* folii 82^{v} praevii, *πύλη* f. 83 et aliae sermonum inscriptiones, excerptorum fontes plerique.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

746 (olim 478). Saec. XII (ff. 1–13. 337 suppl. saec. XIV), membran., mm. 395 × 300, ff. 508, linn. 45 circiter. In duas partes dispertitus (II = ff. 252 ss.).

Octateuchus cum catena (Karo-Lietzmann, typus III; vide cod. 383). Praecedunt [a] (ff. 1–12) Aristeae epistola, inde a vv. *ὑπ᾿ αὐτῶν τῶν πραγ]μάτων* (ed. Thackeray, p. 521, 24–574), [b] (f. 13) **Theodoreti** praefatio ad Hypatium (M. 80, 76), [c] (f. 13^{v}) ⟨**Gregorii Nysseni**⟩ locus: *⟨Ἐ⟩πειδήπερ εἰσαγωγικὸν πρὸς θεογνωσίαν — ἄντικρύς ἐστι φωνή* (in Hexaemeron liber; M. 44, 69 D 5–72 C 13). De collectione et auctoribus, qui citantur, fusius disserui (*Anciens commentateurs de l'Octateuque*, apud *Revue Biblique* 1935–1936).

1 (ff. 14–150^{v}) in Genesim. Auctores citantur: Acacius, Apollinaris, Basilius, Cyrillus, Didymus, Diodorus, Ephraem, Eusebius Emesenus, Eustathius, Gennadius, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Hippolytus, Iohannes Chrysostomus, Iosephus, Irenaeus, Isidorus, Melito, Origenes, Philo episcopus, hebraeus, Serapio Thmueos, Severianus, Severus, Successus Diocaesariensis, Theodoretus, Theodorus Mopsuestenus, Theophilus Alexandrinus. In fine: *Γένεσις:· στίχοι ͵δτη*. Desideratur 1, 18–25 (vide infra).

2 (ff. 151-260^{v}) in Exodum. Citantur: Acacius, Basilius, Cyrillus, Didymus, Diodorus, Eusebius Emesenus, Gennadius, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Hesychius, Iohannes Chrysostomus, Iosephus, Isidorus, Origenes, Philo, Severianus, Severus, Theodoretus, Theodorus. In fine: † *τέλος τῆς ἐξόδ(ου)* † *στιχχ ͵γυ* †.

3 (ff. 260^{v}–310^{v}) in Leviticum. Citantur: Apollinaris, Cyrillus, Diodorus, Eusebius, Isidorus, Iustinus, Origenes, Severianus, Severus, Theodoretus. Desiderantur 11, 44–13, 1 et 13, 27-39 (vide infra). In fine: *Λευιτικὸν στιχχ ͵βψ*.

4 (ff. 310^{v}–374) in Numeros. Citantur: Acacius, Apollinaris, Basilius, Cyrillus, Diodorus, Ephraem, Eusebius, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Iohannes Chrysostomus, Irenaeus, Origenes, Philo, Severus, Theodoretus,

[5] (ff. 374^{v}–438^{v}) in Deuteronomium. Citantur: Apollinaris, Basilius, Cyrillus, Diodorus, Dionysius Alex., Eusebius Caesariensis, Eusebius Emesenus, Gregorius Nyssenus, Iohannes Chrysostomus, Irenaeus, Isidorus, Nilus monachus, Origenes, Severianus, Severus, Theodoretus.

[6] (ff. 438^{v}–468) in Iosue. Citantur: Cyrillus, Diodorus, Eusebius, Ioh. Chrysostomus, Origenes, Severus, Theodoretus, Theodorus Mopsuestenus.

[7] (ff. 468–502^{v}) in Iudices. Citantur: Cyrillus, Diodorus, Eusebius Emesenus, Iohannes Chrysostomus, Iosephus, Irenaeus, Isidorus, Origenes, Severus, Theodoretus, Theodorus Mopsuestenus, Theodulus, Victor.

[8] (ff. 503–508^{v}) in Ruth usque ad 4, 5 *διαθρέψαι τὴν πολιάν σου, ὅτι.* Citantur: Iohannes Chrysostomus, Origenes, Theodoretus; catena abrumpitur in vv. *ὁ Ἰούδας λέγω, οὗ Βοὸζ τὸ [νόμιμον τηρῶν* (Nicephorus, II 275 *Ἀδήλου*).

Picturae plus quam trecentae quinquaginta ornant librum; de quarum genere et familia vide A. Munoz, *Alcune osservazioni intorno al Rotulo di Giosuè e agli Ottateuchi illustrati*, apud *Byzantion* I, 1924, p. 475–483. Sectiones indicantur: Gen. *ρμη'*, Exodus *πδ'*, Levit. *ξβ'*, Num. *ξα'*, Deuteron. *ξδ'*. Notae hexaplares.

Codex complectebatur fasciculos saltem sexaginta sex in prima et ultima singulorum pagina signatos. Fasciculi duo priores necnon folium unum fasciculi *μγ'* iam perdita saec. XIV suppleta sunt (ff. 1–13. 337); exciderunt nullis substituta [a] folia duo post 24^{v} (om. Gen. 1, 18 *καὶ τῆς νυκτὸς* — 25), [b] folium unum post 278^{v} (om. Lev. 11, 44 *καὶ ἅγιοι ἔσεσθε* — 13, 1 *καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς* | ; cf. Nicephorus I, 1029–1031; Theodoretus, quaest. 14: M. 80, 320 A 4), [c] unum post 280^{v} (om. Lev. 13, 27 *τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ* — 13, 39 *καὶ ὄ[ψεται ὁ ἱερεὺς*; cf. Niceph. 1037–1039), [d] folia quae 508^{v} subsequebantur nempe fasc. *ξς'*.

Textus sacer mediam foliorum partem occupat margini interiori adiacentem, scholia autem litteris aliquanto minutioribus margines circum. Inscriptiones, lemmata, litterae initiales maiores minio distincta. Fenestrae apertae in ff. 436. 436^{v}. 471. 503^{v}; margines inferiores ff. 285. 286 atque superior f. 328 ferro resecti. F. 508^{v} manu rudi † *εχιε τουτο το βιβιον φιλα πετακοσια εξ.* Lacunae *ἐν ἑτέρῳ* rubro colore signantur (ff. 302^{v}. 372) quae respondent cod. 747 ff. 151^{v}. 186; f. 394 manu saec. XIV *aue graci.*

De codice egit A. Rahlfs, *Verzeichnis der griechischen Handschriften des A. T.*, p. 254–255.

Integumenti tabulis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-B. Pitra card. bibliothecarii.

747 (olim 479). Saec. XI, membran., mm. 360 × 285, ff. 260, linn. 48–73.

Octateuchus cum catena marginibus exterioribus adscripta (Karo-Lietzmann, Caten. graec. catalogus, p. 13–14: typus III b²). Praemittitur (ff. 1–11^{v}) Aristeae epistola, ex qua deciderunt vv. *ἀπόκλιμα τὴν διατύπωσιν — καὶ καλῆς καί τινων* (ed. Thackeray, p. 530, 8–538, 11) duobus foliis post 3^{v} deperditis.

[1] (ff. 12–71^{v}) Genesis. [2] (ff. 72–122^{v}) Exodus; desideratur 37, 6 *κατεχρύ]σωσαν χρυσίῳ* — 38, 20 *κεφαλίδας τὰς χαλκᾶς τῇ [θύρᾳ* (cf. cod. 746, ff. 257–258) uno folio post 120^{v} effluxo. [3] (ff. 123–146^{v}) Leviticus; perierunt [a] 4, 34 *ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρατα* — 6, 2 *παρίδῃ τὰς ἐντολὰς Κυριου καὶ* (cod. 746, ff. 267^{v}–269^{v}) ex casu folii unius post 126^{v}, [b] finis libri inde a *τὰς ψυχὰς [ὑμῶν καὶ προσάξετε* (23, 27) foliis pluribus post 146^{v} ereptis (cf. cod. 746, ff. 302^{v}–314^{v}; Nicephori catena I, 1127–1173). [4] (ff. 152–186^{v}) Numeri 3, 13 *ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐπάταξα* — 34, 29 (cf. cod. 746, f. 372; Nicephori catena I, 1406). [5] Deuteronomium revera (ff. 187–191^{v}. 148–151^{v}) 1, 3–9, 2 *καὶ πολὺν καὶ εὐμήκη*, (ff. 192–215) 12, 3 *κατακαύσετε πυρί κ. τ. λ.*; desunt 9, 2 *υἱοὺς Ἐνάκ* — 12, 3 *καὶ τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν* (cf. cod. 746, ff. 389–393^{v}; Nicephori catena I, 1465–1481). [6] (ff. 215^{v}–236^{v}) Iosue. [7] (ff. 237–255^{v}) Iudices inde a 1, 24 *ἐξεπορεύετο ἐκ] τῆς πόλεως* (cf. cod. 746 f. 470; Nicephori catena II, 127). [8] (ff. 256–259) Ruth.

Stichometria, sectiones, auctorum nomina et loci ut in cod. 746. Notae hexaplares. Picturae trecentae sexaginta quinque, nisi fallor. Sequuntur [a] (ff. 259–260) de septem editionibus Scripturae sacrae (M. 84, 28–32 A 3), [b] (f. 260$^{r.v}$) de depopulationibus Israelitarum et [c] (f. 260^{v}) de nominibus divinis, ut in cod. 331 f. 41$^{r.v}$.

Codex accurate descriptus; stichometria, inscriptiones, sectiones, lemmata ceteraque notabilia rubro liquore distincta.

Fasciculis triginta septem, ut videtur, constabat; notarum vix unam reliquit glutinatoris ferrum (*ς'* f. 21). Perierunt fasciculi duo ex prioribus, folia duo post 3^{v}, unum post 120^{v}, unum post 126^{v}, fasciculus (22?) post 146^{v}, folia tria post 151^{v}, duo post 186^{v}, duo post 236^{v}, ultimum (?) post 260^{v}.

Lacunas plures indicavit lector recens (ff. 147. 186^{v}. 191^{v}. 236^{v}) codicem alium (cod. 746) simul adnotans ope cuius explendas, fenestram f. 126^{v} alius signavit, notulas plumbo adiecit (ff. 147^{v}. 151. 152) alius denique. F. 260^{v} lineae quinque posterius additae et erasae. F. 147 sine textus scriptura. De codice egit A. Rahlfs, *Verzeichnis...*, p. 254.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

748 (olim ?). Saec. XIII (ff. 1-VI. 4-8. 41^{a}. 294. 295 saec. XVI), chartac., mm. 352×265, ff. VII. 295, linn. 33-36.

Octateuchus cum catena, ut in codicibus 746 et 747, paucis exceptis. [1] (ff. 1-78^{v}) Genesis; [2] (ff. 78^{v}-144^{v}) Exodus; [3] (ff. 144^{v}-170) Leviticus; [4] (ff. 170^{v}-209) Numeri; [5] (ff. 209^{v}-252^{v}) Deuteronomium; [6] (ff. 252^{v}-270) Iosue; [7] (ff. 270-290) Iudices; [8] (ff. 290-294) Ruth. In fine [a] (f. 294^{r-v}) de septem editionibus Scripturae, [b] (f. 294^{v}) de depopulationibus Israelitarum, [c] (f. 295) de nominibus divinis ut in codd. 331 et 747.

Liber charta communi, calamo citato, forma *μακροστίχῳ* seu lineis plenis descriptus; textus sacer virgulis duplicibus signatus, auctorum autem nomina vix distincta.

Fasciculi λζ' in prima singulorum pagina ima sinistrorsum notati; folia extrema, quae perierant, supplevit saec. XVI declinante ⟨Vivianus Brunoro⟩ ex codice 747 exemplari (ff. II-VI. 4-8. 294. 295); idem codicum instaurator folium 41^{a} inseruit lacunasque nonnullas explevit.

Ff. 79^{v}-83 lemmata marginibus adiecta necnon scholia; f. I codicis *πίναξ* a Iohanne a s. Maura (?) digestus. Codicem lustravit A. Mai; notitia brevis apud A. Rahlfs, *Verzeichnis ...*, p. 255.

Integumentum corio castaneo obductum, fibulis atque catena olim munitum, tesseras gentilicias praebet Gregorii XIII in tabula anteriore, G. Sirleti in tabula posteriore; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *748*.

749 (olim 480). Saec. VIII-IX, membran., mm. 380×275, ff. II (add.). 250, coll. 2, linn. 40 circa. Ordo foliorum restituendus: 1-172. 174-194. 173. 195 ss. In duas partes dispertitus (II = ff. 109-250).

Iob cum catena (Karo-Lietzmann, op. cit., p. 322; typus I), praemissis prologis [1] (f. 1^{r-v}) ⟨**Olympiodori**⟩ inde a vv. *νενο]ηκότας τὰ ἑβραϊκὰ* usque ad illa *ἑτέροις παραμυθήσασθαι λόγοις συνεχωρήθησαν* (cf. codd. 338, ff. 1^{v}-2; 745, f. 1^{r-v}); [2] (f. 2^{r-v}) **Polychronii** ⟨de Scripturarum obscuritate⟩; inc. *Ἡ ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς ἀσάφεια*, des. *καὶ γραφὴ παραδέδωκεν*, [3] (ff. 3^{v}-5) eiusdem argumentum in Iob (*Εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Ἰὼβ διαφόρως — μεγίστην ὑπομείνῃ ζημίαν*: Catena Graecorum Petrum in beatum Iob ... opera et studio Patricii Iunii, Londini, 1637, p. A 1^{v}-A 3^{v}); [4] (f. 5) dialogorum elenchus, idem f. 250^{v}.

Auctores nominantur: Apollinaris, Basilius, Clemens, Cyrillus, Didymus, Dionysius Areopagita, Eusebius, Evagrius, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Iohannes Chrysostomus, Iulianus, Methodius, Olympiodorus, Origenes, Polychronius, Severus, Theodorus Mopsuestenus,

Theophilus Alexandriae (vide quae nuper scripsi in *Chaînes exégétiques*, 1140-1145).

Desiderantur [a] 2, 11^{a-f} *ὁμοθυμαδὸν* post f. 28^{v}, [b] 14, 19^{b} (*καὶ κατέκλυσεν*) — 22 post 99^{v}, [c] 15, 35^{bc} post 108^{v}, [d] 17, 14-16 post 115^{v}, [e] 30, 8-23^{a} post 172^{v}, [f] 31, 5^{b}-24 post 175^{v}, [g] 34, 35-37 post 173^{v}.

Picturae quinquaginta septem, quarum notitiam edidit I.-B. Pitra (Analecta Sacra II, 1884, p. 393-394). Notae hexaplares.

Liber charactere unciali, qui dicitur, accurate descriptus; textus sacer litteris grandioribus dextrorsum proclinatis exaratus foliorum interiorem partem occupat, scholia vero litteris erectis moduli paullo minoris impressa marginibus exterioribus adiecta sunt. Lemmata, numeri aut notae quibus scholia signantur minio distincta, exceptis ff. 113-184. 185^{v}-192. 214^{v} ss. aliisque pluribus a rubricatore omissis.

Fasciculi fuerunt olim ΛΔ in prima cuiusque pagina summa notati. Deciderunt ex primo folia quinque, ex *δ'* folium unum (post 28^{v}), ex *ιγ'* folia duo [post 99^{v}, ubi monitio antiqua: *ζητ(ει) ετερο(ν) εις τὸ ἀπο τουτ(ου) καταβατ(ον)*], ex *ιδ'* folium ultimum (post 108^{v}), ex *ιε'* folium ultimum (post 115^{v}), ex *κγ'* folia duo (post 172^{v}) et tria (post 175^{v}), ex *κϛ'* folium unum (post 173^{v}), folia tria ultima. F. 250^{v} manu saec. XIII-XIV *Ἰὼβ ἐξηγούμενος*.

Inter libros Sixti IV noster recenseri videtur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque ...*, p. 245: «Job cum expositione et pictura. Ex membr. in rubeo»). F. I libri positio antiqua *N̊ 3 3 Plu*; inferius syllabus anno 1550 posterior: *Catena in Iob | 480*; f. I^{v} manu saec. XVI: *Iob c(um) expo(sitio)ne diversor(um)*; f. II^{v} scheda ⟨A. Mai⟩. De codice egit A. Rahlfs, *Verzeichnis ...*, p. 255.

Integumentum membranaceum; tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

750 (olim 481). Saec. X-XI, membran., mm. 285×215, ff. 299, linn. 30.

Iob cum catena (Karo-Lietzmann, op. cit., p. 322 = typus I) ut in codice 749, ff. 6-250^{v}; omittuntur prologi. Desiderantur 26, 12 *τὴν θάλασσαν* — 14 (cf. cod. 749, ff. 156^{v}-157) post f. 201^{v}; 38, 31^{b}-40, 15 (cf. 749, ff. 219^{v}-231^{v}) post f. 283^{v}.

Auctorum nomina et loci ut in cod. 749. Notae hexaplares.

Liber accurate perscriptus, marginibus amplis praeditus. Charactere semi-unciali exarata sunt lemmata et textus sacer, qui inter paginas medias, spatio vacuo utrimque relicto necnon additis spiculis, eminet.

Fasciculi fuerunt *μα'* in prima pagina dextrorsum notati, quaterniones praeter 11. 19. 15. 31 foliorum septem. Perierunt folium unum fasc. *κϛ'* (post 201^{v}), fasc. λζ'-λθ' (post 283^{v}). Inter ff. 1^{v} et 2 glutinator recens chartas tres ⟨A. Mai⟩ inseruit. Margines exteriores ff. 271 et 272 ferro excisi.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo scutum Pii IX.

751 (olim 482). Saec. XIII-XIV, membran., mm. 342 × 238, ff. I. 168 (I et 168 chartac. add.), linn. 50. Ordo foliorum restituendus: 1–28. 31. 32. 29. 30. 33–67. 70. 71. 68. 69. 72 ss.

Iob cum catena, eadem paucis exceptis quam edidit Patricius Iunius, Londini 1637 (Karo-Lietzmann, p. 329; typus II). Auctores citantur: Apollinaris, Athanasius, Basilius, Clemens, Cyrillus, Didymus, Dionysius Alexandrinus, Ephraem, Eusebius, Evagrius, Gregorius Nazianzenus, Iohannes Chrysostomus, Isidorus, Iulianus, Methodius, Nilus, Olympiodorus, Origenes, Polychronius, Severus. Liber abrumpitur iuxta terminum in vv. *ταύτην ἀεὶ καταφεύγωμεν κἂν τὰ πάντων* (Iunius, p. 616 lin. 7 a libri fine).

Codicem efficiebant fasciculi *κβʹ*, quaterniones praeter *ζʹ* foliorum septem; perierunt fasciculus primus necnon ultimi folia duo suprema. F. 1 et 2 in principio reposita experimentum praebent ab ipso librario mox reiectum, quod suffecerunt ff. 18 et 11. Imagines complures auro variisque coloribus pictae, inde autem a f. 108 maximam partem minio simplici adumbratae. Spatia nonnulla ad picturas, inscriptiones variasque rubricatoris curas excipiendas vacua relicta sunt (e. g. ff. 10^{v}. 34^{v}. 35^{v}. 38^{v}), desunt lemmata complura.

F. 1 et 167^{v} monogramma possessoris, ut videtur, atque foliorum summa; f. 168^{v} lineae tres sine momento dialogi inter lectorem et scribam. In sectura inferiore libri clausi *Ἰὼβ ἐξηγήμεν(os)*, in sectura media litteris capitalibus † *ὁ ἅγιος Ἰὼβ ἐξηγή[γη]μεν(os)*.

In tabulis et in dorso corio castaneo obductis tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii. In dorso schedula saec. XVIII cum nota rubra *751*. Fibularum vestigia.

752 (olim 481). Saec. XI ex., membran., mm. 335 × 260, ff. 491 (+ 19^{a}. 283^{a}. 389^{a-e} [335-339 bis numeratis], — 110–119. 274 omissis), linn. 39. In duas partes dispertitus (II = ff. 251 ss.).

1 Psalmi cum catena (Karo-Lietzmann, p. 58–59; typus XXII). Praemittuntur [1] (ff. 1–2^{v}) tabulae paschales ann. 1059–1090; [2] (ff. 3–5) ⟨**Cosmae Indicopleustae**⟩ programma in David prophetam (ed. Windstedt, p. 176–177, 26; 178, 5–14; M. 55, 531–534); [3] **Ioseppi et Theodoreti** methodus *ἐκ τῶν ὑπομνηστικῶν αὐτοῦ καὶ χρονικῶν συνταγμάτων*, nempe [a] (ff. 5–8^{v}) de compositione et dispositione psalterii (*Πᾶσα μὲν ἡ καθ' ἡμᾶς — ἐν τοῖς προφήταις*: M. 84, 20–25 A 13), [b] (ff. 8^{v}–9^{v}) de interpretibus VI (*Πρώτη ἐστιν ἡ τῶν Ἑβδομήκοντα — Νικοπόλει τῇ πρὸς Ἀρκτίους* (!): M. 28 B 12–29 B 3), [c] (ff. 9^{v}–10) de diapsalmate (*Ἔοικε μουσικοῦ τινος — πνευματικῶς ἐνηχοῦντι*: M. 28 A 5–B 12), [d] (ff. 10–11) de his quae sint ultimo Davidis tempore

gesta (*Πᾶσαν αὐτοῦ συγγραφὴν — παραδοὺς τὴν βασιλείαν*: M. 25 A 14–28 A 4), [e] (f. 11$^{r\cdot v}$) de libris memoratis sed non repertis (*Νάθαν καὶ Ἀδδῶ — ἐπιγινώσκομεν εὑρίσκεσθαι*: M. 32 A 4–B 8); [4] (ff. 11^{v}–16^{v}) s. Athanasii ep. ad Marcellinum edita longe brevior (M. 27, 12–45 C 9 *δυνήσῃ καὶ σὺ ζηλῶσαι βίον*); [5] (f. 17$^{r\cdot v}$) versus duodecasyllabi litteris auratis exarati, de libro, de librario, de possessore; primus, qui legitur, praecedentibus ni fallor deperditis: *ὁ πάντα κόσμον ἐν λόγῳ κτίσας πάλαι*, ultimus *πρὸς τὴν ἐν ἔργοις ψυχικὴν σωτηρίαν*.

Desiderantur 94, 10^{b} *ἀεὶ πλα]νῶνται τῇ καρδίᾳ κ. τ. λ.* post f. 299^{v}; 95, 13^{b} *κ. τ. λ.* post 301^{v}; 99, 7^{b} *ἐφύλασσον] τὰ μαρτύρια* — 100, 2^{a} *ἐν ᾠδῇ ἀμώμῳ* post 306^{v}; 136, 7^{b} *ἐκκενοῦτε, ἐκκε]νοῦτε* — 137, 2 post f. 415^{v}.

Catenae fundamentum efficiunt excerpta anonyma ex Theodoreti et Hesychii commentariis sumpta (vide *Chaînes exégétiques*, 1116); posterius addita sunt fragmenta varia auctoribus diversis tributa, quorum sequuntur nomina: Apollinaris, Arethas, Asterius, Athanasius, Basilius, Cyrillus, Didymus, Diodorus, Ephraem, Eusebius, Gregorius Nyssenus, Hesychius, Iobius, Iohannes Chrysostomus, Olympiodorus, Origenes, Severus, Theodoretus. Notae hexaplares praesertim in ff. 247–251, 253–264 (ps. 77, 37–82, 15), *καθίσματα* et stichometria (e. g. ff. 53^{v}. 447^{v}). Ff. 448–449 psalmus 151, in fine cuius: *Βίβλος ψαλμῶν ρνʹ καὶ ὁ ἰδιόγραφος.*

2 Cantica catena instructi, hoc ordine [α] (ff. 450-453^{v}) Exod. 15, 1–19; [β] (ff. 453^{v}–462^{v}) Deut. 32, 1–43, [γ] (ff. 462^{v}–465) I Reg. 2, 1–10, [δ] (ff. 465–469) Habac. 3, 2–19, [ε] (ff. 469–472) Is. 5, 1–19, [ϛ] (ff. 472–473^{v}) Ion. 2, 3–10, [ζ] (ff. 473^{v}–479^{v}) Dan. 3, 26–51, [η] (ff. 479^{v}–484^{v}) Dan. 3, 52–88 addita doxologia *ἀπόστολοι — ἅγιον πνεῦμα τὸν κύριον ὑμνοῦμεν*, [θ] (ff. 485–486) Luc. 1, 46–55, *Magnificat*, [⟨ι⟩] (ff. 486–487^{v}) Luc. 1, 68–79 *Benedictus*, [⟨ια⟩] (f. 488) Luc. 2, 29–32 *Nunc dimittis*, [⟨ιβ⟩] (ff. 488^{v}–491) Is. 38, 10–20, [⟨ιγ⟩] (f. 491$^{r\cdot v}$) oratio Manasse sine commentariis, quae desinit abrupte in vv. *ἥμαρτον ὑπὲρ ἀριθμὸν ψάμμου θαλάσσης* (v. 9). Auctores nominantur: Cyrillus Alexandrinus, Eudoxius, Eusebius, Gregorius Nyssenus, Hesychius, Ioh. Chrysostomus, Nicolaus presbyter, Severus, Theodoretus (cf. Corderius, Expositio Patrum graecorum in Psalmos, III, 1646, p. 853–932, 941–962, 933–939).

Codex splendidus, maxima cura descriptus, marginibus amplis praeditus, imaginibus affabre pictis ornatus. Constabat, ut videtur, fasciculis sexaginta tribus in prima cuiusque pagina summa signati notis, quarum vestigium vix unum superest (f. 235 Λ). Perierunt folium praevium saltem unum in custodiam additum, fasc. *γʹ* folia omnia praeter duo (17. 18), fasc. *λγʹ* folia duo (post 299^{v} et 301^{v}), fasc. *λθʹ* bifolium medium

(post 306^{v}), fasc. *νγ'* folium ultimum (post 415^{v}), fasc. ultimi folium supremum (post 491^{v}).

Foliorum partem interiorem occupat textus sacer litteris grandioribus exaratus, exteriorem vero scholia charactere minutiore necnon compendiis pluries scatente (e. g. ff. 355^{v}. 365^{v}. 377. 380. 458) descripta. Inscriptiones, argumenta, litterae initiales maximae, lemmata usque ad f. 96^{v} auro distincta, postea autem minio solo; auctorum nomina de more omissa signantur in ff. 309–318 (ps. 101–103, 9).

Imagines ducentae viginti affabre pictae, auro variisque coloribus renidentes (cf. Pitra, Analecta sacra II, p. 408–410; E. T. De Wald, *The illustrations in the Manuscripts of the Septuagint*, Vol. III. Psalms and Odes. Part 2. Vaticanus graecus 752, Princeton 1942).

Ferro deciderunt pars exterior f. 19, margines inferiores ff. 268 et 273. F. 217 notula arabica; foliorum summae (f. 1, *υπε'*; f. 491^{v}, *υπη'*). F. 2 nomen possessoris: † *Βιβλείω τῆς Παντανάσσου* (Mistrae?).

Integumentorum tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinata sunt dorsa nova, in quibus tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

753 (olim 485). Saec. XI, membran., mm. 260 × 185, ff. 321, linn. 30 circa.

Commentarius in psalmos 77–150 ex Theodoreto et Ps.-Petro Laodiceno (cf. cod. 412) maximam partem concinnatus, excerptis aliis auctus (Karo-Lietzmann, Catalogus, p. 60; typus XXIII). Inc. mut. *Νόμος ἦν ἀρχαῖος τὰς τοῦ Θεοῦ μὴ κρύπτειν εὐεργεσίας* (Corderius, Expositio PP. graecorum in psalmos II, p. 607). Praeter Theodoretum et Iohannem Chrysostomum citantur Basilius, Gregorius Nyssenus, Isidorus, Origenes. Expositiones variae in marginibus exterioribus contractae, longe vero fusiores quam ut ipsius Scripturae *κειμένῳ* pares respondeant, non semel ad reponendam exinde concinentiam foliis plenis dilatatae sunt (e. g. ff. 34–36^{v}. 82–99^{v}. 143–152^{v}. 190–202^{v}. 242–265^{v}. 304 ss.). Desiderantur ps. 100, 6–8 post f. 101^{v}; 138, 14^{b}–23^{b} *ἔτασον καὶ γνῶ[θι* post f. 276^{v}; 147, 7 *αὐτοῦ καὶ τήξει αὐτὰ* — 148, 5^{a} *αἰνεσάτω[σαν τὸ ὄνομα Κυρίου* post f. 299^{v}. Notae hexaplares.

Praemittuntur [1] (ff. 1–2^{v}) ⟨Eusebii?⟩ argumenta in Psalmos inde a *οζ'* (M. 23, 69–72). [2] (f. 2^{v}) canticorum hymnorumque matutini vesperalis index. [3] versus duodecasyllabi, ex quibus nonnulli atramento pallidiore descripti fere evanuerunt (vide G. Sola, *Giambografi sconosciuti del secolo XI*, apud *Roma e l'Oriente* XI, 1916, p. 18–27, 149–153): [a] (f. 3) **Theophili grammatici** in ludibrium s. Theodori Grapti (*Πάντων ποθούντων προστρέχειν*: M. 121, 997 D–1000 A; cf. B. H. G. 1746), [b] (f. 3^{r-v}) in Christum *ἀντιφωνητήν* (inc. *Τὴν εὐπρέπειαν ὡς ποθοῦσα σοῦ δόμου*, ed. Sola p. 24), [c] (f. 3^{v}) in B. M. V. (inc. *Χρυσός σε βασίλισσαν*, Sola p. 26), [d] (ib.) distichon (inc. *Τριὰς τριάς μου τῶν φίλων*). [e] (ib.) ⟨in reliquias?⟩ (inc. *Ὡς φόρτος ἡδὺς*, Sola p. 149), [f] (f. 4) in ⟨ecclesiam⟩ B. M. V. (inc. *Ὃν νῦν θεωρεῖς*, Sola p. 149), [g] (ff. 4–5) ⟨in Constantinopolim⟩ (inc. *Ὅπου λόγος πρόεδρος*, Sola p. 20), [h] (f. 5) in ⟨B. M. V.⟩ *τὴν Γοργοεπήκοον* (inc. *Ὡς οἶκον εἰδότες*, Sola p. 150), [i] (f. 5^{r-v}) epigrammata varia septem (Sola, p. 151), [k] (f. 5^{v}) ⟨in Mariam sebasten⟩ (inc. *Τάφος τὸ σῶμα*, Sola p. 152). Nominantur Zoe imperatrix et Romanus [1028–1034], Patricius vestiarius et praepositus, Michael *ὁ νέος* [Michael IV: 1034–1041] et Zoe.

In fine [1] (f. 320) *ἐκ τῶν μέτρων τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου* excerptum ab editis longe diversum et brevius (inc. *Σάτον μόδ(ιος) κουμού(λατος)*; cf. Hultsch, Metrologicorum Scriptt. reliquiae I, p. 274); [2] (ff. 320–321) **Libanii** characteres epistolares 1–11, 19, 22 tribus spuriis additis (cf. ed. Weichert, Lipsiae 1910, p. XLV).

Subscriptio (f. 321^{v}), litteris inter se colligatis iterata: † *Ὅσοι τὴν παροῦσαν ἀναγινώσκετε βίβλον διὰ τὸν Θεὸν μακαρίζετε Ἀντώνιον (μον)αχ(ὸν) ἐν τῷ μεγάλῳ καὶ ἀγγελικῷ σχήματι τελειωθέντα. εὔχεσθε δὲ καὶ ἐμοὶ τῷ τούτου ἀναξίῳ υἱῷ καὶ ἁμαρτωλῷ Χριστωδούλῳ τῷ πανευτελῆ.*

Libri Psalmorum pars altera, exarata ab uno eodemque scriba, qui membrana factus parcior lacinias utcumque filis assutas pluries adhibuit (e. g. ff. 57. 95. 130. 145. 164. 183. 185. 250. 269).

Folia praevia quinque ex parte priore ni fallor avulsa. Fasciculi qui sequuntur sunt quadraginta quaterniones (si excipias 28 et 39 seniones, 13. 15. 16. quiniones, 21. 24. 31 terniones, 35 binionem, 22 et 25 foliorum septem) in prima cuiusque pagina summa dextrorsum signati (f. 50 *ζ'*, f. 135 *ιζ'*, f. 220 *κη'*), posterius vero notis novis quae iustum numerum duobus excedunt aucti. Perierunt primi fasciculi pars prior (ante f. 6), folium unum post 101^{v} et 276^{v}, duo post 299^{v} et totidem in fine.

F. 1 foliorum summa (*φιλ. τκζ'*); ff. 2^{v} et 3 monocondylium. In secturis libri clausi litteris capitalibus hodie dissolutis: *ψαλτήριον Δα(υὶ)δ τὸ ξζ'* | *ἑρμηνευθεὶς* (!) | *παρὰ τοῦ* (ex *τῶν*?) *μακαρίου Ἰω(άνν)ου Χρ(υσοστόμ)ου*. F. 319 ante 318 repones.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

754 (olim 241). Saec. X in., membran., mm. 350 × 255, ff. 395 (— 1 et 2 omissis), linn. 35. Foliorum 3–36 turbatum ordinem restituimus.

Psalmi et cantica cum catena (Karo-Lietzmann, Catalogus, p. 39–41: typus XIII). Praemittuntur [1] (ff. 3–8) inscriptiones et initia CLI psalmorum (excerpta apud Pitra, Analecta sacra II, p. 411, ubi codex numero 5 insignitus est). [2] (f. 8^{r-v}) inscriptiones et initia canticorum necnon hymni matutini (cf. Pitra, p. 412–413). [3] (ff. 8^{v}–9) inscriptiones quae neque apud Hebraeos neque apud ceteros interpretes inveniuntur (Pitra, p. 412).

[4] (f. 9) ex Ioseppi hypomnestico cap. *ρνη'*, de libris qui memorantur nec tamen reperiuntur (M. 84, 32 AB; cod. 752, f. 11r·v). [5] (ff. 9–12v) *Εὐσεβίου εἰς τοὺς ψαλμούς*, nempe [a] *Ὁ μὲν ψαλμὸς ἔοικεν — διῄρηται εἰς δύο* (M. 23, 72–73 B 12), [b] de psalterii quintuplici divisione: *Πᾶσαν δὲ τῶν ψαλμῶν βίβλον εἰς πέντε — ἕως τῶν ἐσχάτων* (fere ut apud Origenem; M. 12, 1056 A 5–12), [c] ⟨de compositione psalterii⟩: *Παρατηρητέον δὲ ὅτι μὴ κατὰ ἀκολουθίαν — ἐν τοῖς προφηταῖς* (M. 23, 73 B 12–D 10; Ioh. Mercati, *Osservazioni a proemi del Salterio* [= *Studi e Testi* 142] 1948, p. 113–115; brevius apud M. 84, 25 A), [d] de inscriptione *περὶ τέλους: Διὰ τοὺς ἐπιγεγραμμένους Εἰς τὸ τέλος — ὁ σύμπας κόσμος* (Pitra, p. 437–438; M. 12, 1053–1056 A 2), [e] ⟨rursus de divisione psalmorum⟩: *Τοὺς δὲ ψαλμοὺς καθολικώτερον — ὁμοῦ πάντες οἱ ψαλμοὶ ρνα'* (Pitra, p. 413–418), [f] *γνῶσις τοῦ διαψάλματος. Πολλάκις ζητήσας — καὶ σὺ ἐπιστήσεις* (M. 12, 1057 C 12–1060 C 5), [g] ⟨de inscriptionibus⟩: *Ἐγὼ μὲν ᾤμην — Ἰωσίας ὄνομα αὐτῷ* (M. 12, 1056 B 1–1057 C 10) *καὶ τὰ ἑξῆς.* [6] (ff. 12v–15v) quomodo arca in Hierusalem translata est et compositum psalterium (Pitra, p. 418–427). [7] (ff. 15v–25v) s. Athanasii epistola ad Marcellinum (M. 27, 12–45). [8] (f. 25v) Eusebii divisio psalterii (M. 23, 66 C–68 A; Mercati, *op. cit.*, p. 117) et (ff. 25v–28) argumenta (M. 23, 68–72) sub inscriptione *Κανόνες ψαλμῶν προγεγραμμένοι, ἑκάστου αὐτῶν δηλοῦντες τὴν ἐνέργειαν διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος προφητευομένην περὶ τοῦ Χριστοῦ. τοῦ αὐτοῦ Εὐσεβίου ὑπόθεσις εἰς τοὺς ψαλμούς.* [9] (f. 28r·v) de septem editionibus Scripturae (M. 84, 28–32 A 3). [10] (ff. 28v–34) s. Gregorii Nysseni *ὅτι ἀνακολούθω* (!) *τῇ ζωῇ τοῦ Δαυὶδ ἡ τῶν ψαλμῶν ἀκολουθία*, hoc est In psalmorum inscriptiones II, 11 (M. 44, 541–548 B 13 *τρόπον νικᾷς* pluribus omissis); I, 2 sub inscriptione *συλλογαὶ ἀπὸ βιβλίου διεφθορότος ὑποβρυχίου γεγονότος τοῦ ἐν ἁγίοις κ. τ. λ.* (*Χρὴ τοίνυν — γλυκαινόμενον*: M. 436 B 9–437 C 9); I, 2–4 (M. 437 C 10–448 B 15 *μετουσίας κατορθουμένην*). [11] (ff. 34–36) *ὑπόμνημα Ὠριγένους εἰς τοὺς ψαλμούς* (M. 12, 1060–1076); desiderantur vv. *ἐπὶ τὴν εὐσέβειαν τοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ — ἀλλ' ἐπεὶ κατὰ τὸν Ἀκύ[λαν* (M. 1064 A 2–1072 C 1) duobus foliis post 34v perditis. [12] (f. 36r·v) Ioseppi *ἐκ τοῦ ὑπομνηστικοῦ κεφά(λαιον) ρ'*, quae sint a Davide in fine gesta (M. 84, 25 B–28 A 4). [13] (f. 36v) s. Gregorii Nysseni *εἰς τὸ διάψαλμα* nempe op. cit. II, 10 usque ad illa *πρὸς τὸν ἦχον τῇ δια[νοίᾳ* (M. 533 D–536 A 11).

1 (ff. 37–356v) Psalmi scholiis atque notis hexaplaribus circumsepti lateribus ex quattuor. Auctores nominatur: Adrianus (ed. Pitra, Analecta sacra II, p. 130–132), Anastasius Antiochenus, Apollinaris, Arse(nius), Athanasius, Basilius, Cyrillus, Didymus, Eusebius, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Gregorius Siculus, Hesychius, Hieronymus, Iohannes Chrysostomus, Isidorus, Maximus, Nilus, Origenes, Theodoretus, Theodorus Antiochenus (Mopsuestenus; cf. *Le commentaire de Théodore de Mopsueste sur les Psaumes*, p. XVIII). F. 356v psalmus 151.

In edendis commentariis Cyrilli Alexandrini, Didymi, Eusebii nostro [cod. D] usus est A. Maius.

2 Cantica utriusque Testamenti foliis plenis commentario aucta. [α] (ff. 357–360v) Exod. 15, 1–19; comment. inc. mut. *εἰδώλοις προστετηκότες* (Corderius III, p. 853 *Βασιλείου*, lin. 12); [β] (ff. 360v–370) Deut. 32, 1–43; [γ] (ff. 370–372) I Reg. II, 1–10; [δ] (ff. 372–376) Habac. 3, 2–19; [ε] (ff. 376–383) Is. 26, 9–20; [ς] (ff. 383–385v) Ion. 2, 3–10; [ζ] (ff. 385v–388) Dan. 3, 26–45, 52–56; [η] (ff. 388–389v) Dan. 3, 57–88; [θ] (ff. 389v–391) Luc. 1, 46–55 *Magnificat*; [ι] (ff. 391–392) Luc. 1, 68–79 *Benedictus*, [ια] (ff. 392r·v) Luc. 2, 29–32 *Nunc dimittis*; [ιβ] (ff. 392v–395) Is. 38, 10–20. In fine (f. 395r·v) litteris semi-uncialibus Manasse oratio, (f. 395v) hymnus matutinus Trisagio auctus. Auctores citantur: Basilius, Cyrillus, Didymus, Eudoxius, Eusebius, Gennadius, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Hesychius, Hippolytus, Hypatius, Iohannes Chrysostomus, Maximus, Nicolaus presbyter, Origenes, Severus, Theod(oretus), Theodorus Heracleensis, Victor.

Codex accurate perscriptus. Comprehendebat fasciculos quinquaginta in prima singulorum pagina notatos (cf. ff. 117 *ις'*, 277 *λς'*, 293 *λη'*, 301 *λθ'*). Perierunt folium foliave in capite libri addita, folia duo post 34v et totidem post 36v scilicet partes extremae fasc. quinti, folium unum post 356v.

Textus sacer litteris erectis paullo grandioribus distinctus, lectiones hexaplares charactere semi-unciali. Scholiorum in psalmos series duplex, una nempe in centurias distributa, alia priori admixta indiciis geometricis compluribus signata.

F. 28 inverso lineae octo latino-italicae saec. XIII-XIV. De codice egit Rahlfs, *Verzeichnis ...*, p. 256. In sectura superiore libri clausi littera *N*.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX.

755 (olim 486). Saec. XI, membran., mm. 363 × 283, ff. III (add.). 226, linn. 50 circiter.

Isaias cum catena (Karo-Lietzmann, p. 334–337: typus I; M. Faulhaber, *Die Propheten-Catenen nach römischen Handschriften*, 1899, p. 41–43, 46–78: Die Johannes-Catene; R. D. *Chaînes exégétiques grecques*, col. 1147). Praemittuntur [1] (ff. 2–7) capita Isaiae prophetae *πη'* (M. 93, 1369–1385 C 3

εἰς θεωρίαν προκείσεται). [2] (f. 7r-v) ⟨Iohannis Drungarii prologus⟩ (M. 24, 81–82; Faulhaber, p. 192–196). [3] (ff. 7v–8) s. **Basilii** argumentum, ὑπόθεσις τῆς βίβλου ἢ φανερὰ καὶ αὐτόθεν ληπτή. Ἐπειδὴ κατὰ χρόνους — συγκαταπεπλεγμένων (M. 30, 129 B 8–D 5). Ὁρῶσι δὲ οἱ προφῆται — ἀλλὰ πρὸς τὸν καιρόν (124 D 1–125 A 14). Πῶς προεφήτευον — ἁμαρτίας σπίλων οὐκέτι (121 C 8–15). [4] (ff. 8–9v) s. **Cyrilli Alexandrini** prooemium (M. 70, 9–13). [5] (f. 9v) **Theodoreti** argumentum (ed. Möhle, apud *Mitteilungen des LXX — Unternehmens* vol. 5, 1932, p. 2; M. 81, 216–217).

Auctores nominantur: Apollinaris, Apollo abbas, Athanasius, Basilius, Cyrillus Alexandriae, Eusebius Caesariensis (vide quae scripsi apud *Revue Biblique*, 1933, p. 540–555), Eusebius Emesenus, Gregorius Nyssenus, Hippolytus, Iohannes Chrysostomus, Iosephus, Irenaeus, Origenes, Severianus, Severus Antiochenus, Theodoretus, Theodorus Heracleensis.

Liber ex exemplari mutilo descriptus (cf. ff. 135v–144v in Is. 34, 14–38, 13; eaedem lacunae in cod. Ottob. gr. 452 ff. 107–110v; in Chis. gr. 45 ff. 179v–186v, ubi prius apertae ab ipso scriba sed atramento diverso expletae sunt).

Scriptura accurata; textus sacer in pagina media, scholia in marginibus exterioribus per centenas distributa. Fasciculi quaterniones κη' in prima singulorum pagina ima sinistrorsum notati. In ff. 1 et 107 insiticiis et in f. 225 picturae (de quibus vide A. Muñoz, *I codici greci miniati delle minori biblioteche di Roma*, 1905, tab. 24. 29. 35); ff. 2 et 10 taeniolae affabre decoratae; correctiones nonnullae (e. g. 50v. 110v. 195v). F. 226v manu recentiore *Pater noster* litteris graecis bis transcriptus; f. 37v inter cetera parvi momenti nomen Μάρκος.

F. II ex codice moduli minoris avulsum, ad scripturam novam recipiendam lotum; inter ff. IIv et III laciniae ex alio recisae; f. III nota emptionis: *In mothono (?) a d(omi)no Lascarj p(ro) duc (?) L(aurentio?)*; ib. index libri manu rudi saec. XV-XVI digestus. F. 19 ⟨a Ioh. Hon. a Mallia⟩ instauratum; f. 7 nota A. M(ai). De codice quaedam apud A. Rahlfs, *Verzeichnis …*, p. 256.

Integumentum ex corio castaneo signato.

756 (olim?). Saec. XI (ff. 1 et 13 saec. XVI), membran., mm. 285 × 215, ff. 301, linn. 40–48.

Evangelia quattuor, commentario ⟨ps.-**Petri Laodiceni**⟩ aucta, fere ut in cod. 358 (cf. Ios. Reuss, *Matthäus-, Markus- und Johannes-Katenen nach den handschriftlichen Quellen untersucht*, Monasterii in W. 1941). Praemittuntur pericoparum indices pro solemnitatibus anni, nempe [1] (f. 2) evangelia matutina undecim (Gregory, *Textkritik des N. T.*, p. 364); [2] (f. 2r-v)

⟨evangelia pro diversis sanctorum festis⟩ (Gregory, p. 385–386); [3] synaxarium, hoc ordine: (ff. 2v–3v) Iohannes (Gregory, p. 344–347), (ff. 3v–4) Matthaei lectiones sabbato-dominicae, (ff. 4–5) Lucae lectiones sabbato-dominicae, (f. 5r-v) Marci lectiones sabbato-dominicae (cf. cod. 357), (ff. 5v–6) evangelia passionum, magnae parasceves et sabbati sancti (Gregory, p. 363); [4] (ff. 6–9v) menologium, quod des. abrupte in iun. 27: s. Samsonis (Luc. 12, 32–40; cf. Gregory, p. 365–381). In ff. additiciis 1 et 13 cycli lunares et cyclus paschalis decemnovennalis. [5] (f. 10r-v) s. **Athanasii** * sermo in passionem, crucem et resurrectionem Domini, inde a vv. Ταῦτα γάρ, φησιν, ἐγένοντο usque ad πλήρωται καὶ πέπρακται (M. 28, 197 D 7–201 D 2).

[1] (ff. 14–96v) in Matthaeum (ed. G. Heinrici, Lipsiae 1908; cf. Reuss, p. 62–63). [2] (ff. 100–151v) in Marcum (inc. Πολλῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον καὶ εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην: ed. C. F. Matthaei sub nomine Victoris Antiocheni, Mosquae 1775); supplementa plura in nostro, e. g. ff. 113v. 115v. 116v. 120v–121v. 145. 146r-v. 148. Praecedunt [a] (ff. 97–98) capitula, [b] (f. 98v) **Cosmae Indicopleustae** notitia (M. 88, 289 AB), [c] (ib.) argumentum Κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται ἐπειδὴ (Soden, *Die Schriften des N. T.* I, p. 314–315), [d] (ff. 98v–99) argumentum aliud, cum expositionis initio concinens (Πολλῶν ὡς εἰκός — ἐφώτισεν: Matthaei, p. 2–4), [e] (f. 99) epigramma in Marcum (Πέτρου μυηθεὶς: Soden, p. 379). [3] (ff. 156–234v) in Lucam (cf. M. Rauer, *Der dem Petrus von Laodicea zugeschriebene Lukaskommentar*, Monasterii 1920, p. 19, 43–46). Praemittuntur (ff. 152–154) capitula; prologi varii, nempe [a] (f. 154v) de commentari indole (inc. Χρὴ τὸν ἐντυγχάνοντα τῇδε τῇ βίβλῳ, des. τοῖς ἐντυγχάνουσι τὰ νοήματα: Corderius, Cat. in Ioh. [vide infra] p. ** 2), [b] (ib.) **Titi Bostrensis** (Ἰστέον ὅτι τοὺς μὲν ἄλλους: ed. J. Sickenberger, *Titus von Bostra* [= *Texte und Untersuchungen* XXI, 1, 1901] p. 143), [c] (ff. 154v–155) **Cosmae Indicopleustae** (M. 88, 289), [d] (f. 155) argumentum Κατὰ Λουκᾶν τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται (cf. Soden, p. 315), [e] (ib.) **Io⟨hannis?⟩** argumentum Λουκᾶς ὁ μακάριος (Soden, p. 306 [102]), [f] (f. 155v) epigramma (Τρίτος δὲ Λουκᾶς: Soden, p. 379). Supplementa rariora (f. 221, Origenes = *Orig. Werke* IX, 1930, p. 227, 27–228, 30). [4] (ff. 238–299v) in Iohannem (cf. Reuss, p. 177–178). Praecedunt (f. 235) capitula; prologi, scilicet [a] (f. 235v) Τὴν ἅπασαν ἱστορίαν τῆς τοῦ Χριστοῦ παρουσίας (Corderius, Catena Patrum graecorum in s. Iohannem, Antverpiae 1630, p. ** 3v–** 4v), s. **Iohannis Chrysostomi** [b] (ff. 235v–236) Τίνος ἕνεκε τῶν ἄλλων εὐαγγελιστῶν — τὰς ἁπάντων ψυχὰς (Cramer, Catenae in evangelia s. Lucae et s. Ioannis, Oxonii 1841, p. 178,

22–179, 7) atque [c] (f. 236) *Πολλῆς ἡμῖν δεῖ σπουδῆς — λεγομένων τὸ ὕψος* (Corderius, p. ** 2^{v}), [d] (f. 236$^{r\cdot v}$) Theodori Mopsuesteni (cf. *Essai sur Théodore de Mopsueste*, 1948, p. 305–306), [e] (f. 236^{v}) Cyrilli Alexandrini* *Μετὰ τὸν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν σταυρὸν — ἔδραμε συγγραφήν* (cf. M. 73, 21 C 15-24 C), [f] (f. 237) argumentum *Κατὰ Ἰωάννην τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται* (Soden, p. 315-316), [g] (ib.) epigramma (*Βροντῆς τὸν υἱόν*: Soden, p. 379); sequitur alia manu scholion in 19, 25. Pericopa de muliere adultera obelis signata necnon commentario carens; supplementa in ff. 260. 271^{v}. 274 (Cyrillus in 11, 52). 276^{v}. 296 (Gregorius Nyssenus). 300 (Eulogius Alex. in 21, 15 ss.).

Liber accurate descriptus; partem foliorum mediam interiorem occupat textus sacer, margines vero exteriores commentarius. Fasciculis λη', quos complectitur, inserta sunt ipsa aetate qua exaratus est ff. 10–12, posterius autem ff. 1 et 13. Appicti sunt in campo aureo f. 11^{v} evangelistae, f. 12 Iesus Christus; *πύλαι*, inscriptiones, litterae initiales maximae (ff. 14. 100. 156. 238) auro variisque coloribus ornatae.

F. 300^{v}: *Κῦρ Φραγκίσκος Ἀκκίδας | εὐγενὴς Κολασσαεὺς πολίτης | Μεσσήνης ἐν τῇ βασιλευούσῃ | τῶν πόλεων Ῥώμῃ ἤγαγε | τὸ παρὸν βιβλίον, ἔτει ἀπὸ | Ἀδὰμ ,ζϙα' μηνὶ ιου|λίῳ ἰνδικτιῶνος ια'* (iul. 1583); de Fr. Accida vide Ioh. Mercati, apud ***Studi e Testi*** 68, p. 226-227.

Integumentum ex corio rubro, fibulis olim munitum, stemmate Gregorii XIII signatum; litteris aureis, in tabula anteriore *ЄΙΣ. ΤΑ. Δ. ЄΥΑΓΓЄΛΙΑ. ΑΛΥΣΙΣ. | ΤΩ. ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΩ. | ΓΡΗΓΟΡΙΩ. ΙΓ.*, in tabula postica *M. D. LXXXIII. | ΚΥΡΟΥ. ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ. | ΑΚΚΙΔΑ. ΔΩΡΟΝ.* Foliorum secturae auratae.

Membranae latinae duae ad librum compingendum adhibitae praebent [a] (f. 1^{v}) instrumentum donationis monasterio S. Salvatoris de Lingua dioc. Messanensis anno 1294 factae, [b] (f. 301 recens deglutinatum) instrumentum aliud anni 1335 coram vicario generali Iohannae reginae pro Calabria factum.

757 (olim 246). Saec. XI (ff. I. 1–13. 380 saec. XIII), membran., mm. 300 × 220, ff. I. 380 (+ 315^{a}), linn. 37.

Ps.-Petri Laodiceni in quattuor evangelia (vide cod. 756). [1] in Matthaeum, hac ratione: (ff. 14–109^{v}) commentarius usui liturgico aptatus, nota *ἀνεπ(ίγραφος)* signatus [manu recentiore f. I: *ὁ ἀνεπίγραφος οὗτος ἐστιν ὁ Πέτρος ὁ τῆς Λαοδικείας, ὅστις προηγεῖται τῶν ἄλλων ἐξηγητῶν ἐνταῦθα*], inde a vv. *τοιαύτας φαντασίας ποιοῦντα* (Heinrici, *op. cit.*, p. 30, 13), scholiis auctus quorum auctores nominantur: Apollinarius, Basilius, Cyrillus Alexandrinus, Gregorius Nyssenus, Gregorius Thaumaturgus, Iohannes Chrysostomus, Irenaeus, Origenes, Severus, Theodorus Heracleota, Theodorus Mopsuestenus, Titus (cf. Karo-Lietzmann, Catalogus, p. 562-563: typus II); (ff. 3-13^{v}) commentarius saec. XIII novis membranis suppletus inde ab

initio usque ad illa (in 4, 8–9) *ἀπαιτηθῆναι τοιαῦτα ὁπηνίκα τὰς* (Heinrici, p. 30, 13); eadem manu (f. 1$^{r\cdot v}$) *ὑπόμνημα εἰς τοὺς δώδεκα ἀποστόλους* (cf. Prophetarum vitae fabulosae; ed. Th. Schermann, p. 107–114), (f. 2) versus in s. Matthaeum: *Ματθαίου τόδε ἔργον* (Soden, p. 378 [5]), (f. 2$^{r\cdot v}$) Matth. capitula *ξη'*, (f. 2^{v}) argumentum *Κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται* (Soden, p. 314), (f. 3) prologus (*Εὐαγγέλιόν ἐστι λόγος περιέχων — ἐπὶ ταύτην ὥρμησε τὴν συγγραφήν*), (f. 109^{v}) stichometria et editionis nota. [2] (ff. 110^{v}–154) in Marcum. [3] (ff. 155-267) in Lucam. [4] (ff. 268–380) in Iohannem. Inseruntur (ff. 268^{v}–270^{v}) fragmenta ⟨Theodori Mopsuesteni⟩ (*Essai sur Théodore de Mopsueste*, p. 307–312).

Liber comprehendebat fasciculos *μθ'* gracili calamo exaratos. Deciderunt initium et finis, nempe fasciculi duo priores et tertii folium primum, fasc. *μθ'* folium foliave post primum, quae omnia saec. XIII suppleta sunt (ff. 1-13. 380).

F. I^{v} foliorum summa, *πρὸς τοῖς ὀγδοήκοντα καὶ τρίτην κατοντάδα*. F. I summo manu saec. XVI: *Quattuor Euangelistae Expositi*, inferius manu antiquiore: *Liber ... apostoli ... transumpt ...* | *Lucianus xama manu p(ro)p(ria) d. VI.* Notulae ⟨A. Mai⟩ in ff. 20^{v}. 27. 32. 33^{v}. De codice egerunt Heinrici (*op. cit.*, p. XIV-XXVI passim), Rauer (*op. cit*, p. 49-50), Ios. Reuss (*op. cit.*, p. 80-81, 122, 184).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii. Foliorum secturae caeruleo liquore tactae.

758 (olim 494). Saec. XII in., membran., mm. 375×275, ff. III (add., I et II chartac.) 233, linn. 40 circiter.

1 (ff. 2–84^{v}) in Lucam *ἑρμηνεῖαι διαφόρων ἑρμηνευτῶν*, nempe Ps.-Petri Laodiceni expositio (f. 1^{v} manu saec. XVI: *in Lucam expositio Petri Laodiceni*) scholiis aucta, quorum auctores nominantur: Athanasius (f. 83), Cyrillus Alexandrinus (fragmenta notis signavit et edidit A. Maius [cod. D]; apud M. 72), Gregorius Nyssenus (f. 26), Iohannes Chrysostomus (ff. 22^{v}. 33. 34^{v}. 35. 46. 47^{v}. 48. 67. 70^{v}. 71. 71^{v}. 79^{v}. 80^{v}. 81^{v}. 82^{v}. 83), Maximus (ff. 43. 54^{v}), Origenes (ff. 33. 79^{v}), Photius (ff. 28. 54. 75. 78^{v}). Cf. Karo-Lietzmann, Cat. graec. cat., p. 575 (= typus II); M. Rauer *op. cit.*, p. 24, 37, 51).

2 (ff. 87-233) in Iohannem catena, *ἑρμηνεῖαι διαφόρων ἑρμηνευτῶν* (Karo-Lietzmann, Catalogus, p. 586–587 [= typus III]; Ios. Reuss, *op. cit.*, p. 190–196). Auctores nominantur: Apollinaris, Athanasius, Basilius, Cyrillus Alexandrinus, Didymus, Eusebius, Iohannes Chrysostomus, Maximus, Origenes, Photius, (Theodorus)

Hera(cleensis), Theodorus Mopsuestenus (cf. *Essai sur Théodore de Mopsueste*, p. 292); duobus foliis post 225v deperditis effluxit 19, 30 *κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα* — 20, 6 *τὰ ὀθόνια κείμενα* [comm. abrumpitur in vv. *ἔστι δὲ ἀμφίβολον* (= Cyrillus Alex. apud M. 74, 668 A 2), resumitur in illa *ἀνέστη τοῦ τάφου καὶ τοῦτο* (= Isid. Pelus. Epist. I, 114; M. 78, 260 A 12]. Praemittuntur sub lemmate *Κυ(ρίλλου)* [a] (f. 85r-v) Theodori Mopsuesteni prologus (*op. cit.*, p. 305–307), [b] (f. 85v) praefatio altera (*Τινές φασιν ὡς μετὰ τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν — ἔδραμε συγγραφήν*).

Codicis pars altera, quam efficiunt fasciculi 30 hoc ordine sese excipientes: [a] fasciculi undecim *κ'-λ'* notati, quaterniones excepto ultimo binione (ff. 2–85); [b] fasciculi undeviginti *α'-ιθ'* signati, item quaterniones praeter ultimum ternionem, ex quibus deciderunt folia duo post 225v atque folium supremum. Insiticia sunt ff. 1 et 86, quae praebent imagines auro et coloribus diversis pictae, hodie satis attritae (f. 1v s. Lucas, f. 86v s. Iohannes).

Textus sacer litteris grandioribus distinctus paginam mediam ad oram interiorem occupat, exegeses autem circum exaratae sunt. Supplementa (e. g. ff. 19v. 34. 38v. 45. 46v), correctiones nonnullae (e. g. ff. 14v. 19v. 29. 31v). Aetate recentiore fasciculi iterum notati sunt, foliaque singula *α'-σλε'*, lacuna post 225v non deprehensa, computata.

F. 233 manu citata † *Ετελνῶθη τω παρὸν ἔβαγγέλιω ἐτοὺς ,ςχπα' (ἰνδι)κτιωνως δ' ἐν μηνι ιανουαρίω βασιλεβοντ(ος) κυρ Κομνηνοῦ Δοῦκα Αγγελου Παλεολογου* (cf. f. IIIv), quae a nostro, si scripturam inspexeris aliena sunt, rationi praeterea temporum repugnant.

Integumenti tabulae et dorsus insignia praeferunt Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVIII cum nota rubra *758*. Fibularum vestigia.

759 (olim 493). Saec. XIV ex., chartac., mm. 220 × 145, ff. IV (add.). 264, linn. 24.

Catena in Lucam 12, 32 ss., *⟨ἐκλο⟩γὴ ἀπὸ τὰς ἐξηγήσεις τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου διαφόρων ἐξηγητῶν* cod. In f. 1 summo add. man. recent. *ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Νικήτ(α) Σερ(ρ)ῶν*. De collectione vide quae scripsit Ios. Sickenberger, *Die Lukaskatene des Niketas von Heracleia*, 1902 (= *Texte und Untersuchungen*, N. F. VII, 4), de nostro p. 63–64, 109–112; cf. Karo-Lietzmann, Catalogus, p. 581 (= typus IV in Lucam).

Auctorum nomina accurate digessit A. Maius in ff. IIIv–IV, longe plenius recensuit Sickenberger: Ambrosius, Amphilochius, Anastasius Sinaita, Apollinaris, Asterius, Athanasius, Basilius, Cassianus, Clemens, Cyrillus Alexandrinus, Ephraem, Epiphanius, Eusebius, Eutychius, Evagrius, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Hypatius (ed. F. Diekamp, Analecta Patristica = Orientalia christiana Analecta 117, 1938, p. 151–153), Iohannes Chrysostomus, Iohannes Climacus, Iohannes Damascenus, Iohannes Geometra, Irenaeus, Isidorus, Leo Romanus, Macarius, Maximus, Nicetas Paphlago, Nilus, Origenes, Philo hebraeus, Phosterius, Photius, Psellus, Severus, Silvester, Theodoretus, Titus, Victor.

Fasciculi *λγ'* quaterniones. Officinarum signa: arcus (cf. Briquet 790), claves (cf. Briquet 3837), campana (cf. Briquet 3972). F. II inter alia saec. XV: ***Marinus Tromba faciebat***; f. III schedula glutine adhaerens, in qua legitur ⟨manu Ioh. Tortelli⟩: ***Glosę diuersoru(m) doctoru(m) sup(er) euangeliu(m) Lucę*** (cf. Muntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 247). Ff. 262–264 scriptura vacant. Secturae foliorum flavo liquore tinctae; in sectura inferiore inscriptio hodie vacillans.

Integumentum membranaceum; in dorso scutum Pii IX.

760 (olim 487). Saec. XI (ff. 1. 249–257 saec. XIV), membran., mm. 255 × 205, ff. 257, linn. 24.

1 (ff. 2v–178) in Actus Apostolorum, *Ἀναμιμνήσκει τὸν Θεόφιλον τοῦ εὐαγγελίου* (sub nomine Theophylacti Bulgariae apud M. 125, 500–848 A 10 *ἰάσεται αὐτούς*, paucis mutatis); desiderantur vv. *Βασιλείαν αὐτὸς ὁ Κύριος ἐκάλεσε — ἀποκαλύπτων μυστήρια* (M. 505 C 15–508 A 11) uno folio post 6v deperdito; expositio nostra ex homiliis s. Iohannis Chrysostomi maximam partem depromitur. Praemittitur (ff. 1–2v) notitia de gestis Apostolorum (initium *Εἰ καὶ πράξεις* apud M. 118, 29 A); sequitur (ff. 178v–180) notitia de s. Pauli captivitate romana (*Ἐπὶ τῆς Ῥωμαίων ὁ Παῦλος διετίαν ὅλην κ. τ. λ.*, sub nomine Euthalii apud M. 85, 709 B 3–712 B 15 *μέχρι τῆς τελειώσεως τριάκοντα καὶ πέντε*).

2 (ff. 181–246v) *ἑρμηνεῖαι εἴς τινα ῥητὰ τῶν πράξεων*, nempe ut videtur excerpta ex praecedenti insertis locis nonnullis quorum auctores nominantur: Ammonius, Athanasius, Basilius, Cyrillus, Didymus, Epiphanius, Eusebius, Evagrius, Iohannes Chrysostomus, Iosephus, Irenaeus, Isidorus, Maximus, Origenes, Severianus, Severus, Theodoretus, Theodorus Heracleensis. Sequuntur [1] (ff. 246v–248) de captivitate romana s. Pauli [a] *Οὐ καθάπερ ὁ Σινωπεὺς — κατέμενον ἐν τῇ Ῥώμῃ* (M. 125, 848 B 12–C 10), [b] *Διετίαν ὅλην κ. τ. λ.* fere ut supra ff. 178v–180; [2] (ff. 248v–249v) peregrinationes s. Pauli (M. 85, 649–652).

3 (ff. 250–257, binis coll.) ⟨**Aristotelis** *περὶ ἑρμηνείας*⟩ cum interpretatione capp. 1–9 auctore Boethio, quae abrumpitur (f. 251v) in vv. *non magis sic* (ed. Meiser, Lipsiae 1877, p. 10 l. 3).

Fasciculi 31 in prima singulorum pagina summa notati, accurate perscripti, ex quibus folia duo extrema olim deperdita saec. XIV suppleta sunt (ff. 1 et 249). Ff. 44. 148. 175 margines resecti.

Manu minuta exarata sunt ff. 250 ss., in quibus Aristotelis textus laterculum interiorem occupat, Boethii autem interpretatio exteriorem ff. 250–251v.

Integumentum ex corio suboscuro saec. XVI, corrigiis atque catena olim munitum; tabulae anteriori aversae adhaeret syllabus anno 1500 posterior: *Interpretatio in actus | Apostolorum.* | *477* (sic). In dorso schedula saec. XVII cum nota rubra *760*. Foliorum secturae flavo liquore tinctae.

761 (olim 477). Saec. XI (ff. II–5. 265. 266 saec. XIV), membran., mm. 345 × 257, ff. II. 266, linn. 40 circa.

⟨Ps.-Oecumenii⟩ in epistolas s. Pauli (M. 118. 119; cf. K. Staab, *Die Pauluskatenen*, Romae 1926, p. 106); praecedit (ff. 1–6) ⟨Euthalii⟩ prologus *Τὸ φιλομαθὲς καὶ σπουδαῖον* (M. 85, 693–701 A 13 *διέγραψε πολιτείαν*, 708 B 1 *'Αναγκαῖον δὲ ἡγησάμην* — 712 B 15 *τριάκοντα καὶ πέντε*).

(ff. 6–56) in ep. ad Romanos inde a vv. *Τὸ ἀποῦσι γράφειν αἴτιον* (cf. M. 118, 324 B 10); — (ff. 56v–101) in ep. I ad Corinthios; — (ff. 101v–131v) in ep. II ad Corinthios; — (ff. 132–146v) in ep. ad Galatas; — (ff. 147–162v) in ep. ad Ephesios; — (ff. 163–174) in ep. ad Philippenses; — (ff. 174–185v) in ep. ad Colossenses; — (ff. 186–196) in ep. I ad Thessalonicenses; — (ff. 196v–203) in ep. II ad Thessalonicenses; — (ff. 203v–216) in ep. I ad Timotheum; — (ff. 216v–224) in ep. II ad Timotheum; — (ff. 224v–230) in ep. ad Titum; — (ff. 230v–232v) in ep. ad Philemonem; — (ff. 233–266v) in ep. ad Hebraeos. Epistolas singulas praecedunt argumentum et capitulorum index (cf. M. 85, 748–789), sequitur saepissime stichometria.

In custodiam addita sunt [1] (f. Ir-v ex codice latino saec. XIV avulsum, coll. 2, linn. 32) hymni ad B. M. V., inter quos *Mane prima sabbati* (Ul. Chevalier, Repertorium hymnologicum 11064), *Laetabundus exultet* (ib. 10012), *Imperatrix gloriosa* (ib. 8487). [2] (ff. IIr-v) Hebr. 13, 11–23 *τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας* — *γινώσκετε τὸν ἀδελφόν*.

Fasciculi triginta quinque quaterniones (si excipias 8 et 31 paria foliorum, 18 binionem, 35 foliorum septem, 29 foliorum novem, 27 quinionem), quorum notae originales perierunt. Folia plura olim perdita tam in principio quam in calce saec. XIV suppleta sunt (1–5. 265. 266) ab eo ut opinor qui fasciculos notis insignivit *α'–λδ'* inde a f. 9. Textus sacer paginam mediam occupat, commentarius margines exteriores. Epistolarum frontes necnon litterae initiales maximae auro variisque coloribus distinguuntur, capitula autem rubro charactere semi-unciali; taeniola f. 9 ferro excisa.

Folia nonnulla humore inquinata; decurtati sunt margines inferiores ff. 165. 172.

175. 182. 191. 197. 229. 235, exteriores ff. 132. 204. 225; f. 9 summo notavit ⟨L. Zacagnius⟩: *Oecumenius in Ep(isto)las Pauli quibusdam in locis breuior editis.*

Integumentum ex corio rubro; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *761*. Fibularum vestigia.

762 (olim 491). Saec. X (ff. 113–119 suppl. saec. XV), membran., mm. 310 × 227, ff. 419 (412 ss. additicia), linn. 36.

Catena in s. Pauli epistolas (ff. 1–217) ad Romanos, (ff. 218–339v) ad Corinthios I, (ff. 340–411v) ad Corinthios II; abrumpitur in exegesim versus ultimi (*καὶ τῆς οὐσίας τὴν ἑνότητα* [= Ioh. Chrysost. apud M. 61, 608]. *Θεοδώρου* |). De collectione vide Karo-Lietzmann, Catalogus, p. 598–600 (= typus I); K. Staab, *Die Pauluskatenen*, p. 7–11: Der Typus Vaticanus; R. D. *Chaînes exégétiques*, 1209–1224.

Auctores nominantur: Acacius, Alexander Nicaenus, Apollinaris, Basilius, Clemens, Cyrillus, Didymus, Diodorus, Dionysius Areopagita, Eusebius (Caesariensis), Eusebius Emesenus, Gennadius, Gregorius Nyssenus, Iohannes Chrysostomus, Isidorus, Methodius, Oecumenius, Origenes, Photius, Severianus, Severus, Theodoretus, Theodorus Mopsuestenus, Theodulus chorepiscopus. Excerpta variorum auctorum edidit K. Staab, *Paulus-Kommentare aus der griechischen Kirche*, 1933 (Didymus, Eusebius Emesenus, Acacius Caes., Apollinarius, Diodorus, Theodorus Mopsuestenus, Severianus, Gennadius, Oecumenius, Photius).

Ff. 412 ss. ex aliis duobus codicibus aetatis necnon formae longe diversae haec praebent: [1] (ff. 412 et 413, saec. XIV, mm. 210 × 145, linn. 28) ⟨Ciceronis de divinatione⟩, nempe (f. 412r-v) I, 10 *quae nomen ex inuentore repperit* — 12 *uoces tristificas castis promebat Etrusis* (sic); (f. 413r-v) I, 17 *incuruum et leuiter a summo* — 18, 35 *cum terrae saepe fremit(us)*. [2] (ff. 414 ss., saec. XIV, mm. 250 × 160, linn. 25) ⟨Ps.-Epiphanii in sepulturam Domini⟩ hac ratione: (f. 414r-v) inde a vv. *διελύθη]σαν· προσέκοψαν* usque ad illa *τὸ μὲν καταπαυό[μενον* (M. 43, 440 B 13–441 B 7), (ff. 415–418v) vv. *καὶ προσήγαγεν ὡς πρωτότοκος* — *ἀκατάληπτον θέ[αμα* (M. 444 B 2–449 D 8), (f. 419r-v) *ἔ]θνη πάντα ἐκ κατακλυσμοῦ* — *ὁ Θεὸς Λόγος ἐπεσκέψατο· ψυχαῖς* (M. 452 D 5–453 D 2).

Codex magni momenti ex exemplo lacunis hiante (e. g. ff. 218. 224v. 226v. 227v. 312v) accurate descriptus. Textus sacri pericopae charactere semi-unciali grandiore distinctae medias paginas occupant, spatio vacuo saeptae.

Fasciculi fuerunt olim quinquaginta duo, quaterniones praeter 28 foliorum septem et 43 ternionem; fasc. 15, qui perierat, septem foliis saec. XV (113-119) suppletus est; desideratur totius libri folium supremum post 411^{v}. Notarum originalium etiam vestigia evanuerunt; notae latinae recentius in prima fasciculorum pagina ima dextrorsum additae.

Usui liturgico noster saec. XIII, ut videtur, aptatus est. F. 413 transverso nota antiquior *N̊ 15 2 Plu.* Syllabus anno 1550 posterior nuper repertus tabulae priori aversae agglutinatus est. Notae A. Mai in ff. 1 et 411^{v}.

In tegumenti dorso tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

Codd. 763 (olim 488) et 764 (olim 492) inter libros typis impressos ab A. Maio repositi sunt, quippe qui praebeant « EXPOSITIONES ANTIQUAE AC VALDE UTI*les breuitatem una cum perspicuitate habentes mirabilem, ex diuersis sanctorum patrum commentariis ab Oecumenio et Aretha collectae in hosce noui testamenti tractatus. Oecumenii quidem in Acta Apostolorum, in septem epistolas quae Catholicae dicuntur, in Pauli omnes. Arethae uero in Ioannis Apocalypsin.* Veronae MDXXXII ». Libri duo membranis impressi; in fine (p. 1014): *Veronae, apud Stephanum et fratres Sabios, MDXXXII. Mense Febr.* Hodie: Membranac. I, 4-5.

765 (olim 489). Saec. XII, membran., mm. 360 × 285, ff. II. 178, linn. 55 circa.

Ps.-Oecumenii in epistolas s. Pauli (M. 118. 119; cf. K. Staab, *Die Pauluskatenen*, p. 132–136). (ff. 1–36^{v}) ad Romanos; commentarius inc. *Τὸ ἀποῦσι γράφειν αἴτιον τοῦ κεῖσθαι αὐτοῦ τὸ ὄνομα. Διὰ τοῦτο* (M. 118, 324 B 10); — (ff. 36^{v}–68^{v}) ad Corinthios I; — (ff. 68^{v}–91^{v}) ad Corinthios II; — (ff. 91^{v}–101) ad Galatas; — (ff. 101–111^{v}) ad Ephesios; — (ff. 111^{v}–120) ad Philippenses; — (ff. 120–126^{v}) ad Colossenses; — (ff. 126^{v}–133) ad Thessalonicenses I; — (ff. 133^{v}–137) ad Thessalonicenses II; — (ff. 137^{v}–145) ad Timotheum I; — (ff. 145-150) ad Timotheum II; — (ff. 150^{v}–153) ad Titum; — (ff. 153-154) ad Philemonem; — (ff. 154^{v}–177^{v}) ad Hebraeos. Epistolarum commentarios praecedunt argumentum *Ταύτην ἐπιστέλλει* necnon illud Theodoreti, subsequuntur nota editionis et stichometria. Inter exegeses citantur A n a s t a s i u s S i n a i t a, B a s i l i u s, C y r i l l u s, G e n n a d i u s, I o h. C h r y s o s t o m u s, I s i d o r u s, O e c u m e n i u s, S e v e r i a n u s, T h e o d o r e t u s.

Fasciculi *κβ'* quaterniones in prima singulorum pagina ima sinistrorsum notati, quibus praefixa sunt folia duo (II et 1; I et 178 a bibliopego add.). Scriptura accurata compendiis scatens; inscriptiones rubro liquore distinctae.

F. II^{v} manu librarii coaeva: † *Θ(εοτό)κε βοήθει τοῖς σοῖς δούλοις* | *Ῥωμανῷ (πρωτο)σπαθ(αρίῳ) (κ)αὶ κριτ(ῇ) ἐπὶ τοῦ* | *Ἱπποδρό(μου) τοῦ βήλου (καὶ) στρατιωτ(ικῶ) λογοθ(έ)τ(ῃ)* | *τῷ γενεσίῳ καὶ Εὐπρεπίᾳ τῇ αὐτοῦ συζύγ(ῳ)* †; quae inscriptio litteris capitalibus superius iterata est manu posteriore, pluribus omissis, unde typis impressa a K. Staab (*op. cit.*, p. 132); hac dignitate functi sunt nonnulli (cf. Schlumberger, *Sigillographie de l'empire byzantin*, p. 520–525). Ib. manu XIII ut opinor, index bibliothecae M i c h a e l i s C a p p a d o c i s, cuius fuit liber; †... *ἕτερ(ον) βαμβύκηνον εἰς τὸν προφήτην Ἡ σ α ΐ α ν ἐξηγημένον παρὰ τοῦ Κυ(ρίλλου). ἕτερ(ον) βιβλίον βέμβρανον τοῦ Χ ρ υ (σ ο σ τ ό μ ο υ) εἰς τοὺς ἀνδριάντας. ἕτερ(ον) βέμβρανον τοῦ Δ α μ α σ κ η ν ο ῦ Ἰω(άννου). βιβλίον βαμβύκινον τοῦ ἁγ(ίου) Ἀ θ α ν α σ ί ο υ ἔχων ἐρωτοαποκρίσεις καὶ λόγους δογματ(ικοὺς) καὶ ἄλλα τινά. ἕτερ(ον) βαμβύκινον τοῦ Ἀ ρ α β ί τ ο υ καὶ ἐρωτήματα γραμματικά* †.

F. II † *san paholo*; f. I^{v} libri positio antiqua: *N̊ 26* [inferius *25*] *P' Plu*; f. 178 manu saec. XV-XVI (Demetrii Lucensis?): *ep(isto)le Pauli cum gl(ossa)*. Tabulae priori aversae agglutinavi syllabum anno 1550 posteriorem nuper repertum: *Catena in epistolas* | *Pauli* | . *489*.

In tabulis et in dorso corio rubro obductis tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra *765*. Fibularum vestigia.

766 (olim 490). Saec. XI in., membran., mm. 383 × 285, ff. II. 249 (1-2 add., + 11^{a}. 149^{a}), linn. 40 circa.

Ps.-Oecumenii in epistolas s. Pauli (cf. K. Staab, *op. cit.*, p. 102–103). (ff. 3–44) ad Romanos; — (ff. 44^{v}–87) ad Corinthios I; — (ff. 87^{v}–121) ad Corinthios II; — (ff. 121^{v}–136^{v}) ad Galatas; — (ff. 136^{v}–151^{v}) ad Ephesios; — (ff. 151^{v}-163^{v}) ad Philippenses; — (ff. 164–173) ad Colossenses); — (ff. 173^{v}–183^{v}) ad Thessalonicenses I; — (ff. 183^{v}–189) ad Thessalonicenses II; — (ff. 189^{v}–201^{v}) ad Timotheum I; — (ff. 202–210^{v}) ad Timotheum II; — (ff. 210^{v}–214^{v}) ad Titum; — (ff. 215–217) ad Philemonem; — (ff. 217–249^{v}) ad Hebraeos. Epistolas singulas praecedunt argumenta *Ταύτην ἐπιστέλλει* necnon illa Theodoreti; interpretationibus admixta sunt scholia quae prae se nomina ferunt (Acacius, Basilius, Cyrillus, Dionysius, Eusebius, Gennadius, Gregorius Nyssenus, Methodius, Oecumenius, Severianus, Theodoretus) fere ut in codice praecedenti.

Fasciculi 31 in prima cuiusque pagina summa dextrorsum notati, quaterniones praeter ultimum foliorum novem, quibus praefixa sunt folia duo saec. XIV, in quibus (ff. 1^{v}–2) argumentum in ep. ad Romanos, (f. 2^{v}) pictura arte non mediocri confecta auro diversisque coloribus renidens (s. Paulus inspirans s. Iohannem Chrysostomum).

F. 1 manu saec. XV-XVI: *ep(isto)le Pauli cum com(men)to. d*⟨emetrius Lucensis?⟩ (cf. index librorum Sixti IV, apud Müntz et Fabre, *La bibliothèque* ..., p. 245: « Epistolae Beati Pauli cum Commento. Ex membr. in nigro »); f. II aversum in custodiam additum indicem praebet saec. XVI medii: *Catena hoc opus videtur. Theodoritum, Eusebium, Oecumenium, Seuerianum aliosque citat. partim consentit cum opere Veronae excusso* [supra codd. olim 763. 764] *partim dissentit, maxim(a) ex parte diuersum opus est*; in membrana tabulae anteriori agglutinata libri positio: *N̊ 17 3 Plu.*

F. I ex instrumento latino ann. 1564 avulsum et decurtatum.

Integumentum ex corio rubro; in dorso tesserae gentiliciae Innocentii XI et Laurentii Brancati de Laurea card. bibliothecarii. Foliorum secturae flavo liquore tinctae.

767 (olim 1108). Saec. XIV (ff. 2. 9. 10. 12. 19–21. 34–37. 121–125. 127–131. 137. 138. 140. 141. 143–165. 167–16) saec. XVI suppl.), mm. 320 × 220, ff. 169 (— 1), linn. 35–37.

Interpretationes in varios psalmos ex Nicetae catena desumptae (Karo-Lietzmann, Cat. graec. cat., p. 34: typus VIII), maximam partem sine auctorum nominibus refertae, lacunis compluribus hiantes, quae saec. XVI hic expletae sunt, illic autem chartis vacuis signatae. Codicem evolventes, res ut se habent perscribuntur:

(ff. 3–8^{v}) praefatio [prima verba quae expiscata sunt: *ἐκ τῆς μελωδίας* = Basilius apud M. 29, 212 B 5], comment. in ps. 1–2, 12 (Pal. gr. 247, ff. 5^{v}–14^{v}); f. 9–10 vacua; — (f. 11$^{r\cdot v}$) in ps. 3, 6 ss. (Pal. 247, ff. 18^{v}–20); f. 12 vacuum; — (ff. 13–18^{v}) in ps. 4, 2–6 (Pal. 247, ff. 22–31^{v}); ff. 19–21 vacua; — (ff. 22–23) in ps. 6, 7 ss. (Pal. 247, ff. 37–39); — (ff. 23–28) in ps. 37 (Pal. 247, ff. 203^{v}–214); — (ff. 28–30^{v}) in ps. 87; — in ps. 62 interpretatio prior (f. 31$^{r\cdot v}$) *Καὶ τοῦτον ὁ Δαυὶδ ᾄδει τὸν ψαλμὸν* (Athanasius?) atque (ff. 31^{v}–32) interpretatio altera (Pal. 247, ff. 320^{v}–322^{v}); — (ff. 33$^{r\cdot v}$) in ps. 102, 1–5; ff. 34. 35. 36 vacua; — (f. 37$^{r\cdot v}$ manu saec. XVI) in ps. 142, 1–3 additis nominibus Theodoreti et Iohannis Chrysostomi, (ff. 38–40) in eiusdem psalmi vv. 3–12; — (ff. 40–44^{v}) in ps. 140; — (ff. 44^{v}–46^{v}) in ps. 141; — (ff. 46^{v}–48) in ps. 129; — (ff. 48–51) in ps. 89; — (ff. 51–53^{v}) in ps. 100; — (ff. 53^{v}–56^{v}) in ps. 16 (Pal. 247, ff. 91^{v}–97); — (ff. 56^{v}–60) in ps. 24 (Pal. 247, ff. 135–141); — (ff. 60–64) in ps. 50 (Pal. 247, ff. 287–292^{v}); — (ff. 64–65) in ps. 53 (cf. Pal. 247 f. 297^{v}, ubi argumenti principium servatur); — (ff. 65–69) in ps. 54 (desideratur in Pal.); — (ff. 69–72^{v}) in ps. 90; — (ff. 72^{v}–76) in ps. 144; — (ff. 76–78) in ps. 145; — (ff. 78–84^{v}) in ps. 83–85; — (f. 85$^{r\cdot v}$) in ps. 12 (Pal. 247, ff. 80^{v}–82); — (ff. 85^{v}–88^{v}) in ps. 30 (Pal. 247, ff. 166–171^{v}); — (ff. 88^{v}–96) in ps. 33 (desideratur in Pal.); — (ff. 96–107) in ps. 103; scholiorum auctores nominantur Athanasius, Basilius, Cyrillus, Dionysius, Eusebius, Gregorii Naz. et Nyss., Ioh. Chrysostomus, Isidorus, Theodoretus; — (ff. 107–112^{v}) in ps. 148; — (ff. 112^{v}–113) in ps. 149; — (ff. 113^{v}–114^{v}) in ps. 122; — (ff. 114^{v}–119) in ps. 135 et 136; — (ff. 119–120^{v}) in ps. 108, 1–6; — in ps. 117 [a] (ff. 121–125 manu saec. XVI, ex exemplo lacunoso) vv. 1–26^{a} cum interpretationibus Ioh. Chrysostomi, Origenis, Theodoreti, [b] (f. 126$^{r\cdot v}$) in vv. 26^{b}–29; — (f. 126^{v}) in ps. 131, 1–5; ff. 127–131 vacua; — (ff. 132–133) in ps. 131, 8 ss.; — (ff. 133–136) in ps. 91–92; — (ff. 136$^{r\cdot v}$. 139$^{r\cdot v}$) in ps. 94; ff. 137 et 138 vacua; — (f. 139^{v}) in ps. 26, 10; — (f. 139^{v}) in ps. 31, 1–3; ff. 140. 141 vacua; — (f. 142$^{r\cdot v}$) in ps. 44, 5–7; ff. 143–146

vacua; — in ps. 118 (ff. 147–165^{v} saec. XVI) vv. 1–135 cum scholiis Ioh. Chrysostomi, Origenis, Theodoreti, (f. 166$^{r\cdot v}$) in vv. 136–146; ff. 167–169 vacua.

Liber humore inquinatus non citra textus detrimentum, morsu blattarum multifariam perterebratus, sine arte olim refectus. Charta spissa, stylus rudis. F. 13 manu saec. XVI: *In Psalmos expositio a. 4 usq(ue) ad 108. multa habet ex Chrysostomo; et uidetur epitome non unius tantum.*

Integumentum ex corio rubro, catena olim munitum; in tabulis scutum Marci Antonini Colonna card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *767*.

768 (olim 804). Saec. XI, membran., mm. 308 × 225, ff. 229, coll. 2. linn. 22.

[1] Pro festis mobilibus lectiones Veteris Testamenti notatione ecphonetica instructae, hoc est (ff. 3–9^{v}) in vigilia Nativitatis Domini (cf. Menaea, ed. Romae, II 1889, p. 652–657); — (ff. 9^{v}–22^{v}) in vigilia Theophaniorum (Menaea, III 1896, p. 125–135); — (ff. 22^{v}–25) *τῇ δ′ τῆς Τυροφάγου* (Triodium, ed. Romae 1879, p. 62–63, 64); — (ff. 25–27) *τῇ παρασκ. τῆς Τυροφάγου* (p. 80–81, 84); — (ff. 27–30^{v}) *τῇ β′ τῆς α′ ἑβδομάδος* (p. 123–125, 131–132), (ff. 30^{v}–34) *τῇ γ′* (p. 151–152, 153–155), (ff. 34–37^{v}) *τῇ δ′* (p. 167–168, 169–171), (ff. 37^{v}–41) *τῇ ε′* (p. 184, 185–187), (ff. 41–46) *τῇ παρασκ.* (p. 200–201, 203–206); — (ff. 46–49^{v}) *τῇ β′ τῆς β′ ἑβδομάδος* (p. 253, 254–256), (ff. 49^{v}–52) *τῇ γ′* (p. 261–262, 263–264), (ff. 52^{v}–55) *τῇ δ′* (p. 269–270, 271–272), (ff. 55–59^{v}) *τῇ ε′* (p. 276–277, 278–280), (ff. 59^{v}–63) *τῇ παρασκ.* (p. 285–286, 287–289); — (ff. 63–67^{v}) *τῇ β′ τῆς γ′ ἑβδομάδος* (p. 307–308, 309–311), (ff 67^{v}–70^{v}) *τῇ γ′* (p. 316–317, 318–319), (ff. 70^{v}–73) *τῇ δ′* (p. 324, 326–327), (ff. 73–76^{v}) *τῇ ε′* (p. 331–332, 333–335), (ff. 76^{v}–80) *τῇ παρασκ.* (p. 340–341, 341–343); — (ff. 80–83) *τῇ β′ τῆς μέσης ἑβδομάδος* (p. 371, 372–374), (ff. 83–86^{v}) *τῇ γ′* (p. 379–380, 381–383), (ff. 86^{v}–89^{v}) *τῇ δ′* (p. 373–394, 396–399), (ff. 89^{v}–92^{v}) *τῇ ε′* (p. 401–402, 403–404), (ff. 92^{v}–95) *τῇ παρασκ.* (p. 414–415, 415–416); — (ff. 95^{v}–98) *τῇ β′ τῆς ε′ ἑβδομάδος* (p. 439–440, 441–442), (ff. 98–101) *τῇ γ′* (p. 446–447, 448–450), (ff. 101–104) *τῇ δ′* (p. 455–456, 461–462), (ff. 104–108) *τῇ ε′* (p. 492–493, 494–496), (ff. 108–111^{v}) *τῇ παρασκ.* (p. 501–502, 504–505); — (ff. 112–117) *τῇ β′ τῆς ϛ′ ἑβδομάδος* (p. 540–541, 542–545), (ff. 117–120) *τῇ γ′* (p. 550, 551–553), (ff. 120–124^{v}) *τῇ δ′* (p. 558–559, 561–563), (ff. 124^{v}–127^{v}) *τῇ ε* (p. 568, 570–571), (ff. 127^{v}–133) *τῇ παρασκ.* (p. 576–577, 579–582), (ff. 133–135) in vigilia Palmarum (p. 602–604); — (ff. 135–139^{v}) *τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ β′* (p. 624–625, 625–627), (ff. 139^{v}–142^{v}) *τῇ γ′* (p. 634–635, 636–637), (ff. 142^{v}–146^{v})

τῇ δ′ (p. 644–646, 646–648), (ff. 146^{v}–151) τῇ ε′ (p. 658–659, 660–663), (ff. 151–155^{v}) τῇ παρασκ. (p. 684, 704–706), (ff. 156–183) in sabbato sancto (p. 734–735, 738–760); — (ff. 183–184^{v}) in vigilia Ascensionis (Pentecostarium ed. Romae 1883, p. 308–309); — (ff. 184^{v}–186^{v}) in vigilia ss. Patrum (p. 334–336); — (ff. 186^{v}–189) in vigilia Pentecostes (p. 391–393); — (ff. 189–191) in vigilia sanctorum omnium (p. 443–445). Lectionibus singulis adiunctae sunt troparia, *προκείμενα*.

[2] p r o f e s t i s i m m o b i l i b u s et diversis solemnitatibus lectiones utriusque Testamenti eadem notatione auctae, scilicet (ff. 191–195) sept. 1. 8. 14. 26; (ff. 195–197^{v}) octobr. 26 *εἰς τὸν σεισμόν*; (ff. 197^{v}–205^{v}) nov. 8. 13. 21; (ff. 206–209) ianuar. 1. 25; (ff. 209–211^{v}) febr. 1; (ff. 211^{v}–213) mart. 25; (ff. 213–214^{v}) maii 11 *εἰς τ(ὴν) γεν(έ)θ(λιον) τῆς πόλεως*; (ff. 214^{v}–220) iun. 24. 29. 20; (ff. 220–224^{v}) august. 6. 15. 29; — (ff. 224^{v}–226) *εἰς ἐγκαίνια ναοῦ*; — (f. 226) iul. 6 *τῇ παραμονῇ τῆς μνήμης τῶν χλ′... ἐν Χαλκηδόνι*; — (ff. 226–227^{v}) august. 16 *ἡ πα(ραμονὴ) τῆς μνήμης τῆς γινομένης διὰ τὴν ἐπέλευσιν τῶν βαρβάρων*, des. abrupte. De ratione lectionum, vide A. Rahlfs, *Die alttestam. Lektionen d. griech. Kirche*, 1915 (= *Mitteilungen des Sept.-Unternehmens*, Heft 5), p. 126–146.

Folia quattuor ex codice eiusdem aetatis (coll. 2, linn. 33) avulsa et in custodiam addita, totidem fragmenta praebent vitae s. Spiridonis, hoc ordine legenda: (f. 228$^{r\cdot v}$) *εὐλογίαν αὐτοῦ διὰ τῶν ὑετῶν — ἐνόμιζεν τὸν ἅγιον παραμυθείας* (= cod. 803, f. 97 col. int. lin. 11 ab imo — f. 97^{v} col. ext. lin. 7 ab imo), (f. 229$^{r\cdot v}$) *προσ]ήνεγκα. ταῦτα εἰπόντος — συνέτρεχον πάντες* (803, f. 99^{v} col. int. lin. 14 — f. 100 col. ext. lin. 16), (f. 1$^{r\cdot v}$) *θαύματος. ταῦτα γὰρ καθ᾽ ἑαυτὸν — οὐκ ἔδωκας τὴν τιμὴν αὐ[τοῦ* (803, f. 106 col. int. lin. 9 ab imo — f. 106^{v} col. int. lin. 3), (f. 2$^{r\cdot v}$) *ἀπελθὼν εἰς τὸν ἴδιον οἶκον — πατὴρ ἡμῶν ἐ[παινεῖ* (803, f. 108^{v} col. int. lin. 6 ab imo — 109 col. ext. lin. 3 ab imo).

Liber magna cura descriptus, quem efficiunt hodie fasciculi viginti novem in prima et ultima singulorum pagina notis instructi, quaterniones (si excipias *ιθ′* foliorum novem, *κδ′* et *κς′* terniones, *κθ′* nunc foliorum quattuor ceteris perditis) atque folia additicia quattuor.

Inscriptiones, notatio, litterae initiales rubro colore appictae; initiales maximae multicolores, ornamentum frontis (f. 3) humore inquinatum, margo exterior f. 99 ferro decurtatus.

Tabulae anteriori aversae glutine adhaeret syllabus anno 1550 posterior (*Horologium | 6* [cancell.]. *804*), subter iteratus.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

769 (olim 510). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 290 × 220, ff. 351 (+ 185^{a}), coll. 2, linn. 30–41.

O f f i c i u m p r o f e s t i s m o b i l i b u s (cf. N. Krasnoseljcev, *Svěděnija o někotoryh liturgičeskih rukopisjah Vatikanskoj Biblioteki*, Kazan' 1885, p. 53). [1] (ff. 1–235^{v}) T r i o d i u m, fere ut in ed. Romana 1879, p. 1–760; initium (ff. 1–3) notis musicis auctus est; post *οἶκον* non semel inseritur narratio aut sermo sub inscriptione *συναξάριον* praemissis versibus duodecasyllabis (cf. ff. 5–7^{v} [*Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου συναξάρια εἰς τὰς ἐπισίμους τοῦ Τριωδίου ἑορτάς*]. 10^{v}–11^{v}. 15^{v}–17^{v}. 23–24. 35–36. 38–39^{v}. 60^{v}–61^{v}. 63^{v}–65^{v}. 99$^{r\cdot v}$. 139–140. 155–156^{v}. 182^{v}–183^{v}. 188^{v}–189. 191^{v}–192^{v}. 195^{v}–196. 198^{v}–200^{v}. 204–206. 213–215^{v}. 222^{v}–223^{v}). [2] (ff. 235^{v}–346) P e n t e c o s t a r i u m; synaxarium inseritur ff. 236^{v}–237^{v}. 248$^{r\cdot v}$. 259^{v}–260^{v}. 273^{v}–274. 281$^{r\cdot v}$. 290^{v}–291^{v}. 302^{v}–303^{v}. 312^{v}–313. 318–319^{v}. 329$^{r\cdot v}$. 332–333^{v}. 342–343^{v}. In fine (ff. 346–351) officium s. Georgii (cf. Menaea ed. Rom. IV, p. 363–380) atque (f. 351^{v}) s. **Ioh. Chrysostomi** * sermo catecheticus in s. Pascha (M. 59, 721–724).

Fasciculi quadraginta quattuor hoc ordine sese subsequentes: [a] (ff. 1–120) fasciculi quindecim in ultima singulorum pagina notati; linn. 32–41, chartae signum securis (cf. Briquet 7505), [b] (ff. 121–185^{a}) fasciculi octo quaterniones, excepto ultimo quinione; linn. 30, chartae signa avis (anser cf. Briquet 12103) atque littera *R* cum cruce (Briquet 8933); [c] (ff. 186–351) fasciculi viginti unus, item quaterniones, praeter ultimum nunc foliorum sex, in prima pagina notati; linn. 31; chartae signa avis, ut in foliis praecedentibus, atque forfices (cf. Briquet 3677). In fine doxologia et librarii excusatio.

Integumentum ex corio castaneo signato saec. XVI, catena atque corrigiis olim munitum; in tabula anteriore aversa libri positio antiqua: *N̊ 13* [quem obtegebat frustum chartae notam *252* exhibens a nobis deglutinatum et inferius sepositum] *5 Plu*; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *769*.

770 (olim 806). Ann. 1279–1280 (cf. f. 106), membran., mm. 265 × 190, ff. 106, linn. 22–24. **Rescriptus.**

I (scriptura recentior)

Lectiones Veteris Testamenti pro tempore Triodii, liturgico contextu auctae; prima (f. 3) *τῇ δ′ τῆς τυρινῆς* (cf. Triodium ed. Romae 1879, p. 62); fasciculo uno post f. 58^{v} deperdito desiderantur Is. 45, 14 *διαβήσονται πρὸς σὲ* — 58, 5 *οὐδ᾽ ἂν [κάμψεις* (Triodium p. 502, l. 8–559). — In custodiam praemissum est bifolium (ff. 1–2^{v}) notis musicis instructum ex alio codice avulsum, quod continet stichera idiomela Pentecostes (cf. Pentecostarium ed. Romae 1883, p. 404–405, 393–394, 408, 418–419).

II (scriptura antiquior)

Saec. IX, litt. unc., coll. 2, linn. 28.

⟨Timothei et Aquilae dialogus⟩; capitum numeri minio exarati hic illic eminent (f. 21 *ιη'*, f. 21^{v} *ιθ'*, f. 64^{v} *κα'*, f. 24^{v} *κδ'*, f. 17 *κη'*, f. 103^{v} *μζ'*). Scriptura nonnullis in foliis deleta est, alibi autem satis apparet liquore superinfuso ab A. Mai, ut puto, qui in schedulis tabulae anteriori aversae agglutinatis lineas plures explicavit: f. 18 *ὡς καὶ ἡμεῖς ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ἐκ τῆς παλαιᾶς* (ed. F. C. Conybeare, *The dialogues of Athanasius and Zacchaeus and of Timothy and Aquila*, apud « Anecdola Oxoniensia », Classical Series, part VIII, 1898, p. 76, l. 14–15), f. 24 *πάντα κατὰ τὸν ἅγιον Σαραπίωνα λέγει πρὸς αὐτοὺς* (cf. Conybeare, p. 104, l. 22), f. 43 *περὶ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ ἐλέχθη. περὶ δὲ τῶν μάγων τῶν προσκυνησάντων αὐτῷ* (Conybeare, p. 70, l. 29–30), f. 50^{v} *οὐκ ἔσφαξεν ἀλλὰ ἔθλασεν ἐν τῇ χειρὶ ἀκουσίως* (Conybeare, p. 70, l. 15).

Subscriptio (f. 106; cf. Batiffol, *L'abbaye de Rossano*, p. 159): † *Ἐγράφει καὶ αὕτη ἡ προφητ(ικῆ) δέλτος χειρὶ ἀμελοὺς καὶ χθαμαλ(οῦ) καὶ ἀναξίου μοναχ(οὺ) Μακαρίω* (sic) *τοῦ ἀπ(ὸ) τῆς μεγ(ά)λ(ης) μον(ῆς) Σ(ωτῆ)ρ(ο)s ἀκροτ(η)ρ(ίου) Μεσ(σ)αν(ης), σπουδῆ καὶ οἰκονομ(ιὰ) τὸ* (sic) *πανεντίμ(ω) καὶ εὖ διακριτ(ικῷ) Βλασίω ἐκκλησϊάρχ(ω) τῆς εὐαγοῦς μον(ῆς) ὑπ(ε)ρ(αγιας) θεοτόκου Κρυπτ(ο)φερ(ρης). Πάντες ἀδελφοὶ καὶ οἱ ταύτην ἀναπτήσσοντες εὔξασθ(ε) τῶν δύο, ὅπως καταξιώ(σ)η αὐτοὺς κύριος ὁ θεὸς ἐν τ(ῶ) χωρῶ τῶν δικαίων. ἀμὴν ἀμὴν γένοιτ(ο) ἀμήν. Ἔτος ͵ςψπη'*. Blasii nomen litteris arcanis atque communibus iteratum f. 105^{v}.

Fasciculi quaterniones olim *ιδ'*, hodie vero tredecim *η'* post f. 58^{v} deperdito. Ff. 105^{v} et 106 notulae latinae, inter quas *Ego frater Atomosi (?) monachos tis criptopher*.

Integumentum ex corio castaneo fibulis olim munitum. In tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso sillybus saec. XVII cum nota rubra *770*.

771 (olim 807). Saec. XI, membran., mm. 247 × 173, ff. 298, linn. 45 circiter.

T r i o d i u m, sub inscriptione *Τριώδιον σὺν Θεῷ τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ σαββάτου τῆς ἀποκρέου μέχρι τῆς τῶν ἁγίων πάντων κυριακῆς* (Krasnoseljcev, *Svěděnija*, p. 51–53). (ff. 11–32) sabbatum *τῆς ἀποκρέου* — dominica *τῆς τυρινῆς* (cf. ed. Romae 1879, p. 21–101); — (ff. 32^{v}–51^{v}) *β' τῆς α' ἑβδομάδος — κυρ. α' τῶν νηστειῶν τῆς ὀρθοδ(οξίας)*; — (ff. 51^{v}–68) *τῇ β' τῆς β' ἑβδ. — κυρ. β' τῶν νηστειῶν*; — (ff. 68–84^{v}) *τῇ β' τῆς γ' ἑβδ. — κυρ. γ' τῶν νηστειῶν*; — (ff. 85–103) *τῇ β' τῆς μέσης ἑβδ. — κυρ. δ' τῶν νηστειῶν*; — (ff. 104–118^{v}) *τῇ β' τῆς ε' ἑβδ. — κυρ. ε'*; — (ff. 119–145^{v}) *τῇ β' τῆς ς' ἑβδ. — τῇ κυρ. τῶν βαΐων* — (ff. 146–169) *τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ β' — τῇ ε'*; — (ff. 169^{v}–177^{v}) *τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ παρασκευῇ*; — (ff. 178–185) *τάξις καὶ ἀκολουθία τῶν ὡρῶν*; —

(ff. 185^{v}–192) *τῷ ἁγ. καὶ μεγ. σαββάτῳ*; — (ff. 192^{v}–199) *τῇ ἁγ. καὶ μεγ. καὶ λαμποφόρῳ νυκτὶ τοῦ Πάσχα*; — (ff. 199–201) *τῇ ἁγ. καὶ μεγ. κυρ. τοῦ Πάσχα*; — (ff. 201–225) *τῇ β' της διακινισίμου — σαββάτῳ*; — (ff. 225–233) *τῇ νέᾳ κυριακῇ*; — (ff. 234–239) *Τριῴδδ. μετ(ὰ) τὸ ἀντ(ί)πασχα. τῇ β' τῆς β' ἑβδ. — τῷ σαββάτῳ*; — (ff. 239^{v}–243^{v}) *κυρ. β' μετὰ τὸ πάσχα*; — (ff. 243^{v}–249^{v}) *τῇ β' τῆς γ' — τῷ σαββάτῳ*; — (ff. 249^{v}–252) *κυρ. γ' ἀπὸ τοῦ πάσχα*; — (ff. 252^{v}–262^{v}) *τῇ β' τῆς δ' ἑβδ. — τῷ σαββάτῳ*; — (ff. 262^{v}–265^{v}) *κυρ. μετὰ τὴν μεσοπεντεκοστήν, δ' μετὰ τὸ Πάσχα*; — (ff. 265^{v}–271^{v}) *τῇ β' τῆς ε' ἑβδ. — τῷ σαββάτῳ*; — (ff. 271^{v}–273^{v}) *κυρ. πρὸ τῆς ἀναλήψεως, ε' μετὰ τὸ πάσχα*; — (ff. 274–277^{v}) *τῇ β' τῆς ς' ἑβδ. — τῇ δ' τῆς ς'*; — (ff. 278–283) *τῇ ε' τῆς ς' ἑβδομάδος, ἡ σωτήριος ἀνάληψις*; — (ff. 283–296) *τῇ ς' μετὰ τὴν ἀνάληψιν — τῇ ς' πρὸ τῆς πεντεκοστῆς*; — (ff. 296–298^{v}) *τῷ σαββάτῳ τῆς ν', μνήμη τῶν ἁγίων ἑβδομήκοντα ἀποστόλων*, des. abrupte in *ᾠδῆς θ'* stropham *Φθέγγος ἀστραπῆς*.

Praemittuntur (ff. 1–8) ⟨idiomela⟩, quae inc. mut. *καὶ τύπος ὁ αὐτὸς γενόμενος* (Triodium ed. Romae, p. 361: dominica adorationis s. Crucis); ultima, in magna parasceve (Triodium, p. 703–704); — (ff. 8^{v}–10) in dominica *τῆς ἀποκρέου τοῦ ἀσώτου* canon, *ποίημ(α) Ἰωσήφ* (op. cit., p. 12–16).

Poematum auctores citantur: A n d r e a s C r e t e n s i s, C l e m e n s, C o s m a s, G e o r g i u s, I o h a n n e s m o n a c h u s, I o s e p h u s, L e o i m p e r a t o r, S e r g i u s, T a r a s i u s, T h e o d o r u s S t u d i t a.

Liber accurate perscriptus. Inscriptiones, ornatus, litterae initiales coloribus fervidis rubro, caeruleo et flavo distincta ea ratione qua delectabantur Italo-Graeci.

Perierunt initium et finis. Supersunt fasciculi triginta septem, quaterniones (si excipias 2 foliorum decem, 18 foliorum septem, 35 foliorum novem) quorum notae suffectae sunt codice iam mutilo. In charta praevia a glutinatore addita schedula A. Mai et I. Cozza-Luzi.

Integumentum membranaceum; in dorso scutum Pii IX.

772 (olim 805). Ann. 1220–1221 (f. 115^{v}), chartac. (ff. 1. 120. 121 membran. add.), mm. 248 × 165, ff. 121, linn. 25.

P a r a c l e t i c e, ab editione Romana ann. 1885 discrepans. (ff. 2–7^{v}. 98$^{r.v}$. 8–13) tonus primus; inc. mut. *Ποίαν σοι ἐπάξιον ᾠδὴν ἡ ἡμετέρα προσοίσει ἀσθένεια* (= canon B. M. V. in dominica; op. cit., p. 12); — (ff. 13–25^{v}) tonus secundus; — (ff. 25^{v}–38^{v}) tonus tertius; — (ff. 38^{v}–52^{v}) tonus quartus; — (ff. 52^{v}–68) tonus primus obliquus; — (ff. 68^{v}–81^{v}) tonus secundus obliquus; — (ff. 81^{v}–93^{v}) tonus gravis; — (ff. 94–97^{v}. 99–110^{v}) tonus quartus obliquus; — (ff. 110^{v}–115^{v}) exapostilaria et anastasima matutina (Par., p. 706–712). Sequuntur [a] (ff. 115^{v}–116^{v}) *ἕτερα ἐξα(ποστειλάρια) καθημε-*

ρινὰ τῆς ὅλης ἑβδ(ομάδος), τῇ β′ τῶν ἀσωμάτων — τῷ σαββάτῳ, [b] (ff. 116^{v}-118^{v}) canon paracleticus B. M. V. (inc. *Τῷ ὁδηγήσαντι πάλαι τὸν Ἰσραήλ*), [c] (f. 119) manu alia *στιχηρῶν* index brevis, [d] (f. 119^{v}) canon in defunctos *ηχ. πλ. δ′* (Paracletice, p. 696–697, 21 *τῷ Χριστῷ μακάριοι συμβασιλεύουσι*).

Folia tria in custodiam addita sunt. Duo (legenda in ordine: 121. 1$^{r \cdot v}$) ex codice liturgico saec. XI-XII, linn. 22, avulsa, fragmentum praebent officii dormitionis B. M. V. (cf. Menaea VI, p. 397. 409–411, 12 *δυσωποῦμεν σε, Πανύμνητε. χριστιανῶν* |); tertium, (f. 120$^{r \cdot v}$) ex codice litteris semi-uncialibus saec. IX moduli amplioris desumptum et rescriptum, fragmentum continet passionis, ni fallor, sanctarum Agapes, Irenes et Chioniae (...[*θερ?*] *μὴν πρὸς τὸν ἀγῶνα διαθερμαίνουσα — τεράστιον ὑπολαβόντες εἶναι πρόσφυγεῖν ἐχώρουν*).

Subscriptio (f. 115^{v}): † *Ἐτελειώθ(η) τὸ παρὸν βίβλ(ον) τῶν η′ ἠχῶν διὰ χειρὸς Μαυριτί(ου) του ἱερέος ἁμαρτ(ω)λ(οῦ) καὶ καλλιγρ(άφου) ἐπὶ ἔτ(ει) ,ςψκθ′ ἰνδ. θ′ ἡμ(έρα) δ′ ὥρ(α) δ′. οἱ ἀναγινώσκοντες εὔχεσθ(ε) ὑπ(ὲρ) αὐτ(ὸν) διὰ τὸν κύριον. ἐν τῷ α′ ἔτει (τῆς βασι* eras.) *ὅτε ἐστεφάνωσεν ὁ μέγ(ας) ἐν βασιλεῦσιν Φρενδερίκου βασιλέως* (22 nov. 1220) ...

Codex in Italia meridionali charta vulgari necnon calamo rudiore descriptus. Comprehendebat, ut opinor, fasciculos duodecim quiniones in prima singulorum pagina notatos (cf. ff. 18. 28. 78); fuit olim Andreae sacerdotis (f. 118^{v}). Ff. 58 et insequentia fere omnia charta translucida nunc crocea contecta. In charta praevia a glutinatore addita positio codicis antiqua: *N° 39 3 Plu*; ib. syllabus anno 1550 posterior (***Horologium. 806.***), qui ad cod. 770 fortasse pertinebat.

Integumentum membranaceum. In dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

773 (olim 809). Saec. XV, chartac., mm. 213 × 130, ff. II (add.). 150, linn. 21–29.

1 (ff. 1–5^{v}) psalmi 1–8.

2 O c t o ë c h u s ex variis partibus concinnatus hac ratione: [1] (ff. 6–18) stichera *κατανυκτικά*; primum *Ὅτι τὸ πέλαγος πολὺ* (Paracletice ed. Romae 1885, p. 24), ultimum *Μάρτυρες Κυρίου πάντα τόπον ἁγιάζετε* (p. 694); — [2] o f f i c i a s a b b a t i *ἐν τῷ μεγάλῳ ἑσπερίνῳ* et dominicae *εἰς τὸν ὄρθρον*: (ff. 20–32) tonus primus, (ff. 32^{v}–43^{v}) secundus, (ff. 43^{v}–54^{v}) tertius, (ff. 54^{v}–67^{v}) quartus, (ff. 67^{v}–79) obl. primus, (ff. 79-90) obl. secundus, (ff. 90–101) gravis, (ff. 101^{v}–113) obl. quartus, (ff. 113–119^{v}) exapostilaria anastasima undecim (Par., p. 706–712); — [3] (ff. 120–129) *ἑωθινὰ ια′*, poëma L e o n i s imperatoris notis musicis instructum (Par., p. 706–712); — [4] canones M e t r o p h a n i s m e t r o p o l i t a e S m y r n. *τριαδικοί*, nempe (ff. 130–132^{v}) tonus primus, (ff. 132^{v}–134^{v}) secundus, (ff. 135–137) tertius, (ff. 137–139^{v}) quartus, (ff. 139^{v}–141^{v}) obl. primus, (ff. 141^{v}–144) obl. secundus, (ff. 144–146^{v}) gravis, (ff. 146^{v}–149^{v}) obl. quartus; omnes fere ut in ed. Romana (*κυρ. εἰς τὸ μεσονυκτικόν*).

F. 19 Libanii epistolae (ed. Foerster) 460. 133. ad Basilium 7.

Partes septem in unum conflatae: [a] (ff. 1-5) linn. 24–25; [b] (ff. 6–18) linn. 26–29, signum chartae trimontium cum cruce desuper (cf. Briquet 11859); [c] (ff. 19-26) linn. 21; [d] (ff. 27–32) linn. 23; [e] (ff. 33-119) folia tria suprema fasc. *β′, γ′-ιβ′*, quattuor priora fasc. *ιγ′* codicis accurate descripti, linn. 24, signum chartae scala (?); [f] (ff. 120–129) signum chartae sagittae duae decussatae; [g] (ff. 130–150) fasciculi quaterniones duo *α′* et *β′* notati atque folia quinque, linn. 28.

F. 150^{v} possessoris nomen † *αὕτη ἠχῶν* (!) *πέλει παπ(ὰ) κῦρ Γεωργ(ιω) τῷ Βερτούλ(*). F. I^{v} nota ad trullum s. Sophiae pertinens: † *εἰς τὰς ιθ′ τοῦ μαΐου μηνὸς ἐχάλασεν ὁ περιβόητος τροῦλλος τῆς ἁγίας Σοφίας. φεῦ τῆς ζημίας. ἔτους ,ςωνδ′ (ἰνδικτιῶ)νος ιδ′* (= 1346).

Tabulae anteriori aversae agglutinatus est syllabus anno 1550 posterior (***Horologium. et alia. 809.***).

Integumentum ex corio viridi tesseras gentilicias Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii exhibens; in dorso, quod renovatum est, scuta Pii IX et A. Mai.

774 (olim 810). Saec. XII-XIII, membran., mm. 200 × 150, ff. II (add.). 160 (+ 104^{a}), linn. 27.

[1] (ff. 1–16^{v}) Lectiones N. T. pro diversis sanctorum festis et solemnitatibus, *ἀναγνώσμ(α)τ(α) καὶ εὐα(γγέ)λ(ια) εἰς διαφόρ(ους) μνήμ(ας) καὶ λειτουρ(γίας)* ms.; prima lectio (Hebr. 9, 1–7) in festivitates B. M. V., ultima (Tit. 2, 11–14; 3, 4–7) in ss. Lumina; signantur inter alias commemorationes ss. Anna, apostoli, prophetae, Demetrius, Stephanus iunior, hierarchae, Hilario, mulieres martyres; recitantur pericopae pro variis commemorationibus (cf. Gregory, *Textkritik*, p. 384–386). [2] evangelia usui liturgico, adhibitis rubricis, aptata: (ff. 18–70) M a t t h a e u s; — (ff. 71–104^{v}) M a r c u s praemissis (f. 70) capitibus; — (ff. 105–160^{v}) L u c a s usque ad 24, 27 *εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; καὶ ἀρξά[μενος.*

Fasciculi praevii duo hodie sine notis (ff. 1–16) atque *ις′* alii in prima et ultima singulorum pagina signati (ff. 18–160) librum efficiunt. Ornatus simpliciores necnon litterae initiales (cf. ff. 1. 71. 105) coloribus paullo tenacibus picta; f. 18 Christus nimbifer in campo rubro. Ff. 17. 70^{v}. 104^{a} nunc vacua. Notulae latinae saec. XIV per totum codicem (pericoparum initium).

Ff. I et II in initio praemissa scriptiunculas parvi momenti exhibent a saec. XV repetendas: f. I^{v} ***tetrauangeliu(m) .i. quat(u)or euangelia***, f. II^{v} inter alia ***Eugenius episcopus romanorum*** (Eugenius IV, 1431–1447 ?) et Aen. IV, 511. F. I^{v} schedula chartacea cum nota *41*, f. II nota *56*. Tabulae anteriori aversae adhaeret syllabus anno 1550 posterior: ***Horologium et alia.*** | . ***810.***

In tabulis et in dorso corio rubro obductis tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso sillybus saec. XVII cum nota rubra *774*. Exstant integumenti fibulae.

775 (olim 815). Saec. XV, membran., mm. 167 × 119, ff. II (add.). 171, linn. 16-17.

Horologium, *περιέχων ἅπασας ἀκολουθίας τοῦ νυχθημέρου ἀνελλιπῶς* ms. (cf. N. Krasnoseljcev, *Svěděnija*, p. 25-27). (ff. 1–21v) *ἀρχὴ τοῦ μεσονυκτικοῦ* (cf. Horologium ed. Rom. 1876, p. 3-17); — (ff. 22–38v) *ἕτερον μεσονυκτικὸν τοῦ σαββάτου* (Hor., p. 18–26); — (ff. 39–44v) *κατὰ δὲ τὴν κυριακήν, εἰ οὐ ποιοῦμεν ἀγρυπνίαν ψάλλομεν μεσονυκτικὸν τοιοῦτον* (cf. Hor., p. 118–119 [*τροπάρια*]; oratio ad B. M. V. inter opera s. Ephraem Syri, ed. graec. lat. Assemani, III, p. 548–550). *εἶτα καθίζομεν καὶ ποιοῦμεν ἀνάγνωσιν καὶ μετὰ ταῦτα ἀρχόμεθα τοῦ ὄρθρου*; — (ff. 45–79) *ἀρχὴ τοῦ ὄρθρου* (Hor., p. 29–60); — (ff. 79–109) horae (Hor., p. 60–80, 91–94); — (ff. 109v–113v) *μεσώριον τῆς ἐνάτης ὥρας* (Hor., p. 95–97); — (ff. 113v–122v) *ἀρχὴ τῶν τυπικῶν* (Hor., p. 80–86); — (ff. 122v–130) *ἀρχὴ τοῦ ἑσπερινοῦ* (Hor., p. 97–104); — (ff. 130v–160) *ἀρχὴ τῶν μεγάλων ἀποδείπνων* (Hor., p. 105–125), inserta (f. 158r·v) s. Ephraem oratione (op. cit., p. 523); — (ff. 160–162v) *ἀπολυτίκια*, rubrica praemissa *εἰ δὲ οὐκ ἔστι τεσσαρακοστὴ ἀντὶ τοῦ « Κύριε τῶν δυνάμεων »* [ff. 154v–156v; Hor., p. 121–122] *λέγομεν τὰ ἀπολυτίκια τῶν ἡμερῶν* (cf. Hor., p. 239–240, 126).

Alia manu (ff. 163–171v) *ἀπόδειπνον μικρὸν* (cf. Hor., p. 126), cui subditur oratio ad angelum custodem. *Πανάγιε ἄγγελε τοῦ Κυρίου ὁ ταχθεὶς φυλάσσειν — ἵνα φυλάξῃ με τῷ φόβῳ αὐτοῦ καὶ* | .

Fasciculi *κα'* quaterniones, si excipias ultimum bifolium (ff. 1-162), atque folia novem ex alio codice, ut opinor, avulsa.

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI fibulis atque catena olim munitum: in tabula anteriore aversa index brevissimus: *officiu(m) com(m)u(n)e q(u)otidianu(m)*, inferius positio libri antiqua: *N̊ 43* (quam notam ex *44* correctam obtegebat schedula chartacea numerum *285* prae se ferens a nobis deglutinata) *5 Plu.* In dorso sillybus saec. XVII cum nota rubra *775*. In sectura libri clausi: *μεσανηκτϊκ(ει?)*.

776 (olim 812). Saec. XV, chartac., mm. 145 × 110, ff. 210 (+ 116a·b. 147a. 186a. 204a-f. 208a), linn. 20–21.

Codicis partem praecipuam (ff. 1–186v) efficit Octoëchus ex sectionibus variis concinnatus.

1 Officia sabbati et dominicae, fere ut in cod. 773, ff. 20 ss. (ff. 1–8v)

tonus primus, (ff. 9–16v) tonus secundus, (ff. 16v-23v) tonus tertius, (ff. 24-32) tonus quartus, (ff. 32v-40) obliquus primus, (ff. 40v–48) obl. secundus, (ff. 48–55v) gravis, (ff. 55v–63) obl. quartus.

2 *κανόνες καθημερ(ινοὶ) ψαλλόμενοι*, tonus primus, nempe (ff. 65–69) canon in B. M. V. *Ὑπείκει φόβῳ* (ed. Sophr. Eustratiades, *Θεοτοκάριον*, 1931, p. 23–26); — (ff. 69–72) canon in s. Trinitatem *Μίαν σε μέλπω* (Paracletice, ed. Romae 1885, p. 5–8); — (f. 72r·v) stichera *τῶν ἀσωμάτων* (Par., p. 23), (ff. 72v–76) canon in B. M. V. *Ἀρρήτως συνέλαβες* (Eustratiades, p. 117–120); — (f. 76r·v) stichera *τοῦ Προδρόμου* (Par., p. 36), (ff. 76v–79v) canon in B. M. V. *Ἁγίασμα ἄχραντον* (Eustratiades, p. 26–29); — (ff. 79v–80) stichera *⟨σταυρώσιμα⟩* (Par., p. 49), (ff. 80–83) canon in B. M. V. *Ὁ ταῖς στρατιαῖς τῶν οὐρανῶν* (Eustratiades, p. 29–32); — (f. 83) stichera *⟨τῶν Ἀποστόλων⟩* (Par., p. 61), (ff. 83v–86) canon in B. M. V. *Ἡ βάτος ἐτύπου σε* (Eustratiades, p. 107–110); — (f. 86r·v) stichera *Παλάμας ἀχράντους* (Par., p. 48), *Ἐνύγης τῇ λόγχῃ, Νηστείας λαμπρότητα, Τὸ πῦρ ἐν τοῖς σπλά⟨γ⟩χνοις σου*, (ff. 86v–89v) canon in B. M. V. *Ἐν ἀπογνώσει συνέχομαι* (Eustratiades, p. 32–35); — (ff. 89v–90) stichera *Σοῦ Σῶτερ, Οὐδεὶς ἀναμάρτητος, Ὑπὲρ τὰ ὁρώμενα, Χριστὸν ἐνδυσώπησον*, (ff. 90–93) canon in B. M. V. *Σωτήριος πέφυκας* (Eustratiades, p. 36–39). In fine: *ὁ πρῶτος ἦχος εἴληφε ἐνθάδε τέρμα.*

3 stichera officii vespertini, scilicet (ff. 93-96) tonus secundus, (ff. 96–98v) tonus tertius, (ff. 98v–102) tonus quartus, (ff. 102-106) obliquus primus, (ff. 106v–110) obliquus secundus, (ff. 110–112) gravis, (ff. 112–116) obliquus quartus.

4 canones *τριαδικοὶ* ut in cod. 773, ff. 130 ss., hoc est (ff. 117–123v) tonus primus, (ff. 123v–127v) secundus, (ff. 127v–131v) tertius, (ff. 131v–136) quartus, (ff. 136–138v) obl. primus, (ff. 138v–141v) obl. secundus, (ff. 141v–144) gravis, (ff. 144–147v) obl. quartus.

5 stichera *κατανυκτικὰ καὶ εἰς τοὺς αἴνους*, prima *Ὅτε τὸ πέλαγος* (Paracletice, p. 24) et *Μὴ ἀποδοκιμάσῃς με* (p. 34): (ff. 148–151) tonus primus, (ff. 151–154v) secundus, (ff. 154v–156v) tertius, (ff. 156v–158v) quartus, (ff. 158v–161) obl. primus, (ff. 161–113v) obl. secundus, (ff. 163v–165v) gravis, (ff. 166-170) obl. quartus.

6 *καθίσματα κατανυκτικὰ* [*εἰς τὸν ὄρθρον*], primum *Ἐν ἀνομίαις συλληφθεὶς* (Par., p. 24): (ff. 170v–171v) tonus primus, (ff. 172–173) secundus, (ff. 173v–175) tertius, (ff. 175–176v) quartus, (ff. 176v–178) obl. primus, (ff. 178–179) obl. secundus, (ff. 179–181) gravis, (ff. 181–182v) obl. quartus, cui subnectuntur [1] (f. 182v) stichera tria *μετὰ τὸ ἑωθινὸν εὐαγγ(έλιον)*

τῇ μεγ(ά)λ(η) μ', [2] (ff. 183-186^{v}) τὰ ια' ἐξαποστειλάρια μετὰ τῶν ἑωθινῶν (cf. Paracletice, p. 706-712).

7 ⟨**Isidori card. Rutheni**⟩ [1] (ff. 187-196^{v}) stichera in s. Demetrium, [2] (ff. 197-203^{v}) acoluthia in s. Michaelem et angelos (cf. Ioh. Mercati, *Scritti d'Isidoro il cardinale Ruteno*, 1926, p. 30-31).

Tres partes in unum compactae. Primam (ff. 1-64) fasciculis octo constantem descripsit *Μανουὴλ Ἄγγελος* (f. 64). Secundam (ff. 65-186^{a}) efficiunt fasciculi sexdecim in prima et ultima singulorum pagina notati, quorum portionem alteram, revera inde a f. 153^{v} exaravit Isidorus Ruthenus, ut edocuit vir acutissimus Ioh. Mercati (*op. cit.*, p. 30-31). Tertiam partem (ff. 187 ss.) confecit idem Isidorus, cui tribuendae sunt notae plures: (f. 204) declaratio apud concilium Basileense (*op. cit.*, p. 32, tab. III, 2), (ff. 205-208^{v}) index brevis *στιχηρῶν* hebdomadis, (f. 208^{av}) nomen proprium litteris inter se colligatis: *ὁ Ῥωσίας Ἰσίδωρος* (*op. cit.*, tab. II, 3), (f. 209^{v}) res diversae Leopoli die 7 dec. 1436 depositae (*op. cit.*, p. 33 et Addenda, p 6; tab. III, 1); (ib.) lineae quinque latinae; in ff. 205 et 209^{v} imis notae chemicae ni fallor signis arcanis descriptae. Scriptura vacant ff. 64^{v}. 116^{v}-116^{bv}. 147^{a}. 186^{a}. 204^{v}-204^{fv}. 208^{a}. 209^{r}. 210.

Integumentum ex corio nigro saec. XVI fibulis olim munitum; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *776*. In sectura inferiore libri clausi *Οκταηχος*.

777 (olim 813). Saec. XIV, chartac. mm. 149 × 110, ff. 106, linn. 17-18.

1 (ff. 1-14^{v}) ⟨officium s. Iohannis evangelistae⟩; inc. mut. *τὸ Ἐν ἀρχῇ μὲν ἔφησε τοῦ Λόγου* (Menaea ed. Romae 1888, I [sept. 26], p. 258, l. 16-275).

2 (ff. 15-106^{v}) Aesopi fabulae CCXLIV (ed. Chambry, Parisiis 1925 = cod. Mb); prima fabula *Ἀετὸς καὶ ἀλώπηξ φιλίαν πρὸς ἀλλήλους* (Chambry, p. 34-36); foliis pluribus deperditis desiderantur: [a] post f. 30^{v} conclusio fab. 113 et insequentes usque ad epimyth. (f. 31) *οὐδὲ τὰ κοινὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐπιτελεῖν δυνάμενοι*, [b] post f. 37^{v} quae sequebantur fab. 155 usque ad illa fab. 167 *τῆς ὑποσχέσεως ἐπελάθετο* (Chambry, p. 288, 2), [c] post f. 41^{v} fabulae 200 vv. *ἐφορμήσας αὐτῇ — παθεῖν παρὰ τοῦ λέοντος* (p. 332, 21-333, 44), [d] post f. 51^{v} fabulae 246 vv. 3 et insequentes usque ad fab. 235 (f. 52). Fabulae numeris recentioribus 1-242 insignitae sunt.

Partes duae charta mediocri exaratae. Priorem efficiunt folia quattuordecim (1-14), alteram vero (ff. 15-106) fasciculi duodecim notati *α'-ιβ'*. Deciderunt ex fasc. ⟨*γ'*⟩ folium primum (ante 31), ex fasc. ⟨*δ'*⟩ folia duo (ante 38 et 42), ex fasc. ⟨*ς'*⟩ folium primum (ante 52). Humore liber fere totus inquinatus.

Integumentum ex corio rubro; in dorso tesserae gentiliciae Pii VI et F.-X. de Zelada card. bibliothecarii.

778 (olim 635). Saec. XIV ex. (cf. ff. 155^{v}-156), chartac., mm. 223 × 146, ff. I. 594, linn. 25.

Corpus liturgicum (cf. Krasnoseljcev, *Svěděnija* ..., p. 28-39).

1 (ff. 1-6) *Ἀκολουθία νήψεως καὶ νίψεως, νοὸς δηλαδὴ καὶ ἁμαρτημάτων συνεχῶς, ἐπιφέρουσα τὸ φρικτὸν μὲν τοῖς δαίμοσιν ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ ... ποιημα μοναχοῦ Θεοκτίστου τοῦ Στουδίτου*, hoc ordine: (ff. 1-2) stichera *προσόμοια* (cf. Horologium ed. Romae 1876, p. 327-328), (ff. 2-5^{v}) canon *Ἰησοῦ γλυκύτατε Χριστέ* (p. 324-327; cf. cod. 721, ff. 147-150), (ff. 5^{v}-6) stichera alia.

2 (f. 6) *εὐλογητάρια ψαλλόμενα κατὰ πᾶσαν κυριακὴν μετὰ τὸν Ἄμωμον* (Horol., p. 236-237).

3 (f. 7^{r-v}) *τροπάρια λέγομενα κατὰ κυριακὴν ἓν παρ' ἓν τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ μ'*, nempe *Τὰ πλήθη, Τῆς μετανοίας, Ὑπερευλογημένη, Σήμερον* (Triodium ed. Romae 1879, p. 2, 33; Paracletice, p. 21), *Ἀναστὰς ἐκ τοῦ μνήματος*.

4 ⟨Psalterium continuatum⟩, nempe psalmi et cantica. Psalmi in *καθίσματα* viginti distribuuntur, quibus singulis subnectitur oratio propria; praemittuntur (f. 8) versus duo: *Ἐνθάδε Δαυὶδ τοῦ θεοπτικωτάτου, Τὸ θυμοθελγὲς καὶ θεόπνευστον μέλος* et methodus psalterii devote sumendi, (f. 9) inscriptio *Ἀκολουθία ψαλλομένη ἐν τοῖς κελλίοις ἐν ἑκάστῃ ἡμέρᾳ* et rubrica. [α] (ff. 9-12^{v}) psalmi 1-8 atque (ff. 12^{v}-13^{v}) oratio s. Iohannis Chrysostomi, *Δέσποτα Κύριε ὁ Θεός μου εὐχαριστῶ σοι ἐπὶ πᾶσιν*, [β] (ff. 13^{v}-18) ps. 9-16 atque (f. 18^{r-v}) oratio ad Christum, *Κύριε ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος Θεός, πολλὰ ἐλέη ἐποίησας*, [γ] (ff. 18^{v}-24) ps. 17-23 atque (f. 24^{r-v}) oratio Macarii Aegyptii ut in cod. 607 ff. 77^{v}-78, [δ] (ff. 24^{v}-29^{v}) ps. 24-31 atque (ff. 29^{v}-30^{v}) oratio s. Arsenii, *Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὰς προθυμίας τῶν σε ποθούντων ἀποδεχόμενος*, [ε] (ff. 30^{v}-35^{v}) ps. 32-36 atque (ff. 35^{v}-36^{v}) oratio s. Niconis, *Ὁ Θεὸς ὁ δίκαιος καὶ αἰνετός, ὁ Θεὸς μέγας*, [ς] (ff. 36^{v}-42^{v}) ps. 37-45 atque (f. 43^{r-v}) oratio s. Ephraem (Assemanus III, p. 483-484, ex nostro), [ζ] (ff. 44-49) ps. 46-54 atque (ff. 49^{v}-51) oratio s. Basilii, *Φρίττω καὶ τρέμω καὶ δέδοικα, κύριέ μου*, [η] (ff. 51^{v}-56) ps. 55-63 atque (f. 56^{r-v}) oratio s. Gregorii Nazianzeni, *Κύριε παντοκράτορ καὶ υἱὲ συνάναρχε, Λόγε τοῦ Πατρός*, [θ] (ff. 56^{v}-61^{v}) ps. 64-69 atque (ff. 61^{v}-62) oratio s. Eustratii (Horologium, p. 25-26), [ι] (ff. 62^{v}-68) ps. 70-76 atque (in marg. 67^{v}-68) oratio ad Christum, *Κύριε ὁ Θεός μου, ἐνοπιόν σου εἰμι*, [ια] (ff. 68-76) ps. 77-84 atque (ff. 75^{v}-76) oratio s. Ioh. Chrysostomi, *Δέσποτα Κύριε, Θεὲ τῶν ἁπάντων, ὁ τὰ πάντα πρὶν γενέσεως ἐπιστάμενος*, [ιβ] (ff. 76-81) ps. 85-90 atque (ff. 81-82^{v}) oratio s. Ioh. Damasceni, *Κύριε ὁ Θεός μου ὁ ἐν ἐλέει πλούσιος*, [ιγ] (ff. 82^{v}-87)

ps. 91–100 atque (ff. 87v–88v) oratio s. Basilii de confessione, Ὁ Θεὸς ἱλάσθητι μοι τῷ ἁμαρτωλῷ, [ιδ] (ff. 88v–93v) ps. 101–104 atque (ff. 93v–94) oratio ad Christum, Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὁ πάντας ἀνθρώπους θέλων σωθῆναι, [ιε] (ff. 94–99v) ps. 105–108 atque (ff. 99v–100v) oratio s. Ioh. Chrysostomi, Δέσποτα Κύριε παντοκράτορ, ποιητὰ τοῦ παντός, [ις] (ff. 100v–104v) ps. 109–117 atque (ff. 104v–105v) oratio s. Ephraem (Assemanus III, p. 486), [ιζ] (ff. 105v–111v) ps. 118 atque (ff. 111v–112) oratio s. Basilii (Horologium, p. 15), [ιη] (ff. 112–116) ps. 119–133 atque (f. 116r·v) oratio ad Christum, Δέσποτα Χριστὲ ὁ Θεός, ὁ τοῖς πάθεσί σου (Horologium, p. 328), [ιθ] (ff. 116v–121v) ps. 134 atque (ff. 121v–122v) oratio ad Christum, Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, μνήσθητι ἡμῶν, [κ] (ff. 122v–126v) ps. 143–150 atque (ff. 126v–127v) oratio s. Basilii, Δέσποτα, πολυέλεε Ἰησοῦ Χριστέ. Sequuntur (f. 127v) ps. 151, (ff. 128–138) cantica utriusque Testamenti, quibus immixta est (f. 137r·v) oratio paenitentis, Κύριε ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. In fine: τέλος τῶν εὐχῶν τοῦ ψαλτηρ(ίου).

5 orationes variae [1] (ff. 138v–139) s. Iohannis Chrysostomi, Βασιλεῦ ἐπουράνιε, παράκλητε, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, [2] (f. 139) s. Mariae Aegyptiacae ad B. M. V., Πάρθενε δέσποινα θεοτόκε, [3] (ff. 139–141v) Marci monachi ad B. M. V., Πολλῶν καὶ μεγάλων ἀπολαύσας δωρεῶν, [4] (ff. 141v–142) Antiochi Pandectae, Παντοκράτωρ Λόγε τοῦ Πατρός, ὁ αὐτοτελὴς Θεός, [5] (f. 142) ad angelum custodem (Horologium, p. 335), [6] (f. 142v) s. Niphonis, Εὔσπλαγχε, μακρόθυμε, ἀνεξίκακε, ἀναμάρτητε, ἀμνησίκακε Κύριε, [7] (f. 143v) oratio Ἐκ τοῦ ὕπνου ἐξανιστάμενος (Horol., p. 2), quam praecedit dictum abbatis Silvani ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ desumptum, [8] (ff. 144–151) **Thecarae monachi** hymnus in honorem s. Trinitatis (ed. Venet. 1643, p. ϛ′–κ′), cui subnectitur [9] (f. 151r·v) oratio alia τοῖς αἱρουμένοις, Ἀλλὰ ἄφεσιν μὲν ζητῶν τῶν προτέρων μου ἁμαρτημάτων, [10] (f. 152r·v) oratio s. Païsii Magni, Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἀγαθὴν ἡμέραν, [11] (ff 152v–154) oratio ἐξομολογητικὴ ad B. M. V., poema Symeonis Metaphrastae, Δέχου τοίνυν, εὐμενεστάτη δέσποινα ἀγαθή, τὴν οἰκτράν μου δέησιν, [12] (f. 154r·v) oratio s. Antiochi Pandectae, Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεός μου, ἐξέλιπε τὸ πνεῦμά μου, [13] (f. 155) oratio vespertina Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε δέσποτα, Θεὲ παντοκράτορ (Horol., p. 104–105). — Sequuntur (ff. 155v–156) tabulae paschales ann. 1390–1401 atque (f. 156) lineae plures de fragilitate vitae humanae.

6 ἀρχὴ σὺν Θεῷ, στιχηροκαθϊστάρην, nempe Octoëchus (cf. Paracletice, ed. Romae 1885, p. 2 ss.): (ff. 157–193) tonus primus, (ff. 193–225) tonus secundus, (ff. 225v–258) tonus tertius, (ff. 258–291) tonus quartus, (ff. 291–325) tonus obliquus primus, (ff. 325–355) tonus obl. secundus, (ff. 355–385v) tonus gravis, (ff. 385v–419) tonus obl. quartus. Sequuntur (ff. 419–420v) hymni τριαδικοί (Par., p. 713–715).

7 (ff. 422–433v) εὐαγγέλια ἑωθινὰ τὰ ια′ καὶ ἐξαποστειλάρια ἑωθινὰ τὰ ια′ μετὰ τῶν θεοτοκίων αὐτῶν καὶ τῶν ἑωθινῶν ἰδιομέλων (cf. Gregory, *Textkritik*, p. 364; Paracletice, p. 706–712); praemittitur (f 421r·v) tabula dominicarum quibus ἑωθινὰ singula assignantur; subditur (f. 433v) tabula tonorum et versuum ad evangelia dominicalia pertinentium (προκείμενα ἀλληλουίαρια).

8 (ff. 433v–442) Apostoli et evangelii lectiones pro dominica et feriis singulis τῆς ἑβδομάδος.

9 (ff. 442–444) canon ἱκετήριος in B. M. V., Ἀμελείᾳ τὸν βίον (cf. Eustratiades, Theotocarion, 1931, p. 272–274).

10 (ff. 445–482) menologium (cf. Horologium, p. 127–218) atque (ff. 482v–492v) troparia Triodii et Pentecostarii (Hor., p. 219–233).

11 (ff. 492v–498v) **Iohannis Euchaïtorum** canon in B. M. V., εἰς πόλεμον παθῶν ἀκαθάρτων κατανυκτικὸς ὅταν πολεμῆσαι τίς ὑπ' αὐτῶν, ποίημα τοῦ μακαριωτ(ά)τ(ου) Ἰωάννου μητροπολίτου Εὐχαΐτων, τοῦ Μαυροπόδος cod. Inc. Κόπασον τὸν σάλον, ἁγνή, τῆς ψυχῆς μου, des. σὺ γὰρ ἡ σωτηρία τοῦ γένους τῶν χριστιανῶν.

12 orationes duae [1] (f. 499r·v) s. Symeonis in monte Mirabili ad Christum, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Λόγε τοῦ Θεοῦ, Λόγε ἀθάνατε, [2] (ff. 499v–500) ad Virginem Mariam, Παναγία θεοτόκε, ἀποδίωξον τοὺς πονηροὺς καὶ ἀκαθάρτους λογισμούς.

13 canones κατανυκτικοὶ [1] (ff. 500–502v) in Christum, Κύριε σωτήρ μου, ὁδοὺς μετανοίας καὶ κατανύξεως πύλας μοι ἄνοιξον, [2] (ff. 503v–506) Ἀθανασίου in marg. sup., canon martyrum Θεοδώρων, inc. Θρόνῳ τῷ θείῳ ἀειττητοι ἀθληταί.

14 officia (ff. 506–526) s. Antonii (17 ian.; cf. Menaea III, p. 260–274); — (ff. 526–542v) ss. Basilii Magni, Gregorii Theologi, Ioh. Chrysostomi (30 ian.; cf. p. 418–421).

15 (ff. 546v–559) officium sanctae communionis, nempe preces variae, fere ut in Horologio (p. 312–323). Praecedunt [a] (ff. 542v–543) admonitio de sacris mysteriis, praesertim de ἀντιτύποις; [b] (f. 543r·v) s. Basilii ep. 93 (M. 32, 484–485); [c] (ff. 543v–544v) excerptum ex vita s. Lucae iunioris (cf. M. 111, 453 D–457 A); [d] (ff. 544v–546) absolutio ante sacra mysteria sumenda (Ioh. Morinus, Commentarius hist. de discipl. paenitentiae, 1685, Appendix, p. 81 C–E). Insequuntur [1] (ff. 559–562) preces ad mensam pertinentes (cf. Horologium, p. 105); [2] (ff. 562–564) ἀκολουθ(ία) ἐπὶ νυκτερινῆς

φαντασίας καὶ ὀνειρώξεως (cf. officium in sacerdotem turpi somnio pollutum, apud Goar, Euchologium, p. 701–704); [3] (f. 564) oratio s. Ioh. Chrysostomi *ὅταν ἄρξηταί τις τοῦ ἀναγινώσκειν* (*Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, διάνοιξον τὰ ὦτα*); [4] (f. 564v) orationes brevissimae s. Isaac Syri; [5] (f. 564v) oratio s. Ioh. Chrysostomi (*Δέσποτα Κύριε ὁ Θεός μου, εὐχαριστῶ σοι*, des. abrupte *τὸ βαρύτατον ἄχθος τῆς* | ; cf. supra f. 12v) posterius cancellata.

16 (ff. 565–566) *τοῦ Ψελλοῦ περὶ τῆς συντελείας*, nempe de diversis isopsephiis (crux, angelus, Moyses, Christus); citatur Andreas Salus. Inc. *Εὗρον ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τῆς Ἀποκαλύψεως*, des. *ζῶ καὶ διαμένω εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.*

17 de Constantino et Constantinopoli, scilicet [1] (ff. 567–575v) donatio Constantini, quae dicitur, ut in cod. 614 ff. 76–79; [2] (ff. 575v–586v) *κτίσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως*, hoc est *Πάτρια ΚΠ.* III, 215 et IV, 1–35: narratio de structura s. Sophiae (Th. Preger, Script. orig. Const., II, 1907, p. 283–289); [3] (ff. 586v–588v) de electione patriarchae (Codinus, de officiis CPolitanis, 20; M. 157, 116–120).

Manus diversae sese excipientes (e. g. ff. 332. 356. 391. 493). Libri praecipuam partem (ff. 8-564) efficiunt fasciculi *ο'* in prima cuiusque pagina signati, quaterniones (praeter *ϛ'. ιθ'. ξβ'* foliorum septem, *θ'. ιζ'. ξϛ'* foliorum novem, *νβ'* foliorum quinque), quibus praefixa sunt folia septem atque subiuncti fasciculi *ιζ'-ιθ'* ex alio codice detracti (ff. 565-588). Chartae signa: arcuballista, gladii duo decussati. Ff. 589-594 vacua.

F. I notitiae breves quattuor: [1] *ἔτους ,ϛωμ' ἰνδ. θ' μηνὶ ἰουνίῳ ιδ'* [quae inter se non cohaerent] Andronici Palaeologi obitus; [2] *ἔτους ,ϛωνε' ἰνδ. ιε' μην(ὶ) φεβ. β', ἡμέρα σαββάτῳ* (= 2 febr. 1347] *εἰσήχθη ὁ βασιλεὺς κυρ Ἰω(άννης) ὁ Καντακουζηνὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει. ἐβασίλευσεν δὲ ἔτη η'*; [3] Iohannis Calecae obitus, 29 dec. 1347 (Ioh. Mercati, *Notizie di Procoro* ..., p. 202 n. 1 et 228 n. 1); [4] eventus ann. 1354 et 1376 (*op. cit.*, p. 131 n. 3). In eodem folio superiore indiculus brevis saec. XVI *Aliquid officij com(m)unis* (cf. inventarium librorum Sixti IV, apud Müntz et Fabre, *La bibliothèque* ..., p. 244: « Aliquid Officii communis. Ex papiro in pavonazio »; f. Iv schedula chartacea cum numero *302*. Nostrum mutuo accepit L. Allatius 16 mart. 1642 (Archiv. Bibl., t. 26, f. 422).

Integumentum ex corio castaneo signato saec. XVI, corrigiis atque catena olim munitum; in tabula anteriore aversa nota rubra *ex V Pluteo*, in dorso sillybus chartaceus saec. XVII cum nota rubra *778*. In sectura inferiore libri clausi inscriptionis vestigia.

779 (olim 808). Ann. 1408 (f. 270v), chartac., mm. 215×140, ff. I (add.). 369 (+ 130a), linn. 25.

Varia liturgica ex Menaeis excerpta (cf. Krasnoseljcev, *Svěděnija* ..., p. 39–48).

1 Idiomela totius anni, nempe (ff. 1–19) septembris (Menaea ed.

Romae 1888, p. 7 ss.); — (ff. 19–29) octobris; — (ff. 29–43) novembris, — (ff. 43–62) decembris; — (ff. 62–80) ianuarii; — (ff. 80–84) februarii; — (ff. 84–88) martii; — (ff. 88v–91v) aprilis; — (ff. 91v–93) maii; — (ff. 93–101v) iunii; — (ff. 101v–110v) iulii; — (ff. 110v–122) augusti. Insequuntur (f. 122) evangelium [Matth. 5, 14–19] pro festo hierarcharum, (ff. 122v–123v) lunae cycli, (ff. 123v–127) officium dominicae *τῶν προπατόρων* (cf. Menaea II, p. 521 ss.), (ff. 127v–128v) in diebus 2 et 3 ianuarii, *προεόρτια τῶν Φώτων* (cf. III, p. 27–29, 42–45).

2 officia selecta: (ff. 129–146v) septembris 1. 6. 8. 13. 14. 26; in f. 146r·v [sept. 26] poema ⟨Nicephori⟩ *(μον)αχ(οῦ) τοῦ Βλεμίδους* (inc. *Δεῦτε, πνευματικοῖς ἄσμασιν ἀνυμνήσωμεν τὸν θεολόγον*); — (ff. 146v–152v) octobris 26, officium s. Demetrii; — (ff. 153–176) novembris 8. 12. 13. 21; — (ff. 176–206) decembris 5. 6. 20. 21. 22. 23. 24. 25; — (ff. 206–262v) ianuarii 1. 2. 3. 6. 11. 17. 20. 25. 27. 28. 30; — (ff. 263–271v) februarii 2. 24; — (ff. 272–285) martii 9. 24. 25. 26; — (ff. 285–289) aprilis 23. 25; — (ff. 289-302v) maii 2. 5. 6. 8. 21. 25. 29; — (ff. 302v–315v) iunii 8. 12. 24. 29; — (ff. 315v–330) iulii 1. 2. 8. 11. 15. 17. 20. 22. 25. 27; — (ff. 330-361) augusti 1. 2. 5. 6. 14. 15. 29. 31. Insequuntur addenda, nempe (ff. 361v–362) maio 8; (ff. 362–363) iunio 30, (ff. 363v–365) 29; (ff. 365–369) offic. dominicae ante Christi nativitatem (cf. Menaea II, p. 519–536), (f. 369v) Matth. 1, 18–25. F. Iv fragmentum officii (6 ian.; 21 ian., s. Eugenius et socii).

Subscriptio (f. 270v; cf. Ioh. Mercati, *Scritti d'Isidoro il cardinale Ruteno*, p. 66 n. 1): *† ἐγράφησαν οἱ βίβλοι αὗται· ὅ τε τὸ μηναῖον, σὺν τὰ ἰδιόμελα τοῦ χρόνου ὅλου τριώδιον δὲ, καὶ ὀκτώηχος. μετὰ δὲ καὶ ἐκλεκτοὺς κανώνας τῶν ἁγ(ίων), διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ ἀναξίου, τάχα δὲ καὶ ἐπισκόπου Θεοδούλου, τοῦ ποτὲ Τραπεζοῦντος, ἐν τῇ Μοσχοβίων πόλει μετὰ ἀσθενείας καὶ μακρυνοσίας καὶ κόπου πο(λ)λοῦ ... ἐτελειώθη τῷ ,ϛω ϡιϛω ιϛ' μηνὶ αὐγούστ(ῳ), (ἡμέρᾳ) β' εἰς τ(ὴν) ιγ' ἰνδ. α' † κ. τ. λ.*

Fasciculi quadraginta octo litteris graecis necnon slavis in prima et ultima singulorum pagina notati, quaterniones (si excipias *α'* foliorum septem, *μϛ'* et *μζ'* biniones, *μη'* foliorum trium), quibus praemissum est f. I. Chartae signum forfices.

F. I libri positio antiqua: *N° 36* [quem numerum obtegebat frustum chartae, notam *278* exhibens posterius cancellatam, a nobis inferius repositum] *5 Plu*; ib. syllabus anno 1550 posterior, qui revera ad cod. 729 pertinet (*Institutiones monasticae | et alia.* | *499*). In sectura inferiore libri clausi: *MHNAION* ...

Integumentum ex corio rubro, fibulis olim munitum; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra *779*.

780 (olim 816). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 147 × 105, ff. 184 (+ 11ª vacuum), linn. 15-17.

Octoëchus, nempe (ff. 12-34) tonus primus (Paracletice ed. Romae 1885, p. 2-21); — (ff. 34ᵛ-54ᵛ) secundus (p. 100-115); — (ff. 54ᵛ-71ᵛ) tertius (p. 186-201); — (ff. 71ᵛ-90) quartus (p. 272-288); — (ff. 91ᵛ-109) obliquus primus (p. 262-379); — (ff. 109-127ᵛ) obl. secundus (p. 450-467); — (ff. 128-147ᵛ) gravis (p. 534-550); — (ff. 148-168) obl. quartus (p. 616-633); — (ff. 168ᵛ-181) *ἐξαποστειλάρια* matutina undecim (p. 706-712). In fine (ff. 181-182) ⟨*εὐλογητήρια ἀναστάσιμα*⟩ (Horologium ed. Romae 1876, p. 236-237) atque preces duae (ff. 182ᵛ-183) ad sacram communionem pertinentes (*Τοῦ δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ, Σιγησάτω πᾶσα σάρξ*).

Praemittuntur (ff. 1-11ᵛ) uniuscuiusque toni *μακαρισμοί* fere ut in Paracletice (p. 22 ss.).

Codicem efficiunt folia duodecim (1-11ª) atque fasciculi *κβ'* in prima singulorum pagina notati. F. 184ᵛ lingua graecitatis infimae lineae tres (*τὸπος ὀπου χριζ(ω) το σιτ(ο)ν λεγετ(αι) χϊμάρα μακρὰ ἀπο τους κ(ε)φλους* (Cefalù?) *μ(ι)λ(ια) λε πρὸς τ(ὸν) μὰστορην εισιν αρβανιτε* ?).

In charta praevia aversa syllabus anno 1550 posterior: *Officium cum hymnis | nominatum secundum | graecos Octaicum | . 54*; quem numerum cancellatum suppleverunt *816* dextrorsum appictus atque *780* frusto chartae sinistrorsum agglutinatus.

Integumentum ex corio rubro; in tabulis tesserae gentiliciae Pii VI et F.-X. de Zelada card. bibliothecarii; in dorso, quod renovatum est, scuta Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

781 (olim 504). Saec. XI, membran., mm. 250 × 190, ff. 152 (+ 46ª. 121ª), coll. 2, linn. 27.

Evangelicae lectiones pro festis mobilibus et immobilibus necnon pro diversis solemnitatibus (cf. Gregory, *Textkritik* ..., p. 344-385).

1 Pro festis mobilibus, nempe (ff. 1-35) Iohannes; in fine: *† ἐγράφη τὸ κατὰ Ἰω(άννην) εὐα(γγέλιον) ἐλληνιστὶ εἰς Ἔφεσον μετ(ὰ) ἔτη λ' τῆς ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου, ἐπὶ Δομετιανοῦ βασιλέως. ἔχη δὲ ῥήματα ,δ϶λη', στιχχ. βκδ', κε(φάλαια) σλβ'.* (ff. 35ᵛ-52ᵛ) Matthaeus a sabbato post Pentecosten [5, 42-48]: lectiones sabbato-dominicae tantum; in fine: *† τὸ κατὰ Ματθ(αῖον) εὐαγγέλιο(ν) ἐγράφη ἑβραϊστὶ εἰς Παλαιστίνην μετὰ ἔτη η' τῆς ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου. ἔχει δὲ ῥήματα ,βφκβ', στιχχ. ,βφξ'.* (ff. 53-74ᵛ) Lucas inde a primo sabbato totius anni [4, 31-36]: lectiones sabbato-dominicae. (ff. 75-80) Marcus inde a sabbato ieiuniorum primo [2, 23-3, 5]: lectiones sabbato-dominicae, additis (ff. 80-84) pericopis pro sabbato Lazari [Ioh. 11,

1-45] et dominica Palmarum. Sequuntur lectiones (ff. 84-92ᵛ) magnae hebdomadis, (ff. 93-105ᵛ) *τῶν παθῶν*, (ff. 105ᵛ-114) *τῶν ὡρῶν*, (ff. 114-115) sabbati sancti, (ff. 115-119) evangelia matutina undecim.

2 (ff. 119ᵛ-149ᵛ) pro festis immobilibus. Evangelia integra raro describuntur, sed de more tantum indicantur; dies nonnulli omittuntur. Inter varias commemorationes notandae sunt: (sept. 11) Elias Spelaeotes in Calabria, (oct. 30) Marcianus patriarcha Syracusanus, (nov. 24) Gregorius Agrigentinus, (dec. 23) martyres in Creta, (febr. 20) Leo Catanensis, (mart. 21) Benedictus, (iul. 24) Phantinus, (aug. 17) Elias iunior.

3 (ff. 149ᵛ-150) evangelia pro diversis solemnitatibus (*εἰς ἐγκαίνια ναοῦ, σχῆμα μοναχοῦ, μετανοοῦντας, ἀσθενοῦντας, κοιμηθέντας, ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, πλέοντας*); cf. Gregory, *Textkritik des N. T.*, p. 384-385.

F. 150ʳ·ᵛ manu latina coaeva Apocalypsis 7, 2-12 atque Matth. 5, 1-12, nempe lectiones pro festo sanctorum omnium. Subnectuntur (ff. 150ᵛ-152) manu graeca, eaedem ambae pericopae.

Liber in Italia meridionali scriptus, ut *πύλαι*, litterae initiales maximae, ornatus vividissimis coloribus rubro viridi et flavo distincta, apprime demonstrant. Constat fasciculis *ιθ'* quaternionibus in prima singulorum pagina summa notatis, duobus foliis (151-152) in fine additis. In ff. 26. 36. 75. 119ᵛ scutum (draco? caeruleus in campo aureo) foliis duobus et fructibus totidem sustentatum.

F. 152 manu rudi lineae tres fere erasae, medicamento chimico superinfuso conspurcatae, ex quibus haec detraxi: *ἐγω (?)... Ἀναστασίου τοῦ ἁγίου Ἐράσμου δόσις ἐς τὸν κῦρ | Βλάσιον ἐκκλ(ησι)άρχη(ν) τῆς Κρυπτοφέροης* (cf. cod. 770 f. 106).

Chartae plures a glutinatore additae sunt in principio et in fine; primae adhaeret syllabus anno 1550 posterior: *euangelia | missale | . 504.*

Integumentum ex corio subfusco saec. XVI, corrigiis atque catena olim munitum; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *781*.

782 (olim 503). Saec. XII, chartac., mm. 162 × 120, ff. I 221 (I. 1. 221 add.), linn. 24.

1 Typicum s. Sabae, fere ut in ed. Veneta an. 1577: (ff. 2-8) officia vespertina, parvum et magnum; — (f. 8ʳ·ᵛ) vigiliae totius anni; — (ff. 8ᵛ-18) de distributione psalterii, canonum, evangeliorum, aliarumque lectionum; — (ff. 18ᵛ-97) festa immobilia; — ⟨Triodium⟩, nempe (ff. 97ᵛ-123ᵛ) quadragesima, (ff. 123ᵛ-129ᵛ) officium *τῶν ἁγίων παθῶν* atque sabbati sancti, cui subnectitur (ff. 129ᵛ-131) sermo s. Ioh. Chrysostomi * in s. Pascha (M. 59, 721-724; 99, 709-712 C 3); — (ff. 131-149ᵛ) ⟨Pentecostarium⟩. Sequuntur, secundum tonorum ordinem, (ff. 149ᵛ-150) *τὰ ἀναστά(σιμα) προκ(είμενα) τοῦ Ἀποστόλου τῶν η' ἤχων, ἤτοι τὰ ἄμνημα,* (f. 150ʳ·ᵛ) *τὰ ἀνα-*

στά(σιμα) ἀλλη(λουϊάρια) τῶν η' ἤχων, τὰ λεγόμενα ἄμνημα, (ff. 150v–151) per hebmodaden *ψαλλόμενα ἀλλη(λουϊάρια) προκ(είμενα) καὶ κοιν(ωνικ)ά,* (f. 151) *προκ(είμενα) ἀναστά(σιμα) τῶν η' ἤχων, ἃ λέγονται ἐν τοῖς εὐαγγελίοις τοῦ ὄρθρου,* (f. 151v) *τὰ φωταγωγικὰ τῶν η' ἤχων* (cf. Paracletice ed. Romae 1885, p. 715–716), (ff. 151v–152) *διάταξις τῶν ὡρῶν τῆς ἁγίας καὶ μ(ε)γ(ά)λ(ης) παρα(σκευῆς).*

2 (ff. 153–215) **Marci hieromonachi** quaestiones Ϙε' in Typicum (ed. cit., p. *ρα'-ρκζ'*).

Manu posteriore [1] (ff. 215–219) *διάταξις τῆς θείας λειτουργίας,* nempe excerpta varia ex liturgia s. Iohannis Chrysostomi in epitomen redacta (inc. *Κύριε ἐξαπόστειλον τὴν χάριν*; cf. Goar, Euchologion, p. 58, l. 7 ab imo — 85); [2] (f. 219r·v) oratio colyborum (Goar, p. 658); [3] (ff. 219v–220) oratio in defunctos (Goar, p. 526); [4] (f. 220r·v) lucernarii preces (cf. Goar, p. 38–41); [5] (f. 220v) *διάταξις τοῦ ὄρθρου* (cf. Goar, p. 48).

In marginibus addimenta nonnulla tum scribae ipsius tum lectoris longe posterioris.

Codex humore atque blattis laesus, recens instauratus, quem efficiunt fasciculi viginti septem quaterniones (praeter 19 foliorum septem) in prima et ultima singulorum signati (ff. 2–216), fasciculus supremus binio sine notis (ff. 217–220) atque folia tria (I. 1. 221) posterius addita. Ornatus (e. g. ff. 2. 18v. 156) et inscriptiones rubro colore distincta; scriptura accurata.

Manu rudi (f. 1v) oratio ad Christum, (f. 221v) adumbratio: Christus sedens (?).

F. I manu latina saec. XV, quam pluries iam offendimus: ***Liber sci*** ... ***Lucianus xama manu p(ro)p...***, cetera evanuerunt; inferius libri positio antiqua: ***Ň 57*** [quem numerum obtegebat ut opinor schedula chartae notam ***231*** exhibens in ima pagina seposita]. ***4 Plu.***; ib. syllabus anno 1550 posterior: ***Officium diuinum secun|du(m) consuetudine(m) Eccl. Hier.nae. | 503.*** F. 1v manu ⟨Ioh. Tortelli⟩: ***liber officij ecclesiasticj.***

Integumentum ex corio rubro obscuro. In dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ant. Tosti card. bibliothecarii.

783 (olim 474). Saec. XIV, chartac., mm. 225 × 175, ff. III (add.). 254, linn. 35.

Orationes variae ex paraphrasibus psalterii desumptae.

1 (ff. 2v–96) *Εὐχαὶ διάφοροι πρὸς τὸν Κύριον καὶ Θεὸν ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ὑμνολογητικαί, ἐξομολογητικαί τε καὶ εὐχαριστήριοι, πρὸς δὲ καὶ διηγηματικαὶ καὶ παρακλητικαὶ διασκευασθεῖσαι κατὰ παράφρασιν ἐν ὁμοιότητι τῶν ψαλμῶν τοῦ Δαυὶδ ἀπὸ τῶν ἐξηγησαμένων εἰς τὸ ψαλτήριον αὐτοῦ θειο[τα]τάτων πατέρων ἡμῶν καὶ ἁγίων καὶ σοφῶν διδασκάλων, συννετέθησαν* (!) *δὲ ἀπὸ τοῦ βιβλίου τοῦ Ἡρακλείας.* Prima, *ἔντευξις κατ' ἐχθρῶν,* inc. *Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς τῶν ἁπάντων, τοὺς καταλαβόντας με διὰ παγίδων* (cf. ps. 56, 7; Heracleotae comment. apud Corderium, Expositio PP. graecorum in psalmos II, p. 108-109); tricesima nona, *προσευχὴ σὺν εὐχαριστίᾳ καὶ ὕμνῳ,* inc. *Δέσποτα παντοκράτορ, παρακαλῶ σε καταλῆξαι τῆς ἐπ' ἐμοὶ ὀργῆς,* des. *καὶ ἡ ζωοποιὸς τοῦ Πνεύματος ἐνέργειά τε καὶ δύναμις † δό(ξα). τέλος τῆς πρώτης συνθήκης τῶν ψαλμῶν: — ἡσ(ιν?) δὲ τέτραδα ιβ'.* Praemittuntur orationes duae [a] (f. 1) *Ὁ Θεὸς ὁ μέγας, ὁ βαστάζων πάντα μου τὰ ἁμαρτήματα,* [b] (ff. 1–2) s. Ioh. Chrysostomi* *ἐκ τοῦ εἰς τὸν τελώνην λόγ(ου), Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ καὶ θεὲ τῶν ὅλων, ἔρημος πάσης ἀγαθοεργίας τυγχάνω.*

2 (ff. 97–253) *Ἑτέρα συνθήκη ψαλμῶν ἀπὸ τῆς ἑρμηνείας τοῦ Ζιγαβηνοῦ εἰς τοὺς ψαλμοὺς ὅλους κατὰ παράφρασιν, εὐκτικῶς, δοξολογικῶς, εὐχαριστίως καὶ διηγηματικῶς, καθὼς γέγονε καὶ προγέγραπται, καὶ ἀπὸ τῆς συλλογῆς τοῦ Ἡρακλίας εἰς τὸ ὅλον ψαλτήριον.* Prima, *ἔντευξις κατ' ἐχθρῶν,* inc. *Κύριε ὁ Θεός, πολλοὶ τῶν κατεξανισταμένων μου* (cf. M. 128, 88 D 12; ps. 3, 3); ultima (*ρμϛ'*, ff. 252-253) inc. *Οἴμοι, ὁ ταλαίπωρος ἐγώ, οἴμοι ὁ ἀνάξιος,* des. *ἀλλὰ μὴ ἐγκαταλίπῃς με τὸν πεπλανημένον, τῇ σῇ ἀγαθότητι ὡς ἐλεήμων καὶ φιλάνθρωπος.* Preces tribuuntur s. Theodosio (*νε'*, ff. 191v–192v), s. Iohanni Calybitae (*νζ'*, f. 193); *οϛ'-πζ', ρκ'-ρκβ'* decurtantur aut omnino desiderantur, foliis tribus post 203v et totidem post 225v avulsis. — In fine (f. 253r·v) interpretatio Iob 38, 36 (inc. *Ἐπεὶ σοφία παρὰ Κυρίου δίδοται μέν,* des. *τοῦ νεωτέρου λαοῦ καὶ οὐ τοῦ παλαιοῦ*).

Codex accurate descriptus, manu citata correctus (e. g. ff. 2v. 5. 9. 13. 176v), humore necnon blattis laesus, sine arte refectus. Complectitur fasciculos λβ' in prima et ultima pagina signatos, quaterniones (praeter λβ' senionem), ex quibus deciderunt folia plura post 203v et 225v. In summo f. 1 alia manu: † *τοῦ κῦρ Γερασιμ(ου) τοῦ πν(ευματ)ικοῦ.*

F. I manu saec. XVI: ***Gerasimj et alior(um) op(er)a***; in locum huius vocis cancellatae, alius [Nicolaus Maioranus?] notavit: ***Diuersae or(ati)o(n)es***; inferius stylo coaevo: ***hymnologia varieq(ue) ad deu(m) precat(i)o(n)es.*** Scripturae vacant ff. 1v-III. 62v. 254.

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI, corrigiis atque catena olim munitum, in cuius tabula anteriore aversa notatur libri positio antiqua: ***Ň 12 5 Plu***; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra ***783***. Foliorum secturae liquore flavo tactae.

784 (olim 678). Saec. XIV, chartac., mm. 160 × 122, ff. I (add.). 161, linn. 22-24.

Typicum s. Sabae (cf. cod. 782), *Τυπικὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς διατάξεως τῆς μονῆς τῶν ἐν Ἱεροσολύμων ἁγίων μονῶν τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάβα.*

(ff. 1–7v) ⟨officia vespertina, parvum et magnum⟩; — (f. 8) ⟨vigiliae totius anni⟩; — (ff. 8–16) ⟨de distributione psalterii aliarumque lectionum⟩; — (ff. 16v–87v) festa immobilia; — ⟨Triodium⟩, nempe (ff. 87v–109v) quadragesima, (ff. 109v–115v) ⟨officium *τῶν ἁγίων παθῶν* atque sabbati sancti⟩; —

(ff. 115^{v}–134) ⟨Pentecostarium⟩, inserito (ff. 117–118) sermone s. **Ioh. Chrysostomi** * in s. Pascha.

Sequuntur [1] secundum tonorum ordinem [a] (f. 134$^{r\cdot v}$) *ἄμνημα προκείμενα καὶ ἀλληλουϊάρια,* [b] (f. 134^{v}) *κοινωνικά,* [c] (f. 135) *φωταγωγικὰ* fere ut in cod. 782, ff. 149^{v}–151^{v}; [2] (ff. 135–136) officium horarum sabbati sancti; [3] (ff. 136–139) officium *παρακλήσεως* Deiparae; [4] (ff. 139–144) canon paracleticus in B. M. V. (inc. *Ἡ Θεὸν ὑπερφυῶς σαρκὶ τεκοῦσα*); [5] (ff. 144–146) **Nicolai arch. CP.** nomocanon et typicon *λεπτόν*; inc. *Ὀφίλεται, ὢ θεοσεβέστατοι πάντες ἡμεῖς,* des. *ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ φρουρήσει ὑμᾶς ὑπερτέρους εἰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν*; [6] (ff. 146. 155. 149–154. 147$^{r\cdot v}$) ⟨eiusdem typicum versibus descriptum⟩ (ed. Venet., p. *ρλβʹ–ρλδʹ*; Maius, Scriptorum vett. nov. coll. IX, 1837, p. 611–618; Pitra, Spicilegium Solesmense IV, p. 489–490); alia manu [7] (ff. 148$^{r\cdot v}$. 156–160) officium aquae benedictae minoris (Goar, Euchologion, p. 442 [inde a tropariis] — 448).

F. 160^{v} mundi computatio brevissima inde ab Adam usque ad annum *ϛωκεʹ* (1316–1317), cui subnectitur notula (a fundatione Constantinopoleos *μέχρι τοῦ νῦν ͵αρκʹ* = 1450); f. I lingua arabica, annorum mundi series inde ab Adam usque ad Constantinum.

Codex humore inquinatus, blattarum morsu perterebratus, saeculo praeterito sine arte refectus. Constabat fasciculis viginti in prima singulorum pagina ima notatis (= ff. 1–146. 155. 149–154. 147) quaternionibus, si excipias *αʹ* ternionem, *ϛʹ* et *ιζʹ* foliorum septem, *ιʹ* nunc foliorum sex (duo perdita post 72^{v}: 5–23 apr.).

Folia ultima suppleverunt librarii duo coaevi, ff. 148. 156–160^{r} prior nempe, ff. 160^{v}–161 alter haec exserens: *χεὶρ ἁμαρτωλοῦ γραφαί(ως) Νεἰλ(ου) τάχα ἱερομονάχου γραφῆσα ἐν τῇ πολη λεγομένη Τηφέρει, ἐξ αἰπιτροπῆς καὶ μόχθου Θωμὰ τοῦ Συριάνου* (cf. Vogel-Gardthausen, *Die Schreiber*, p. 329), *καὶ ἀναγινώσκοντες κ. τ. λ.*; inferius: *ἐγράφη ἐν τῇ χώρα Ῥωσίας πολ(ει) δὲ λεγομ(έν)η Τηφερει ἐν τῇ μονὴ τ(ῶν) ἁγίων μεγαλὸμαρτύρων Θεωδόρου τοῦ τῦρωνος καὶ Θεοδώρου του στρατηλάτου* (cf. Ioh. Mercati, *Scritti d'Isidoro il card. Rutheno*, p. 66 n. 2). Eodem fere tempore, foliis ultimis iam turbatis, fasciculi notis slavicis insigniti sunt. De codice egit Krasnoseljcev, *Svěděnija* ..., p. 18–20.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX.

785 (olim 502). Saec. XIV-XV, membran., mm. 190 × 135, ff. 143, linn. 22.

Typicum s. Sabae, fere ut in codd. 782 et 784 (cf. Dmitrieskij, *Typica* II, 1917, p. 205–206): (ff. 4–10) officia vespertina parvum et magnum; — (f. 10$^{r\cdot v}$) vigiliae totius anni; — (ff. 10^{v}-20) de distributione psalterii aliarumque lectionum; — (ff. 20–96^{v}) festa immobilia; — ⟨Triodium⟩, nempe (ff. 96^{v}–120) quadragesima, (ff. 120–122^{v}) officium *τῶν ἁγίων παθῶν*, (ff. 122^{v}–123^{v}) officium sabbati sancti; — (ff. 123^{v}–140) ⟨Pentecostarium⟩.

Sequuntur [1] (ff. 140–141) *περὶ τοῦ πῶς δεῖ θυμιᾶν* (= Marci hieromonachi cap. 96; ed. Venet., p. *ρκζʹ*); [2] secundum tonorum ordinem (f. 141) *τὰ ἀναστάσιμα προκ(είμενα) τοῦ Ἀποστόλου ... ἤτοι τὰ ἄμνημα* atque *ἀναστάσιμα ἀλληλουϊάρια,* (f. 141^{v}) *ἀλληλουϊάρια* per hebdomaden, (f. 142) *προκείμενα ἀναστάσιμα ... τοῦ ὄρθρου,* (f. 142$^{r\cdot v}$) *φωταγωγικά*, ut in cod. 782, ff. 149^{v}–151^{v}; [3] (ff. 142^{v}–143) de psalmodiis variis.

Ff. 2 et 3 ex codice membr. saec. XIV avulsa praebent **s. Basilii** poenae in canonicas hoc ordine: 1–3. 5–9. 11. 10. 12. 13. 16. 14. 15. 17–19 (M. 31, 1313–1316).

Subscriptio (f. 143): *† πόνος Μανουὴλ ἀλιτροῦ Κεραμέου | † δούλου ταπεινοῦ τῆς ψυχὴν εὐγενίας* (cf. Vogel-Gardthausen, *Die Schreiber* ..., p. 277).

Fasciculi *ιζʹ* in ultima pagina signati, quaterniones praeter duos supremos quiniones, quibus praefixa sunt folia tria. F. 1 ex membrana moduli longe maioris palimpsesta excisum haec praebet [a] inscriptionem saec. XVI medii: *b. sabę regula et officiu(m) co(m)mu(n)e quotidianum,* [b] libri positionem antiquam: *N̊ 46* (ex *47*, quem numerum obtegebat frustum chartae cum nota *288* inferius sepositum) *5 Plu,* [c] syllabum anno 1550 posteriorem: *Beati Sabę regula et of|ficium.* | *502.* — Folia nonnulla notis arabicis, quae dicuntur, variis olim aucta sunt; ne autem turbatio in enarrando libro inde exoriretur typis signari quaeque curavimus.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Leonis XIII et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

786 (olim 503). Ann. 1378–1379 (f. 313), chartac., mm. 295 × 220, ff. 314, linn. 30.

1 Triodium, ab editione Romana anni 1879 haud parum discrepans, inscriptum *Τριώδ(ιον) σὺν Θεῷ, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς κυ(ριακῆς) τοῦ τελώνου καὶ τοῦ φαρισαίου καὶ καταλῆγον τῇ παρασκευῇ τοῦ Λαζάρου. ποίημα Ἰωσὴφ καὶ Θεοδώρου τοῦ Στουδ(ί)τ(ου) τῶν αὐταδέλφων.* Sectiones singulae, ut apparent, indicavi: (ff. 1-8) sabbatum necnon dominica pharisaei et publicani; — (ff. 8–22) *τοῦ ἀσώτου* sabbatum, dominica, feria sexta, sabbatum; — (ff. 22-59^{v}) *τῆς ἀπόκρεω* dominica, revera sabbatum vespere, ipsa dominica atque sabbatum mane; — (ff. 59^{v}-110^{v}) *τῆς τυροφάγ(ου)* dominica, revera sabbatum vespere, dominica necnon hebdomadis dies singuli usque ad sabbatum mane; — quadragesimae (ff. 110^{v}–125^{v}) hebdom. primae sabbatum vespere atque dominica, (ff. 125^{v}-151^{v}) hebdom. secundae feriae 2–6, sabbatum atque dominica mane, (ff. 152–174) eadem dominica vespere, hebdomas tertia, (ff. 174^{v}–215) dominica *τῆς προσκυνήσεως* et hebdomas quarta seu *μέση*, (ff. 215–268^{v}) dominica quarta [*ψάλλεται ἡ ἀκολουθία — Ἰωάννου τῆς Κλίμακος*] et hebdomas quinta, (ff. 268^{v}-298) dominica quinta inde a sabbato vespere [*ψάλλεται ἡ ἀκολουθία — Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας*] et hebdomas

sexta, quae abrumpitur in idiomelon *Τὴν ψυχωφελῆ πληρώσαντες* (Triodium, ed. Romae p. 576).

2 canones varii, nempe *τριαδικοὶ* quattuor [a] (ff. 299–301) *Μίαν τρισυπόστατον ἀρχὴν* (Octoëchus, ed. Romae 1886, p. 5–9), [b] (ff. 301–303^{v}) *Τὴν τριττὴν καὶ μίαν ἀρχικὴν φύσιν* (p. 23-27), [c] (ff. 303^{v}–305^{v}) *Ἀκατάληπτε μόνη* (p. 39–42), [d] (ff. 305^{v}–307^{v}) *Τριάδα θεαρχικὴν* (p. 56–59); (ff. 307^{v}–310) canon in defunctos *Τῷ θανάτῳ σου* (Paracletice ed. Romae 1885, p. 176–182). Insequuntur (ff. 310–313) *εἰς τὴν λιτὴν* idiomela secundum tonorum ordinem pro dominicis *ὀρθοδοξίας* necnon ieiuniorum *β´-ε´*, pro festis ss. Georgii et Demetrii; (f. 314) *μακαρισμοὶ* in domin. *τῆς ἀπόκρεω* (Octoëchus, ed. cit., p. 52).

Subscriptio (f. 313): *Τῷ συντελεστῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις· ἐγράφη ἐν ἔτει ,ϛωπζ´.*

Fasciculi quadraginta quaterniones (si excipias *α´* ternionem, *μ´* foliorum quinque, *κϛ´* foliorum septem uno post 203^{v} deperdito). Additamenta breviora in ff. 313^{v} et 314^{v}. Chartarum signa: bovis caput (cf. Briquet 14132), campana (cf. Briquet 3938), farcimen (cf. Briquet 13604).

Integumenti tabulis saec. XVIII corio rubro obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

787 (olim 506). Saec. XIV, membran., mm. 315 × 225, ff. 229, coll. 2, linn. 43–45.

Menaeorum volumen tertium (cf. ed. Romae 1899, t. V et VI). (ff. 1–60^{v}) maius; — (ff. 61–120^{v}) iunius; — (ff. 122–167^{v}) iulius; — (ff. 168–229^{v}) augustus. Festivitates notandae: maii 7 Acacii martyris, 30 Eutychis martyris; iunii 9, Oresti, Diomedis et Rodionis martyrum, 20 Zosimi martyris; iulii 3 Marci et Mocii martyrum, 4 Theodori ep. Cyrin. martyris, 5 Stephani et sociorum, 6 Astii ep. Dyrrach. martyris, 7 Sisoë, 10 Bianoris et Silvani martyrum, 16 Petri Cretensis iunioris, 21 Ezechielis prophetae; augusti 21 Alexandri ep. Iconii martyris, 30 Felicis martyris.

Membrana in tantum subacta, liquore ni fallor superinfuso, ut atramentum non raro absorbuerit aut corruperit. Partes duae a librariis coaevis descriptae; prior (ff. 1–121) fasciculos complectitur *ιϛ´* quaterniones (exceptis *ι´* foliorum septem, *ιε´* ternionem, *ιϛ´* nunc foliorum quattuor) in prima singulorum pagina ima sinistrorsum signatos; altera (ff. 122–229) comprehendit fasciculos *ιδ´* quaterniones, excepto supremo binione, in prima et ultima pagina notatos. Ornatus frontium distinctiores minio picti, primus (f. 1) ferro resectus; supplementum f. 121, *στιχηρὰ εἰς τὴν κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου* (Menaea VI, p. 405).

Partem alteram perlustravit necnon additamentis auxit saec. XVI Manuel Chrysoberga, qui codicem emit et monasterio ss. Apostolorum Petri et Pauli dedicavit (f. 229^{v}: † *τὸ παρὸν τετραμηναῖον ἠγοράσθη παρ' ἐμοῦ Μανουὴλ ἱερέως τοῦ Χρυσοβέργη, καὶ ἀφιερώθη εἰς τὸν θεῖον καὶ πάνσεπτον ναὸν τῶν ἁγίων μου ἐνδόξων πανευφήμων ἀποστόλων κορυφαίων Πέτρου καὶ Παύλου τὸν ἐπονομαζόμενον Ὀρφανοτροφεῖον. ὅστις οὖν θελήσει κ. τ. λ.*).

Integumenti tabulis saec. XVIII corio rubro obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

788 (olim 508). Ann. 1170 (f. 135), membran., (ff. I. 8. 9 chartac. add.). mm. 220 × 145, ff. I. 139, linn. 26. **Rescriptus totus.**

Pentecostarium (cf. ed. Romae, 1883, p. 17 ss.). (ff. 10–15^{v}) dies Paschae; — (ff. 16–27^{v}) dominica *τοῦ Ἀντίπασχα* et hebdomas secunda; — (ff. 27^{v}–43^{v}) dominica *τῶν μυροφόρων*; — (ff. 44–65^{v}) dominica *τοῦ παραλύτου* et hebdomas quarta, — (ff. 65^{v}–76) dominica *τῆς Σαμαρείτιδος* et hebdomas quinta; uno folio post 68^{v} avulso exciderunt ex poemate Iosephi Thessalonicensis *ᾠδὴ ϛ´* et *ζ´* usque ad vv. *μίαν οὐσίαν, συμφυῆ, ἄναρχον* (Pentecost., p. 220–224, l. 5 ab imo); — (ff. 76–96^{v}) dominica *τοῦ τυφλοῦ* et hebdomas sexta, in qua (ff. 84^{v}–94^{v}) Ascensio; — (ff. 97–113) dominica PP. in Nicaea et hebdomas, *τῇ β´-τῷ σαββάτῳ τῆς ν´* cod.; — (ff. 113–128) dominica et hebdomas *Πεντεκοστῆς*; — (ff. 128^{v}–135) dominica sanctorum omnium. Insequuntur (ff. 135^{v}-137) canon Cosmae monachi *Σάββατον μέλπω μέγα* (Triodium, ed. Romae 1879, p. 729-733), (ff. 137^{v}–138^{v}) *οἶκοι* in Ascensionem Domini, (f. 139) troparia duo ex officio sabbati sancti, *Σὺν ταῖς ἄλλαις ὀλοφυρομέναις, Σιγησάτω πᾶσα σὰρξ* (Triodium, p. 760).

Praefixa sunt ex codice alio rescripto saec. XIV-XV Paracletices fragmenta (tonus obl. quartus): (ff. 1–5) ⟨dominica mane⟩ inc. *ἐζήτουν ἐν νεκροῖς* (cf. ed. Rom., p. 623, 27–633), (f. 5$^{r\cdot v}$) stichera *κατανυκτικά* (p. 635; cf. Triodium, p. 818), (f. 5^{v}) stichera *σταυρώσιμα* duo *Ὑψώθης* et *Ἐπάγης* (p. 680), (f. 6) *θεοτόκια* initio mutila (cf. p. 703), (ib.) hymni *τριαδικοί* (p. 715), (ff. 6–7^{v}) alia eiusdem toni stichera; (f. 7^{v}) *ἐξαποστειλάρια ἀναστάσιμα*, quae des. abrupte in vv. *εἰς οὐρανοὺς ἀποκατάστα[σιν* (p. 706, l. 11 ab imo). — Chartae duae insiticiae (ff. 8–9^{v}) praebent Triodii fragmentum (sabbatum sanct. vespere; ed. Romae, p. 736–737, *Θεοτόκιον Τὴν παγκόσμιον* |).

Ex scriptura antiquiore nihil fateor elicuisse.

Subscriptio litteris rubris (f. 135): † *Ἐπληρώθ(η) σὺν Θεῷ μη(νὶ) μαρτ(ίῳ) ιβ´ ἰνδ. γ´ ἔ(τους) ,ϛχοη´* † *Νείλ(ου) ἁμα(ρτωλοῦ)*; (f. 139^{v}) *⟨Η?⟩δὴ σὺν Θεῷ πεπλήρωκα τὴν τοῦ Τριωδίου πᾶσαν ἀκολουθίαν ἐκτὸς τὰς προφητείας μέχρι τῶν ἁγίων πάντων...*, sequuntur lineae decem fere penitus erasae, in quarum fine *Νεῖλος... ἁμαρτωλός* †, (ib.) nota emptionis: *In Chio emptu(m) a fr(atr)e Fra(n)cisco | a Perra ord(in)is p(rae)di(cato)r(um). 14* [una nota erasa]

41 Jan. 4 (quae duo folia phototypice expresserunt K. S. Lake, Monumenta Palaeographica Vetera, *Dated greek minuscule manuscripts*, fasc. VIII, tab. 587 et 590).

Libri partem praecipuam efficiunt fasciculi ις' in prima et ultima pagina signati (ff. 10-135), quaterniones praeter ultimum foliorum septem, quibus addita sunt folia quattuor (136-139). Praefixa sunt folia decem, I scilicet a glutinatore, 1-7 ex alio codice decerpta, 8-9 chartacea.

F. I manu saec. XVI: *Officium Com(m)une*; f. Iv libri positio antiqua *N 40. 5 Plu*; f. 8 ⟨manu Ioh. Tortelli⟩ *hym(n)i et laudes eccl(es)iasticae.*

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI fibula atque catena olim munitum; in eodem tegumento laciniae exstant codicis latini membran. saec. XIV-XV binis columellis exarati; in tabula anteriore et in dorso eadem manu qua f. I *Officiu(m) Commune*; tabulae anteriori aversae agglutinata est schedula chartacea notam *283* exhibens; in dorso sillybus saec. XVII cum nota rubra *788*.

789 (olim 509). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 220 × 145, ff. V. 194 (I-1 add., + 113a-b, 184a), linn. 22-27.

Codex miscellaneus, ex partibus diversis constans.

1 in s. Iohannem Damascenum [1] (ff. 2-7) officium; inc. *Χαίροις ἐκκλησίας ὄργανον*, des. *καὶ ἐκλογῆς δεῖξον σκεῦος*, [2] (ff. 7v-65) **Constantini Acropolitae** encomium (M. 140, 812-885; ex hoc codice).

2 synodicon, seu lectiones pro festo Orthodoxiae, ut in cod. 722, ff. 73-88v, hoc est (ff. 66-74v) ⟨epistola synodi Nicaenae II ad ecclesiam Alexandrinorum⟩; (ff. 74v-77) capitula contra Iohannem Italum et Nilum; (ff. 77-78v) contra Soterichum; (ff. 78v-79v) contra Constantinum Bulgariae; (ff. 79v-80) contra Iohannem Irenicum; (f. 80r-v) contra Iconomachos; (ff. 80v-85v) contra Barlaam et Acyndinum; (ff. 85v-89) acclamationes.

3 (ff. 89-90) s. **Iohannis Chrysostomi** * sermo catecheticus in s. Pascha (M. 59, 721-724).

4 (ff. 90-113v) martyrium s. Artemii (M. 115, 1160-1212).

5 ⟨**Iohannis Vecci**⟩ epigraphae de processione Spiritus sancti ut in cod. 722 ff. 89-160v, hoc est (ff. 114-120v) *ὑπόθεσις α'*; — (ff. 120v-124v) *ὑπ. β'*; — (ff. 124v-127) *ὑπ. γ'*; — (ff. 127-128v) *ὑπ. δ'*; — (ff. 128v-130) *ὑπ. ε'*; — (ff. 130-133v) *ὑπ. ϛ'*; — (ff. 133v-142) *ὑπ. ζ'*; — (ff. 142-143) *ὑπ. η'*; — (ff. 143-145) *ὑπ. θ'*; — (ff. 145-152) *ὑπ. ι'*; — (ff. 152-158) *ὑπ. ια'*; — (ff. 158-161) *ὑπ. ιβ'*; — (ff. 161-163v) *ὑπ. ιγ'*; — (ff. 163v-165) *ὑπ. ιδ'*; — (ff. 165-171) *ὑπ. ιε'*, subnexis aliis auctoritatibus: Basilius (ff. 171-173); Cyrillus (ff. 173-174v. 175v-177v), Maximus (ff. 174v-175), concil. oecum. quintum (f. 177v), Ambrosius (f. 177v), Augustinus (ff. 177v-178. 178-179. 180-181. 181v-183v), Gregorius papa (ff. 179-180), Hieronymus (f. 181), Hilarius (ff. 177v. 178), Hormisdas papa (ff. 183v-184), Leo papa (ff. 181r-v. 184).

6 (ff. 185-192) Constantini donatio ut in cod. 614, ff. 76-79.

Partes quattuor in unum compactae. I (ff. 2-65) Fasciculi η' in prima et ultima singulorum pagina notati, linn. 23; signa chartae: arcus, circuli duo linea recta coniuncti.

II (ff. 66-113b). Fasciculi septem a duobus librariis sese excipientibus exarati (a ff. 66-102v, linn. 22; b ff. 103-113, linn. 31-34); in f. 113v imo, litteris inter se colligatis † *'Ο Μακ.ῖ..ησα* (?) †; signum chartae galea (cf. Briquet 2898).

III (ff. 114-184a). Fasciculi novem signati, a duobus librariis coaevis descripti (a ff. 114-121v, linn. 25; b ff. 122 ss., linn. 22-26); signa chartae: circuli duo linea recta in crucem desinente coniuncti et partiti, tuba cornea.

IV (ff. 185-194) quinio; signa chartae arcus, circuli duo.

Scriptura vacant ff. I-IIv. IIIv-1r. 113a-b. 184a. 193. 194; notulae latinae in ff. 98 et 101v. F. III manu saec. XVI: *160. Liber hic est pro Latinis et orthodoxa ipsor(um) fide valde utilis et doctus*: f. 1v eadem manu index contentorum.

De codice, quem L. Allatius olim mutuo acceperat (Arch. Bibl., t. 26, f. 422), egerunt hagiographi Bollandiani (Cat. codd. hag. Bibl. Vat., p. 26).

Integumentum ex corio rubro, fibulis olim munitum; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *789*. In sectura inferiore libri clausi inscriptio.

790 (olim 877). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 146 × 107, ff. 353 (1-8 saec. XVI manu latina add.), linn. 22. In duas partes dispertitus (II = ff. 278-353).

Codex miscellaneus, opuscula LXVI maximam partem liturgica et theologica continens, quorum primum iam diu desideratur. Praemissus est (ff. 1-8) index latinus opusc. *β'-ξδ'*, hoc est partis prioris.

β' (ff. 9-27v) Sacrae communionis officium, editione Romana (Horologium, 1876, p. 307-323) fusius descriptum; haec notanda deprehendi (f. 9) versus duodecasyllabi septem, quorum primus *Ζητεῖς μετασχεῖν ἀναιμάκτου θυσίας*; (ff. 9v-16) canon *Ποῖον καρπὸν δείξασα τῆς μετανοίας ψυχή*; (ff. 16-17) oratio s. Basilii (*Δέσποτα ἅγιε, ἄχραντε ὁ μὴ ἀπαξίωσας — καὶ πάντων τῶν ἁγίων, ἀμὴν*), (ff. 17-19) alia eiusdem (*'Ως ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ σου ἀπροσωπολήπτου — σὺ γὰρ εἶ ὁ Θεὸς τῶν μετανοούντων, καὶ σοὶ τὴν δόξαν κ. τ. λ.*), (ff. 20v-21) orationes s. Ephraem (Assemanus III, 489, 490, ex nostro codice), (ff. 21-22v) oratio metrica s. Iohannis Damasceni, *ἐκ τῶν θείων ἐρώτων τοῦ — Δαμασκηνοῦ* cod. (Horologium, p. 316-318).

γ' de sancta communione sententiae variae; prima inc. *Τὸν μὲν φόβον διδάσκει ἡμᾶς ὁ ἀπόστολος.* Citantur auctores: (f. 28) Basilius [sententiae

duae; altera ex ep. 93: M. 32, 484 B], (ff. 28$^{r\cdot v}$. 29) Ioh. Chrysostomus, (ff. 28^{v}–29) Ioh. Damascenus, (f. 29$^{r\cdot v}$) Isaias anachoreta, (f. 29^{v}) Hesychius, (ff. 29^{v}–30) Symeon iunior theologus, (f. 30) Ioh. Climacus.

δ′ (ff. 30–41) *ἐξήγησις τῆς θείας λειτουργίας*, nempe s. **Germani CP.** historia ecclesia quae dicitur, ab Anastasio Bibliothecario in latinum versa (ed. in ephemeride *Roma e l'Oriente* II, 1911, p. 153–156, 219–228, 286–296, 347–354; desiderantur in nostro quae in typis minutioribus expressa sunt).

ε (ff. 41–44) *ὑπόθεσις τῆς ἁγίας μεταλήψεως καὶ τῶν θείων ἀχράντων μυστηρίων.* Sunt revera (f. 41$^{r\cdot v}$) narratiunculae duae (de Daniele Iudaeo et Iohanne Bostreno; cf. Nau, *Le texte des récits utiles à l'âme*, apud *Oriens christianus* III, 1903, p. 70 [L] et 78–79 [LIII]), (f. 42) s. **Nili** ep. II, 294 (M. 79, 345-348 A 2 *καὶ συνεπισχύουσι*), (f. 42^{v}) s. **Isidori** ep. III, 340 (M. 78, 1000 B–D 2 *παρῃτησάμην*), (ff. 42^{v}–44) s. **Ioh. Chrysostomi** excerpta duo.

ϛ′ (ff. 44 ss.) *ἑρμηνεῖαι διάφοροι ἀπό τε τῶν τοῦ εὐαγγελίου καὶ ἑτέρων ῥητῶν θείων τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.* Interpretationes breves a sancto doctore, ut videtur, alienae, quae explicant (f. 44) Matth. 5, 29 et Ioh. 17, 5; (f. 44^{v}) Luc. 10, 30; (ff. 44^{v}–45) Matth. 17, 27; (f. 45) Luc. 1, 17 et I Cor. 16, 22; (f. 45$^{r\cdot v}$) Luc. 16, 9; (ff. 45^{v}–46) Luc. 18, 2; (f. 46) Matth. 12, 31; (f. 46$^{r\cdot v}$) Luc. 13, 6; (ff. 46^{v}–47) Matth. 12, 49; (f. 47) Is. 11, 7; (f. 47$^{r\cdot v}$) Luc. 12, 20; (ff. 47^{v}–48) Matth. 3, 12; (f. 48) Agg. 2, 8; (f. 48$^{r\cdot v}$) I Cor. 5, 8; (ff. 48^{v}–49) Const. Apost. VI, 18, 6–7; (f. 49) I Cor. 3, 15; (f. 49$^{r\cdot v}$) I Tim. 2, 12; (f. 49^{v}) ps. 140, 2; (ff. 49^{v}–50) ps. 94, 11; (f. 50) Hebr. 4, 13 et Iac. 1, 2; (f. 50$^{r\cdot v}$) Act. 6, 15; (f. 50^{v}) Rom. 7, 8; Act. 10, 10; (ff. 50^{v}–53^{v}) varia de disciplina et vita christiana, de paenitentia, de eucharistia; (f. 53^{v}–57^{v}) de futuro iudicio (loci plures leguntur in Ecloga 25: M. 63, 743–754); (ff. 57^{v}–58^{v}) de insomniis, *ἐκ πόσων τρόπων οἱ ἐνυπνιασμοὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ γίνωνται. τοῦ αὐτοῦ* ms. (inc. *Καθὼς οἱ πατέρες φασὶν ἐκ τεσσάρων*, des. *ἁμαρτάνων καὶ ἐν ἀμεριμνίᾳ διακείμενος*); (ff. 58^{v}–60^{v}) *πόθεν αἱ νυκτεριναὶ φαντασίαι ἀπρεπεῖς γίνονται* (inc. *Γίνονται μὲν ἐκ τῶν μεθ' ἡμέραν ἀλλοκότων τῆς ψυχῆς κινημάτων*, des. *ἃ ἔπραξεν εἴτε ἀγαθὰ εἴτε φαῦλα*); — (ff. 60^{v}–61) notitia de charactere s. Ioh. Chrysostomi (*Ὁ πατὴρ ἡμῶν ... ἦν τῇ θεωρίᾳ διὰ ζήλου σωφροσύνης — τοιοῦτος ἦν ὁ ἅγιος τὸ ἦθος*).

ζ′ (ff. 61–64) excerpta ex diversis operibus s. Basilii; primum (*Τὸ τοῦ πυρὸς βάπτισμα — ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται* = liber de Spiritu sancto, 15: M. 32, 132 C 9–15); ultimum (*Ὁ μὲν πλεονέκτης — πλεονεκτικώτερος* = hom. 7 in Hexaemeron: M. 29, 153 A 1–3).

η′ (ff. 64–66) ⟨de ultimo iudicio excerpta η′⟩ ex operibus s. Gregorii Nazianzeni; primum in Matth. 24, 36 (*πρὸς Κληδόνιον?*), cui subsequitur sententia Nestorii (*Κατ' ὀλίγον ἐπὶ τὸ τέλειον αὔξησιν — ἐν τῇ ἀνεσπέρῳ ἡμέρᾳ*) et alia s. Basilii. Sub numeris θ′–ιϛ′ recitantur (ff. 66–68^{v}) excerpta alia ex **Gregorii** ⟨papae dialog. IV, 25–33⟩ desumpta (M. lat. 77, 355–374); sub numero ιζ′ (ff. 68^{v}–69) narratio Pauli simplicis (inc. *Διηγήσατο ... ὅτι Ἔσχον μαθητήν*, des. *σφόδρα γὰρ ὠφελεῖ τὸν κοιμηθέντα ἐλεημοσύνη καὶ προσφορά*).

θ′ (ff. 69^{v}–71) **Andreae ep. Caesariensis** *ἐκ τῆς θεραπευτικῆς βίβλου* (F. Diekamp, Analecta Patristica, 1938, p. 165–168).

ι′ (ff. 71–76) s. **Macarii Aegyptii** (?) fragmenta varia; primum narrationem complectitur (*Διὰ τὸ θεραπευθῆναι τὴν πλάνην τοῦ δοξάζοντος ἀσκητοῦ μὴ εἶναι ἀνάστασιν — καὶ τῆς τῶν ἀπίστων ἀσεβείας ἀντεχόμενοι*); cetera ex variis homiliis (e. g. 2 § 5, 7 § 6, 15 § 39, 16 § 5 et 22, 26 § 18, 40 § 4) deprompta sunt; s. Ioh. Chrysostomus citatur f. 73^{v}. — Sequuntur alia excerpta sub nomine (ff. 76–77^{v}) s. Marci (primum inc. *Ἀγρυπνία καὶ προσευχὴ καὶ τῶν ἐπερχομένων ὑπομονή*), (f. 78$^{r\cdot v}$) Isaiae, (ff. 78^{v}–79) Antonii Melissae; (f. 79) Ecclesiasticus 15, 12–13, 16. 12-13.

ια′ (ff. 79^{v}–81^{v}) excerpta ex scala Paradisi s. **Iohannis Climaci**: graduum sup. brevis enumeratio (M. 88, 1089 A 9–12); gradus 4 (M. 708 D–709 C); gradus 6 (M. 793–797 C).

ιβ′ excerpta ex operibus s. **Ephraem**; primum (ff. 81^{v}–82) inc. *Ὥσπερ ὁ ἰχθὺς ἐν τοῖς ὕδασιν ὑπάρχων*, des. *καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων*; secundum (ff. 82–83) apud Assemanum III, p. 490–491, ex nostro; tertium (ff. 83–84) et quartum (f. 84$^{r\cdot v}$), op. cit., p. 360 et 361; quintum (ff. 84^{v}–86), sub inscriptione *τοῦ αὐτοῦ ἐκδημοῦντος*, ex Testamento desumptum est (inc. *Ἐμφόβως ὑμᾶς ἐνορκῶ, ἄνδρες ὅσιοι κάτοικοι πόλεως Ἐδέσης, μή με ἐάσηται*: Assemanus II, p. 233 A–239 A 5, nonnullis omissis).

ιγ′ sententiae variae sub nominibus (f. 86) Epiphanii* (citatur Dionysius *ὁ μέγας*), (f. 86$^{r\cdot v}$) Cassiani, (ff. 86^{v}–87) Iohannis Carpathii, *Ἰω. τοῦ Κάρπου* cod. (= capita hortatoria 22. 42. 44 apud M. 85, 815, 817–818), (f. 87) Iustini philosophi, (f. 87$^{r\cdot v}$) Nili.

ιδ′ (ff. 87^{v}–88^{v}) s. **Maximi** *περὶ τῆς κατὰ Θεὸν λύπης* (ex ep. 4: M. 91, 416 A, *Ταύτην τὴν λύπην ἡ κατὰ συνείδησιν* — 417 A 8 *καὶ κλήσεως*); sequitur (ff. 88^{v}–89) sententia de iudicio Dei.

ιε′ (f. 89) **Diadochi** *ἐκ τῶν περὶ πνευματικῆς τελειότητος* (inc. *Ἐὰν μὴ πρεπόντως μετανοήσωμεν*, des. *τὸ πῦρ δοκιμάσει*).

ιϛ′ (ff. 89–90) s. **Theodori Studitae** *ἐκ τῶν κατηχήσεων*, nempe catechesis

parva 22 inde a vv. *Πρὸς δὲ τούτοις* usque ad illa *τὸ γνωρίζειν ἀλλήλους* (ed. Cozza-Luzi apud Nov. PP. Biblioth., IX, 1888, p. 53–54).

ιζ´ (ff. 90–98) *ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ* capita varia. Citantur (ff. 90^{v}–91) Isaias; (ff. 91. 96) Sisoes; ⟨histor. monach. Aegyptiorum⟩ (f. 91^{v}) cap. 196 (*Revue de l'Orient chrétien*, 1908, p. 277), (ff. 92^{v}–93^{v}) cap. 367 et 368 (1913, p. 139–140); Ammonae (ff. 94^{v}–95) ⟨adhortatio 5⟩ (cf. Patr. Orient., XV, 1915, p. 462–463, *Τήρει σεαυτὸν ἀκριβῶς — εἰς τὴν καρδίαν σου*), (f. $95^{r \cdot v}$) ⟨alia de tremendo iudicio⟩ (inc. *Λάμβανε εἰς τὴν σὴν ἔννοιαν*), (ff. 97^{v}–98) ex epistola 2 (*Κτήσασθε οὖν ἑαυτοῖς — ὡς γέγραπται*: Patr. Or., XV, p. 436, 9–437, 8); (f. 95^{v}) Arsenius; (f. $96^{r \cdot v}$) Abramius (*Récits du moine Anastase*, apud *Oriens christianus*, 1902, p. 71); (f. 96^{v}) Stephanus (ib., p. 71–72); (ff. 96^{v}–97) Isaac; (f. $97^{r \cdot v}$) Moyses.

ιη´ (f. $98^{r \cdot v}$) **Isidori ⟨Pelusiotae⟩** ep. IV, 47 edita plenior (M. 78, 1097).

ιθ´ (ff. 98^{v}–99) *ἐκ τοῦ χρονογράφου Γερασίμου μοναχοῦ*, nempe de igne aeterno et de Platone; inc. *Ἐπὶ Τίτου βασιλέως Ῥωμαίων*, des. *καὶ ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾶ*.

κ´ (ff. 99^{v}–100) *ἐκ τῶν νουθεσιῶν τῶν ιβ´ πατέρων* (inc. *Εἶπέ τις τῶν πατέρων Ἐγὼ τὰς ἁμαρτίας μου καθορῶ*, des. *ἄρτος ἡμέρας καὶ νυκτός*).

κα´ (f. 100) **Barsanuphii** responsum ad fratrem *τῇ αὐτοῦ πρὸς Θεὸν δεήσει τάχιον ἀπολυθῆναι παραθέντα τω δεσπότη* (inc. *Κυρίω τῶ καταξιώσαντι*, des. *εὐχόμενος ὑπὲρ ἐμοῦ*). Submittuntur (f. $100^{r \cdot v}$) locus *τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου* (inc. *Ἐγὼ δὲ ταῦτα γράφων*, des. *ἢ μη ἐγεννήθην ὅλως*), (f. 100^{v}) excerptum ⟨ex hist. monach. Aegyptiorum⟩ (cap. 202, apud *Rev. de l'Or. chr.*, 1908, p. 278–279), (ff. 100^{v}–101) aliud excerptum (*Ἀδελφὸς παρέλαβέ τινι τῶν πατέρων καὶ εἶπε αὐτῶ Πῶς ἔχεις, ἀββᾶ — εἰς ἀπώλειαν ὑπάγωμεν*).

κβ´ (ff. 101–102^{v}) s. **Athanasii** * de corpore et anima (M. 28, 1432–1433); (f. 102^{v}) eiusdem *ἐν ποίῳ τρόπῳ χορίζεται ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος* (= quaestio 18 ad Antiochum ducem: M. 28, 608 CD); (f. 102^{v}) *περὶ τοῦ ἐξερχομένου πυρὸς ἀπὸ τῆς γῆς*, lineae tres eaedem fere quibus incipit narratio Gerasimi supra f. 98^{v}; (ff. 103–105) *περὶ τῶν αὐτοφυῶν θερμῶν*, nempe excerptum ex martyrio s. Patricii Prusae (inc. *Ὁ δέ γε θεῖος Πατρίκιος καὶ τῆς Προύσης ἐπίσκοπος καὶ μάρτυς*, des. *ἐνέπλησας τά τε ἔμψυχα καὶ ἄψυχα*; cf. Acta SS. Aprilis III, p. 576–577).

κγ´ (ff. 105–106) *ἐρωταπόκρισις* de Iuda traditore corpus Domini accipiente; responsum inc. *Ἵνα δείξῃ ὁ Θεὸς τὴν μεγάλην αὐτοῦ φιλανθρωπίαν*, des. *ἀλλ᾽ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν*.

κδ´ (ff. 106–111) **Iohannis metropolitae Russiae** epistola ad Clementem III antipapam; inc. *Ἀπεδεξάμην τὴν ἐν Κυρίῳ ἀγάπην σου*, des. *μετὰ σοῦ καὶ πάντων τῶν σῶν, ἀμήν* (cf. L. Petit in *Dict. de Théol. Cath.*, VIII, 1 [1924], col. 802; initium epistolae vulgavit L. Allatius, De perpetua consensione, 872).

κε´ (ff. 111–114^{v}) de eucharistia, *τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰακώβου — καὶ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων ἐκ τῶν διὰ Κλήμεντος βιβλίων περὶ τῆς ζύμης καὶ τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ ἅλατος καὶ περὶ τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς λόγχης* (inc. *Χάρις καὶ εἰρήνη — Ἰησοῦ Χριστῶ. Πρὸ τοῦ πάθους αὐτοῦ ἡμεῖς οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ*, des. *καὶ οὐκ ἀθετοῦσιν, εἰς ἁγιασμὸν ἔσονται καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον*).

κϛ´ (ff. 114^{v}–117) **Michaelis syncelli Hierosolymorum** libellus de orthodoxa fide (ed. Montfaucon, Bibl. Coisliniana, p. 90–93).

κζ´ (ff. 117–121^{v}) de septem conciliis oecumenicis, fere ut in cod. 720 ff. 62^{v}–66.

κη´ de haeresi Pauli Samosateni (f. 121^{v}); (ff. 121^{v}–122) de conciliis non oecumenicis (cf. *Le cinquième concile et l'oecuménicité byzantine*, apud *Miscell. Giovanni Mercati* III, p. 14–15, nn. 51 et 52); (f. 122) notitia brevis de Ario, Sabellio, Nestorio, Eutychete (inc. *Ἄρειος τρεῖς ὑποστάσεις ὁμολογεῖ*, des. *τὸ ἀσύγχυτον πρεσβεύει*).

κθ´ (ff. 122–129) s. **Athanasii** quaestio ⟨137 ad Antiochum ducem⟩ * (M. 28, 684–700 A 15 *στόματος αὐτοῦ*), quam insequuntur nulla facta distinctione [1] (ff. 129–130) ⟨fragmentum ex epistola festali 39⟩ (M. 26, 1176–1180 *τοὺς ἀκεραιοτέρους*); [2] (ff. 130–134^{v}) ⟨s. **Ephraem** (?) de virtutibus et passionibus⟩ (Assemanus III, p. 425–431 A 5),

λ´ (ff. 134^{v}–151) s. **Epiphanii** * testimonia de Christo, *μαρτυρίαι τῶν θεοπνεύστων γραφῶν καὶ ἁγίων περὶ τῆς ἐξ οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Μονογενοῦς Θεοῦ Λόγου παρουσίας καὶ τῶν δι᾽ αὐτοῦ γενομένων θαυμάτων καὶ τοῦ πάθους καὶ τῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς δευτέρας αὐτοῦ καὶ μελλούσης ἐπιφανείας* cod. Sunt sectiones *ρβ´*, quarum prima *Ὅτι πρὸ αἰώνων ὁ Υἱὸς γεγέννηται* (inc. *Δαυὶδ ὁ μέγας πρῶτος λέγει ἐν τῶ ρθ´ ψαλμῶ Ἐκ γαστρὸς*), ultima *Ὅτι τῆς βασιλείας οὐκ ἕξει πέρας* (inc. *Δαυὶδ λέγει Ἡ βασιλεία αὐτοῦ*, des. *καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν*). Sequuntur expositiones brevissimae (ff. 150^{v}–151) de Trinitate (inc. *Τριὰς ἐστὶν ἁπλῆ, ἀσύνθετος*), (f. 151) de fide (inc. *Πίστις ἐστὶ Τριὰς ἀχώριστος*, des. *πάντων ἁγίων δικαίωσις*).

λα´ (ff. 151–156) *τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἑρμηνία εἰς τὰ ἐμφερόμενα ἐν τῇ θεία γραφῇ περὶ σταθμῶν καὶ μέτρων*. *Est epitome libri S. Epiphanij de Mensuris et Ponderibus* notavit *Laur. Zacag⟨nius⟩* (M. 43, 272 B 6–293).

λβ´ (ff. 156–162^{v}) florilegium de naturis Christi, *χρήσεις τῶν ἁγίων πατέρων ἀποδεικνύουσαι ὡς εἷς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ἐκ δύο φύσεων καὶ ἐν δυσὶ φύσεσι καὶ μετὰ τὴν σωτηριώδη καὶ ὑπεράγαθον αὐτοῦ σάρκωσιν*. Sunt loci λϛ´, quorum

auctores hoc ordine sese excipiunt: Irenaeus (α′), Iustinus (β′–γ′), Athanasius (δ′–ε′), Methodius hieromartyr (ς′), Basilius (ζ′–ι′), Gregorius Nazianzenus (ια′–ιη′), Ambrosius (ιθ′–κα′), Amphilochius (κβ′–κγ′), Gregorius Nyssenus (κδ′–κε′), Cyrillus Alexandrinus (κς′–λδ′), Iohannes Chrysostomus (λε′–λς′).

λγ′ (ff. 162^{v}–163) **s. Gregorii Nazianzeni** epistolae 80 et 88 (M. 37, 153, 161–164), quibus subnectitur (f. 163$^{r·v}$) commentariolus *περὶ παραχρήσεως* (inc. *Οὐδὲν τῶν παρὰ Θεοῦ δοθέντων ἡμῖν εἰς χρῆσιν κακόν*, des. *καὶ τῆς ἀρετῆς ἐντὸς εὑρεθῶμεν*) et (f. 164) definitio vocis *ἄγροικος*.

λδ′ (ff. 164–165^{v}) **Isaac monachi** *αἴνιγμα εἰς τὴν ψυχήν* (inc. *Τῶν θήλεων μὲν εἰμί, σῆμα δ᾽ οὐ φέρω μέλους*, des. *ἓξ ὅλων τῶν τοῦ κύβου*), cui subnectuntur ascetica varia, praesertim de *ἀκηδίᾳ* et *θεωρίᾳ*.

λε′ (ff. 165^{v}–168) **s. Cyrilli Alexandriae** (?) dialogus cum Nestorio (M. 76, 249–256, ex hoc codice); insequitur (f. 168$^{r·v}$) excerptum ex **Photii** quaest. 38 ad Amphilochium (in margine *ed. Combefis*; M. 101, 268 B 9 *Ὁ διδοὺς* — C 11 *ἐξελέγχοιτ᾽ ἂν* pluribus omissis).

Theodori Abucarae, λς′ (ff. 168^{v}–169^{v}) de Dei nominibus (op. 27; M. 97, 1565–1568); λζ′ (ff. 169^{v}–171) de generatione divina (op. 26; M. 1561–1565); λη′ (ff. 171–172) disputatio cum Nestoriano (op. 29; M. 1576–1580); λθ′ (f. 172$^{r·v}$) disputatio cum Iacobita (op. 30; M. 1580–1581); μ′ (ff. 172^{v}–173^{v}) de eucharistia (inc. *Σαρακηνὸς ἠρώτησε τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεόδωρον τὸν ἐπίκλην Ἀβουκαρᾶν λέγων Εἰπέ μοι, ὦ ἐπίσκοπε, διὰ τί κ. τ. λ.* = op. 22: M. 1552–1553); μα′ (ff. 173^{v}–174^{v}) *δόγμα δηλωτικὸν τοῦ τὴν ὑπόστασιν τοῦ Χριστοῦ μὴ λελύσθαι ἐν τῷ πάσχειν* (inc. *Ἐν ἑτέρῳ συλλόγῳ τις τῶν κομψολόγων Σαρρακηνῶν*, des. *ἀπηνεώθη τεθηπώς*; op. 32, latine apud M. 1583–1584), cui subnectitur (*μβ′*, ff. 174^{v}–175) *ἐρώτησις Πύρρου τοῦ αἱρετικοῦ πρὸς τὸν ἅγιον Μάξιμον εἰργμένον* (cf. Acta s. Maximi in Bizya: M. 90, 137 B 1–C 9); *μγ′* (f. 175$^{r·v}$) quaestio Origenistarum (op. 31; M. 1581); *μδ′* (f. 176) quaestio ab infideli proposita (op. 16: M. 1540–1541 A 10 *τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ*); *με′* (ff. 176–177) de tempore (op. 34; M. 1585); *μς′* (ff. 177$^{r·v}$) *περὶ τῆς ἰδιαίτατα διαφορᾶς* (inc. *Ἡ ἰδιαίτατα διαφορὰ διχῶς λέγεται*, des. *οὐδὲ τὰ ἀχώριστα συμβεβηκότα εἰσὶν ὑποστατικά*); *μζ′* (ff. 177^{v}–178^{v}) de divinis nominibus (op. 42; M. 1600–1601).

μη′ (ff. 178^{v}–181^{v}) interpretatio in illud *Θεὸς τὸ διττὸν* (sub nomine Manuelis Philae ed. Miller II, 97: p. 313). Commentarius inc. *Πνεύματα παρὰ τῇ θείᾳ γραφῇ εἰσιν ἕξ*, des. *τοῦτο γὰρ τὸ παρὸν σύγγραμμά σε διδάσκει*.

μθ′ (ff. 181^{v}–200) *ἀποφθέγματα κατὰ ἀλφάβητον*. Primum *Ἄριστον ἀνθρώπῳ δῶρον ὁ θάνατος*, ultimum *Ὡς σὲ ἐθέλει τὸ φέρον σε φέρειν — καὶ τὸ φέρον σε φέρει* (cf. M. 117, 1057 ss.). In fine sententia Themistii (?): *Ἄντυγος αἰθερίῃσιν ὑπερήμενος — κάτω γὰρ ὢν ἀνέβης*.

ν′ (ff. 200^{v}–208) **s. Gregorii Nazianzeni** carmen I 2, 33 tetrastichae sententiae (M. 37, 928–945) commentario auctae, quod inc. *Ἄμφω μέν εἰσὶν ἤτε θεωρία καὶ πρᾶξις*. Desiderantur vv. 201–224.

να′ (ff. 208–237) florilegium rhetorico-morale in ϙη′ capitula distributum, quorum *πίναξ* praemittitur (*α′ προοίμια καὶ ἐγκωμιαστικαὶ ἔννοιαι, β′ ἔπαινοι σοφίας καὶ σοφοῦ, ϙζ′ περὶ φήμης, ϙη′ περὶ παιδίας καὶ πεπαιδευμένου*). Excerptum primum inc. *Πάλαι μὲν προθυμούμενον τὴν σὴν ἀρετήν*, ultimum des. *καὶ τὸν γεγεννηκότα καὶ τὸν πεπαιδευκότα*.

νβ′ (f. 237$^{r·v}$) *ὁσαχῶς τὸ τῆς ἀναστάσεως ὄνομα παρὰ τῇ θείᾳ γραφῇ* (inc. *α′ Ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος, ἀντὶ τοῦ ἀνηγορεύθη, κατέστη*, des. *ια′ Ἀνάστασις ἡ ὁρμητικὴ τῆς λογικῆς φύσεως κίνησις*).

νγ′ (f. 237^{v}) definitiones variae (custodia, legio, generationes).

νδ′ (ff. 237^{v}–238^{v}) **s. Gregorii Nazianzeni** carmen II 1, 88 ad animam suam vv. 1–75 (M. 37, 1435–1438).

νε′ (ff. 238^{v}–243^{v}) excerpta canonica sub inscriptione *ἐκλογὴ ἐκ διαφόρων γραφῶν συναθροισθεῖσα παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἐκ τοῦ Νομοκανόνου, ἥτις ἐστὶν ὠφέλιμος*. Inc. *Οὐ χειραπτοῦσιν οἱ ὑπηρέται* (= Alexius Aristenus in can. 22 concilii Laodiceni: M. 137, 1369 B); des. *Οὐ χρὴ τοὺς κεκωλυμένους ἀπὸ τῆς ἁγίας δωρεᾶς ἐσθίειν ὑψουμένην προσφορὰν ἤτοι προσκεκομισμένην* (Nicolaus CP. apud Rballi-Potli Syntagma IV, p. 425).

νς′ (ff. 243^{v}–246) epitimia in monachos, *κανόνες σὺν Θεῷ τῶν μοναχικῶν διατυπώσεων ἐκτεθέντες παρὰ τοῦ ἁγίου Βασιλείου καὶ τῶν ἁγίων πατέρων* cod. (inc. *Ὁ μνησίκακος κατὰ μὲν τοὺς τῶν ἁγίων πατέρων κανόνας*, des. *Ἐὰν μὴ προβάλῃ ἐν καιρῷ τὸ ἔλαιον — μετανοίας λ′*).

νζ′ ἐκ τῶν ἐρωτήσεων καὶ ἀποκρίσεων τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, nempe [a] (ff. 246–247^{v}) **s. Theodori Studitae** excerptum ex ep. II, 215 (M. 99, 1645 C 15–1652 B 15; sub nomine Nicephori apud Rhalli-Potli IV, p. 431 γ′–431 η′), [b] (ff. 247^{v}–249) de communione cum haereticis (cf. Rhalli-Potli IV, p. 431 α′).

νη′ (ff. 249–253) *ἐκ τοῦ κανοναρίου τινὰ ῥήματα ἐκτεθέντα παρὰ τοῦ ἁγίου Ἰω(άννου) τοῦ Νηστευτοῦ* (inc. *Εἰσὶν οὖν σαρκικὰ ἁμαρτήματα*, des. *ὁ δὲ κοσμικὸς κρέας*) fere ut in canonario Iohannis monachi et diaconi (ed. Morinus, Commentarius historicus de disciplina... poenitentiae, Bruxellis 1685, Appendix, p. 105 B 12–107 C 5, 108 C 8–112 C 12), additis explicationibus [a] (ff. 253–254) *περὶ βρώσεως καὶ πόσεως* (cf. op. cit., p. 88 D 3–90; Pitra, Spicilegium Solesmense IV, p. 439–440), [b] (f. 254$^{r·v}$) de quinque *ἐπιτιμίων* modis (cf. Rhalli-Potli IV, p. 405).

νθ' (ff. 254v-257) s. **Sophronii Hierosolymitani** * de peccatorum confessione (M. 87, 3365-3372; cf. V. Beneševic, apud *Studi Bizantini* II, 1927, p. 175-176); sequuntur orationes duae [a] (f. 257r·v) *Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ τῷ Πέτρῳ* (cf. Morinus, p. 121), [b] (f. 257v) *'Ο Θεὸς ὁ συγχωρήσας* (ib.).

ξ' magnorum nomina (f. 257v-258) fluviorum (inc. *Φεισῶν Γεῶν Τίγρις*), (ff. 257v-258) montium (inc. *Λίβανος Καύκασος Ταῦρος*).

ξα' (f. 258) de inventoribus, *τίνες ἐφεύρον ἀρχαῖον τὰς τέχνας* (inc. *Εὐκλείδης φιλοσοφίαν, ἀριθμιτικήν, μουσικήν*, des. *'Ασχημίδης* (!) *ναυπηγίαν καὶ μηχανικήν*.

ξβ' quaestiones duae; prior (f. 258) in Gen. 6, 2, communia plura habet cum Ps.-Athanasii quaest. in Vet. Test. (M. 28, 740); altera (f. 258v) in Gen. 6, 9-10 (de generationibus Noe), *Πῶς ἐξ ἑκάστου υἱοὶ τοῦ Νῶε εὑρέθησαν ἐν τῇ πυργοποιΐα καὶ εἰς ποῖα ἔθνη διεμερήσθησαν; 'Απόκρ(ισις). Τοῦ Σὴμ κε', τοῦ Κὰμ λβ' — ἐμερίσαντο δὲ οἱ τρεῖς τὴν γῆν* (cf. Ioseppi lib. mem. apud M. 106, 32 AB).

ξγ' (ff. 259-266) **Isocratis** oratio ad Demonicum.

ξδ' (ff. 267-277v) Theophili paenitentia (BHG. 1320).

Codicis pars altera olim aberrans, — cod. 1111, ff. 113-188 nempe efficiebat, — Ioh. Mercati curis loco suo nuper reposita est; folia autem quaeque, ut praecedentibus cohaereant, nova supputatione (ff. 278-353) in imo margine dextrorsum typis expressimus. Haec continent:

Gregorii archiepiscopi Thessalonicensis (Palamae) tractatus duo de processione Spiritus sancti: *ξε'* (ff. 278-310) *λόγος ἀποδεικτικὸς πρῶτος* (inc. *Πάλιν ὁ δεινὸς καὶ ἀρχέκακος ὄφις*, des. *ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ αὐτὸ ἐκπορευόμενον πρὸ αἰώνων καὶ εἰς αἰῶνας καὶ ἔτι καὶ συνδοξαζόμενον*); *ξς'* (ff. 310v-352v) *τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος* (inc. *῟Ων μὲν οὖν ἔδει καὶ αὐτῷ τῷ τῶν εὐσεβούντων καταλόγῳ*, des. *τῆς τρισηλίου καὶ μοναρχικωτάτης φαιδρότητος. καὶ δοξάζωμεν κ. τ. λ.*

Manu alia (f. 353r·v) **Nicephori Callisti Xanthopuli** imperatorum catalogus ut in cod. 573 ff. 21v-23; (f. 353v) patriarcharum CP. successio (deficit in illa [v. 10] *Γέρων ὁ 'Αρσάκιος, 'Αττικὸς πάλιν*).

Fasciculi 35 hodie sine notis, quinquiniones (si excipias 18 foliorum octo, duobus post 182v perditis, atque 35 foliorum septem), quos charactere minutiore librarii duo coaevi sese excipientes ([a] ff. 9-266, [b] (ff. 267-352v) perscripserunt. Signum chartae trimontium ex quo eminet crux.

Integumenta membranacea; in dorso partis I tesserae gentiliciae Leonis XIII et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii; in dorso partis II (olim *Vat. 1111 p. II* auro signatae) scuta Pii IX.

791 (olim 811). Saec. XV, chartac., mm. 215×195, ff. IV (add.). 284, linn. 18 circa.

Officia liturgica varia cum notis musicis (cf. L. Tardo, *I codici melurgici della Vaticana*, apud *Archivio storico per la Calabria e la Lucania* I, 1931, p. 244-248). [1] (ff. 1-7v) musicae byzantinae elementa, *ερμινια τῶν σιμαδίων παντων*, nempe (ff. 1-3) *φωνῶν ἀνιουσῶν* et *κατιουσῶν, ἠχημάτων*, (ff. 3-5) *ἀρχ(ὴ) τῶν ψαλτῶν σημαδίων ποιηθέντα καὶ συνταχθέντα παρὰ τοῦ μακαριωτάτου κῦρ 'Ιωαννικίου καὶ μαΐστορος*. Sequuntur (f. 5v) *αἱ παραλλαγαὶ τῶν ὀκτὼ ἤχων*, (ff. 6v-7v) *μετροφωνία καὶ παραλλαγὴ ὁμοῦ*. Plura huius introductionis respondent illis quae vulgavit M. Paranikas in *'Ελλην. Φιλολογ. συλλ.* XXI, 1891, p. 165-176. [2] (ff. 8-43v) officium vespertinum magnum; [3] (ff. 44-105) officium *τοῦ ὄρθρου*; [4] (ff. 106-151) divina liturgia; [5] (ff. 151v-214) poemata pro festis tam immobilibus quam mobilibus, inde a nativitate Deiparae usque ad decollationem s. Iohannis Baptistae; [6] (ff. 214-275) hirmologium. Recurrit in primis nomen **Ioh. Cucuzeli** seu *μαΐστωρος* (e. g. ff. 27. 42. 63v. 132v. 151v), aliis frequenter plus minus signatis nempe Agathonis *τοῦ Κορώνη*, Andreae, Athanasii monachi, *Χαληβούρη*, *Κουκουμᾶ*, Dociani, Georgii *τοῦ Κοντοπετρῆ*, Ioh(annis?) *τοῦ Γλυκέως*, *Γρηγορίτζη*, Iohannicii, Lampadarii, Latrini (*τοῦ λεγομένου*), Longini, Manuelis *τοῦ Πλαγίτου*, Michaelis *τοῦ Μυστάκονος*, Nicephori *τοῦ ἠθικοῦ*, Nicolai, *τῆς Φηρίτζας*, Phocae, Theodori *τοῦ Γλαβᾶ*, *Τζακνοπύλ(ου)*.

In ff. 275v-283v menologium mensis septembris fusius, mensium octobris, novembris, decembris longe brevius; deficit in dec. 29.

Fasciculi triginta (ff. 8-243) signati *α'-λ'*, quaterniones (praeter *η'* et *λ'*, duobus foliis perditis post 69v et post 243v), quibus praefixa sunt ab ipso librario folia septem (1-7) atque subnexi fasciculi alii quaterniones quinque (ff. 244-283) sine notis.

Inscriptiones rubro charactere distinctae, ornatus necnon litterae initiales maximae rubro et flavo coloribus pictae (cf. ff. 8. 24. 44. 45v. 70. 106. 244). Signum chartae mitra episcopalis.

In folio ultimo scriptiunculae musicae, interiecta (f. 284v) nummorum putatione quadam, addita (f. 284) codicis empti ni fallor nota: *ὑπ(ερπυ)ρα ἥμισι.*

F. I index latinus saec. XVIII; ff. II-IV vacua.

In tabulis et in dorso obductis corio rubro tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; fibularum vestigia. Tabulae anteriori aversae glutine adhaeret syllabus anno 1550 posterior nuper repertus (***Regulae canendi Psal|mos in Eccl. Grecor(um). | 811***) blattarum morsu perterebratus. In dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *791*.

792 (olim 693). Ann. 1360–1368 (ff. 1–24. 354–360 saec. XV in.), chartac., mm. 295 × 200, ff. 361 (+ 295a vacuum), linn. 27 (ff. extr. linn. 37).

1 **Theodori Meliteniotae** *ἀστρονομικὴ τρίβιβλος* (de qua vide Ioh. Mercati, *Notizie di Procoro ... e Teodoro Meliteniota*, 1931 [*Studi e Testi* 56], p. 172 ss.) ab ipso auctore nondum archidiacono *αὐτόχειρι* ut videtur perscripta. [1] (ff. 25-84v) liber primus; inc. mut. *Τῆς τοίνυν σεμνοτάτης φιλοσοφίας* (Heeg, Catalogus codd. astrolog. gr., V, III, 1910, p. 134, 19; M. 149, 989 B 4); huius libri praefationem et caput primum invenies apud Heeg, p. 133–142 et M. 149, 988-1001; (ff. 85-244) liber secundus; praefatio necnon capitum index apud Mercati, *op. cit.*, p. 189–191; excerpta plura ff. 169v. 178v. 241v–2. 243v–244 (*ib.*, p. 176, 172, 179–180); (ff. 244v-353v. 361) liber tertius; prologus, capitum index et caput primum apud Heeg (op. cit., p. 142–147), excerpta ff. 306v. 327v. 339v. 349v. 351v apud Mercati (p. 172, 176, 181).

Manus saec. XV ineuntis spatia vacua tabularum ff. 252v ss. complevit, initium operis deperditum f. 24v suffecit, finem (= f. 361) loco ut videtur amotum f. 354 inscripsit. Eiusdem manus sunt quae sequuntur: [1] (f. 2) **Nicephori Gregorae** *πασχάλιον* castigatum (M. 19, 1313–1316; cf. R. Guilland, *Essai sur Nicephore Grégoras*, 1926, p. 284). [2] (ff. 6–8v) **Isaaci Argyri** *πραγματεία νέων κανονίων συστάντων κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ,ςωος΄ ἀπὸ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως ἔτους*, ut in codd. 208 ff. 7v–9v, 1059 ff. 78–79v. [3] (ff. 9-15) **Iohannis grammatici Alexandrini** de usu astrolabii (ed. Hase in *Rheinisches Museum* VI, 1839, p. 129-156), paucis additis in f. 15r-v, atque (f. 16) tabula *τῶν λ΄ λαμπρῶν ἀστέρων* cum longitudine pro anno 1328–9. [4] (ff. 17–20v) **Nicephori Gregorae** de usu astrolabii ut in cod. 318, ff. 144v ss. et in Coisl. 338, ff. 240v-245v. Exstant praeterea eadem manu descriptae reliquiae operis cuiusdam ad astronomiam et ad geographiam pertinentis, diagrammatis necnon tabulis aucti, ex exemplo satis turbato ni fallor descripti. Haec pro facultate mea notavi: [a] (f. 1r-v) Persarum calendarium et huius utendi methodus; [b] (ff. 2v–3v) *κανόνιον* mensium Romanorum Alexandrinorumque cum interpretatione; [c] (f. 4) *κανόνιον ἰσημερινῶν ὡρῶν καὶ παραλλή(λου) εἰς τὰς ἐκλεί(ψεις)*; [d] (f. 4v) *ὁριζόντων καταγραφή*; [e] (f. 5) *ὁρίζοντος καταγραφὴ τοῦ διὰ Βυζαντίου παραλλήλου* (cf. cod. 183, f. 21v); [f] (ff. 5v–6) cyclus solaris; [g] (f. 21) de motu astrorum — *περὶ τοῦ πόσον κινεῖται ἕκαστος τῶν ἀστέρων τὸ νυχθήμερον* — praefatiuncula, quam excipiunt (f. 21v) *τεχνολογία* seu methodus utendi *κανονίοις τοῦ πολλαπλιασιασμοῦ τῶν ἑξηκοστῶν* in ff. 22–23v descriptis; Chrysococces (Georgius) huius dispositionis nominatur auctor; [h] (f. 24) *κανόνιον ὡρῶν... ἐπὶ τοῦ διὰ Βυζαντ(ίου) παραλλήλου*; [i] (f. 354r-v) *μέθοδος δι᾽ ἧς προχείρως εὑρίσκομεν τοὺς π(αρακειμένους) (ἀριθμοὺς) τοῖς ἁπλοῖς ἔτεσι τῶν ἀστέρων διὰ τῶν ἔμπροσθεν γεγραμμένων κανονίων* (inc. *Ὅταν προαιρώμεθα καὶ ἐκ τῶν παρόντων κανονίων λαμβάνειν τὰ ἅπλα ἔτη*); sequuntur ff. 354v–359 tabulae; [k] (ff. 359v–360v) urbium celebrium longitudo et latitudo; prima *Θούλη νῆσος*, des. abrupte in *Σάρδεις* (cf. Vat. 210, ff. 35–37v).

Fasciculi *μα΄* quaterniones plerique efficiunt codicis partem praecipuam (ff. 25–353. 361), quae continet Theodori Meliteniotae *τετράβιβλον* propria manu exaratam. Nonnulla rubro colore distincta, alia cancellata (e. g. ff. 160v. 165. 334v), alia suppleta aut omissa (v. Ioh. Mercati, *op. cit.*); chartae signum flos seu fructus quidam.

Saec. XV ineunte ut videtur ff. 1–24. 354–360 addita sunt eadem manu accurata quae exaravit ff. 260 priora cod. 1058 atque ff. 51–214 cod. 573 (*Studi e Testi*, 46, p. 51, n. 3); officinarum chartariarum signa: arcus (cf. Briquet 7795), bilanx (cf. 2416), forfices (cf. 3656).

Manus rudis f. 361r-v inscripsit canticum Nunc dimittis, Trisagion, orationem dominicam, symbolum Nicaeo-Constantinopolitanum.

In secturis inf. med. sup. libri clausi: † *Ἀστρονομικὴ τρίβιβλος | τοῦ μεγάλου σακελλαρίου καὶ διδασκάλου* | (al. m.) *τῶν διδασκάλων † καὶ ἀρχιδιακόνου* † (cf. Mercati, p. 177).

Inter libros Sixti IV noster recensitus videtur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque* ..., p, 235: «Theodori cuiusdam Tripartitum. Ex papiro in nigro»). Syllabus anno 1550 posterior nuper repertus (*Ratio paschę inueniendę | et alia diuersor(um) | . 693.*) tabulae anteriori aversae agglutinatus est.

In tabulis et in dorso corio rubro obductis tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *792*. Fibularum vestigia.

793 (olim 511). Saec. XII (ff. 195 ss.) et XIII (ff. 2-194), membran. (ff. I-III. 1. 5–7. 155. 156. 157. 254a. 257. 258. 259. 262. 271. 276–283 chartac.), mm. 405 × 310, ff. III (add.). 283 (+ 27a. 146a. 195a. 224a. 236a. 254a), coll. 2, linn. 39. Partes duae in unum compactae.

I. – Vitae, passiones, laudationes sanctorum pro mensibus anni quinque prioribus (de collectione vide A. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand*, III, 1939, p. 109–111: *Der vermischte Metaphrast*).

September. – ⟨1⟩ (ff. 2–27a) vita s. Symeonis Stylitae (M. 114, 336–392); om. vv. *τὸν βί]αιον θάνατον — οἱ πεπειρωμένοι* (M. 341 C 7–345 C 13) duobus foliis post 4v perditis. ⟨14⟩ (ff. 27av–31) ⟨**Iosephi archiepiscopi Thessalonicensis**⟩ in adorationem venerandae Crucis sub inscriptione *Σταυρὸς ὑψοῦται τὸν ὑψοῦντα τὸ γένος, Ἀνθρώπων πάντων τῶν βροτῶν σωτηρίαν.* Inc. *Σταυροῦ πρόκειται σήμερον ἑορτή* (Iacobi Gretseri opera omnia de s. Cruce, Ingolstadii 1616, p. 1200–1207; cf. BHG. 440). 8 (ff. 31-35v) Protevangelium Iacobi, secundum recensionem breviorem ab editis discrepantem, *Διήγησις δηλοῦσα τὴν γέννησιν τῆς ἀχράντου καὶ ὑπερενδόξου δεσποίνης*

ἡμῶν θεοτόκου Μαρίας ms. Inc. *Ἐν ταῖς ἱστορίαις τῶν δώδεκα φυλῶν*, des. *ἡνίκα τῷ φοβερῷ τοῦ υἱοῦ σου παραστησόμεθα βήματι κ. τ. λ.* (cf. BHG. 1046; Ehrhard, *op. cit.*, p. 388 n. 1). 24 (ff. 36–47^{v}) martyrium s. Theclae, *ἄθλησις τῆς — Θέκλας τῆς ἐν Ἰκονίῳ* ms. (M. 115, 821–845). 26 (ff. 48–58^{v}) comment. in s. Iohannem apostolum (M. 116, 684–705).

October. – ⟨23⟩ (ff. 58^{v}–66) comment. in s. Iacobum apostolum (M. 115, 200–217). 26 (ff. 66–73^{v}) passio s. Demetrii (M. 116, 1185–1201).

November. – ⟨1⟩ (ff. 73^{v}–76) ss. Cosmae et Damiani vita; inc. *Τῇ θαυμαστῇ δυάδι τῶν σοφῶν ἀναργύρων*, des. *πολεμίων καθαίρεσιν καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν τὴν ἀπόλαυσιν, ὅτι Χριστῷ κ. τ. λ.* (cf. Ehrhard, *op. cit.*, p. 389–391). ⟨21⟩ (ff. 76–78) in praesentationem Mariae; inc. *Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἑτέρα τῆς πανάγνου*, des. *μακαριότητος καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν τῆς μεθέξεως, ὅτι κ. τ. λ.* (cf. Ehrhard, *op. cit.*, p. 339, 392); ex oratione 2 s. Germani CP. nostra videtur concinnata (M. 98, 309 ss.). ⟨30⟩ (ff. 78–84) in s. Andream apostolum⟩ sub inscriptione *Ὑπόμνημα ἐν ἐπιτομῆς* (!) *εἰς τὸν ἅγιον — Ἀνδρέαν τὸν πρωτόκλητον*. Inc. *Ἄρτι τοῦ προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου*, des. *ταῖς λιταῖς σου, παμμάκαρ. Χριστῷ γὰρ πρέπει κ. τ. λ.* (cf. Ehrhard, *op. cit.*, p. 389, 391–392).

December. – 4 (ff. 84–90) martyrium s. Barbarae; inc. *Μαξιμιανὸς ὁ βασιλεὺς πολλὴν περὶ τὴν τῶν εἰδώλων πλάνην*, des. *φιλοθέων ἀνδρῶν ἐντρύφημα πολυέραστον εἰς δόξα(ν) Χριστοῦ κ. τ. λ.* (cf. Ehrhard, *op. cit.*, p. 388 n. 1, 401). 6 (ff. 90^{v}–109) s. Nicolai vita (M. 116, 317–356; G. Anrich, *Hagios Nicolaos*, I, 1913, p. 235–267).

Ianuarius. – 15 (ff. 109–120^{v}) vita s. Iohannis Calybitae, *Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ διὰ Χριστὸν πτωχοῦ* ms. Inc. *Τυραννικόν τι χρῆμα τεκόντων στοργή*, des. *ἵν' ἔχοι τι καὶ τὸ δένδρον ἀκόλουθον τῷ καρπῷ εἰς δόξαν κ. τ. λ.* (latine in Act. SS. Ian., t. I, p. 1031–1035). ⟨1⟩ (ff. 120^{v}–161^{v}) s. **Gregorii Nazianzeni** oratio 43, in s. Basilium (M. 36, 493–605); desiderabantur vv. *ὑπαλλαττομένων μικρὸν τῶν λέγει — ἐν τοῖς ἱερεῦσιν* (M. 588 B–593 B 9) atque vv. *ἐπαί]νει κἀκείνου τὴν ἐν πυρὶ ζωήν — οἷον ὠχρότητα λέγω καὶ γε[νειάδα* (M. 596 C 7–600 A 2), foliis duobus post 154^{v} atque uno post 158^{v} deperditis, quae posterius suppleta sunt in ff. $157^{r\cdot v}$ et 159. 6 (ff. 162–186^{v}) eiusdem oratio 40, in sanctum baptisma (M. 36, 360–425). ⟨24 dec.?⟩ (ff. 187–194^{v}) *λόγος ζ'*, eiusdem oratio 19, ad Iulianum tributorum exaequatorem (M. 35, 1044–1064).

II. – Sermones, commentarii pro festis immobilibus mensium septembris, novembris, decembris, ianuarii, februarii, martii (Ehrhard, *op. cit.*, II, p. 37: *Die Jahrespanegyriken*).

⟨September, 8⟩ (ff. 195–202^{v}) Protevangelium Iacobi (Tischendorf, Evangelia apocrypha, Lipsiae 1876, p. 1–50).

⟨November, 21⟩ (ff. 202^{v}–206^{v}) s. **Germani archiepiscopi CP.** in praesentationem Deiparae or. 2 (M. 98, 309–320).

⟨December, 25⟩ (ff. 206^{v}–214) s. **Gregorii Nazianzeni** oratio 38, in Theophania (M. 36, 312–333).

⟨Ianuarius, 6⟩ (ff. 214–222^{v}) s. **Gregorii Nazianzeni** oratio 39, in sancta Lumina (M. 36, 336–360).

⟨Februarius, 2⟩ (ff. 222^{v}–227) **Amphilochii Iconiensis** in occursum Domini (M. 39, 44–57); (ff. 227^{v}–245) vita s. Mariae Aegyptiacae (M. 87, 3697–3725).

⟨Martius, 25⟩ [1] (ff. 245–248^{v}) **Iohannis Chrysostomi** * in annuntiationem Deiparae (M. 50, 791–796; cf. M. 10, 1172–1177). [2] (ff. 248^{v}–254^{v}. 263–268) **Andreae Cretensis** in eumdem festum (M. 97, 881–913). Insequitur [3] (ff. 268–270^{v}. $255^{r\cdot v}$. 272–275^{v}. $256^{r\cdot v}$. $260^{r\cdot v}$) eiusdem Andreae oratio in Lazarum quatriduanum (M. 97, 960–985); effluxerunt [a] vv. *μετὰ ταῦ]τα λέγει — τῆς θεϊκῆς ἐξουσίας τῷ προσ[λαβόντι* (M. 964 C 8–965 C 6), [b] vv. *γὰρ καὶ τὰ τῆς φύσεως — ἀναλάβητε λόγον. Ἄρατε τὸν* (M. 976 B 6–977 B 12) uno folio post 270^{v} et 275^{v} deperdito, [c] vv. *ἐν μνήμασι, Λάζαρε — ἐνώτια δὲ καὶ ἐμπλόκια* (M. 980 B 10–984 B 6) duobus post 256^{v} item avulsis, [d] vv. *ἁμαρτίας. Ὑπάγειν δὲ κ. τ. λ.* (M. 985 B 9) uno saltem post 260^{r} erepto.

Quae deerant suppleverunt manus duae: prior saec. XV indicem praevium digessit (f. 1^{v}), lacunas post ff. 4^{v}. 154^{v}. 158^{v}. 256^{v} apertas resarcit (= ff. 7. 157. 159. 257); altera saec. XVI folia scripturamque ex ultima oratione recisa suffecit (ff. 271. 276. 277. 278).

Pars prior (ff. 2–194) fasciculos comprehendebat saltem viginti quinque in prima singulorum pagina ima signatos (cf. ff. 123. 185). Membrana rudis, calamus crassior, ornatus simplex. — Pars altera (ff. 195 ss.) fasciculos undecim minimum complectebatur in prima pagina summa notatos (f. 202, *β'*), a duobus scribis sese excipientibus perscriptos (cf. f. 233). Inscriptiones, litterae initiales maiores, *πύλαι* rubro colore distinctae. Utraque pars humore inquinata, non sine textus detrimento.

Duabus vicibus, ut dictum est, liber instauratus est. Saec. XV, ni fallor, folia quae deciderant suffecta sunt (ff. 1. 7. 157. 159. 257; signum chartae, trimontium), scriptura hic et illic evanida renovata est; saeculo sequenti textus orationis ultimae restitutus est et volumen chartis albis auctus (ff. I–III. 5. 6. 155. 156. 254^{a}. 258. 259. 262. 279–283) ab illo fortasse qui fasciculos notis *α'-λε'* instruxit.

Tabula anteriori aversae agglutinatus est syllabus anno 1550 posterior: *Metaphrastes Mensis Septe(m)|bris et alia* | . *511.* | . De codice egerunt hagg. Bollandiani (Catalogus cod. hag. Bibliothecae Vaticanae, 1899, p. 26–28).

Integumentum ex corio rubro saec. XVI, fibulis atque catena olim munitum; in dorso sillybus saec. XVIII cum nota *793*.

794 (olim 512). Saec. XI-XII, membran., mm. 335 × 260, ff. 281 (281 add.), coll. 2, linn. 33.

Metaphrastes mensis Septembris (cf. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand* II, p. 318-319, 338); praecedit (ff. 1-2) *πίναξ*.

1 (ff. 3-31^{v}) vita s. Symeonis Stylitae (M. 114, 336-392). 2 (ff. 31^{v}-41) martyrium s. Mamantis (ed. Th. Ioannou, *Μνημεῖα ἁγιολογικά*, Venetiis 1884, p. 338-351). 3 (ff. 41-47^{v}) martyrium s. Anthimi episcopi Nicomediensis (M. 115, 172-184). 4 (ff. 48-54^{v}) martyrium s. Babylae episcopi Antiochensis (M. 114, 968-981). 6 (ff. 55-61) s. Michaelis miraculum in Chonis (ed. M. Bonnet, apud Analecta Bollandiana VIII, 1889, p. 308-316); eadem die (ff. 61-67^{v}) martyrium ss. Eudoxii, Romuli, Zenonis, Macarii (M. 115, 617-633). 7 (ff. 68-70^{v}) martyrium s. Sozontis (M. 115, 633-640). 8 (ff. 71-81) protevangelium Iacobi (ed. Tischendorf, Evangelia apocrypha, p. 1-50). 9 (ff. 81-87^{v}) martyrium s. Severiani (M. 115, 640-652). 10 (ff. 88-94^{v}) martyrium ss. Menodorae, Nymphodorae, Metrodorae (M. 115, 653-665). 11 (ff. 94^{v}-106^{v}) vita s. Theodorae Alexandrinae (M. 115, 665-689); uno folio post 105^{v} deperdito, quae deerant suppletae sunt manu posteriore in marginibus exterioribus ff. 105^{v}-106. 12 (ff. 106^{v}-110) martyrium s. Autonomi (M. 115, 692-697). 13 (ff. 110-119^{v}) vita s. Cornelii centurionis (M. 114, 1293-1312). 14 (ff. 119^{v}-125^{v}) **Andreae Cretensis** in exaltationem sanctae crucis oratio 1 (M. 97, 1017-1036), cui subditur nulla facta distinctione (ff. 125^{v}-130) oratio 2 (M. 1036-1045). 15 (ff. 130-133^{v}) martyrium s. Nicetae (M. 115, 704-712). 16 (ff. 134-144) martyrium s. Euphemiae (M. 115, 713-732). 17 (ff. 144^{v}-153) martyrium ss. Sophiae et eius filiarum Fidei, Spei, Caritatis (M. 115, 497-513). 19 (ff. 153-162) martyrium ss. Trophimi, Sabbatii, Dorymedontis (M. 115, 733-749). 20 (ff. 162-183) martyrium s. Eustathii et sociorum, *μαρτύριον τοῦ ἁγίου μεγάλου μάρτ(υρος) Εὐσταθίου καὶ Θεοπίστης καὶ τῶν δύο τέκνων αὐτῶν Ἀγαπίου καὶ Θεοπίστου* ms. (Anal. Boll. III, 1884, p. 66-112; BHG. 642); lacuna editionis (p. 104-105) expletur in nostro. 22 (ff. 183^{v}-187^{v}) **Asterii Amaseni** in s. Phocam; inc. *Ἱερὸς μὲν καὶ θεσπέσιος* (M. 40, 304 A 11-313). 24 (ff. 187^{v}-200) martyrium s. Theclae (M. 115, 821-845). 25 (ff. 200-209) vita s. Euphrosynes Alexandrinae (M. 114, 305-321). 26 (ff. 209-220^{v}) commentarius in s. Iohannem apostolum (M. 116, 684-705; inde a 701 C noster ab editione discrepat). 27 (ff. 220^{v}-229^{v}) martyrium s. Callistrati (M. 115, 881-900). 28 (ff. 229^{v}-239^{v}) vita s. Charitonis (M. 115, 900-917). 29 (ff. 240-251) vita s. Cyriaci anachoretae (M. 115, 920-944). 30 (ff. 251-280) vita s. Gregorii illuminatoris (M. 115, 944-996).

F. 281$^{r \cdot v}$ ex codice liturgico saec. XIII-XIV avulsum troparia varia continet ad officium dedicationis templi pertinentia; primum *Ὡς τοῦ ἄνω στερεώματος* (Goar, Euchologium, p. 662).

Codicem efficiunt fasciculi quaterniones 35 (exceptis *ιγ′* et *λε′* nunc foliorum septem) foliaque duo praevia. Scriptura accurata; *πύλη* f. 3, indicis et opellarum ornatus necnon litterae initiales maximae coloribus rubro, violaceo, viridique pallescentibus distincta. Foliorum triplex enumeratio: graeca nempe (ad angulum superiorem dextrum) ferro saepissime resecta, cui adest alia numeris arabicis facta; alia textui graeco adiacens, quam secutus sunt.

Margines interiores foliorum 42 priorum humore conspurcati non sine textus damno, laciniis membranaceis ex codice saec. IX (unc., 2 coll.) recisis instaurati sunt.

F. 280^{v} sanctus quidem (Gregorius illuminator?) atramento delineatus; ib. litteris inter se colligatis lineae tres quarum vim non assequor. F. 281^{v} conscribillationes variae graecae et latinae; inferius: *† μιν(ὶ) ὀκτωβρίω ιζ′ ἡμέρα γ′: ἰνδ. ζ′: τοῦ ,ςωλζ′* (1328-9) *ἔτους ἀπέθανεν ἡ Κασϊανῆ αχ˜ (μοναχὴ?) καὶ Εἰρη(νη) ἡ Μοδϊκοῦ*; indictio et annus non concinunt.

De codice egerunt hagiographi Bollandiani (Cat. codd. hagg. Bibl. Vat., p. 28-29).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

795 (olim 513). Saec. XI-XII, membran., mm. 338 × 255, ff. I (add.). 243, coll. 2, linn. 30.

Metaphrastes mensis Septembris, fere ut in cod. 794 (om. protev. Iacobi, Andreas Cret. in exalt. Crucis); praecedit index nunc mutilus.

1 (ff. 2-29) vita s. Symeonis Stylitae. 2 (ff. 29-38) martyrium s. Mamantis. 3 (ff. 38-44^{v}) martyrium s. Anthimi episcopi Nicomediensis. 4 (ff. 44^{v}-51^{v}) martyrium s. Babylae episcopi Antiochensis. 6 (ff. 51^{v}-58) miraculum s. Michaelis in Chonis. 7 (ff. 58-64) martyrium ss. Eudoxii, Romuli, Zenonis, Macarii. 8 (ff. 64^{v}-67) martyrium s. Sozontis. 9 (ff. 67-73^{v}) martyrium s. Severiani. 10 (ff. 73^{v}-79^{v}) martyrium ss. Menodorae, Metrodorae et Nymphodorae. 11 (ff. 79^{v}-89^{v}) vita s. Theodorae Alexandrinae; desunt vv. *ἐκείνη τοῦ φάρυγγος — πονηροῦ πράγματος, ἀνεχομένη* (M. 676 D 15-680 D 5) duobus foliis post 84^{v} deperditis. 12 (ff. 89^{v}-93^{v}) martyrium s. Autonomi. 13 (ff. 93^{v}-102) vita s. Cornelii centurionis. 15 (ff. 102-106) martyrium s. Nicetae. 16 (ff. 106-116) martyrium s. Euphemiae. 17 (ff. 116-124^{v}) martyrium ss. Sophiae, Fidei, Spei, Caritatis. 19 (ff. 125-133) martyrium ss. Trophimi, Sabbatii, Dorymedontis. 20 (ff. 133^{v}-154) martyrium s. Eustathii et sociorum, sine lacuna. 22 (ff. 154^{v}-158^{v}) **Asterii Amaseni** in s. Phocam, *μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου ἱερομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Φωκᾶ* ms.

24 (ff. 158^{v}–170^{v}) martyrium s. Theclae. **25** (ff. 171–179) vita s. Euphrosynes Alexandriae. **26** (ff. 179–189^{v}) commentarius in s. Iohannem (M. 116, 684–705). **27** (ff. 189^{v}–198) martyrium s. Callistrati. **28** (ff. 198–207^{v}) vita s. Charitonis. **29** (ff. 207^{v}–216) vita s. Cyriaci anachoretae; desiderantur vv. *ἐν] τ' αὐτῷ ἥλιος — ἀνεκίνει καὶ τὰς εὐ[σεβεῖς ψυχάς* (M. 115, 928 B 10–932 C 4) duobus foliis post 210^{v} deperditis. **30** (ff. 216–243) vita s. Gregorii illuminatoris.

F. I ex codice latino maioris moduli (saec. XIV, 2 coll., linn. 80 circa) avulsum, commentarium praebet in Digest. XXX, 58 (?)–68.

Fasciculi triginta unus quaterniones (si excipias *ιβ'* et *λα'* terniones, *κζ'* nunc foliorum sex). *Πύλη* f. 2 auro variisque coloribus picta. Margines ff. 72. 95. 127. 146. 159. 160. 173. 175 ferro decurtati et chartis indecore refecti. F. I manu saec. XVII (?) *ta 32 | 795.*

De codice egerunt hagiographi Bollandiani (Cat. codd. hagg. Bibl. Vat., p. 29–31).

Integumenti tabulae corio rubro obductae, fibulis olim munitae tesseras gentilicias praebent Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; tabulae anteriori aversae adhaeret syllabus anno 1550 posterior: *Met: Men: Septembris: | 513*; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra *795.*

796 (olim 514). Saec. XI-XII (ff. 1–8. 9. 16 saec. XIV), membran., mm. 340 × 248, ff. II (add., II chart.). 421, coll. 2, linn. 25.

Metaphrastes mensis Septembris, fere ut codd. 794. 795.

1 (ff. 1–37^{v}) vita s. Symeonis Stylitae. **2** (ff. 38–50) martyrium s. Mamantis. **3** (ff. 50–59) martyrium s. Anthimi episcopi Nicomediensis. **4** (ff. 59^{v}–69) martyrium s. Babylae ep. Antiochensis. **6** (ff. 69^{v}–78) miraculum s. Michaelis in Chonis; eadem die (ff. 78–87) martyrium ss. Eudoxii, Romuli, Zenonis, Macarii. **7** (ff. 87^{v}–91^{v}) martyrium s. Sozontis. **9** (ff. 91^{v}–100^{v}) martyrium s. Severiani. **10** (ff. 100^{v}–109^{v}) martyrium ss. Menodorae, Metrodorae, Nymphodorae. **11** (ff. 109^{v}–127^{v}) vita s. Theodorae Alexandrinae. **12** (ff. 127^{v}–133) martyrium s. Autonomi. **13** (ff. 133–145^{v}) vita s. Cornelii centurionis. **15** (ff. 145^{v}–151) martyrium s. Nicetae. **16** (ff. 151–166) martyrium s. Euphemiae. **17** (ff. 166–179) martyrium s. Sophiae et eius filiarum Fidei, Spei, Caritatis. **19** (ff. 179–191^{v}) martyrium ss. Trophimi, Sabbatii, Dorymedontis. **20** (ff. 192–224) martyrium s. Eustathii et sociorum ut in cod. 794 inscriptum, sine lacuna. **22** (ff. 224–230^{v}) **Asterii Amaseni** in s. Phocam. **24** (ff. 230^{v}–250) martyrium s. Theclae; eadem die (ff. 250–304) **Basilii Seleuciensis** de vita s. Theclae liber primus (M. 85, 477–560). **25** (ff. 304–317) vita s. Euphrosynes Alexandrinae. **26** (ff. 317^{v}–334) commentarius in s. Iohannem apostolum (M. 116, 684–705). **27** (ff. 334^{v}–347^{v}) martyrium s. Callistrati. **28** (ff. 347^{v}–363) vita s. Charitonis. **29** (ff. 363–379^{v}) vita s. Cyriaci anachoretae. **30** (ff. 379^{v}–421^{v}) vita s. Gregorii illuminatoris.

Liber accurate perscriptus. Complectitur fasciculos 54 quaterniones (si excipias 9, 16, 26, 39 terniones, 54 foliorum quinque) hodie sine notis; fasciculus primus, qui perierat, suffectus est saec. XIV membranis inscite paratis (ff. 1–8), quas atramentum paullo tenax et manuum attritus ita conspurcaverunt ut textus hic illic funditus evanuerit; eodem fere tempore suffecta sunt alia manu fasciculi secundi folia extrema (nunc 9 et 16). Inscriptiones litteraeque initiales auro distinctae; opellarum ornatus praevius necnon littera initialis maxima auro variisque coloribus picta.

Enumeratio foliorum arabica duplex: antiquior, in summis paginis, quae f. 113 omittit, ff. 128 et 129 eodem numero signat; recentior, iuxta textum apposita, quam secutus sum.

F. I averso, litteris inter se colligatis, index libri et invocatio ad Christum; f. II monocondylium *Μακάριος ἱεροδιάκονος* bis exaratum; inferius manu saec. XV: *Leg(en)de sa(nc)tor(um)* et eadem fortasse manu (f. II^{v}): *Metaphrastis Septe(m)br. | Qui e(st) p(r)imus me(n)sis Anni s(e)c(un)d(u)m Graecos* addidit ⟨Ioh. Tortelli⟩; f. II: *Liber vita patru(m)* ... (?) | *Lucianus xama manu p(ro)p(ri)a p(er) d(enarios) V.*

In tabula anteriore aversa libri positio antiqua *N̊ 48* (quem numerum obtegerunt schedulae duae chartaceae notas *105* illa, *108* haec exhibentes, a nobis deglutinatae et paullo inferius sepositae) *2 Plu.*

De codice egerunt hagiographi Bollandiani (Cat. codd. hagg. Bibl. Vat., p. 31–32).

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI ornamentis signatum, fibulis atque catena olim munitum; in tabula anteriore et in dorso indiculus brevis *Metaphraste mensis septembris*; in dorso sillybus saec. XVII cum nota rubra *796.* In sectura superiore libri clausi littera *L.*

797 (olim 515). Saec. X ex., membran., mm. 360 × 260, ff. 380, coll. 2, linn. 25-28.

Vitae sanctorum pro mensibus septembri, octobri, novembri (cf. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand*..., I, p. 383–385: *Die Menologien für drei Monate*).

S e p t e m b e r. – ⟨1⟩ (ff. 1–15) vita s. Symeonis Stylitae ⟨auctore Antonio⟩ (ed. Lietzmann, *Das Leben des hl. Symeon Stylites*, p. 21–78); omittuntur § 22-27. **2** (ff. 15^{v}–27^{v}) martyrium s. Mamantis; inc. *Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους ἦν τις ἀνὴρ ἐν τῇ Παφλαγώνων χώρᾳ* (cf. BHG. 1019). **8** (ff. 28–41) protevangelium Iacobi (ed. Tischendorf, Evangelia apocrypha, p. 1–49). **11** (ff. 41^{v}–54^{v}) vita s. Theodorae ⟨Alexandrinae⟩; inc. *Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις Ζήνωνος τοῦ βασιλέως καὶ Γρηγορίου*, des. *τὸν τῆς μακαρίας Θεοδώρας υἱὸν πνευματικὸν ἀρχιμανδρίτην, καὶ ὁ Θεὸς κ. τ. λ.* (BHG. 1727).

16 (ff. 54^{v}–65^{v}) martyrium s. Euphemiae; inc. *Ἐν τῇ Καλχηδονέων πόλει ἦν ἀθροισμὸς τῶν χριστιανῶν. Πρίσκος ὁ ἀνθύπατος εἶχεν*, des. *μηνὶ σεμπτεμβρίῳ ια' εἰς μνήμην ἔνδοξον τῶν τὴν ἁγίαν ἀνάμνησιν τῆς μακαρίας Εὐφημίας ποιουμένων. Πάντες οὖν κ. τ. λ.* (cf. cod. 544, ff. 62 ss.). ⟨19⟩ (ff. 66–75^{v}) vita s. Susannae; inc. *Κατὰ τῶν καιρῶν τῆς βασιλείας Μαξίμου*, des. *τελείᾳ ταφῇ παραδόντες, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.* (cf. BHG. 1673). **20** (ff. 75^{v}–94) vita et martyrium s. Eustathii; inc. *Πρόκειται μὲν τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἐκ φύσεως* (BHG. 641, pluribus mutatis). **24** (ff. 94^{v}–105) acta Pauli et Theclae, *μαρτύριον τῆς ἁγίας πρωτομάρτυρος Θέκλης* ms. (BHG. 1710). **25** (ff. 105^{v}–115^{v}) vita s. Euphrosynes ab editione (Anal. Boll., II, 1883, p. 196–205) paullo discrepans.

O c t o b e r. – ⟨2⟩ (ff. 116^{v}–139^{v}) Cypriani et Iustinae confessio, *πράξις τοῦ ἁγίου Κυπριανοῦ καὶ τῆς ἁγίας Ἰουστίνης* ms. (Acta SS. Sept., VII, p. 222–241); inter vv. *τὴν ἄγνοιαν* et *εἰ γὰρ ἐπιγνούς* (238 F 5) codex supplementum praebet (*τὴν ἀθεότητα, τῆς φύσεως τὴν ἀσθένειαν — πολλοὺς διὰ σοῦ ἀπώλεσεν*: ff. 133^{v}–134^{v}). **6** (ff. 140–170) Acta Thomae (ed. Bonnet, Lipsiae 1903, p. 99–176, 1 *καὶ τῇ διακονίᾳ αὐτοῦ τῇ ἁγίᾳ, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.*). **10** (ff. 170^{v}–181^{v}) martyrium ss. Eulampii et Eulampiae (Acta SS. Oct., V, p. 69–78; ex hoc codice). ⟨12⟩ (ff. 181^{v}–196) martyrium ss. Probi, Tarachi et Andronichi editione (op. cit., p. 566–584; BHG. 1574) hic illic brevius. **13** (ff. 196–214) martyrium ss. Papyli, Carpi, Agathodori *μαρτυρησάντων ἐν Θυατήροις τῆς Ἀσίας*. Inc. *Ἐπὶ τῆς βασιλείας Δεκίου τοῦ βασιλέως, βασιλεύοντος τῆς Ῥώμης* des. *ἄραντες δὲ τὰ ἅγια λείψανα ἔθηκαν αὐτὰ ἐν σεβασμίω τόπω δοξάζοντες κ. τ. λ.* (cf. BHG. 294). **16** (ff. 214^{v}–225^{v}) martyrium s. Longini centurionis; inc. *Οἱ τῆς ἀθλήσεως νικηταὶ οὐράνιοι δὲ πολῖται*, des. *ἐν ταῖς ἡμέραις Παφνουτίου ἐπισκόπου. καὶ κατέθεντο αὐτῇ πλησίον τοῦ ἁγίου Λογγίνου ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.* **17** (ff. 225^{v}–240) martyrium ss. Chrysanthi et Dariae (Acta SS. Oct., XI, p. 469–484). **19** (ff. 240–257^{v}) s. **Ephraem** in vitam s. Abramii (ed. Assemanus [gr. lat.] II, p. 2–20); inde a vv. *ἀδάμαντον λογισμὸν μετεωρισθῆναι εἰς τὰ ὀπίσω* (p. 19 A 5) noster editione longe brevior evadit. ⟨24⟩ (ff. 258–283^{v}) martyrium s. Arethae et sociorum, *καὶ ἡ ἱστορία τῶν κατὰ τὴν χώραν πραχθέντων* add. cod. (Acta SS. Oct., X, p. 721–759). ⟨22⟩ (ff. 284–291^{v}) martyrium s. Phocae (Acta SS. Iul., III, p. 639–645; ex hoc codice). **26** (ff. 292–309) miracula s. Demetrii ⟨auctore Ioh. Thessalonicensi⟩ (M. 116, 1284 C–1321 A 13, cap. 13–15 § *ρνδ'*); subiungitur nulla facta distinctione (f. 309^{r-v}) miraculum *περὶ τῆς κυριακῆς εὐταξίας* (cap. 10; cf. M. 1268–1269).

N o v e m b e r. – ⟨2⟩ (ff. 310–325) martyrium ss. Acyndini, Pegasii et Anempodisti (Acta SS. Nov., I, p. 461–490; BHG. 22). ⟨3⟩ (ff. 325^{v}–346

passio ss. martyrum Acepsimae, Iosephi, Aeithalae (ed. H. Delehaye, *Actes des martyrs persans*, apud Patr. Or., II, 1907, p. 482–517 [BHG. 17]; cod. G noster proxime accedit). ⟨11⟩ (ff. 346^{v}–357) **Timothei arch. Alexandriae** * miracula s. Menae (ed. Pomjalovskij — a qua codex satis discrepat — miracula 1. 3. 4. 5. 7. 8. 10. 11. 13; BHG. 1256–1259; cf. H. Delehaye, *L'invention des reliques des s. Ménas à Constantinople*, in Anal. Boll. XXIX, 1910, p. 127–136). ⟨14⟩ (ff. 357–364) martyrium s. Philippi (Bonnet, Acta Philippi et Acta Thomae, Lipsiae 1903, p. 41–90, ubi codex littera *Y* signatur); des. *ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.* ⟨15⟩ (ff. 364^{v}–373^{v}) *θαύμα γενόμενον ὑπο τῶν ἁγίων ὁμολογητῶν Γουρία, Σαμονὰ καὶ Ἀβίβου ἐν Αἰδέσσῃ τῇ πόλει.* Inc. *Νῦν καιρὸς εὔκαιρος μετὰ τοῦ πνευματοφόρου προφήτου*, des. *διὰ δὲ τὴν τοῦ ἀρχιερέως παράκλησιν ἀπέσχοντο τοῦ καὶ πυρὶ κατακαύσαι τὸ σῶμα. κοινὴ δὲ δοξολογία πρὸς τὸν Θεὸν κ. τ. λ.* ⟨27⟩ (ff. 374–380^{v}) martyrium s. Iacobi Persae; inc. *Τῆς τῶν Ῥωμαίων γῆς καταυγασθείσης ὑπὸ τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης*, des. abrupte *ἐκύκλωσαν με ὡσει μέλλισσαι κηρίον καὶ ἐξεκαύθησαν ὡς πῦρ ἐν ἀκάνθαις.*

Liber accurate perscriptus, initio et fine mutilus. Complectitur hodie fasciculos 51 quaterniones (praeter 2. 5. 19. 46 foliorum septem, 18. 23. 26. 31. 35. 45 terniones, 41 et 51 bifolia) *α'-ν'* recentius signatos, notis antiquioribus perditis. Resecti sunt margines ff. 16. 42–46. 97. 98. 155. 177. 186. 250. 266. 267. 306. 307. 379.

Sept. 1661 Laurentio Porzio commodatus est liber (Archiv. Bibl., t. 30, f. 383^{v}); de illo egerunt hagg. Bollandiani (Cat. codd. hagg. Bibl. Vat., p. 33–35).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii; in secturis inferioribus libri clausi inscriptio: † † *Βιβλίον τοῦ ἁγίου Ἐ ....*

798 (olim 516), Saec. XIV, membran. (ff. 240 ss. chart.), mm. 220 × 160, ff. 299 (+ 295^{a-b}), linn. 26.

Metaphrastes mensis octobris (cf. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand*, II, p. 358–359, 376).

1 (ff. 1–5) martyrium s. Ananiae (M. 114, 1001–1009). **2** (ff. 5–23) vita et martyrium ss. Cypriani et Iustinae (M. 115, 848–881). **3** (ff. 23–33^{v}) martyrium s. Dionysii Areopagitae (M. 115, 1032–1049). **5** (ff. 34–37^{v}) martyrium s. Charitinae (M. 115, 997–1005). **6** (ff. 37^{v}–45) commentarius in s. Thomam (inc. *Πάλαι μὲν τὰς κατὰ γῆν διατριβὰς ἀνύοντες*, des. *τοῦ νοητοῦ ἡλίου καθαρῶς αὐτοῖς ἐπιλάμψαντος, εἰς δόξαν κ. τ. λ.*; latine apud Lipomanum, t. VI, Romae 1558, p. 314^{v}–316^{v}). **7** (ff. 45–59^{v}) martyrium ss. Sergii et Bacchi (M. 115, 1005–1032). **8** (ff. 59^{v}–66) vita s. Pelagiae

(M. 116, 908–920). ⟨10⟩ (ff. 66–73) martyrium ss. Eulampii et Eulampiae (M. 115, 1053–1065). ⟨12⟩ (ff. 73^{v}–81) martyrium ss. Probi, Tarachi et Andronici (M. 115, 1068–1080). **13** (ff. 81–94^{v}) martyrium ss. Carpi et Papyli (M. 115, 105–125). ⟨14⟩ (ff. 94^{v}–101) vita et certamen ss. martyrum Nazarii, Gervasii, Protasii et Celsi (M. 116, 896–908). **15** (ff. 101–111) vita et martyrium s. Luciani (M. 114, 397–416). **16** (ff. 111–118) martyrium s. Longini centurionis (M. 115, 32–44). **18** (ff. 118–124) commentarius in s. Lucam (M. 115, 1129–1149). **19** (ff. 124–135) martyrium s. Vari et sociorum (M. 115, 1141–1160); (ff. 135–144) martyrium s. Andreae in Crisi (M. 115, 1109–1128). **20** (ff. 144–175) martyrium s. Artemii (M. 115, 1160–1212). **21** (ff. 175–201^{v}) vita s. Hilarionis; inc. *Ἐν Παλαιστίνῃ πόλις ἐστὶν οὐκ ἔλαττον ἢ πέντε*, des. *ἄλλων τόπων ἐφ᾽ οἷς περϊὼν* (!) *ἔτι διέτριψε διαφερόντως ἠγάπησεν, εἰς δόξαν κ. τ. λ.* (latine apud Lipomanum, op. cit., p. 360–368). **22** (ff. 202–223^{v}) vita s. Abercii (M. 115, 1212–1248). **23** (ff. 223^{v}–232^{v}) commentarius in s. Iacobum (M. 115, 200–217). **24** (ff. 233–255^{v}) martyrium s. Arethae et sociorum (M. 115, 1249–1289). **25** (ff. 255^{v}–257^{v}) martyrium ss. Martyrii et Marciani notariorum (M. 115, 1289–1293). ⟨26⟩ (ff. 257^{v}–266) passio s. Demetrii (M. 116, 1185–1201; BHG. 498). ⟨28⟩ (ff. 266–274) vita et martyrium s. Anastasiae Romanae (M. 115, 1293–1308). ⟨29⟩ (ff. 274–293^{v}) vita ss. Abramii ⟨et Mariae⟩ (M. 115, 44–77). ⟨30⟩ (ff. 293^{v}–297) martyrium ss. Zenobii et Zenobiae (M. 115, 1309–1317). ⟨31⟩ (ff. 297–299^{v}) martyrium s. Epimachi; abrumpitur in vv. *διαξαίνει σιδηροῖς αὐτὸν ὄνυξιν. ὁ δὲ το* | (M. 115,1320–1324 D 5).

Codicem perscripsit unus idemque librarius, qui membrana scilicet factus parcior chartis usus est inde a f. 240. Fasciculi triginta octo quaterniones (si excipias *ιε′* foliorum septem et *λη′* nunc foliorum sex); periisse videntur folium saltem unum in principio et quae sequebantur 299; ff. 288 ss. humore maculata.

In marginibus pluribus notae recentiores sermone graecitatis infimae necnon hic illic litteris arcanis expressae: ff. 6 et 7^{v} (expensae), 92^{v}. 128^{v} (cryptographica, cf. ff. 173^{v}. 174. 200^{v}); alia sine pretio, ut opinor, in ff. 66^{v}. 96^{v}. 104^{v}. 105. 191^{v}. 192. 259^{v}. 275^{v}. Scriptura vacant ff. 81^{v} et 82. Ff. 295^{a} et 295^{b} erant olim ff. 23 et 24 cod. 1892, ut edocet nota v. cl. Ioh. Mercati chartae liminari appicta.

De codice egerunt hagg. Bollandiani (op. cit., p. 35–37).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

799 (olim 517). Saec. XI, membran., mm. 340 × 255, ff. II (II chart. add.). 262 (add.), coll. 2, linn. 30.

Metaphrastes mensis octobris, ut in codice praecedenti.

1 (ff. 1–4) martyrium s. Ananiae. **2** (ff. 4–19^{v}) vita et martyrium ss. Cypriani et Iustinae. **3** (ff. 19^{v}–28) martyrium s. Dionysii Areopagitae. **5** (ff. 28–31) martyrium s. Charitinae. **6** (ff. 31–37^{v}) commentarius in s. Thomam. **4** (ff. 37^{v}–50^{v}) martyrium ss. Sergii et Bacchi. **8** (ff. 50^{v}–56^{v}) vita s. Pelagiae. **10** (ff. 56^{v}–63) martyrium ss. Eulampi et Eulampiae. **12** (ff. 63–69^{v}) martyrium ss. Probi, Tarachi et Andronici. **13** (ff. 69^{v}–80) martyrium ss. Carpi et Papyli. **14** (ff. 80–86) vita et certamen ss. martyrium Nazarii, Gervasii, Protasii et Celsi. **15** (ff. 86–95) vita et martyrium s. Luciani. **16** (ff. 95–101) martyrium s. Longini centurionis; in summo f. 101 manu recentiore: *ζήτ(ει) τὸ μαρτύρι(ων) τοῦ ἁγί(ου) Ἀνδρέου εἰς τὴν ιθ′* (= ff. 115 ss.). **18** (ff. 101–106^{v}) commentarius in s. Lucam. **19** (ff. 106^{v}–115) martyrium s. Vari et sociorum; (ff. 115–122^{v}) martyrium s. Andreae in Crisi. **20** (ff. 123–149) martyrium s. Artemii. **21** (ff. 149–172) vita s. Hilarionis. **22** (ff. 172–191) vita s. Abercii. **23** (ff. 191^{v}–199) commentarius in s. Iacobum. **24** (ff. 199–220) martyrium s. Arethae et sociorum. **25** (ff. 220–221^{v}) martyrium ss. Marciani et Martyrii notariorum. **26** (ff. 221^{v}–229^{v}) passio s. Demetrii. **28** (ff. 229^{v}–236^{v}) vita et martyrium s. Anastasiae Romanae. **29** (ff. 236^{v}–253) vita ss. Abramii ⟨et Mariae⟩. **30** (ff. 253^{v}–258) martyrium ss. Zenobii et Zenobiae. **31** (ff. 258–261) martyrium s. Epimachi (M. 115, 1320–1325).

F. I et 262 ex libro latino maioris formae (saec. XIV-XV, coll. 2, linn. 66) decerpta, fragmenta praebent iuridica « de appellationibus ».

Partes duae ab uno eodemque librario descriptae. Prior (ff. 1–122) fasciculos complectitur 15 quaterniones — excerpto ultimo quinione — in prima uniuscuiusque pagina sinistrorsum notatos, altera (ff. 123–261) fasciculos 18 item quaterniones — praeter ultimum trifolium — in prima pagina dextrorsum *α′–ιη′* signatos.

Πύλη f. 1 auro variisque coloribus, arte quidem rudi, picta; opellarum ornatus, inscriptiones litteraeque initiales maximae inaurata.

Ff. II. II^{v}. 261^{v} invocatio ad martyrem (s. Stephanum?); f. II invocatio ad Christum; f. II^{v} nomen *Νικολάου του Καβάσιλα*; ff. 24^{v}. 261^{v} litteris inter se colligatis: *Νικάνδρου ἱερομοναχοῦ*. — F. II manu minutissima saec. XV pluries iam reperta: *Liber vite san(c)tor(um)* | *Lucianus xa̅ma manu p(ro)pr(ia)* | *p(er) d(enarios) V*; inferius nota *ta 31*; f. II^{v} alia manu: *Vita et conuerssatio seu ciuilitas* | *maximor(um) sanctor(um) martiru(m* | *pulc(ru)m op(us) et utilimu(m) p(er) maxime*, ib. manu ⟨Ioh. Tortelli⟩: *Metaphrastae Mensis octobris*. In sectura inf. libri clausi ┼ *ΟΚΤΟΒΡΙΟϹ*, in sup. litterae *ΠΤΚΤ* (?).

De codice egerunt hagg. Boll. (op. cit., p. 37–38).

Tabulae et dorsum corio rubro obducta tesseras gentilicias praebent Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; tabulae anteriori aversae glutine adhaerescit syllabus anno 1550 posterior nuper inventus; fibularum vestigia; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra *799*.

800 (olim 518). Saec. XIV, chartac., mm. 285 × 210, ff. 274 (+ 128^{a}. 212^{a}. 77–79 bis numeratis), coll. 2, linn. 30 circa.

Vitae sanctorum, homiliae pro diversis festis. Praemittitur index (ff. 1–2).

⟨*α'*⟩ (ff. 3–8^{v}) 26 oct., passio s. Demetrii (M. 116, 1185–1201).

⟨*β'*⟩ (ff. 9–25^{v}) vita s. Nicolai Myrensis (M. 116, 317–356).

⟨*γ'*⟩ (ff. 25^{v}–40) s. **Hippolyti Romani** * de consummatione saeculi (M. 10, 904–952).

ε' (ff. 40–47^{v}) s. **Basilii** homilia hortatoria ad sanctum baptisma (M. 31, 424–444).

ς' (ff. 47^{v}–53^{v}) s. **Iohannis Chrysostomi** * in ss. lumina; inc. *Ἐπειδὴ ὁ δῆμος ἐξεχεῖτο περὶ τὰ Ἰορδάνια ῥεῖθρα*, des. *Παῦλος λέγει· Τῷ δὲ δυναμένῳ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν* (Eph. 3, 20).

ζ' (ff. 53^{v}–59) s. **Ephraem Syri** de consummatione mundi et de Antichristo ab editione (Assemanus II [gr. lat.], p. 222–230) satis discrepans.

η' (ff. 59^{v}–61) s. **Ioh. Chrysostomi** in publicanum et pharisaeum, nempe homilia 5 de Incomprehensibili Dei natura inde a vv. *Καθάπερ νεφῶν συνδρομὴ παρὰ μὲν τὴν ἀρχὴν* (M. 48, 744, 35–748).

θ' (ff. 61^{v}–66^{v}) vita s. Anastasiae Romanae, *βιος — κυρ. Συμεων του μεταφραστοῦ* cod. (M. 115, 1293–1308).

ι' (ff. 66^{v}–70) vita s. Pelagiae, *βίος — Πελαγίας τῆς ἀπὸ ἑταιρίδων τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας* (M. 116, 908–920).

ια' (ff. 70–79) s. **Anastasii Sinaïtae** in psalmum 6, *εἰς τὴν εἴσβασιν τῶν νηστειῶν καὶ εἰς τὸν ς' ψαλμόν* ms. (M. 89, 1077–1116).

ιβ' (ff. 79–78$^{bis\ v}$) s. **Ioh. Chrysostomi** * in parabolam seminatoris, *τοῦ — Χρυσοστόμου — ἑρμηνία ἐκ τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου* [Marc. 4, 3] *εἰς τὸ Ἐξῆλθεν κ. τ. λ.* (M. 61, 771–776).

ιγ' (ff. 78$^{bis\ v}$–82) s. **Ioh. Chrysostomi** * in illud [Matth. 14, 25] ***Venit ad eos ambulans super mare***, *καὶ εἰς τὸν πρωτόπλαστον Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὔαν*. Inc. *Ἄγαν αἰδέσιμον τράπεζαν παρέθηκεν*, des. *ἀλλ' ὅτι ἡ παρθένος Μαρία τὸν Κύριον ἐκυοφόρησεν, αὐτῷ ἡ δόξα κ. τ. λ.*

ιδ' (ff. 82–86) s. **Ioh. Chrysostomi** * hom. de eleemosyna, *περὶ πτωχῶν καὶ πλουσίων* ms. (M. 60, 707–712).

ιε' (ff. 86^{v}–87^{v}) s. **Gregorii Nazianzeni** oratio 1, in s. Pascha I (M. 35, 396–401).

ις' (ff. 87^{v}–90) s. **Ioh. Chrysostomi** * in annuntiationem Deiparae (M. 50, 791–796).

ιζ' (ff. 90^{v}–104) 29 maii, **Constantini Acropolitae** in s. martyrem Theodosiam (M. 140, 893–936, ex hoc codice).

ιη' (ff. 104^{v}–111^{v}) s. **Ioh. Chrysostomi** in Kalendas (M. 48, 953–962).

ιθ' (ff. 111^{v}–119) eiusdem de Lazaro ⟨concio 2⟩ (M. 48, 981–992).

κ' (ff. 119–123^{v}) s. **Ioh. Chrysostomi** * de remissione peccatorum (M. 60, 759–764).

κα' (ff. 123^{v}–125^{v}) s. **Ioh. Chrysostomi** * in filium prodigum (M. 61, 781–784).

κβ' (ff. 126–128^{a}) s. **Ioh. Chrysostomi** in illud [Isaiae 6, 1] ***Vidi Dominum***, *λόγος εἰς τὰ Σεραφὶμ καὶ εἰς τὴν σύναξιν τῶν ἀσωμάτων, εἰς ἔπαινον τῶν ἀπαντησάντων — ἐπηρμένου* cod. (M. 56, 97–101, 11 *καὶ ἐπηρμένου*).

κγ' (ff. 128^{av}–132^{v}) **Gregorii Antiocheni** in sepulturam Domini (M. 88, 1848–1865).

κδ' (ff. 133–139) s. **Ioh. Chrysostomi** * de consummatione ⟨mundi⟩; inc. *Ὅταν ἄρξομαι περὶ τῆς συντελείας λαλεῖν*, des. *ὁ Θεὸς τῶν μετανοούντων, αὐτὸς ποιμαίνει ἡμᾶς εἰς τοὺς αἰῶνας κ. τ. λ.* (cf. Lambecius-Koll., Commentariorum lib. IV, 217).

κε' (ff. 139–140^{v}) eiusdem * in illud [Matth. 6, 24] ***Nemo potest duobus dominis servire***, *καὶ κατὰ αἱρέσεων τῶν Εὐνομιανῶν καὶ περί τινων ὀρνέων καὶ ἑρπετῶν ἐπίγνωσις*; inc. *Φασί τινες ἐκ μύρμηκος καὶ λέοντος*, des. *καὶ ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχειν τῷ φρονήματι, δόξα κ. τ. λ.* (cf. Lambec.-Koll., IV, 148).

κς' (ff. 141–146) eiusdem (?) in Hypapanten ut in cod. 654, ff. 259–266.

κζ' (ff. 146–157^{v}) vita s. Martiniani; inc. *Ὃν τρόπον αἱ τῶν προλαβόντων νόσοι σωματικαί*, des. *Χριστῷ καθιερούσας ἀγνῶς τῷ πάντων δεσπότῃ, ὅτι αὐτῷ κ. τ. λ.* (cf. BHG. 1178–9).

κη' (ff. 158–161) s. **Ioh. Chrysostomi** * in decollationem s. Ioh. Baptistae (M. 59, 485–490).

κθ' (ff. 161^{v}–174) *τῇ κυρ. τῆς τυρινῆς*, s. **Ioh. Chrysostomi** * in Genesim sermo 3 (M. 56, 525–538).

λ' (ff. 174–189^{v}) s. **Ioh. ieiunatoris** sermo de paenitentia, *τοῦ — Χρυσοστόμου λόγος περὶ μετανοίας πάνυ ὠφέλιμος* cod. (M. 88, 1937–1977).

λα' (ff. 190–203) *τοῦ μεγ(ά)λ(ου) καννῶνος*, s. **Sophronii patriarchae Hierosolymitani** vita s. Mariae Aegyptiacae (M. 87, 3, 3697–3725).

λβ' (ff. 203–207^{v}) s. **Iohannis Chrysostomi** in proditionem Iudae hom. 1,

τοῦ — *Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα καὶ εἰς τὴν παράδοσιν τῶν ἁγίων καὶ φρικτῶν μυστηρίων, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἀναξίως μετέχειν, καὶ περὶ μνησικακίας* ms., ab editione satis discrepans (M. 49, 373–382).

λγ' (ff. 208–212) **s. Ioh. Chrysostomi** * (*ἔστι Γεωργίου Νικομηδείας* correxit manus saec. XVII) in s. Mariam assistentem cruci (M. 100, 1457–1489; noster editione longe brevior).

λδ' (ff. 212a–213) **s. Ioh. Chrysostomi** * in Lazarum quatriduanum; inc. *Οὐκ ἔστιν ἀσθένεια, ἀλλ' ἀσφάλεια· ὢ ἀσθένεια τῶν ἀσθενούντων*, des. *σαλπίσει γὰρ καὶ οἱ νεκροὶ ἀναστήσονται ἄφθαρτοι, χάριτι κ. τ. λ.*

λε' (ff. 213–214v) **s. Ioh. Chrysostomi** * in ramos palmarum; abrumpitur in vv. *δεικνύων τῆς ἐγέρσεως* (M. 61, 715–717, l. 16 ab imo).

λς' (f. 215) ⟨**s. Ioh. Chrysostomi** * sermo in latronem⟩; inc. mut. *εἰ μὴ ἦν οὗτος ζωῆς καὶ θανάτου δεσπότης* (M. 59, 722, 11).

λζ' (ff. 216–217) **s. Ioh. Chrysostomi** * *λόγος τῃ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ τρίτῃ*, in illud [Ioh. 11, 47] *Collegerunt ergo concilium*; inc. *Οἱ μὲν ἀθληταὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν γυμναζόμενοι* [cf. M. 64, 15] *τῃ μελέτῃ τῆς εὐστροφίας*, des. *τὸν λόγον ποθήσωμεν. τὸν Θεὸν ὑψώσωμεν, ὅτι αὐτῷ κ. τ. λ.*

λη' (ff. 218–220v) iun. 29, **s. Ioh. Chrysostomi** * in principes apostolorum Petrum et Paulum (M. 59, 491–496).

λθ' (ff. 220v–223v) aug. 15, **s. Germani arch. CP.** in dormitionem B. M. V. oratio 1 (M. 98, 340–348), cui subnectitur inscriptione omissa (ff. 223v–226v) oratio 2 (M. 348–357).

μ' (ff. 226v–230) nov. 8, **Pantoleonis diaconi** magnae Ecclesiae in s. Michaelem; inc. *Ὁ τῶν ἀΰλων πνευμάτων κύριος*, des. *στάσει τῶν δικαίων συναριθμεῖ ἐν τῃ τῶν οὐρανῶν βασιλείᾳ, χάριτι κ. τ. λ.* (latine apud M. 98, 1259–1265).

μα' (ff. 230–249) febr. 16, vita s. Mariae iunioris (Acta SS. Nov., IV, p. 692–705).

μβ' (ff. 249v–250v) *διήγησις ὠφέλιμος περὶ γεωργοῦ τινὸς δικαίου οὕτω μετρίου λεγομένου*. Inc. *Ἐν τῷ θέματι τῆς Παφλαγωνίας γεωργός τις ἦν*, des. *καὶ ἅπαν τὸ γένος αὐτοῦ μυρίων ἐμπλήσας ἀγαθῶν*. Citantur in fine Leo imperator, Constantinus patricius et accubitor.

μγ' (ff. 250v–258) **s. Ioh. Chrysostomi** * de patientia, *περὶ ὑπομονῆς καὶ εὐχαριστείας παραινετικός, καὶ ὅτι οὐ δεῖ οὕτως θρηνεῖν τοὺς τελευτῶντας, καὶ μάλιστα ὁπόταν νήπιοι τινὲς καὶ ἄφθοροι τοῦ βίου χωρίζονται* ms. (M. 60, 723–730).

μδ' (ff. 258v–261v) nov. 21, **s. Germani CP.** in praesentationem B. M. V. oratio 2 (M. 98, 309–320).

με' (ff. 261v–267v) dec. 25, **s. Gregorii Nazianzeni** oratio 38, in Theophania (M. 36, 312–333).

μζ' (ff. 268–269) **s. Ioh. Chrysostomi** * in assumptionem Domini; inc. mut. *ὡς ἐν θαλάμῳ βασιλικῷ ἐνδύεται τὴν εἰκόνα* (M. 28, 1096 B 4–1100).

μη' (ff. 269v–272v) **Andreae Cretensis** in exaltationem s. Crucis oratio 1 (M. 97, 1017–1036).

μθ' (ff. 273–274) **Pantoleonis presbyteri** in exaltationem s. Crucis (M. 98, 1265–1274). *Πίναξ* praevius omittit numerum *δ'*, numero *μς'* nihil subiunxit.

Liber in charta mediocri exaratus, humore attrituque manuum conspurcatus. Constabat, ni fallor, fasciculis triginta sex; perierunt fasciculi duo priores, 17. 28. 36, quos suppleverunt manus paullo posteriores (ff. 1–16. 126–132. 212a–217. 268–274); item perierunt notae.

Officinarum chartariarum signa: aquila (cf. Briquet 74), campana (cf. Briquet 3918), forcipes (cf. Briquet 14075), fructus quidam (cf. Briquet 7345), galerus (cf. Briquet 3356).

F. 49v imo monocondylion; f. 161v nomen possessoris, *τοῦ Στεφάνου ὑπάρχει ἡ βίβλος τουτη.*

Inter libros Sixti IV noster videtur recensitus (Müntz et Fabre, *La bibliothèque* ... p. 329: « ... Sanctorum doctorum sermones varii »); eadem inscriptio in f. 1 summo, in tabula anteriore et in dorso.

De codice egerunt hagg. Boll. (op. cit., p. 39–40).

Integumentum ex corio castaneo impresso, fibulis atque catena olim munitum; in tabula ant. aversa libri positio antiqua *N̊ 49. 2 Plu*; in dorso sillybus chartaceus saec. XVII cum nota rubra *800*. In sectura superiore libri clausi littera *T*.

801 (olim 519). Saec. XII, membran., mm. 295 × 235, ff. II (add. saec. XVI). 202, coll. 2, linn. 32.

Metaphrastes mensis octobris ut in codd. 798 et 799. Praecedit index saec. XVI digestus.

1 (ff. 1–3) martyrium s. Ananiae. **2** (ff. 3v–15) martyrium ss. Cypriani et Iustinae. **3** (ff. 15–20) martyrium s. Dionysii Areopagitae; desiderantur vv. *καὶ τῷ ἀληθινῷ καὶ πρώτῳ φωτὶ — γέγονεν ἂν εἰ μὴ τῇ* (M. 115, 1044 B 1–1048 C 12) duobus foliis post 19v deperditis. **5** (ff. 20–22v) martyrium s. Charitinae. **6** (ff. 22v–27v) commentarius in s. Thomam. **7** (ff. 28–39v) martyrium ss. Sergii et Bacchi. **8** (ff. 39v–44) vita s. Pelagiae. **10** (ff. 44–49) martyrium ss. Eulampii et Eulampiae. **12** (ff. 49–54v) martyrium ss. Tarachi, Probi et Andronici. **13** (ff. 54v–63) martyrium ss. Carpi et Papyli. **14** (ff. 63–68) vita et certamen ss. martyrum Nazarii, Gervasii, Protasii et Celsi. **15** (ff. 68–75) vita et martyrium s. Luciani. **16** (ff. 75–80) martyrium s. Longini centurionis. **18** (ff. 80–84v) commentarius in s. Lucam. **19** (ff. 85–92v) martyrium s. Vari et sociorum; (ff. 92v–99v) martyrium s. Andreae in Crisi. **20** (ff. 99v–119v) martyrium s. Artemii.

21 (ff. 119^{v}–136^{v}) vita s. Hilarionis. **22** (ff. 136^{v}–150) vita s. Abercii. **23** (ff. 150–155^{v}) commentarius in s. Iacobum. **24** (ff. 156–171^{v}) martyrium s. Arethae et sociorum. **25** (ff. 171^{v}–172^{v}) martyrium ss. Marciani et Martyrii notariorum. **26** (ff. 173–178^{v}) martyrium s. Demetrii. **29** (ff. 178^{v}–182) vita et martyrium s. Anastasiae Romanae; desiderantur vv. *κοι]νωνήσασα ἀλλὰ τὸ καλὸν ἄνθος — τάχα μηδὲν ἢ σοι τῆς μεταμελειας* (M. 115, 1296 A 5–1300 C 6) duobus foliis post 178^{v} ereptis; (ff. 182^{v}–196) vita ss. Abramii ⟨et Mariae⟩. **⟨30⟩** (ff. 196–199^{v}) martyrium ss. Zenobii et Zenobiae. **⟨31⟩** (ff. 200–202^{v}) martyrium s. Epimachi.

Codex humore laesus non sine textus detrimento. Constat fasciculis viginti sex quaternionibus (si excipias *γ′* et *κγ′* nunc foliorum sex duobus post 19^{v} et 178^{v} perditis, *ζ′* foliorum novem, *κϛ′* foliorum quinque). Opellarum ornatus et litterae initiales maximae rubro viridique coloribus distincta, inscriptiones et litterae initiales rubro. Saec. XIV, ni fallor, commemorationum dies additae sunt et foliorum summa in calce libri signata (f. 202^{v}, *εἰσὶ τοῦ παρόντες βιβλίου τὰ φύλλα διακόσια ε′...*).

Saec. XVI medio codicem ad pessum euntem restauravit ⟨Iohannes Honorius a Mallia⟩, qui indicem praevium adiecit, scripturam deletam non semel restituit, arabicam enumerationem foliis assignavit.

Eodem tempore asseres corio obscuro impresso contecti sunt necnon fibulis atque catena muniti; in tabula anteriore aversa libri positio antiquior *N 17*; in dorso sillybus saec. XVII cum nota rubra *801*.

802 (olim 520). Saec. XI-XII (ff. **232**-**241** saec. X; ff. **243**-**298** saec. XIII–XIV; ff. I. 196. 197. **242**. 299 saec. XVI). membran., mm. 300 × 225, ff. II (add.). 299 (+ 11^{a}. 182^{a}), coll. 2.

Vitae sanctorum (cf. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand*, II, p. 376–377). Praecedit index saec. XVI.

I. – Metaphrastes mensis octobris ut in codd. 798. 799. 801. **1** (ff. 1–3^{v}) martyrium s. Ananiae. **⟨2⟩** (ff. 3^{v}–16) vita et martyrium ss. Cypriani et Iustinae. **⟨3⟩** (ff. 16. 19. 17. 18. 21. 22. 20. 23–24^{v}) martyrium s. Dionysii Areopagitae. **4** (ff. 24^{v}–27) martyrium s. Charitinae. **6** (ff. 27–32^{v}) commentarius in s. Thomam. **7** (ff. 32^{v}–44) martyrium ss. Sergii et Bacchi. **8** (ff. 44–49) vita s. Pelagiae. **10** (ff. 49–54^{v}) martyrium ss. Eulampii et Eulampiae. **12** (ff. 54^{v}–60^{v}) martyrium ss. Probi, Tarachi et Andronici. **13** (ff. 60^{v}–70) martyrium ss. Carpi, Papyli et sociorum. **14** (ff. 70–75) vita et certamen ss. martyrum Nazarii, Gervasii et Celsi. **15** (ff. 75^{v}–82^{v}) vita et martyrium s. Luciani. **16** (ff. 82^{v}–88) martyrium s. Longini centurionis. **18** (ff. 88–93) commentarius in s. Lucam. **19** (ff. 93–101) martyrium s. Vari et sociorum; (ff. 101–108^{v}) martyrium s. Andreae in

Crisi. **21** (ff. 109–129^{v}) vita s. Hilarionis. **22** (ff. 129^{v}–147^{v}) vita s. Abercii. **23** (ff. 147^{v}–155) commentarius in s. Iacobum. **24** (ff. 155–174^{v}) martyrium s. Arethae et sociorum. **25** (ff. 174^{v}–176^{v}) martyrium ss. Marciani et Martyrii notariorum. **26** (ff. 176^{v}–183) martyrium s. Demetrii. **28** (ff. 183–190) vita et martyrium s. Anastasiae Romanae. **⟨30⟩** (ff. 190–194^{v}) martyrium ss. Zenobii et Zenobiae. **⟨31⟩** (ff. 194^{v}–197) martyrium s. Epimachi.

II. – (ff. 198–199^{v}. 204–205^{v}. 200–203^{v}. 206–231) passio s. Artemii ⟨auctore Iohanne⟩ (M. 96, 1252 ss.); foliis deperditis desiderantur [a] vv. *ἀλλ ὅμως ὑπὲρ πάντας — πρῶτον καὶ τριακοστὸν ἔτος προελθὼν* (M. 1256 B 12–1257 B 7) post f. 199^{v}, [b] vv. *τὰ μέρη στησάμενος — αὐτοῖς ὀνομάζειν φίλον* (M. 1261 A 10–1264 A 2) post 205^{v}, [c] vv. *πρὸς αὐτὸν δηλοῦντα — μηδὲν ἐπιφερόμενοι* (M. 1268 D 17–1276 D 5) post 203^{v}, [d] vv. *ἐνωτισθεὶς ὁ Μακάριος — αἷμα καὶ εἰς τὸν ἀέρα ῥάνας πρὸς* (M. 1316 A 4–1317 C 9) post 230^{v}; finis opellae ab editione discrepat (cf. Cat. codd. hagg. Bibl. Vaticanae, p. 43).

III. – (ff. 232–242^{v}) martyrium s. Aecaterinae (ed. J. Viteau, *Passions des saints Écatérine et Pierre d'Alexandrie ...*, Parisiis, 1897, p. 43–65).

IV. – Metaphrastes mensis decembris: **6** (ff. 243–270) vita s. Nicolai (M. 116, 317–356; G. Anrich, *Hagios Nikolaos* I, 1913, p. 235–267). **13** (ff. 271–299) martyrium ss. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii et Orestis (M. 116, 468–505).

Partes quattuor in unum compactae. Prima et longe amplior (ff. 1-197, linn. 34) fasciculos complectitur viginti quinque in prima et in ultima singulorum pagina signatos. Ornatus necnon litterae initiales maximae arte simplici coloribusque pallescentibus distincta.

Pars secunda (ff. 198–231, linn. 25–26) constat fasciculis quinque *α′*-⟨*ε′*⟩ notatis, hodie mutilis.

Pars tertia folia undecim comprehendit; ff. 232–241 fuerunt olim folium ultimum fasc. λε′, fasc. λϛ′ et folium primum fasc. λζ′ codicis saeculi decimi (linn. 32).

Ultimam partem (ff. 243 ss., linn. 26) efficiunt fasciculi octo ex codice rescripto avulsi; scriptura antiquior (unc. saec. IX) fragmenta evangeliorum praebet (f. 270^{v} Ioh. 8, 12–15; cf. ff. 260^{v}. 262).

Saec. XVI medio codicem instauravit Iohannes Honorius a Mallia, qui folia quattuor suffecit (196. 197. 242. 299), scripturam deletam hic illic restituit, margines ad pessum euntes renovavit, indicem praevium f. I digessit.

In tabula anteriore aversa positio codicis antiquior *N 47* (quem numerum obtegebant schedulae duae superimpositae notas *104* illa, *107* haec prae se ferentes, a nobis deglutinatae et paullo deorsum sepositae).

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI ferris impresso; in dorso sillybus chartaceus saec. XVII cum nota rubra *802*.

803 (olim 521). Saec. XI-XII membran., mm. 365×270, ff. I (chartac. add.). 193, coll. 2, linn. 37.

Menologium novembris et decembris (cf. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand* I, p. 410-412: *Die Menologien für zwei Monate*). Praecedit index longe posterior (f. Iv).

November. – ⟨1⟩ (ff. 1-2v) vita ss. Cosmae et Damiani (ed. L. Deubner, p. 87-96; BHG. 372), cui subiciuntur (ff. 2v-11) miracula 1-9. 11. 14 (Deubner, p. 97-117, 122-128, 134-137), miraculum 15 usque ad vv. *ἐν τῷ θαυμαστῷ αὐτῶν* (Deubner, p. 137, 6) atque miraculum 18 inde a vv. *εἰωθὸς αὐτοῖς* (Deubner, p. 149, l. 151) tribus, ni fallor, foliis post 10v perditis.

2 (ff. 11-18v) passio ss. Acindyni, Pegasii, Anempodisti, Aphtonii et Elpidiphori (Acta SS. Nov., I, p. 461-490; BHG. 22).

5 (ff. 18v-22v) vita et martyrium ss. Galactionis et Epistemes (Acta SS. Nov., III, p. 35-41).

8 (ff. 22v-26v) miraculum s. Michaelis in Chonis, auctore Archippo (ed. F. Nau, Patr. Or., IV, 1908, p. 547-562).

11 (ff. 27-30) martyrium s. Menae (BHG. 1254); (ff. 30-36) miracula s. Menae, auctore Timotheo Alexandrino*, nempe miracula 1-5. 7 (BHG. 1256-1261.1263; cf. cod. 797, ff. 346v-357).

14 (ff. 36-42v) Acta s. Philippi, *ἐκ τῶν περιόδων τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ πράξεως ιε΄ μέχρι τέλους εἶναι τὸ μαρτύριον* ms. (ed. Bonnet, Lipsiae 1903, p. 41-90).

15 (ff. 42v-48v) ss. Guriae, Samonae et Abibi miraculum *εἰς Εὐφημίαν τὴν κορήν*. Inc. *Νῦν καιρὸς εὔκαιρος* (cf. cod. 797, ff. 364v-373v).

21 (ff. 48v-51) s. **Germani arch. CP.** in praesentationem Deiparae oratio 2 (M. 98, 309-320).

22 (ff. 51v-54) vita s. Amphilochii; inc. *Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις βασιλεύοντος τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ μεγάλου Θεοδοσίου*, des. *ἡ δὲ πόλις πᾶσα ἐθρήνησεν διὰ τὸν διδάσκαλον τῆς ἀληθείας. τὴν δὲ διδασκαλίαν αὐτοῦ ἔχοντες ἡμεῖς δοξάζωμεν κ. τ. λ.* (latine apud Lipomanum, V, p. 175-177).

27 (ff. 54-58v) martyrium s. Iacobi Persae; inc. *Ἐν τῷ καιρῷ τοῦ διωγμοῦ τοῦ κατὰ τῶν χριστιανῶν*, des. *καὶ μετὰ πάσης σπουδῆς ὡς ἦν ἄξιον ἀπέθεντο ἐν τόπῳ σεμνῷ εἰς δόξαν κ. τ. λ.*

9 (ff. 58v-61) martyrium s. Porphyrii Caesariensis mimi (Anal. Boll., XXIX, 1910, p. 270-275).

25 (ff. 61-65) miraculum s. Clementis, auctore Ephraem ep. Cherson. (M. 2, 633-645).

December. – 1 (ff. 66-79v) vita ss. mulierum Xanthippes, Polyxenes

et Rebeccae, auctore Onesimo apostolo et discipulo s. Pauli (BHG. 1877), in duo *καθ(ίσματα)* distributa.

4 (ff. 80-81v) martyrium s. Barbarae (BHG. 213).

6 (ff. 82-90) vita s. Nicolai auctore Michaele, *Μιχαὴλ μοναχοῦ καὶ ἀρχιμανδρίτου βίος ἤτοι ἐγκώμιον εἰς τὸν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν καὶ ἀρχιεπίσκοπον Μύρων τῆς Λυκίας Νικόλαον τὸν θαυματουργόν* (ed. Anrich, *Hagios Nikolaos*, 1913, p. 113-139; omittitur praxis de navibus (*op. cit.*, p. 132-133); (ff. 90v-93v) praxis de stratelatis (recensio I usque ad vv. *μετὰ καὶ γραμμάτων* (*op. cit.*, p. 67-77, 3), cui subditur (f. 94r-v) recensio III eiusdem libelli inde a vv. *καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς* (*op. cit.*, p. 90, 1-91).

12 (ff. 95-117) vita s. Spyridonis episcopi Trimithuntis, auctore Theodoro ep. Paphi; inc. *Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος... Τοῦτον οὖν τὸν ἐν ἀρχῇ ὄντα Θεὸν τὸν σαρκωθέντα* (BHG. 1647; cf. P. van den Ven, *Fragments de la recension grecque de Rufin*, in *Muséon*, 1915, p. 92-105 [in codice ff. 100v-102]; P. Heseler, Hagiographica, apud *Byzant.-neugriech. Jahrbücher* IX, 1932, p. 113-128).

13 (ff. 117v-132v) martyrium ss. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii et Orestis (M. 116, 468-505); (ff. 133-147v) vita s. Aseneth filiae Pentephri et mulieris pulcherrimi Ioseph (BHG. 178).

17 Daniel secundum Theodotionem, nempe a (f. 148r-v) *ὅρασις πρώτη* [= cap. 1], b (ff. 148v-150) Susanna, c (ff. 150-152) *ὅρασις τρίτη περὶ τῆς εἰκόνος* [= cap. 2, pluribus in ff. 150v, l. 7 ab imo — 151, 25 additis], (ff. 152-153v) *ὅρασις δ΄* [= cap. 3, 1-33, 88-97], (ff. 153v-162v) *ὁράσεις ε΄-ια΄* seu capita 4-12; (ff. 162v-163v) *ὅρασις ιβ΄*, nempe Bel et draco; inc. *Ὁ δὲ βασιλεὺς Δαρεῖος προσετέθη*, des. *καὶ κατεβρώθησαν ἐναντίον αὐτοῦ. καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ ἀνηλώθησαν, καὶ ἦν Δανιὴλ ἔκτοτε συμβιωτὴς τοῦ βασιλέος καὶ ἔνδοξος ὑπὲρ πάντας τοὺς φίλους αὐτοῦ.* Sequuntur (ff. 163v-164v) Danielis genealogia (cf. Schermann, Prophetarum vitae fabulosae, Lipsiae 1907, p. 76-80: recensio anonyma); (ff. 164v-167) Danielis et puerorum *ἀνδραγαθήματα καὶ ἄθλησις*. Inc. *Βούλομαι τοίνυν, ἀγαπητοί, ὑφήγησιν ἀγαθὴν καὶ ἐνάρετον*, des. *ἀνέστησαν ἐν τῇ ἁγίᾳ ἀναστάσει τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀπεκατεστάθησαν εἰς τὸν ἴδιον τόπον, χάριτι κ. τ. λ.*

19 (ff. 167-170) s. Bonifatii passio (BHG. 279. 280); apographum in Barb. lat. 650, ff. 267-273.

25 (ff. 171-173) s. **Iohannis Chrysostomi*** in nativitatem Domini, *εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ — Χριστοῦ* ms.; sunt excerpta varia hoc modo sese excipientia: a *Μυστήριον ξένον ὁρῶ καὶ παράδοξον — ἦλθον προσκυνῆσαι* (M. 56, 385-387, 6 paucis additis), b *Πάντων οὖν σκιρτώντων — τοῦ ἐνεργοῦντος*

πιστεύειν (M. 387, 31–388, 7), [c] *Ἰδοὺ ἡ παρθένος — δεσπότην μηνύων* (M. 389, 36–391, 36), [d] *Τί εἴπω — διαρρήσσει δέσμα* (M. 392, 22–32, paucis omissis) et doxologia (de homilia cf. quae scripsit Ch. Martin, *Deux homélies attribuées à saint Grégoire le Thaumaturge*, apud *Revue d'histoire ecclésiastique* XXIV, 1928, p. 364–373). (ff. 173–178) s. **Basilii** * homilia in sanctam Christi generationem (M. 31, 1457–1476). (ff. 178^{v}–182) s. **Iohannis Chrysostomi** * in Natale Domini (M. 61, 763–768; cf. cod. 679 ff. 221–224^{v}).

26 (ff. 182^{v}–185^{v}) **Procli arch. CP.** laudatio s. Stephani (M. 65, 809–817).

Ianuarius. – **6** (ff. 186–193) s. **Basilii** homilia exhortatoria in s. baptisma (M. 31, 424–444).

Codex marginibus amplioribus olim praeditus, atramento paullo tenaci descriptus, humore inquinatus et temporum iniuria laesus non sine scripturae damno. Forma originalis aegre conici potest, notis omnibus perditis. *Πύλαι* litteraeque initiales maximae uno aut duobus tantum tactae coloribus viridi nempe et caeruleo.

F. 3 imo arcana quaedam, f. 54^{v} slavica; ff. 170^{v} et 182 manibus rudibus lineae plures ad linguam et orthographiam graecitatis infimae pertinentes; f. 65^{v}, eadem manu quae indicem f. I^{v} digessit, David propheta delineatus. Excisi sunt margines ff. 44. 62. 64. 67. 87. 88. 99. 104. 106. 107. 109–116. 124. 129. 137. 158. 161–163. 170. 175. 182. 184. 189.

Tabulae anteriori aversae agglutinatus est syllabus anno 1550 posterior (*Met: Men: Nouembris | . 521*); f. 1 nota *ta 42*.

De codice egerunt hagg. Bollandiani (op. cit., p. 44–46).

In tabulis et in dorso corio rubro abductis, fibulis olim munitis, tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra *803*.

804 (olim 522). Saec. XIII, membran. (ff. 1. 2. 139–144. 175–183. 206–214. 243. 244 chartac. saec. XIV), ff. 244, mm. 328 × 255, coll. 2, linn. 28.

Metaphrastes mensis novembris (cf. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand* II, p. 392–394, 408).

1 (ff. 3–7^{v}) vita ss. Cosmae et Damiani (Anal. Boll. I, 1882, p. 586–596). **2** (ff. 7^{v}–21^{v}) martyrium ss. Acindyni, Pegasii, Anempodisti, Aphtonii et Elpidiphori (M. 116, 9–36). **3** (ff. 22–36^{v}) martyrium ss. Acepsimae, Ioseph, Aeithalae (M. 116, 832–860). **4** (ff. 36^{v}–64^{v}) vita s. Iohannicii (M. 116, 36–92). **5** (ff. 64^{v}–72^{v}) vita et martyrium ss. Galactionis et Epistemes (M. 116, 93–108). **6** (ff. 72^{v}–78^{v}) vita s. Pauli ⟨arch. CP.⟩ confessoris (M. 116, 884–896). **7** (ff. 78^{v}–84) martyrium s. Hieronis et sociorum (M. 116, 109–120). **9** (ff. 84–100^{v}) vita s. Matronae (M. 116, 920–953). **10** (ff. 101–110) vita s. Theoctistae Lesbiae (Acta SS. Nov., IV, p. 224–233, in paginis imis; inc. *Εἰκόνες καὶ στῆλαι*). **11** (ff. 110–114^{v}) martyrium

s. Menae, *μαρτύριον — Μηνᾶ τοῦ Αἰγυπτίου τοῦ ἐν τῷ Κοτυαείῳ μαρτυρήσαντος* ms. (Anal. Boll., III, 1884, p. 258–270). **12** (ff. 115–147) vita s. Iohannis eleemosynarii (M. 114, 896–965). **13** (ff. 147–221) vita s. Iohannis Chrysostomi (M. 114, 1045–1209). **14** (ff. 221–225) commentarius in s. Philippum (M. 115, 188–197); in vv. *Ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν αὐτῶν* (M. 192 C 3) manus posterior notavit: *ἐνταῦθα ἄρξον τὴν ἀνάγνωσιν*. **15** (ff. 225–240) martyrium ss. Guriae, Samonae et Abibi, *καὶ μερικὴ διήγησις τοῦ γεγονότος θαύματος εἰς Εὐφημίαν τὴν κόρην* add. ms. (M. 116, 128–161). **16** (ff. 240–242^{v}) commentarius in s. Matthaeum (M. 115, 813–820).

Folia addita in custodiam fragmenta praebent vitae s. Iohannis Chrysostomi supra recensitae, nempe [a] (ff. 1$^{r \cdot v}$. 243$^{r \cdot v}$) vv. *ἦσαν οἵ γε ἱερεῖς — εἶτα κατὰ τῶν ἀπεσταλ[μένων* (M. 114, 1164 D 8–1169 A 8); [b] (ff. 244$^{r \cdot v}$. 2$^{r \cdot v}$) vv. *πρὶν ἂν μείζονι — μήτ᾽ ἀπολογίαν ἥντινα[οὖν* (M. 1173 B 11–1177 D 2).

Fasciculi triginta quaterniones (si excipias 18. 19. 26. 29. 31 terniones, 23. 27 foliorum novem) atque folia custodiae quattuor. Notae perierunt.

Saec. XIV exeunte fasciculi 18. 23. 27, qui effluxerant, totidem ut videtur chartis suppleti sunt (ff. 139–144. 175–183. 206–214; signum officinae chart. littera *R* cum cruce desuper [cf. Briquet 8928]; eadem manu ff. 1–2. 243–244). Excisi sunt margines ff. 98. 112. 156. 171.

In tabula anteriore aversa libri positio antiquior *N̊ 18* (quem numerum obtegebant schedulae duae superimpositae, numerum *74* illa, *75* haec prae se ferentes, nunc deglutinatae et paullo inferius sepositae) *2° Plu.* F. 2^{v} manu ⟨Ioh. Tortelli⟩: ***Metaphrastae Nouembr. a p(rim)o die usq(ue) ad XVI***; eadem fere f. 3 summo.

De libro egerunt hagg. Bollandiani (op. cit., p. 46–47).

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI signato, fibulis atque catena olim munitum; in dorso sillybus chartac. saec. XVII cum nota rubra *804*. Foliorum sectura colore obscuro distincta.

805 (olim 523). Saec. XI-XII (ff. 154–160 saec. XIV), membran., mm. 330 × 245, ff. II (add.). 254, coll. 2, linn. 30.

Metaphrastes mensis Novembris (pars altera; cf. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand* II, p. 431–432. Praemittitur index (f. 1$^{r \cdot v}$).

17 (ff. 2–38^{v}) vita s. Gregorii Thaumaturgi, auctore Gregorio Nysseno (M. 46, 893–957). **18** (ff. 38^{v}–46) martyrium s. Platonis; inc. *Οὐ ξένα Γαλατῶν τὰ παρόντα*, des. *ὕμνους τε καὶ ψαλμοὺς ᾄσαντες ἐν ἐπισήμῳ τόπῳ κατέθεντο, εἰς δόξαν κ. τ. λ.* (cf. BHG. 1551. 1552). **19** (ff. 46–54) vita s. Amphilochii Iconiensis (M. 116, 956–969). **23** (ff. 54–93) vita s. Gregorii Agrigentini (M. 116, 189–269). **24** (ff. 93–105^{v}) passio s. Aecaterinae (M. 116, 276–301). **25** (ff. 105^{v}–162^{v}) vita s. Clementis episcopi Romae,

discipuli s. Petri apostoli (M. 2, 469–604); (ff. 163–171^{v}) martyrium s. Petri Alexandrini (Combefis, Illustrium Christi martyrum lecti triumphi, Parisiis 1660, p. 189–221). **26** (ff. 171^{v}–181) martyrium s. Mercurii (Delehaye, *Les légendes grecques des saints militaires*, p. 243–258); (ff. 181–193^{v}) vita s. Alypii stylitae (= vita altera; ed. H. Delehaye, *Les saints stylites*, 1923, p. 170–187; cf. p. LXXIX–LXXX). **27** (ff. 194–202) martyrium s. Iacobi Persae: inc. *Ἀρκαδίου τὰ Ῥωμαίων διέποντος σκῆπτρα*, des. *οἵων παρ' αὐτοῦ τῶν βραβείων ἀξιωθήσεται, ὅτι αὐτῷ κ. τ. λ.* **28** (ff. 202–243^{v}) vita s. Stephani iunioris; inc. *Θεῖόν τι χρῆμα ἡ ἀρετὴ καὶ πολλῶν ἀξία τῶν ἐγκωμίων*, des. *καὶ τοῖς ἀθλητικοῖς σταζόμενος αἵμασιν, ἧι καὶ ἡμεῖς παρασταίημεν εὐχαῖς αὐτοῦ καὶ πρεσβείαις κ. τ. λ.* (BHG. 1667; cf. J. Gill, *A note on the life of St. Stephen the Younger, by Symeon Metaphrastes*, in *Byz. Zeitschr.*, 1939, p. 382–386, et cod. 807 ff. 285^{v}–312^{v}). **30** (ff. 243^{v}–254^{v}) commentarius in s. Andream; inc. *Ἄρτι τοῦ παιδὸς Ζαχαρίου*, des. *καὶ τὴν μετὰ Χριστοῦ διαπρεσβεύονται βασιλείαν, ὅτι αὐτῷ κ. τ. λ.*

F. II ex libro maioris moduli (coll. 2, linn. 60) avulsum praebet fragmentum officii s. Procopii martyris; inc. mut. *ὡς τῆς πίστεως πρόμαχον. Σῶμά σου ξεόμενον*, des. mut. *βυθίζεις φάλαγγας τῇ* (cf. Menaea ed. Romae, VI, 1901, p. 69, l. 15 ab imo et 68, l. 11 ab imo; 70–71 [*στιχηρὰ ἰδιόμελα* notis musicis instructa]; 64–68, l. 4 ab imo [*εἰς τὸν ὄρθρον*]).

Codicem perscripserunt manus diversae sese excipientes (e. g. ff. 34. 58. 61^{v}. 63^{v}. 78. 141^{v}. 167. 184. 216^{v}. 217. 242), quarum prima eadem est quae cod. 795 exaravit (cf. Ehrhard, *op. cit.*, p. 431 n. 6). Fasciculi λβ' in prima et ultima singulorum pagina notati; ff. 154–160 saec. XIV suppleta; in marginibus additamenta nonnulla aetatis recentioris.

F. I^{v} nota possessoris: † *τὸ παρὸν β' βιβλίον νοε(μβ)ρ(ίου) μηνὸς μετάφρασις ἀφιερώθ(η) τῇ κατὰ Νίκαιαν σεβασμ(ίᾳ) μονῇ τοῦ Σ(ωτῆ)ρ(ο)ς Χ(ριστο)ῦ τῇ ἐπιλεγομένῃ τοῦ Κωφοῦ, Πέτ(ρου) καθηγουμένου ἱερομονάχου γερ( ) τ( ) τοῦ Φιλανθρωπηνοῦ (ὑπὲρ) μνημ(ῆς) αὐτοῦ, μηνὶ μαΐῳ ἰνδ. ια' ἔτους ,ςψις'* (= 1208); ib. et in folio praecedenti quaedam sine pretio partim effluxa; f. 1^{v} versus octo duodecasyllabi in parabolam fermenti (Matth. 13, 33 ss.): *Γυνὴ ζύμη, βέλτιστε, καὶ σάτα τρία — ὅλην συνεζύμωσε τὴν βροτῶν φύσιν* (cf. cod. 672, f. 160^{v}). Margines ff. 179 et 180 ferro resecti.

In f. II summo et in schedula chartacea folio custodiae agglutinata syllabus saec. XV: *Vitae pluriu(m) sanctoru(m) scriptae a sanctis diversis*; iisdem verbis noster inter libros Nicolai V recensetur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque ...*, p. 326: «Item unum volumen eiusdem forme de pergameno sine postibus, quod intitulatur Vite — diversis»); eadem inscriptio in dorso repetita.

De codice egerunt hagg. Bollandiani (op. cit., p. 47–49).

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI impressum, fibulis atque catena olim munitum. In dorso sillybus chartaceus saec. XVII cum nota rubra *805*; in sectura superiore libri clausi littera *G*.

806 (olim 524). Saec. XI, membran., mm. 330 × 250, ff. 239 (1 et 239 add.), coll. 2, linn. 29.

Metaphrastes mensis novembris: pars altera, fere ut in codd. 804, ff. 221 ss. [dies 14. 15. 16] et 805 [dies 17–30].

14 (ff. 2–6) commentarius in s. Philippum. **15** martyrium ss. Guriae, Samonae et Abibi, nempe (ff. 6–13) ipsum martyrium (M. 116, 128–145 B 13), cui subest (ff. 13–19^{v}) *θαῦμα τῶν ἁγίων ὁμολογητῶν Γουρία, Σαμωνᾶ καὶ Ἀβίβου* (M. 116, 145 B 14–161). **16** (ff. 19^{v}–22) commentarius in s. Matthaeum. **17** (ff. 22–47^{v}) vita s. Gregorii Thaumaturgi, auctore Gregorio Nysseno. **18** (ff. 47^{v}–53^{v}) martyrium s. Platonis. **23** [*κ* scriba ipse, *γ* add. manus post.] (ff. 53^{v}–59^{v}) vita s. Amphilochii Iconiensis. **24** [*κγ* corr.] (ff. 59^{v}–93) vita s. Gregorii Agrigentini. **25** (ff. 93–143) vita s. Clementis episcopi Romae, discipuli s. Petri apostoli, *Κλήμεντος τῶν Πέτρου ἐπιδημιῶν κηρυγμάτων ἐπιτομή* add. cod.; in margine f. 134 iuxta vv. *Αὕτη μὲν οὖν* (M. 2, 580 C) manus saec. XIV notavit: † *Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομρ. Κλήμεντος.* **24** [*δ* corr. ex *ε*] (ff. 143–154) martyrium s. Aecaterinae. **25**, *μηνὶ τῷ αὐτῷ κε'* (ff. 154–162) martyrium s. Petri Alexandrini; (ff. 162–171) martyrium s. Mercurii. **26** (ff. 171–182) vita s. Alypii stylitae. **27** (ff. 182–189^{v}) martyrium s. Iacobi Persae. **28** (ff. 189^{v}–227) vita s. Stephani iunioris; desiderantur vv. *μό]νον ἀλλὰ καὶ τρόπῳ καὶ δόγματι — ἐμοὶ τὸ ζῆν* (cf. Vat. 805, f. 224^{v}, l. 7 ab imo — 226, l. 1) uno folio post 210^{v} avulso. **30** (ff. 227–238^{v}) commentarius in s. Andream. Praecedit index posterioris aetatis (f. 1^{v}).

Fasciculi triginta in prima uniuscuiusque pagina signati, diligenter exarati; correctio ipsius scribae in f. 31^{v}, additamenta posteriora in ff. 29. 67^{v}. 198; litterae nonnullae, quae deciderant, atramento nigriore saec. XV-XVI renovatae sunt; margines inferiores nonnulli ferro excisi, sine arte refecti.

In foliis duobus ultimis conscribillationes nullius fere momenti, inter quas (f. 238^{v}) *ὁ πάπας Ἱεροθαιος*, sermonum foliorumque summa ad alium codicem pertinens (*λογοι κη φίλλα υ*); (f. 239) nota de classe Genuensium, concurrentibus Latinis Venetis et Catalanis, die 11 iul. 1353 devicta, Iohanne Cantacuzeno imperatore (cf. de Muralt, *Essai de chronographie byzantine*, II, 1871, p. 641); inferius alia nota de Constantinopoli a Latinis recepta: *Θεοῦ εὐδοκοῦντος ἐν τῷ ,ςψνθ* (!) *επαρελαβε* (voces quattuor aut quinque erasae) *Μηχαὴλ τὴν Κων(σ)τ(α)ν(τινου)πολ(ιν) ἀπὸ τοὺς λατινοὺς*; ib. *Βαρλαὰμ μοναχὸς ἱεροδιάκονος.*

F. 2 <manu Ioh. Tortelli>: *Metaphrastae Novembris a XIIII° usq(ue) ad fine(m)*; in tabula anteriore aversa syllabus anno 1550 posterior (*Met: Men: Nouembris.* | *524*); f. 1 nota *ta 41.*

De codice egerunt hagg. Bollandiani (op. cit., p. 49–50).

In tabulis et in dorso corio rubro obductis, fibulisque olim munitis, tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra *806*.

807 (olim 525). Saec. IX-X, membran., mm. 405 × 270, ff. 315, coll. 2, linn. 44.

Menologium mensis novembris (cf. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand* I, p. 477-480: *Das einbändige Menologium*). Praecedit (f. 1^{r-v}) *πίναξ ἄριστος τῆς παρούσης πυκτίδος*.

1 (ff. 2-18^{v}) vita et miracula ss. Cosmae et Damiani (L. Deubner, *Kosmas und Damian*, 1907, p. 87 ss.); miraculum 2 procedit usque ad vv. *καὶ ἐπὶ τῷ λεχθησομένῳ θαύματι* (Deubner, p. 104, 9) et miraculum 3 inc. *Περιφανὴς γὰρ* (ib.); miraculum 4 pergit ad vv. *ταύτῃ σκηνῇ προσεδρία* (p. 108, 4); miraculum 5 inc. *Ἐν ᾗ παραγενόμενος* (ib.), des. *καὶ τὸν ἴδιον οἶκον καταλαβόντος* (p. 110, 3); miraculum 6 inc. *Ἕτερός τις ἀνήρ* (ib.), des. *καθ' ἑκάστην γινομένων* (p. 111, l. 6 ab imo); miraculum 7 inc. *Γυνή τις καταλαμβάνει τὸν πάνσεπτον* (ib.), des. *τῆς σκην⟨ῆς⟩ τῶν ἁγίων* (p. 112, l. ultima); miraculum 8 inc. *Ἑτέρα γυνὴ* (ib.), des. *θεραπείαν προσεδρίαν* (p. 113, l. ultima); miraculum 9 inc. *Ἕτερός τις ἀσθενῶν* (ib.); omittuntur miracula 12 et 13; des. in vv. *ἁγίοις Κοσμᾷ καὶ Δαμιανῷ* (p. 149, l. 163: conclusio mir. 18).

2 (ff. 18^{v}-26) passio ss. Acyndini, Pegasii, Anempodisti, Aphtonii et Elpidiphori (Acta SS. Nov., I, p. 461-490 in typis minutioribus).

3 (ff. 26-36) martyrium ss. Acepsimae, Ioseph, Aeithalae (H. Delehaye, *Les versions grecques des martyrs persans sous Sapor II*, in Patr. Or., II, 1907, p. 517-534 = cod. D).

4 (ff. 36-57^{v}) vita s. Iohannicii, auctore Saba monacho; abrumpitur in vv. *αὐτῆς πρεσβείας. ἀγγέλων τε* (Acta SS. Nov., II, II, p. 332-377 B 10); hic desiderantur, teste indice, vitae s. Galactionis necnon s. Pauli confessoris (die 5 huius mensis).

7 (ff. 58-72^{v}) vita s. Matronae; inc. mut. *ὡς δὲ οὐδένα εὗρεν ἰδεῖν* (Acta SS. Nov., III, p. 798 B 8-813).

8 (ff. 73-77) miraculum s. Michaelis in Chonis, auctore Archippo (Anal. Boll. VIII, 1889, p. 289-307); (ff. 77-81) s. **Iohannis Chrysostomi** in Seraphim (= hom. 6 in Isaiam *Vidi Dominum*: M. 56, 135-142); (ff. 81-94) **Michaelis Syncelli** in ss. archangelos (Combefis, Novum Auctarium I, 1648, 1525-1580).

9 (ff. 94-96^{v}) vita ss. Eustoliae et Sopatrae; inc. *Ὥσπερ ἡ ἀρτιγενὴς*, abrumpitur in vv. *κεκληρονόμηκεν ὄνομα, ἀποφέρουσα* | (Acta SS. Nov., IV, p. 217-219). Desiderantur, teste indice praevio: *μηνὶ νοεμβρίῳ ι'*, martyrium ss. Timothei et Maurae; *μηνὶ τῷ αὐτῷ ια'*, martyrium s. Menae, ss. Victoris et Coronae; eadem die ⟨11⟩ (ff. 97-100) ⟨martyrium s. Vincentii; inc. mut. *πικρίας. δοκίμαζε τὴν ἰσχὺν* (M. 114, 745 A 2-756, paucis circa finem mutatis).

12 (ff. 100-117^{v}) vita s. Iohannis eleemosynarii auctore Leontio ep. Neap. (ed. H. Gelzer, *Leontios' von Neapolis Leben des hl. Joh. d. Barmherzigen*; BHG. 886) in cap. *κς'* distributa; omittuntur editionis capita 20. 23-27. 29-41. 42 (*κγ'* et *κδ'* cod.) inde a vv. *μὴ οὖν ποιήσῃς αὐτὸν* (Gelzer, p. 84, 13). 43. 44 b; cap. 46 inc. *Ἐν αὐτῇ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ* (Gelzer, p. 99, l. 22).

13 (ff. 117^{v}-123^{v}) **Cosmae vestitoris** in translationem reliquiarum s. Ioh. Chrysostomi, *ἐγκώμιον εἰς τὴν ἐπάνοδον — Κωσταντινουπόλεως*; inc. *Ἤκουσται πάντως ὑμῖν* (cf. cod. 562, ff. 20-28).

14 (ff. 123^{v}-130) martyrium s. Philippi (ed. Bonnet, Acta Philippi et acta Thomae, Lipsiae 1903, p. 41-90 in summis paginis).

15 (ff. 130^{v}-134^{v}) martyrium ss. Samonae, Guriae et Abibi (ed. v. Gebhardt, *Die Akten der edessenischen Bekenner*, in *Texte und Unterch.*, XXXVII, 2, 1911, p. 2-62: Ϭ'), cui subest (ff. 135-141) miraculum (op. cit., p. 148-198: Θ).

16 (ff. 142-144) martyrium s. Barlaami (ed. H. Delehaye, Anal. Boll., XXII, 1903, p. 139-145).

17 (ff. 144-163) vita s. Gregorii Thaumaturgi auct. Gregorio Nysseno (M. 46, 893-957); miracula octo declarantur in margine: *α'* inc. *Οὔσης δὲ αὐτῷ τῆς διαγωγῆς* (901 D 1); *η' θαῦμα περὶ τοῦ λουτροῦ* inc. *Τοῦ δὲ καθάπερ* (949 D 8).

18 (ff. 163^{v}-170) martyrium s. Platonis (M. 115, 404-425); (ff. 170-173^{v}) martyrium s. Romani (ed. H. Delehaye, Anal. Boll., L, 1932, p. 249-260).

19 (ff. 173^{v}-179^{v}) martyrium s. Azae, *μηνὶ τῷ αὐτῷ ιθ' μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδοξου μάρτυρος καὶ ἀσκητου καὶ θαυματουργοῦ Ἄζη προ ια' καλανδων δεκεμβρίῳ* ms. Inc. *Τῆς εἰδολικῆς μανίας κατακρατούσης*, des. *ἐτελειώθη δὲ ὁ ἅγιος μάρτυς καὶ θαυματουργος Ἄζης μηνι νοεμβρίῳ εἰς τας ιθ', εἰς δόξαν κ. τ. λ.*

20 (ff. 179^{v}-193) vita s. Gregorii Decapolitae ⟨auctore Ignatio diacono⟩ (ed. F. Dvornik, *La vie de saint Grégoire le Décapolite et les Slaves macédoniens au IXe siècle*, Parisiis 1926, p. 45-75).

21 (ff. 193^{v}-199) **Georgii Nicomediensis** in s. Deiparae praesentationem oratio 1 (M. 100, 1401-1420) et (ff. 199-205) oratio 2 (M. 1420-1440).

22 (ff. 205-217) martyrium s. Caeciliae; inc. *Ἀνθρώπων ἐπαίνους καὶ θνητῶν ἀποθέσεις*, des. *ἀγαθουργήματα ἐπιτελοῦνται εἰς τε μνήμην καὶ δόξαν τῆς μακαρίας Κικιλίας μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.* (latine apud B. Mombritium, Sanctuarium I, Parisiis 1910, p. 332-341).

24, *κγ'* in indice (ff. 217-256) vita Gregorii Agrigentini, auctore Leontio (M. 98, 549-712 A 11 *καὶ ἐνδιδόναι αὐτοῖς ἀπὸ πάσης ἀδικίας, τῷ δὲ Θεῷ κ. τ. λ.*; sectiones rubro notatae sunt (e. g. f. 236 *περὶ τοῦ μοναχοῦ τοῦ τὴν λέπραν ἔχοντος* [M. 629 A 7]; f. 244^{v} *περὶ τῆς γυναικὸς ἧς τὸ θυγάτριον ἰάσατο*

[M. 644 B 9]); (ff. 256–261^{v}) passio s. Aecaterinae (ed. Viteau, *Passion des ss. Écaterine et Pierre d'Alexandrie*, Parisiis 1897, p. 5–23; BHG. 30); om. vv. *καὶ πιστεύσουσιν τῷ ὀνόματι — ἐν Χριστῷ σφραγῖδα* (p. 11, 26–13, l. 2 ab imo) uno folio post 258^{v} deperdito; (ff. 261^{v}–266) martyrium s. Petri Alexandrini (*op. cit.*, p. 69–85).

26 (ff. 266–269^{v}) martyrium s. Mercurii (ed. Delehaye, *Les légendes grecques des saints militaires*, p. 234–242); (ff. 269^{v}–278^{v}) vita s. Alypii stylitae, *βίος — Ἀλυπίου τοῦ ἐν τοῖς χρόνοις Μαυρικίου τοῦ βασιλέως ἀσκήσαντος* (vita I: ed. Delehaye, *Les saints stylites*, 1923, p. 148–169).

27 (ff. 278^{v}–283^{v}) martyrium s. Iacobi Persae; inc. *Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦν ὁ μακάριος Ἰάκωβος*, des. *καὶ κοσμήσαντες ἀπέθεντο ἐν τόπῳ σεμνῷ εἰς δόξαν κ. τ. λ.* (BHG. 772).

⟨28⟩ (ff. 283^{v}–285^{v}) martyrium s. Irenarchi et sociorum; inc. *Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους Μαξιμιανοῦ ἡγεμονεύοντος ἐν πόλει Σεβαστείᾳ*, des. *ἐπληρώθη δὲ ἡ μαρτυρία τοῦ ἁγίου Εἰρηνάρχου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἁγίων μηνὶ νοεμβρίῳ κη' ἐν Χριστῷ*; folium unum periit post 283^{v}.

⟨29⟩ (ff. 285^{v}–312^{v}) vita s. Stephani iunioris ⟨auctore Stephano diacono⟩ (M. 100, 1069–1185); desiderantur vv. *ἐκλι]παροῦντες αὐτὸν γενέσθαι σύμβουλον — πάντες ἡμεῖς τῆς τῶν οἰ[κείων ψυχῶν* (M. 1113 C 9–1141 A 10) uno fasciculo post 298^{v} deperdito. De opere v. quae nuper scripsit J. Gill apud Orientalia christiana periodica VI, 1940, p. 114–139.

30 (ff. 312^{v}–315^{v}) martyrium s. Andreae (Lipsius-Bonnet, Acta Apostolorum apocrypha I, 2, Lipsiae 1891, p. 46–57).

Partes duae, quas unus atque idem librarius tempore tamen interiecto exarasse videtur. Fasciculi fuerunt saltem quadraginta septem hoc modo signati: [a] notis *α'-κγ* atque crucibus in prima singulorum pagina summa (ff. 1–141), [b] notis *κδ'-⟨μζ'⟩* ibidem atque *α'-⟨κδ'⟩* in ima (ff. 142 ss.). Perierunt fasciculi 8–10 post f. 57^{v}, folium ultimum fasc. 15 atque fasc. 16 et 17 post f. 96^{v}, folium unum post 258^{v} et 283^{v}, fasc. 43 post f. 298^{v} et quae sequebantur folium primum fasc. 47 (f. 315).

Scriptura accurata; inscriptiones charactere semi-unciali, quem dicunt, et colore rubro distinctae.

F. 134^{v} manu currenti longe posteriore nuncupatio libri: *ἐδώθ(η) τὸ παρ(ὸν) βιβλί(ων) πανηγυρηκῶν ... τῇ μονῇ (ἡ μωνῆν* ms.) *τῆς ὑπεραγίας θ(εοτό)κου τῆς Ὁδηγητρίας τῇ ἐν τῷ ὄρει τῆς Φανωμάτ*(?); sequitur maledictum furibus comminatum; f. 200 imo litteris inter se colligatis; † *Κ(ύρι)ε βοήθ(ει) τῷ σῷ δούλῳ Θεοφυλάκτῳ τῷ ἀδελφῷ τῷ'* . Margines ff. 141. 150. 190. 197. 314. 315 ferre resecti.

De codice egerunt hagg. Bolland. (op. cit., p. 50–53), Ioh. Mercati (*Studi e Testi* 46, p. 88, 127, 157).

In tabulis et in dorso corio rubro obductis tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra *807*.

808 (anc. 526). Saec. XI, membran. (f. 210 chartac.), mm. 295 × 225, ff. 512, coll. 2, linn. 31.

Menologium mensis novembris (Ehrhard, *op. cit.*, p. 480–483: *Das einbändige Menologium*).

⟨1⟩ (ff. 1–5) vita et miracula ss. Cosmae et Damiani; inc. mut. *ἐλογίζετο δὲ πῶς ἂν τὴν* (L. Deubner, *op. cit.*, p. 101, 4: mir. 1, 64); miracula 2 et 3 ut in cod. 807; miracula 4–6. 8 omittuntur; miraculum 9 inc. *Ἕτερός τις ἀσθενῶν* (p. 113, l. ultima), des. in vv. *εἰ τοίνυν πιστεύων ἐπι[γινώσκεις* (p. 115, 46); (ff. 6–13^{v}) **Nicetae philosophi** ⟨**Paphlagonis**⟩ in ss. Cosmam et Damianum (BHG. 380).

2 (ff. 13^{v}–31) martyrium ss. Acyndini, Pegasii, Anempodisti, Aphtonii et Elpidiphori (Acta SS. Nov., I, p. 461–490, in paginis superioribus; § 1–5 ut in paginis inferioribus).

3 (ff. 31–47^{v}) martyrium ss. Acepsimae, Ioseph, Aeithalae ut in cod. 807, ff. 26–36.

4 (ff. 47^{v}–54) *μετάφρασις σὺν ἐγκωμίῳ* in ss. martyres Nicandrum et Hermeum; inc. *Θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ· καλὸν γὰρ ἡμῖν ἐκ τοῦ προφήτου Δαυὶδ*, des. *τὴν ταχεῖαν παράκλησιν ἀρρωστημάτων ψυχῆς τε καὶ σώματος ἴασιν, ἵνα δι' ὑμῶν τὰ εἰκότα καρπούμενοι κ. τ. λ.*

5 (ff. 54–62) vita et martyrium ss. Galactionis et Epistemes (Acta SS. Nov., III, p. 35–41).

6 (ff. 62–76) s. Pauli CP. vita, *βίος καὶ πολιτεία, ἤτοι ἄθλησις καὶ ἀγῶνες τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπ(ου) γενομένου ΚΠ. Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ*. Inc. *Οἱ μὲν οὖν βουλόμενοι τινὰ τῶν ἔξω τῶν ἐν τῷ παρόντι βίῳ*, des. *ἐφ' οἷς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως διωγμοὺς πολλοὺς καὶ ἐξορίας καὶ θάνατον, ὧν καὶ ἡμεῖς κ. τ. λ.*

8 (ff. 76^{v}–81^{v}) **Pantoleonis diaconi** in s. Michaelem, ut in cod. 800, ff. 226^{v}–230; (ff. 81^{v}–100^{v}) eiusdem narratio miraculorum s. Michaelis (latine apud M. 140, 573–592); inc. *Μεγάλαι καὶ πολλαί*, ut in cod. 654, f. 149^{v}; des. *ὡς ἂν καταξιωθέντες διὰ τῆς σῆς προμηθείας καὶ ἀντιλήψεως πολιτεύεσθαι ἐν ἀληθείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ, τύχωμεν κ. τ. λ.*.

9 (ff. 100^{v}–104^{v}) martyrium s. Porphyrii, ut in cod. 803, ff. 58^{v}–61.

11 (ff. 104^{v}–111) martyrium s. Menae, ut in cod. 803, ff. 27–30 (BHG. 1254); sequuntur (ff. 111–121) eiusdem miracula auctore Timotheo Alexandrino * (= mir. 1–5: BHG. 1256–1261).

12 (ff. 121–144) Iohannis eleemosynarii vita auctore Leontio ep. Neap., ab editione Gelzer (BHG. 886; cf. cod. 807, ff. 100–117^{v}) discrepans, quibusdam omissis (e. g. § 7–11. 13. 15. 17–21. 25–35. 37–43), pluribus mu-

tatis aut brevius recitatis; des. *δόξαν ἀνέπεμψαν τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν κ. τ. λ.* (Gelzer, p. 102, 3).

⟨13⟩ (ff. 144–183) **Leonis imperatoris** in s. Iohannem Chrysostomum (M. 107, 228–292) in duo *καθίσματα* et *θαύματα ιβ'* distributa; lacunae coll. 248 et 280 explentur ff. 154^{v}–155^{v}. 175; in fine: ┼ *τέλος σὺν Θεῷ τοῦ ἐν ἐπιτομῇ ἐγκωμιαστικοῦ βίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου συγγραφεὶς παρὰ Λέοντος τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως μηνὶ σεμπτεμβρίῳ ιδ'*, et inferius ┼ *Χριστέ, σῶσον τῷ πόθῳ κτησαμένῳ Λέοντι πριμικηρίῳ καὶ μεγάλῳ παπία*; (ff. 183–184) s. Ioh. Chrysostomi vita in epitome (M. 47, LXXXVII–LXXXVIII).

⟨14⟩ (ff. 184–204^{v}) martyrium s. Philippi editione (M. Bonnet, Acta Philippi et Acta Thomae, p. 41-90 in summis paginis; BHG. 1525) longe plenius, seu potius textus vulgati paraphrasis.

15 (ff. 204^{v}–215^{v}) martyrium ss. Guriae et Samonae ⟨et Abibi⟩ (inc. *Ἔτους ἑξακοσιοστοῦ Ἀλεξάνδρου*: ed. Gebhardt, *Akten der edessenischen Bekenner*, in *Texte und Untersuch.* XXXVII, 2, p. 102–132 = 𝔊^{3}); f. 210 ex Metaphrastica recensione postea suppletum est (*op. cit.*, p. 117, 14–121, 16); (ff. 215^{v}–229) eorumdem miraculum (*op. cit.*, p. 148–198: Θ).

16 (ff. 229^{v}–243^{v}) passio s. Matthaei, *πρᾶξις καὶ μαρτύριον τοῦ — Ματθαίου* cod. (Lipsius, Acta Petri ..., p. 217-262, in paginarum parte inferiore; BHG. 1225).

17 (ff. 243^{v}–279) s. Gregorii Thaumaturgi vita, auctore Gregorio Nysseno (M. 46, 893–957); desiderantur vv. *γὰρ τὴν ἀπὸ τῆς ἐσχατιᾶς — εἰπὼν παρὰ τὰ εἰρημένα προσθή[κην* (M. 913 D 13–917 C 10) duobus foliis post 255^{v} avulsis; *θαύματα ιβ'* signantur, quorum primum *περὶ τῆς κατηγορησάσης γυναικὸς τὸν ἅγιον ἐν τῷ παιδευτηρίῳ* inc. *Οὔσης δὲ αὐτῷ τῆς διαγωγῆς* (M. 901 D 1).

⟨18⟩ (ff. 279–292^{v}) martyrium s. Platonis (M. 115, 404–425); eadem die (ff. 292^{v}–299^{v}) **s. Iohannis Chrysostomi** in s. Romanum laudatio 1 (M. 50, 605–612).

21 (ff. 300–304^{v}) in praesentationem Deiparae **s. Germani CP.** oratio 2 (M. 98, 309–320) et (ff. 305–314^{v}) **Georgii Nicomediensis** oratio 2 (M. 100, 1420–1440).

22 (ff. 314^{v}–334^{v}) vita et martyrium s. Caeciliae et sociorum (inc. *Ἡ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν καὶ Θεοῦ ἐξ οὐρανῶν κάθοδος*; ed. Laderchius, Sanctae Caeciliae virg. et mart. acta, I, Romae 1722, p. 229–260: BHG. 283).

23 (ff. 335–341) vita s. Amphilochii Iconiensis fere ut in cod. 803 ff. 51^{v}–54, sed conclusione pleniore aucta.

25 (ff. 342–409) epitome de gestis s. Petri, *βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἁγίου

ἱερομάρτυρος Κλήμεντος ἐπισκόπου Ῥώμης μαθητοῦ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου* cod. (M. 2, 469 ss.); ab editione noster non semel discrepat (e. g. ff. 361^{v}–362^{v} plurima inserta sunt post vv. *ὁ μῦθος δογματισθῇ* [508 D 8], atque ff. 377^{v}–379^{v} alia longe pleniora editione col. 540 AC); inde a f. 396^{v} (cf. § 143: M. 577 B 6) traditio textus prorsus diversa; desiderantur vv. *πῶς οὖν μοι — ἑσπέρας κατα[λαβούσης* (M. 557 A 1–560 A 5) uno folio post 387^{v} deperdito; in fine: ┼ *τέλος συν Θεῷ τῶν Κλημεντίων*; (ff. 409–415) miraculi narratio auctore Ephraem ep. Cherson, *διήγησις τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἐφραὶμ — Κλήμεντος* cod. (M. 2, 633–645).

26 (ff. 415^{v}–421^{v}) passio s. Mercurii (BHG. 1274); eadem die (ff. 421^{v}–439) vita s. Alypii stylitae (vita prior, ut in cod. 807 ff. 269^{v}–278^{v}).

27 (ff. 439–448^{v}) martyrium s. Iacobi Persae, ut in cod. 807 ff. 278^{v}–283.

⟨28⟩ (ff. 448^{v}–506^{v}) vita s. Stephani iunioris ⟨auctore Stephano⟩ (M. 100, 1069 ss.); desiderantur vv. *πα]ρά τινων μισοχρίστων — ἐχθρὸν Στεφανὸν τὸν* (M. 1169 C 4–1172 C 1) uno folio post 500^{v} deperdito; abrumpitur in vv. *καὶ μετὰ θάνατον* (1184 B 9).

⟨30⟩ (ff. 507–512^{v}) ⟨ex Actis s. Andreae⟩ (ed. M. Bonnet, Lipsiae 1898, p. 38–45, ex hoc codice).

Codex initio et fine mutilus, cuius amplitudo originalis aegre dignoscitur, notis omnibus glutinatoris ferro desectis.

Constat hodie fasciculis 65 quaternionibus (si excipias 27. 33. 49. 64 et 65 uno vel pluribus foliis orbatos, post ff. 210^{v}. 255^{v}. 387^{v}. 500^{v}. 506^{v}. 512^{v}).

Non una vice absolutus est; scriba enim, ut notavimus supra, finem operis et possessoris nomen signavit f. 183.

Scriptiones sine momento in f. 341^{v}; sigillum (?) f. 453^{v}; f. 5^{v} vacuum.

F. 1 summo manu saec. XVI: *Vitae Martyrum et Confessor(um)*.

De codice egerunt hagg. Bolland. (op. cit., p. 53–56).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

809 (olim 527). Saec. XIV, chartac., mm. 275 × 200, ff. 234 (+ 99^{a}), linn. 22–25 (28 in ff. 211–233).

1 (ff. 1–99) nov. 13, vita s. Iohannis Chrysostomi (M. 114, 1045–1209) in quinque *δόσεις* distributa; doxologia fusior.

2 **Philothei patriarchae CP.** [1] (ff. 100–138^{v}) in tres Hierarchas (M. 154, 768–820); [2] (ff. 139^{v}–187) in omnes sanctos, *ἐν ᾧ καὶ τῆς περὶ τὸν ἄνθρωπον τοῦ Χριστοῦ οἰκονομίας ἐπιτομή*. Inc. *Καὶ τὸ λόγοις μὲν ἄλλως τὰ τῶν ἁγίων ἑκάστου διεξιέναι*, des. *τάχα σοι καὶ μυστικώτερον ἐν ἡμῖν αὐτοῖς θύσομέν ποτε τὸ εὐχαριστήριον, ἐν πνεύματι κ. τ. λ.*; [3] (ff. 187^{v}–210^{v}) in s. Demetrium et

in illud evangelii [Ioh. 15, 17] *Hoc est praeceptum meum ut diligatis invicem*; Inc. *Δημήτριος ἡμῖν, τοῦ τε συλλόγου καὶ τῶν λόγων ἀφορμὴ πρόκειται*, des. *αἱ μέγισται καὶ ὑπερφυεῖς ἀρχαὶ καὶ τὰ ξένα προοίμια, ἧς γένοιτο κ. τ. λ.* In principio manus saec. XVII-XVIII notavit: *Post encomia S. Demetrii agit de process(ion)e sp(iritu)s s(a)n(c)ti a sole patre et invehitur con(tra) Latinos et Papam.* De Philotheo vide *Dict. de Théol. Cathol.*, XII, 2, 1498–1509.

3 Gregorii arch. Thessalonicensis in praesentationem Deiparae (ff. 211–229v) oratio 1 (ed. Athen., p. 131-180; BHG. 1095); (ff. 229v–233v) oratio 2 (op. cit., p. 120–130).

Duae partes in unum conflatae. Priorem efficiunt fasciculi viginti septem, nempe [a] fasciculi 1–13 (ff. 1-99a) quaterniones, praeter ultimum binionem, notati *α^ον-ιγ^ον*; [b] fasciculi 14–27 (ff. 100–210) quaterniones, excepto ultimo nunc foliorum septem, litteris *⟨ιδ'⟩-κζ'* distincti. Officinarum chartariarum signa: basiliscus, tuba cornea; securis.

Pars altera uno tantum fasciculo constat (ff. 211–234); signum chartae cervus exsiliens (cf. Briquet 3289).

F. 233v nota possessoris: *† ἡ βίβλος αὕτη πέφυκε τῆς μονῆς τῶν Μαγγάνων, Γεωργ(ίου) μάρτυρος, οὗ μέγα κλέος.* Ff. 139r et 234r.v vacua.

De codice egerunt hagg. Bolland. (op. cit., p. 57).

Integumenti tabulae corio rubro signato obductae, corrigiis atque catena olim munitae; in antica scutum Pauli III (lilia Farnesiana), in eadem aversa frustum chartae cum nota *86* et inferius syllabus saeculo XVI medio posterior: *Met: Men: Nouembris.* | . *527*; in dorso schedula chartacea saec. XVIII cum nota rubra *809*.

810 (olim 528). Saec. XI-XII membran., mm. 350 × 255, ff. 223, coll. 2, linn. 30.

Metaphrastes mensis novembris ut in cod. 804; f. 1 manu post. *Μετάφρασις* (cett. erasa sunt).

1 (ff. 1–5) vita ss. Cosmae et Damiani; om. vv. *ἐναντίων ἐκάθηραν ἔδαφος — οὐδὲ γὰρ τοῦτο* (Anal. Boll., 1882, p. 588, 10–590, 7) uno folio post 1v avulso. **2** (ff. 5–14v) martyrium ss. Acindyni, Pegasii, Anempodisti, Aphtonii et Elpidiphori; desunt [a] vv. *ἡμῶν ἄκουε — ἀσύνετος οὔτε τῷ* (M. 116, 12 B 3–13 B 3) uno folio post 5v deperdito, [b] vv. *γέγονεν Ἀφθονίῳ — τούτων οὕτως μεθ' ὑπο[νοίας* (M. 24 A 12–25 A 10) uno folio post 10v resecto, [c] vv. *οὐκ ἐκείνους — τὴν ψυχὴν ἡμῶν* (M. 32 B 5–33 B 7) uno folio post 13v avulso. **3** (ff. 15–29) martyrium ss. Acepsimae, Ioseph, Aeithalae. **4** (ff. 29–56) vita s. Iohannicii. **5** (ff. 56v–63v) vita et martyrium ss. Galactionis et Epistemes. **6** (ff. 63v–69) vita s. Pauli ⟨arch. CP.⟩ confessoris. **7** (ff. 69–74) martyrium s. Hieronis et sociorum. **9** (ff. 74–89) vita s. Matronae. **10** (ff. 89–97v) vita s. Theoctistae. **11** (ff. 97v–102v) martyrium s. Menae. **12** (ff. 102v–130v) vita s. Iohannis eleemosynarii; desunt [a] vv. *καὶ ἐξ νομισμάτων ἐπιβλήματι — σταυρὸν μὲν ἐπὶ κεφαλῆς* (M. 114, 925 B 10–929 C 7) foliis duobus post 115v resectis, [b] vv. *τοῦ πρεσβυτέρου χειροτονίας — μέσον αὐτὸ παραδέχονται* (M. 114, 957 D 8–961 A 10) ex defectu folii unius post 128v. **13** (ff. 130v–201) vita s. Iohannis Chrysostomi; desiderantur [a] vv. *Φλα]βιανῷ τῷ μεγάλῳ — αἱ δὲ περὶ* (M. 114, 1072 D 15–1076 A 2) uno folio post 142v deperdito, [b] vv. *τῆς τροφῆς πρύτανις — καὶ ἡλικίᾳ νεάζου[σαι* (M. 1096 C 6–1097 C 12) uno folio post 151v exciso. **14** (ff. 201–205) commentarius in s. Philippum. **15** (ff. 205–219v) martyrium ss. Guriae, Samonae et Abibi; desiderantur vv. *πάντως ὅπερ αὐτὴ δέδρακεν — ὁρᾷ καὶ οἶσθα που ἄρτι* (M. 116, 153 C 3–156 C 8) ex defectu folii unius post 216v. **16** (ff. 219v–222) commentarius in s. Matthaeum.

Codex accurate perscriptus. Fasciculos complectitur *κθ'* quaterniones in ultima uniuscuiusque pagina signatos, ex quibus avulsa sunt folia plura (post 1v. 5v. 10v. 13v. 115v. 128v. 142v. 151v. 216v). Forfice resecti margines ff. 15. 24. 34. 36. 37. 40. 55. 56. 70. 90. 93. 127. 144. 202–204.

In f. 223 additicio nota ⟨Demetrii Lucensis⟩ *Metaphrastes m(en)sis decemb(ris). d.* Integumenti tabulae priori aversae libri positio antiquior *N° 26* (quem numerum obtegebant frusta duo chartacea superimposita *82* prius, *83* alterum exhibentia a nobis deglutinata et inferius seposita) *2a Plu*; inferius syllabus anno 1550 posterior (*Met: Men: Nouembris.* | . *528*).

De codice egerunt hagg. Bollandiani (op. cit., p. 58–59).

Integumentum ex corio signato saec. XVI, fibulis atque catena olim munitum; in dorso sillybus chartac. saec. XVII cum nota rubra *810*.

811 (olim 529). Saec. XI (ff. 209–216 saec. XIV), membran., mm. 355 × 270, ff. I. 296, coll. 2, linn. 27.

Metaphrastes mensis novembris ut in codd. 804 et 810.

1 (ff. 1–6) vita ss. Cosmae et Damiani. **2** (ff. 6–19) martyrium ss. Acindyni, Pegasii, Anempodisti, Aphtonii et Elpidiphori; desiderantur vv. *λε]βητας καὶ πάλιν — ὅτι καὶ ὑμῖν* (M. 116, 20 C 2–24 A 11) foliis duobus post 11v avulsis. **3** (ff. 19v–36v) martyrium ss. Acepsimae, Ioseph, Aeithalae. **4** (ff. 37–69v) vita s. Iohannicii. **5** (ff. 70–78v) vita et martyrium ss. Galactionis et Epistemes. **6** (ff. 79–86) vita s. Pauli arch. CP. confessoris. **7** (ff. 86–92) martyrium s. Hieronis et sociorum. **8** (ff. 92v–112v) vita s. Matronae. **10** (ff. 112v–123v) vita s. Theoctistae Lesbiae ⟨Niceta auctore⟩; inc. *Ἐπαινεῖ μὲν τὰ χρηστὰ* (Acta SS. Nov., IV, p. 224–233). **11** (ff. 124–130) martyrium s. Menae. **12** (ff. 130–168v) vita s. Iohannis eleemosynarii. **13** (ff. 169–270) vita s. Iohannis Chry-

sostomi ab editione non semel discrepans. **14** (ff. 270ᵛ–275ᵛ) commentarius in s. Philippum. **15** (ff. 275ᵛ–295) martyrium ss. Samonae, Guriae et Abibi.

Ex duobus codicibus latinis longe recentioribus avulsa sunt folia duo moduli maioris in custodiam addita, quae continent (f. 1ʳ·ᵛ, saec. XV) officium s. Andreae apostoli notis musicis instructum; (f. 296ʳ·ᵛ) comment. in Digest. XXXI, 9-22 ex eodem atque cod. 791 f. I detractum.

Codex accurate descriptus, marginibus amplis praeditus; *πύλη* f. 1, opellarum ornatus, litterae initiales maximae variis coloribus in campo aureo picta; initiales aliae et inscriptiones auro liquoreque rubro distinctae.

Fasciculi 37 hoc ordine sese excipientes: viginti unus priores in prima et ultima uniuscuiusque pagina signati, 22 ss. sine notis. Perierunt folia duo post 11ᵛ atque fasciculus 27, quem supplevit manus saec. XIV (ff. 209–216).

F. 19 litteris inter se colligatis *Μανουὴλ ὁ Φιλάρετος*. F. 295 conscribillationes variae: *† διῆλθον τοῦτο τὸ βιβλίον 'Ιω(άνν)ης νοτ(ά)ρ(ιος) α'*; al. man. *Θεοφυλακτος ὁ θεοχαριστός, † ὁ εὐτελης ἱερεῦς καὶ κληρικὸς τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας Μανουηλ (ὁ Φιλάρετος?).*

Tabulae anteriori aversae agglutinatus est syllabus anno 1550 posterior (*Met: Men: Nouembris.* | *. 529*); f. 295ᵛ nota *ta 40 | 811.*

De codice egerunt hagg. Bollandiani (op. cit., p. 59-60).

In tabulis et in dorso corio rubro obductis tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; fibularum vestigia. In dorso schedula saec. XVII cum nota rubra *811*; in sectura inferiore libri clausi † ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ †.

812 (olim 530). Saec. XI ex., membran., mm. 330 × 245, ff. 195, coll. 2, linn. 32.

Metaphrastes mensis decembris (pars prior; cf. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand* II, p. 471–472, 479), fine mutilus.

4 (ff. 1–6ᵛ) martyrium s. Barbarae (M. 116, 301–316). **5** (ff. 6ᵛ–68) vita s. Sabae; inc. *Οὐδὲν οὕτω κινῆσαι ψυχήν* (BHG. 1609). **6** (ff. 68–86) vita s. Nicolai (M. 116, 317–356; G. Anrich, *Hagios Nikolaos* I, p. 235–267). **7** (ff. 86ᵛ–95ᵛ) vita s. Ambrosii Mediolanensis (inc. *Οὐαλεντινιανὸς μετὰ τελευτὴν 'Ιοβιανοῦ*: M. 116, 861 A 15–881). **8** (ff. 95ᵛ–100) vita s. Patapii (M. 116, 357–368). **10** (ff. 100ᵛ–123) martyrium ss. Menae, Hermogenis et Eugraphi (M. 116, 368–416). **11** (ff. 123-154) vita s. Danielis Stylitae (= vita tertia ed. H. Delehaye, *Les saints stylites*, 1923, p. 104-147). **12** (ff. 154ᵛ–177) vita s. Spyridonis, *βίος — καὶ θαυματουργοῦ π. Σπ. ἐπ. Τριμηθοῦντος* ms. (M. 116, 417-468). **13** (ff. 177-193ᵛ. 195. 194ʳ·ᵛ) martyrium ss. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii et Oresti (M. 116, 468 ss.), abrumpitur in vv. *καὶ τῇ σῇ δυνάμει ἀνάγαγέ με* (M. 505 C 1); in marginibus f. 188ᵛ imo et 189 summo lectiones Platonicae (M. 492 BC) ab editione discrepantes, praemissa duplici monitione: *ἐν ἄλλῳ κεῖται οὕτως τὸ πλατωνικόν.*

Fasciculi *κε'* quaterniones, excepto ultimo nunc trium foliorum, accurate perscripti. Ornatus litteraeque initiales maximae coloribus rubro caeruleoque pallescentibus distincta; *πύλη* f. 1 auro variisque pigmentis decorata; margines exteriores ff. 118. 119 ferro excisi.

De codice egerunt hagg. Boll. (op. cit., p. 60).

Integumentum ex corio rubro saec. XVI; in dorso nota *812* auro impressa.

813 (olim 531). Ann. 1369 (f. 321), chartac., mm. 295 × 215, ff. 321, coll. 2, linn. 26.

Metaphrastes mensis decembris (cf. cod. 812), praemisso indice. Pars altera in cod. 816.

4 (ff. 2–6. 9–11) martyrium s. Barbarae. **5** (ff. 11ᵛ–87) vita s. Sabae. **6** (ff. 87–106ᵛ) vita s. Nicolai. **7** (ff. 106ᵛ–117) vita s. Ambrosii Mediolanensis. **8** (ff. 117ᵛ–122ᵛ) vita s. Patapii. **10** (ff. 123–139. 142–150ᵛ) martyrium ss. Menae, Hermogenis et Eugraphi. **11** (ff. 150ᵛ–186) vita s. Danielis Stylitae. **12** (ff. 186ᵛ–212) vita s. Spyridonis, *βίος καὶ πολιτεία καὶ ἀγῶνες τοῦ ἐν ἁγίοις — Τριμιθοῦντος* cod. **13** (ff. 212–232ᵛ) martyrium ss. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii et Orestis. **14** (ff. 232ᵛ–237ᵛ. 140-141ᵛ. 238–239ᵛ. 8ʳ·ᵛ. 7ʳ·ᵛ. 240–256ᵛ) martyrium ss. Thyrsi, Lucii, Callinici, Philemonis, Apollonii et aliorum (M. 116, 508–560). **15** (ff. 257–265) martyrium s. Eleutherii (M. 115, 128–141). **17** (ff. 265–281ᵛ) commentarius de Daniele propheta et tribus pueris (M. 115, 372–401). **18** (ff. 281ᵛ–295) martyrium s. Sebastiani et sociorum (M. 116, 793–816); ab editione noster pluries discrepat. **19** (ff. 296-304) martyrium s. Bonifatii (M. 115, 241–257); apographum in cod. Barb. lat. 650 ff. 258–273. **20** (ff. 304ᵛ–312ᵛ) martyrium s. Ignatii (M. 114, 1269–1285); eadem die (ff. 313–321) **s. Iohannis Chrysostomi** in beatum Philogonium (M. 48, 747–756).

Subscriptio (f. 321): *Εἴληφε τέλος ἡ βίβλος αὕτη ἐν μηνὴ νοεμβρίῳ κγ' τοῦ ἔτους ,ϛωοη' τῆς νῦν τρεχούσης ἰνδίκτου ὀγδόης †*, inferius litteris rubris maioris moduli: *'Ιησοῦ Χριστοῦ τοῦ Παντοκράτορος* (poss.?): deinde: *Μέμνησθε, πάτερές μου, τοῦ 'Ιγνατίου.*

Fasciculi quadraginta quaterniones (si excipias λζ' foliorum septem, λθ' foliorum novem) in prima et ultima singulorum pagina signati et folium unum (321). Ornatus simpliciores atramento et rubro colore picti; inscriptiones rubrae. Officinarum chartariarium signa: galerus, ni fallor, et siren (cf. Briquet 13864).

F. 321 † *Μακάριος ἱεροδιάκονος* †; f. 321ᵛ *10 santuarium decembris 10.* In tabula anteriore aversa positio libri antiqua *N° 36* (quem numerum obtegebat schedula chartacea notam *96* praebens a nobis seposita) *2° Plu*; inferius syllabus anno 1550 posterior (*Met: Men: Decembris* | *. 531.*); f. 1ᵛ ⟨manu Ioh. Tortelli⟩ *Metaphrastę me(n)sis decembr(is) a. IIII° usq(ue) ad XX.* F. 295ᵛ scriptura vacat.

De codice egerunt hagg. Bollandiani (op. cit., p. 61–62).

Integumentum ex corio castaneo impresso saec. XVI, fibulis atque catena olim munitum; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra *813.*

814 (olim 532). Saec. XI, membran., mm. 330 × 245, ff. II (add.). 221, coll. 2, linn. 29.

Metaphrastes mensis decembris (pars prior) ut in codd. 812 et 813. 4 (ff. 1–7) martyrium s. Barbarae. 5 (ff. 7ᵛ–78ᵛ) vita s. Sabae. 6 (ff. 78ᵛ–100) vita s. Nicolai. 7 (ff. 100–110ᵛ) vita s. Ambrosii Mediolanensis. 8 (ff. 111–116) vita s. Patapii. 10 (ff. 116ᵛ–142) martyrium ss. Menae, Hermogenis et Eugraphi. 11 (ff. 142–178) vita s. Danielis stylitae. 12 (ff. 178–202ᵛ) vita s. Spyridonis. 13 (ff. 202ᵛ–221ᵛ) martyrium ss. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii et Orestis.

Liber accurate descriptus, fasciculis constans *κη'* quaternionibus (si excipias quintum ternionem et ultimum foliorum septem) in prima et suprema cuiusque pagina ima notatis. *Πύλη* f. 1 flosculis multicoloribus in campo aureo distincta; inscriptiones litteraeque maximae rubrae. Foliorum secturae caeruleo colore tinctae.

F. Iᵛ positio libri antiqua: *N̊ 44 2 Plu.*

De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., p. 62.

Integumentum ex corio rubro signato saec. XVI, catena atque fibulis olim munitum; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *814*.

815 (olim 533). Saec. XI-XII, membran., mm. 335 × 255, ff. 194, coll. 2, linn. 27.

Metaphrastes mensis decembris; pars altera (cf. Ehrhard, *op. cit.*, p. 493–494).

15 (ff. 2–11ᵛ) martyrium s. Eleutherii (M. 115, 128–141; noster in prima praesertim parte haud parum ab editione discrepat). 17 (ff. 11ᵛ–30ᵛ) ⟨commentarius⟩ de Daniele et pueris (M. 115, 372–404). 19 (ff. 31–40ᵛ) martyrium s. Bonifatii (M. 115, 241–257). 20 (ff. 41–51ᵛ) martyrium s. Ignatii (M. 114, 1269–1285). 21 (ff. 51ᵛ–60) martyrium sanctae Iulianae (M. 114, 1437–1452). 22 (ff. 60–83ᵛ) martyrium s. Anastasiae ⟨et sociarum⟩ (M. 116, 573–609). 23 (ff. 83ᵛ–88ᵛ) martyrium ss. X in Creta (M. 116, 565–573). 24 (ff. 88ᵛ–115ᵛ) martyrium sanctae Eugeniae (M. 116, 609–652); eadem die (ff. 115ᵛ–125) s. **Gregorii Nazianzeni** oratio 19, ad Iulianum tributorum exaequatorem (M. 35, 1044–1064). 25 (ff. 125–136) eiusdem oratio 38, in Theophania (M. 36, 312–353). 27 (ff. 136–148ᵛ) s. **Gregorii Nysseni** in s. Stephanum (oratio 1; M. 46, 701–721). 28 (ff. 148ᵛ–164) vita s. Theodori Grapti (M. 116, 653–684). 29 (ff. 164–194ᵛ) martyrium ss. Indi et Domnae, *μαρτύριον τῶν ἁγίων δισμυρίων καὶ τοῦ ἁγίου Ἴνδου καὶ Δόμνης, Γλυκερίου καὶ Θεοφίλου, Δωροθέου καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς* ms. (M. 116, 1037–1081).

Praecedunt (f. 1ʳ⁻ᵛ) *πίναξ*, (f. 1ᵛ) inscriptio metrica de operis origine:

† *Ἔκπαλ' ἤθροισε παλαιοῦ ῥήτορος γλώττης ἀκροθίνια μαρτύρων ἀποστόλων πάντων προφητῶν δικαίων καὶ ὁσίων ἀριστεύματα κατὰ τοῦ ἀντιπάλου Κωνσταντῖνος νέος* (ann. 913–959) *ποθήσας τούτων τὰς ἀριστείας ἀπανθίσας ἄνθεσιν βιβλίοις τεῦξε παγκάλλους εὐμεγέθεις ἤνθισεν ἐπίκοιλεν* (= *ἐποίκιλεν*) *ἤδη κατέχει. Ἀλλ' ὦ ἄναξ πάντων καὶ στεφοδότα, δώρησαι τούτω τῆς στάσεως ἐκείνων* (cf. Ehrhard, p. 493 n. 5).

Librum efficiunt fasciculi viginti quattuor quaterniones hodie sine notis atque duo folia (1 et 194). Inscriptiones rubro liquore descriptae. Margines exteriores ff. 132. 133. 181. 182 excisi.

F. 1 summo nota antiqua *94*, cui indiculum (*Metaphraste mentis decembris*) praemisit Romulus Mammacinus, ni fallor, eumdem iterans in dorso.

Integumentum ex corio castaneo signato saec. XVI, fibulis atque catena olim munitum; in tabula anteriore summa inscriptio coaeva *Metaphr. mensis dece(m)br.*; in sectura inf. libri clausi littera *C*; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *815*.

816 (olim 534). Ann. 1370 (f. 251ᵛ), chartac., mm. 292 × 215 ff. 251, (— 1), coll. 2, linn. 26.

Metaphrastae decembris pars altera (prior in cod. 813) atque ianuarii pars prior (Ehrhard, *op. cit.*, p. 494). Praemittitur index (f. 2ʳ⁻ᵛ): *ὁμοῦ εἰσὶ λόγοι ιη'.*

I. Decembris 21 (ff. 3–9ᵛ) martyrium s. Iulianae (M. 114, 1437–1452). 22 (ff. 10–28) martyrium s. Anastasiae ⟨et sociarum⟩ (M. 116, 573–609). 23 (ff. 28ᵛ–32) martyrium ss. X in Creta (M. 116, 565–573). 24 (ff. 32–53ᵛ) martyrium sanctae Eugeniae (M. 116, 609–652). 25 (ff. 54–60ᵛ) s. **Basilii Magni*** in sanctam Christi generationem (M. 31, 1457–1476). 27 (ff. 61–70ᵛ) s. **Gregorii Nysseni** in s. Stephanum (oratio 1; M. 46, 701–721); (ff. 70ᵛ–82ᵛ) vita s. Theodori Grapti, *μαρτύριον τῶν ἁγίων μαρτύρων καὶ ὁμολογητῶν Θεοδόρου καὶ Θεοφάνους τῶν Γραπτῶν* ms. (M. 116, 653–684). 28 (ff. 82ᵛ–104) martyrium ss. Indi et Domnae, *καὶ τοῦ πλήθους τῶν δισμυρίων τῶν ἐν Νικομηδείᾳ μαρτυρησάντων* add. cod. (M. 116, 1037–1081). 29 (ff. 104ᵛ–108ᵛ) **Basilii Seleuciensis** de infantibus in Bethleem ab Herode sublatis (M. 85, 388–400); (ff. 109–129) vita s. Marcelli archimandritae (M. 116, 705–745). Scribae nota (f. 129): *Πρόσχες ὁ ἀναγινόσκων ὅτι εἰς τ(ὴν) λ' τοῦ αὐτ(οῦ) ἔστιν ἡ μνήμ(η) τῆς ἁγ(ίας) Ἀνυσίας καὶ εἰς τ(ὴν) λα' ἡ μνήμ(η) τῆς ὁσ(ίας) Μελάνης. ἐγράφησαν δὲ οἱ λόγοι ἀντικατάλλαγα* (!). *σὺ δὲ ἀνάγνωσον αὐτοὺς εἰς τὴν τάξιν αὐτῶν.* 31 (ff. 129ᵛ–149) vita s. Melaniae Romanae (M. 116, 753–793). 30 (ff. 149–154ᵛ) martyrium s. Anysiae Thessalonicensis (inc. *Κατὰ τοὺς καιροὺς τοῦ τυράννου Μαξιμιανοῦ* = BHG. 145, ex hoc codice).

II. Ianuarii 1 (ff. 154^{v}–160^{v}) ⟨Amphilochii⟩ in circumcisionem Domini et in s. Basilium (inc. *Σκιὰν μὲν τῶν μελλόντων*, BHG. 261; latine apud Lipomanum V, 351^{v}–353^{v}). 2 (ff. 161–185) vita s. Silvestri papae; inc. *Οἱ μὲν σεπτοὶ καὶ θεόπται ἀπόστολοι* (BHG. 1633–4). 9 (ff. 185^{v}–192) martyrium s. Polyeucti (M. 114, 417–429). 10 (ff. 192–205^{v}) vita s. Marciani presbyteri CP. (M. 114, 429-456). 11 (ff. 205^{v}–245) vita s. Theodosii coenobiarchae (M. 114, 469–553). 13 (ff. 245–251) martyrium ss. Hermyli et Stratonici (M. 114, 553–565).

Subscriptio (f. 251^{v}): *ἐτελειώθει ἡ παροῦσα βίβλος ἐν ἔτει ,ςωοθ' μη(νὶ) ἰνδ. θ' δεκεβρίω ιγ'* (= 13 dec. 1370); deinde, ut in cod. 813, possessoris ni fallor significatio — *'Ι(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ τοῦ Παντοκράτωρος* — et Ignatii librarii nomen.

Fasciculi 31 quaterniones, — si excipias *ζ'* binionem foliis septem auctum (ff. 50-53 + 54–60), *η'* quinionem (ff. 61–70), *λα'* foliorum quinque, — in prima et ultima singulorum notati. Signum chartae siren ut in cod. 813.

De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., p. 63–65.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii. Foliorum secturae colore caeruleo tinctae.

817 (olim 535). Saec. XII, membran., mm. 320 × 260, ff. 204, coll. 2, linn. 25.

Metaphrastes mensis ianuarii; pars prior (Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand*, II, p. 531–532, 538). Praecedunt (f. $1^{r\cdot v}$) *πίναξ* auro rubroque colore distinctus, (f. 2^{v}) Pauli Thebani imago.

5 (ff. 3–14^{v}) vita s. Pauli Thebani (inc. *Καὶ ζωγράφοις τῶν ἀρχετύπων*, BHG. 1468). 9 (ff. 15–22) martyrium s. Polyeucti (M. 114, 417–429). **10** (ff. 22–36^{v}) vita s. Marciani presbyteri CP. (M. 114, 429 – 456). **11** (ff. 36^{v}– 80) vita s. Theodosii coenobiarchi (M. 114, 469 – 553). **13** (ff. 80^{v}– 88^{v}) martyrium ss. Hermyli et Stratonici (M. 114, 553 - 565). **14** (ff. 89 –122^{v}) **Nili monachi** de caede monachorum montis Sinai et Raithu (M. 79, 589 - 693); (ff. 122^{v}–134^{v}) vita s. Iohannis Calybitae; inc. *Τυραννικόν τι χρῆμα τεκόντων στοργή* (latine apud Acta SS. Ian., I, p. 1031–1035). **16** (ff. 135 -154) sermo in venerationem catenarum s. Petri (inc. *Ὅσοι τῷ τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀποστόλων*: ed. E. Batareikh apud *Χρυστομικα*, part. III, 1908, p. 978–1005). **17** (ff. 154^{v}–204^{v}) vita s. Antonii, auctore Athanasio Alexandriae (M. 26, 837–976).

Liber accurate descriptus, quem efficiunt fasciculi 26 quaterniones (si excipias quartum ternionem et ultimum binionem) hodie sine notis atque bifolium praemissum. *Πύλη* f. 3, uniuscuiusque sermonis ornatus et litterae initiales maximae auro variisque coloribus pictae, inscriptiones auro et minio.

De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., p. 65.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

818 (olim 536). Saec. XI, membran., mm. 350 × 255, ff. III (add.). 323, coll. 2, linn. 31.

Metaphrastes mensis ianuarii (Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand* II, p. 573). Praemittitur (f. 1) *πίναξ ἄριστος τῆς παρούσης πυκτίδος.*

9 (ff. 2–7^{v}) martyrium s. Polyeucti (M. 114, 417– 429). 10 (ff. 8 –20^{v}) vita s. Marciani (M. 114, 429–456). 11 (ff. 20^{v}–58) vita s. Theodosii coenobiarchae (M. 114, 469 -553). 13 (ff. 58–64) martyrium ss. Hermuli et Stratonici (M. 114, 553–565). 14 (ff. 64–92) **Nili monachi** de caede monachorum Sinai et Raithu (M. 79, 589–693). 15 (ff. 92^{v}–102) vita s. Iohannis Calybitae, ut in cod. 817 ff. 122^{v}–134^{v}; (ff. 102^{v}–112) vita s. Pauli Thebani ut in cod. 817 ff. 3–14^{v}. 17 (ff. 112–152^{v}) vita s. Antonii auctore Athanasio (M. 26, 837–976). 18 (ff. 153 –178^{v}) vita s. Athanasii (M. 25, CLXXXV-CCXI). 20 (ff. 178^{v}–235) vita s. Euthymii magni (M. 114, 596–733); desiderantur vv. *τῆς σαρ]κὸς λογισμοῖς — ἵν' αὐ[τοὶ γένησθε βελτίους* (M. 648 D 2–649 D 6) uno folio post 199^{v} reciso. 22 (ff. 235–240) commemoratio s. Timothei (M. 114, 761–773); (ff. 240^{v}–258^{v}) vita et martyrium s. Anastasii Persae (M. 114, 773 – 812). 23 (ff. 258^{v}–292^{v}) martyrium s. Clementis Ancyrani (M. 114, 816 – 893). 24 (ff. 293 – 301^{v}) vita s. Eusebiae (M. 114, 981–1000). 26 (ff. 301^{v}– 304^{v}) vita s. Xenophontis et filiorum eius Iohannis et Arcadii (M. 114, 1013 ss.), quae abrumpitur in vv. *ὁμοίως ἔχουσα οὐκ ἐκ πυρὸς* (M. 1021 B 4), foliis pluribus post 304^{v} perditis. 27 (ff. 305 - 306^{v}) ⟨commentarius de translatione reliquiarum s. Ioh. Chrysostomi⟩; inc. mut. *Ἀθρόον μὲν γὰρ ἐμπίπτει καταιγὶς* (BHG. 877). 28 (ff. 306^{v} - 313^{v}) vita s. Ephraem Syri (M. 114, 1253–1268). 31 (ff. 313^{v} - 322) vita et martyrium ss. Cyri et Iohannis (M. 114, 1232–1249).

Codex accurate perscriptus, marginibus amplis praeditus. Complectebatur fasciculos saltem quadraginta duo in prima singulorum pagina ima dextrorsum signatos (cf. ff. 170. 178. 186, *κβ'-κδ'*), folium praevium (1), atque bifolium (321. 322) quo absolutus est. Perierunt notae fere omnes, folium unum post 199^{v}, fasciculos duo ni fallor post 304^{v}. Ornatus f. 2 auro variisque coloribus pictus, ibidem inscriptio aurata; ornamenta cetera et inscriptiones rubro pigmento tantum distincta.

F. 322^{v} manu posteriore nomen possessoris: *εὐτελὴς Φίλιπως* (!) *ἱερομόναχος καὶ καθιγούμενος τῶν ἁγίων ἀποστόλων*... In f. 323 additicio foliorum summa: *φύλλ(α) τριακό(σια) τριάκοντ(α) ἑπτά* † *καὶ κομποθέλκ(   ) ἑπτά* †. F. I^{v} *Ex p° pluteo Bibliotecae graecae publicae*, inferius positio libri antiqua *N̊ 38* (quem numerum obtegebat frustrum chartae cum nota *239*) *P° Plu.*

De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., p. 66–67.

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI signato, fibulis atque catena olim munitum; in dorso schedula chartacea saec. XVIII notam *818* prae se ferens.

819 (olim 537). Saec. XI, membran., mm. 340 × 250, ff. I (add.). 230 (omissis 134–139), coll. 2, linn. 31.

Metaphrastes miscellaneus mensium maii, iunii, iulii, augusti (Ehrhard, *op. cit.*, III, p. 167–168).

Maii. – **12** in s. Epiphanium, scilicet (ff. 1-24v) vita *ἀπὸ φωνῆς Ἰωάννου τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ ἑνὸς ὑπάρξοντος τῶν Ἀγαρίνων* (M. 41, 24–73; BHG. 596); miraculis singulis *ιζ'* praemittitur summarium; — (ff. 24v–43v) vita auctore Polybio (M. 73–112; BHG. 597); miraculorum summaria *ιη'-λγ'* notantur; — (ff. 43v-44) epistola Polybii ad Sabinum (M. 112–113); — (ff. 44–46) epistola Sabini ad Polybium (*Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ*, BHG. 599). **13** (ff. 46v–58v) vita s. Iohannis episcopi et hesychastae ⟨auctore Cyrillo Scythopolitano⟩ (ed. E. Schwartz, *Kyrillos von Skythopolis*, 1939, p. 201–222; cf. p. 329). **8** (ff. 58v–80) vita s. Arsenii (inc. *Ἀλλὰ τῶν σπουδαίων* = BHG. 168; cf. Anal. Bolland., 1935, p. 367 et 1937, p. 184-185). **14** (ff. 80–140) vita s. Pachomii (ed. Halkin, Sancti Pachomii vitae graecae, 1932, p. 166–271 = vita altera).

Iunii. – **12** (ff. 140–153) vita s. Onuphrii auctore Paphnutio (inc. *Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν σπουδὴν ἐποιησάμην* = B.H.G. 1379).

Iulii. – **17** (ff. 153v–156v) martyrium s. Athenogenis (ed. Papadopulos-Kerameus, *Ἀναλ. Ἱεροσ. Σταχ.* IV, 1897, p. 252–257). **21** (ff. 157–189v) vita s. Symeonis Sali, auctore Leontio Neapoleos Cypriorum episcopo (M. 93, 1669–1748, ex nostro codice).

Augusti. – **1** (ff. 189v–208) ⟨**Flavii**⟩ **Iosephi** *διήγησις* in martyrium Maccabaeorum (ed. Naber VI, p. 291–326). **5** (ff. 208–213v) s. Eusignii *ὑπομνήματα καὶ μαρτύριον* (inc. *Ἰουλιανὸς ὁ βασιλεὺς ἀρνησάμενος τὸν Χριστὸν* = BHG. 640); (ff. 213v–219v) vita sanctae Apollinariae (BHG. 148), lectionis die posterius suppleto (cf. Ehrhard, p. 168 n. 2). **2** (ff. 220–230v) **Nicetae Paphlagonis** de translatione reliquiarum s. Stephani ut in cod. 679 ff. 179v–187v.

Codex accurate descriptus, quem efficiunt fasciculi viginti novem quaterniones (si excipias 19 ternionem et 29 bifolium) in paginis prima et ultima singulorum posterius ut opinor signati. Ornatus litteraeque initiales maximae simpliciores coloribus rubro et caeruleo distinguuntur, inscriptiones rubro. Additamenta (e. g. ff. 59. 181. 191v. 192), correctiones (e. g. ff. 188v. 194v), supplementa (ff. 203–206v) aetatis diversae. F. 1 siglum *ΒΟ* et inferius, manu saec. XIV: *anagnostica*.

De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., p. 67–68.

Integumentum ex corio rubro, fibulis munitum; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *819*.

820 (olim 538). Saec. XIV, chartac., mm. 410 × 290, ff. 309 (+ 224a. 264a, — 1), coll. 2, linn. 36.

Metaphrastes mensium iunii, iulii, augusti (Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand*, III, p. 67–71: *Der erweiterte Metaphrast*). Praemittitur index *τοῦ παρόντος τριμηναίου βιβλίου* (ff. 3–4).

Iunii. – **8** (ff. 5v–13v) martyrium s. Theodori (H. Delehaye, *Les légendes grecques des saints militaires*, p. 168–182); inseritur narratio de dracone. **12** (ff. 13v–21v) vita s. Onuphrii auctore Paphnutio, fere ut in cod. 819 ff. 140–153. **17** (ff. 21v–28v) passio ss. martyrum Manuelis, Sabelis et Ismaelis (ed. Latyšev apud *Mémoires de l'Académie impériale des sciences de Pétrograd*, XII, VIIIe série, 1916, p. 28–39). **24** in nativitatem s. Iohannis Baptistae [1] (ff. 29–33) oratio **s. Theodori Studitae** (M. 99, 748–757); [2] (ff. 33–36v) oratio **Antipatri Bostrensis** (M. 85, 1764–1776); [3] (ff. 37–39) oratio **s. Ioh. Chrysostomi** *; inc. *Εὐλογητὸς ὁ Θεός. Ἰδοὺ γὰρ ἐπὶ τῶν ἔργων ἐδείχθη*, des. *ἔχομεν γάρ, φησὶν ὁ Παῦλος, ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς Ἰησοῦν κ. τ. λ.*; [4] (ff. 39v–44) eiusdem * in eumdem festum (M. 61, 757–762); [5] (ff. 44–49v) encomium **Theodori Daphnopatae** (M. 84, 33–48); [6] (ff. 49v–54v) oratio **Leonis imperatoris**; inc. *Ἀρχὴ τῷ κόσμῳ χαρᾶς τὰ πρὸς τὸν Ζαχαρίαν*, des. *καὶ ὡς σῖτος ὥριμος εἰς τὰς οὐρανίους ἀποθήκας ταμιευθείημεν, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.* **27** (ff. 54v–65) vita s. Sampsonis xenodochi (M. 115, 277–308). **29** in ss. apostolos Petrum et Paulum [1] (ff. 65–75) commentarius, *ὑπόμνημα διαλαμβάνον μερικῶς τοὺς ἀγῶνας καὶ ἆθλα καὶ ἀποδημίας καὶ τελειώσεις τῶν ἁγίων καὶ κορ. Π. καὶ Παύλου* ms. (Acta SS. Iunii V, p. 411–424); [2] (ff. 75–77v) **s. Iohannis Chrysostomi** * encomium (M. 59, 491–496; conclusio brevior in nostro); [3] (ff. 77v–79v) encomium, quod inc. *Πέτρον καὶ Παῦλον τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου*, des. *ὑπὸ πάσης λατρευομένη καὶ προσκυνουμένη τῆς κτίσεως, νῦν κ. τ. λ.*; [4] (ff. 79v–86) **s. Ioh. Chrysostomi** de laudibus s. Pauli (M. 50, 487–496); [5] (ff. 86–97) **Theodori Daphnopatae** in s. Paulum, nempe ex s. Ioh. Chrysostomi operibus ecloga 30 (M. 63, 787–802) praemissis inscriptione et prologo (*Ἅπας μὲν ἐγκωμίων νόμος — καὶ αὐτοῖς ῥήμασι τοῦτο ἐγκαλλωπίσαντες, ἔχει δὲ οὕτως. Τῆς μὲν ἐπιγραφῆς κ. τ. λ.*). **30** (ff. 97–99) **s. Ioh. Chrysostomi** * in XII apostolos (M. 59, 495–498).

Iulii. – 2 (ff. 99–109) **Theodori presbyteri** ecclesiae magnae de depositione vestis B. M. V., *λόγος διαλαμβάνων τὸν χρόνον καθ' ὃν ἡ τῆς θεομήτορος ἐσθὴς τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων ἐπεδήμησεν* (BHG. 1058; cf. An. Bolland. 1933, p. 365–369). 8 (ff. 109v–127v) martyrium s. Procopii (Acta SS. Iulii II, p. 556–576). 11 (ff. 127v–134v) **Constantini ep. Tii** in inventionem sanctae Euphemiae (Acta SS. Sept. V, p. 274–283). 15 (ff. 135–139v) martyrium ss. Cyrici et Iulittae (inc. *Ὥσπερ οὐκ ἔστι συνεχόμενον τῷ Κυρίῳ* = BHG. 318). 17 (ff. 140–146v) martyrium s. Marinae (inc. *Οὐδὲν οὕτως ἡδύνει* = BHG. 1168). 20 (ff. 147–154v) commentarius in Eliam prophetam (inc. *Ἄρτι μὲν αἱ δώδεκα τοῦ Ἰσραὴλ φυλαί* = BHG. 573). 27 (ff. 154v–166) martyrium s. Panteleemonis (M. 115, 448–477). 29 (ff. 166v–170) martyrium s. Callinici (M. 115, 477–488). 30 (ff. 170v–177) vita s. Eudocimi (inc. *Εὐδοκίμου τοῦ κατὰ Θεὸν φερωνύμως* = BHG. 607; latine apud M. 115, 487–498).

Augusti. – 1 (ff. 177–181v) **s. Iohannis Chrysostomi** in ss. Maccabaeos (oratio 1; M. 50, 617–624). 2 (ff. 181v–190) **⟨Michaelis⟩ Pselli** in translationem reliquiarum s. Stephani, *τοῦ σοφωτάτου Ψελλοῦ λό(γος) εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ τιμίου λειψάνου τοῦ — Στεφάνου ἐκδοθεὶς αὐτοσχέδιος* (inc. *Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς* = cod. 819, ff. 220–230v). 6 in Transfigurationem Domini [1] (ff. 190–195) oratio **s. Ephraem** (ed. Assemanus II [gr.-lat.], p. 41–49); [2] (ff. 195–205) sermo **Andreae Cretensis** (M. 97, 932–957); [3] (ff. 205–207v) oratio **Cyrilli Alexandrini** (? M. 77, 1009–1016); [4] (ff. 207v–210v) oratio **Basilii Seleuciensis** (M. 85, 452–461). 15 in dormitionem B. M. V. [1] (ff. 211–233v) *λόγος διαλαμβάνων — χριστιανοῖς τεθησαύρισται* ms. (BHG. 1047. 1048; cf. Ehrhard II, p. 615 n. 2; inc. *Ἐχρῆν ἀληθῶς τὴν παρθένον*, des. *εὐχαριστίᾳ δὲ μόνῃ τὸ πρᾶγμα δοτέον, αὐτῇ τε τῇ θεοτόκῳ κ. τ. λ.*); [2] **Andreae Cretensis** (ff. 234–240v) oratio 2 (M. 97, 1072–1089) atque [3] (ff. 240v–248) oratio 3 (M. 1089–1109); [4] (ff. 248–260) **s. Iohannis Damasceni** oratio 2 (M. 96, 721–753) ex exemplo turbato, unde leges [a] ff. 248–249, l. 3 (= 721–724 B 6 *τὸ φίλον*); [b] ff. 250v, l. 18–251, l. 20 (*ἤδη τοίνυν — ἁμαρτήσεται*, 725 B 8), [c] ff. 249, l. 3–250v, l. 18 (*εἰ μή που — ἐληνοβάτησεν*, 729 B 7), [d] ff. 251, l. 21 ss. 16 (ff. 260–270v) **Constantini ⟨Porphyrogeniti⟩** narratio de imagine Edessena (M. 113, 424–453). 29 in decollationem s. Iohannis Baptistae [1] (ff. 271–284v) commentarius anonymus (inc. *Ἰωάννην τὸ μέγα κλέος*, des. *αἰωνίως ἀγαλλόμενοι, ὅτι κ. τ. λ.* = BHG. 835–837; cf. Anal. Bolland. 1935, p. 367); [2] (ff. 284v–295v) **Andreae Cretensis** oratio (M. 97, 1109–1141); [3] (ff. 296–299v) **Ioh. Chrysostomi** * oratio (M. 59, 485–490). 31 in zonam Deiparae [1] (ff. 299v–304v) **Euthymii monachi** encomium (ed. Jugie apud Patr. Orient. XVI, 1922, p. 505–514); [2] (ff. 305–307v) **Germani arch. CP.** oratio (M. 98, 372 ss.); abrumpitur in vv. *ὅλα τὰ σά, θεοτόκε, παράδοξα* (M. 381 A 9).

Subscriptio litteris rubris (f. 308): *Καὶ τῆσδε γραφεὺς Μανουὴλ πέλει τάλας. | Ἔχει δ' εἰς κτῆμα τήνδε τὴν θείαν βίβλον | ἡ λαμπρὰ μονὴ τῶν θείων ἀναργύρων, | ἥτινι κλῆσις ἀρχῆθεν Κοσμιδίου* (*μᾶλλον δὲ τὰ Παυλιν* add. atramento) | *ἐκ συνδρομῆς τε καὶ θεαρέστου πόθου | θύτου Γερμανοῦ καὶ ἡγουμένου τῆσδε* (cf. Vogel-Garthausen, *Die Schreiber* ..., p. 284); f. 309v nomen Michaelis.

Pars altera codicis longe amplioris, ex quo avulsi sunt fasciculi triginta quattuor priores. Sunt hodie fasciculi triginta novem signati ⟨λε'⟩-ογ', quaterniones (si excipias ultimum foliorum quinque) atque folia duo (2. 309) in custodiam addita. Signa chartae circuli duo linea recta in crucem desinente partiti et coniuncti (Briquet 3182).

Ff. 2 et 5 manu saec. XV *Iunii Iulii et Augusti Panegirici 124*; f. 2 manu recentiore *N° 183 4. Plu*; *L. A*⟨llatii⟩ notae in ff. 135 et 181v. De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., p. 68–73.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii. In sectura superiore libri clausi littera *O*.

821 (olim 539). Saec. XI. XIV, membran., mm. 185 × 140, ff. 291, linn. 21–34.

Vitae sanctorum.

1 in s. Michaelem [1] (ff. 1–3v) ⟨s. Michaelis miraculum auctore Archippo⟩; inc. mut. *θαυμαστῶς ἐν ὑψηλοῖς* (Patr. Or. IV, p. 557, 14–562); [2] (ff. 5–53v) *διήγησις τῶν θαυμάτων τῶν ἁγίων ἀρχαγγέλων Μιχ(αήλ), Ρ(αφαήλ), Γαβριήλ*, quae inc. *Μεγάλαι καὶ πολλαὶ καὶ ποικίλαι* (BHG. 1285–1288), in aliis codd. sub nomine Pantaleonis; versione latina (M. 140, 573–592) noster satis fusior necnon discrepans evadit: (ff. 5–46) de Michaele, (ff. 46–47) de Gabriele, (ff. 47–53v) de Raphaele et conclusio; [3] (ff. 54–57v) apocalypsis et miraculum s. Michaelis *ταξιάρχ(ου)* in monte Gargano (inc. *Ἡ μνήμη τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ πᾶσι*, des. *διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν ὁδὸν σωτηρίας, ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.*; versio latina in Mon. Germ. Hist., Scriptores rerum Langob. et Ital. saec. VI-IX, 1878, p. 541–543).

2 in s. Demetrium, nempe [1] (ff. 57v–61) passio (M. 116, 1173–1184; ex hoc codice); [2] miracula, hoc ordine [a] (ff. 61–68) miraculum 1 (M. 1204–1220), [b] (ff. 68–70) mir. 6 (M. 1241–1248), [c] (ff. 70–73) mir. 15 (M. 1316–1324), [d] (ff. 73–74v) mir. 7 (M. 1248–1252), [e] (ff. 74v–78) mir. 10 (M. 1261–1269), [f] (ff. 78–82v) mir. 12 (M. 1273–1284), [g] (ff. 82v–84v) mir. 2 (M. 1220–1225).

3 in s. Barnabam [1] (ff. 84v–99) **Alexandri monachi** encomium

(Acta SS. Iunii, II, p. 436–452; ex hoc codice); [2] (ff. 99v–103) *περιοδοι καὶ μαρτύριον* (p. 431–435).

4 in s. Theodorum martyrem [1] (ff. 103–108v) passio s. Theodori stratelatae ⟨auctore Augaro⟩ (BHG. 1750, nonnullis plus minusve discrepantibus); [2] (ff. 108v–116v) **Nectarii archiepiscopi CP.*** ⟨de colybis⟩ (M. 39, 1821–1840); [3] (ff. 116v–120v) miraculorum recensio brevior (Acta SS. Nov., IV, p. 60–71, in paginis imis = miracula 1–3. 5. 6. 7. 9. 12. 10. 11 ex laudatione Chrysippi decerpta).

5 (ff. 120v–126v) martyrium s. Leontii (inc. *Βασιλεύοντος Οὐεσπασιανοῦ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς ἐπεκράτηκεν ἡ τῶν ἠδώλων θυσία*, des. *τοῖς ὑπὲρ εὐσεβείας ἀγωνιζομένοις, ὑπὲρ δὴ τούτων ἁπάντων κ. τ. λ.*; videtur ex BHG. 986 abbreviatum esse).

6 (ff. 126v–133) martyrium ss. Menae, Hermogenis et Eugraphi; inc. *Τῆς τοῦ Χριστοῦ χάριτος αὐξανομένης* (BHG. 1270; cf. Anal. Bolland., XVIII, 1899, p. 406).

7 (ff. 133–140v) passio ss. Lauri et Flori *μαρτυρησάντων ἐν Οὐλπιάνα τῇ πόλει ἐν χώρα Δαρδανία* (inc. *Ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐμπνευσθείς*, BHG. 661).

8 (ff. 140v–153v) acta ss. Petri et Pauli, *ἱστορία ἐκκλησιαστηκὴ τῶν πράξεων τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου* ms. (BHG. 1490).

9 in s. Iohannem Apostolum [1] (ff. 153v–154v) **Procli archiepiscopi CP.** laudatio (M. 65, 800–805: in s. Pascha 3); [2] acta Iohannis auctore Prochoro (ed. Zahn, 1880), hac ratione [a] (ff. 154v–168v) ⟨ante exilium⟩ (Zahn, p. 1–46, 2), [b] (ff. 168v–173) *πρᾶξις ἐν Ἐφέσω πραχθῆσα ὑπὸ Ιωάννου*, nempe invocatio, atque *τὰ περὶ τῆς ἐξωρίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ θεολόγου* (Zahn, p. 46, 3–57, 8), [c] (ff. 173–178v) *τὰ πραχθέντα ἐν Πάτμω τῇ νήσω* (Zahn, p. 57, 9–74, 4), [d] (ff. 178v–179v) *τὰ περὶ Βασιλείου καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ* (Zahn, p. 74, 5–78, 9), [e] (ff. 179v–183) *τὰ περὶ τοῦ Χρυσοῦ καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ* (Zahn, p. 78, 10–89, 16), [f] (ff. 183–191v) *περὶ Κυνώπου τοῦ μάγου τὰς νεκρομαντίας ποιοῦντος κατὰ πρόσωπον Ἰωάννου* (Zahn, p. 90–117, 6 *κύκλω τῆς πόλεως διὰρέων*), [g] (ff. 191v–195) *περὶ τοῦ λύκου τοῦ φαινομένου τοῖς κατοικοῦσιν τὴν πόλιν, ὃς ἦν ἀκάθαρτος δαίμων* (Zahn, p. 117, 7–128, 18), [h] (ff. 195–197v) *τὰ περὶ Νοητιανοῦ τοῦ μάγου* (Zahn, p. 129–135, 7); [i] (ff. 197v–202v) *περὶ Σωσιπάτρου καὶ Πρὸκληανὴς τῆς τούτου μητρός* (Zahn, p. 135, 8–150, 12), [k] (ff. 202v–204v) *περὶ τῆς ἐξηγήσεως τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου* (Zahn, p. 150, 13–160, 5), [l] (ff. 204v–206v) *τὰ περὶ τῆς ἀποκαλύψεως* (Zahn, p. 184–185: C atque p. 160, 6–165).

10 (ff. 207–214v) commentarius in s. Matthaeum (M. 115, 813–820); lacunae editionis 813 D–816 A explentur f. 208v.

11 in s. Nicolaum [1] (ff. 215–248v) vita Nicolai archimandritae ⟨Sionitae⟩ (G. Anrich, *Hagios Nicolaos* I, 1913, p. 3–55); [2] (ff. 249–256) praxis de stratelatis (recensio I; Anrich, p. 67–77); [3] (ff. 256–260v) praxis de tributo (recensio I; Anrich, p. 98–102); [4] (ff. 260v–264) miraculum de imagine in Africa (Anrich, p. 339–342); [5] (ff. 264v–276v) miracula ⟨ex Methodii encomio⟩ (Anrich, p. 169–181) atque tria alia de Demetrio, de Nicolao, de Basilio (cf. Anrich II, p. 89); [6] (ff. 276v–283) laudatio ⟨auctore Andrea Cretensi⟩ (M. 97, 1192–1205).

12 (ff. 283v–290v) martyrium s. Blasii (M. 116, 817–829).

Codex ab Italia meridionali, ut scriptura necnon ornamenta litteraeque initiales maximae plane demonstrant, deductus. Partem principalem efficiunt ff. 51–206, fasciculi nempe viginti quaterniones (si excipias ultimum binionem) signati *ι′-κθ′* in prima singulorum pagina ima; linn. 34 circiter. F. 206v manu ut opinor posteriore † *μηνὶ ἰαννουαρίω ἔτ(ους) ,ςφπε′ ἰνδ. ιε′* (= ann. 1077); sequuntur lineae sex deletae.

Supplementum, quod praebuit Theodorus quidam (f. 290v; cf. Vogel-Gardthausen, *Die Schreiber*, p. 142), initio postea mutilum, constat nunc ff. 1–50. 215–291, membrana rudi, atramento paullo tenaci exaratis; linn. 24–25.

Ff. 207–214 insiticia, rescripta saec. XIV; linn. 17.

Dies in quo legebantur opellae singulae manu agresti recentiore notati. Ff. 4 et 291 vacua. F. 5 manu saec. XVI: *nar(r)atio miraculor(um) michaelis et gabrielis.*

In folio praevio syllabus anno 1550 posterior (*Vitae diuersorum.* | *539*). De codice egerunt hagg. Bollandiani (op. cit., p. 73–75).

Integumenti tabutis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

822 (olim 540). Saec. XII, membran., mm. 320 × 235, ff. 247, coll. 2, linn. 26.

Metaphrastes mensium maii, iunii, iulii, augusti (Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand* II, p. 614–615, 627); cf. cod. 820.

Maii. – **21** (ff. 1–24) vita Constantini imperatoris; inc. *Ὁ ἐν ἁγίοις εἰκότως ἀριθμηθεὶς βασιλεὺς Κωνσταντῖνος*, des. *καὶ ὑφ᾽ ἑνὸς ἰθυνόμενόν τε καὶ κυβερνώμενον, ᾧ κ. τ. λ.*

Iunii. – **17** (ff. 24–36) martyrium ss. Manuelis, Sabelis et Ismaelis ut in cod. 820 ff. 21v–28v. **27** (ff. 36v–53v) vita s. Sampsonis xenodochii ut in cod. 820 ff. 54v–65. **29** (ff. 54–72) in ss. apostolos Petrum et Paulum ut in cod. 820 ff. 65–75.

Iulii. – **8** (ff. 72v–103v) martyrium s. Procopii (Acta SS. Iulii, II, p. 556–576). **27** (ff. 103v–124v) martyrium s. Panteleemonis (M. 115, 448–477). **29** (ff. 124v–131v) martyrium s. Callinici (M. 115, 477–488). **31** (ff. 131v–143) vita s. Eudocimi (BHG. 617; latine apud M. 115, 487–498).

Augusti. - **15** (ff. 143-180v) in dormitionem Deiparae (inc. Ἐχρῆν ἀληθῶς, ut in cod. 820 ff. 211-233v); ff. 180v-207v) de templo Deiparae τῆς Πηγῆς et miraculis (Acta SS. Nov., III, p. 878-889; ex hoc codice). **16** (ff. 208-225) **Constantini Porphyrogeniti** narratio de imagine Edessena (M. 113, 424-453). **29** (ff. 225v-247v) in decollationem s. Iohannis Baptistae (BHG. 836. 837; cf. cod. 820 ff. 271-284v).

Fasciculi λβ' quaterniones (si excipias ε' et ιδ' terniones, λβ' foliorum trium) in prima singulorum pagina ima signati. Inscriptiones, litterae initiales maximae rubro pigmento exaratae. De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., p. 75-76.

Integumentum ex corio rubro saec. XVI exeuntis; in dorso nota *822* auro impressa. Foliorum secturae liquore flavo tinctae.

823 (olim 541). Saec. XI, membran., mm. 322 × 260, ff. 212, coll. 2, linn. 30.

Metaphrastes mensium maii, iunii, iulii et augusti ut codex praecedens (Ehrhard, *op. cit.*, p. 628).

Maii. - **8** (ff. 1-25) vita s. Arsenii ut in cod. 819 ff. 58v-80.

Iunii. - **17** (ff. 25-35) martyrium ss. Manuelis, Sabelis, Ismaelis ut in cod. 822 ff. 24-36. **29** (ff. 35-49) commentarius in ss. apostolos Petrum et Paulum ut in cod. 822 ff. 54-72.

Iulii. - **8** (ff. 49-73v) martyrium s. Procopii (BHG. 1578). **27** (ff. 73v-87v) vita s. Sampsonis ut in cod. 822 ff. 36v-53v. **29** (ff. 88-96) vita s. Eudocimi ut in cod. 822 ff. 131v-143. **27** (ff. 96-109) martyrium s. Panteleemonis (M. 115, 448-477); duobus foliis post 107v deperditis desiderantur vv. τῇ γῇ, πολλοῖς οὕτω — πρὸς τὸ πεισθῆναι, φημί (M. 469 D 9-473 C 15). **29** (ff. 109v-114v) martyrium s. Callinici ut in cod. 822 ff. 124v-131v.

Augusti. - **1** in Maccabaeos [1] (ff. 114v-134v) **Iosephi** διήγησις, ut in cod. 819 ff. 189v-208; [2] (ff. 134v-140v) s. **Iohannis Chrysostomi** ⟨oratio 1⟩ (M. 50, 617-624; inc. Ὡς φαιδρὰ καὶ περιφανὴς ἡμῖν ἡ πόλις). **6** in Transfigurationem Domini [1] (ff. 140v-144) **Basilii Seleuciensis** oratio (M. 85, 452-461); [2] (ff. 144v-156) **Andreae Cretensis** oratio (M. 97, 932 ss.); des. τῶν κρειττόνων καὶ οὐρανίων, καὶ τὴν (M. 956 D 2) τῷ ποθουμένῳ συνανακραθείημεν χάριτι κ. τ. λ. (957 D 3). **15** in dormitionem Deiparae (ff. 156-185v) commentarius de vita, obitu, et veste ut in cod. 820 ff. 211-233v. **29** in decollationem s. Iohannis Baptistae [1] (ff. 186-203v) commentarius Ἰωάννην τὸ μέγα κλέος ut in cod. 820 ff. 271-284v; [2] (ff. 204-212v) ⟨**Theodori Daphnopatae**⟩ de translatione manus ex Antiochia (BHG. 849).

Margines exteriores ff. 2v-10 occupat manu iuniore descriptum Triodium dominicae τοῦ τελώνου, dominicae τοῦ ἀσώτου, sabbati τῆς ἀπόκρεω (cf. ed. Romae, 1879, p. 1-27, 3).

Liber accurate perscriptus, marginibus amplioribus praeditus. Constat fasciculis 27 quaternionibus (si excipias quartum decimum nunc foliorum sex, septum decimum ternionem) in prima singulorum pagina summa dextrorsum signatis; prima tamen nota apparet f. 65, ϛ' nempe in principio fasciculi noni. Πύλη necnon littera initialis maxima f. 1 auro variisque coloribus pictae; ceterae rubro pigmento distinctae. F. 212 suppletum saec. XIV; f. 212v alia manu specimen epistolae ad patriarcham destinatae; in calce f. 212 manu Demetrii Lucensis (?): *Vitae (con)fessor(um) et martyr(um) d.* (cf. index librorum Sixti IV, apud Müntz et Fabre, *La bibliothèque* ..., p. 240 « Vitae confessorum et martyrum bonorum auctorum. Ex membr. in rubeo »). Membranae in custodiam additae glutine adhaeret schedula positionem antiquiorem libri prae se ferens *N°. 24* (quem numerum obtegebat frustum chartae cum nota *23*) *P. Plu*; ib. ad angulum ext. littera *M*. Margines exteriores ff. 102. 103. 125, inferiores ff. 105. 118. 129. 139. 156. 164. 192 ferro excisi. De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., pp. 77-78.

Integumentum ex corio castaneo signato saec. XVI, fibulis atque catena olim munitum. In dorso syllabus saec. XVII cum nota rubra *823*.

824 (olim 791). Saec. XI, membran., mm. 377 × 258, ff. 389 (+ 1a), coll. 2, linn. 30.

Vitae sanctorum.

1 in s. Clementem, hoc est [1] (ff. 1-60v) epitome de gestis s. Petri ab editione (M. 2, 469-604) satis discrepans, fere ut cod. 808 ff. 342-409; lectionis publicae signa (καθ. in foliis 15v. 30. 44, τέλος f. 54). [2] (ff. 60v-66) miraculum, auctore Ephraem ep. Chersonis (M. 2, 633-645; § 1 fusius in nostro legitur).

2 (ff. 66v-105v) acta s. Philippi (ed. Max. Bonnet, p. 1-90).

3 (ff. 105v-128) **Epiphanii monachi** vita s. Andreae (M. 120, 216-260).

4 (ff. 128v-150v) martyrium ss. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii et Orestis (M. 116, 468-505).

5 in s. Nicolaum [1] (ff. 151-165v) vita ⟨auctore Michaele⟩ (Anrich, *Hagios Nikolaos* I, p. 113-139) omissa praxi de navibus frumentariis in portu (p. 132, 16-133, 16); [2] (ff. 165v-169) praxis de stratelatis (Anrich, p. 77-83, recensio II); [3] (ff. 169v-176v) miracula tria (Anrich, p. 185-197); [4] (ff. 176v-184) ⟨ex⟩ Methodii ⟨encomio⟩ thaumata tria (Anrich, p. 169-182).

6 (ff. 184v-213v) **Amphilochii Iconiensis*** vita s. Basilii Caesariensis (BHG. 247-259); omittuntur vv. πειράσωμεν οὖν — Εὔβουλος ἔφη (Combefis, p. 162 A 9-168 D 3).

7 (ff. 214-259) **s. Athanasii** vita s. Antonii (M. 26, 837-976).

8 (ff. 259–273) vita s. Macarii Romani *τοῦ εὑρεθέντος ἀπὸ εἴκοσι μιλίων τοῦ παραδείσου* (ed. Vassiliev, Anecdota graeco-byzantina, Mosquae 1893, p. 135–165; BHG. 1005).

9 (ff. 273–278^{v}) martyrium s. Neophyti; inc. *Νεόφυτός τις Θεοῦ δοῦλος τοῦ Κυρίου ἡμῶν*, des. *πιστεύσαντες τῇ ἐκείνου προτροπῇ, ὅτι ἐδοξάσθη κ. τ. λ.*

10 (ff. 278^{v}–308^{v}) ss. Clementis ep. Ancyrani et Agathangeli martyrium (BHG. 352). In f. 308^{v} initium Act. Philippi apostoli ut in f. 66^{v}; *προεγράφη ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ βιβλίου* notavit manus multo recentior.

11 (ff. 309–328) **s. Sophronii Hierosolymitani** vita s. Mariae Aegyptiacae (M. 87, 3697–3725).

12 in beatum Iob. ⟨s. **Iohannis Chrysostomi** ad populum Antiochenum⟩ [1] (ff. 328^{v}–349^{v}) homilia 4 (M. 49, 59–68); — [2] (ff. 349^{v}–365^{v}) hom. 5 (M. 67–82). Subsequuntur eiusdem* sermones in beatum Iob (M. 56, 563 ss.), scilicet [3] (ff. 366–372) sermo 1; [4] (ff. 372–376^{v}) sermo 2; [5] (ff. 376^{v}–386) sermo 3; [6] (ff. 386–389^{v}) sermo 4; des. abrupte in vv. *ἐκτεῖναι τὴν χεῖρα οὐκ ἰσχύων* (M. 578, l. 8 ab imo).

Codex formae grandioris in principio et in fine multum laesus non sine scripturae damno. Constabat fasciculis saltem quadraginta novem in prima cuiusque pagina ima signatis (*κδ'* f. 183).

Inscriptiones rubrae; f. 66^{v} manu posteriore invocatio Nicolai monachi; f. 54 litteris inter se coniunctis *NT^{x}* (*νοταριος?*); ferro excisi sunt margines exteriores ff. 94. 98. 124. 137. 158. 159. 173. 186. 229. 238. 240. 246, inferior f. 230.

F. 1 ⟨manu Ioh. Tortelli⟩: *Vitę aliq(u)or(um) ap(osto)lor(um) et alior(um) non(n)ullor(um) s(an)c(t)or(um)*, quae inventario librorum Sixti IV videntur respondere (Müntz et Fabre, *La bibliothèque* ..., p. 247: « Vitae Apostolorum et aliorum quorumdam Sanctorum. Ex membr. in tabulis »). De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., p. 78–80.

Integumentum ex corio rubro saec. XVII; in dorso tesserae gentiliciae Innocenti XI et Laurentii Brancati de Laurea card. bibliothecarii.

825 (olim 802). Saec. XII-XIII, membran., mm. 202 × 157, ff. 143, linn. 25.

Vitae sanctorum, quibus praemittitur (ff. 1^{v}–2^{v}) *πίναξ ἀκριβής*.

α' Ianuarii 5 (ff. 3–40) vita sanctae Syncleticae (M. 28, 1488–1557 A 17 *τὴν οὐρανῶν βασιλείαν*).

β' iunii **14** (ff. 40^{v}–48^{v}) vita s. Methodii archiepiscopi CP. (M. 100, 1244–1261); lacuna editionis 1257 D 1 expletur vv. *Δεῖ γὰρ ἐκ παντὸς πρὸς τὴν εἰρήνην αὐτὸν στασιάζειν ὡς ἔοικεν* (f. 46^{v}).

γ' iulii **19** (ff. 48^{v}–69) **s. Gregorii Nysseni** de vita sancta Macrinae, *λόγος ἐπιτάφιος εἰς τὴν ὁσίαν Μακρίναν τὴν αὐτοῦ ἀδελφήν* ms. (M. 46, 960–1000).

δ' ianuarii **19** (ff. 69^{v}–73) in Macarium Aegyptium encomium *ἐκ μέρους — συγγραφὲν παρὰ τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἰω(άννου) τοῦ Ἁγιοηλίτου* (inc. *Μικροῦ με Μακάριος διέφυγεν ὁ Αἰγύπτιος*, des. *καὶ πιαινόμενον θείαις καὶ ἀφθάρτοις πόαις, αὐτῷ κ. τ. λ.*).

ε' aprilis 4 (ff. 73^{v}–92) s. Iosephi hymnographi vita, auctore Iohanne diacono (M. 105, 940–976).

ϛ' (ff. 92–129) **Amphilochii Iconiensis** (?) de paenitentia et iudicio, *λόγος εἰς τὰ ἄκαρπα δένδρα, καὶ ὅπως εἰκόνα φέρουσι κατὰ πάντα τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ τε βίου τούτου καὶ τοῦ μέλλοντος — διήγησίς τε μυστικὴ περὶ τῆς θείας λειτουργίας, καὶ τῶν μετεχόντων ἀναξίως ἡ κατάκρισις* (inc. *Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη ... Καὶ τίς μακαρισμὸς κατ' ἀξίαν*, des. *τῇ μετανοίᾳ προσδράμετε, ἵνα καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ εὐδοκιμήσητε καὶ ἐν τῷ μέλλοντι κ. τ. λ.*; eadem in cod. Mosq. S. Synod. 198 ff. 172–219 (Vladimir, p. 232).

ζ' (ff. 129–136^{v}) vita s. Marci Atheniensis, fere ut in Acta SS. Martii III, p. 40*–43* (BHG. 1039).

η' (ff. 136^{v}–143) Malchi captivi narratio (BHG. 1015).

Fasciculi 19 quaterniones (si excipias *η'* et *ιϛ'* terniones, *ιθ'* uno folio [143] constantem) atque folia duo praevia. Inscriptiones atque litterae initiales maximae rubro colore exaratae. F. 40^{v} monitio litteris minutioribus: *ζήτ(ει) (καὶ) λόγ(ον) μ(ε)γ(άλου) Γρηγ(ορίου) ἀρχιεπισκόπ(ου) Σικελίας εἰς τ(ὸν) ἅγ(ιον) Μεθόδ(ιον)*.

F. 2^{v} ⟨manu Ioh. Tortelli⟩: *Vita beatae Sy(n)cleticae*. Inter libros Nicolai V recensetur noster (Müntz et Fabre, *La bibliothèque* ..., p. 326: « Item unum volumen eiusdem forme de pergameno, copertum duobus renis, uno albo, alio rubeo, quod intitulatur Vita beate Syncletice et beati Gregorii Nyseni aliquod »); in charta praevia syllabus anno 1550 posterior: *Vita et conuersatio S^{tae} | Syncleticae et alia.* | . *802*.

De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., p. 80–81.

Integumentum ex corio castaneo corrigiis atque catena olim munitum; in tabula anteriore tesserae gentiliciae Gregorii XIII, in dorso G. Sirleti card. bibliothecarii; ib. schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *802* (*25* corr.).

826 (olim 839). Saec. X ex., membran., mm. 215 × 165, ff. I (add.). 201, linn. 31.

S. Dorothei doctrinae et vitae sanctorum.

1 S. Dorothei doctrinae (M. 88, 1617 ss.) sub inscriptione (f. 12) *Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Δωροθέου — Βαρσανουφίου* ut in cod. 663 f. 6^{v}: (ff. 12–21^{v}) doctrina 1; (ff. 21^{v}–26^{v}) doctrina 2; (ff. 26^{v}–28^{v}) doctrina 3; (ff. 28^{v}–35^{v}) doctrina 4; (ff. 35^{v}–39) doctrina 5; (ff. 39–43^{v}) doctrina 6; (ff. 44–48) doctrina 7; (ff. 48–51) doctrina 8; (ff. 51–54^{v}) doctrina 9; (ff. 54^{v}–58^{v}) doctrina 10; (ff. 59–64) doctrina 11; (ff. 64–69) doctrina 12; (ff. 69–73) doctrina 13; (ff. 73–78) doctrina 14; (ff. 78–79^{v}) doctrina 19, plenior in nostro; (ff. 79^{v}–81^{v}) doctrina 15; (ff. 81^{v}–82) doctrina 20; (ff. 82–84)

doctrina 16; (ff. 84-85v) doctrina 17. In fine: *Ἐτελειώθησαν* (sic) *σὺν Θεῷ τοῦ ἁγίου Δωροθέου αἱ ψυχοφελῆς διδασκαλίαι. Ἐν σοὶ τὸ πλήρες Χριστέ μου τῷ μεσίτῃ, σὺ γὰρ κατάρχῃς τῆς ἡμῶν σωτηρίας.*

Praemittuntur [1] (ff. 4-6) epistola ad fratrem qui petebat sibi mitti doctrinas: pars prima *Ἐπαίνω σου τὴν προαίρεσιν — σοφώτερος ἔσται* graece legitur M. 1613-1617 A 2; secunda *Οἷς μὲν ὁ μακάριος τὴν πρόθεσιν — ἐμῆς νωθρότητος* latine tantum M. 1617; conclusio *Καὶ πρότερον δὲ — ἐξανύοντος* apud M. 1617 A 5-7; [2] (ff. 6-11) vita Dorothei et Dosithei (ed. Brun, Orientalia christiana XXVI, 2, 1932, p. 102-122); [3] (ff. 11-12) ⟨notitia de duobus Dorotheis et de duobus Barsanuphiis⟩ (M. 1612-1613, quibusdam additis).

2 (ff. 86-115) **s. Athanasii** vita s. Antonii (M. 26, 837-976).

3 (ff. 115-136) vita s. Sabae iunioris ⟨auctore Oresto⟩ (BHG. 1611).

4 (ff. 136v-171v) ⟨**Cyrilli Scythopolitani**⟩ vita s. Euthymii, omisso prologo (ed. E. Schwartz, apud *Texte und Untersuchungen* XLIX, 2, 1939, p. 6-85).

5 (ff. 172-187) vita s. Athanasii (M. 25, CCXXIII-CCXLVI).

6 (ff. 188-201v) martyrium ss. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii et Orestis (M. 116, 468 ss.); abrumpitur in vv. *Καὶ νῦν, δέσποτα, σκεπασάτω με ἡ χείρ σου* (M. 505 B 6).

Ff. 1-3v manu coaeva *Ὁ κανὼν τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας.* Inc. *Τμηθεὶς ἤτμαται* (!) *πόντος ἐρυθρὸς* (cf. Cosmae Hierosolymitani acrostichis pro magna quinta feria [M. 98, 476], cum qua noster pluries concinit: *ᾠδαὶ γ'-θ'*); manu recentiore (f. 3v) index libri.

Codicem efficiunt fasciculi viginti quattuor quaterniones atque folia sex (4-195. 196-201), quibus praemissa sunt [a] f. I ex libro moduli longe maioris decerptum atque lotum ad novam scripturam recipiendam, [b] ff. 1-3 canonem s. Mariae Aegyptiacae praebentia; in ff. Iv. 187v imagunculae rudes atramento delineatae.

F. 4 ⟨manu Ioh. Tortelli⟩: *S(an)c(t)i dorothej (omi canc.) sermones varij*; inter libros Nicolai V recensetur noster (Müntz et Fabre, *La bibliothèque ...*, p. 328: « Item [unum] volumen parvum de pergameno, copertum [corio] albo antiquo, quod intitulatur Beati Dorothei Sermones varii ». F. 6 nota latina saec. XVI ad editionem Bibl. Patrum pertinens. In membrana praevia syllabus anno 1550 posterior: *Regula siue canon B^tae | Mariae Aegyptiacae. et alia. | 839 (n. 826* add. manus posterior).

De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., p. 81.

Integumentum ex corio rubro, fibulis olim munitum. In tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula saec. XVIII cum nota rubra *826*.

827 (olim 544). Saec. XIII ex. (ff. 41. 56. 76. 77. 114. 115 saec. XVI), membran. (ff. 146-151. 154-159. 162-167. 170-175. 178-183. 186-191. 194-199. 222-227. 230-235. 237. 238 chartac.), mm. 340 × 205, ff. 245, linn. 35 circiter.

Iuris canonici collectio, seu potius congeries ex codicum plurium reliquiis confecta (cf. Vl. Beneševič, Monumenta Vaticana ad ius canonicum pertinentia, apud *Studi Bizantini* II, 1927, p. 176-186). Index praevius ff. 1-2 opellis extremis tantum (*α'*, ff. 3-4; *λα'-λγ'*, ff. 239 ss.) plane convenit.

I. - Varia quaedam, hoc est: [1] (ff. 2v-3) *συναγωγὴ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν*, nempe *praefatio Jo. Antiocheni* ut notavit ⟨L. Zacagnius⟩ *Οἱ τοῦ μεγάλου Θεοῦ* usque ad vv. *Βασίλειος ὁ μέγας περὶ πολλῶν ἐκανόνισεν* et *τάξις συνόδων* (Vl. Beneševič, Iohannis Scholastici synagoga L titulorum, apud *Abhand. d. Bayer. Akad. d. Wiss.*, Philos.-hist. Abt., N. F. Heft 14, 1937, p. 4, ll. 1-23 et 6-7; Pitra, Iuris eccl. Graec. monumenta, II, p. 375-376, 4, 377-378). [2] (ff. 3-4) epitome Constitutionum Apostolorum VIII, 46 (ed. Funk, Didascalia et constitutiones Apost., II, 1906, p. 92-95, 9 *ὑποδιάκονοι καὶ ἀναγνῶσται*). [3] (f. 4r-v) **Athanasii** papae Alexandriae de sacra communione (ed. Pitra I, p. 575; cf. cod. 720, f. 1v). [4] (f. 4v) *περὶ ἐγκληματικῶν κανόνων παρασημείωσις ἐμφαίνουσα τόντε τίτλον καὶ τοὺς χρόνους τοῦ ἁμαρτήματος*, quae videtur commentarium esse in Const. Apost. VIII, 32, 9-11 (inc. *Λουδεμπιστὴς ἑρμηνεύεται ὁ διακορητής*, des. abrupte *βλάξ· ὁ τρυφιλὸς καὶ διακεχυμένος*). [5] (ff. 5-14v) Nomocanonis XIV titulorum capitula, canonum indicibus additis (cf. Pitra II, p. 458-636).

II. - Conciliorum necnon ss. Patrum canones: [1] (ff. 15-16v) ⟨concilii Ancyrani⟩ canones 5 (inde a vv. *τῆς ἀνακλήσεως δακρύοντες*) et sequentes (Pitra I, p. 443, 7-448); [2] (ff. 16v-17) canones concilii Neocaesariensis (Pitra, p. 451-454); [3] (ff. 17v-19v) canones concilii Gangrensis praemissa epistola *Ἐπειδὴ συνελθοῦσα*, addita conclusione *Ταῦτα δὲ γράφομεν* (Pitra, p. 487-492); [4] (ff. 19v-20v) *ια'*, canones concilii Antiocheni, praemissa epistola *Ἡ χάρις καὶ ἀλήθεια*; des. abrupte in illis can. 9 *κατὰ τὸν ἀρχαῖον κρα |* (Pitra, p. 455-459, l. 7); foliis duobus post 20v deperditis, quaternione ibidem ex alio codice perperam interiecto [ff. 21-28], canonum pars ultima (24 inde a vv. *δημεύεσθαι ἢ καὶ εἰς πράγματα* et 25) legitur f. 29. In ff. 21-28 inveniuntur [5] (f. 21) ⟨**Gregorii** (**Thaumaturgi**?) de Trinitate et tribus personis⟩ inde a vv. *τίκτει γὰρ ὁ Πατὴρ* (cf. Beneševič, Monumenta, p. 178-179; Vat. gr. 424, ff. 296v-297), [6] (ff. 21-26) canones ss. Apostolorum (Pitra I, p. 13-36, 11 *τὴν προσήκουσαν τίννυντες*), [7] (ff. 26-28v) canones concilii Nicaeni I (Pitra, p. 427-435, 10 [can. 19] *περὶ τῶν διακονισσῶν. καὶ ὅλως |*); [8] (ff. 29-32) *ιβ'*, canones concilii Laodiceni (Pitra, p. 495-504);

canon 50 *ἑρμηνείᾳ* auctus est in f. 31 imo; [9] (ff. 32–34) *ιγ'*, canones concilii Constantinopolitani I, praefixa epistola *Ἀρχὴ μὲν ἡμῖν* (Pitra, p. 507–512); [10] (f. 34$^{r\cdot v}$) *ιδ'*, canones concilii Ephesini sex, praemissa epistola *Συναχθέντων* (Pitra, p. 515–517), subnexo *διαλαλίας* titulo; foliis duobus post 34^{v} deperditis canones concilii Chalcedonensis [11] (ff. 35–38^{v}) incipiunt a quarto (Pitra, p. 524–534, canon *λ'*); [12] (ff. 38^{v}–43) canones concilii Sardicensis (Pitra, p. 468–483); [13] (ff. 43–52^{v}. 76–77. 53–60^{v}) canones concilii Carthaginensis anni 419 (Mansi III, 700 ss.); noster omittit nonnulla quae ex praecedenti concilio recitata sunt (nempe Mansi 701 D 7–708 E 2; 788 D 9–793 D 7); desiderantur post f. 58^{v} canones 93–114 *ἐὰν δὲ ὁμολογήσωμεν* (793 D 9–813 E 2); abrumpitur in vv. *παρέλκειν ὀδυνομένων* (can. 127: M. 825 A 9). [14] (ff. 61–65^{v}) s. **Petri Alexandrini** canones; inc. mut. *καταπενθοῦντες προσεπιτιμηθῆναι* (Pitra I 551, 7–561, addito excerpto *εἰς τὸ Πάσχα*). [15] (ff. 65^{v}–66^{v}) s. **Gregorii Thaumaturgi** epistola (Pitra I, p. 562–565). [16] (ff. 67–71) s. **Basilii** epistola ad Amphilochium prima (Pitra, p. 576–585; = ep. 188), [17] (ff. 71–75) secunda (Pitra, p. 586–594; = ep. 199), [18] (ff. 75$^{r\cdot v}$. 78–79^{v}) tertia (Pitra, p. 595–601; = ep. 217), [19] (f. 79^{v}) ex ep. quarta (Pitra, p. 601; = ep. 236 § 4). [20] (ff. 79^{v}–81) s. **Dionysii Alexandrini** epistola ad Basilidem (Pitra, p. 541–545). [21] (ff. 81^{v}–82^{v}) s. **Basilii** ep. 240 (M. 32, 893–897). [22] (ff. 82^{v}–91) canones concilii Carthaginiensis anni 256 in recensione paullo fusiore quam Rhalli-Potli III, p. 2–19 atque M. 137, 1097–1121; in marginibus ff. 82^{v}. 83^{v}–84. 91 ⟨Zonarae⟩ interpretatio. [23] (f. 91$^{r\cdot v}$) *ἐκ τῶν κανόνων τῶν ρν' ἁγίων πατέρων περὶ ψευδοκατηγόρων* (ed. Pitra I, p. 514). [24] (ff. 91^{v}–111) canones concilii Trullani, praemissa oratione ad Iustinianum *Τῆς ἀρρήτου* (Pitra II, p. 14–72). [25] (ff. 111–116^{v}) canones concilii Nicaeni II (Pitra II, p. 103–121). [26] (ff. 117–120) **Tarasii CP.** epistola ad Adrianum papam (Pitra, p. 304–309; M. 98, 1441–1452); sequitur [27] (ff. 120–121^{v}) concilii Nicaeni II definitio, quae des. abrupte *παραδόσεις ἃς παρειλήφαμεν* (Mansi XIII, 373–380 A 5). [28] (f. 122) ⟨s. **Basilii** epistola 53⟩ inde a vv. *τοιούτοις λήμμασιν* (Pitra I, p. 609; M. 32, 397 C 2–400), [29] (ff. 122–123^{v}) ex capite 27 de Spiritu sancto (Pitra, p. 609–612), [30] (f. 123^{v}) ex capite 29 (Pitra, p. 612). [31] (ff. 123^{v}–128^{v}) s. **Gregorii Nysseni** ep. ad Letoium (Pitra, p. 619–629). [32] (ff. 128^{v}–129^{v}) s. **Cyrilli Alexandrini** ep. ad Domnum (Pitra, p. 650–652), [33] (ff. 129^{v}–130) ad episcopos Libyae et Pentapoleos (Pitra, p. 652–653). [34] (ff. 130–131^{v}) **Gennadii patriarchae CP.** epistola encyclica (Pitra II, p. 183–187). [35] (ff. 131^{v}–132^{v}) **Timothei Alexandrini** responsa canonica 15 priora (Pitra I, p. 630–634); ultimum manu post. commentario in f. 132^{v} auctum est; eadem manu (f. 133 imo) quaestio et responsum *ις'*. [36] (ff. 132^{v}–134^{v}) **Theophili Alexandrini** canones (Pitra II, p. 646–649). [37] (ff. 134^{v}–136) s. **Basilii** ep. ad Diodorum (ep. 160; Pitra II, p. 602–605; M. 32, 621–628), [38] (f. 136$^{r\cdot v}$) ad Gregorium presbyterum (ep. 55; Pitra, p. 605–606; M. 32, 401–404). [39] (ff. 136^{v}–138) s. **Athanasii** epistola ad Amunem monachum (Pitra, p. 567–570), [40] (ff. 138^{v}–139^{v}) ex festali epist. 39 (p. 570–572). [41] (f. 139^{v}) s. **Gregorii Nazianzeni** carminis I 1, 12 de veris Scripturae libris vv. 9–39 (M. 37, 472–474). [42] (ff. 139^{v}–140^{v}) canones synodi CP. I^{ae}-II^{ae} quattuor priores usque ad vv. *καὶ σκανδάλων τῆς ἐκκλησίας ἀπηλλαγμένης* (Pitra II, p. 127–130, 8), quibus ceteri ex alio codice deprompti subnectuntur (ff. 141–144^{v}; Pitra p. 130–141), additis denique [43] (f. 144^{v}) canonibus concilii anni 879–880 (Pitra, p. 142–143).

III. – **Iohannis Zonarae** in canones ss. Apostolorum et aliorum, *ἐξήγησις τῶν ἱερῶν κανόνων, τῶν τε ἁγ(ίων) ἀποστόλων καὶ τηνῶν οἰκουμενικῶν συνόδων, ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν τοπικῶν ἤτοι μερικῶν καὶ τῶν λοιπὸν ἁγίων πατέρων πονηθεῖσα τῷ μοναχῷ Ἰω(άννῃ) τῷ Ζωναρᾷ τῷ γεγονότι μεγάλῳ δρουγγαρίῳ τῆς βίγλας καὶ πρωτὸασηκρῆτις* cod. Praemissa praefatione *Ἡ δήλωσις τῶν λόγων σου* (M. 137, 27) sequuntur expositiones (ff. 145–156^{v}) in canones ss. Apostolorum (M. 137, 37–216); — (ff. 156^{v}–161^{v}) in canones concilii Nicaeni I (M. 220–309); — (ff. 161^{v}–165) in canones concilii Constant. I (M. 309–348); — (ff. 165–168^{v}) in canones concilii Ephesini (M. 348–380; — (ff. 168^{v}–177) in canones concilii Chalcedonensis (M. 381–497); — (ff. 177–196^{v}) de quinta sextaque synodis et in canones concilii Trullani (M. 497–873); — (ff. 196^{v}–200) in canones ⟨1–16⟩ concilii Nicaeni II (M. 876–972 B 12 *Εἶτα καὶ τὸν*). Eiusdem operis reliquiae in ff. 221–238.

IV. – Alia canonica ex diversis auctoribus deprompta.

1 ⟨**Theodori Balsamonis**⟩ in canones varios; inc. mut. (f. 201) *οἰκονόμον ἵνα τὰ τῆς ἐκκλησίας* (= Timothei Alexandrini canon 9: M. 138, 909 D 10), (f. 201) eiusdem *Ἀφυγγίῳ περὶ τῶν λεγομένων Καθαρῶν* (M. 912 BC), (f. 201) *Ἀγάθω⟨νι⟩ ἐπισκόπῳ* atque (f. 101$^{r\cdot v}$) Menae episcopo (M. 913); — (ff. 201^{v}–202) in ep. s. Cyrilli Alexandriae ad Domnum (M. 917–921), (f. 202^{v}) ad episcopos Libyae (M. 921–924); — (f. 202^{v}) ep. encycl. Gennadii titulus et subscriptiones metropolitarum quattuor; — (ff. 202^{v}–203) in ep. s. Basilii ad Nicopolitanos (cf. ep. 240; M. 933–936).

2 (ff. 203–204) s. **Theodori Studitae** epist. 1, 50 (M. 99, 1089–1096), cui succedit (ff. 204–205) *διάταξις συνοδικὴ περὶ δευτερογαμίας* (inc. *Τίμιον εἶναι τὸν γάμον καὶ τὴν κοίτην ἀμίαντον*; ed. A. Pavlov, apud *Viz. Vremenn.* II, 1895, p. 152–159; cf. V. Grumel, *Les Regestes des Actes du patriarcat de Constantinople*, n. 807).

3 (ff. 205–206) **Nicephori chartophylacis**, *τοῦ ἀπὸ χαρτοφύλακος* ms., epistola ad Theodosium monachum et inclusum (M. 100, 1061–1064).

4 (f. 206) *τοῦ μ(ε)γ(ά)λ(ου) Βασιλείου ὑπ(ὲρ) τῶν ἀθετούντων τὸ ἅγιον σχῆμα*, fere ut canon 6 Nicephori CP. (M. 100, 861 CD).

5 (f. 206) **s. Theodori Studitae** *περὶ τῆς τυροφάγου*, nempe de Armeniorum ieiunio (cf. M. 99, 1700; cod. Barocc. 131, f. 340v).

6 ⟨**Ioh. Zonarae**⟩ in canones s. Basilii (M. 138, 573 ss.) hoc est (ff. 206–211) in canones 1–16 (ad Amphilochium Ia), (ff. 211–216) in canones 17–50 (ad Amph. IIa), (ff. 216–219v) in canones 51–85 (ad Amph. IIIa), (f. 219v) in canonem 86 (ex ep. ad Amph. IVa) *Οἱ ἐγκρατῖται ὡς τάχα — ἐκ βίας οὐκ ἠνόμησεν* (sub nomine Balsamonis apud M. 809 A B). Manu longe posteriore (f. 219v) initium comment. Balsamonis in ep. ad Diodorum (M. 809 B–C 7 *ἐπιγραφὴν ἔχοντα Διοδώρου*). Alia manu (f. 220) ⟨**Zonarae**⟩ in can. 9 concilii Neocaesariensis (M. 137, 1221 A–B 15 *καταλιμπάνεσθαι ἀνεκδί[κητα]*).

V. – Pars alia eiusdem codicis cui pertinent ff. 145–200.

⟨**Ioh. Zonarae**⟩ (ff. 221–222v. 224. 223. 226. 225. 227–236v) in canones conc. Carthaginensis an. 419 (M. 138, 9–265 A 10 *περὶ τούτου τοῦ πράγματος γε[νομένη* = canon 71); — (f. 237) in conc. Nicaeni II canonem 22, inde a vv. *καὶ τοῦτο δὲ ἀποστολικὸν* (M. 137, 1000 C 5–1001) atque (f. 237r·v) argumentum in ep. T a r a s i i; — (ff. 237v–238) in canones synodi Iae IIae (M. 1004 ss.); abrumpitur in vv. *διό, φασίν, ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος* (M. 1024 D 14). F. 238v manu citata *διάταξις τῶν ἐν ἐξομολογήσει θελόντων* (inc. *Δεῖ τὸν ἐξομολογούμενον κρυφῆ ἁμαρτήματα*, des. *οὕτως λέγων εὐχὴν ταύτην, Ὁ Θεὸς ὁ συγχώρησας*: cf. Morinus, Comment. hist. de disciplina... paenitentiae, Appendix, p. 80 B).

VI. – Pars ultima, cui concinunt ff. 1–4. 141–144.

1 (ff. 239–241) tomus unionis anni 920 (Rhalli-Potli, Syntagma V, p. 4–10); f. 240 repetitur f. 245.

2 (f. 241r·v) *ἐκ τοῦ τόμου τοῦ ἐν τῷ σκευαφυλακίῳ ἀποκειμένου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας παρεκβληθέντος παρὰ τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτ(ου) Θεσσαλονικῆς τοῦ Χούμνου, περὶ νηστείας* (inc. *Ὅτι ἐκ τούτων κατάδηλόν ἐστι ἡ τῶν τετραδοπαρασκευῶν νηστεία*, des. *τοῦτο καὶ περὶ τοῦ ιβ' ἡμέρου* [!] *ὁριζομεν*). Auctoritates adnectuntur, nempe (f. 241v) Const. Apost. V, 17, 1–2 *τὴν ψῆφον ἣν νομίζουσιν ἐ[πιτελεῖν*, (ff. 242–244v) **Niconis**, ex sermone decimo de ieiunio ss. Deiparae, teste praevio indice; inc. mut. *οὐδὲ πάλιν τῆς ἁγίας Μαρίας λέγεται καθὼς αἱρετικῶν παῖδες φρονοῦσι* (cf. M. 127, 521 D 2), des. *καὶ ἀπὸ παντοίας ἀληθοῦς γνώσεως τὴν ἀπόφασιν ἔχωμεν τῆς ἀληθείας, ἧς ταῖς πρεσβείαις*

κ. τ. λ. In margine ff. 242v–243 excerptum ex hom. 6 s. **Ioh. Chrysostomi** in illud *Vidi Dominum* (*Πρότερον μὲν γὰρ ἐν τοῖς οὐρανοῖς — καὶ τιμωρίας προσθήκη*: M. 56, 138–139 γ').

Partes praecipuae duae. Prior complectitur ff. 15–20. 29–140, nempe fasciculos sexdecim (inter quos mutili exstant plures: lacunae post ff. 14v. 20v. 34v. 58v. 60v; folia sex suppleta saec. XVI), quibus interiecta sunt ff. 21–28 ex codice eiusdem aetatis avulsa. Opellae ff. 122–139v descriptae numeris *κθ'–με'* signatae. Pars altera ff. 145–200. 221–238 retinet, fasciculos nempe novem et bifolium; fasciculi quaterniones ita compositi ut bifolium extremum unumquodque membranaceum inveniatur, folia autem interna chartis exscribantur, bibulis quidem et atramenti acore non semel corrosis, plagulis translucidis nunc croceis, ne pessum irent, saeculo praeterito contectis. Partes reliquae hoc modo per se stetisse videntur: ff. 1–4. 141–144. 239–244; ff. 5–14; ff. 201–220; fasciculi ultimi inde a f. 201 notis *η'–ιβ'* (f. 229) olim distincti.

Supplementa recentiora in ff. 4v. 52v. 54v. 55. 58r·v 219v. 236v.

F. 245v manu saec. XV: *Liber s(anc)ti Clement(is)* | *Lucianus xama manu p(ro)p(ri)a p(er) d(enarios) iij*; f. 1 manu ⟨Ioh. Tortelli⟩: *Canones ap(osto)lor(um) et concilior(um)*; ib. nota *144*.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Leonis XIII et Ioh.-Bapt. Pitra auro impressae.

828 (olim 544). Saec. XIII-XIV, chartac., mm. 280 × 218, ff. II. 364, coll. 2, linn. 32–38.

1 Iohannis Zonarae in canones (M. 137–138), *ἐξήγησις τῶν ἱερῶν καὶ θείων κανόνων — πονηθεῖσα Ἰω(άννῃ) μοναχῷ τῷ ἀπὸ τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς ἁγίας Γλυκερίας τῷ Ζωναρᾷ — πρωτοασηκρῆτις* ms. Praemittitur praefatio *Ἡ δήλωσις τῶν λόγων σου* (M. 137, 28). [1] (ff. I–19v) in canones ss. Apostolorum; — [2] (ff. 20–29) in canones conc. Nicaeni I; — [3] (ff. 29v–34v) in canones conc. CP. I; — [4] (ff. 35–41) in canones conc. Ephesini et in epistolam ad Pamphyliae synodum; — [5] (ff. 41–54v) in canones conc. Chalcedonensis; — [6] (f. 54v) nota de quinto concilio atque (f. 55) de sexto; — [7] (ff. 55–94v. 104r·v) in canones concilii Trullani; — [8] (ff. 104v–110v. 95–99v) in canones conc. Nicaeni II; subnectitur (ff. 100–102v) epistola **Tarasii** *ἑρμηνείᾳ* brevi aucta; — [9] (ff. 102v–103v. 111–119) in canones synodi CP. Iae IIae; — [10] (ff. 119–120v) in canones synodi CP. anni 879; — [11] (ff. 120v–125v) in canones conc. Carthaginensis anni 256; — [12] (ff. 125v–132) in canones conc. Ancyrani; — [13] (ff. 132–135v) in canones conc. Neocaesariensis; — [14] (ff. 135v–139) in canones conc. Gangrensis; — [15] (ff. 139–146) in canones conc. Antiochensis; — [16] (ff. 146–154) in canones conc. Laodicensis; — [17] (ff. 154v–163v) in canones conc. Sardicensis; — [18] (ff. 163v–214) in canones conc. Carthaginensis anni

419; — [19] (ff. 214–215) in causam Agapii et Bagadii de sede Bostrensi; — [20] (ff. 215–217v) in epistolam s. **Dionysii Alexandrini** ad Basilidem; — [21] (ff. 217v–224v) in ep. s. **Petri Alexandrini**, inserta sine distinctione ulla digressione contra Muzalonem; — [22] (ff. 224v–227v) in ep. s. **Gregorii Thaumaturgi**; — in epp. s. **Athanasii** [23] (ff. 227v–230v) ad Amunem, [24] (ff. 230v–231v) festal. 39, [25] (ff. 232–233) ad Rufinianum; — in epp. s. **Basilii**, nempe [26] (ff. 233–241v) canonicam primam, [27] (ff. 241v–249v) canonicam secundam, [28] (ff. 249v–254) canonicam tertiam, [29] (f. 254) in ep. ad Amphilochium (236 § 4), nempe can. πε′ [= 86] cum interpretatione *Οἱ ἐγκρατῖται — οὐκ ἠνόμησεν* (sub nomine Balsamonis apud M. 138, 809 AB), [30] (ff. 254v–256v) in ep. ad Diodorum, [31] (ff. 256v–257v) in ep. ad Gregorium presbyterum; comment. des. in illa *καὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης* (sub nomine Balsamonis apud M. 138, 824–825 C 4), [32] (ff. 257v–258) in ep. ad chorepiscopos primam (can. ϟ′) atque [33] (ff. 258–259) secundam (can. ϟα′); [34] (ff. 259–261) in cap. 27 de Spiritu sancto (can. ϟβ′) commentarii **Zonarae** et **Balsamonis**, cui pertinent ut videtur interpretationes reliquae. De praecedentibus haec notanda sunt: canones et commentaria notis brevioribus (*ζητ.*), quibus lector ad varios canones remittitur, saepissime in ff. 1–100 aucta sunt; canones quidam hic longiores, illic paullo fusiores quam editis descripti sunt; interpretationem codicis Amerbachiani noster haud semel addit (in Chalced. c. 17 [f. 49r-v: M. 137, 448–449], in Trull. c. 98 [ff. 92v–93: M. 853], in Sardic. 10 [ff. 159v–160: M. 1461–2], in Carthag. c. 106 [f. 202: M. 138, 353], in Basilii cc. 1. 10. 19 [ff. 234v. 239v. 243: M. 573, 625, 655]. Opus ex exemplo lacunis hiante descriptum; *κείμενον* ab *ἑρμηνείᾳ* non semper aperte distinctum; interpretationes pauciores sub nomine Balsamonis in editis vulgatae sunt.

2 ⟨**Theodori Balsamonis**⟩, nulla facta distinctione cum praecedentibus, [35] (f. 261r-v) in can. ϟγ′ s. Basilii (cap. 29 de Spiritu sancto: M. 138, 849–852); — [36] (ff. 261v–270) in ep. s. **Gregorii Nysseni** ad Letoium; — [37] (ff. 270. 271. 275r-v) in canones **Timothei Alexandrini**; — [38] (f. 275v) **Theophili Alexandrini** edictum, [39] (ff. 275v. 273–274) in canones eiusdem Theophili (M. 904–913); uno folio post 275v deperdito, desiderantur vv. *τοῦ ἐπι]σκόπου καὶ κοινωνήσαντες — προσφωνοῦντος τοῦ ἐπισκόπου εἰ* (M. 904 A 9–908 A 13); — in epp. **Cyrilli Alexandrini** [40] (f. 274v) ad Domnum, des. abrupte in vv. *προΐστασθαι θυσιαστηρίου* (M. 917 B 10) uno folio post 274v avulso, [41] (f. 272) ad episcopos Libyae, inde a vv. *ἐπειδὴ τοίνυν πρὸς οἰκοδομὴν* (M. 921 C 8); — [42] (f. 272) s. **Gregorii Nazianzeni** carmen I 1, 12 inde a versu 6; — [43] (ff. 272r-v. 276) s. **Amphilochii Iconiensis** ex iambis ad Seleucum; — [44] (ff. 276–277) **Gennadii patriarchae CP.** epistola encyclica; —

[45] (f. 277) *ἐκ τῆς πρὸς Νικοπολίτας ἐπ. τοῦ μεγ. Βασιλείου*, nempe excerptum ex ep. 240 (M. 32, 896 C 13–897 B 6); — [46] (f. 277r-v) interrogationes canonicae sub inscriptione *ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις τῶν ἐρωτήσεων γεγονυιῶν παρὰ μοναχῶν ἔξω τῆς πόλεως ἀσκουμένων καὶ τῶν ἀποκρίσεων ἀπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει εὑρεθείσης τηνικαῦτα συνόδ(ου), ἧς προΐστατο ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης κῦρ Νικόλαος ἐπὶ τοῦ (βασιλέως) κυρ. Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ*, nempe **Nicolai III Grammatici** responsa ad monachos Hagioritas (rec. brevior, sine commentario; cf. V. Grumel, *Les Regestes des Actes du patriarcat de Constantinople*, n. 982; M. 138, 937–949 cum Th. Bals. interpretatione).

3 Photii patriarchae [1] (ff. 277v–280) interrogationes canonicae (M. 104, 1220–1232) in hoc ordine: 1–5. 10. 6–9; sequitur [2] (f. 280) ⟨eiusdem?⟩ decretum de celebratione mysteriorum (cf. Grumel, *op. cit.*, n. 588; cod. 640, f. 195r-v sub nomine Nicolai). [3] epistolae variae, nempe *α′* et *β′* (ff. 280–281) I, 19 pluribus additis inter *ἀπευθυνομένου γνώμονι* et *Οἱ μὲν οὖν εἰς ἐξέτασιν* (M. 102, 784 A 2), inter *πρὸς εἰδότα λέγειν* et *Περὶ δὲ τῶν κεφαλαίων* (M. 784 D 11); — *γ′* (f. 281r-v) I, 20 et 21 in unum compactae; — *δ′* (ff. 281v–282) I, 22; — *ε′* (f. 282r-v) I, 23. Subnectuntur (f. 282v) notitia de Marciano asceta, (ib.) alia de gradibus paenitentiae publicae (Rhalli-Potli, Syntagma IV, p. 405). [4] (ff. 282v–286) ⟨eiusdem?⟩ notitia conciliorum XVI tam oecumenicorum septem quam localium plurium (Antiochense, Ancyranum, Neocaesariense, Nicaenum I, Antiochense, Gangrense, Sardicense, Laodicense, Constantinopolitanum I, Ephesinum atque latrocinium, Chalcedonense addita nota de Theodosianis et Iacobitis, Constantinopolitanum an. 536, Constantinopol. II [an. 553], Constantinopol. III [an. 680], Nicaenum II); in fine definitio oecumenicorum, *διὰ τί οἰκουμενικαί* (cf. R. D. *Le cinquième concile et l'oecuménicité byzantine*, apud *Miscellanea G. Mercati* III, p. 14–15). Eadem fere in cod. 640 ff. 360–368.

4 ⟨**Theodori Bestae**⟩ leges quibus fulcitur nomocanon XIV titulorum (cf. Pitra II, p. 458 ss.), nempe (ff. 286–299) tit. I capp. 1–20, 24–36; — (ff. 299–303v) tit. II; — (ff. 303v–304v) tit. III capp. 1, 2, 14, 15, 22; — (ff. 304v–305) tit. IV capp. 4, 7, 10, 13, 14; — (ff. 305v–306v) tit. V cap. 2 cum Iustini chrysobullo (Pitra, p. 515); — (ff. 306v–307) tit. VI capp. 1, 3; — (ff. 307–308) tit. VII capp. 1 et 4; — (ff. 308–311) tit. VIII capp. 1, 2, 4, 7, 13, 14; — (ff. 311–323) tit. IX capp. 1, 2, 9, 14, 16, 17, 25, 26, 27, 29–33, 36, 37, 39; — (ff. 323–325) tit. X, *ια′* ms., capp. 1, 2, 4, 5, 8; — (ff. 325–326v) tit. XI, *ιβ′* ms., capp. 1 et 3; — (ff. 327–328v) tit. XII, *ιγ′* ms., capp. 1, 3, 9, 13; — (ff. 328v–339v) tit. XIII capp. 1–5, 9, 10, 14, 18, 19, 21, 23, 29, 30. In fine: *τέλος σὺν Θεῷ τοῦ νομοκανόνος*. Summaria canonum, titulorum capi-

tulorumque inscriptiones rubro colore exarata; ab ipso scriba inserta sunt scholia *Ἀντιοχ.* scilicet Theodori Balsamonis (ff 287v. 288. 291v. 298. 298v. 315v–316; cf. Voelli-Iustelli, Bibl. iur. can. vet., II, Lutetiae Parisiorum 1661, p. 817-818, 820–821, 830–831, 853, 854, 978–980).

5 (ff. 339v–340) ⟨de unitate in Trinitate⟩ loci quinque s. Ioh. Damasceni (cf. de fide orthodoxa I, 8: M. 94, 833), Dionysii Areopagitae (de divinis nominibus II, 7 et X, 1: M. 3, 645 B, 936 D–937 A), s. Maximi (capitum quinq. cent. I, 4: M. 90, 1180 A), s. Gregorii Nysseni *ἐκ τῆς θεογνωσίας* (M. 130, 313 D 7–15), s. Cyrilli Alexandrini (in Ioh. 10, 30).

6 Iohannis ieiunatoris sermones diversi ⟨de administratione sacramenti paenitentiae⟩, scilicet (ff. 341–342) *περὶ ἐξαγορεύσεως* (inc. *Λαμβάνειν δεῖ τὸν ἐξομολογούμενον*, des. *ἀναξίως κοινωνεῖν* fere ut in cod. 504 f. 77r·v, (ff. 342–343v) de cibo et potu (inc. *Οὗτοι οὖν ἅπαντες, οὕτως μὲν ἀπὸ τῶν τριῶν τούτων διαφορῶν*, des. *ἑαυτῶν ψυχὰς τῆς αἰωνίου κατακρίσεως ἀποσώσασθαι*; cf. Morinus, op. cit., Appendix p. 88 D 4–90 D 3).

7 (ff. 343v–345) **Nicephori patriarchae CP.** constitutiones ecclesiasticae, ab editis (M. 100, 860–864; Pitra, Spicilegium Solesmense IV, p. 389 ss.) maximam partem discrepantes.

8 epitimia varia, nempe [1] (f. 345r·v) ss. Apostolorum poenae pro lapsis (Pitra Iuris eccl. Gr. I, p. 105–107), [2] (f. 345v) s. Basilii de mollitie epit. duo, [3] (f. 345v) synodi Ancyranae (? inc. *Καθεξῆς τοῦ λέγειν ἡμᾶς ἀδύνατον τὰ τοιαῦτα ἁμαρτήματα*, des. *ἀχώριστοι τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ*), [4] (ff. 345v–347) s. Basilii canones 2. 3 in redactione breviore, cui succedunt — secundum Aristeni synopsim — ep. can. I canones 7–10. 15–18, ep. II canones 1. 3–6. 8. 10–29. 32. 33, ep. III canones 1. 2. 5–18 (M. 133, 105 D–113).

9 (f. 347r·v) ⟨**Anastasii Sinaitae**⟩ quaestiones **144** et **145** (M. 89, 797–800).

10 varia de disciplina matrimonii, nempe [1] (f. 347v) de sponsalibus (cf. Prochiron auctum I, 36); [2] (ff. 347v. 349–351v. 353) de matrimoniis prohibitis et concessis, de affinitatis gradibus (cf. Prochiron auctum VII, 58–59; VIII, 1–111); f. 353r·v quo nescio casu insertae sunt [a] *τάξις τῶν θρόνων τῶν αὐτοκεφαλαίων ἀρχιεπισκόπων* septem: *ε΄ ὁ Ῥώμης, ϛ΄ ὁ Κύπρου, ζ΄ ὁ Βουλγαρίας*, [b] *τάξις τῶν θρόνων τῶν μητροπόλεων τῆς Κπόλεως: α΄ ὁ Καισαρείας, πβ΄ ὁ Μηλίτου*, [c] *τάξις τῶν θρόνων τῶν ἀρχιεπισκοπῶν τοῦ Κπόλεως: α΄ ὁ Βιζύης, λϛ΄ ὁ Ἀγχιλίου*, [d] *τάξις τῶν θρόνων τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς ἤτοι πάσης Βουλγαρίας: α΄ ὁ Καστορίας, κγ΄ ὁ Βρεανόγης ἤτοι Βλάχων* (cf. H. Gelzer, apud *Byz. Zeitschr.*, I, 1892, p. 257); [3] (ff. 353v. 352r·v) **Sisinnii** *ἔκθεσις κανονικὴ* febr. 997 (cf. cod. 430, ff. 248–251; V. Grumel, *Les Regestes* n. 805); diei notitiae subnectitur admonitio, *Διὰ τοῦτο παρεγγυώμεθα πᾶσιν ἀπό γε τοῦ νῦν — τῆς διαστάσεως τοῦ γένους τιθέμεθα.*

11 epitome libri VIII constitutionum Apostolorum (Funk, II, p. 73–96), scilicet [1] (ff. 352v. 348r·v. 354r·v) *περὶ χαρισμάτων*; — [2] (ff. 354v–356v) *περὶ χειροτονιῶν διὰ Ἱππολύτου*; — [3] (ff. 356v–357v) *περὶ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν*; — [4] (ff. 357v–358) Petri et Pauli *διατάξεις*; — (ff. 358–359v) *περὶ εὐταξίας.*

12 s. Iohannis Chrysostomi [a] (f. 359v) de sacerdotio II, 4 (*Οὐ γὰρ ἁπλῶς — γίνεται ἡ σπουδή*: M. 48, 635; Matth. Blastares apud Rhalli-Potli VI, p. 367–368), [b] (ff. 359v–360) ex hom. 82 § 6 in Matthaeum (*Οὐ μικρὰ κόλασις — περὶ τῶν γνωρίμων λέγω*: M. 58, 744 l. 6 ab imo — 745, 14 pluribus omissis).

13 (ff. 360–361) excerpta ex quinta synodo *περὶ οὐσίας καὶ φύσεως, ὡς ταυτὸν ὑπάρχει, καὶ ὑπόστασις καὶ πρόσωπον ταυτόν* (inc. *Τὴν περὶ οὐσίας καὶ φύσεως, ὑποστάσεώς τε καὶ προσώπου ἀκρίβειαν*, des. *καὶ οἱ ἐν τῇ οἰκουμενικῇ συνόδῳ τῇ ἐν Χαλκηδόνι ἅγιοι χλ΄ πατέρες*).

14 (f. 361) **s. Maximi** de duabus Christi naturis (M. 91, 145 A-B 6 *πρεσβεύει*).

15 (ff. 361–362) **Ephraem Russiae** († 1103?) adversus Latinos, sub inscriptione (litt rubris): *Θρίαμβος τῆς λατινικῆς αἱρέσεως ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἁγίου Μαξίμου. ἐντεῦθεν γάρ, ὡς οἶμαι, καὶ ἐκ τοιαύτης ὑποθέσεως πρὸς ἔθη ἐξεκυλίσθησαν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀλλότρια.* Deinde atramento: *Τὸ δοθὲν ἔγγραφον Ἐφραὶμ τοῦ θεοφιλεστάτ(ου) μητροπολίτου Ῥωσίας εἰς θρίαμβον τοῖς Λατίνοις τελουμένων παρὰ τὸ κρατοῦν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ ἐξ εὐαγγελικῶν καὶ πατρικῶν παραδόσεων.* Opusculum eadem fere praebet quae sub nomine Photii vulgavit I. Hergenroether (Monumenta graeca ad Photium eiusque historiam pertinentia, p. 63–71). Sequitur inscriptio *Πέτρου Ἀντιοχείας περὶ τῶν ἀζύμων* et initium *Ταῦτα τῆς γραφῆς ὑπαγορευούσης*, ceteris omissis; in marg. *σφάλ(μα) καὶ διὰ τοῦτο οὐ γέγραπται.*

16 (ff. 362v–363v) *περὶ τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἱερέων, καὶ τῆς θείας λειτουργίας*, nempe commentarius in domum ecclesiae, sacerdotum vestimenta, ipsam liturgiam usque ad communionem (inc. *Κατὰ πρῶτον λόγον ἐκκλησία οἰκοδομεῖσθαι παρεδόθη*, des. *καὶ ἀλλήλων μέλη γενώμεθα*); cf. Sophronii commentarius liturgicus apud M. 87, 3981–4001; Germani CP. rerum ecclesiast. contemplatio apud M. 98, 384 ss.; cod. 790 ff. 30–41.

In fine (f. 364r·v) index libri principio et fine mutilus; inc. ab epistola Cyrilli ad Domnum [f. 274v]; des. in eiusdem excerptum ex evangelio in s. Iohannem [f. 340].

Codex blattarum morsu multum laesus non sine scripturae damno, utcuquem instauratus et recens numeris novis typice signatus (ad quos remittitur lector), chartis translucidis nunc croceis atque laciniis refectus. Fasciculos complectitur *μς'* quaterniones in ultima singulorum pagina ima notatos, hodieque integros excepto λε' sex foliorum (unum desideratur post 275^{v}, alterum post 274^{v}), latina connumeratione posterius auctos.

F. 363^{v} manu saec. XVI: *Canones c(on)cilior(um).*

Integumentum membranaceum; tesserae gentiliciae Pii IX,

829 (olim 545). Saec. XIII-XIV, chartac., mm. 315 × 245, ff. 192, linn. 30.

1 Nicephori patriarchae CP. chronographia brevis, hoc ordine [1] (f. 1$^{r\cdot v}$) episcopi Romani (M. 100, 1040–1041; de Boor, Nicephori opuscula historica, Lipsiae 1880, p. 121–123); [2] (f. 1^{v}) episcopi Hierosolymitani (M. 1036–1040; de Boor, p. 123–126); [3] (f. 1^{v}–2) episcopi Alexandrini (M. 1049–1053; de Boor, p. 126–129); [4] (f. 2$^{r\cdot v}$) episcopi Antiocheni (M. 1053–1056; de Boor, p. 129–132); [5] (ff. 2^{v}–3^{v}) annorum mundi brevis computatio (inc. *'Αβραὰμ γενόμενος ἐτῶν ρ' γεννᾷ τὸν 'Ισαάκ,* abrumpitur in vv. *Νερούας ἐβασίλευσεν ἔτος ἓν μῆ[νας δ'*: de Boor, p. 85, l. 8–93, l. 15).

2 (f. 4$^{r\cdot v}$) ⟨de translationibus episcoporum⟩; inc. mut. *Ὄπτιμος ἀπὸ Γδαμά(βης)*; fere ut in M. 119, 905 A 11–909.

3 (f. 5) ⟨de dilatione in iudiciis⟩ fragmentum (inc. mut. *ἐπαρχία καθ ἣν ἡ δίκη λέγεται* = Synopsis Basilicorum *Π* xxviii, 1; ed. Zachariae a Lingenthal, Athenis 1931, p. 475).

4 (ff. 5–8^{v}) notitia episcopatuum, hoc ordine: [a] patriarchae quinque; [b] metropolitae sedi CP. subiecti: *α' 'Επαρχία Καππαδοκίας — λγ' ὁ 'Ιεραπόλεως*; [c] eparchiae a diocesi Romana avulsae: *'Επαρχία 'Ιλλυρικοῦ α' — ἐπαρχία 'Ελλάδος, ὁ Λαρίσσης* (cf. M. 107, 340 D); [d] archiepiscopi autocephali: *'Επαρχία Εὐρώπης, ὁ Ἄπρων — ἐπαρχία Βιθυνίας, ὁ Κείου*; [e] ordo metropolitarum: *α' ἡ Καισαρεία — οα' ὁ 'Ατταλείας*; [f] ordo sedium archiepiscopalium: *α' ἡ Βιζύη — τὰ Φάρσαλα, τὰ Μάτραχα*; [g] provinciarum singularum sedes episcopales, ultima: *να' Τοῖς Εὐχαΐτοις 'Ελενουπόντου, α' ὁ Γαζάλων, β' ὁ Κοζιάγρων, γ' ὁ Σιμίκτου, δ' ὁ Βαριανῆς* (cf. H. Gelzer, *Ungedruckte ... Texte der Notitiae episcopatuum*, in *Abh. d. philos.-philol. Cl. d. kön. Ak. d. Wiss.*, XXI Bd., III Abth., Monachii, 1901, p. 550–559). Inscriptiones rubro pallidiore exaratae haud semel evanuerunt.

5 (ff. 8^{v}–9^{v}) series episcoporum, qui in Byzantio docuerunt; praesulum ordo et recensio usque ad Stephanum fere ut in Nicephori epitome (de Boor, p. 112–120 [laterculus sinister; ed. brevior]; M. 100, 1041–1049); series abrumpitur in notitiam Iohannis Xiphilini, *'Ιω(άννης) (μον)αχ(ὸς) ὁ ἀπὸ μαγίστρων ὁ κατὰ τ(οὺς) Ξ(ι)φίλλ* | (1064–1075).

6 Nomocanonis XIV titulorum fragmenta duo: [1] (ff. 10–15^{v}) tit. X cap. 6 inde a vv. *συνόδου Καρθαγένης κανὼν κβ', πα'* usque ad tit. XII cap. 3 *καὶ 'Απολιναρίου καιέσθωσαν· εἰ δὲ* (Pitra, Iuris eccl. Graec. II, p. 583, l. 2 ab imo — 604, l. 11); [2] (ff. 16–20^{v}) tit. XII cap. 14, *ἐπιστολὴ γρα]φεῖσα ἀπὸ ΚΠ. Μαρτυρίῳ* usque ad tit. XIII cap. 29 *μόνον δὲ παίζειν* (Pitra, p. 609–630, l. 7 ab imo).

7 canones Apostolorum et conciliorum. [1] (ff. 21–24^{v}) canones ss. Apostolorum inde a 21 (Pitra I, p. 17–36) scholiis pluribus aucti; [2] (ff. 25–27) canones Nicaeni (Pitra I, p. 427–435) praemissis notitiis duabus de ipso concilio, de Nicaeae origine et illustratione; [3] (ff. 27^{v}–28^{v}) canones Ancyrani 1–18 *τούτους ἀφορίζεσθαι. ἐὰν μέντοι* | (Pitra, p. 441–447, 4), praemissa notitia *Περὶ τῆς συνόδου ταύτης ἰστέον ὅτι διωγμοῦ ὄντος — τοὺς ἐπιστρέφοντας δέχεσθαι*; [4] (f. 29) canones Neocaesarienses 11 (inde a vv. *πάνυ ᾖ ὁ ἄνθρωπος ἄξιος*) — 15 (Pitra, p. 453–454); [5] (ff. 30$^{r\cdot v}$) canones Gangrenses 21, quos praecedunt [ff. 29–30] notitia (*'Η ἐν Γάγγρα τῇ μητροπόλει τῆς Παφλαγονίας συστᾶσα ἱερὰ καὶ θεία σύνοδος, καὶ αὐτῆ κανόνας ἐξέθεντο ὑπὲρ ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας. δευτερεύει δὲ τῷ χρόνῳ τῆς μετ' αὐτὴν ἐν 'Αντιοχεία συνόδου*) et epistola *'Επειδὴ συνελθοῦσα* (Pitra, p. 487–492); [6] (ff. 31–34) canones Antiocheni, praemissis notitia (*Αὕτη ἡ σύνοδος — ἐξεφώνησεν*) et epistola *'Η χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια* (Pitra, p. 455–466); [7] (ff. 34–36) canones Laodiceni, praefixa notitia *'Η ἁγία σύνοδος — ὡς ὑποτέτακται* (Pitra, p. 494–504); [8] (ff. 37–38) canones Constantinopolitani I, quos praecedunt notitia (*'Εν Κωνσταντινουπόλει αὕτη γέγονεν — δεομένων θεραπείας*) et prosphoneticus ad Theodosium (Pitra, p. 507–512), sequitur (f. 38^{v}) responsum de baptizandis et confirmandis; [9] (ff. 39–40) canones Ephesini (Pitra, p. 515–519) praemissis notitia (*Αὕτη ἡ ἐν 'Εφέσῳ τὸ πρότερον — Νεστορίου τοῦ δυσσεβοῦς*), epistola *Συναχθέντων* (Pitra, p. 515) et notitia altera (*'Εν 'Εφέσῳ αὕτη γέγονεν — τῷ 'Αλεξανδρείας θείῳ Κυρίλλῳ*); sequitur (f. 40$^{r\cdot v}$) epistola ad sacram Pamphyliae synodum de Eustathio (Pitra, p. 520) scholio aucta; [10] (ff. 41^{v}–44^{v}) canones Chalcedonenses 30 (Pitra, p. 522–534) praemissis notitiis duabus (*Αὕτη ἡ ἁγία — ὡς εἴρηται, 'Εν Χαλκηδόνι γέγονεν αὕτη — λόγῳ τῆς διαιρέσεως*); [11] (ff. 45–49) canones Sardicenses (Pitra, p. 468–483) praemissis notitiis duabus (*'Η ἐν Σαρδικῇ σύνοδος ια' ἔτει — κεκριμένα, Κωνσταντίου τοῦ βασιλέως — κανόνας ἐκκλησιαστικούς*); [12] (ff. 49–81) canones Carthaginenses an. 419 (Mansi III, 700–844); [13] (ff. 81–82) ex gestis in synodo CP. de Agapio et Bagadio (Rhalli-Potli, Syntagma III, p. 625–627);

inserta est litteris rubris (ff. 81^{v}–82) notitia de quinto concilio adversus Origenem, Evagrium, Didymum, Tria Capitula; [14] (ff. 83^{v}–104) canones Trullani praefixis notitia (*Ἐν Κωνσταντινουπόλει γέγονεν αὕτη — ὥνπερ εἰσὶν ἰδιώματα*) et prosphonetico ad Iustinianum, additis subscriptionibus (Pitra II, p. 14–75); [15] (ff. 104^{v}–109^{v}) canones Nicaeni II (Pitra II, p. 103–121) praemisso summario; subnectitur (ff. 109^{v}–112^{v}) **Tarasii** epistola ad Adrianum (Pitra, p. 304–309); [16] (ff. 112^{v}–116^{v}) canones synodi CP. I^{ae} II^{ae} (Pitra, p. 127–141); [17] (ff. 116^{v}–117) canones synodi CP. annorum 879–880 (Pitra, p. 142–143).

8 epistolae canonicae (Pitra I, p. 541 ss.). s. **Dionysii Alexandrini** [1] (ff. 117–118^{v}) ad Basilidem, [2] (ff. 118^{v}–119) ad Cononem (canon 2; Pitra, p. 546–547) sub inscriptione *καὶ τοῦτο τὸ κε(φάλαιον) τοῦ ἐν ἁγίοις Διονυσίου πρὸ τῆς πρώτ(ης) συνόδ(ου) ὄντος*; [3] (ff. 119–123) **s. Petri Alexandrini** ex sermonibus de paenitentia et in Pascha canones 15; [4] (ff. 123–124^{v}) **s. Gregorii Thaumaturgi** de idolothytis; s. **Athanasii** [5] (ff. 124^{v}–125^{v}) ad Amunem, [6] (f. 126^{r-v}) ex festali 39; s. **Basilii** [7] (ff. 126^{v}–131) canonica prima (= ep. 188), [8] (ff. 131–134^{v}) secunda (= ep. 199), [9] (ff. 134^{v}–137) tertia (= ep. 217), [10] (f. 137^{r-v}) quarta (= ep. 236 § 4), [11] (ff. 137^{v}–139) quinta (= ep. 160), [12] (f. 139^{r-v}) sexta (= ep. 55), [13] (ff. 139^{v}–140) septima (= ep. 54), [14] (f. 140^{r-v}) octava (= ep. 53), [15] (ff. 140^{v}–142) ex capp. 27 et 29 « de Spiritu sancto »; [16] (ff. 142–146^{v}) **s. Gregorii Nysseni** ad Letoium; (ff. 146^{v}–147^{v}); [17] **Timothei Alexandrini** responsa canonica 15 priora (Pitra, p. 630–634); [18] (ff. 147^{v}–149) **Theophili Alexandrini** canones; **s. Cyrilli Alexandrini** epistolae [19] (ff. 149–150) ad Domnum, scholio longiore addito, [20] (ff. 150^{v}–151) ad episcopos Libyae et Pentapoleos (Pitra, p. 652–153); [21] (ff. 151–153) **Gennadii archiepiscopi CP.** encyclica (Pitra II, p. 183–187) subscriptionibus additis; [22] (f. 153^{r-v}) epistola ad Martyrium Antiochenum episcopum (Pitra II, p. 187–188); [23] (ff. 153^{v}–154) **s. Athanasii** ad Rufinianum (Pitra I, p. 572–574).

9 (ff. 154–157^{v}) **Photii** interrogationes (M. 104, 1220–1232 A 3 *ὁ ἐν ἁγίοις Ἰγνάτιος ἐδέξατο*); subnectitur (ff. 157^{v}–159^{v}) libellus *πρὸς τοὺς λέγοντας ὡς ἡ Ῥώμη θρόνος πρῶτος* (ed. M. Gordillo apud Orientalia christiana periodica VI, 1940, p. 11–17; cf. F. D. in *Byz. Zeitschrift* 1940, p. 522–525).

10 epitome libri VIII Constitutionum Apostolorum (cf. cod. 828 ff. 352^{v} ss.), hoc est (ff. 159^{v}–161^{v}) *περὶ χαρισμάτων*, (ff. 162–164) *περὶ χειροτονιῶν διὰ Ἱππολύτου*, (ff. 164–165^{v}) *περὶ εὐταξίας*.

11 (ff. 166–173) canones concilii Carthaginiensis anni 256 (Rhalli-

Potli III, p. 2–19) sub inscriptione *ἐκ τῆς γενομένης συνόδ(ου) ἐπὶ Κυπριανοῦ — προγενεστέρα μέν ἐστι τῆς ἐν Νικαίᾳ, δευτερεύει δὲ διὰ τὴν τῆς οἰκουμενικῆς συνόδ(ου) αὐθεντίαν*. Praeit notitia (*Ἀπόφασις ἐπισκόπων τὸν ἀριθμὸν πδ' — ἔτι καὶ τοῦ μεγάλ(ου) Κυπριανοῦ ἀποστεῖλαι σοι ἐσπούδασα*); ab editione noster haud semel discrepat.

Quae sequuntur eadem fere sunt ac in cod. 430 ff. 185–226.

12 varia de matrimonii disciplina, praefixa (f. 173) tabula *διαίρεσιν τῆς συγγενείας* ostendente (cf. Prochiron auctum, ed. Athenis 1931, p. 75). [1] (ff. 173^{v}–175^{v}) *περὶ τῆς τῶν βαθμῶν συγγενείας ἐκ τοῦ τρίτου βιβλίου τῶν Ἰνστιτούτων*, nempe eclogae ad Prochiron mutatae tit. 29 (Jus Graecoromanum VI, Athenis 1931, p. 286–287) commentario auctus; inter ff. 173^{v} et 174 lacunam suspicamur. [2] (ff. 175^{v}–181) quaestio de nuptiis septimi gradus, commentario (ff. 176–181) ⟨**Demetrii Cyziceni**⟩ instructa (M. 119, 1097–1117). [3] (f. 181) sententia synodalis de discrimine inter septimum et octavum gradum. [4] (f. 181^{v}) sententia a Iohanne chartophylace exposita (M. 119, 901). [5] (ff. 181^{v}–182^{v}) ⟨**Alexii Studitae** patriarchae CP.⟩ de quodam, qui suo filio per nuptias coniunxit filiam sine patris consensu (M. 119, 744–748; V. Grumel, *Les Regestes* n. 845). [6] (ff. 182^{v}–183) epitimia adversus eos qui nuptias illicitas benedicunt. [7] ⟨**Photii**⟩ epistolae (ff. 183–184^{v}) I, 19; (ff. 184^{v}–185) I, 20; (f. 185) I, 21; (f. 185^{r-v}) I, 22; (ff. 185^{v}–186^{v}) I, 23. [8] (ff. 186^{v}–189) synodi CP. anni 920 tomus unionis et acclamationes. [9] (f. 189) excerptum ex Chalcedonensi concilio. [10] (f. 189^{v}) **Iohannis Xiphilini** de sponsalibus sententia.

13 canonica varia. [1] (ff. 189^{v}–190) ⟨**Iustiniani**⟩ novella 77. [2] (f. 190^{r-v}) ⟨**Photii**⟩ decretum de celebratione missae (cf. cod. 828 f. 280). [3] (ff. 190^{v}–191) **Nicolai patriarchae**, quod litterae patriarchales gratis concedantur. [4] (f. 191) **s. Gregorii Nazianzeni** carmen I 1, 12 inde a versu 6. [5] (f. 191^{r-v}) **s. Amphilochii Iconiensis** ex versibus ad Seleucum. [6] (f. 192) **s. Dionysii Alexandrini** *ἐκ τῶν κανονικῶν διατάξεων* (ep. ad Cononem canones 1 et 2). [7] (f. 192^{v}) **s. Basilii** ep. 93.

Codex humore multum laesus, saeculo praeterito instauratus, compagibus solutis et foliis singulis chartis moduli maioris inclusis. Fasciculorum notae originales fere omnes perierunt, quibus aliae recentius suffectae sunt (e. g. ff. 61 *θ'*, 85 *ιβ'*); folia 14 et 15 ex una tantum parte exarata. Inscriptiones scholiaque nonnulla, textui inserta aut marginibus addita, rubro colore distincta. Folia tria deesse (post 15^{v}, 20^{v}, 28^{v}) supra notavimus.

F. 135^{v} manu longe posteriore gradus paenitentiae publicae; frustum chartae f. 15 agglutinatum monocondylium praebet: † *ὁ παπᾶς Ἰάκωβος* †. F. 1 syllabus anno 1550 posterior: *Episcopi qui fuerunt Rome a | Christo et Apostolis et alia diuersa | 545.* Pagi-

nae nonnullae in principio libri charta translucida nunc crocea contectae. Notula A. Mai f. 154v.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Pitra card. bibliothecarii.

830 (olim 546). Ann. 1446 (f. 105). 1447 (f. 474v), chartac., mm. 290×205, ff. I (add.). 474, linn. 32–35. 48.

1 ⟨**Gelasii Cyziceni**⟩ historia ecclesiastica, *σύνταγμα τῶν κατὰ τὴν ἐν Νικαίᾳ ἁγίαν σύνοδον πραχθέντων* cod., *Γελασίου τοῦ Κυζικηνοῦ* addidit in margine ⟨L. Allatius⟩ (M. 85, 1192 ss.; ed. Heinemann, Lipsiae 1918 = *Die Griech. Schriftst. d. ersten drei Jahrhund.* 28). (ff. 1–11v) liber 1; — (ff. 11v–58v) liber 2; — (ff. 58v–65) liber 3, 19 et supplementum (Heinemann, p. 183–200).

2 s. Athanasii ¹ (ff. 65–76v) de sententia Dionysii (M. 25, 480–521); ² (ff. 76v–89) epistola ad episcopos Aegypti et Libyae (M. 537–593), *περὶ τῆς πανουργίας — ἀγνοοῦντας αὐτούς* cod., atque in marg. *λόγος γ' τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου.*

3 (ff. 90–92v) **Theodori Raïtheni** de incarnatione *προπαρασκευή* (ed. Diekamp, Analecta Patristica, 1938, p. 185–200).

4 Anastasii Antiocheni libelli quinque (ed. Pitra, Anastasiana, 1866, p. 60–99; cf. cod. 659, ff. 102–175v), nempe (ff. 92v–97v) de nostris rectis dogmatibus veritatis; (ff. 97v–98v) de incircumscripto; (ff. 98v–102) de incarnatione; (ff. 102–103v) de passione et impassibilitate Christi; (ff. 103v–105) de resurrectione Christi.

5 (ff. 106–474v) acta concilii Ephesini (E. Schwartz, Acta conc. oec., tomus primus, volumen primum, partes 1–6 = coll. Vaticana).

Partes quattuor in unum compactae. I (ff. 1–89) Fasciculi undecim in prima et ultima singulorum pagina notati atque folium unum, linn. 32. II (ff. 90–105) Manu ⟨Isidori card. Rutheni⟩ fasciculi duo sine notis; f. 105 subscriptio: † *μετεγράφη τὸ παρὸν βιβλίον τῶν πρακτικῶν τῆς οἰκουμενικῆς πρώτης συνόδου ἀπὸ βιβλίου παλαιοῦ μεμβράνου τοῦ μοναστηρίου τῆς Χώρας: † μαίου αη τοῦ ,ϛϡνδ' ἔτους ἰνδ. θης* (= 1446). III (ff. 106–297) Fasciculi *κδ'* propria enumeratione signati, linn. 34. IV (ff. 298–474) Fasciculi *κα'* quaterniones, si excipias ultimum foliorum septem, linn. 35; subscriptio (f. 474v): † *μετεγράφη τὸ παρὸν βιβλίον τῶν πρακτικῶν τῆς οἰκουμενικῆς τρίτης συνόδου ἀπὸ βιβλίου παλαιοτάτου βαμβικίνου τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἁγίας Σοφίας, κατὰ τὸ ,ϛϡνεον ἔτος ὀκτωβρ. ιεη ἰνδ. ιης.*

Officinarum chartariarum signa forfices (cf. Briquet 3670), trimontium (cf. Briquet 11663).

F. Iv † *πρακτικὰ τῆς αης καὶ γης συνόδου*; inferius: ***Acta primi et tertii concilii***, ut in indice librorum Sixti IV ann. 1475 (Müntz et Fabre, ***La bibliothèque***..., p. 241: « Actus Concilii primi et tercii. Ex papiro in pavonatio »); f. 456v nota ⟨L. Zacagni⟩. In principio libri additae sunt chartae duae saec. XVIII « Concilii Ephesini acta graeca sed mu-

tila collata cum editis a Labbeo, et cum Cod. Vat. Graeco 830 a pag. 106 ». De libro egit Ioh. Mercati (*Studi e Testi* 46, p. 72–73).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

831 (olim 550). Ann. 1446 (f. 262v), chartac., mm. 292×205, ff. IV (add.). 263 (+ 133a–d), linn. 35 (ff. 1–133) et 30 (ff. 134 ss.).

Acta concilii Chalcedonensis, nempe (ff. 1–17) epistolarum collectio M (ed. Schwartz, Acta conc. oec., tomus alter, vol. primum, 1933, p. 3–32); — (ff. 17–92v) actio prima; — (ff. 92v–113v) actio secunda; — (ff. 113v–124v) actio tertia, in fine cuius: *τέλος τῶν πρακτικῶν τοῦ πρώτου βιβλίου*; subnectitur (ff. 124v–133a) epistolarum collectio B (Schwartz, p. 241–244, 5); eadem tertia actio repetitur, alia manu exarata, in ff. 134–145v; — (ff. 145v–165v) actio quarta; — (ff. 166–170) actio quinta; — (ff. 170–180v) actio sexta; — (ff. 180v–183v) actio septima seu canones; — (ff. 183v–185) actio octava; — (ff. 185–187) actio nona; — (ff. 187–204v) actiones decima et undecima (de Iba Edesseno); — (ff. 204v–210v) actio duodecima; — (ff. 210v–212) actio tertiadecima; — (ff. 212v–215v) actio quartadecima; — (ff. 215v–228) actio quintadecima; — (ff. 228–229v) actio sextadecima; — (ff. 230–237) actio septimadecima; — (ff. 237–238v) actio ⟨duodevicesima⟩ de Caroso et Dorotheo; — (ff. 238v–243v) actio ⟨undevicesima⟩ de Photio et Eustathio; — (ff. 243v–247v) allocutio ad Marcianum; — (ff. 247v–249v) epistola ad Leonem; — (ff. 249v–262v) constitutiones necnon epistolae Marciani et Pulcheriae (Schwartz, p. 478–495).

Subscriptio Isidori card. Rutheni (f. 262v): † *μετεγράφη τὸ παρὸν βιβλίον τῶν πρακτικῶν τῆς δης συνόδου ἀπὸ βιβλίου παλαιοῦ μεμβράνου τῆς μονῆς τῶν Στουδίου κατὰ τὸ ,ϛϡνδ' ἔτος μαίου αη ἰνδ. θης* (cf. cod. 830, f. 474v; Ioh. Mercati, *op. cit.*, p. 73).

Partes duae enumeratione propria distinctae (*a* ff. 1–133d = *α'-ιζ'*, linn. 35; *b* ff. 134–262 = *α'-ις'*, linn. 30), a duobus librariis sese excipientibus exaratae (a ff. 1–133a. 256v–262, b ff. 134–256v) cum exemplum — nunc codex Venetus 555 — adhuc in monasterio Studii esset. Scholia in ff. 46. 47. 62. 62v (Schwartz, p. 114, 7; 115, 141, 143). Officinarum chartariarum insignia: forfices et trimontium ut in codice praecedenti, turris (Briquet 15865); ff. 133b–133d. 263 sine scriptura.

F. IVv: *πρακτικὰ τῆς δης συνόδου*, inferius: *Acta quarti c(on)cilij*, ut in indice librorum Sixti IV ann. 1475 (Müntz et Fabre, *La bibliothèque*..., p. 238: « Actus Quarti Concilii. Ex papiro in pavonazio »). In sectura media libri clausi, *ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.*

Integumentum ex corio signato saec. XVI, fibulis atque catena olim munitum; in dorso schedula chartacea saec. XVIII cum nota rubra *831*.

832 (olim 551). Saec. XVI med., chartac., mm. 330 × 225, ff. I. 150, linn. 30.

1 *Πρακτικὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίας πεμπτης συνόδου* (ed. E. Schwartz, Collectio sabbaitica contra Acephalos et Origeniastas destinata = Acta conc. oec. III, 1940), nempe (ff. 1–17v) expositiones fidei et epistolae ad Petrum Fullonem (coll. Sabb. 1–4; p. 3–25); — (ff. 18–129) concilium anni 536 contra monophysitas (coll. Sabb. 5; p. 25–189). (ff. 129–146) contra Origenem (coll. Sabb. 6; p. 189–214).

2 (ff. 146–149v) **Alexii patriarchae CP.** epistola ann. 1028 de diversis causis ecclesiasticis (M. 119, 828–837; V. Grumel, *Les Regestes*, n. 835).

Codex eadem manu qua cod. 301 exaratus. Fasciculos comprehendit viginti quaterniones (praeter 3 et 17 terniones, 9 binionem, 2 foliorum septem), qui notantur in fine verbis fasc. subsequentis initialibus directe scriptis. Officinarum chartariarum signa: arcuballista circulo inscripta (cf. Briquet 749), corona cum stella desuper (cf. Briquet 4835), homo nimbatus ante crucem genu flexus (cf. Briquet 7629). F. I *N. 10*. Ff. I et 150 vacua.

F. 1 stemma Pauli IV ornatu variisque coloribus distinctum; f. 146 nota ⟨Laur.⟩ Zac⟨cagni⟩.

Integumentum ex corio castaneo fibulis atque catena olim munitum; in tabulis stemmata Pauli IV; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *832*. Foliorum secturae auratae.

833 (olim 552). Saec. XVI, chartac., mm. 310 × 215, ff. I. 310 (+ 244a), linn. 30.

1 Concilium Constantinopolitanum an. 680 ex exemplo mutilo et turbato. (ff. 1–4) ⟨actio ultima⟩ inde a vv. *Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος* (Mansi XI, 684 B) praemissa inscriptione *Ἰουλιανός. πράξις πρώτη*; desunt vv. *ἁγιότητος Θεοδώρου καὶ Γεωργίου — Τιβέριος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπισκ.* [*τῆς Λαοδικέων* (Mansi 685 C 3–692 B 7); abrumpitur in vv. *ἥτις ἁγία σύνοδος* (700 D 2); textus integer in ff. 209 ss.; — (f. 4r·v) epistola Constantini imperatoris Georgio archiepiscopo, inde a vv. *καὶ Δόνον τὸν ἁγιώ⟨τατον πάπαν τοῦ⟩ ἀποστολικοῦ θρόνου* (Mansi, 201 E 3–204); — (ff. 4v–8) actio prima; — (f. 8) actio secunda usque ad vv. *Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου* (Mansi, 217 B 9); — (ff. 8–9v) actio tertia inde a vv. *Ἰδοὺ γινέσθω⟨σ⟩αν* (?). *καὶ λαβὼν Πέτρος* (Mansi 225 D 11–229); — (ff. 9v–48v) *τόμος δεύτερος. πράξις δευτέρα*, revera actio quarta hoc ordine: [a] initium usque ad illa *ὑμῶν γαληνότητος* (236 A 13), [b] *προηγησαμένων ἀποστολικῶν — τὴν τῆς διαιρέσεως προτρέπεται* (237 B 1–240 B 1), [c] *καὶ εἰ μὴ — καθὼς ὡρίσθη ἀπὸ τῶν* (M. 236 A 13–237 B 1), [d] *διὰ τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας κ. τ. λ.* (M. 241 B 5–316); — (ff. 48v–51) *τόμος γ'. πρᾶξις ε'*, nempe actio quinta; — (ff. 51–53v) actio sexta; — (ff. 53v–56) actio septima, *τόμος γ'*; — (ff. 56–76v) actio octava; — (ff. 76v–80v) actio nona; — (ff. 80v–110v) actio decima, *τόμος δ'*; — (ff. 110v–138) *τόμος ε'*, actio undecima; — (ff. 138–153) *τόμος ς'*, actio duodecima; — (ff. 153–167v) actio tertiadecima; — (ff. 167v–176) *τόμος ζ'*, actio quartadecima; — (ff. 176–180v) actio quintadecima; — (ff. 180v–185) actio sextadecima; — (ff. 185–231v) *τόμος η'*, actio septimadecima (Mansi, 624–736: actio XVIII); ff. 228v–229v inter illa *καὶ Ἰάκωβον* et *καὶ Θεόδωρον* (Mansi 732 D 13) inserta est narratio initio et fine mutila de origine monothelismi (*καὶ διὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ καταπιστευθείσης — τούτων οὕτως προεληλυθότων Σωφρόνιος*). Scriptura f. 119r·v cancellata quia iterata.

2 opuscula tria ad sextum synodum spectantia (ed. Combefis, Historia haeresis Monothelitarum, Parisiis 1648, 200 ss.), hoc est [1] (ff. 231v–234v) **Agathonis** diaconi peroratio; [2] (ff. 234v–240v) **Iohannis arch. Constantinopolitani** apologia (Grumel *op. cit.*, n. 322); [3] (ff. 240v–241v) **Andreae Cretensis** iambi ad Agathonem diaconum (Combefis, 236–240; M. 97, 1437–1444).

3 **s. Gregorii Nazianzeni** carmina quinque sub inscriptione *Πίναξ πέφυκεν ἐπῶν τοῦ θεολόγου. Προοίμιον ἐν σχήματι — πεπείραται* (M. 37, 970). [1] (ff. 242–260) II 1, 1 de rebus suis (M. 37, 969–1017); — [2] (ff. 260–280v) I 2, 1 in laudem virginitatis, *περὶ παρθενίας ἔπαινος καὶ ἐγκώμια τῶν φυλασσόντων ταύτην ἐν καταστήματι ψυχῆς. λόγος β'* ms. (M. 521–578); — [3] (ff. 280v–301) I 2, 2 praecepta ad virgines (M. 578–632); — [4] (f. 301r·v) I 2, 5 ad monachos in monasterio degentes (M. 642–643); — [5] (ff. 301v–310) II 1, 45 de animae suae calamitatibus (M. 1353–1378), omissis versibus 110–176. Gregorii versus paginae cuiusque laterculum sinistrum occupant, interpretatio brevissima laterculum oppositum.

Partes duae a librariis coaevis duobus exaratae et in unum compactae. Prior (ff. I–241) complectitur fasciculos 31 quaterniones (si excipias 2 ternionem et 31 binionem) in prima singulorum pagina ima numeris, in ultima primis fasciculi sequentis verbis directe scriptis notatos; signum chartae ancora circulo inclusa cui eminet stella. Pars altera (ff. 242–310) constat fasciculis novem quaternionibus (praeter ultimum ternionem) enumeratione propria distinctis; signa chartae: ancora circulo inscripta ut in priore parte, angelus circulo inclusus cum stella desuper (cf. Briquet 640).

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI fibulis atque catena olim munitum; dorsum novum. Tabulae anteriori aversae agglutinavimus syllabum anno 1550 posteriorem nuper repertum: *Acta sextae synodi Constan|tinop: et alia.* | *552*. Foliorum sexturae flavo liquore tinctae.

834 (olim 553). Saec. XVI, chartac., mm. 310 × 220, ff. 482, linn. 29.

1 Concilium Constantinopolitanum anni 680 et opuscula ad illud pertinentia, fere ut in cod. 833 ff. 1–241^{v}. [1] acta concilii ex exemplo mutilo et turbato: (f. 2^{v}) epistola Constantini Georgio ut in cod. 833, f. 4$^{r\cdot v}$; — (ff. 3–6) actio prima; — (ff. 6–7^{v}) actio secunda usque ad illa *Γεωργίου πρεσβυτέρου* (Mansi 220 B 8); — actio tertia, revera [a] (f. 10$^{r\cdot v}$) vv. *γινέσθω ἀνάγνωσις — αἰτηθὲν καθ' ἑτέραν γενήσεται* (Mansi, 225 D 11–229 A 5), [b] (ff. 11–12) initium usque ad *βασιλικὸς σεκρετάριος εἶπε* (221–224 E 11); — actio quarta, nempe [a] (ff. 12–13) vv. *μέμνηται ἡ θεόσοφος — ὑμῶν γαληνότητος* (M. 232 D 3–236 A 13), [b] (ff. 13–14) *προηγησαμένων ἀποστολικῶν προέδρων — τὴν τῆς διαιρέσεως προτρέπεσθαι* (237 B 1–240 B 1), [c] (ff. 14–15) *καὶ εἰ μὴ — καθὼς ὡρίσθη ἀπὸ τῶν* (236 A 13–237 B 1), [d] (ff. 17–49) *διὰ τῆς ἀληθοῦς κ. τ. λ.* (241 B 5); cf. cod. 833 ff. 9^{v}–48^{v}; — (ff. 49–51) actio quinta; — (ff. 51–54) actio sexta; — (ff. 54–56) actio septima, *τόμος πρῶτος*; — (ff. 56–75^{v}) actio octava, *τόμος δεύτερος*; — (ff. 75^{v}–79^{v}) actio nona, *τόμος τρίτος*; — (ff. 80–109^{v}) actio decima, *τόμος τέταρτος*; — (ff. 109^{v}–139^{v}) *τόμος πέμπτος, πρᾶξις ἑνδεκάτη*; — (ff. 139^{v}–154^{v}) *τόμος ἕκτος*, actio duodecima; — (ff. 154^{v}–168^{v}) actio tertiadecima; — (ff. 169–178) *τόμος ἕβδομος*, actio quartadecima; — (ff. 178–182^{v}) actio quintadecima; — (ff. 182^{v}–187^{v}) actio sextadecima; — (ff. 187^{v}–238^{v}) *τόμος ὄγδοος*, actio septimadecima (Mansi, 624–736). [2] (ff. 238^{v}–241^{v}) **Agathonis diaconi** peroratio; [3] (ff. 241^{v}–248) **Iohannis patriarchae** apologia; [4] (ff. 248^{v}–249^{v}) **Andreae Cretensis** iambi ad Agathonem. In principio (f. 1) notitia de annorum spatio inter sex quaeque priora concilia effluxo.

2 (ff. 250–252^{v}) quomodo intelligendum sit Dei nomen esse incommunicabile (excerptum ex actis Nicaeni II apud Mansi XIII, 479–486); idem opusculum ff. 473–475^{v}.

3 acta concilii Nicaeni II (Mansi XII, 986–XIII): (f. 259$^{r\cdot v}$) **Tarasii** apologeticus atque (ff. 259^{v}–260^{v}) conscriptio brevis indicans quae facta sunt ante synodum; — (ff. 260^{v}–278^{v}) actio prima; — (ff. 278^{v}–296) actio secunda; omittuntur ea quae editio inter vv. *ἐκκλησίαν τὴν ἀκατάληπτον ἐναγκαλίσησθε* (1071 B 12) et *Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος* (1075 D 5) praebet; — (ff. 296–310) actio tertia; — (ff. 310^{v}–362^{v}) actio quarta (Mansi XIII); — (ff. 362^{v}–378^{v}) actio quinta; — (ff. 378^{v}–431^{v}) actio sexta; — (ff. 434^{v}–453) actio septima, quam praecedunt (ff. 431^{v}–433^{v}) definitio (Mansi XIII, 373–380 B 13; iteratur ff. 438^{v}–440^{v}) atque (ff. 433^{v}–434^{v}) acclamationes (397 C 7–400 D 5; repet. f. 447$^{r\cdot v}$); — actio octava, nempe (ff. 453^{v}–462^{v}) prooemium et canones (Mansi 413–439), (ff. 463–473) Tarasii epistolae

ad Adrianum et ad Iohannem hegumenum (458–479), (ff. 473–475^{v}) quomodo intellegendum sit Dei nomen esse incommunicabile (Mansi 479–486; supra ff. 250–252^{v}).

Partes duae a duobus librariis eiusdem aetatis exaratae. Prior (ff. 1–258) fasciculos 32 complectitur quaterniones, si excipias penultimum quinionem, in prima singulorum pagina ima notatos (cf. ff. 201. 209. 217). Pars altera (ff. 259–482) fasciculis quaternionibus 28 constat, quorum notae omnes perierunt. Chartae signa: ancora circulo inclusa cum stella desuper (cf. Briquet 494), galerus praelaticius (cf. Briquet 3412). Scriptura vacant ff. 7^{v} fere totum, 8–9^{v}, 15 plus dimidium usque ad 16^{v}, 134^{v} fere totum usque ad 136^{r}, 253–258^{v}, 476–482.

Integumentum ex corio castaneo signato saec. XVI fibulis atque catena olim munitum; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *834*. Foliorum secturae colore caeruleo tinctae.

835 (olim 554). Saec. XVI, chartac., mm. 315 × 215, pp. 255, linn. 36.

Acta concilii Nicaeni II ex cod. 836 descripta. (pp. 1–3) **Tarasii** apologeticus; (pp. 3–4) conscriptio brevis indicans quae facta sunt ante synodum; — (pp. 5–30) actio prima; — (pp. 30–48) actio secunda; — (pp. 48–65) actio tertia; — (pp. 65–126) actio quarta; — (pp. 127–144) actio quinta; — (pp. 145–214) actio sexta; — (pp. 215–225) actio septima; — (pp. 225–245) actio octava. Sequuntur [1] (pp. 245–247) **Tarasii** epistola *Οἱ τοῖς θείοις σοφῶς*; [2] (p. 247) notitia *Ἡ τῶν εἰκόνων γραφή*; [3] (pp. 247–253) **Nicephori** apologeticus minor pro imaginibus, subnexa [4] (pp. 253–254) demonstratione altera; [5] (pp. 254–255) **Methodii patriarchae** epistola ad Hierosolymorum patriarcham.

Codicem Iohannes Honorius a Mallia, qua solebat elegantia, descripsit, paginas enumeravit, fasciculorum notas praetermisit. Signum chartae ancora circulo inclusa cum stella desuper (cf. Briquet 485). P. 1 *πύλη* affabre picta; inferius Pauli III stemma a duobus geniis sustentatum et inscriptio auro exarata: ***Liberalitate Pauli III. Pont. Max.*** Chartae in custodiam additae agglutinatus est syllabus anno 1550 posterior: ***Acta Concilii Septimi.*** | *554*. Liber commodatus fuit Leoni Allatio die 29 oct. 1641 (Arch. Bibl., t. 26, f. 471).

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii. Foliorum secturae auratae.

836 (olim 906). Saec. XIII, membran., mm. 245 × 185, ff. 138, linn. 31.

Acta concilii Nicaeni II. (f. 1$^{r\cdot v}$) **Tarasii** apologeticus (Mansi XII, 986–990); (ff. 1^{v}–2^{v}) conscriptio brevis indicans quae facta sunt ante synodum (990–991). *Ὑπομνήματα τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου τὸ δεύτερον*, scilicet

(ff. 2^{v}–16^{v}) actio prima; — (ff. 16^{v}–26) actio secunda, omissa nota de Anastasio bibliothecario (1071–1076); subscriptiones [ff. 24^{v}–26] longe breviores quam editae apud Mansi 1087 B 8–1111; — (ff. 26–34^{v}) actio tertia; — (ff. 34^{v}–66^{v}) actio quarta, patrum testimoniis [ff. 36–41] ab editione (XIII, 8 C–24 C) satis discrepantibus, subscriptionibus fere omnibus omissis; — (ff. 66^{v}–75^{v}) actio quinta, pluribus omissis; — (ff. 75^{v}–114) actio sexta; — (ff. 114^{v}–120) actio septima; episcoporum nominibus (Mansi 365 A–373 B) suffecta est nota: *καὶ τοῦ δεῖνος καὶ δεῖνος καθὼς αἱ ἄλλαι πράξεις ἔχουσι*; series subscriptionum alia (380 C–397 C 5) omittitur; post acclamationes (400 D 5) monitio: *Ἴσθι δὲ καὶ τὰς ὑπογραφὰς τῶν ἐκτεθεμένων τὸν τοιοῦτον ὅρον ἔχειν οὕτως· Πέτρος — καθολικῆς ἐκκλησίας* (380 C 1–13) *ὁρίσαντες ὑπεγράψαμεν. Αὗται δὲ αἱ ὑπογραφαὶ οὐκ ἀναγινώσκονται ἐπὶ ἄμβωνος*; — (ff. 120–130) actio octava (Mansi 413–479) omisso Epiphanii diaconi sermone. Sequuntur [1] (ff. 130–131^{v}) **Tarasii** epistola *Οἱ τοῖς θείοις σοφῶς* (Pitra, Iuris eccl. Graec. II, p. 309–313; Grumel, *Les Regestes*, n. 365); [2] (f. 131^{v}) notitia brevis de imaginum descriptione (inc. *Ἡ τῶν εἰκόνων γραφὴ πραγμάτων ἐστὶν ἀναγραφή*); [3] (ff. 131^{v}–134^{v}) **Nicephori patriarchae CP.** apologeticus minor pro sacris imaginibus (M. 100, 833–849), subnexa [4] (f. 134^{v}) demonstratione altera de sanctis imaginibus (ib.); [5] (ff. 134^{v}–135) **Methodii patriarchae CP.** epistola ad Hierosolymorum patriarcham (Pitra II, p. 355–357; Grumel, n. 435).

Ff. 136–138 ex codice membranaceo saec. X (linn. 27) avulsa continent [1] (ff. 136–137^{v}) **s. Athanasii** ex epistola λθ′ festali (Pitra I, p. 570–572); [2] (ff. 137^{v}–138) **s. Gregorii Nazianzeni** *ἐκ τὰ ἔπη* (!), nempe carmen I 1, 12 de veris Scripturae libris vv. 6 ss. (M. 37, 472–474).

Fasciculi ιζ′ quaterniones, praeter ultimum (ff. 129–135) foliorum septem, membrana rudi et atramento pallido exarati, in prima singulorum pagina signati. F. 135^{v} litteris inter se colligatis nota, ut videtur, possessoris: † *Ὁ μέγας πρωτοπαπᾶς καὶ μέγα σκευοφύλαξ τῆς ἁγιωτ(ά)τ(ης) μ(ητ)ροπόλεως Νικαίας Στέφανος ὁ Πιντῖλης τὰ θεσπίσματα τῶν ἁγίων π(ατε)ρῶν* (!) *τῶν ἑπτὰ συνόδων πιστεύω καὶ ὁμολογῶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ μέχρι τῆς ὅλης μου βίου* (sic) † *ὁ μέγας πρωτοπαπᾶς καὶ μέγας σκευοφύλαξ τῆς ἁγιωτ(ά)τ(ης) μ(ητ)ροπόλεως Νικαίας.*

Supplementa marginibus inseruit manus antiquior (e. g. ff. 17. 19^{v}), alia addidit manus posterior (e. g. ff. 6^{v}. 8^{v}); eadem, ut conicio, omissiones nonnullas spiculis signavit.

Librum mutuatus est anno 1536 Iacobus Bonfadius (cf. M. Bertolà, *I due primi registri di prestito*, 1942, p. 38).

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis agglutinatum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

837 (olim 557). Saec. XV, chartac., mm. 222 × 145, ff. I (add.). 221 (: 93^{a}–93^{c}. 176^{a}–176^{c}. 178$^{a \cdot b}$. 214^{a-c} vacua), linn. 23 (35 circiter in ff. 179 ss.).

1 Concilium Florentinum anni 1438–9 (Mansi XXXI): (ff. 1–6^{v}) *ὀκτωβρ. η′ ἡμέρᾳ δ′ ἰνδ. β′* [8 oct.] *πρᾶξις α′*, inc. abrupte *⟨Ἐ⟩πειδὴ συνήλθομεν τῇ χάριτι* (508 E 3–520, sessio tertia); — (ff. 6^{v}–10^{v}) 13 oct., sessio secunda; des. *καλῶς δὲ λίαν καὶ τὴν ἡμετέραν παρ᾽ ἐμοῦ δὲ τοῦ ὑπομνηματογράφου ἐγράφοντο*; — (ff. 11–21^{v}) 16 oct., sessio tertia, quae abrumpitur in vv. *πρότερον εἰρημένων τε καὶ ἀναγνωσ[θέντων* (= V apud Mansi 528–549 B 13); — (ff. 22–29) sessio quarta; inc. mut. *καὶ ἄλλως οὐ δίκαιον* (553 B 10; sessio VI); post vv. *περὶ τοῦ ἐν τῇ τετάρτῃ συνόδῳ* (565 A 12) auctoritates diversas inserit noster (ff. 27^{v}–28^{v}) *αἷς ἐχρήσατο ὁ Κολοσένσης ἐν τῇ ὁμιλίᾳ αὐτοῦ* et prosequitur: *καὶ συνῆψεν ὁ Κολοσένσης τὴν ἀπολογίαν ἥντινα τῇ προλαβούσῃ συνελεύσει τελειῶσαι οὐκ ἠδυνήθη. ἤρξατο δὲ οὕτως*; — (ff. 29–47) 25 oct., sessio quinta (Mansi VII); — (ff. 47–58^{v}) 1 nov., sessio sexta; — (ff. 59–61^{v}) 4 nov., sessio septima; — (ff. 61^{v}–71) 8 nov., sessio octava; — (ff. 71–77) 11 nov., sessio nona; — (ff. 77–93) *μηνὶ νοεμβρίῳ ιη′ ἡμέρα σαββάτῳ, συνέλευσις ια′* (= XII apud Mansi, die 15 nov.), cui subnectitur nota: *Ἰστέον ὅτι κατὰ τὴν κζ′ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐγένετο συνέλευσις, καὶ παρεγένοντο οἱ τοῦ δουκὸς τῆς Μπουργουντίας — περὶ τοῦ προκειμένου εἰπόντες* (Mansi, 685 D–E 4); — (ff. 94–99^{v}) 26 febr. 1439, sessio 1 *ἐν τῇ Φλορεντείᾳ*; des. in vv. *ἐφ᾽ οἷς ἐρεῖν μέλλετε πρὸς ἡμᾶς* (= sess. XVII; Mansi, 704–716 C 4); — (ff. 99^{v}–112) 2 mart., sessio 2 (= sessio XVIII); des. in vv. *κἀντεῦθεν εἰσόμεθα τὸ ἑπόμενον* (Mansi 744 C 8); — (ff. 112–124) 5 mart., sessio 3 (= sessio XIX); — (ff. 124–137^{v}) 7 mart., sessio 4 (= sessio XX); des. in vv. *ἀποδείξομεν φανερῶς ἀπ᾽ αὐτοῦ τοῦ Βασιλείου* (Mansi, 793 D 1); — (ff. 138–150) 10 mart., sessio 5 (= sessio XXI); des. in vv. *ἀπολογήσασθαι ἕως ἑσπέρας* (Mansi, 817 A 14); — (ff. 150–163) 14 mart., sessio 6 (= sessio XXII); des. in vv. *ἐπειδὴ μόνη ἐστὶν ἐπιφορά* (Mansi, 845 B 9); — (ff. 163–176^{v}) 17 mart., sessio 7 (= sessio XXIII); deficit in vv. *εἰ διὰ τῶν ὁμολογουμένων αὐτὰ ἀπεδείκνυμεν* (Mansi, 872 C 9). Sessionum ordinem ex editione Labbei-Cossarti, t. XIII (Lutetiae Paris., 1682) declaravit in principio cuiusque ⟨L. Zacagnius⟩.

Sequuntur ad eamdem quaestionem de processione Spiritus Sancti pertinentia opuscula varia ex diversis libellis deprompta. [1] (f. 177$^{r \cdot v}$) **Iohannis Palaeologi** epistola ad Philotheum Alexandriae et [2] (ff. 177^{v}–178^{v}) **Gregorii hieromonachi** ad eumdem (utramque vulgavit L. Mohler, *Zwei unedierte griechische Briefe über das Unionskonzil von Ferrara-Florenz*, apud « Oriens christianus » N. S. VI, 1916, p. 219–222). Alia manu [3] auctoritates quibus utuntur Latini, nempe (f. 179) L e o, (ff. 179^{v}–180) H i l a r i u s,

(ff. 180–181) Ambrosius, (ff. 181–184) Augustinus, (f. 185^{r-v}) Gregorius Dialogus, (f. 185^{v}) Hormisdas papa, (f. 186) symbolus Apostolorum; cf. codd. 722 ff. 153^{v}–160^{v}, 789 ff. 177^{v}–184; [4] ⟨**Iohannis Vecci** epigraphae de processione Spiritus Sancti⟩, nonnullis praetermissis (M. 141, 613 ss.): (ff. 187–189) ⟨cap. 1⟩ (M. 613–624 B 2); — (ff. 189–190) cap. 2, *ὅτι διὰ τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα* (M. 624 B 3–625 B 3); — (ff. 190–191) cap. 3 (M. 629 A 12–633 B 10); — (ff. 191–192) cap. 4 (= ep. 2; M. 633–637); — (f. 192^{r-v}) cap. 5 (= ep. 3; M. 637–640); — (ff. 192^{v}–194^{v}) cap. 6 (= ep. 4); — (ff. 194^{v}–199) cap. 7 (= ep. 5); — (f. 200^{r-v}) cap. 8 (= ep. 6); — (ff. 200^{v}–201^{v}) cap. 9 (= ep. 7); — (ff. 201^{v}–205^{v}) cap. 10 (= ep. 8); — (ff. 205^{v}–207^{v}) cap. 11 (= ep. 9); — (ff. 207^{v}–208) cap. 12 (= ep. 10); — (ff. 208–209) cap. 13 (= ep. 11); — (f. 209^{r-v}) cap. 14 (= ep. 12); — (ff. 209^{v}–212^{v}) cap. 15 (= ep. 13; M. 709–724), cui subnectuntur [ff. 212^{v}–214] auctoritates aliae quae in editione prorsus desunt; [5] (ff. 215–216) s. **Cyrilli Alexandrini** *κεφάλαια κατὰ Νεστοριάνων* (= anathematismi ex ep. 17; M. 77, 120 B–121); [6] (ff. 216–217) **Iohannis Itali** capitula reprobata, *τὰ ἐννέα κεφάλαια ταῦτα ἐφημίζοντο διδάσκειν τὸν Ἰταλὸν Ἰω(άννην) τὸν φιλόσοφον τοὺς αὐτοῦ φοιτητάς, καὶ ἀναθεματίσθησαν παρὰ τῆς ἱερᾶς συνόδου ἰνδικτιῶνος ιε´* cod., revera capitula novem priora (cf. codd. 722 ff. 78^{v}–80, 789 ff. 74^{v}–76^{v}); [7] (ff. 217–218^{v}) de substantia et natura, ut in cod. 828 ff. 360–361; [8] (ff. 218^{v}–219) fidei symbolum in Trinitatem (inc. *Πιστεύομεν εἰς Πατέρα καὶ Υἱὸν καὶ ἅγιον Πνεῦμα ὁμοούσιά τε καὶ ὁμόδοξα*, des. *μηδὲν ταύτης τῆς ἐννοίας παντελῶς ἐκτραπέντας*); [9] (f. 219^{v}) ⟨de processione Spiritus Sancti demonstratio ex his quae respondit philosopho Leontius Caesariensis⟩ (cf. Gelasius Cyzic. II, 22, 8–16).

Liber folia 329 olim complectebatur, teste f. 220 ⟨Romuli Mamacini⟩ nota, atque numero *216* insignitus erat ut demonstrat schedula chartacea f. I agglutinata; a Hieronymo Sirleto avulsa sunt et flammis tradita folia circiter 110 post 214, quae continebant « Nicolai Cabasilae de Misterio Missae » et « Argumenta Graecorum contra Latinos » (cf. Ioh. Mercati, *Opere minori* III, p. 215 n. 2).

Pars praecipua (ff. 1–176^{c}) constat fasciculis viginti duobus, ex exemplo lacunis (cf. ff. 21^{v}. 132. 147^{v}) hiante descriptis; chartae signum equus exsiliens (?). Ff. 12 et 13 ⟨a Ioh. Hon. a Mallia⟩ instaurata. Folia 177 ss. quattuor ut videtur manibus expleta: [a] ff. 177–178^{v}, [b] ff. 179–199, [c] ff. 200–214, [d] ff. 215–219; in ff. 177–178 signum chartae glans (cf. Briquet 7438).

F. I adhaeret glutine lacinia chartacea summarium praebens (*† ἐπιστολαὶ σταλεῖσαι ἐκ τῶν τοποτηριτῶν τῶν παναγιοττ. πατριαρχ. πρὸς τοὺς ἀνατωλῆς πατριάρχας*).

Integumenti dorso impressae sunt tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

838 (olim 558). Ann. 1553 (f. 180^{v}), chartac., mm. 233 × 170, f. 181, linn. 22.

Iosephi Methonensis, *Γενadίου τοῦ Σχολαρίου πατριάρχ(ου) Κωνσταντινουπόλεως* cod., defensio concilii Florentini (M. 159, 1109–1393), hoc est (ff. 1–5) prooemium; — (ff. 5–50^{v}) cap. 1; — (ff. 50^{v}–74^{v}) cap. 2; — (ff. 75–103) cap. 3; — (ff. 103–127) cap. 4; — (ff. 127^{v}–180^{v}) cap. 5.

Subscriptio (f. 180^{v}): *1553. Εἴληφε τὸ παρὸν βι(βλίον) τέλος τῷ ͵αφνγ^{ω} ἀπριλ. ιη^{ω}*, manu nempe Emmanuelis Provatarii, qui scripturae mercedem accepit die 19 eiusdem mensis (L. Dorez, *Le registre des dépenses* ..., Fasc. J. W. Clark dicatus, p. 181).

Fasciculi *κβ´* quaterniones (si excipias 6 foliorum quindecim, 12 ternionem) notis atque primis sequentis fasc. verbis in fine directe scriptis signati. Supplementa (cf. ff. 5^{v}. 25^{v}. 34^{v}. 135), correctiones siglo *γρ.* saepius adhibito (e. g. ff. 6. 7. 8^{v}. 12^{v}. 43^{v}. 165), coniecturae (cf. ff. 7. 16. 85^{v}) manu paullo posteriore adposita.

Integumenti dorso impressae sunt tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

839 (olim ?). Saec. X (ff. 1–174 membran.) et XV (ff. 175–312 chartac.), mm. 277 × 210, ff. I (add.). 312 (+ 175^{a}), linn. 24 et 25–30.

1 Constitutiones Apostolorum (ed. F. X. Funk, Didascalia et Constitutiones Apostolorum I, Paderbornae 1896; = cod. a). (ff. 1–9^{v}) liber I; — (ff. 9^{v}–55^{v}) liber II; — (ff. 55^{v}–66) liber III; — (ff. 66–71^{v}) liber IV; — (ff. 71^{v}–91) liber V; — (ff. 91–114) liber VI; — (ff. 114–133^{v}) liber VII; — (ff. 133^{v}–174^{v}) liber VIII; uno folio post 163^{v} avulso desiderantur VIII, 40, 3 *τὴν πρόσφορον καὶ κατάλληλον* — VIII, 41, 8 *τὸν δρόμον ἀνῦσαι τὴν* (Funk, p. 550, 3–552, 15); abrumpitur in vv. *μανθάνειν ὑμῶν τοὺς νέους* (VIII, 47, 85: Funk, p. 592, 2).

1 Iohannis Cantacuzeni contra Mahometem (M. 154) [1] apologiae IV scilicet (ff. 176–205) apologia prima, praemisso argumento (M. 372–377 B 9 *εὑρίσκεται*), — (ff. 205^{v}–231^{v}) apologia secunda; — (ff. 231^{v}–247) apologia tertia; — (ff. 247–269^{v}) apologia quarta. [2] orationes (M. 584 ss.), summaria scilicet atque (ff. 271^{v}–281) oratio prima; — (ff. 281–296^{v}) oratio 2; — (ff. 296^{v}–305^{v}) oratio 3; — (ff. 305^{v}–312) oratio 4.

Partes duae in unum compactae. Prior (ff. 1–174) fasciculis constat viginti duobus quaternionibus (si excipias duos supremos nunc foliorum septem) in primo singulorum folio summo dextrorsum signatis; libro iam mutilo folia litteris graecis aucta sunt. Scholia saec. XIII-XIV marginibus inscripta (cf. ff. 24^{v}. 87^{v}. 88^{v}. 141. 159^{v}) haud semel turpiter resecta, tempore ni fallor quo partes duae conflatae sunt, ita ut modulus partis prioris mensurae exaequaretur partis alterius. Codice usus est Fr. Turrianus ad primam Const. Apost. editionem (Venetiis 1563; cf. Ioh. Mercati, *Opere minori* III, p. 338) ut plane demonstrant notulae nonnullae quae ad unum (*ἐν ἄλλῳ*) aut alios (*ἐν ἄλλοις*) libros

pertinent, necnon monita plurima signaque typothetis parata (e. g. ff. 140^{v}–167^{v}). F. I index graecus saec. XV. Folia plura humore inquinata non sine scripturae damno.

Pars altera portionibus duabus constat, quas exararunt scribae duo coaevi. Prima (ff. 176–268) fasciculos *ιβ′* comprehendit quaterniones (exceptis *δ′* foliorum septem, *ιβ′* ternione); linn. 25. Secunda (ff. 269–312) fasciculos sex complectitur enumeratione propria signatos; linn. 28–3). Partibus unitis, fasciculi numeris continuis signati sunt atque folia singula inde ab *α′* notata. Chartae signum, forfices cum stella sex radiorum desuper. In ff. 175. 175$^{r.v}$. 312^{v} scriptiunculae quaedam sine pretio.

Integumentum ex corio rubro saec. XVII; in dorso tesserae gentiliciae Innocentii XI et Laurentii Brancati de Laurea card. bibliothecarii.

840 (olim?). Saec. XIV, chartac., mm. 305 × 225, ff. IV (add.). 246, linn. 32

1 (ff. 1–2) **S. Gregorii Nysseni** epistola 2, de iis qui adeunt Hierosolyma (M. 46, 1009–1016; G. Pasquali, Gregorii Nysseni epistulae, Berolini 1925, p. 11–17).

2 (ff. 2–4) s. **Basilii** epistola 2 (M. 32, 224–233).

3 (ff. 4–6^{v}) **Iohannis metropolitae Russiae** epistola ad Clementem III, ut in cod. 790 ff. 106–111.

4 Pselli [1] (f. 7) versus in parabolam de fermento, fere ut in codd. 672 f. 160^{v} et 805 f. 1^{v}; [2] (ib.) ⟨schema brevissimum⟩ de fide christianorum *Ἤγουν ἡ θεότης — ὁμολογίαι τρεῖς*; [3] (f. 7$^{r.v}$) expositio fidei *τοῦ σοφωτάτου Κωνσταντίνου τοῦ Ψελλοῦ* (inc. *Πιστεύω εἰς Πατέρα* [cf. M. 122, 536 D], des. *ἀναφέρων τὴν ὁμοιότητα*).

5 (f. 7^{v}) scriptura minuta, varia sine magno pretio: interpretatio ps. 80, 17, definitiones (*ποιμήν, κυβερνήτης, κολλούριον, σπόγγος, καυτήρ, μάχαιρα*); quaedam suppleta ff. 8–9. 10^{v}–11 imis.

6 (ff. 8–9^{v}) ⟨**Demetrii Chomateni** (?)⟩ responsa canonica (cf. Pitra, Analecta sacra et classica, 1891 [VI], 641–662, ubi capitula singula numeris leguntur instructa): cap. 175, cui subsequitur breve quoddam de ostiariis. 172 [excerpta]. 173. 174 [pars prima]. 172 [*Οἱ θεωροὶ — ὑπερησίας*: Pitra, 656]. 166 sub inscriptione: *Εἰ οἱ διάκονοι οἱ ἔχοντες ἀρχοντικὰ ὀφφίκια προτιμῶνται εἰς τὸ ψηφίζεσθαι εἰς ἐπισκοπὰς τοῦ πρωτοπαπᾶ καὶ τῶν μετ᾽ αὐτὸν ἱερέων.* Eadem fere apud Rhalli-Potli (Syntagma V, p. 405–415) sub nomine Iohannis Citri.

7 (ff. 9^{v}–10) ⟨acta electionis episcoporum Russiae temporibus Theognosti metropolitae Kijoviensis⟩ ann. 1328–1347 (ed. W. Regel, Analecta Byzantino-Russica, Petropoli 1891, p. 52–56; ex nostro). Aliae notae ad Russiae ecclesiam pertinentes in f. 244$^{r.v}$.

8 (ff. 10^{v}–12^{v}) notitia conciliorum oecumenicorum septem (inc. *Λοιπὸν*

συνήχθη ἡ κατὰ Ἀρείου ἐν Νικαίᾳ, des. *ἀποβάλλεται ὡς ἐχθροὺς τῆς ἀληθείας*); in fine definitio *οἰκουμενικῶν* fere ut in cod. 828 f. 286.

9 (ff. 12^{v}–13) s. **Athanasii** (?) in Matth. 18, 18; est quaestio 62 **Anastasii Sinaitae** (M. 88, 648–652 B 10 *φωστῆρές εἰσιν σωτήριοι*). In ff. 13^{v}–14 excerpta brevia septem, quorum prius nomen prae se fert *τοῦ Χρυσοστόμου*; (f. 14) a d v e r s u s L a t i n o s de processione Spiritus Sancti (in Ioh. 20, 22); (f. 14^{v}) **Photii** de Spiritu sancto contra veteris Romae asseclas (M. 102, 392 B 10 *Εἴπερ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται τὸ Πνεῦμα* — 396); hic libellus hodie invenitur lineis transversis cancellatus.

10 (ff. 15–34^{v}) ⟨**Iohannis Scholastici**⟩ collectio L titulorum (ed. Vl. Beneševič [cf. supra p. 61], in qua noster signatus est *Vat.*).

11 n o t i t i a e p i s c o p a t u u m, hoc ordine [a] (ff. 34^{v}–35) *τάξις μητροπόλεων* (*α′ ἡ Καισάρεια — π′ ἡ Ἀττάλεια*); [b] (f. 35) *τάξις τῶν ἀρχιεπισκοπῶν* (*α′ ἡ Βιζύη — μς′ ἡ Κελτζενή*); [c] (ff. 35^{v}–38^{v}) *τάξις τῶν ὑποκειμένων ἐπισκοπῶν* (*Τῇ Καισαρείᾳ Καππαδοκίας, α′ ὁ Νύσσης — Τῇ Εὐχαΐτων, α′ ὁ Γαλάζων — δ′ ὁ Βαριανῆς*; cf. H. Gelzer, *Ungedruckte ... Texte der Notitiae episcopatuum* [supra, p. 374], p. 559). F. 38^{v}, eadem manu quae supplementa inseruit ff. 7^{v}–9. 13^{v}. 14, comparatio animalium cum mundo; inc. *Ὅτι κατὰ τὴν τῶν ζώων ἀκολουθίαν ὁ κόσμος κατεσκευάσθη*, des. *αἱ δὲ φλέβες ταῖς ἐν τῇ γῇ σύραγξιν* (= *σύριγξιν*).

Quae sequuntur usque ad f. 238 ab eodem librario qui ff. 15–38^{v} descripsit exarata sunt, sed novum codicem efformant cuius *πίναξ* capitulorum LXXXVI praefixa est (ff. 39–41^{v}).

12 Alexii Aristeni in canonum synopsim (M. 137–138) sub inscriptione *συνοπτικὸν τῶν ὅλων κανόνων τῶν ἐκτεθέντων παρά τε τῶν οἰκουμενικῶν ἓξ συνόδων καὶ τῶν τοπικῶν ἑρμηνευθὲν παρὰ τοῦ — Ἀλεξίου τοῦ Ἀριστηνοῦ προστάξει τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως καὶ πορφυρογεννήτου κυροῦ Ἰω(άννου) τοῦ Κομνηνοῦ.* *α′* (ff. 41^{v}–48) in canones ss. Apostolorum; *β′* (ff. 48^{v}–52^{v}) in canones conc. Nicaeni I; *γ′* (ff. 52^{v}–57^{v}) conc. Ancyrani; *δ′* (ff. 57^{v}–59^{v}) conc. Neocaesariensis; *ε′* (ff. 59^{v}–61) conc. Gangrensis; *ς′* (ff. 61^{v}–66) conc. Antiochensis; *ζ′* (ff. 66–71) conc. Laodicensis; *η′* (ff. 71–72^{v}) conc. Constantinopolitani I; *θ′* (ff. 72^{v}–73^{v}) conc. Ephesini; *ι′* (ff. 73^{v}–78^{v}) conc. Chalcedonensis; *ια′* (ff. 79–82^{v}) conc. Sardicensis; *ιβ′* (ff. 82^{v}–105^{v}) conc. Carthaginensis ann. 419, omissa epitome canonis 77 (M. 138, 257 A 1–2; *λείπ(ει) τὸ ἀντίγραφον* notavit ipse scriba f. 93); *ιγ′* (f. 106) in synodum CP. an. 394 de Agapio et Bagadio; *ιδ′* (ff. 106–121^{v}) in canones conc. Trullani; *ιε′* (ff. 121^{v}–126) conc. Nicaeni II; *ις′* (ff. 126–127^{v}) conc. Const. I-II; *ιζ′* (f. 127^{v}) conc. Const. anni 879; *ιη′* in epistolas canon. s. **Basilii**, nempe (ff. 127^{v}–130^{v}) I [= ep. 188], (ff. 130^{v}–135^{v})

II [= ep. 199], (ff. 135^{v}–138^{v}) III [= ep. 217] (M. 138, 740–808). Sequitur nulla facta distinctione.

13 ⟨synopsis canonum ex diversis documentis, epistolis praesertim⟩ (Rhalli-Potli, Syntagma IV, p. 258 ss.): (f. 138^{v}) s. Basilii ep. ad Amphilochium [= 236 § 4], (ff. 138^{v}–139) ad Diodorum [= 160], (f. 139) ad Gregorium, ad chorepiscopos [= 55, 54, 53], (f. 139$^{r\cdot v}$) ad Amphilochium « de Spiritu sancto »; (ff. 139^{v}–140) Tarasii ad Adrianum; (f. 140$^{r\cdot v}$) s. Dionysii Alexandrini ⟨ad Basilidem et ad Cononem⟩; *κβ'* (ff. 140^{v}–141) s. Petri Alexandrini; (ff. 141-142) s. Gregorii Thaumaturgi; (f. 142) s. Athanasii; (f. 142$^{r\cdot v}$) s. Gregorii Nazianzeni; (ff. 142^{v}–143) s. Amphilochii; (ff. 143–144) s. Gregorii Nysseni; (f. 144$^{r\cdot v}$) Timothei Alexandrini; (ff. 144^{v}–145^{v}) Theophili Alexandrini; (ff. 145^{v}–146) s. Cyrilli Alexandrini; (f. 146) Eulogii Alexandrini; (f. 146$^{r\cdot v}$) Gennadii Constantinopolitani; (f. 146^{v}) s. Athanasii ad Rufinianum; (ff. 146^{v}–147^{v}) s. Pauli; (ff. 147^{v}–148) ss. apostolorum Petri et Pauli; (f. 148$^{r\cdot v}$) ss. Apostolorum communiter; (f. 148^{v}) chrysobull. de profugis; (f. 149$^{r\cdot v}$) s. Basilii, de titulo et tempore peccatorum, de epitimiis; (ff. 149^{v}–150) s. Cyrilli Alexandrini anathematismi duodecim adversus Nestorium; (f. 150^{v}) Demetrii Cyziceni de Iacobitis, Armeniis; (ff. 150^{v}–151) de Massalianis, Bogomilis; (f. 151) Petri Antiochiae ad patriarcham Venetiae; (f. 151^{v}) Leonis Bulgariae de azymis; (ff. 151^{v}–152) s. Basilii adhortatio ad sacerdotem (op. cit., p. 391–392), (f. 152) ep. 93 abbreviata, (ib.) *μδ' περὶ τῶν καταφρονούντων τῶν ἐπιτιμίων* (op. cit., p. 415).

14 (ff. 152–154^{v}) *με'*, **Nicolai ⟨III Grammatici⟩** ad monachos hagioritas sub inscriptione *ἐρωτήσεις κανονικαὶ — ἐπαπορήσαντας οὕτως*, praemisso prologo (*'Απὸ τῆς καθ' ἡμῶν*) ut in cod. Athon. Lavr. B 43 (Grumel, *Les Regestes*, n. 982; cf. cod. 828, f. 277); sunt *ἐρωταποκρίσεις* 17, ultima des. in vv. *ὑπὸ μέμψιν τοῖς εὖ φρονοῦσιν ἐστιν.*

15 (ff. 154^{v}–155^{v}) ⟨**Anastasii Sinaitae**⟩ quaestio 9 (M. 89, 409–412 C 8, 428 A–B 7).

16 (ff. 155^{v}–156^{v}) s. **Nili** de octo spiritibus malitiae cap. 1–3 (M. 79, 1145–1148).

17 s. **Maximi** (f. 156^{v}) cap. de caritate cent. I, 91 (M. 90, 1013–1016), (f. 157) cent. IV, 95; cent. II, 42 et 13; sequitur sententia Iohannis Climaci.

18, sub numeris *μζ'-νζ'* ⟨florilegium de sacra eucharistia et communione⟩; auctores et opera quo modo sese excipiunt indicamus: (f. 157$^{r\cdot v}$) Iohannis Carpathii *ἀρχὴ τῶν περὶ τῆς ἁγίας κοινωνίας κεφαλαίων* (*'Ιωάννης ὁ Βοστρηνὸς ἀνὴρ ἅγιος καὶ ἐξουσίαν ἔχων κατὰ πνευμάτων*); (ff. 157^{v}–158) Isaias abbas; (f. 158) Nilus abbas; (f. 158$^{r\cdot v}$) s. Ioh. Chrysostomus; (ff. 158^{v}–159^{v}) vita s. Barsanuphii; (f. 160$^{r\cdot v}$) Macarius; s. Ioh. Chrysostomus (f. 160^{v}, de sacerdotio VI, 4 [M. 48, 681]; ff. 160^{v}–161, in ep. ad Hebraeos: hom. 17 § 2–3 [M. 63, 130–131]); (f. 161) Dionysius Areopagita; s. Ioh. Chrysostomus (f. 161, in ep. ad Thessalonicenses: hom. 10 § 1 [M. 62, 456]; f. 161$^{r\cdot v}$, in Iohannem: hom. 87 § 4 [M. 59, 472]; ff. 161^{v}–162, de sacerdotio III, 4–5 [M. 48, 642–643]); (f. 162) Anastasius patr. Antiochenus *ἐκ τῶν πρὸς Σέργιον σχολαστικὸν ρν' κεφαλαίων. 'Ο τὸν ἄξιον — δεύτερον φαίνεται* (Pitra, Iuris eccl. II, p. 276; cf. M. 89, 1288 CD); Isidorus Pelusiota (f. 162^{v}, ep. III 340 [M. 78, 999 B–D 2 quibusdam sub inscriptione *καὶ μεθ' ἕτερα* additis]; ff. 162^{v}–163, ep. III 364; f. 163, ep. I 349); (f. 163$^{r\cdot v}$) dictum Marci abbatis; (ff. 163^{v}–164) vita Symeonis thaumaturgi; (f. 164) liber Geronticus, de Theodoro abbate; (f. 164^{v}) pratum ⟨spirituale⟩ (M. 87, 3088; cap. 199); (ff. 164^{v}–165) s. Nilus (ep. II, 294: M. 79, 345–348 A 2 *καὶ συνεπισχύουσιν*); (f. 165) Cassianus, *ἐκ τῶν πρὸς Λεόντιον παρὰ τῶν κατὰ τὴν Σκῆτιν πατέρων* (cf. cod. 431, f. 203); (ib.) s. Ephraem; (f. 165^{v}) Eusebius Alexandrinus (cf. M. 86, 416 D), (ib.) s. Basilius (reg. brev. tract. 310: M. 31, 1304), (ib.) Barsanuphii dictum; (ff. 165^{v}–166) liber Geronticus; (f. 166) Macarius Magnes (ed. Blondel, p. 107, 6–9); (f. 166$^{r\cdot v}$) narratiuncula de monacho fidem titubante; (ff. 166^{v}–167) s. Ioh. Chrysostomus in Matthaeum; (f. 167$^{r\cdot v}$) Dionysius Areopagita (ep. 8, *Εἰ τοίνυν — τάξις ἐπὶ τάξιν*: M. 3, 1092 B 9–C 11, 1093 C 1–C 7; subditur scholion ⟨s. Maximi⟩: M. 4, 549 D 12–552 A); (f. 168$^{r\cdot v}$) s. Ioh. Chrysostomus *περὶ ἐλεημοσύνης διδάσκων*; (f. 168^{v}) Dionysius Alexandrinus (de Serapione; cf. ep. ad Fabianum § 4: ed. Feltoe, p. 19–21); (f. 169) liber Geronticus, (ib.) s. Basilius (ex ep. 93); (ff. 169–170) *ἐρωταπόκρισις* in I Cor. 11, 27; (f. 170) vita s. Matronae; (f. 170$^{r\cdot v}$) vita s. Lucae iunioris; (ff. 170^{v}–171^{v}) s. Ioh. Chrysostomus, ex hom. 27 in I Cor. (M. 61, 230–232); (ff. 171^{v}–172^{v}) narratio de s. Euthymio; (ff. 172^{v}–173) s. Ioh. Chrysostomus, in Iohannem (hom. 46: M. 59, 260); (f. 173$^{r\cdot v}$) s. Maximus, ex mystagogia (cap. 20 et 21: M. 91, 696–697); (f. 173^{v}) s. Athanasius; (ff. 173^{v}–174) Eusebius Pamphilus, *ἐκ τῶν πρὸς Μαρῖνον* (? in II Reg. 12; inc. *'Ο Νάθαν διὰ τῆς εἰρημένης αὐτῷ παραβολῆς*).

19 (ff. 174–183^{v}) *ξ'* **Iohannis patriarchae Antiocheni** de monasteris non tradendis, *λόγος διαλαμβάνων — λαϊκοῖς καὶ λοιποῖς, ἐν κεφαλαίοις ἀριθμουμένοις ὀκτωκαίδεκα* (M. 132, 1117–1149).

20 (ff. 183v–185) ξα' **Heraclii imperatoris** (?) testamentum, ἐπιστολὴ Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν υἱὸν αὐτοῦ ms. (inc. Ἡ θεία καὶ παναγία Τριάς, des. τρόποις δὲ ἀσέμνοις μὴ ἐξακολούθει; eadem fere, sub inscriptione Basilii paraenesis ad Leonem filium, apud M. 107, LVII–LX).

21 (ff. 185–188v) **Euthymii monachi** contra Phundagiagitas (M. 131, 47–57; cf. G. Ficker, *Die Phundagiagiten*, Lipsiae 1908, p. 150–151); insequitur (ff. 188v–189) nulla facta distinctione ⟨Dionysii ps.-Areopagitae⟩ de eccl. hierarchia cap. 7 § 8 et 9 (M. 3, 564–565).

22 **Nicephori patriarchae CP.** [1] (ff. 191–192v) de differentia inter imaginem et crucem Christi capitula decem (ed. Maius, Spicilegium Romanum X, 2, p. 157–160); [2] (ff. 192v–195) ξγ' canones LXI (iidem fere, quamquam ordine diverso apud M. 100, 852–861; Pitra, Iuris eccl. Graec. II, p. 327–335), additis (f. 195v) sub nomine s. Basilii et numeris ξα'. ξβ' epitimiis duobus. [3] ξδ' **s. Theodori Studitae** canones πδ', nempe (ff. 195v–198) de confessione canones XXVII (M. 99, 1721–1729; ex hoc codice); (ff. 198–200) κη'-οη', qui respondent poenis monachorum quotidianis 16-65 (M. 1752–1757); (f. 200r-v) οθ'-πδ'. [4] ξε' (ff. 200v–201v) monachorum poenae quotidianae XXV (cf. M. 1748–1752). Praemittitur (ff. 189–190v) huius partis index uberior.

23 ξϛ' (ff. 201v–202) ⟨de pontificali dignitate⟩, nempe commentarium in canonem secundum synodi anni 879; ξζ' (f. 202r-v) ⟨de obtemperatione legibus ecclesiasticis debita⟩; citantur conc. oec. sextum, tomus unionis.

24 (ff. 202v–203v) **s. Theodori Studitae** ἐρωταποκρίσεις (M. 99, 1729–1733; ex hoc codice). Subnectitur, nulla facta distinctione (ff. 203v–206v) ⟨**Michaelis Ositae** (?) epistola de sacra eucharistia⟩ ut in codd. 430 ff. 121–125v, 640 ff. 9–11 (Grumel, *Les Regestes*, n. 1022).

25 (ff. 206v–208v) **Sisinnii patriarchae CP.** ἔκθεσις κανόνων ⟨39⟩ de matrimoniis prohibitis; inc. Ἡμέρας ἐφ' ἱκανὰς, des. ἐγράφη ταῦτα καὶ ἐξαπεστάλη μηνὶ καὶ ἰνδ. τοῖς προγεγραμμένοις; eadem mutila et cancellata in Reg. gr. 57, ff. 402v–403v; cf. Grumel, *Les Regestes*, n. 805; in cod. 828 ff. 353v. 352r-v recensio altera; priores canones in f. 244v averso. Adnectitur (f. 208) notitia de gradibus paenitentiae (cf. cod. 828, f. 282v).

26 (ff. 208v–209) ο', **Theophili Alexandrini** * de esu casei ut in cod. 573 f. 78r-v sub inscriptione Θεοφίλου ἀρχ. Ἀλ. ἐν κυριακαῖς προσφώνησις ἑρμηνεύουσα τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἐσθίομεν οἱ χριστιανοὶ τὸν τυρὸν καὶ τὸ ᾠὸν τῇ τετράδι καὶ τῇ παρασκευῇ τῆς τυρινῆς διὰ τοὺς αἱρετικοὺς (cf. Ioh. Mercati, *Opere minori* IV, p. 120).

27 (f. 209) οα', de hominis aetatibus septem (βρέφος-πρεσβύτερος).

28 varia de disciplina matrimonii (cf. Pitra, Iuris eccl. Graec. II, p. 565), scilicet οβ' (f. 209r-v) ex tomo, epistola et iudiciis synodalibus Sisinnii patriarchae capita tria (cf. Grumel, n. 804, p. 233); ογ' (ff. 209v–210) de benedictione secundarum nuptiarum et de adulterio capita novem, (f. 210) de nuptiis contra parentum consensum benedictis (Εἰ ἱερεύς τινας παρὰ γνώμην τῶν γονέων — εἴτε καὶ μή; cf. Grumel, n. 886), (f. 210r-v) περὶ φαύλων γάμων διὰ συγγενείας κεκωλυμένων, ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου μητροπολίτου Φιλίππων (inc. Λαμπούδιος οὗτος [cf. Rhalli-Potli V, p. 92]), (f. 210v) ex epistolis Michaelis patriarchae (Rhalli-Potli V, p. 47 et 46; cf. Grumel, n. 885, 883), (ff. 210v–211) ex tomo synodico Iohannis ⟨Xiphilini⟩ (cf. Grumel, n. 896).

29 (ff. 211–213) οδ', **Alexii Comneni** novella Ἡ μὲν παλαιὰ de sponsalibus (Zachariae a Lingenthal, Ius Graecoromanum I, Athenis 1931, p. 305–309; F. Dölger, *Corpus d. griech. Urkunden ..., Regesten*, n. 1116).

30 (f. 213r-v) οε', **Anastasii** patriarchae Antiochiae narratio de dignitate sacerdotali (ed. Ioh. Mercati, *Opere minori* II, p. 437–438; cod. 720 ff. 77v–78v); sequitur (ff. 213v–214) annotatiuncula de dignitate ἀρχόντων.

31 (ff. 214–215) οϛ', Constitutiones Apostolorum V, 17–20 et VII, 23 ab editionibus valde discrepantes; f. 215v quaedam de azymis et contra Latinos.

32 (ff. 215v–216v) οζ', ἐκ τῆς Νικαίας συνόδου — διάταξις περὶ ἑορτῶν καὶ νηστειῶν καὶ περὶ τῆς τεσσαρακοστῆς τοῦ Πάσχα (cf. Const. Apost. V, 13–15); quibus addita est (οη', ff. 216v–217) ἄλλη ἀπόδειξις Κλήμεντος (inc. Γίνωσκε εἶναι τὴν ἀρχὴν τῆς μ', des. δεχόμεθα εὐχαριστίας τὸ δῶρον).

33 (f. 217) οθ', περὶ λαϊκῶν νουθεσίας, ὅτι οὐ δεῖ ξυρᾶσθαι τὴν κεφαλὴν τὸν πώγωνα (cf. Const. Apost. I, 3, 9–11).

34 (ff. 217–218v) π', mundi brevis computatio ab Adamo, et de Antichristo; imperator ultimus Michael Paphlago [1034–1040]; citatur Valens astronomus (cf. cod. 573, f. 109).

35 (ff. 218v–229v) πα', ἐκ τοῦ συνοδικοῦ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σωφρονίου πατριάρχ. Ἱεροσολύμων, οὗ ἔπεμψεν ἐν Ῥώμῃ περὶ τῆς παναγίας καὶ ζωοποιοῦ Τριάδος τοῦ — καὶ ἁγίου Πνεύματος. Post breve prooemium leguntur capitula κβ' (cf. epistola synodica ad Sergium apud M. 87, 3152–3160 B); πβ' (ff. 219v–222) ⟨eiusdem⟩ de incarnatione capp. κβ' (M. 3160 C ss.) Subnectitur (f. 222) daemoniorum nomina, τὰ τῶν τελωνείων· τὸ τῆς καταλαλιᾶς — καὶ τοῦ προπέτου.

36 (ff. 222–233v) πγ'-πε' ⟨**Euthymii Zigabeni** panopliae dogmaticae⟩ titulus 8 (M. 130, 257–296 C 2, paucis omissis).

37 (ff. 233^{v}–238^{v}) **Manuelis I Comneni**, revera synodi Constantinopolitanae propter illud « Pater meus maior me est » habitae actio secunda, 2 mart. 1166 (Maius, Script. Vet. nov. coll. IV, 1831, p. 37–54; cf. ff. 239^{v}–240).

In ff. 239 ss. diversis manibus [1] (f. 239) synodi CP. [879–880] canon 3. [2] (ff. 239^{v}–240) episcopi cuiusdam professio fidei, in qua impugnantur Eustratius Nicaenus, Michael protecdicus, Nicephorus magister rhetorum et Soterichus, amplectitur autem edictum (*νεαρὰ*) Manuelis; binae paginae a duobus librariis exaratae sunt; in fine: *ἐγράφη ταῦτα διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ εὐτελοῦς ἱερομονάχου καὶ ὑποψηφίου τῆς ὁσιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς νήσων Λήμνου καὶ Ἴμβρου, Ἰακώβου μηνὶ φεβρουαρ. ἰνδ. δ' ἔτους ,ςωκθ^{ου}* (= 1321). [3] (f. 240^{v}) ⟨quot canonum continent collectiones variae⟩, quarum prima canones Apostolorum, ultima Basilii epistolae. [4] (f. 240^{v}) orationes duae paenitentis (M. 88, 1925 et 1924 D). [5] (f. 241) ⟨**s. Iohannis Damasceni**⟩ dialecticae prooemium; abrumpitur in vv. *φληναφήματα ὡς ἂν τὸ ψεῦδος* (M. 94, 521–524 C 14). **Theodori Abucarae** [6] (f. 241^{v}) op. 32 (cf. cod. 790, ff. 173^{v}–174), [7] (ff. 241^{v}–242) op. 25 (M. 97, 1557–1561 C 11 *τῷ γεννήτορι ἀεὶ προσεδρεύων*), cui subnectuntur *ἐρωταποκρίσεις* breves de statu hominis. [8] (f. 242$^{r\cdot v}$) **s. Maximi** (?) ⟨de virtutibus⟩; inc. *Αἱ μὲν ἀρεταὶ ἐν ἡμῖν φυσικαὶ ὑπάρχουσι*, des. *πάθη ἰατρεύων ταῦτα ἐνομοθέτησεν*). [9] (f. 242^{v}) **s. Basilii** excerptum ex ep. 115 (M. 32, 529 C 9 ss.). [10] (ff. 242^{v}–243^{v}) *τί τὸ καταληπτὸν κριτήριον τῆς ψυχῆς*, nempe opusculum **s. Maximi** de anima (M. 91, 353 D 7–361) pluribus additis; abrumpitur in vv. *χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ κυρίῳ ἡμῶν* (Rom. 8, 39). *περὶ δὲ κενοδοξίας* | .

In f. 244$^{r\cdot v}$ notitiae variae ad Russos praesertim pertinentes, atramento pallido descriptae, hodie plus minus evanidae et glutinatoris ferro mutilae (edd. M. Priselkov et M. Vasmer, in *Izvěstiiâ Otd. Russk. iâzyka i slov. Imp. Akad. Nauk* 1916 г., p. 49–61).

Ff. 245^{v}–246^{v} index latinus auctorum et rerum saec. XVI digestus, manu ut opinor *Ant. Aug(usti)ni ep(iscop)i Ilerden.* (f. 1) cuius liber fuit olim.

Libri partem praecipuam efficit series fasciculorum duplex ab eodem scriba exaratorum. Prior (ff. 15–38) constat fasciculis quaternionibus tribus, in quorum fine litteris rubris inter se colligatis: † *διὰ τοῦ Ἰσαὰκ ἐγράφη* †. Altera (ff. 39–238) fasciculos quaterniones *κε'* complectitur in prima et ultima singulorum signatos; in f. 238^{v} imo litteris rubris inter se colligatis: † *ἐτελειώθη διὰ τοῦ ἱερομονάχου Ἰσαάκ* †. Inscriptiones, litterae initiales minio distinctae; chartae signum, littera *S* linea recta transversa (cf. Briquet 9013, 9017).

Ff. 1–14. 239 ss. pro custodia ut conicio adiuncta diversis manibus expleta, hodie conspurcata et male servata; f. 2i0^{v} monocondylium rubrum, *μητροπολίτης*.

In tabulis et in dorso corio rubro obductis, fibulis olim munitis, tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula saec. XVII cum nota rubra *840*.

841 (olim 548). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 285 × 210, ff. 218 (+ 157^{a}. 205^{a}. 212^{a}), linn. 32 (27 in ff. 183 ss.).

1 Matthaei Blastaris [1] (ff. 1–151^{v}) syntagma alphabeticum rerum omnium quae in canonibus comprehenduntur (M. 144, 960–145, 212); [2] (f. 151^{v}) officia magnae ecclesiae (*Ὁ μέγας οἰκονόμος — καὶ ὁ πριμικήριος τῶν πατριαρχικῶν νοταρίων*; cf. M. 157, 129), post quae inseruntur (ff. 151^{v}–152) **Nicetae metropolitae Heracleensis** responsa ad Constantinum episcopum, fere ut apud M. 119, 936–937; [3] (ff. 152^{v}–155^{v}) synopsis *κανονικοῦ* Iohannis ieiunatoris (inc. *Ἀλλὰ γὰρ καὶ κατὰ τὸν Νηστευτὴν θεῖον Ἰωάννην*, des. *τοῦτο πάντως παρεχωρήθη*; cf. M. 144, 955). In fine: *τέλος τῶν ἱερῶν καὶ θείων κανόνων.*

2 (f. 156) latinae dictiones praesertim iuridicae; prima *Ἀδνούμιον: κατ' ὄνομα διέρχεσθαι*, ultima *φούρτη: ἀγωγή κατὰ κλεπτῶν εἰς τὸ διπλοῦν* (cf. M. 144, 955).

3 (ff. 156^{v}–157) **Leonis imperatoris** *ὑποτύπωσις* de ordine ecclesiarum patriarchae CP. subiectarum: *Αἱ μητροπόλεις α' ἡ Καισαρία — πγ' ἡ Ἄπρως. Αἱ ἀρχιεπισκοπαὶ α' ἡ Βυζίη — λθ' τὰ Μέτραχα* (cf. M. 107, 367–370).

4 (f. 158^{v}) **Antiochi** praef. praet. epistola ad Nestorium et Nestorii responsum (= Conc. Ephes. coll. Athen. 55 et 56; ed. E. Schwartz, Acta conc. oec. I ι, 7, 1929, p. 71).

5 confessio fidei ut in cod. 717 ff. 220^{v}–231, hoc est [a] (f. 159$^{r\cdot v}$) ipsa *ἔκθεσις* septima synodo posterior, *Πιστεύω ὡς ἐβαπτίσθην εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς κ. τ. λ.*, [b] (ff. 159^{v}–164) **ps.-Iustini** expositio rectae fidei (M. 6, 1208–1240).

6 Barlaami monachi contra Latinos opuscula quinque: (cf. M. 151, 1251–1253), hoc ordine: [1] (ff. 164–167^{v}) ad praecipua Latinorum argumenta (inc. *Ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὸν βίον ἀγώνων* = op. 18); [2] (ff. 167^{v}–170) ad Nicolaum archiepiscopum, de primatu papae (inc. *Φῂς ὅτι τῶν ἀδυνάτων ἐστὶ τὸν πάπαν μὴ ὀρθόδοξον εἶναι* = op. 21); [3] (ff. 170–172) legatus, sive de Spiritu Sancto (inc. *Τεθέασαι τὴν ἐπιστολὴν ἣν ἔναγχος τῷ τε πατριάρχῃ* = op. 9); [4] (ff. 172–173) refutatio epistolae legatorum (inc. *Ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς μία εἰσὶν ἀρχὴ τοῦ ἁγίου Πνεύματος* = op. 8), cui subnectitur brevis oratio (*Προάναρχε Λόγε Θεοῦ — τῇ ἀκαταλήπτῳ φιλανθρωπίᾳ σου*; cf. *Échos d'Orient* XXXIX, 1940, p. 120–123); [5] (ff. 173–176) de unione ecclesiarum (ed. C. Giannelli

in *Miscellanea Giovanni Mercati* III [*Studi e Testi* 123], p. 202–208). In fine sub nomine *Κυρίλλου* brevis expositio fidei in Trinitatem.

7 *τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας*, revera **Theodoreti Cyri** [1] (ff. 176–185v) de sancta et vivifica Trinitate (M. 75, 1148–1189), [2] (ff. 185v–203v) de Incarnatione Domini (M. 75, 1420–1477); uterque tractatus ex hoc codice desumptus. De opere cf. E. Schwartz, *Zur Schriftstellerei Theodorets*, apud *Sitzungsb. d. Bay. Ak. d. Wiss.*, 1922, p. 30–40. Capita 23–28 tractatus «de Trinitate» necnon 1 et 2 tract. «de Incarnatione» (M. 1177 D–1189, 1420–1421 A = ff. 183–186) comparent denuo in ff. 213–216v.

8 (ff. 203v-205v) ⟨de rebus ecclesiasticis in Armenia gestis, praesertim de Mahometanorum pertinacia et de ieiunio *τοῦ Ἀρτζιβουρίου*⟩ (inc. *Ἰστέον ὅτι ὑπὸ Λέοντος τοῦ ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας*, des. *τούτους ἅπαντας ἐκ ψυχῆς μισῶ καὶ ἀπὸ καρδίας ἀποστρέφομαι.*

9 (ff. 206–212v) **s. Basilii** sermo de morte (coll. Symeonis Metaphrastae sermo 11; M. 32, 1256–1277).

F. 216v declaratio signorum quattuor, quae in marginibus operum s. Gregorii Nazianzeni pingi solebant (cf. vol. II, p. 163).

Fasciculi viginti octo quaterniones (si excipias primum foliorum septem et ultimum ternionem) a diversis fortasse librariis sese excipientibus (cf. ff. 38v. 91v. 96) exarati, in prima et ultima singulorum pagina notati. Officinarum chartariarum signa: arcus (cf. Briquet 799), cervi caput (cf. 15557), forfices (cf. 3675), littera *R* cum cruce desuper (cf. 8932).

F. I nota 7 et inscriptio *Bibliothecę Ap(osto)licę*; inferius syllabus anno 1550 posterior: *Matthe(us) monach(us) de materi|is sacror(um) canonu(m) et alia diuersa.* | . *548.* Scriptura vacant ff. 157a–158r. 205a. 212a. 217. 218.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

842 (olim ?). Saec. XVI, chartac., mm. 330 × 235, ff. II (add.). 271, linn. 30.

Canonica varia.

1 De conciliis notitiae duae, scilicet [1] (ff. 1v–6) de oecumenicis septem *διὰ τί καὶ ἐν ποίοις τόποις συνηθροίσθησαν καὶ τίνας ἀνεθεμάτισαν* (inc. *Χρὴ γινώσκειν ὅτι ἡ μὲν πρώτη ἁγία καὶ οἰκουμενική*, des. *τούτους οὖν ἀποβάλλεται ὡς ἐχθροὺς τῆς ἀληθείας*); [2] (ff. 6–8v) *ἔτι περὶ ἁπασῶν τῶν συνόδων καὶ τῆς κατὰ χρόνον τάξεως αὐτῶν*, inde ab Antiochena I usque ad Nicaenam II, addita conclusione de oecumenicis fere ut in codd. 640 ff. 360-368 et 828 ff. 282v–286.

2 in Nomocanonem XIV titulorum [1] (ff. 8v-10) *πρόλογος τοῦ συνθέντος τοὺς κανόνας εἰς τίτλους ιδ'*, nempe praefatio *Τὰ σώματα καταλλήλως* (Pitra, Iuris eccl. Graec. II, p. 445–447), [2] (f. 10r·v) praefatio [ann. 883] *Ὁ μὲν παρὼν πρόλογος* (Pitra, p. 448–449), addita in margine nota: *ἐν ἄλλω ἀντιγράφῳ ἐπιγέγραπται Φωτίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως*, [3] (ff. 10v–11) praefatio Theodori Bestae collect. [cf. cod. 828 f. 286–339v] ann. 1090, *Γέγονε καὶ ταῦτα* (Pitra, p. 449–450); de singulis cf. Zachariae von Lingenthal, *Die Griechischen Nomocanones*, p. 5–7, 13–14, 15–16.

3 (ff. 11–14v) **Tarasii patriarchae CP.** epistola ad Adrianum (Pitra, p. 304–309).

4 alia canonica, quarum coniunctio vix apparet. [1] (ff. 14v–22) concilium Carthaginense [ann. 256] praeside Cypriano (Rhalli-Potli, Syntagma III, p. 2–19); — [2] (ff. 22–23) **s. Gregorii Nazianzeni** carmen I 1, 12 de veris Scripturae libris vv. 6 ss. nota addita: *ἀπαριθμήσας καὶ τὰ τῆς νέας γραφῆς βιβλία ὁ ἅγιος ἐπή(νε)γκεν ὅτι, εἴ τι τούτων τῶν ἀπαριθμηθέντων ἔξω ἐστιν, οὐ γνήσιον λογίζεται ἀλλὰ νόθον* (Pitra I, p. 654-655); — [3] (ff. 23–24) **Amphilochii Iconiensis** ex iambis ad Seleucum (p. 655–658); — [4] (ff. 24–25v) **Gennadi CP.** epistola encyclica *πρὸς ἅπαντας — καὶ πρὸς τὸν πάπαν Ῥώμης* (Pitra II, p. 183–187); — [5] (f. 26) excerptum ex ep. 240 **s. Basilii** (*Ἡ ἐπιστολὴ διαλέγεται περὶ τοῦ ὑπομένειν καὶ εὐχαριστικῶς φέρειν τοὺς πειρασμούς. εἶτα ὑπάγει· Τί πεπόνθαμεν — ἀθῶοι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου*: M. 32, 896 C 13–897 B 6); — de matrimonio: [6] (ff. 26–29) *τοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου τοῦ Ζωναρᾶ ἐκ προσώπου τῶν ἀρχιερέων περὶ τοῦ μὴ δεῖν δύο δισεξαδέλφους τὴν αὐτὴν ἀγαγέσθαι πρὸς γάμον*, revera ni fallor commentarius de nuptiis gradus sexti (inc. *Τοῖς προστασίαν ἐγχειρισθεῖσι λαοῦ*, des. *εἰσὶν ἡμῖν οἰκεῖαι κηλῖδες, οὐ δεῖ καὶ προσερανίζεσθαι*); [7] (ff. 29–30) **Sisinnii patriarchae** tomus ann. 997, inde a vv. *Ὁ πρὸς τὸν ἡμέτερον πόλεμον* (M. 119, 733 A 4–740 C 15 nonnullis omissis); [8] (f. 30r·v) **Alexii patriarchae** de septimo gradu *κρίσις συνοδική* (M. 119, 744; V. Grumel, *Les Regestes*, n. 844), [9] (f. 30v–31) eiusdem Alexii responsum ad Theophanem Thessalonicae archiepiscopum (Grumel, n. 832); [10] (f. 31r·v) **Michaelis ⟨Cerularii⟩** *ψῆφος* de matrimoniis prohibitis (M. 119, 849-852; Grumel, n. 882), [11] (ff. 31v–32) *ψῆφος* de sacerdotis uxore adulterio polluta (M. 120, 749; Grumel, n. 883); — [12] (ff. 32–43) **Iohannis patriarchae Antiocheni**, de monasteriis laicis non tradendis, *τοῦ ἁγιωτάτου — ἐν κεφαλαίοις ιη' συμπληρούμενος* (M. 132, 1117–1149).

5 **Iohannis Zonarae** in sacros canones (M. 137–138; cf. codd. 827 et 828), praemissis titulo atque praefatione *Ἡ δήλωσις* ut apud M. 137, 28. [1] (ff. 43v–60v) in canones ss. Apostolorum; — [2] (ff. 60v–68v) in canones conc.

Nicaeni I; — [3] (ff. 68^{v}–73) in canones conc. Constantinopolitani I; — [4] (ff. 73–78^{v}) in canones conc. Ephesini; — [5] (ff. 78^{v}–91^{v}) in canones conc. Chalcedonensis, cui subnectitur notitia de quinta et sexta synodis; — [6] (ff. 92–118^{v}) in canones conc. Trullani; — [7] (ff. 118^{v}–127^{v}) in canones conc. Nicaeni II; insequitur notitia brevis ad epistolam Tarasii pertinens; — [8] (ff. 128–134^{v}) in canones conc. CP. I-II; — [9] (ff. 134^{v}–136) in canones conc. CP. ann. 879; — [10] (ff. 136–142) in canones conc. Ancyrani; — [11] (ff. 142–145) in canones conc. Neocaesariensis; — [12] (ff. 145–149) in canones conc. Gangrensis, inserto supplemento [f. 148]; — [13] (ff. 149–154^{v}) in canones conc. Antiocheni; — [14] (ff. 154^{v}–163) in canones conc. Laodiceni; — [15] (ff. 163–171) in canones conc. Sardicensis; — [16] (ff. 171–212) in canones conc. Carthaginensis anni 419; canonum numeri ab editione discrepant, interpretationes nonnullae sub nomine Balsamonis vulgatae sunt; — [17] (ff. 212^{v}–213) in causam Agapii et Bagadii de sede Bostrensi; — [18] (ff. 213–214^{v}) in epistolam s. **Dionysii Alexandrini** ad Basilidem; — [19] (ff. 214^{v}–220) in ep. s. **Petri Alexandrini**; — [20] (ff. 220–223) in ep. s. **Gregorii Thaumaturgi**; — in epp. s. **Athanasii** [21] (ff. 223–225^{v}) ad Amunem, des. *διὸ καὶ ἀνέγκλητον* (M. 138, 560 C 5), [22] (ff. 225^{v}–226^{v}) festalem 39, [23] (ff. 226^{v}–227^{v}) ad Rufinianum; — in epp. s. **Basilii** [24] (ff. 227^{v}–234^{v}) canonicam primam, [25] (ff. 234^{v}–242^{v}) canonicam secundam, [26] (ff. 242^{v}–247^{v}) canonicam tertiam, [27] (ff. 247^{v}–248) in ep. ⟨IV⟩ ad Amphilochium (sub nomine Balsamonis apud M. 138, 809), [28] (ff. 248–250^{v}) in ep. ad Diodorum, [29] (ff. 250^{v}–251^{v}) in ep. ad Gregorium presbyterum, *Γρηγόριός τις πρεσβύτερος — καὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης κα(νὼν) γ′* (M. 138, 824 C–825 C 4 sub nomine Balsamonis), [30] (ff. 251^{v}–252) in ep. ad chorepiscopos primam atque [31] (ff. 252–253^{v}) secundam, [32] (ff. 253^{v}–254) in cap. 27 de Spiritu Sancto (M. 138, 848 B-D); subnectitur (ff. 254–255^{v}) ⟨**Balsamonis**⟩ commentarius in idem (*Ἐν μὲν τοῖς προλαβοῦσιν ὁ ἅγιος εἶπε τὰ ἐξ ἀγράφου παραδόσεως παρατετηρημένα ἡμῖν, ἐνταῦθα δὲ καὶ αἰτίας λέγει δι' ἃς — τῆς πίστεως μυστήριον*: M. 138, 844 C 9–848 B 7).

Eidem Theodoro Balsamoni pertinent ut videtur interpretationes quae nulla facta distinctione subsequuntur (cf. cod. 828, ff. 261 ss.): [33] (f. 255^{v}) in cap. 29 de Spiritu sancto; — [34] (ff. 256–264^{v}) in ep. s. **Gregorii Nysseni** ad Letoium; — [35] (ff. 264^{v}–266^{v}) in responsa canonica **Timothei Alexandrini**; — [36] (ff. 267–269^{v}) in canones **Theophili Alexandrini**; — [37] (ff. 269^{v}–271) in ep. s. **Cyrilli** ad Domnum (M. 138, 917–921). Zonarae index latinus in f. 271^{v}.

Codicem ex exemplo fenestris hiante (e. g. ff. 51^{v}. 70^{v}. 124^{v}. 150. 210^{v}. 211. 244^{v}) descripsit ni fallor Emmanuel Provatarius. Fasciculi triginta quattuor quaterniones, praeter *κδ'* foliorum septem, in ultima pagina ima notis necnon primis fasciculi subsequentis verbis directe scriptis signati. Chartae signum corona cui superstat stella (cf. Briquet 4832).

F. I *Andreas Bonafides*; f. 1: *αἱ ἐξηγήσεις εἰσὶν Ἰω(άνν)ου τοῦ Ζωναρᾶ*; f. 1^{v} nomen possessoris: *Ant. Augustini ep(iscop)i Ilerden(sis).*

Integumentum membranaceum; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *842.*

843 (olim 561). Saec. X, membran., mm. 275 × 200, ff. I (add.). 110, linn. 25.

1 **Iohannis Scholastici** collectiones iuris. [1] synagogae L titulorum (ed. Vl. Beneševič in *Abhandl. d. Bay. Akad.*, 1937) fragmenta duo: [a] (ff. 1–24^{v}) tit. 32 inde a vv. fere detritis *εἰς τοὺς πτωχοὺς γινομένας* (op. cit., p. 98, l. 19) usque ad illa tit. 40 *εἴτε ἦρξεν τῆς πλήγης, εἴτε ἠμύνατο* (p. 125, l. 11), [b] (ff. 25–32^{v}) inde a *οἴκω ἐσθίειν καὶ ἀκούβιτα στρωννύειν* (tit. 47; p. 146, l. 7). Scholia in margine ff. 9. 9^{v}. 10. 11^{v}. 26. 29^{v} (op. cit., p. 161, 170, 175, 176, 183); in fine (f. 33): *κανόνες τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν ἁγίων ι′ συνόδων, καὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου εἰς Ν τίτλους διηρημένοι.* Adnectitur (f. 33$^{r \cdot v}$) decretum concilii Nicaeni de sancto Paschate (Pitra, Iuris eccl. Graec. I, p. 435–436. [2] collectio LXXXVII titulorum (Heimbach, Anecdota II, Lipsiae 1840, p. 202 ss.), scilicet [a] (ff. 34–41) capitulorum index, *τῶν ἐγκειμένων μετὰ τοὺς κανόνας τῶν δέκα συνόδων νεαρῶν διατάξεων τὰ κεφάλαια* ms., [b] (ff. 41–48^{v}) capita 1–13 *καὶ ὅθεν ποιήσοιτο τὴν τούτων ἀ[πόδοσιν* (Heimbach, p. 208–213, l. 10 ab imo), [c] (ff. 49–54) cap. 73 inde a vv. *περιουσία μεταξὺ τοῦ μοναστηρίου* — 87 (Heimbach, p. 230, 9–234). Scholia in ff. 43^{v}. 46. 47^{v}. 50. 50^{v}; in fine (f. 54): *τέλος τῶν πζ′ κεφαλαίων. ἐκ τῶν νεαρῶν διατάξεων. τῶν περι ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως.* (f. 54^{v}): *ἐπληρώθη σὺν Θεῷ ἡ συναγωγὴ τῶν θείων κανόνων ἐν πεντήκοντα τίτλοις διηρημένη. καὶ ἐκ τῶν νεαρῶν διατάξεων τὰ πζ′ κεφάλαια. Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ἀπο σχολαστικῶν.*

2 epistolae canonicae: [1] (ff. 54^{v}–66) s. **Basilii** ep. 188 (can. 1; Pitra I, p. 576–585); [2] (ff. 66–78^{v}) s. **Gregorii Nysseni** ad Letoium (Pitra, p. 619–629); scholium aetatis posterioris in f. 67; [3] (ff. 78^{v}–81^{v}) **Timothei Alexandrini** responsa canonica 1–15 sub inscriptione *Τιμοθέου ἀρχ. Ἀλεξανδρείας τῆς δευτέρας συνόδου ἐρωτήσεις* (Pitra, p. 630–634, l. 1 *καὶ τί περὶ τούτου ἀποκρινοῦμαι οὐχ εὑρίσκω*); s. **Basilii** [4] (ff. 81^{v}–83) ep. 55 (can. 6; Pitra, p. 605–606), [5] (ff. 83–84^{v}) ex capite 27 libri « de Spiritu Sancto » (*Τούτου χάριν πάντες μὲν ὁρῶμεν — εἰς οὐρανὸν ἀνεκλήθημεν*: M. 32, 189 C 3–192 C 10); [6] (ff. 84^{v}–88^{v}) s. **Gregorii Neocaesariensis Thaumaturgi** epistola (Pitra, p. 562–565); [7] (ff. 88^{v}–92^{v}) s. **Athanasii** ep. ad Amunem (Pitra, p. 567–570); [8] (ff. 93–98) s. **Dionysii Alexandrini** ep. ad Basilidem, *τοῦ — Ἀλεξανδρείας*

περὶ τοῦ ποίαν ὥραν τοῦ ἁγίου σαββάτου ἐπιφωσκούσης τῆς ἁγίας κυριακῆς χρὴ ἡμᾶς ἀπονηστίζεσθαι τῇ νυκτί cod. (Pitra, p. 541–545); **s. Basilii** [9] (ff. 98–106) ep. 199 (can. 2; Pitra, p. 586–594); desiderantur vv. *τῶν οἴκων ἑ]αυτοῦ ἀποπέμψει — τῶν ἀπαιδεύτων προσευχῶν* (p. 589, l. 4–590, l. 4 ab imo) duobus foliis post 101^{v} deperditis, [10] (ff. 106–110) ex cap. 27 libri « de Spiritu Sancto » (M. 32, 188 A 5–189 A 4, 189 B 10–193 B 5; Pitra, p. 609–612), [11] (f. 110$^{r \cdot v}$) ex cap. 29 (M. 200 B–C 14; Pitra, p. 612).

Codicis maxima cura in Asia ni fallor descripti reliquiae, scilicet fasciculi quaterniones tres (ff. 1–24), alii tres (ff. 25–48), octo denique item quaterniones si excipias penultimum nunc foliorum sex (ff. 49–110). Inscriptiones charactere semiunciali exaratae, litterae initiales maximae coloribus rubro et flavo distinctae, accentus et spiritus ex more antiquo non semel appicti.

Lineae duae latino-italicae f. 42^{v}. Tabulae priori aversae agglutinavi syllabum anno 1550 nuper repertum: *Canones ecclesiastici et | alia. | . 561.* In f. I indiculus brevis a L. Allatio ut videtur digestus.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

844 (olim 562). Saec. XIII-XIV, chartac., mm. 325 × 235, ff. 465, linn. 33.

1 Theodori Balsamonis expositio canonum, *ἐξήγησις τῶν ἱερῶν καὶ θείων κανόνων — Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχειας καὶ πάσης Ἀνατολῆς.* [1] (ff. 1–75^{v}) in Nomocanonem XIV titulorum (M. 104, 976–1217); in fine: *τέλος σὺν Θεῷ τῶν δέκα πρὸς τοῖς τέσσαρσι τίτλων τῶν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου κυροῦ Φωτίου συγγραφέντων*, deinde subscriptio (v. infra). [2] (ff. 76–78^{v}) in monachorum interrogationes et Nicolai patr. responsa (M. 138, 937–949). [3] in canonum collectionem (M. 137, 36–138, 936; canones integre citantur), scilicet: (ff. 79–99^{v}) in canones Apostolorum; — (ff. 99^{v}–108^{v}) in canones conc. Nicaeni I; — (ff. 108^{v}–113^{v}) in canones conc. Constantinopolitani I; — (ff. 113^{v}–117) in canones conc. Ephesini; — (ff. 117–130^{v}) in canones conc. Chalcedonensis; commentario canonis 17 praemittitur [ff. 124^{v}–125] ⟨**Constantini Ducae** novella ann. 1065⟩ de Nicolao Hagiotheodorita Athenarum metropolita (Rhalli-Potli, Syntagma V, p. 274–276; F. Dölger, *Regesten*, nn. 960, 961; Jus graecoromanum I, Athen. 1931, p. 276–278); canoni 25 adiungitur [f. 128] *ἑτέρα ἑρμηνεία*; — (ff. 130^{v}–131) de quinta et de sexta synodis; — (ff. 131–184^{v}) in canones conc. Trullani; additiones pluras exhibet noster, easdem quae vulgatae sunt ex cod. Bodleiano, e. g. f. 134^{v} (M. 523 n. 55), f. 138 (M. 553), f. 148^{v} (M. 631 n. 14), f. 150^{v} (cf. M. 640 A 12–15), f. 168^{v} (M. 771 n. 85), f. 182$^{r \cdot v}$ (M. 856–857); — (ff. 184^{v}–205) in canones

conc. Nicaeni II; subnectitur (ff. 205–207^{v}) **Tarasii** epistola (Pitra II, p. 304–309) in ff. 207^{v}–208 commentario aucta (M. 138, 936–937); — (ff. 208–221) in canones conc. Constantinopolitani I-II; — (ff. 221–222^{v}) in canones conc. CP. anni 879; — (ff. 222^{v}–224) in canonem 1 conc. Carthaginensis anni 256; — (ff. 224–232^{v}) in canones conc. Ancyrani; — (ff. 232^{v}–237) in canones conc. Neocaesariensis; — (ff. 237–241) in canones conc. Gangrensis; praebet prologus eadem fere quae leguntur (M. 1233–1237) sub nominibus Balsamonis et Zonarae; — (ff. 241–249^{v}) in canones conc. Antiocheni; — (ff. 249^{v}–256^{v}) in canones conc. Laodiceni; desideratur interpretatio canonis *ξ'*; — (ff. 256^{v}–267) in canones conc. Sardicensis; — (ff. 267–338) in canones conc. Carthaginensis anni 419; — (f. 338$^{r \cdot v}$) in causam Agapii et Bagadii; — (ff. 339–342) in ep. s. Dionysii Alexandrini ad Basilidem; — (ff. 342–348) in canones s. Petri Alexandrini; — (ff. 348–353^{v}) in ep. s. Gregorii Thaumaturgi; — in epp. s. Athanasii (ff. 353^{v}–355^{v}) ad Amunem, (ff. 355^{v}–356) festalem 39, (ff. 356–357^{v}) ad Rufinianum; — in epp. s. Basilii (ff. 357^{v}–367^{v}) can. primam, (ff. 367^{v}–382) can. secundam, (ff. 382–394) can. tertiam, (f. 394$^{r \cdot v}$) de ciborum differentia (= ep. 236 § 4), (ff. 394^{v}–396^{v}) de eo qui duas sorores in matrimonium duxit (= ep. 160), (ff. 396^{v}–398) ad Gregorium presbyterum (= ep. 55), (f. 398$^{r \cdot v}$) ad chorepiscopos (= ep. 54), (ff. 398^{v}–399^{v}) ad chorepiscopos (= ep. 53) (ff. 399^{v}–402) ex capp. 27 et 29 « de Spiritu sancto »; — (ff. 402–413) in ep. s. Gregorii Nysseni ad Letoium; — (ff. 413–416) in canones Timothei Alexandrini; — (ff. 416–419) in canones Theophili Alexandrini, nempe edictum, commonitorium, narrationem de Catharis, epp. Agathoni et Menae; — in epp. s. Cyrilli Alexandrini (ff. 419–420^{v}) ad Domnum, (f. 421) ad episcopos Libyae et Pentapoleos; — (f. 421^{v}) in carmen I 1, 12 s. Gregorii Nazianzeni, de veris Scripturae libris; — (f. 422$^{r \cdot v}$) Amphilochii Iconiensis ex versibus ad Seleucum, sine commentario; — (ff. 422^{v}–423^{v}) in epistolam encyclicam Gennadii CP.; — (ff. 423^{v}–424) in ep. s. Basilii ad Nicopolitanos (M. 138, 933–936). In fine (f. 424) *ἐπίλογος τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχ(ου) Ἀντιοχείας διὰ στίχων ἰαμβικῶν*, nempe versus 44, quorum primus *Τὴν μωσαϊκὴν ἀναμετρήσας πλάνην*, ultimus *ἀπηγορεύθη μὴ μάτην γονυκλίτει.* In plurimis noster cum codice Bodleiano (cf. supra conc. Trullanum) consentit.

2 (ff. 424^{v}–455) *ἐνταῦθ' ἀπαρχὴ τοῦ νόμου τοῦ προχείρου*, imperatorum Basilii, Constantini et Leonis Prochiron (ed. C. E. Zachariae, Heidelbergae 1837; Jus Graecoromanum II, Athenis 1931, p. 114–227).

3 leges militares; sunt capita *νς'* hoc ordine: (f. 455$^{r \cdot v}$) *πίναξ*,

(ff. 455v–457v) ipsa capita sub inscriptione *περὶ στρατιωτικῶν καταστάσεων καὶ ἐπιτιμίων ἐκ τοῦ Ῥούφου καὶ τῶν τακτικῶν* (cf. Ecloga ad Prochiron mutata [= Ius Graecoromanum VI, Athenis 1931, p. 292–293 nn. 1–12]; leges militares [ed. W. Ashburner, apud Ius Graecor. II p. 75-77]; Ioh. Leunclavii, Iuris Graeco-Romani tam canonici quam civilis ..., Francofurti 1591–1596, II, p. 249–255).

4 (ff. 457v–461) l e x a g r a r i a (cf. Leunclavius, p. 256–265; cod. 690, ff. 261–264).

5 (ff. 461–465) l e x n a v a l i s Rhodiorum, hoc ordine: praefatio *Τιβέριος Καῖσαρ*, capitum indiculus, ipsa lex (Leunclavius, p. 265–277; ecloga ad Prochiron mutata, tit. 40 [= Ius Graecoromanum VI, p. 312–318]; W. Ashburner, *The Rhodian sea-law*, Oxonii, 1909; Ius Graecor. II, p. 93–103, recensio I).

Partes duae ab uno eodemque librario descriptae. Prior (ff. 1–78) fasciculos complectitur decem, quaterniones excepto ultimo ternione, in principio et in fine signati. Subscriptio (f. 75v): † *Παρακαλῶ δὲ τοὺς ἀναγινώσκοντας ἅπαντας ὀρθοδόξους χριστιανοὺς ὑπερεύχεσθαι ἀπὸ ψυχῆς ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ Ἀ ν α σ τ α σ ί ο υ ἱ ε ρ ο μ ο ν ά χ ο υ τ ο ὐ π ί κ λ η ν Β ο υ ρ δ ῆ, μετὰ καὶ τοῦ προτρέψαντός με γρᾶψαι τοῦτο, ἁγιωτάτου μου πατρὸς κυροῦ Κασσιανοῦ ἱερομονάχου, τοῦ καὶ χρηματίσαντος καθηγουμένου ἀρχιμανδρίτου καὶ μεγάλου πρωτοσυγκέλλου τῶν ἁγίων μονῶν, τῆς ἐν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων διακειμένης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ἀκαταλήπτου καὶ τῆς ἐν τῷ ὄρει τοῦ ἁγίου Αὐξεντίου διακειμένης μεγάλου ἀρχιστρατήγου τῶν ἄνω δυνάμεων Μιχαήλ, ὕστερον δέ καὶ ψήφω θεία γεγονότος ἀρχιερέως τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας † δόξα τῶ ἁγίω μου Θεῶ, ἀμήν.* De monasterio s. Michaelis archangeli in monte Auxentii cf. J. Pargoire, *Rev. de l'Orient chrétien* VIII, 1903, p. 560–569.

Pars altera (ff. 79 ss.) fasciculis constat *μθ'* propria enumeratione signatis, quaternionibus praeter ultimum binionem. Utriusque partis scriptura accurata; litterae initiales maximae, inscriptiones rubro pallidiore distinctae. F. 119 manu recentiore lectoris iudicium (in M. 137, 400 A 6–9): *ἀσύμφορα Βαλσαμῶνος ὧδε γρα.* Loci nonnulli stylo plumbeo temporibus nostris insigniti.

Integumentum ex corio rubro; in dorso tesserae gentiliciae Innocentii XI et Laurentii Brancati de Laurea card. bibliothecarii.

845 (olim 563). Saec. XII, membran., mm. 232 × 170, ff. I (chart. add.). 141 (+ 57a), coll. 2, linn. 30.

Manuale legum, provinciae Calabriae consuetudinibus aptatum.

1 (ff. 3–90) Prochiron legum (edd. F. Brandileone et V. Puntoni ex nostro, *Istituto storico italiano, Fonti per la storia d'Italia* No 30, 1895); excerpta, introductione et anglica interpretatione aucta, vulgavit E. H. Freshfield, *A provincial manual of later Roman law*, Cantabrigiae 1931.

Praemittitur (ff. 1v–2) index aevi posterioris [tit. *α'–λζ'*] saec. XIX ineunte completus.

2 (ff. 90–95) *κεφάλαια ἀπὸ νόμου γεωργικοῦ κατ' ἐκλογὴν ἐκ τῆς Ἰουστινιανοῦ βίβλου* (cf. cod. 844 ff. 457v–461, ecloga ad Prochiron mutata titt. 25 et 26); in fine: *βιβλίον μζ' τοῦ βασιλ(έως) Ἰουστινιανοῦ τοῦ ἀοιδήμου.*

3 *λέξεων Ῥωμαίων* series tres [1] (ff. 95–101) inc. *Ἀνναλίων: λιγάτων, αἰτίσεων*, des. *ὡς φιδεκομίσσου: ὡς πίστει βαλλομένου*, [2] (ff. 101v–103) *Τίτλος προγραφῆκόμ: πλάτιος πληρωσις. Ὅτι ἐν τῇ Σκυθία καὶ εἰς τὰ ἀρκτῶα μέρει — καὶ τὰ ἐκ τῶν τρίχων συντιθέμενα κυλίκια λέγονται*, [3] (ff. 103–104v) *Λέωντος ἐπιλοίπων, οὗ ἡ ἀρχή Ἀνναλίωχουμ: ἐνχρονία: αδοπτίω: τεκνοποίημα*, des. *ὡς κονού μαξ: ὡς σού(σ)πεκτον*, cf. cod. 852 f. 438.

4 (ff. 104v–105v. 107–113) lex navalis Rhodiorum; cf. cod. 844, ff. 461–465 omittitur praefatio.

5 leges variae: (f. 113) de rapina fluminis et de mortuo inferendo; (f. 113v) de muneribus socrorum atque capitula 30–39 ex ecloga ad Prochiron mutata, tit. 18; (ff. 113v–114) *περὶ εὐνούχων* (cf. Basilic. XXXIII, 1, 51); (ff. 114–115v) *τίτλος λζ' Ποιναλίου περὶ αἱρετικῶν — ἀνδράποδον* (cf. ecloga ad Prochiron mutata tit. 36).

6 (ff. 116–139) **Michaelis Pselli** synopsis legum (M. 122, 925–974).

7 (ff. 139r-v) **Menandri** sententiae monostichae (Meineke, Fragmenta poetarum comediae novae IV, Berolini 1841, p. 341 ss.) 29. 76. 105. 119. 143. 196. 207. 232. 268. 273. 316. 358. 375. 390. 423. 453. 473. 502. 550; ultimae, *Σ-Ω*, in ed. citata non reperiuntur; suprema *Ὡς ἄνθος ἀγροῦ πᾶσα γήϊνος φύσις.*

8 (ff. 139v–140) *περὶ νόμου δικαιοσύνης*, in summo folio *γνώ(μαι) τοῦ θεολόγ(ου)*, nempe sententiae septem de lege (inc. *Νόμοι ἀληθέστατοι οἱ δικαιότατοι*, des. *ὃν γὰρ πάντες φοβοῦνται, πάντας φοβεῖται*).

9 (ff. 140r-v. 106) fragmenta duo d e t h e o r e t r o et d e h y p o b o l o (cf. F. Brandileone, apud *Atti della R. Acc. dei Lincei* ann. 1885–86, *Rendiconti* II, p. 260–272, 281–284).

10 (ff. 106r-v. 141) **Rogerii regis Siciliae** novella ann. 1150, *Τὰς διατριβὰς ποιουμένου*; quae praebet f. 106r-v vulgavit B. Capasso [*Novella di Ruggiero re di Sicilia e di Puglia*, in *Atti dell'Accad. Pontaniana* IX, Neapoli 1867, p. 28–30] reliqua non suspicatus; novellam integram ex cod. Marciano 172 idem vir doctus typis commisit (*op. cit.*, p. 25–28), nonnulla de codice praemittens; Brandileone, *op. cit.*, p. 279–281.

Fasciculi duodeviginti quaterniones (exceptis 15 et 18 ternionibus) atque folia duo praevia (1 et 2). Litterae initiales rubrae necnon flavo colore tactae ea qua delectaban-

tur Italo-Graeci ratione. F. 1 manu saec. XV: ***Ius canonicum***; eadem inscriptio manu posteriore f. 3 (cf. index librorum Sixti IV apud Muntz et Fabre, ***La bibliothèque...***, p. 237: « Jus canonicum. Ex membr. in nigro »). In charta principio libri agglutinata (f. I) index latinus saec. XVIII. Ff. 1 et 141 sigillum Bibl. Nat. Paris. rubro impressum.

Integumenti tabulis corio rubro saec. XVIII obductis additum est dorsum novum, in quo tesserae gentiliciae Pii IX et A. Mai card. bibliothecarii.

846 (olim 564). Saec. XII, chartac., mm. 310 × 250, ff. 95 (+ 17a), linn. 30.

Legum civilium collectiones variae ad res ecclesiasticas pertinentes. [1] (ff. 1–15) **Iohannis Scholastici** collectio LXXXVII capitulorum (Heimbach, Anecdota II, 1838, p. 202–234) duobus scholiis additis « privata » et « largitiones » spectantibus. [2] (ff. 15–43) collectio XXV capitulorum ex novellis Iustiniani (op. cit., p. 145–201). [3] collectio tripartita (Gul. Voelli et H. Iustelli Bibliothecae iuris canonici veteris tomus secundus, Lutetiae Parisiorum 1661, p. 1223–1361; cf. Pitra, Iuris eccl. Graec. II, p. 410–416; Zachariae, *Die Griechischen Nomocanones*, p. 7), scilicet: [a] (ff. 43–72) liber primus, ex lib. I Codicis, praemisso indice titulorum XIII, unicuique additis paratitlis; [b] (ff. 72–75v) liber secundus, ex Digestis et Institutis; [c] (ff. 75v–92v) liber tertius, ex Novellis, praemisso titulorum III indice, paratitlis in fine titt. II et III additis.

Sequuntur in chartis mutilis et turbatis **Heraclii** novellae tres, hoc est [a] (ff. 92v–93v) nov. *Οὐκ ἀλουργὶς* usque ad vv. *πανευδαίμονα πόλιν, οὐδὲ καθ' ἕτερόν τινα* (Voelli Iustelli op. cit., p. 1361–1364, 15; F. Dölger, *Regesten*, n. 199), [b] (ff. 95r-v. 94r-v) nov. *Καὶ τοῖς ἄλλοις κατάλληλον* (Dölger, n. 165) inde a vv. *καὶ τὰ νῦν δοκιμασθέντα* (p. 1366, l. 11 ab imo — 1370), [c] (f. 94v) nov. *Καὶ τὰ καλῶς* (Dölger, n. 175) usque ad illa *καὶ τοὺς τὰ τῆς ἐκκλ[ησιαστικῆς λειτουργίας ὀφφίκια μετερχομένους* (p. 1371).

Liber olim, ut mihi videtur, codd. Paris. 1326 et 1334 similis, nunc vero mutilus, parte ultima sola superstite. Fasciculi 13 quaterniones (si excipias primum nunc foliorum sex, ultimum foliorum duorum) in prima singulorum pagina summa ab origine signati (cf. f. 15), longe posterius autem *a1 –n2* eadem pagina ima notati. Inscriptiones, litterae initiales rubro colore exaratae.

Integumentum ex corio castaneo signato saec. XVI, corrigiis olim munitum. In tabula anteriore aversa, manu coaeva: ***Compendiu(m) legu(m) Imperatoriar(um) / quae Iuri canonico co(n)sentiu(n)t et faue(n)t. multa in fine huius libri d(e)siderant(ur)***; inferius libri positio antiqua: *N̊ 12. 6 Plu. secr* et syllabus anno 1550 posterior: ***Diuersę constitutiones | Iustiniani . | . 564.*** In dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *846*.

847 (olim 575). Saec. XV, chartac., mm. 225 × 145, ff. I (add.). 281 (+ 140a. 169a-b. 228a. 248a, — 176. 177 omissis), linn. 25–27; in duas partes dispertitus (II = ff. 138 ss).

1 (ff. 26–169v) Epanagoge legis Basilii et Leonis et Alexandri scholiis aucta (ed. Zachariae a Lingenthal, Collectio librorum juris graecoromani ineditorum, Lipsiae 1852, p. 65–217; Jus graecoromanum II, Athenis 1931, p. 236–368); praemittitur XL titulorum *πίναξ*, omittitur praefatio; subnectitur (ff. 169v–179v) *τίτλος μα'*, lex navalis Rhodiorum cum prologo *Τιβέριος Καῖσαρ* (cf. cod. 844, ff. 461–465).

2 *ἐκλογὴ ὠφέλιμος ἐκ τῆς βίβλου τῶν παραλλήλων*, hoc est: [1] (ff. 179v–180) *πίναξ* capp. *ογ'*; [2] (ff. 180–227v) ⟨s. **Maximi** locorum communium excerpta seu editio brevior⟩, cuius ordo capitibus 1–4. 6. 5. 7–68. 70. 69. 71 vulgatis (M. 91, 721–1017) respondet; addita sunt [3] (ff. 227v–228) cap. *οβ' περὶ ἡσυχαζόντων*, [4] (ff. 228–229) *ογ' περὶ πειρασμοῦ*, in cuius medio adhortatio ad *μέλιτταν τὴν μέλιτος μελιτοτέραν* accipiendam, [5] (ff. 229v–242v) supplementa capp. 1–15 (cf. M. 91, 725 AB–816 B 5).

3 (ff. 243–249v) epistolares characteres seu epistolae christianae ficticiae; folio uno inter 242v et 243 deperdito inc. mut. *τὰ πταίσματα. καὶ ἀποστελεῖ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ.* Subsequuntur epistolae ad imperatricem, ad patriarcham, ad diversos imperialis familiae, ad episcopum, ad archimandritam, ad patrem spiritualem, ad monachum, ad ascetam, ad ducem, ad amicum, ad exactorem.

4 (ff. 250–255v) *γνωμικὰ τοῦ φιλοσοφωτ(ά)τ(ου) κῦρ Συμεὼν τοῦ λογοθέτου καὶ Μεταφραστοῦ*; inc. *Ὁ γὰρ στύφων ἐν καιρῷ λόγος*, des. *Οὐ πάντες πάντας σώζειν ἀπαιτούμεθα, ἑαυτοὺς δὲ πάντως πάντες*, addito Is. 3, 16 et 24. Subnectuntur alia manu [a] (f. 255v) ⟨**Theophylacti Simocati** ep. 75⟩ (Hercher, p. 784); [b] (ff. 255v–256) **s. Basilii** ep. 365 (M. 32, 1108–1109 A 14 *καὶ πᾶσαν χλοηφόρον*); [c] (ff. 256v–257v) ep. anonyma (inc. *Ὅτι πάλαι ἠγνόουν ὅπως ποτ' ἔχεις ἐπιθυμῶ*, des. *καὶ τοῖς ὅλοις συναλγοῦντα ἔχων ῥᾶστα φέροις τὸ δεινόν*).

5 (ff. 258–260v) **Andronici senioris** novella an. 1306 (Jus Graecoromanum I, Athenis 1931, p. 533–536; cf. K. Triantaphyllopoulos, *Die Novelle des Patriarchen Athanasius über die τριμοιρία*, apud *Byz.-neugr. Jahrb.* VIII, 1931, p. 136–146).

6 (ff. 260v–271v) **Niphonis I patriarchae CP.** *γεγονὼς τόμος εἰς τὸ μὴ ἐπὶ χρήμασι χειροτονεῖσθαι, ἐπὶ τῶν αὐτῶν βασιλέων*, hoc est patriarchalis decisio oct. 1311 ut legitur in fine. Inc. *Εἰ δὲ φροντίζειν ἦν ἡμῖν, εἰ δὲ σπουδάζειν*, des. *οὗπερ δικαίως ἐκπέπτωκεν.* Subscriptiones: *Νίφων ... πατριάρχης, ὁ Ἡρακλείας — ὁ Ξανθείας † μηνὶ ὀκτ. ἰνδ. θ' †*; inseritur [ff. 262–267v] epistola

Tarasii ad Adrianum (M. 98, 1441-1452), citatur [ff. 268v-269v] Iustiniani novella 137. Eidem synodo pertinere quae subsequuntur, (f. 271v) de administratione ecclesiae Ancyranae curis Gangrensis metropolitae a sede amoti commissa, dubius haereo.

Folia nonnulla, tam in principio quam in fine libri addita, chartis translucidis nunc croceis saepius refecta, haec praebent, quae pro viribus percenseo: 1 (ff. 1-2, ex codice liturgico avulsa) officium confessoris; inc. mut. ⟨ὑπερεπε⟩ρίσευσεν ἡ χάρις, καθὼς ὁ ἀπόστολος διδάσκει; leguntur I Cor. 12, 7-11 et Marc. 8, 34-9, 1; alia manu (f. 2v) Sap. 9, 1-6. 2 (ff. 3-25) **Michaelis Pselli** synopsis legum (M. 122, 925-974 A 3) versibus nonnullis inter 943 B 2 et 948 B 1 [f. 12r-v] omissis; sequitur (f. 25) locus Ieremiae prophetae*. 3 (f. 25v) ἐρωταποκρίσεις brevissimae: de Nazaraeorum caesarie radenda [Num. 6, 18], de acervis et puteis testimonii [Gen. 31, 47 et 21, 32], I Reg. 17, 45-46, in iuramentum Davidis de Nabal [I Reg. 25]. 4 (ff. 255v-257v) vide supra. 5 (f. 271v) vide supra. 6 varia sine ordine manibus variis perscripta: a (f. 272) sententia de εὐφοβίᾳ; b (f. 272) de Alexandro Helenam rapienti, nempe excerptum abbreviatum ex Libanii declamatione 3 [legat. Menelai], cui subnectitur (f. 272r-v) responsum meretricis conversae; c (f. 272v) remedium; d (ff. 272v-273) oratio ad Deum pro imperatoribus; e (f. 273) versus octo de onagro leoninam pellem induto (cf. Aesopi fab. 268); f (f. 273) de vitae humanae inconstantia; g (f. 273v) de Flaviano archiepiscopo CP.; h (ff. 273v-274) ⟨de anima a corpore soluta⟩; refutantur Epimenidae et Aristeae narrationes (inc. Ἡ [?] κατὰ τὸ λογικὸν ἐνέργεια καὶ θεωρητικὴ χρῆσις, abrumpitur in vv. χρόνῳ τινὶ μετρίῳ); i (f. 274v) paenitentiae publicae gradus (cf. cod. 828, f. 282v); k (ff. 274v-275) **Basilii et Libanii** epistolae (Foerster XI, p. 583 ss., nn. 9. 19. 20. 22. 21); l (f. 275) sententia περὶ πενίας; m (ff. 275v-276) sententiae variae, inter quas una Evagrii, altera Homeri; n (f. 276) in II Reg. 5, 8 (cf. Theodoreti quaest. 16; M. 80, 608-609); o (ff. 276v-277v) de verborum quorumdam declinatione seu coniugatione; p (ff. 277v-279) apophthegmata, narratiunculae philosophico-christianae; primum de Alexandro, ult. de morte tremenda; q (ff. 279v-281v) μηνολόγ(ιον) περὶ ἀσθενούντων ἀνθρώπων, seu infirmorum habitus per singulos mensis dies, insertis opellis (f. 280v) περὶ τοῦ τῆς φλεβοτομίας αἵματος atque (f. 281) περὶ οὔρων; f. 281v remedia (?) signis arcanis exarata.

Codicis partem praecipuam (ff. 26-271) efficiunt fasciculi triginta unus quaterniones (si excipias ιε′ quinionem, κη′ olim quinionem nunc foliorum novem [uno post 242v deperdito], λ′ nunc foliorum septem [262 et 263 in locum trium deperditorum suppleta]).

Inscriptiones, litterae initiales maximae rubrae. Signum chartae, litterae *ΥΛΟΞ* (?). F. 26 summo: † *Χὼ ρισττὲ βοήθει μοι τῷ σῷ δούλ(ῳ) Ἰσαάκ* †; ff. 45v-46 litteris inter se colligatis: † *ὁ καθηγούμενος* (bis) *Θεοδόσιος ἱερομόναχος* †.

F. I manu saec. XVI medii (Nicol. Maiorani?): *pselli Per° sup(er) leg(es)*; ib. nota: *317. 6 Plu* et syllabus anno 1550 posterior: *Pselli expo(sitio) in leges ciuiles et | alia. | . 575.*

Folia nonnulla humore conspurcata, saeculo praeterito refecta vel etiam chartis translucidis contecta.

Integumentum membranaceum; in dorsis tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

848 (olim 568). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 220 × 148, ff. 327, linn. 24.

Constantini Harmenopuli opera varia.

1 Manuale legum sive Hexabiblus (ed. G. E. Heimbach, Lipsiae 1851, p. 2-818): (ff. 1-3) iudicum praeparatio sive de iustitia, Ὁ κρίνειν λαχὼν (p. 2-8); (ff. 3-5) condemnatio adversus iudices, Οἶμαι δὲ τῶν κρίνειν λαχόντων, et protheoria (p. 8-12); (ff. 5-7v) tabula hexabibli (p. 12-18); — (ff. 7v-57v) liber primus; — (ff. 57v-98v) liber secundus; — (ff. 98v-135) liber tertius; — (ff. 135v-177v) liber quartus; — (ff. 177v-227v) liber quintus; — (ff. 228-246v) liber sextus; — (ff. 246v-257v) alii tituli diversi: de dignitatibus, de diversis regulis, de significatione verborum, de ordinatione episcoporum et presbyterorum; in fine: τέλος σὺν Θεῷ πάσης ἑξαβίβλου. Libris singulis praemittitur titulorum index; marginibus apposita sunt charactere minutiore supplementa scholiave quae hic inter κείμενον praebet editio, illic vero inter notas; libris ab Heimbach *C* et *H* signatis noster saepissime concinit. Insequuntur a (ff. 257v-258v) **Constantini*** constitutio de Papa Romae (Heimbach, p. 820-822), b (ff. 258v-259) tomi synodici tres (p. 822), c (ff. 259-261) **Philothei patriarchae CP.** refutatio supra scriptarum exsecrationum (p. 823-826; M. 119, 896-900), d (ff. 261-268v) leges agrariae κατ' ἐκλογήν, omisso prooemio (p. 830-850, tit. x § 9).

2 (ff. 268v-317) epitome canonum scholiis aucta (M. 150, 45-168).

3 (ff. 317-318v) de fide orthodoxa (M. 150, 29-32).

4 (ff. 318v-323v) ⟨de haeresibus⟩ (M. 150, 20-29).

In fine a **Leonis imperatoris** hypotyposis, nempe (f. 324r-v) αἱ μητροπόλεις et αἱ ἀρχιεπισκοπαὶ ut in cod. 841 ff. 156v-157, (f. 325) ἐπισκοπαὶ Thessalonicae ιβ′ et Heracleae ιε′ subiectae; b (f. 325v) officia magnae ecclesiae: α′ ὁ μέγας οἰκονόμος — λα′ καὶ ὁ πριμμικήριος τῶν πατριαρχικῶν νοταρίων (cf. cod. 841 f. 151v); c (ff. 325v-327) officia palatii (Ps.-Codinus apud M. 157,

188); [d] (f. 327) ⟨de vestimentis quibusdam in aula⟩ (*Ἰστέον ὅτι τὰ χρυσοκοκκίνα — μέχρι τέλους*: M. 157, 187 D–188 A).

Liber accurate descriptus, quem efficiunt fasciculi 41 quaterniones, excepto ultimo nunc foliorum septem. Inscriptiones, fontium mentiones rubro colore signatae. Lacunae duae exiguae f. 50 (I, xvi, 9). Signum chartae circulus ex quo eminet linea recta in stellam desinens (cf. Briquet 3054).

Integumentum ex corio castaneo saec. XVI liliis impresso, corrigiis atque catena olim munitum; in tabula anteriore scutum Pauli III auro appositum; in eadem tabula aversa manu saec. XVI medii inscriptio: *Co(n)stantini Harmenopoli* atque schedula chartacea numerum *110* exhibens, quam obtegebat alia cum numero *113* a nobis deglutinata. In dorso sillybus saec. XVII cum nota rubra *848*.

849 (olim 569). Saec. XV, chartac., mm. 225 × 150, ff. I (add.). 311 (+ 197a. 223a. 224a. 226a), linn. 21.

Constantini Harmenopuli opera varia. [1] Hexabiblus (cf. cod. 848, ff. 1–257v), hoc est (ff. 1–3v) iudicum praeparatio; (ff. 4–6) condemnatio adversus iudices et protheoria; (ff. 6–7v) tabula hexabibli, quae abrumpitur in IV, 8; — (ff. 8–67) liber primus; — (ff. 67–117) liber secundus; — (ff. 117–160v) liber tertius; — (ff. 161–202) liber quartus; — (ff. 202–248v) liber quintus; — (ff. 248v–267v) liber sextus; — (ff. 268–278v) alii tituli diversi: de dignitatibus, de diversis regulis, de significatione verborum, de ordinatione episcoporum et presbyterorum; in fine: *τέλος σὺν Θεῷ πάσης τῆς ἑξαβίβλου*. Libris singulis praemittitur index. In marginibus et in textu scholia brevia (e. g. ff. 13v. 16v. 17. 19. 25. 55r-v); additamentum in ff. 132v–133 (inter III, III, 114 et 115); f. 278v postilla *Ἰστέον-ἀγοράσαι* (Heimbach, p. 818). Sequuntur [a] (ff. 279–280) **Constantini** * de Papa Romae, [b] (f. 280r-v) tomi synodici tres, [c] (ff. 280v–282v) **Philothei patriarchae CP.** refutatio supra scriptarum exsecrationum, [d] (ff. 283–290) leges agrariae *κατ' ἐκλογὴν* omisso prooemio, des. in tit. x § 9.

[2] (ff. 291–292v) de fide orthodoxa, ut in cod. 848 ff. 317–318v.

[3] (ff. 292v–297v) de haeresibus, ut in cod. 848 ff. 318v–323v.

In fine [a] (ff. 297v–298) officia palatii et [b] (f. 298r-v) ⟨de vestimentis in aula⟩ ut in cod. 848 ff. 325v–327; [c] (f. 298v) officia magnae ecclesiae tu in cod. 848 f. 325v; [d] (ff. 299–300) **Leonis imperatoris** hypotyposis, nempe *μητροπόλεις πγ'* et *ἀρχιεπισκοπαὶ λθ'* ut in cod. 841 ff. 156v–157, addito patriarcharum quinque ordine; [e] (ff. 300–302) **Andronici senioris** *τοῦ δευτέρου τῶν Παλαιολόγων* ecthesis (Gelzer, *Ungedruckte... Texte der Notitiae episcopatuum* [cf. t. II, huius operis, p. 133], p. 597–600: *ρıβ' ὁ Ἀχυράους*); [f] (ff. 302v–307v) ordo metropolitanarum sedium throno CP. subiectarum (cf. M. 107, 371–386).

Fasciculi fuerunt quadraginta sex, in ultima singulorum pagina notati; perierunt folium ultimum fasc. primi et primum fasc. secundi post 7v, fasciculi *λη'-μγ'* integri necnon subsequentis folia duo priora post 290v, fasciculi ultimi folium ultimum. Signum chartae arcus (cf. Briquet 792). Ff. 308 ss. a librario sine scriptura relicta sunt.

Fuit olim Isidori card. Rutheni (cf. Ioh. Mercati, *Scritti d'Isidoro...*, p. 75); f. 308: *Summa de le Charte 300 | 12 scriptę Ego | L. Parmenius Custos.* F. I stylo plumbeo *N. 391. plu*; ib. syllabus anno 1550 posterior: *Constantini Armenopuli co(m) | pendium legum. | 569.*

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

850 (olim 570). Saec. XV, chart., mm. 285 × 220, ff. I. 261, linn. 31 (ff. 1–90v) et 28 (ff. 91 ss.).

1 Constantini Harmenopuli opera varia (cf. cod. 848). [1] Hexabiblus, scilicet (ff. 1–2v) iudicum praeparatio; (ff. 2v–4) condemnatio adversus iudices et protheoria; (ff. 4–5v) tabula hexabibli; — (ff. 5v–43) liber primus; — (ff. 43–77) liber secundus; — (ff. 77v–106v) liber tertius; — (ff. 106v–135) liber quartus; — (ff. 135–170) liber quintus; — (ff. 170–184) liber sextus; — (ff. 184–192) alii tituli diversi: de dignitatibus, de diversis regulis, de significatione verborum, de ordinatione episcoporum et presbyterorum. In fine: *τέλος σὺν Θεῷ πάσης τῆς ἑξαβίβλου*. Libris singulis praemittitur titulorum index; codici *C* noster videtur propior. [2] (ff. 192–193) de fide orthodoxa. [3] (ff. 193–195) ⟨de haeresibus⟩ hac ratione: capp. 1–6. 14–18 (des. *φύσει λέγουσιν εἶναι τὰ κακά*: M. 150, 28 A 10) in media pagina, capp. 12. 13. 7–11. 19 in marginibus. Sequuntur [a] (f. 195r-v) **Constantini** * de Papa Romae, [b] (ff. 195v–196) ⟨tomi synodici tres⟩, [c] (ff. 196–197v) ⟨**Philothei patriarchae CP.**⟩ refutatio supra scriptarum exsecrationum. [4] (ff. 197v–231v) epitome canonum scholiis aucta. In fine [a] (ff. 231v–236v) leges agrariae, omissa praefatione (des. in tit. x § 9); [b] (f. 237r-v) officia palatii; [c] (f. 237v) notitia de vestimentis in aula; [d] (ff. 237v–238v) **Leonis imperatoris** hypotyposis, nempe *μητροπόλεις* (*πγ' ἡ Ἄπρως*), *ἀρχιεπισκοπαὶ* (*λθ' τὰ Μέτραχα*), sedes episcopales *ις'* throno Heracleae et *ιβ'* throno Thessalonicae subiectae; [e] (f. 238) officia magnae ecclesiae.

2 canonica et theologica varia. [1] (ff. 239–240) **s. Basilii** ⟨et aliorum⟩ canones selecti in epitomen redacti: primus *νζ'*; ultimi ss. Apostolorum 29, Chalced. 2; (f. 240) **s. Athanasii** * de sacra communione (cf.

cod. 827, f. 4). [2] preces absolutionis (f. 240) Ὁ Θεὸς ὁ δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσας (cf. Ioh. ieiun. apud M. 88, 1896 D), (f. $240^{r \cdot v}$) Ὁ Θεὸς ὁ αἰώνιος καὶ βασιλεὺς (cf. ib. 1896 D–1900 A). [3] (ff. 240^{v}–244^{v}) sententiae selectae, fere ut in cod. 733 ff. 147–154. [4] s. **Sophronii** (ff. 244^{v}–246) de Trinitate capitula *κ'*, atque (ff. 246–248^{v}) *ρκα'*, de Incarnatione capitula *κα'* ut in cod. 840 ff. 218^{v}–222 paucis mutatis. [5] (ff. 248^{v}–254) *ρκβ'–ρλγ'*, s. **Athanasii** * syntagma doctrinae (M. 28, 1396–1408; ex nostro). [6] (ff. 254–255^{v}) s. **Gregorii Nazianzeni** * *ἐρωταποκρίσεις* de incarnatione Domini et de Trinitate (inc. *Ἡ φύσις τοῦ Λόγου ἐσαρκώθη ἢ οὔ*, des. *ἀτμὶς γάρ ἐστι τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ*). [7] (ff. 255^{v}–256^{v}) s. **Athanasii** * *ἐρωταποκρίσεις* (inc. *Ἐπὶ τῆς θεολογίας πόσας φύσεις ὁμολογεῖς* [cf. cod. 525, f. 3^{v}], des. *καὶ τῇ σαρκὶ ὑπόστασις*: cf. liber de definitionibus apud M. 28, 537–541). [8] (ff. 256^{v}–258) s. **Gregorii Nazianzeni** * *ἐρωταποκρίσεις* ut in cod. Laurent. gr. LVI, 13 (ed. G. Heinrici, *Griechisch-byzantinische Gesprächsbücher* [cf. t. II huius operis, p. 17], p. 39–40). [9] (f. $258^{r \cdot v}$) *ρλζ'*, s. **Gregorii Thaumaturgi** (?) expositio fidei (M. 10, 984–988) sub inscriptione *ὅπως μέμυσταγώγηται προτροπὴ τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου παρὰ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ θεολόγου καὶ εὐαγγελιστοῦ. Γρηγ(ο)ρ(ίου) Νύσσης* (cf. cod. 451 f. 112^{v}). [10] (ff. 258^{v}–260) chronologicum syntagma ab Adamo usque ad Michaelem Paphlagonem, deinde ab Adamo usque ad Antichristum ut in cod. 840 ff. 217–218^{v}. [11] (ff. 260–261^{v}) s. **Iohannis Damasceni** de recta sententia liber (M. 94, 1421–1425 C 5 *χωρὶς ἁμαρτίας, τότε ὡράθη* |).

Partes duae a duobus scribis exaratae. Prior (ff. 1–90) complectitur fasciculos quaterniones undecim, inde ab *α'* in prima et ultima cuiusque pagina media notatos, atque folia duo. Signa chartae: littera *R* ex qua eminet crux (cf. Briquet 8933), tuba cornea (cf. Briquet 7646).

Pars altera, qua pergit opus (ff. 91 ss.), comprehendit folia sex (91–96) atque (97 ss.) fasciculos 21 quaterniones, excepto ultimo foliorum quinque, quibus assignatae sunt notae *ιβ'–λγ'*. Officinarum chartariarum signa: basiliscus (cf. Briquet 2670), forfices (cf. Briquet 3668).

F. I manu saec. XVI: *Constantini Harmenopuli Hexabiblos*, deinde manu alia ⟨Rom. Mamacini?⟩: *Est compendium τῶν βασιλικῶν*; inferius nota *84*.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

851 (olim 567). Saec. XV, chartac., mm. 290 × 215, ff. I (add.). 168, linn. 30.

Constantini Harmenopuli Hexabiblus (cf. codd. 848–850). (ff. 1–2) iudicum praeparatio; (ff. 2–3) condemnatio adversus iudices et protheoria; (ff. 3–4) tabula hexabibli; — (ff. 4–35) liber primus; — (ff. 37^{v}–63^{v}) liber secundus; — (ff. 65^{v}–90) liber tertius; — (ff. 91–116) liber quartus; — (ff. 117^{v}–147^{v}) liber quintus; — (ff. 149–160^{v}) liber sextus; — (ff. 162^{v}–168^{v}) tituli diversi: de dignitatibus, de diversis regulis, de significatione verborum, de ordinatione episcoporum et presbyterorum. In fine: *τέλος σὺν Θεῷ πάσης ἑξαβίβλου*. Libris singulis praemittitur titulorum index.

Hexabibli recensio singularis, a praecedentibus necnon ab editione Heimbach discrepans: omittit III III, 42–46 atque V, 19, 20, 38; libri IV titulos hoc ordine praebet: I–X. XII. XIII. XI. XIV; supplementa libris I. II. IV. V. VI in ff. 35–36^{v}. 63^{v}–64^{v}. 116–117. $148^{r \cdot v}$. 160^{v}–161^{v} exhibet; capitula nonnulla, quae Heimbach charactere minutiore distinxit, praetermittit (e. g. I IV, 50–61, 65–67, 71–73; IV VII, 17–20); scholia nonnulla in marginibus perstricta retinet, ex quibus minimam tantum partem vulgatam offendimus.

Codicis partem praecipuam (ff. 11–163) efficiunt fasciculi 19 quaterniones (si excipias ultimum foliorum novem) in ultima singulorum pagina ima sinistrorsum notati *β'–κ'*, deperditis nempe *α'* et *κα'*, quae suppleverunt ff. 1–10 et 164–168. Officinarum chartariarum signa: (ff. 11–163) turris (cf. Briquet 15887), (ff. 1–10) littera *R* (cf. Briquet 8934), (ff. 164–168) cervi caput. Aetate recentiore fasciculi signati sunt *a 1–x 4*.

Chartae praeviae agglutinata est schedula saec. XVI: *Ex bibliotheca publica graeca* | *Compendium legum titulo hexabiblos* | *Constantini Armenopuli* / *reponat(ur) i(n) Cathenis*; fuisse nostrum, quem mutuo accepit Didacus de Montoya, mense iunio 1505 (M. Bertòla, *I due primi registri*, p. 61), non ausim contendere.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

852 (olim 574). Saec. XIII ex., membran., ff. VI (I–VI. 439–460 chartac. saec. XV add.). 484, mm. 317 × 220, linn. 29.

Synopsis Basilicorum maior, quae dicitur, Appendicibus aucta. Praemittitur (ff. 2–12, 12–13^{v}) index (ed. Ios.-S. Assemani, Bibliotheca iuris orientalis II, 1762, p. 437–496).

1 (ff. 16–350) synopsis (ed. Zachariae a Lingenthal, Ius graecoromanum V, Athenis 1931). Marginibus addita sunt non una manu scholia, quae maxima ex parte videntur inedita. In fronte f. 16: *Πηγὴν νεύουσαν νομικῶν προσταγμάτων ἐνταῦθ' ἐφεύρῃς εἰ μετέλθοις γνησίως.*

2 novellae hoc ordine: [1] (ff. 350–355) R o m a n i, ⟨Constantini, Stephani, Constantini⟩ *Ἀνθρώποις ἐστι ζηλωτὸν* (Ius graecoromanum I, Athenis 1931, p. 206–214; F. Dölger, *Regesten*, n. 628). [2] (ff. 355–357) C o n s t a n t i n i P o r p h y r o g e n i t i *Παρὰ πολλῶν* (p. 214–217: Dölger, n. 656);

[3] (ff. 357–360) eiusdem *Ὥσπερ ἐν σώματι* (p. 222–226; Dölger, n. 673). [4] (ff. 360–361^{v}) Nicephori Phocae, *τοῦ αὐτοῦ* cod., *Κελεύομεν* (p. 247–248; Dölger, n. 720). [5] (ff. 361^{v}–362^{v}) *τοῦ αὐτοῦ*, revera Constantini Porphyrogeniti *Ἡ τοῦ Μωσέως* (p. 230–231; Dölger, n. 676); [6] (ff. 362^{v}–364) eiusdem *Ταῦτα νομοθετεῖν* (p. 232–234 § 3; Dölger, n. 677); [7] (ff. 364–366^{v}) eiusdem *Ἐπειδὴ τῆς συνηθείας* (p. 218–221; Dölger, n. 674); [8] (ff. 366^{v}–368) eiusdem *Ἔκτισίν τινα* (p. 227–229; Dölger, n. 675). [9] (ff. 368–370) Romani, ⟨Constantini et Christophori⟩ *Παλαιὸς νόμος* (p. 201-204, 1 *ἐκ τοῦ δημοσίου εἰσπραχθήσεται*; Dölger, n. 595). [10] (ff. 370–371^{v}) Romani iunioris *Ἡ ἀναφορά σου* (p. 240–242); [11] (ff. 371^{v}–373) eiusdem *Παλαιὸν καὶ καλόν* (p. 244–246; Dölger, n. 691). [12] (ff. 373–374^{v}) Nicephori Phocae *Πατὴρ δίκαιος* (p. 253–255; Dölger, n. 712). [13] (ff. 373^{v}–375) Ioh. Tzimischis *Ἀδιορίστου* (p. 257–258; Dölger, n. 754). [14] (ff. 375^{v}–381) Basilii II Porphyrogeniti *Ἐπειδήπερ ἡ βασιλεία μου* (p. 263–272; Dölger, n. 783). [15] (ff. 381–383^{v}) Nicephori Phocae *Ὁ τοῦ Θεοῦ Πατρὸς λόγος* (p. 249–252; Dölger, n. 699). [16] (ff. 383^{v}–384) Basilii II *Ἡ ἐκ Θεοῦ βασιλεία* (p. 259; Dölger, n. 772). [17] (ff. 384-402) Leonis imperatoris novellarum ecloga in cap. LVII distributa; *α' Θεσπίζομεν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον* (nov. 1), *νζ' περὶ τῆς ἐν ὅλοις βί(βλοις) ἑξήκοντα πάσης νομοθεσίας πεπραγματευμένης αὐτῷ παραλλήλ(ου) συναγωγῆς καὶ συντάξεως*, nempe Basilicorum praefatio. [18] (ff. 402-404^{v}) Constantini Porphyrogeniti *Πολλάκις ἐθαύμασα* (p. 235–238; Dölger, n. 678). [19] (ff. 404^{v}–405) Leonis nov. 110 (p. 179); quae perierant, foliis tribus post 404^{v} excisis, supplevit in marginibus manus saec. XV. [20] (f. 405) fragmentum (decisio synodalis?) de matrimoniis prohibendis (in indice f. 13^{v}, *περὶ κεκωλυμένων προσώπων εἰς γαμικὸν συνάλλαγμα*); inc. *]σαιτο τὴν θείαν καὶ ἀποστολικὴν κοσμιότητα*, des. *τοῖς ἀσελγαίνειν ἐθέλουσιν.* [21] (ff. 405–409^{v}) Manuelis I Comneni *Ἔννομον ἐπιστασίαν* (p. 389–396; Dölger, n. 1465); [22] (ff. 410-414) eiusdem novella *Σκοπὸς μὲν* (p. 397–402; Dölger, n. 1466); [23] (ff. 414–417) eiusdem novella *Τοῖς ἀρχηγέταις* (p. 403–408; Dölger, n. 1467); [24] (ff. 417^{v}–418) eiusdem (?) novella *Παρὰ πολλῶν* (p. 422–423; Dölger, n. 1179). [25] (ff. 418–422^{v}) Nicephori Botaniatae chrysobullum *Ὥπλισε* (p. 283-288; Dölger, n. 1047). [26] (ff. 422^{v}–423) Manuelis I Comneni chrysobullum *Ἀδικίαν ἐμίσησα* (p. 385-387; Dölger, n. 1426). [27] (ff. 423^{v}–424) iusiurandum quod praestatur ab iis qui magistratus suscipiunt, nempe Iustiniani nov. 8 pars ultima (ed. Schoell, p. 89–91).

3 subsidia codici civili interpretando: [1] (f. 424$^{r\cdot v}$) **Eustathii magistri** *τοῦ Ῥωμαίου* de hypobolo (inc. *Ἰστέον ὅτι τὸ μὲν παλαιὸν ἰσότης ἦν ὑποβό-*

λου; cf. Mortreuil, *Hist. du droit byzantin* II, p. 463–464); subnectuntur notae duae de contumacibus, de tutela seu de legitimis (cf. Synopsis Basilicorum, Athenis 1931, p. 295–296: scholium). [2] (f. 425) *περὶ καυστρεσίου καὶ παγανικοῦ πεκουλίου καὶ τῆς διαφορᾶς αὐτῶν* (cf. Epanagoge tit. XXXI § 1–4: ed. Zachariae, Lipsiae 1852, p. 170–171). [3] (ff. 425^{v}–431^{v}) ⟨lexicum iuris civilis romano-graecum⟩; inc. *Ἄδετ: ἔχει: ἀδ πραετίουμ πάρκτικι πάνδουμ: ἑαυτὸν ἠνέσχετο πραθῆναι*, des. *φινίουμ ῥεγουνδόρουμ: τὸ μεταξὺ τῶν ἀγρογειτόνων γυμναζόμενον, ἐχόντων περὶ ὅρων πρὸς ἀλλήλους φιλονεικίας.* [4] (ff. 432–438) *λέξεις* iuris interpretatae; inc. *Ἀγωγὴ· παρὰ τὸ ἄγειν τοὺς ἀγομένους εἰς τὸ δικαστήριον*, des. *ὡς κονούμαξ. ὡς σούσπεκτον*; cf. cod. 845, ff. 103–104^{v}.

4 (ff. 439–460 chartac. s. XVI) varia de disciplina matrimonii, quae in codicem irrepserunt: [1] (ff. 439-440) excerptum ex epistola **Michaelis ⟨Cerularii?⟩** (inc. *Ἐπὶ τῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους*; cf. Grumel, *Les Regestes* n. 885) adiunctis exemplis pluribus. [2] **Iohannis Xiphilini** [a] (f. 440$^{r\cdot v}$) *σημείωμα* synodale 26 apr. 1066 (M. 119, 756–757; Grumel, n. 896), [b] (f. 441$^{r\cdot v}$) altera synodalis sententia 19 mart. 1067 (M. 119, 757–760; Grumel, n. 897)· [3] (ff. 441^{v}–442) **Nicephori Botaniatae** chrysobullum de incestis nuptiis (Ius graecoromanum I, Athenis 1931, p. 288–290; Dölger n. 1048), nota addita (*Ὁ παρθένον ἢ χήραν ἁρπάσας — αἱ ψυχαὶ αὐτῶν συνάπτονται*). [4] (ff. 443-445) **Alexii Comneni** novella de sponsalibus; cf. cod. 840 ff. 211–213), [5] (ff. 445^{v}–449) eiusdem alia, de sponsalium dissolutione *Εἰ μηδὲν ἄλλο*, praefixa suggestione Iohannis Thracesii (p. 319–325; Dölger, n. 1167). [6] (ff. 449–450^{v}) **Demetrii Syncelli** metropolitae Cyziceni ⟨declamatio⟩ (M. 119, 1097–1101 B 1 *κεφάλαιον δὲ τῶν εἰρημένων, εἰ μὲν νόμῳ τις* |). [7] *νόμος*, scilicet conc. Trullani canon 98 triplici commentario auctus (ff. 450^{v}–451) ⟨**Ioh. Zonarae**⟩ (M. 137, 857 CD), (f. 451$^{r\cdot v}$) ⟨**Theodori Balsamonis**⟩ (M. 137, 853–856), (ff. 451^{v}–453) ⟨**Matthaei monachi**⟩ (M. 119, 1281 D–1285 C 4: *τοῦτο δὲ ἐπὶ λαϊκῶν οὐ κρατεῖ*). Adnectitur (ff. 453-457) novella **Isaacii Angeli** de electionibus pontificum (Ius graecor. I, p. 430–434; Dölger, n. 1572).

5 (ff. 461-481) *περὶ χρονικῶν διαστημάτων ἀπὸ ῥοπῆς ἕως ρ' ἐτῶν*, hoc est **ps.-Eustathii antecessoris** de temporum intervallis (inc. *Τρίτον γεννᾷ καὶ ἡ τρεῖς — κεφ. ρλα'. Ἠλευθερώθη δούλη κ. τ. λ.*; ed. C. E. Zachariae, Heidelbergae 1836, p. 115, 246, 2, paucis mutatis).

6 (ff. 481–484) de diversis lectionibus (G. E. Heimbach, *Ἀνέκδοτα* I, Lipsiae 1838, p. 191–198).

Addita sunt [1] (f. 1) oratio ad Spiritum sanctum fere evanida; [2] (f. 1^{v}) Marci Alexandrini interrogatio ⟨53⟩ et Theodori Balsamonis, responsum (M. 119, 1081; 138, 1001); [3] (f. 14^{v}) varia de poenis secundum

legem civilem; **Georgii Phobeni** dicaeophylacis [4] (ff. 14^{v}–15) tractatulus ⟨de dotis casu⟩ (inc. *Ἡ τοῦ κάσσου σημασία ῥωμαϊστὶ ἀποτυχίαν δηλοῖ*; cf. Harmenopulus IV xv, 11 ss.), [5] (f. 15) eiusdem de hypobolo (inc. *Τὸ ὑπόβολον, ὃ καὶ προγαμιαῖα καλεῖται δωρεά*; cf. Du Cange s. v. *Ὑπόβολον*); [6] (f. 15^{v}) **Leonis imperatoris** Basilicorum prooemium (Heimbach I, p. xxi–xxii); [7] (f. 15^{v}) septem sapientum apophthegmata brevissima; [8] (f. 15^{v}) de variis mensuris porrectis: prima *ὁ δάκτυλος* — decima *τὸ μίλιον* ut tabula Heroniana III (Hultsch I, p. 186), undecima: *Δεῖ δὲ γινώσκειν* — *οὐργίας* (tabula Iuliani Ascalonitae § 10; op. cit., p. 201), duodecima de parasanga, tertia decima de schoeno; eadem fere in cod. Marc. gr. 173, f. 276 (cf. F. Dölger, apud *Byz. Archiv*, IX, 1927, f. 113-114).

Codicis partem praecipuam efficiunt fasciculi quinquaginta septem hoc ordine sese subsequentes: fasc. **46** quaterniones (ff. 16–383) *α'-μς'* signati, quorum initium exaravit manus minutior satis elegans (cf. f. 20); fasc. 8 quaterniones, praeter *γ'* nunc foliorum quinque tribus post 404^{v} ferro excisis atque *η'* bifolium (ff. 384–438); fasc. 3 quaterniones eadem manu qua praecedentes perscripti (ff. 461–484), *μζ'-μθ'* notati. Quibus absolutis ille, ni fallor, qui ff. 16–20 l. 4 exaraverat indicem praevium ff. 2–13^{v} digessit. Inserta sunt posterius f. 1, chartae praeviae I-VI atque ff. 439–460 quae officinae signum praebent tubam corneam (cf. Briquet 7684). In f. 1 summo nota emptionis (?) et inscriptio recentior: *ἐκλογὴ τῶν βασιλικῶν κατὰ στοιχεῖον*.

Scriptura vacant ff. I-VI. 457^{v}–460; f. VI manu saec. XVI: *ta i6*.

Integumentum ex corio rubro, fibulis olim munitum; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *852*.

853 (olim 572). Saec. XII, chartac., mm. 308 × 245, ff. 501 (— 417), linn. 43.

Μ. κριτοῦ τοῦ Πατζῆ Tipucitus (cf. P. Noailles, apud *Mélanges de droit romain dédiés à Georges Cornil*, 1926, p. 177-196; A. Berger, *Tipoukeitos: The origin of a name*, apud ephem. « Traditio » III, 1940, p. 394–402). Libros I-XII (= ff. 1–45^{v}) ediderunt Contardus Ferrini et Iohannes Mercati (*Studi e Testi* 25, 1914); libros XIII-XXIII (= ff. 45^{v}–122) Fr. Dölger (*St. e T.* 51, 1929); add. et corrig. in *Byz. Zeitschrift* 1939, p. 146; libros XXIV-XXXVIII (= ff. 122–250^{v}) St. Hoermann et E. Seidl (*St. e T.* 107, 1943); Abrumpitur (f. 499^{v}) in vv. *ἀποστᾶσα χωρὶς συγχωρήσεως ὑπο[πίπτει τῷ τῆς συκοφαντιας ἐγκλήματι* (= libri LX tit. 66 § 5; cf. Heimbach, Basilicorum libri LX, tom. V, 1850, p. 911).

Ff. 500 ss. ex alio codice avulsa praebent [1] (f. 500) Basilicorum lib. LX tit. 59 (?) verba suprema, *θάπτειν ἢ μή. καὶ ὅτι τῶν περιορισθέντων καὶ ἐξορισθέντων ἀπο⟨θα⟩νόντων οὐ δεῖ χ⟨ω⟩ρὶς βασιλικῆς προστάξεως ἐκβάλ-*

(λ)ειν τῆς νήσου καὶ ἀλλαχοῦ θάπτειν. ἔξεστι δὲ τὰ λείψανα πρὸς ταφὴν αἰτεῖν ἑκάστῳ (cf. Heimbach, op. cit., p. 917). *ζήτ(ει) περὶ τούτ(ου) καὶ βι. κγ' τι. β' ὅλον.* [2] (f. 500) scholium de novellis Iustiniani *ρξη'* (cf. Schoell-Kroll, Corpus iuris civilis III, p. iv). [3] (ff. 500–501) Leonis imperatoris novellarum XXXV indiculus, sub inscriptione *αἱ δὲ κρατοῦσαι νεαραὶ τοῦ κῦ(ρ) Λέ(ον)τος τοῦ βασιλέως εἰσὶν αὗται*, nempe *α', δ'-η', ι'-ιδ', ις', κ'-κγ', κς', λ'-λβ', λδ', λς'-λη, μα', μδ', μς', μη', ν'-νς'· περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι μνησθείαν ἔνδοθεν τῶν ἑπτὰ ἐτῶν εἴτε ἱερολ[ογίαν* (cf. cod. 854, ff. 243–254). Ab inscriptionibus eclogae novellarum *νε'* nostrae satis discrepant.

Codex mucore inquinatus, blattarum morsu perterebratus, fine mutilus, indecore refectus. Fasciculos complectitur quaterniones *ξβ'* integros in prima singulorum pagina ima dextrorsum notatos (ff. 1–497) atque fasciculi subsequentis *ξ⟨γ'⟩* folia duo priora (498–499), quae omnia perscripserunt librarii saltem duo coaevi, lineis rectricibus stylo impressis.

Ff. 500. 501 quibus absolvitur ex alio codice desumpta conieci testantibus charta, scripturae ipsius forma, atramenti qualitate, linearum 25 circa numero sine regula exaratarum.

F. I summo notavit manus saec. XV-XVI: *Leges, Legis*; ib. in lacinia chartacea saeculi praeteriti: *Tipucitus. Codex rarissimus et fortasse unicus. A. Maius.* De libro fusius egit Ioh. Mercati (op. cit., p. x ss.).

Compages hodie dissolutae servantur.

854 (olim 573). Saec. XI in., membran., mm. 295 × 235, ff. I (chart. add.). 266, linn. 38. In duas partes dispertitus (II = ff. 136 ss.).

Synopsis Basilicorum maior, novellis imperatorum tam integris quam in epitomen redactis aucta, opellis variis ampliata. Praemittitur (ff. 1–7) *πίναξ* libri.

1 (ff. 8–212) synopsis; cf. cod. 852 ff. 16–350. In marginibus [a] scribae ipsius notae, illis quas editor in paginarum calce typis commisit fere aequales; [b] hominis docti aetatis longe recentioris supplementa nonnulla in ff. 8^{v}–128; [c] alterius scholia rariora (cf. ff. 8. 160^{v}. 167^{v}), eiusdem scholium fere deletum f. 263^{v}.

2 novellae imperatorum (cf. cod. 852, ff. 350 ss.): [1] (ff. 212^{v}–215) ⟨Romani I⟩ et aliorum *Ἀνθρώποις ἐστι ζηλωτὸν.* [2] (ff. 215–216) Constantini Porphyrogeniti *Παρὰ πολλῶν,* [3] (ff. 216–218) *Ὥσπερ ἐν σώματι.* [4] (ff. 218–219) ⟨Romani II⟩ edictum de fundis militaribus (inc. *Ἐάν τινες μερίδες*; Ius graecoromanum I, Athenis 1931, p. 243–244; Dölger, n. 690). [5] (ff. 219–220^{v}) Nicephori Phocae *Ὁ τοῦ Θεοῦ πατρὸς λόγος.* [6] (ff. 220^{v}–221^{v}) Romani I ⟨et aliorum⟩ *Παλαιὸς νόμος*, integra.

Subnectuntur [a] (f. 221v) sententia de auctione pretii, *περὶ τῶν κινούντων τὸν εἰς τὸ διπλοῦν ὑπερθ(εματισμόν). Εἰ μὲν εὑρίσκονται* (Leunclavius, Iuris graecoromani II, Francofurti 1596, p. 165–166); [b] (f. 222) Cosmae magistri sententiae duae de colonis (p. 166–167; cf. Mortreuil, *Hist. du droit byz.*, II, p. 333, 469; *Byz. Zeitschrift* XXIX, 1929, p. 339–340); [c] (f. 222) brevissimus index librorum Digestorum fine mutilus; [d] (f. 222v) de variis mensuris et metiendi modis excerpta duo (*Χρὴ γινώσκειν ὅτι ὁ μὲν κάλαμος... Ἡ δὲ σπορίμη μετρεῖται*; ed. A. Dain, *Métrologie byzantine*, apud *Mémorial Louis Petit*, 1948, p. 57–58).

3 (ff. 223–232v) *περὶ ῥοπῶν*, seu de temporum intervallis; *editum est sub nomine Eustathii Antecessoris* notavit ⟨L. Allatius⟩ (ed. Zachariae, Heidelbergae 1836, p. 115–246, 2; cf. cod. 852 ff. 461–481).

4 (ff. 232v–234) de diversis lectionibus, *περὶ διαφορᾶς ἀναγνωσμάτων* cod., ut in cod. 852 ff. 481–484.

5 novellae imperatorum in epitomen redactae: [1] (ff. 234–235) Romani ⟨et aliorum⟩ *νεαρὰ εἴργουσα τοὺς δυνατοὺς ἐξωνήσεις εἰς χωρίου ὁμάδα ποιεῖν*, revera excerptum ex nov. *Ἀνθρώποις ἐστι ζητωτὸν* (p. 208 [n. 28, *Θεσπίζομεν ἐν πάσῃ πόλει*]; des. *τιμὴν καταβάλεσθαι* [p. 213, l. 5 ab imo], *τῶν δὲ εὐτελεστέρων ἀναργύρως ἀπελαύνεσθαι καὶ διὰ τῆς προσηκούσης τιμωρίας σωφρονίζεσθαι, ταῦτα ἐπικρατεῖν ὑπὲρ τῆς τῶν ὑπηκόων σωτηρίας*). [2] Constantini VIII novellae undecim: [α] (ff. 235–236) *περὶ προτιμήσεως*, hoc est nov. *Παλαιὸς νόμος* usque ad vv. *καὶ τὴν ἀποτίμησιν αὐτοῦ τῷ δημοσίῳ εἰσπραχθήσεται* (Romani et aliorum; cf. cod. 852, ff. 368–370; supra ff. 220v–221v); [β] (ff. 236–237) *περὶ τῶν δυνατῶν τῶν εἰσελθόντων εἰς τὴν κτῆσιν πενήτ(ων)*, inc. *Θεσπίζομεν τοίνυν — ἔχοντας. Περὶ τῶν ἀπὸ τῆς πρώτης ἰνδικτιῶνος κ. τ. λ.*, nempe nov. *Παρὰ πολλῶν* (cf. cod. 852, ff. 355–357; supra ff. 215–216); [γ] (ff. 237–238v) *περὶ στρατιωτῶν*, inc. *Θεσπίζομεν τοίνυν ὅπερ ἡ συνήθεια*, hoc est nov. *Ὥσπερ ἐν σώματι* (cf. cod. 852, ff. 357–360; supra ff. 216–218); [δ] (ff. 238v–239) *περὶ ἀναδόσεως τιμήματος στρατιωτῶν*, inc. *Θεσπίζομεν καὶ ὥρισται* (epitome nov. Romani iunioris *Ἡ ἀναφορά σου κελεύσει*; cf. cod. 852 ff. 370–371v); [ε] (f. 239r-v) de servis fugitivis *Ὑπὲρ ἀπολωλότος* (Ius graecoromanum I, p. 238–239; Dölger, n. 679); [ς] (f. 239v) de sportulis, inc. *Μὴ ἄλλως* (excerptum ex nov. *Ἐπειδὴ τῆς συνηθείας* § 5 et 4; cf. cod. 852, f. 364); [ζ] (ff. 239v–240) *περὶ ἐκταγιατικῶν*, hoc est excerptum ex eadem praec. nov. § 1; [η] (ff. 240–241) *περὶ συνηθειῶν*, inc. *Κελεύομεν μὴ πορίζεσθαι* (excerptum ex nov. *Ἔκτισίν τινα*; cf. cod. 852, ff. 366v–368); [θ] (f. 241) *περὶ ἀνοίξεως διαθηκῶν*, inc. *Ἐπειδὴ αἱ διαθῆκαι* (nov. *Ἐπειδὴ τῆς συνηθείας* § 2); [ι] (f. 241) *περὶ τῶν συνηθειῶν τοῦ σκρίβα* (eiusdem § 3): [ια] (ff. 241–242) *περὶ τῶν φονευόντων μετὰ ξίφους ἢ ξύλων μεγάλων ἢ λίθων ἐκ προνοίας* (excerptum ex nov. *Ταῦτα νομοθετεῖν*, praefixo initio nov. *Ἡ τοῦ Μωσέως νομοθεσία*; cf. cod. 852, ff. 361v. 362v–364). [3] **Nicephori Phocae** novellae quinque: [α] (f. 242) *περὶ ἀρμενικῶν τόπων*, inc. *Θεσπίζομεν ὅσοι* (exc. ex nov. *Κελεύομεν*; cf. cod. 852, ff. 360–361v); [β] (f. 242v) *περὶ μοναστηρίων, ξενώνων καὶ γηροκομίων*, inc. *Θεσπίζομεν ὅσοι μοναστήρια* (exc. ex nov. *Ὁ τοῦ Θεοῦ πατρὸς*; cf. cod. 852, ff. 381–383v; supra ff. 219–220v); [γ] (ib.) *περὶ τοῦ ἐξωνεῖσθαι δυνατοὺς ἀπὸ δυνατῶν*, inc. *Θεσπίζομεν τὴν παρὰ τῶν* (exc. ex nov. *Πατὴρ δίκαιος* § 1; cf. cod. 852, ff. 373–374v); [δ] (f. 243) nov. *Ἐπειδήπερ τινὲς* (Ius graecoromanum, p. 255; Dölger, n. 719); [ε] (ib.) *βοηθ(οῦσα) τοὺς ἐξωνησαμένους πρὸ τοῦ καιροῦ τῆς ἐνδείας* (exc. nov. *Πατὴρ δίκαιος* § 2). [4] (ff. 243–254) Leonis novell. ecloga (cf. cod. 852 ff. 384–401v); sunt capita *νε'* quorum ultimus *περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι μνηστείαν κ. τ. λ.* (nov. 109; cf. P. Noailles-A. Dain, *Les novelles de Léon VI le Sage*, Parisiis 1944, p. 355–357). [5] (ff. 254–257) Basilii II Porphyrogeniti nov. *Ἐπειδήπερ ἡ βασιλεια μου* § 1–6 (cf. cod. 852, ff. 375v–381).

6 (ff. 257–260) **Sisinnii patriarchae CP.** tomus 21 febr. 997, *εἰς τὴν ἐπ' ὀλέθρῳ τοῦ γάμου ἐπισφρήσασαν ἤδη τῇ Χριστοῦ ποίμνῃ ἀθεμιτογαμίαν εἴτ' οὖν αἱμομιξίαν καὶ πυρὸς δίκην πυρπολοῦσαν τὰ σύμπαντα, ἥτις Θεου χάριτι νῦν κανονικῶς καὶ νομίμως συνοδικῇ ἀποφάσει ἐκωλύθη κατὰ τὴν εἰκάδα α' φεβρουαρίου μη(νὸς) τῆς ἐνεστώσης ι' ἰνδ. ἐν ἔτει τῷ ςφε'* ms. (M. 119, 728–741 A 6 *Φίλιππος Παρίου, Κωνσταντῖνος Κίου, Ἰωάννης Δέρκου*; cf. Grumel, *Les Regestes*, n. 804).

7 (ff. 260–263v) de actionibus, *Δεστιανίβους. περὶ ἰδικῶν ἀγωγῶν* ms. (ed. E. Heimbach, Observationum Juris graeco-romani liber primus, Lipsiae 1830, p. 51–73, 6; cf. Zachariae von Lingenthal, apud *Zeitschrift der Savigny-Stiftung* XIV, 1893 (Rom. Abth.), p. 88–97; Contardus Ferrini, *Opere* I, 1929, p. 365–370). Subnectuntur [a] *μέτρον γεωμετρικόν* (ed. A. Dain, *Mémorial Petit*, p. 61), [b] alphabetum graeco-latinum (p. 63; utraque notitia ab editione paullo diversa).

8 (f. 264r-v) s. **Gregorii Nazianzeni** testamentum inde a vv. *θυ]γατέρα Ἀλυπιανὴν* (M. 37, 392 C 12–396 B 1). † *Μετεγράφη ἐκ τοῦ ἀρχετύπου τοῦ συγκειμένου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Ναζιανζοῦ.*

9 (ff. 264v–265) **Moschionis** *ὑποθῆκαι* (ed. H. Schenkl, Epicteti dissertationes ab Arriano digestae, Lipsiae 1894, p. 486–489).

10 (f. 265r-v) *περὶ βισέξτου* (inc. *Τὸ τοῦ βισέξτου ὄνομα ῥωμαϊκόν ἐστι* [cf. Matth. Blastares apud M. 144, 1145–1148]; des. *μελαίνεσθαι δὲ μειουμένου τοῦ φωτὸς αὐτῆς*); finis opellae ex Iohanne Lydo deprompta (de mensibus III, 11; ed. Wuensch, p. 51–52, 6; cf. Fragm. Hist. gr. IV, p. 388).

11 (ff. 265v) de generatione hominis *καὶ ὅθεν τρίτα, θ' καὶ μ'* (inc. *Τὸ σπέρμα ἐν τῇ μήτρα καταβαλλόμενον*); sub nomine Splenii in cod. 12 ff. 206v–207.

12 (ff. 265v–266v) ⟨de quattuor Paradisi fluviis⟩; inc. *Ὅτι ὁ Ἴστρος ὁ ποταμὸς λεγόμενος Φισὼν* (ed. Bandinius ex cod. Laur. IV, 10 in Cat. codd. mss. Bibl. Med., 1764, p. 466).

13 (f. 266v) ⟨de Augusto⟩ (inc. *Ὅτι ὁ Αὔγουστος κινηθείς*, des. *πρῶτον ὑπάτευσεν*). Haec supplementa, quae sub numeris 7–13 recensui, praebet cod. Laurent. IV, 10 (Bandinius I, 1752, pars II, p. 31–32).

Codex accurate descriptus, quem efficiebant fasciculi λγ' in prima et ultima cuiusque pagina signati, quaterniones praeter supremum binionem ex quo decidit folium primum (post 263v). Folia extrema satis laesa non sine textus detrimento, praesertim in calce libri. F. 7v post sententias tres aetatis antiquioris legitur: † *ἀνέγνων καὶ αὐτὸς τὴν παρουσαν βίβλον τῶν νόμων. Δημήτριος* [litteris inter se colligatis *ὁ Λεοντάρης*, cf. cod. 586 f. 429v] *μηνὶ δεκεβρίῳ α^η ἰνδ^ος α^ης τοῦ ,ςϡξα^ου ἔτους* † (1 dec. 1452); cf. Ioh. Mercati, *Scritti d'Isidoro il card. Ruteno*, p. 82-83.

Inter libros Nicolai V recenseri videtur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque* ..., p. 340: «Item alter liber in pergameno, vocatus Abreviationes digestorum, copertus rubeo impresso»); quam notitiam plane confirmant tabula anterior hodie servata [in parte aversa positio antiqua *N° 42 6 Plu* et schedula chartacea cum nota *345*] atque index ⟨Ioh. Tortelli⟩ f. Iv inscriptus: *Abreuiatio(n)es digestor(um), Basilici* corr. manus recentior. Librum mutuo habuit Isidorus card. Ruthenus (Müntz et Fabre, p. 340; Mercati, *loc. cit.* et tab. IV).

F. I agglutinatus est syllabus anno 1550 posterior: *Compendium legum ex libris | qui inscribuntur Basilici. | 573.*

Integumentum ex corio rubro; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

855 (olim 571). Saec. XV, chartac., mm. 300 × 220, ff. 312, linn. 26.

1 (ff. 1–259v) Synopsis Basilicorum maior (cf. codd. 852. 854), sine scholiis; post *Γ* II, 19 inseritur (ff. 53v–61. 63. 62. 64. 65) caput *περὶ κεκωλυμένων γάμων καὶ περὶ συγγενείας καὶ βαθμῶν*, hoc est Prochirum auctum VIII, 1–92. 98-130 (Jus graecoromanum VII, Athenis, 1931, p. 60–90). Appendices subnectuntur, idem quos in cod. 854 ff. 212v ss. invenimus, sine lemmatis vero relicti.

2 novellae imperatorum [cf. 854, ff. 212v–222v]: [1] (ff. 260–263) Romani I et aliorum *Ἀνθρώποις ἐστι ζηλωτόν.* [2] (ff. 263–264v) Constantini Porphyrogeniti *Παρὰ πολλῶν,* [3] (ff. 264v–266v) *Ὥσπερ ἐν σώματι.* [4] (ff. 266v–267v) Romani II *Ἐάν τινες μερίδας.* [5] (ff. 267v–269) Nicephori Phocae *Ὁ τοῦ Θεοῦ Πατρός.* [6] (f. 269r-v) Basilii II *Ἡ ἐκ Θεοῦ βασιλεία ἡμῶν* (cf. cod. 852, ff. 383v–384). [7] (ff. 269v–271) Romani I *Παλαιὸς νόμος.* Insequuntur [a] (f. 271) sententia de auctione pretii *Εἰ μὲν εὑρίσκονται* atque nulla facta distinctione [b] (f. 271r-v) Cosmae magistri sententiae, [c] (f. 271v) de variis mensuris et metiendi modis.

3 (ff. 272–282) de temporum intervallis, ut in cod. 854 ff. 223–232v.

4 (ff. 282v–284) de diversis lectionibus, ut in cod. 854 ff. 232v–234.

5 novellae imperatorum in epitomen redactae: [1] (ff. 284–285) Romani I et aliorum ex nov. *Ἀνθρώποις ἐστι ζηλωτὸν* [854 ff. 234–235]. [2] Constantini VII [α] (ff. 285-286v) *Παλαιὸς νόμος,* [β] (ff. 286v–287v) *Παρὰ πολλῶν,* [γ] (ff. 287v–289) *Ὥσπερ ἐν σώματι,* [δ] (f. 289r-v) Romani iunioris *Ἡ ἀναφορά,* [ε] (ff. 289v–290) *Ὑπὲρ ἀπολωλότος,* [ς] (f. 290) *Ἐπειδὴ τῆς συνηθείας* § 5. 4, [ζ] (f. 290r-v) ex eadem § 1, [η] (ff. 290v-291v) *Ἔκτισίν τινα,* [θ] (f. 291v) *Ἐπειδὴ τῆς συνηθείας* § 2, [ι] (ff. 291v–292) ex eadem § 3, [ια] (f. 292r-v) nov. *Ἡ τοῦ Μωσέως* initium et excerpt. ex *Ταῦτα νομοθετεῖν* [cf. cod. 854, ff. 241–242]. [3] Nicephori Phocae [α] (ff. 292v–293) *Κελεύομεν εἴ τινες,* [β] (f. 293) *Ὁ τοῦ Θεοῦ Πατρός,* [γ] (f. 293r-v) *Πατὴρ δίκαιος* § 1, [δ] (f. 293v) *Ἐπειδήπερ τινὲς,* [ε] (ib.) *Πατὴρ δίκαιος* § 2 [cf. cod. 854 ff. 242–243]. [4] (ff. 293v–305) Leonis novell. ecloge [cf. cod. 854, ff. 243-254). [5] (ff. 305–308v) Basilii II nov. *Ἐπειδήπερ ἡ βασιλεία μου* § 1–6 [cf. 854, ff. 254–257].

6 (ff. 308v–310) de actionibus; deficit in vv. *παρὰ τῶν ⟨δι⟩καζόντων ἀναπληρούσθωσαν. βι. ε'. τιτ. β' κεφ. κγ'* (Heimbach, p. 51–59, 10; cf. cod. 854 ff. 260–261v).

7 (ff. 310–311v) s. **Gregorii Nazianzeni** testamentum (M. 37, 389–396).

8 (ff. 311v–312) **Moschionis** *ὑποθῆκαι* [cod. 854, ff. 264v–265].

9 (f. 312r-v) de bisexto [cod. 854 f. 265r-v].

10 (f. 312v) **Splenii** de generatione hominis [cod. 854, f. 265v]; abrumpitur in vv. *κατισχύεται τῆς ἐπιρροῆς καὶ θηλύ[νεται.*

Fasciculi μ' quaterniones, si excipias primum ternionem et ultimum nunc bifolium, ex exemplo lacunis exiguis hiante (cf. ff. 120. 123. 124v. 128. 129v. 133. 137. 178v. 192v. 208v) descripti. Officinarum chartariarum signa, forfices (cf. Briquet 3657), littera *D* (cf. Briquet 8122). Inscriptiones ff. 260 ss. a librario omissae, spatio autem ad eas excipiendas servato; supplementa posterius addita in margine ff. 165 et 283v.

Chartae praeviae glutine adhaeret syllabus anno 1550 posterior: *Compendium lx. librorum|que dicuntur regalia. | . 571.* F. 260 ⟨manu L. Allatii⟩ *Ῥωμανοῦ τοῦ γέροντος νεαραί.* Ff. 65v et 148v scriptura vacant.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

856 (olim 566). Saec. XIV, chartac., mm. 270 × 190, ff. 377, linn. 27-30. In duas partes dispertitus (II = ff. 196 ss.).

1 (ff. 1–209^v) Prochiron auctum (Ius graecoromanum VII, Athenis 1931, p. 5–328; cf. I.-S. Assemanus, Bibl. Iuris orient. II, 1762, p. 549–555; Mortreuil, *Hist. du droit byzantin* III, p. 277–295). In nonnullis ab editione noster discrepat, ut ex sequentibus sufficienter apparet: omittit tit. I § 36–38, II § 23–24, IV § 62–63, VII § 15–23, 58 ss., XI § 20–21, XII § 3–4, XIII § 17–21, XVIII § 36, XXIII § 35–38, XXV § 15, XXXII § 24 et 25, XXXVI § 32–41, XL § 45–48; des. in XL § 98; supplementa praebet [f. 34] inter VII, 36 et 37, [f. 58^v] tit. IX (cf. ed. cit., p. 94 n. 6), [ff. 85^v–87] tit. XIX, [ff. 162^v–163^v] tit. XXXVI inter § 30 et 31; tit. XXXIV hoc ordine digestus: § 1–25. 30–43. 26–29. Scholia plura maximam partem addita ab eo ni fallor qui *πίνακα* libri praevium ff. 1–3^v elaboravit (ff. 58^v. 63. 74. 75. 77^v. 78. 83. 83^v. 87. 89. 96^v. 126^v. 141^v. 145^v. 176^v); citatur M a g i s t e r (f. 148^v, in XXXII § 23 et f. 176^v, in XXXVIII § 137. — Paratitla in ff. 213^v–230^v).

2 (f. 210$^{r\cdot v}$) manu saec. XV, quae indicem praemisit (sub inscriptione *ἔξω τῶν τίτλων, περὶ ζώων θηρευομένων*) varia iuridica brevia sine vinculo compacta.

3 *ἐρωταποκρίσεις* [1] (f. 212) de cochlearis intinctione (ed. L. Allatius, De ecclesiae occident. atque orient. perpetua consensione, 1593; cf. M. Andrieu, *Immixtio et consecratio*, p. 204–205); [2] (f. 212$^{r\cdot v}$) de puerorum baptismo; sequuntur varia (ff. 212^v–213) de matrimonio, (f. 213) de sacerdotibus et monachis.

4 (ff. 213^v–230^v) Prochiron auctum, paratitla (op. cit., p. 335–361). Subnectuntur [1] λγʹ (ff. 230^v–231) *περὶ τοῦ μὴ εἶναι ἰδιωτικὴν φυλακήν* (cf. op. cit., p. 361 n. 2); [2] d e i u d i c i b u s u n i v e r s a l i b u s *ὁρκωμοτικὰ* quinque hoc ordine: λδʹ (f. 231^v) *ὁρκωμοτικὸν τῶν καθολικῶν κριτῶν γεγονὸς καθʼ ὃν καιρὸν ἐσφραγίσθησαν* (inc. *Ἐπεὶ ἐξελέγειν παρὰ τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας*, des. *ὃν ἐξεφώνησε χάριν τούτου*), (ff. 231^v–232^v) ⟨aliud sacramentum⟩ *τοῦ δικαιοφύλακος καὶ ἀρχιδιακόνου* (inc. *Ἐπεὶ ἀπητήθην παρὰ τοῦ κραταίου*, des. *ὡς καθολικὸς τῶν Ῥωμαίων κριτής*); λεʹ (ff. 232^v–234) novellae tres ⟨A n d r o n i c i i u n i o r i s⟩ ann. 1329 (Ius graecorom. I, Athenis 1931, p. 580–583); λςʹ (ff. 234–236) A n d r o n i c i s e n i o r i s novella an. 1306 (cf. cod. 847, ff. 258–260^v); λζʹ (ff. 236–250) A t h a n a s i i p a t r i a r c h a e epistola, *γράμμα πατριαρχικόν. πρός τε τὴν ἐξαρχίαν καὶ πάντας πιστοὺς κἂν τῷ τέλει τὴν πλάνην τῶν ξυλωτῶν* (?) *στηλιτεύων* (inc. *Τοῖς ἀνὰ τὴν ὑφήλιον ἅπασαν ὀρθοδόξοις*, des. *ἐκ τοῦ νεῖμαι σαυτῷ καὶ ἑκάστῳ ἐν Χριστῷ καὶ διὰ Χριστὸν προσφόρως τὸ σιτομέτριον, ᾧ ἡ δόξα κ. τ. λ.*).

5 *ληʹ, εἰσὶν ἐν συνόψει αἱ ἀγωγαὶ καὶ αἱ ῥοπαί*, scilicet tractatus « de actionibus » (ff. 250–251; cf. cod. 854, ff. 260–263^v) et « de temporum intervallis » (ff. 251–269; cf. cod. 852, ff. 461–481) in epitomen redacta. Prior inc. *Τί ἐστιν ἀγωγή; Ἀγωγή ἐστι δίκαιον τοῦ ἀπαιτεῖν*; alter inc. *Περὶ χρόνων προθεσμίας ἀπὸ ῥοπῆς ἕως ρʹ ἐνιαυτῶν. Ἐλευθερώθη δούλη*, des. *μηκέτι τὸν ἐγγυθέντα παραγέτω, ἀλλὰ τὴν ποινὴν ἀπαιτείσθω.*

6 λθʹ (ff. 269–273^v) **Romani I** ⟨et aliorum⟩ novella *Ἀνθρώποις ἐστὶ ζηλωτὸν* (cf. cod. 852, ff. 350–355).

7 *μʹ* (ff. 273^v–274) **Leonis** novella 6 inde a vv. *Τοιγαροῦν σύν τε τῷ ἁγιωτάτῳ πατριάρχῃ.*

8 (ff. 274–331^v) **Michaelis Attaliatae** synopsis, *πόνημα ... τῆς πραγματείας τῶν συνοψισθέντων νομίμων* (Ius graecoromanum VII, Athenis 1931, p. 415–497; cf. cod. 640, ff. 229–289); praemittitur index titulorum XXXVII.

9 varia liturgica, fere ut in codd. 430 ff. 113–150^v, 640 ff. 5–27: [1] (ff. 332–334^v) **Michaelis** ⟨**Ositae?**⟩ de liturgia praesanctificatorum (Grumel, *Les Regestes*, n. 1021); [2] (ff. 334^v–338) **Iohannis Phurnae** ad Gregorium Antigonitem; [3] (ff. 338–341^v) ⟨**Michaelis Ositae** (?) *περὶ ὑπαλλαγῆς τῆς μεταλήψεως τῶν ἁγιασμάτων τοῦ Χριστοῦ*⟩; [4] (ff. 342–362) **Theodori Andidorum** commentatio liturgica; capp. 17–27 (M. 140, 440 D–453) praebet noster [ff. 351–355^v] in alia redactione.

10 (f. 362^v) **Isidori Pelusiotae** epistolae novem (M. 78): II 271, 269 (*Ἀφροδισίῳ πρεσβ.*); I, 47, 261, 14; III, 204 (*ἑταίροις*); I, 277, 279 (*φίλῳ*); I, 399.

11 (ff. 363–366^v) dictiones iuris civilis *Ἀνναλίων: λεγάτων, ἐτησίων* (cf. cod. 845, ff. 95–101).

12 (ff. 367–370) capita legis agrariae ex libris Iustiniani selecta (cf. Ius graecoromanum II, Athenis 1931, p. 65–71).

13 ordines varii, nempe [1] (f. 371) patriarchae quinque, [2] (f. 371$^{r\cdot v}$) officia magnae ecclesiae (cf. codd. 841 f. 151^v, 848 f. 325^v) in *πεντάδας* septem distributa.

14 notitiae episcopatuum duae: [1] (ff. 371^v–372^v) *τάξις τῶν θρόνων τῶν μητροπολιτῶν, καὶ τίνες αὐτῶν λέγονται ἔξαρχοι ὑπέρτιμοι, τίνες δέ ὑπέρτιμοι μόνον* (*παλαιὰ* notavit in marg. ipse ni fallor possessor libri, Georgius Corinthius); omnia fere ut apud M. 107, 397–401; ultimum locum obtinet post metrop. Russiae *ὁ δὲ Ἀλανίας μητροπολίτης. γράφεται δὲ Σταυρουπόλεως. ἔχει δὲ νῦν τὸν τόπον τοῦ Σεβαστείας.* [2] (ff. 373–375^v) ordo praesidentiae metropolitarum apostolico CP. throno subiectorum et episcoporum his inferiorum (M. 107, 371–386 A *κγʹ ὁ Συνήδων*); f. 373^v nota de Nicaea civitate ut in cod. 829, f. 25.

(f. 376^{v}) officia palatii in *πεντάδας* quindecim distributa (cf. Pseudo-Codinus apud M. 157, 188), (f. 377) eadem officia versis politicis (inc. *Πρώτιστος ὁ πανευτυχὴς παρίσταται δεσπότης*, des. *Κάνστρων οἱ προκαθήμενοι δρουγγάριοι τοῦ στόλου*).

Codicis partem praecipuam descripserunt librarii duo (^{a} ff. 4–209^{v}, ^{b} ff. 214–362), supplementa invexerunt tam in librum medium (ff. 209^{v}–213^{v}) et exactum (ff. 362^{v}–366^{v}) quam in principio et in fine (1–3. 367–377) manus diversae. Ff. 4–366 respondent fasciculis quadraginta sex quaternionibus (excepto ultimo foliorum trium). Charta laevigata; foliorum additorum signa: canis (?), forfices (cf. Briquet 3750), trimontium circulo inscriptum (cf. Briquet 11877).

F. I obitus Ieremiae I patriarchae ter signatus, *ἐν ἔτη ,ζνδ^{ω} ἰνδ. δ^{ης} ἰαννουαρίου ιγ'* (13 ian. 1546; de Ieremia cf. Le Quien, Oriens christianus I, 320–322; R. D. apud *Comptes-rendus de l'Acad. des Inscriptions et Belles-Lettres*, 1942, p. 118), (f. 377) obitus Simeonis patriarchae, *ἐν ἔτει ,ςϡϥε^{ω} ἰνδ. ε^{ης} τῆς ιδ' τοῦ ἰαννουαρίου μηνὸς ἡμέρα κυριακὴ* (14 ian. 1487; cf. Le Quien I, 315).

F. 4 summo nomen possessoris: *Γεωργ(ίου) κόμητος Κορίνθ(ου) κτῆμα | ἦν, ὅτε τάδ' ἐγράφετο:* ∾ (cf. cod. 219, f. 421^{v}); f. 342 nota *L. All*(atii).

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

857 (olim 565). Saec. XIV-XV, chartac., mm. 155 × 115, ff. II (add.) 260, linn. 16. In duas partes dispertitus (II = ff. 119 ss.).

1 (ff. 1–160) Basilii, Constantini et Leonis Prochiron (cf. cod. 844 ff. 424^{v} ss.), hoc est (ff. 1–6) praefatio *Τὸν μέγαν*, (ff. 6–160) tituli 1–40; indicis vix reliquiae, saeculo praeterito chartae praeviae agglutinatae sunt.

2 (ff. 160–164) ⟨epanagoge aucta, tit. LII §§ 72. 76–78. 97. 95. 103–105. 108. 83. 111. 128⟩ (Jus graecoromanum VI, Athenis 1931, p. 207–213); inseruntur [ff. 162^{v}–163] capitula a collectione ut videtur aliena; subnectuntur sex alia [ff. 164–165], tria suprema de *μονοπατίῳ* (cf. Harmenopuli Manuale lib. II tit. IV § 117 et 116).

3 (ff. 165–179) lex agraria, *νόμος γεωργικὸς ἐν τοῖς Ἰουστινιανοῦ βίβλοις* ms. (cf. cod. 845, ff. 90–95).

4 (ff. 179–180) *ἀπὸ τῆς νομοθεσίας τοῦ τῆς θείας λήξεως Ἰουστινιανοῦ περὶ τῶν προσφύγων τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ τῶν ἄλλων ἁπασῶν τῆς οἰκουμένης ἱερῶν καὶ θείων ἐκκλησιῶν*; nullum huius decreti de iure asilii vestigium fateor invenisse.

5 (ff. 180^{v}–187) **Nicetae Thessalonicensis** responsa canonica XVI (ed. A. Pavlov apud *Viz. Vremenn.* II, 1895, p. 381–385; cf. M. Jugie, apud *Échos d'Orient*, 1927, p. 409).

6 (ff. 187–230^{v}) ecloga legum Leonis et Constantini (ed. Zachariae a Lingenthal, Collectio librorum iuris Graeco-Romani ineditorum, Lipsiae 1852, p. 9–52; Jus Graecoromanum II, Athenis 1931, p. 11–62); praemittitur index titulorum *ιη'*. Subnectitur *ιθ'* (ff. 230^{v}–231) *περὶ γαμβρῶν στρατιωτῶν* (Leunclavius II, p. 133–134).

7 varia de matrimonio. [1] (ff. 231–232^{v}) *ἐκ τῆς βίβλου τῆς πείρας*, nempe *Πεῖρα* XLIX, 27 (cf. Practica ex Actis Eustathii Romani = Jus Graecoromanum IV, Athenis 1931, p. 206). [2] ⟨de matrimoniis prohibitis, de affinitatis gradibus⟩; initium tractatus (ff. 232^{v}–239) eadem fere praebet quae Prochiron auctum VIII, 1. 35. 37–51; citantur (f. 239$^{r \cdot v}$) locus Sisinnii CP. (= cod. 840, f. 209$^{r \cdot v}$), (ff. 245^{v}–247^{v}) **Michaelis Chumni** de gradibus cognationis (M. 119, 1297–1300), (ff. 249^{v}–254^{v}) novella **Andronici senioris** ann. 1306 (= cod. 847, ff. 258–260^{v}). In fine (ff. 254^{v}–260^{v}) graduum tabulae commentario auctae (cf. Prochiron auctum VIII, 98–111), in quo inseritur [f. 257$^{r \cdot v}$] **Alexii Studitae** patr. CP. de nuptiis septimi gradus decisio apr. 1038 (= cod. 842, f. 30); f. 260 oram interiorem tantum retinet, lacero cetero.

Liber accurate perscriptus, temporum iniuriis conspurcatus, foliis extremis mutilus, saeculo praeterito instauratus. Complectebatur fasciculos *λγ'* quaterniones, si excipias 19 ternionem; perierunt folia duo prima necnon pars plus dimidia f. 260. Officinarum chartariarum signa paullo apparentia, securis (cf. Briquet 7514), forfices tonsoris (cf. 3759). In schedula chartacea f. I agglutinata *N 47*; in sectura inferiore libri clausi inscriptionis vestigium.

Integumentum membranaceum; in dorso tesserae gentiliciae Pii IX et Ioh.-Bapt. Pitra card. bibliothecarii.

858 (olim 796). Saec. XIV, membran., mm. 330 × 217, ff. 210, linn. 26.

Apophthegmata Patrum secundum ordinem alphabeti, *Ἡ βίβλος περιέχων βίους ἁγίων καὶ θεοφόρων πατέρων, οὐ μόνον βίους ἀλλὰ καὶ θαύμαστά τινα καὶ θεάρεστα ἀποφθέγματα* cod. Notitiae singulae ab editis (M. 65, 76 ss.) non nihil discrepantes, ordine subsequenti sese excipiunt, quem declarat index praevius ff. 1^{v}–2: [α] Antonius; [β] Paulus simplex; [γ] *βίος τοῦ ἀββᾶ Ἀντωνίου περὶ τοῦ λελωβημένου*; [δ] Arsenius; [ε] Agathon; [ς] Ammonas; [ζ] Besario; [η] Beniamin; — (f. 36) *ἀρχὴ τοῦ γάμμα*: Gregorius, Gelasius, Gerontius; [θ] Gerasimus; — (f. 40) *στοιχεῖον δ'*: Daniel, [ια] *περὶ τοῦ ἀπὸ ὀμμάτων*, [ιβ] *περὶ τῆς ἁγίας τινὸς σώφρονος κόρης*, [ιγ] *περὶ τῆς προσποιουμένης μεθύειν*, [ιδ] *περὶ τοῦ λατόμου*, [ιε] *περὶ Ἀνδρονίκου ἀργυροπράτου καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Ἀθανασίας*, [ις] *περὶ τῆς πατρικίας Ἀναστάσεως* (!); [ιζ] Dulas; [ιη] David olim latro; [ιθ] Epiphanius, Zenon; [κ] Zacha-

rias; — (f. 71) στ(ο)ιχ(ειον) η: [κα] Isaias; [κβ] Iohannes Colobus; [κγ] Iohannes Cilix; [κδ] Isidorus; [κε] Isaac; [κς] Ioseph; [κζ] Eulogius; [κη] Iulianus; [κθ] Cassianus; [λ] Cronius; [λα] Lucius; [λβ] Lot; [λγ] Marcus; [λδ] Macarius Aegyptius; [λε] Macarius urbicus; [λς] Moyses; [λζ] Matoes; [λη] Motius; [λθ] Megethius; [μ] Marcellus; [μα] Myrogenes; [μβ] Nicon; — (f. 144v) τι(τλος) ξ': [μγ] Xoius; [μδ] Xanthius; — (f. 145v) στοιχ(ειον) ο': [με] Olympius, Orsisius, Poemen; [μς] περὶ κατανίξεως; [μζ] περὶ ἐγκρατείας; [μη] περὶ ὑπομονῆς καὶ ἀνδρίας; [μθ] περὶ τοῦ μὴδένα κρίνην; περὶ τοῦ νηφόντων πρὸς εὔχεσται (!): tituli μς'-μθ' fere toti ad Poemenem spectant; [ν] Pambo; [να] περὶ διακρίσεως; [νβ] Paphnutius; [νγ] Onuphrius; [νδ] Piturius; [νε] Paisius; [νς] Paulus; [νζ] Petrus; [νη] Pior; [νθ] Palladius; [ξ] Poplius; [ξα] Rufus; [ξβ] Romanus; [ξγ] Sisoes; [ξδ] Silvanus; [ξε] Sarmatus; [ξς] Serinus; [ξζ] Simon; [ξη] Sopatrus; [ξθ] Serapion; [ο] Sara; [οα] Syncletice; [οβ] Tithoe; [ογ] Hyperechius; [οδ] Felix; [οε] Philoromus (Φιλόρωμός τις ὀνόματι γέγονεν μοναχὸς δοκιμώτατος — τούτω τῶ γενναίω ἐπέθεντο ὁ τῆς |); desideratur titulus ος' integer, περὶ τοῦ ἀββᾶ "Ωρ.

F. 1 alia manu Luc. 3, 23–38.

Fasciculi quaterniones viginti sex in prima singulorum pagina signati et folia duo praevia. Periit, ut videtur, fasciculus supremus. Litterae initiales maximae rubrae.

Liber fuit olim Paphnutii hieromonachi (f. 2v); f. 30v nota latina: *de augurio auium*. In sectura superiore libri clausi ΠΑΤΡΙΚΟΝ.

Integumentum ex corio subviridi saec. XVI fibulis necnon catena olim munitum; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *858*.

859 (olim 795). Saec. XII, membran. (ff. 2–27. 263 chartac. saec. XV), mm. 320×240, ff. I (add.). 288, coll. 2, linn. 31.

Varia sacra.

1 Dionysii Areopagitae * opera (M. 3), scilicet [1] de caelesti hierarchia reliquiae: (f. 28r·v) initium usque ad illa capitis primi *οὐρανίων ἱεραρχιῶν μίμησίν τε καὶ θεωρίαν* (M. 120–121 C 15), (f. 29r·v) caput 4 inde a vv. *ἡ θεολογία φησὶν* usque ad illa *ὑπ' αὐτοῦ ταχθείσης τε καὶ διαιρεθεί[σης* (M. 180 B 5–181 C 6), (ff. 30–36) finis libri inde a vv. *συγ]γενέστερον ἐξευρεῖν* (M. 308 B 3–340); subnectuntur (f. 36r·v) epigramma *Ἀγγελικῶν γραφίδων ἀμαρύγματα — ἄστρον* (cf. M. 116 C), (f. 36v) versus tres duodecasyllabi (*Οὐρανοῦ ἀστερόεντος ἔφυς σέλας — ὑμνεῖν Θεὸν αἰ ἐνεοντα [ἀὲν ἐόντα?]*). [2] (ff. 36v–40v) de mystica theologia (M. 997-1048), praemisso epigrammata *Καὶ νόον* (M. 117 A). [3] (ff 40v–104) de divinis nominibus

(M. 585–984), praemisso epigrammate *Εἰς νόον* (M. 117). [4] (ff. 104–140v) de ecclesiastica hierarchia (M. 369 ss.) des. abrupte in vv. *ἐφ' ἑτέραν λῆξιν μετατα[χθήσεται* (M. 560 D 3). [5] (ff. 141–142) epistolae 1–5 (M. 1065–1076). Quae sequuntur ex exemplo turbato descripta sunt: (f. 142r·v) epistola 6 usque ad vv. *καθ' ἑτέρων λέγειν ὑπὲρ* (M. 1077 A 14), cui subnectuntur (ff. 142v–151v) epistola 7 inde a vv. *τὸν ἐγνω]σμένον ἡμῖν κἀκ τούτου* (M. 1080 C 5) atque epistolae 8. 9 usque ad illa *τὴν δὲ κατὰ μέθεξιν καὶ ἄλλα ἄλλως ὡς ἡ κατ' αὐτὰ* (M. 1108 D 6). Sequuntur nulla facta distinctione epistolae Ignatii.

2 ⟨**s. Ignatii Antiocheni**⟩ epistolae interpolatae (cf. F.-X. Funk, Patres Apostolici II², 1901, p. XXVI-XXVII), nempe (ff. 151v–155v) ad Trallianos inde a vv. *οὖν πραότητος ἐν ῇ καταλύεται* (Funk, p. 64, 4 ss.); — (ff. 155v–160) ad Magnesianos; — (ff. 160–162) ad Tarsenses; — (ff. 162–167) ad Philippenses *περὶ βαπτίσματος*; — (ff. 167–172v) ad Philadelphienses; — (ff. 172v–177) ad Smyrnenses; — (ff. 177–179v) ad Polycarpum Smyrnensem; — (ff. 179v–182) ad Antiochenses; — (ff. 182–184v) ad Heronem; — (ff. 184v–192) ad Ephesios; — (ff. 192–195) ad Romanos. In fine cuiusque epistolae subscriptio: *τοῦ ἁγ. ἱερομ. Ἰγν. πατ. Θεουπόλεως Ἀντιοχείας ἐπιστολὴ* (*β' πρὸς Τραλλησίους — πρὸς Ῥωμαίους ιβ'*).

3 (ff. 195–198) **s. Polycarpi** epistola ad Philippenses, usque ad vv. *ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανόντα καὶ δι' ἡμᾶς ὑπὸ* (Funk, I², p. 296–306, 11), quam subsequitur nulla facta distinctione (ff. 198–211v) epistola **Barnabae** * inde a vv. *τὸν λαὸν τὸν καινὸν* (Funk, p. 50, 22–96).

4 (ff. 212–220v) Protevangelium Iacobi (Tischendorf, Evangelia apocrypha, Lipsiae 1876, p. 1 ss.); abrumpitur in vv. *ἐπορεύθησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν* (p. 42, 5).

5 (ff. 221–222v) ⟨**Germani patriarchae CP.** in praesentationem Deiparae oratio 2⟩ inde a vv. *αὐτὴν παραδράμοι* (M. 98, 316 D 5–320).

6 (ff. 222v–231) **s. Gregorii Nazianzeni** oratio 38, in Theophania (M. 36, 312–333).

7 (ff. 231–234) homilia in Natale Domini (sub nomine Ioh. Chrysostomi apud M. 61, 737–738; cf. P. Radó, apud *Zeitschrift für kath. Theologie*, 1932, p. 82–83).

8 (ff. 234–244) ⟨**Ps.-Amphilochii** in vitam s. Basilii⟩ (BHG. 247–249), ex exemplo mutilo quod omittebat vv. *ἤτει σημεῖον ἀποκαλυφθῆναι — παρουσίας αὐτῶν* (Combefis, p. 172 C 8–177 A 5) et desinebat in vv. *δισσῶς ἐκ τῶν ἰδίων* (p. 179 C 3); desiderantur insuper vv. *τὸν ἀριθμὸν οε'-ἡ ἡμετέρα φύσις διὰ* (p. 163 A 9–164 D 8) uno folio post 238v deperdito.

9 (ff. 245–248ᵛ) **s. Iohannis Chrysostomi** * in Annuntiationem Deiparae (M. 60, 755–760); omittuntur vv. *Οὐρανὸς δὲ ἀστέρων — καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,* (755, 2–756, 3).

10 (ff. 248ᵛ–254ᵛ) de inventione sanctae crucis visio Constantini (BHG. 396. 399. 405 = ed. E. Nestle).

11 (ff. 255–261) *πίστις τῶν ἁγίων τιη' θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ, καὶ διδασκαλία πάνυ θαυμαστὴ καὶ σωτήριος περὶ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου Τριάδος* (inc. *Πιστέβομεν εἰς ἕνα Θεὸν πατέρα,* des. *τοὺς πιστεύοντας εἰς τὴν ἁγίαν Τριάδα, ἣ πρέπει κ. τ. λ.*); est revera compendium doctrinae christianae tam de fide quam de disciplina ad fidelium gradum quemque pertinente.

12 (ff. 261–263ᵛ) **s. Iohannis Chrysostomi** * in quatriduanum Lazarum oratio 2 (M. 62, 775–778).

13 (f. 264) finis homiliae in sacram communionem (| *καὶ ποιῇ γενέσθαι ἓν ἅπαντας ἐπϊδεῖ καινὸς* (!) *σώματος μετέχωμεν πάντες — πρὸς ἰώμεν τη τραπέζη τοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ κ. τ. λ.*).

14 (ff. 264–267ᵛ) **Eusebii** *τινὸς ἐπισκόπου* in diabolum et orcum (sub nomine Eusebii Alexandrini apud M. 86, 384–405; ed. tertia in principio, prima ni fallor in fine).

15 (ff. 267ᵛ–279ᵛ) **Epiphanii Cypri** * in sepulturam Domini (M. 43, 440–464).

16 (ff. 280–287ᵛ) **Iohannis Evangelistae** * de dormitione Deiparae (Tischendorf, Apocalypses apocryphae, Lipsiae 1866, p. 95–112).

Ff. 1 (avulsum ex codice membranaceo saec. XI, coll. 2, linn. 25) et ff. 2–27 (suppleta saec. XV, chartac., coll. 2, linn. 32) haec continent: [1] (ff. 1–4ᵛ) *μη(νὶ) τῷ αὐτῷ (μαΐῳ* nempe) *ιδ'*, commentarius in s. Philippum (M. 115, 188–197). [2] *μην(ὶ) ἰουλλί(ῳ) κζ'* in s. Panteleemonem, scilicet [a] (ff. 5–10) officium (cf. Menaea VI, ed. Romae 1901, p. 235–250); [b] (ff. 10–19ᵛ) martyrium (M. 115, 448–477). [3] (ff. 19ᵛ–27) *Μεθωδίου Πατάρων τοῦ σοφωτάτου εἰς τὸν αἴσχατον καιρὸν, ᾧ καὶ χριματισμός* (inc. *Ἰστέον, ἀδελφοί, ὅτι ἐξελθόντες ὅ τε Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὕα,* des. *οἱ δὲ ἁμαρτωλοὶ ἐκδιωχθήσωνται εἰς αἰῶνας*); de hoc vaticino, vide K. Krumbacher, *Gesch. d. byz. Lit.*² p. 628.

F. 288ʳ·ᵛ — ex alio codice saec. XIV, sine cura exaratum — gnomologium christianum, praecepta moralia nec non disciplinaria continens; primum, *κε(φα)λ. ρλς'*, inc. *Καλὸν ἐστὶν ἐξομολογεῖσθαι τῷ Κυρίῳ μετὰ ταπεινώσεως,* ultimum *Γυνὴ ἀνδρία καὶ σῶφρῶν — ὅτι οὐκ ἐστι σταυθμὸς της καλόνης αὐτῆς* (sic).

Codicis partem maximam efficiunt ex exemplo mutilo descripta (cf. ff. 142. 151. 198. 220ᵛ) ff. 28–287, quorum formam primigeniam aegre coniceres notis originalibus perditis.

Aetate recentiore fasciculi enumeratione nova signati sunt (cf. *ε'* f. 28, *ς'* f. 30, *ζ'* f. 46), unde liquet nonnulla iterum effluxisse.

Saec. XIV labente additum est in principio f. I et suffecta sunt ff. 2–27; iisdem ni fallor temporibus assutum est f. 288 in cuius calce legitur foliorum summa: ... *σπς' ἄνευ τῶν τριῶν ὃν ἔχει εἰς τὰς δύο ἄκρας ξένα τοῦ βιβλίου.*

F. 1 pictura in campo aureo satis laesa (martyrium); ff. 151ᵛ. 257. 259 notae graecae lectoris cuiusdam; f. 211ᵛ nota armenia, in qua nomen Narsei; f. 9 nota slavica (*in nomine Patris*); f. 211ᵛ nota italica: *fo stimato ad. j.*; f. 19ᵛ nota ⟨A. Mai⟩. Officinae chartariae signum galerus praelaticius (cf. Briquet 3387). Syllabum anno 1550 posteriorem nuper repertum (*Commemoratio in S^tum Philippum. et alia.* | *. 795.*) membranae praeviae agglutinavimus. F. 244ᵛ scriptura vacat.

De codice egerunt hagg. Bollandiani, Cat. codd. hagg. gr. Bibl. Vat., 1899, p. 82.

Integumentum ex corio rubro fibulis olim munitum; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *859*.

860 (olim 798). Saec. XI, membran. (ff. 1. 4. 7. 48–57. 144. 152 rescripta saec. XIV; 151. 153–160 chartac. saec. XIV), mm. 260 × 192, ff. I (add.). 160, coll. 2, linn. 28–30.

1 (ff. 1–89ᵛ. 94–101ᵛ. 90–93ᵛ. 102–152) vita Barlaam et Ioasaph, *ἱστορία ψυχοφελ(ὴς) Βαρλαὰμ καὶ Ἰωάσαφ* ms. (M. 96, 860–1240); desiderantur vv. *μεθ' ὧν οἴμοι — φοβηθεὶς μὴ πλείονας* (M. 1084 B 6–1085 C 10) uno folio post 89ᵛ deperdito, vv. *ἐδε]δοίκεσαν τὴν ἀπειλὴν — οὐδεὶς τῶν πώποτε γε[γονότων* (M. 1101 B 14–1104 C 10) alio folio post 99ᵛ effluxo.

Ff. 153–160 additicia (ex codice chartaceo saec. XIII-XIV avulsa, linn. 23) continent ⟨quaestiones **Anastasii Sinaitae**⟩ editis longe breviores, hoc ordine: 92 inde a vv. *δυνάμεις καὶ οὐρανὸν* (M. 89, 729 D 12). *κγ'* (cf. ed. 23). *κδ'*-⟨*μζ'*⟩ (edd. 93. 8. 94–96. 98. 100–102. 11. 103); abrumpitur in vv. *οὔτε πάντων τῶν ἐν κόσμῳ ἀναχώρησιν* (M. 756 B 5).

Folia rescripta ex codicibus quattuor, ut mihi videtur, avulsa: [a] ff. 1 et 7 a quibus nihil expiscatus sum; [b] ff. 48 et 55 charactere antiquiore exarata; [c] ff. 4. 49–54. 56. 57 ex codice liturgico fere coaevo; [d] ff. 144 et 152, saec. XI, binis coll.

Codex male habitus, quem efficiebant fasciculi viginti ni fallor quaterniones in prima singulorum pagina notis instructi (cf. *Γ* f. 16), rudiore membrana exarati. Folia nonnulla, quae perierant, membranis lotis atque rescriptis necnon charta saec. XIV suppleta sunt ut iam diximus. Loci complures cancellati, emendati, accentibus spiritibusque aucti.

Manibus diversis (f. 152ᵛ inverso) notitia de Synesio Ptolemaidis ex Prato spirituali (cf. M. 66, 1044 B), (ff. 92ᵛ–93) methodus paschatis inveniendi, (f. 83ᵛ. 84) monocondylion *τριὰς* ..., (f. 152ᵛ) expensarum notae brevissimae.

In membrana a glutinatoribus praemissa syllabus anno 1550 posterior: *Barlaam vita.* | . *798.*; f. 1 summo ⟨manu Ioh. Tortelli⟩: ***historia Barlaam ad salua(n)da(m) a(n)i(m)a(m).***

Integumentum ex corio rubro fibulis olim munitum; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *860.*

861 (olim 799). Saec. XIV, chartac., mm. 213 × 150, ff. I (add.). 178, linn. 26 circa.

Vita Barlaam et Ioasaph (M. 96, 860–1240), *ἱστορία πάνυ ὀφέλιμος συλλεγεῖσα παρὰ φιλοθ(έου) ἀνθρώπου τῆς ἐνδοτέρας Αἰθιοπίας ὑπ⟨οτυ⟩ποῦσα τὸν βίον τοῦ ὁσίου Βαρλαὰμ καὶ τοῦ μακαρίου Ἰωασαφ καὶ βασιλ(έως) τῆς αὐτῆς μεγ(ά)λ(ης) Αἰθιοπίας* ms.

F. 178r·v additum in fine fragmentum officii continet pro die 31a mensis maii.

Fasciculi *κβ'* quaterniones atque folium unum a librariis diversis sese excipientibus (e. g. ff. 17. 25. 93. 96) descripta. Signum chartae incertum.

F. 1 summo ⟨manu Ioh. Tortelli⟩: ***Ba*** (? cancell.) ***Vita Barlaam*** (cf. index librorum Nicolai V, apud Müntz et Fabre, *La bibliothèque* ..., p. 326: « Item unum volumen ejusdem forme de papiro, copertum corio nigro antiquo, quod intitulatur Vita beati Balaam ». F. I adhaeret syllabus anno 1550 posterior: ***Vita beati Barlaam.*** | *104* [cancell.]. *799*; inferius frustum chartae notam *198* cancellatam prae se ferens.

Integumentum ex corio rubro fibulis olim munitum; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese auro impressae; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *861.*

862 (olim 801). Saec. XII (ff. 1–30 saec. XIII), membran., mm. 278 × 215, ff. II (add.). 224, linn. 20 (ff. 1–30 linn. 22).

Homiliarum collectio pro festis (cf. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand*... II, p. 301–302); ordinem pro nostra facultate restituimus.

1 (ff. 192–208) *μηνὶ δεκεμβρίῳ κ'*, s. **Iohannis Chrysostomi** in s. Philogonium (M. 48, 747–756).

2 (ff. 208–224v) s. **Basilii** homilia exhortatoria ad sanctum baptismum (M. 31, 424–444).

3 (ff. 31–44v) *λόγος ἀναγινωσκώμενος τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλ(ῃ) β' ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον*, nempe s. **Iohannis Chrysostomi** homiliarum ⟨75. 76. 77⟩ in s. Matthaeum partes proprie ad exegesim pertinentes in epitomen redactae (inc. *Καθημένου δὲ αὐτοῦ*, des. *καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ τὴν ἄφατον σημένων* (M. 58, 686, l. 14 ab imo — 702, l. 8 ab imo).

4 (ff. 45–65) *κυρ. τῶν μυροφόρω(ν)*, **Iohannis Thessalonicensis** de Christi resurrectione, ut in cod. 564 ff. 89v–96.

5 (ff. 65–72v) *κυρ. τοῦ παραλύτου*, ⟨s. **Ioh. Chrysostomi**⟩ homilia 36 in Iohannem (M. 59, 203–208).

6 (ff. 72v–82) *τῇ δ' τῆς μεσοπεντηκόστ(ης)* ⟨eiusdem⟩ hom. 49 (M. 273–278).

7 (ff. 82–96v) *λόγος εἰς τὴν Σαμαρεῖτ(ιν)*, nempe ⟨eiusdem⟩ hom. 31 (M. 175–184).

8 (ff. 97–106v) ⟨eiusdem⟩ *λόγος νς' εἰς τὸν ἐκ γεννετῆς τυφλόν* (M. 305–310).

9 (ff. 107–123) s. **Iohannis Chrysostomi** in Ascensionem Domini (M. 50, 441–452).

10 (ff. 123–139) **Germani Caesariensis** in sanctos CCCXVIII patres (M. 111, 420–440).

11 (ff. 139v–152v) *σα(ββάτῳ) τῆς ν'*, s. **Iohannis Chrysostomi** hom. 8 in epist. ad Thessalonicenses I (M. 62, 439–446). F. 153 nota: *τῇ δὲ κυ(ριακῇ) τῆς πεντηκοστ(ῆς) ἀναγινώσκωμ(εν), εἰς τ(ὸν) Θεολόγον λόγ(ον) « Περὶ τῆς ἑορτῆς βραχέα φιλοσοφήσαντ(ες) »* (orat. 41, in Pentecosten; M. 36, 428 ss.): — *ἐγρά(φη) εἰς βιβλίον τὸν Θεολόγον καὶ ἐκεῖ ζήτει.*

12 (ff. 153–161) *τῇ β' τοῦ ἁγίου Πνεύματος* ⟨s. **Ioh. Chrysostomi**⟩ hom. 51 in Iohannem (M. 59, 283–288).

13 (ff. 161–171) *κυ(ριακῇ) τῶν ἁγ(ίων) πάντων*, s. **Iohannis Chrysostomi** in omnes sanctos (M. 50, 705–712).

14 (ff. 172–183) ⟨s. **Ioh. Chrysostomi**⟩ hom. 62 in Iohannem, *ἀναγινωσκωμ(έ)ν(η) τῇ δ' τῆς ς' ἑβδομάδος ὁσαύτος* (!) *καὶ τῇ ε'* (M. 59, 341–348).

15 (ff. 183v–191v) ⟨eiusdem⟩ *λόγος ξε'* in Iohannem, *ἀναγινωσκόμενος τῇ κυριακῇ τῆς βαϊοφόρου* (M. 359–366).

Ff. 1–30v ex codice recentiore deprompta praebent **Sophronii Hierosolymitani** vitam s. Mariae Aegyptiacae (M. 87, 3697–3725); uno folio post 10v deperdito desiderantur vv. *τῷ ἄσθματι — ἤρξατο εὔχεσθαι ὑποψιθυ[ρίζουσα* (M. 3708 B 7–D 3).

Codicis partem principalem efficiunt fasciculi viginti quinque hoc ordine ni fallor restituendi: [a] (ff. 192–224) fasciculi quaterniones quattuor signati ⟨λγ'⟩-λς'; [b] (ff. 31–170) fasciculi quaterniones duodeviginti notati λζ'-νδ' et folium unum; [c] (ff. 172–191) fasciculi tres; in f. 180 summo nota *τ τ* (*τετράδιον?*) *β* ferro intercisa. Margines ampliores, inscriptiones minio exaratae.

Manu longe posteriore (saec. XIV?) invocationes orthographia vulgari necnon atramento paullo tenaci descriptae (ff. 171v. 180. 183), possessoris nomen (f. 100v... *τῆς ἁγιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς τῆς θεοσ(ώ)στ(ου) πολ(εως) νιων Φ.υ...*

Manu rudi [a] (ff. IIr) computus brevissimus ab Adamo usque ad aedificationem templi, [b] (f. IIv. 223v) notitiae domesticae ad annos 1359. 1361. 1370. 1387–1394 pertinentes.

F. II^{v} nota emptionis: *In Chio emptum a fratre Francisco ordinis praedi(catorum). 1454. Jan. 4* (cf. Ioh. Mercati, *Opere minori* IV, p. 116-117; cod. 788: p. 305-306).

F. 1 manu saec. XV: *Sermo(n)es diu(er)sor(um) doctor(um)*; inferius notavit ⟨Ioh. Tortellus⟩: *Varij s(er)mones et diuersoru(m). ac q(uae)da(m) excerpta*; f. II codicis positio antiquior *N̊ 65* (quem numerum obtegebat frustum chartae notam *177* exhibens a nobis sepositum) *3 Plu.* In tabula priore aversa syllabus anno 1550 posterior: *Mariae Aegyptiacę uita. | et sermones diuersor(um). | . 801.*

F. I in custodiam additum praebet fragmentum instrumenti cuiusdam in comitatu ⟨Brixiano?⟩ anno 1366 conscripti.

In ff. 31 et 33 annotationes L. Zacagnii. De codice egerunt hagg. Bollandiani, op. cit., p. 82-83.

Integumentum ex corio rubro fibulis olim munitum. In tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese card. bibliothecarii; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *862.*

863 (olim 793). Ann. 1301 (f. 209^{v}), membran., mm. 310 × 240, ff. III. 219 (+ 5^{a}; I-III. 218. 219 add.), coll. 2, linn. 24.

1 **Palladii ⟨episcopi⟩** [1] Historia lausiaca, quae dicitur (ed. Butler, apud *Texts and Studies* VI, 2, 1904), hoc ordine: (ff. 1–2^{v}) *πίναξ τῶν* (*ρνβ′*) *κεφαλαίων τῆσδε τῆς βίβλου τοῦ λαυσαϊκοῦ*; (ff. 3–4^{v}) prooemium *Ἐν ταύτῃ τῇ βίβλῳ* (Butler, p. 3–5; M. 34, 995–996); (f. 5^{r-v}) epistola Palladii ad Lausum (Butler, p. 6–7; M. 1001); (ff. 5^{v}–10) prologus *Πολλῶν πολλά* (Butler, p. 9–15; M. 1001–1009); (ff. 10–189) historiae *ρνβ′* eadem fere ratione qua excusae sunt in M. 34, 1009–1260. [2] (ff. 189^{v}–209^{v}) de vita Bragmanorum, *τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν τῆς Ἰνδίας ἐθνῶν καὶ τῶν Βραγμάνων*, ut in cod. Coisliniano 83 ff. 326–342.

2 (ff. 210–217) narratio de festo *τῆς Ἀκαθίστου* (M. 106, 1336–1353).

Ff. I. II. 218. 219 ad custodiam adhibita et a nobis deglutinata decerpta sunt ex codice latino saec. XIV-XV binis columnis exarato; operis iuridici de affinitate fragmenta praebent; f. I citantur Modestinus, Paul(us), Ulp(ianus), Pomp(onius?).

F. 209^{v} subscriptio, nempe [a] litteris rubris versus octo duodecasyllabi (*Πληρῶν τὰ πάντων Χριστὸς ὑπάρχει — Τῇ παμσθενουργῷ καὶ παμφώτω Τριάδι*), [b] atramento aetas et possessoris nomen: *Ἐγέγον' ἡ παροῦσα βίβλος παρὰ τοῦ ἁγιωτ(ά)του καὶ θειωτ(ά)του πατρὸς ἡμῶν τοῦ ἡγουμενεύοντος ἐν τῇ σε(βασμ)ία μον(ῇ) τῇδε τοῦ Μυροχεύμονος ἁγίου Βαρβάρου κῦρ Μύρωνος ἱερομονάχου ἐν μη(νὶ) αὐγούστῳ τῆς τεσαρεσκαιδεκάτης ἰνδ.*, [c] litteris rubris *ἔτους ςωθ′, Μανουὴλ ὁ γράψας. Μανουήλ.*

Fasciculi viginti septem quaterniones (si excipias *β′* foliorum septem et ultimum foliorum undecim) accurate descripti. Index praevius, inscriptiones necnon capitulorum ornamenta, litterae initiales maximae rubro pallidiore distincta.

F. 2^{v} ⟨manu Ioh Tortelli⟩: *Palladii e(piscopi) cappadociae vitae s(an)c(t)or(um) patru(m) .C.LII*; in folio imo manu anteriore *Vite s(an)ctor(um) patrum*. Inter libros Nicolai V noster recensetur (Müntz et Fabre, *La bibliothèque...*, p. 326 «Item unum volumen de forma regali de pergameno cum postibus sine coperta, quod volumen intitulatur Vite sanctorum patrum CLII scripte a Palladio Episcopo Cappadotie». F. I^{v} libri positio antiqua *N̊ 50* (quem numerum obtegebat frustum chartae notam *110* exhibens a notis deglutinatum et tabulae anteriori aversae applicatum) *2 Plu.*

F. III vacuum; margines inferiores ff. 101. 103. 107. 110. 134 ferro excisi.

Integumentum ex corio obscuro signato saec. XVI, corriigis atque catena olim munitum. In dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *863.*

864 (olim 800). Saec. XIV ex., chartac., mm. 213 × 142, ff. IV (add.). 426, linn. 24.

1 Historia Lausiaca (cf. cod. 863), scilicet (ff. 1–3) prooemium *Ἐν ταύτῃ τῇ βίβλῳ*, (ff. 3–4) epistola ad Lausum, cui subnectitur nulla facta distinctione (ff. 4–10) prologus *Πολλῶν πολλά*, (ff. 10–192) capita singula sine numeris eadem fere ratione qua leguntur apud M. 34, 1009 ss.; des. in vv. *πάντα δώσω ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι* (M. 1259 A 10).

2 lectiones pro variis festis (de hac collectione vide A. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand* I, p. 277–278: *Die Halbjahressammlungen*).

[1] (ff. 192–198) *τῇ κυρ. τοῦ τελώνου καὶ φαρισαίου*, s. **Iohannis Chrysostomi** * *ὁμιλία ὅτι δεῖ μετὰ πόνου καρδίας καὶ ἐλπίδος καὶ ταπεινώσεως προσεύχεσθαι* (inc. *Μέγα ὅπλον εὐχή, θησαυρὸς ἀνελλιπής*, des. *διηνεκοῦς ἀπολαύσομεν τῆς ὑγείας καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτευξόμεθα κ. τ. λ.*).

[2] (ff. 198^{v}–209) *τῇ κυρ. τοῦ ἀσώτου*, eiusdem * in parabolam de filio prodigo (M. 59, 515–522).

[3] (ff. 209–231^{v}) *τῷ σαββάτ(ῳ) τῆς ἀπόκ(ρεω)*, **Andreae Cretensis** in vitam humanam et in defunctos (M. 97, 1268–1301).

[4] (ff. 231^{v}–244) s. **Iohannis Chrysostomi** * in illud [Rom. 14, 10] *Omnes stabimus ante tribunal Christi*; inc. *Μεγάλα τινὰ καὶ ὑπερφυῆ τῇ προτεραίᾳ ἐδόκουν*, des. *τὰς βασάνους ἐκείνας δυνήσησθε φυγεῖν καὶ τῶν μελλόντων κ. τ. λ.*

[5] (ff. 244–264^{v}) **Anastasii Sinaïtae** *εἰς τὴν παρείσβασιν τῶν νηστειῶν* et in psalmum sextum (M. 89, 1077–1116).

[6] (ff. 265–277^{v}) *τῷ σα(ββά)τ(ῳ) τῆς α′ ἑβδομάδος*, **Nectarii arch. CP.** * de festo s. Theodori (M. 39, 1821–1840).

[7] (ff. 278–306) *τῇ κυ(ριακῇ) τῆς ὀρθοδοξίας*, commentaria de imagine Deiparae Romana (ed. von Dobschütz, *Christusbilder*, 1899, p. 234**–266**).

[8] (ff. 306–316) s. **Iohannis Chrysostomi** * in adorationem sanctae crucis (M. 52, 835–840).

[9] (ff. 316–335) **Andreae Cretensis** in Lazarum quatriduanum (M. 97, 960–985).

[10] (ff. 335–356) **eiusdem** in Ramos psalmarum (M. 97, 985–1017).

[11] (ff. 356–380) **Georgii Nicomediensis** in s. Mariam assistentem cruci, *εἰς τὴν θεοτόκον καὶ εἰς σωτήριον πάθος καὶ εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ — Χριστοῦ* cod. (M. 100, 1457–1489).

[12] (ff. 380v–407v) *τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σα(ββάτῳ)*, **s. Iohannis Damasceni** homilia in sabbatum sanctum (M. 96, 601–644).

[13] (ff. 407v–425v) **s. Epiphanii Cypri** * in sepulturam Domini (M. 43, 440–464).

Membranae duae ex codice latino saec. XIV formae longe amplioris excisae, in custodiam additae, fragmenta totidem exhibent de mutuo, scholiis aucta.

Fasciculi quinquaginta quinque quaterniones (si excipias 1. 23. 34. 38 terniones, 31 foliorum septem, 55 foliorum trium). Inscriptiones rubro pallidiore exaratae.

F. 426 possessoris nomen, *τοῦ παντοκράτ(ο)ρος Χριστοῦ μου*, et imprecatio eis qui voluerint codicem subtrahere. Inter varia chartae signa unicornui caput (cf. Briquet 15777), flos seu fructus quidam (cf. Briquet 7374), claves (cf. Briquet 3813).

Chartae quattuor in principio et in fine additae tempore quo liber compactus est; in prima libri positio antiqua: *N̊ 39* (quem numerum obtegebant frusta chartae duo, unum cum nota *70*, aliud cum nota *101*, a nobis deglutinata et inferius seposita) *2 Plu.* Eadem pagina praebet syllabum anno 1550 posteriorem: *Prohemiu(m) in vitis s*⟨ ⟩ | *q(ui) lib(er) inscribitur Lausaicus.* | *101* (cancell.) *80⟨0⟩*.

Integumentum ex corio castaneo signato saec. XVI fibulis atque catena olim munitum; in dorso schedula chartacea saec. XVII cum nota rubra *864*.

865 (olim 792). Saec. XI, membran., mm. 390 × 305, ff. 234, coll. 2, linn. 30.

Varia ascetica initio et fine mutila.

1 Fragmenta quae ex variis fasciculis avulsa adhuc supersunt: [1] (f. 1r·v) prologus *περὶ βίου καὶ ἀσκήσεως τῶν μακα(ρίων) καὶ ἁγίων πατέρων* (inc. *Ὁ ὢν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν*, des. abrupte *ὀψίας* [*γενομένης*, cf. cod. 729 ff. 77v–78v l. 4). [2] (f. 2–4v) ⟨de anachoretis⟩; inc. mut. *τῶν φοινίκων ἔνθα*, des. *καὶ σιώπα καὶ σώζῃ* (F. Nau, *Les anachorètes et s. Paul de Thèbes*, apud *Revue de l'Orient chrétien* X, 1905, p. 409, 2–414); additae sunt narrationes duae: [a] *Συμφωνηταὶ δύο ἐμόνασαν* (cf. cod. 1599, ff. 195v–196), [b] *Ἔλεγον περὶ τῶν Σκητιωτῶν* (cod. 1599, f. 196v). [3] (f. 5r·v) *παραινέσεις ἁγίων πατέρων εἰς προκοπὴν τελειότητος*; inc. *Ἠρώτησέ τις τὸν ἀββὰν Ἀντώνιον* (M. 65, 76 C 4), des. *ταῦτα ποιεῖτε καὶ δύ* | (M. 65, 145 A 7). [4] (f. 6r·v) ⟨de fornicatione⟩; narratio prior inc. mut. *ὁ δὲ καὶ συνεχώρησε καὶ παρεκάλεσεν αὐτόν*, altera *Ἦν τις ἐπίσκοπος εἴς τινα πόλιν* (F. Nau, *Apophtegmes des saints vieillards* § 32, apud *Revue de l'Orient chrétien* XII, 1907, p. 62–64). [5] (f. 7r·v) inc. mut. *ἐν μιᾷ ὁ ἀδελφὸς τῷ γέροντι*, des. abrupte *ἵνα δι' αὐτοῦ εὕρῃς μικρὸν ἔλεος.* [6] (f. 8r·v) inc. *αὐτοῦ ἀπέστειλα ὑμᾶς* (F. Nau, *Histoires des solitaires égyptiens* § 135–141, apud *Rev. Or. chr.* XIII, 1908, p. 48, l. 9–49); ultima narratio inc. *Ἀδελφὸς σπουδαῖος*, abrumpitur in vv. *ἡ χεὶρ ἡ ταῦτα γράψασα* (cf. cod. 1599, f. 214). [7] (ff. 9–14) narrationes aliae; prima inc. mut. *καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς ἕνα τῶν γερόντων* (cf. cod. 1599, f. 189, l. 7); alia (ff. 9v–10) *Ἀδελφὸς συνώδευσε τινὶ* ut in cod. 1599, ff. 194v–195; alia (f. 11) de Philagrio (M. 65, 436); ultima fere ut in *Histoires de solitaires égyptiens* § 143 (*Rev. Or. chr.*, 1908, p. 49).

2 (ff. 14–221) capita XIV de historia monachorum; primum [= 7] inscriptum est *Διηγήματα διάφορα πρὸς ὑπομονὴν καὶ ἀνδρείαν ἡμᾶς ἀλείφοντα* (cf. *Rev. Or. chr.*, 1908, p. 276; De vitis Patrum liber V, 7: M. lat. 73, 893; codd. Coisl. 108, f. 100 ss. et 126, f. 207 ss.); (ff. 176v–186) cap. 17, *περὶ ἀγάπης* (cf. *Rev. Or. chr.*, 1912, p. 297–301); (ff. 186–207) cap. 18, *περὶ διορατικῶν πατέρων*; (ff. 207v–213) cap. 19, *περὶ σημειοφόρων πατέρων*; (ff. 213v–221) cap. 20, *περὶ πολιτείας ἐναρέτου.* Narratiunculae complures eadem fere forma recurrunt in Apophthegm. Patrum (M. 65, 76 ss.).

3 narrationes aliae [1] (ff. 221–226v) *τοῦ ἀββᾶ Ζωσιμᾶ* (inc. *Ἀρχόμενος ὁ μακάριος Ζωσιμᾶς ἔλεγεν οὕτως Πρῶτον ποιήσας*, des. *καὶ οὕτως διετέλει το νυκτοήμερον*). [2] (ff. 226v–229v) *διάλεξις ἁγίων πατέρων διὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν* (inc. *Πῶς δεῖ εἶναι τὸν μοναχὸν ἐν τῷ κελλίῳ* [Coisl. 108, f. 292], des. *σπούδασον οὖν, ταπεινὲ μοναχέ, ταῦτα κατορθῶσαι, ἵνα καὶ τῶν αἰωνίων κ. τ. λ.*). [3] (ff. 230–231) *περὶ τοῦ ἀββᾶ Γερασίμου* (= Patrum spirituale 107: M. 87, 2965–2969). [4] (ff. 231v–234v) *ἐκ τοῦ βίου πατρὸς ἡμῶν Ὀνουφρίου* (inc. *Διηγήσατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Παφνούτιος*; cf. Acta SS. Iunii II, p. 526–533). [5] (f. 234v) ⟨de abbate Agiodulo⟩ (= Prat. spir. 11: M. 87, 2860–2861 A 2 *καὶ λέγει αὐτῷ ὁ γέρων· κοιμῶ* (!) *λοιπὸν ἕως* |).

Codex amplioris formae, accurate perscriptus, iniuria temporum mutilus non citra textus damnum, nuper refectus.

Partem praecipuam (ff. 11–224) efficiunt fasciculi viginti septem (quaterniones praeter duo), quam praecedunt folia decem compaginum priorum residua (ff. 1–10) et subsequuntur alia decem (ff. 225–234). Notis originalibus deperditis, fasciculi aetate posteriore signati sunt rubro colore in ima cuiusque pagina (*θ'* f. 5v, *μδ'* f. 234v) et eodem modo libellis appositi sunt numeri (cf. f. 14 *ζ'*); unde facile erui potest iacturas haud leves deinde fecisse librum. F. 145v nota *λίποι*, f. 2v nota latina.

Integumentum ex corio rubro; in tabulis et in dorso tesserae gentiliciae Pauli V et Scipionis Borghese cardinalis bibliothecarii.

866 (olim 708). Saec. XI-XII, membran., mm. 375 × 290, ff. I. 414 (+ **223^{a}**), coll. **2**, linn. **43**.

Menologium totius anni non ex exemplo uno descriptus, sed supplementis variis ab ipso scriba auctus (cf. A. Ehrhard, *Ueberlieferung und Bestand* I, p. 338–346; Catal. codd. hagg. Bibl. Vat. p. 83–93).

September. – **1** (ff. 8–13) vitae s. Symeonis Stylitae auctore Antonio recensio tertia (inc. *Ξένον καὶ παράδοξον μυστήριον γέγονεν ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν. ἔδοξέν μοι τῷ ἁμαρτωλῷ καὶ ἐλαχίστῳ Ἀντωνίῳ γράψαι ὃ κατελαβόμην*, des. *ἰάσεις ἐπιτελεῖ νῦν πλέον ὧν ἐποίησεν ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ. Ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, ὁ ἐλάχιστος Ἀντώνιος κ. τ. λ.*; cf. BHG. 1682. 1683. 1685); de auctore cf. P. Peeters, *S. Syméon Stylite et ses premiers biographes*, apud Analecta Bollandiana LXI, 1943, p. 43–48; f. 12^{v} imo *μη(νὶ) σεπτ. ζ' τοῦ ἁγίου μρ. Σώζοντ(ος), ζήτ(ει) ἔμπ(ροσθεν) γ' τετράδ(ια)* = ff. 36-37. **14** (ff. 13–15) inventio s. crucis (inc. *Ἔτους διακοσιωστῷ τριακοστῷ τρίτου ζήτησις καὶ ἐξερεύνησις ἐγένετο* [cf. BHG. 400], des. *ἐπιτελεῖν τὴν μνήμην τοῦ σταυροῦ μηνὶ ἀπριλίῳ. ὅσοι γάρ φησιν — τῆς μερίδος τῆς ἁγίας Μαρίας ἐν Χριστῷ κ. τ. λ.*; fere ut apud E. Nestle, *Die Kreuzauffindungslegende*, p. 325–331. **16** (ff. 15-18^{v}) martyrium s. Euphemiae [in marg. imo: *καὶ τῆς ἁγίας Λουκίας τῆς χήρας καὶ τοῦ ἁγίου Γεμενιανοῦ. ζήτ(ει) ἔμπ(ροσθεν)⟨ ⟩ τετράδ(ια)* = ff. 56^{v}–60^{v}]; inc. *Ἀνθυπατεύοντος Πρίσκου γῆς Εὐρώπης ἦν ἀριθμὸς μέγας τῶν χριστιανῶν*, des. *βασιλεύοντος δὲ Διοκλητιανοῦ, κατὰ δὲ ἡμᾶς βασιλεύοντος τοῦ Κυρίου κ. τ. λ.* **17** (ff. 18^{v}–21^{v}) martyrium ss. Fidei, Spei, Caritatis *καὶ τῆς τούτων μητρὸς Σοφίας ἐπὶ Ἀδριανοῦ τοῦ παρανόμου βασιλέως* (inc. *Ἤδη μὲν οὖν τοῦ θείου κηρύγματος ἐπὶ πᾶσαν τὴν ὑπ' οὐρανόν*, des. *αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ, βασιλεύοντος ⟨δὲ⟩ τοῦ Κυρίου ἡμῶν κ. τ. λ.*). **20** (ff. 21^{v}–27) vita et martyrium s. Eustathii et sociorum (*Πρόκειται*: M. 105, 376–417). **24** (ff. 27–30) martyrium s. Theclae (BHG. 1710), cui subnectitur (ff. 30^{v}–32) *μερικὴ διήγησις τῶν θαυμάτων — Θέκλης* seu miracula tria (inc. *Μετὰ τοὺς ἀγῶνας τοῦ μαρτυρίου τὴν ἀποστολικήν*, des. *ἔτη ϙ' πλήρης τελιωθεῖσα εἰς δόξαν κ. τ. λ.*). **26** (ff. 32–33) s. Iohannis evangelistae dormitio (inc. *Συνῆν τοῖς ἀδελφοῖς ὁ μακάριος Ἰωάννης*, des. *καὶ οὕτως πιστεύσαντες ἀνεχώρησαν, ἀμήν*: M. Bonnet, p. 203–216; cf. BHG. 912). **25** (ff. 33^{v}–36) vita *τοῦ κυροῦ Παφνουτίου καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Εὐφροσύνης τῆς καὶ ὀνομαστήσεις Σμαράγδου* (BHG. 625). **7** (ff. 36–37) martyrium s. Sozontis (BHG. 1643).

October. – **1** (ff. 37-38) martyrium s. Ananiae (inc. *Ἀνέτειλεν μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου*, des. *ὁμοουσίου καὶ ἀκτίστου φύσεως, ἁγίας καὶ σεβασμιωτάτης τριάδος εἰς τοὺς κ. τ. λ.*). **6** (ff. 38–40) acta s. Thomae (inc. *Κατ εκήνον τὸν καιρὸν εἴσαν πάνταις*, des. *κοινωνοὺς γενέσθαι τοῦ Κυρίου ἡμῶν κ. τ. λ.*; cf. M. Bonnet, Acta Philippi et Acta Thomae, Lipsiae 1903, p. 99-139, 17). **7** (ff. 40–45) martyrium ss. Sergii et Bacchi (BHG. 1624). **12** (ff. 45–47) passio s. Anastasiae virginis (ed. H. Delehaye, *Étude sur le légendier romain*, 1936, p. 250–258; cf. eiusdem auctoris, *La passion de sainte Anastasie la Romaine*, apud *Studi dedicati alla memoria di Paolo Ubaldi*, Mediolani 1937, p. 17–26). **23** (f. $47^{r\cdot v}$) passio s. Iacobi apostoli et episcopi Hierosolymorum (inc. *Διαδέχεται τὴν ἐκκλησίαν Ἱεροσολύμων ἀπὸ τῶν ἁγίων ἀποστόλων*, des. *ὀνομαζομένων καθολικῶν ἐπιστολῶν εἶναι λέγεται*). **29** (ff. 47^{v}–53^{v}) s. **Ephraem** in vitam Abramii et Mariae, *ὁμιλία λεχθεῖσα εἰς τὸν βίον τοῦ ἀββᾶ Ἀβραμίου* cod. (Assemanus II, p. 1–20). **30** (ff. 53^{v}–56^{v}) encomium s. Marciani ep. Syracusani (BHG. 1030). Subnectitur (ff. 56^{v}–60^{v}) septembr. 16, ss. Luciae et Geminiani martyrium (inc. *Διοκλητιανοῦ μὲν τὸ ὄγδοον, Μαξημιανοῦ δὲ τὸ ἕβδομον*, des. *μηνὶ σεπτεμβρίῳ ἓξ καὶ δεκάτῃ, ἐν ὀνόματι κ. τ. λ.*; latine apud Mombritium II, Parisiis 1910, p. 109–114).

November. – **1** ss. Cosmae et Damiani ^{1} (ff. 60^{v}–62^{v}) passio *Μετὰ τὴν κατὰ σάρκα* (BHG. 377), ^{2} (ff. 62^{v}–63) passio *Ἐν ὑπατείᾳ Διοκλητιανοῦ* (BHG. 378), ^{3} (ff. 63-64) vita *Τοῦ Κυρίου ἡμῶν* (BHG. 372), ^{4} (ff. 64–67) miracula 4–10 (L. Deubner, *Kosmas und Damian*, p. 107–121), ^{5} (ff. 67–69) miracula 1–3 (Deubner, p. 97–107). **8** ^{1} (ff. 69–71^{v}) miraculum s. Michaelis archangeli, *διήγησις καὶ ἀποκάλυψις τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ καὶ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀρτίππου* (!) *τοῦ καὶ προσμοναρίου τοῦ πανσέπτου ναοῦ τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ* (BHG. 1282); ^{2} (ff. 72–73^{v}) apocalypsis et miraculum *τοῦ ταξιάρχ(ου) Μιχαήλ* ut in cod. 821 ff. 54–57^{v}. **11** ^{1} (ff. 73^{v}–76) martyrium s. Menae (BHG. 1254; cod. 803, ff. 27–30); ^{2} (ff. 76–79) **Timothei Alexandrini*** miracula s. Menae quinque priora (BHG. 1256-1261). **13** ^{1} (ff. 79–86) **Theodori ep. Trimithuntis** de vita et exsilio s. Iohannis Chrysostomi (M. 47, LI-LXXXVIII; ex nostro); ^{2} (f. $86^{r\cdot v}$) eiusdem sancti Ioh. Chrys. vita in epitome (M. LXXXVII-LXXXVIII, BHG. 874). **14** (ff. 86^{v}–89) acta Philippi in Hellade (BHG. 1517). **15** ^{1} (ff. 89-91^{v}) passio ss. Guriae et Samonae (ed. v. Gebhardt [supra, cod. 807 ff. 130^{v}–134^{v}], p. 2-63: $\mathfrak{S}^{2}$); in fine versus quinque: *Εἰκόνας ὥσπερ τὰς τῶν μαρτύρων μνήμας Πλαξὶ καρδίας κεχαραγμένας ἔχων Ὁ τῶν ἁγίων μιμητὴς καὶ οἰκέτης Νικοκλεής τε καὶ σοφὸς ἱεράρχης Κέκτηται τούτων καὶ τὰ θαύματα πόθῳ* (Gebhardt, p. 100); ^{2} (ff. 92–93^{v}) passio s. Abibi (Gebhardt, p. 65–97: $\mathfrak{S}^{2}$), additis Theophili subscriptione atque versibus quinque: *Κλεινῶν μαρτύρων ξυνορίδα ἐκ πόθου Σαμωνᾶ ἄμφω καὶ Γουρία συνάθλων Ξὺν Ἀββίβῳ τε τῷ πιστῷ διακόνῳ Ἰσίδωρός τις πιστὸς ἀρχιεράρχης Πρεσβευτὰς ὁμοῦ κέκτηται καὶ προστάτας* (Gebhardt, p. 99-100);

[3] (ff. 93v-98) miraculum *Νῦν καιρὸς* (Gebhardt, p. 148-198: Θ) in cuius fine versus novem: *Νικητικῶς μὲν τὴν χάριν εἰληφότες Ἱερὸς χορὸς τρισάριθμος μαρτύρων Κόρην οἵαπερ ἐκ τάφου σεσωκότες Οἰκετικῶς νῦν πίστει ὑμῖν βοῶντα Λαονίκεις μοι ὡς αὐτῇ παραστάντες Ἀναρύσασθε τὸ τάχος τῆς ξενίας Ὁδηγοῦντες με πάλιν ἐν τῇ πατρίδι Σὺν εὐθυμίᾳ Χριστὸν δοξολογοῦντα † εὔχεσθε, αἰτῶ, καμοὶ τῷ κακιγράφῳ †* (Gebhardt, p. 100). **17** (ff. 98-103v) **s. Gregorii Nysseni** de vita s. Gregorii Thaumaturgi, *εἰς τὸν βίον καὶ εἰς τὰ θαύματα τοῦ μεγάλου Γρηγορίου ἐπισκοπ. Νεωκαισαρίας* ms. (M. 46, 893-921 A 3 *καὶ ὅπως ἂν καταχθείη καὶ πα[ρὰ τίνι]*). ⟨**24**⟩ (ff. 104-106) passio s. Mercurii (inc. mut. *βαρβάρων καὶ ἡτοίμασαν οἱ βασιλεῖς*; ed. St. Binon, *Documents grecs inédits relatifs à s. Mercure de Césarée*, Lovanii 1937, p. 28, 19-39). **25** (ff. 106-110v) martyrium s. Aecaterinae (BHG. 30). **23** (ff. 110v-111v) martyrium s. Chrysogoni (inc. *Πρετεξτάτου τοῦ ἰλλοστρίου τὴν θυγατέρα Ἀναστασίαν ἀναγινώσκομεν*, des. abrupte *ἐπιστολὴν τὸ* (!) *ὁμολογητῇ τοῦ Χ(ριστο)ῦ Χρυσογόνῳ Ἀναστασία*; cf. Mombritius I, p. 355, 20-356, 31). **27** (ff. 112-114) passio s. Iacobi Persae (inc. mut. *καὶ εὐθέως ἐπὶ τὴν ἰδίαν σκηνὴν δραμών*, des. *καὶ μετὰ πάσης σπουδῆς ὡς ἦν ἄξιος ἀπέθεντο ἐν τόπῳ σεμνῷ, εἰς δόξαν κ. τ. λ.*; cf. BHG. 772; Mombritius II, p. 41, 14-44); f. 113v imo *ζ(ή)τ(ει) ἔμπροσ(θεν) δ´ τετραδία τοῦ ἀπο(στόλου) Ἀνδρέου* [= ff. 140v-148v].

Septembr. **3** (ff. 114-115) martyrium s. Anthimi (inc. *Βασιλεύοντες οἱ ἀσεβέστατοι Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμίανος*, des. *καὶ σφραγισάμενος τὴν ἐν Χριστῷ σφραγίδα ἀπέδωκεν τὴν ψυχὴν ἐν εἰρήνῃ Θεῷ μηνὶ μ(α)ρτ(ίῳ) ς´ χάριτι κ. τ. λ.*); eadem die (ff. 115-116v) martyrium s. Aemiliani (BHG. 33, ex nostro). **11** (ff. 116v-119v) vita sanctae Theodorae ut in cod. 797, ff. 41v-54v; desiderantur vv. *τρίχινα καὶ ἐπάνω τῶν τριχίνων στιχάριν μοναστικὸν — θεωρήσας δὲ ὁ διάβολος τὴν πο[λλὴν ὑπομονὴν* uno folio post 117v deperdito. **29** (ff. 119v-123) vita s. Cyriaci monachi *τοῦ Σουκᾶ* (ed. E. Schwartz, *Kyrillos von Scythopolis* [= *Texte und Untersuchungen* XLIX, 2, 1939], p. 222-235). Octobr. **2** ss. Cypriani et Iustinae [1] (ff. 123-125v) certamen *Τῆς ἐπιφανείας* (BHG. 452; L. Radermacher, *Griechische Quellen zur Faustsage* [= *Akad. d. Wiss. in Wien, Sitzungsb.* 206, 4, 1927], p. 76-112); [2] (ff. 125v-126v) martyrium (BHG. 455). **8** (ff. 126v-129) s. Pelagiae vita et paenitentia (inc. *Τὸ γεγονὸς πρᾶγμα ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν ἔδοξεν τῷ Θεῷ*, des. *οὗτος ὁ βίος τῆς πόρνης τῆς ἀπεγνωσμένης, μεθ᾽ ἧς δώῃ ἡμῖν κ. τ. λ.*). **11** (ff. 129-130) vita sanctae Zenaïdis (Acta SS. Oct. V, p. 507-509; ex nostro); **25** (ff. 130r-133v) martyrium s. Vari et sociorum (Acta SS. Oct. VIII, p. 428-435; ex nostro). Novembr. **3** (ff. 133v-140v) martyrium ss. Acepsimae episcopi, Ioseph presbyteri et Aeithalae diaconi

(BHG. 15. 16). **30** s. Andreae [1] (ff. 140v-143v) Acta (inc. *Μετὰ τὴν ἔνδοξον ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου*, des. *καὶ ἐπιστρέψαντι τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκ τῆς εἰδωλολατρείας, ᾧ ἡ δόξα κ. τ. λ.*; cf. Acta Andreae et Matthiae ed. M. Bonnet, p. 65-116); [2] (ff. 144-147v) passio *Ἅπερ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ἐθεασάμεθα* (BHG. 94); [3] (ff. 147v-148v) encomium auctore Ioh. Chrysostomo * (M. 65, 821-828).

December. - **4** (ff. 148v-150v) passio s. Barbarae (BHG. 215). **6** s. Nicolai [1] (ff. 150v-152v) gesta: praxis de stratelatis (recens. I; G. Anrich, *Hagios Nicolas* I, p. 67-77); [2] (ff. 152v-159) vita auctore Michaele (Anrich, p. 113-139). **13** (ff. 159-167v) martyrium s. Eustratii et sociorum (M. 116, 468-505); sequitur admonitio scriptoris: *Ἐγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς Εὐσέβιος παιδόθεν μονάζων κ. τ. λ.*; (ff. 167v-169) martyrium sanctae Luciae (BHG. 995). Inseritur (ff. 169-173v) ⟨ian. 25⟩ **Gregorii presbyteri** vita s. Gregorii Nazianzeni (M. 35, 244-276 C 15 *καὶ σφενδονᾷ τὰ ἀλλόφυλα δόγ[ματα]*). ⟨**17**⟩ visiones Danielis prophetae, nempe: (ff. 174-175) Susanna, (ff. 175-184) Daniel omissis 3, 27 *καὶ πᾶσαι αἱ κρίσεις σου* — 87, (ff. 184-185) Bel et draco. (ff. 185-193) de rebus gestis in Perside (BHG. 802-804); des. *γνοῦσα ταῦτα ἐπικριθέντα ἐπῄνεσε* (Bratke, p. 44, 11). ⟨**19**⟩ (ff. 193-194v) martyrium s. Bonifatii Tarsensis (BHG. 280). **20** (ff. 194v-198) martyrium s. Ignatii (BHG. 814). **21** (ff. 198-201v) martyrium sanctae Iulianae (inc. *Τῆς εἰδολωλατρίας κρατούσης καὶ τοῦ διαβόλου φαιδρυνομένου*, des. *ἐμαρτύρισεν δὲ ἡ μακαρία Ἰουλιανὴ μηνὶ δεκενβρίῳ κα´ ἐπὶ Μαξιμιανοῦ τοῦ τυράννου καὶ Ἐλευσίου ἐπάρχου, κατὰ δὲ ἡμᾶς κ. τ. λ.*). **24** (ff. 201v-204) martyrium ss. Basillae et Eugeniae, *μαρτύριον τῆς ἁγίας Βασίλλας μαρτυρισάσης ἐν Ῥώμῃ μηνὶ μαΐῳ εἰκάδῃ, καὶ τῆς ἁγίας Εὐγενίας μαρτυρισάσης ἐν Ῥώμῃ μηνὶ δεκενβρίῳ εἰκάδῃ δ´* (inc. *Ἐν τοῖς καιροῖς τοῦ βασιλέως Γαλινοῦ χαλαιπὸς διωγμός*, des. *προσετέθησαν τῷ τῶν ἁγίων χορῷ, μεθ᾽ ὃν καὶ ἡμεῖς κ. τ. λ.* ⟨**31**⟩ (ff. 204-205v) *ριζ´-ρκα´, περὶ τῆς ἁγίας Μελανῆς τῆς Ῥωμαίας*, nempe excerpta ex Hist. Lausiaca de sancta Melania (ed. Butler capp. 46. 54. 61).

Ianuarius. - ⟨**2**⟩ (ff. 205v-215) vita s. Silvestri papae (BHG. 1628. 1629); des. *ἤρξατο μεγαλύνεσθαι παρὰ τοῦ δήμου τῶν Ῥωμαίων τὸ ὄνομα τοῦ δεσπότου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ᾽ οὗ κ. τ. λ.* Inseruntur (ff. 215-216) ⟨febr. 12⟩ vita ss. Eugenii et Mariae; (ff. 216-219v) ⟨16 iulii⟩ passio sanctae Marinae virginis, ab editione H. Usener (BHG. 1165) satis diversa; in fine Theotimi declaratio (cf. Usener, p. 46) atque notitia: *ἐτελειώθη δὲ αὐτῆς ἡ μαρτυρία μηνὶ ἰουλίῳ ἑπτὰ καίδεκα ἐν ὀνόματι κ. τ. λ.* De sigillo quodam s. Marinae cf. R. Mouterde apud *Syria* VII, 1926, p. 185-186. **21** (ff. 219v-222v) martyrium sanctae Agnetis (BHG. 46). (ff. 222v-223av) ⟨2 mart.⟩ de Andronico et Athanasia auct. Daniele abbate (BHG. 121).

⟨15⟩ (ff. 224–226) vita s. Pauli Thebani auctore Hieronymo monacho (BHG. 1466); (ff. 226–228^{v}) vita s. Iohannis Calybitae (BHG. 868 cum varietatibus nonnullis). ⟨17⟩ (ff. 228^{v}–230^{v}. 245. 231–244) vita s. Antonii auctore Athanasio (M. 26, 837–976). Subnectitur ⟨iulii 15⟩ (f. 244^{r-v}) martyrium ss. Ciryci et Iulittae, quod abrumpitur in vv. *φιλεῖ γὰρ ὡς τὰ πολλὰ ἡ νηπιάζουσα φύσις ἐν* | (Anal. Boll. I, 1882, p. 201–205, 6).

Martius. – 9 (ff. 246–248) passio ss. martyrum XL Sebast. (BHG. 1201) atque (ff. 248^{v}–251^{v}) eorum laudatio a s. Basilio (M. 31, 508–525). ⟨17⟩ (ff. 251^{v}–254) vita s. Alexii, *βίος καὶ πολιτία τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, οὗ οὐχ ευρέθι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς* ms. (BHG. 51). ⟨19⟩ (ff. 254–259^{v}) martyrium ss. Chrysanthi et Dariae, *Θεοστεφοὺς διάδοσ(ις) Χρυσάνθου τε καὶ Δαρίας. πανευκλεὴ μαρτυρικὸν σύγγραμμα* ms. (BHG. 313); des. *Ταῦτα πάντα καθὼς ἐπράχθησαν ἀνεγραψάμεθα ἐγὼ Εἰρηναῖος καὶ Ἀρμένιος ἀδελφοὶ κ. τ. λ.* (Cat. codd. hagg. graec. Bibl. Vat., p. 90). ⟨23⟩ (ff. 259^{v}–263) martyrium s. Niconis et sociorum (BHG. 1369; ex nostro).

Aprilis. – 1 (ff. 263–271) vita s. Mariae Aegyptiacae ⟨auctore Sophronio⟩, *τῆς παραδόξως καὶ ὁσίως ἀσκησάσης — Ἰορδάνου* ms. (BHG. 1042). 23 (ff. 271–276) martyrium s. Georgii *Ἡ μὲν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν* (Krumbacher-Ehrhard, *Der heilige Georg*, apud *Abh. d. Kön. Bay. Ak. d. Wiss.* XXV, 3 [1911], p. 41–51). ⟨25⟩ (ff. 276–277^{v}) martyrium s. Marci (BHG. 1035).

Maius. – 4 (ff. 277^{v}–279^{v}) passio sanctae Irenae (BHG. 953) hodie mutila, foliis octo post 277^{v} deperditis (cf. Ottob. gr. 422 ff. 170^{v}–189^{v}). ⟨9⟩ (ff. 279^{v}–283) passio s. Christophori (inc. *Ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει τοῦ βασιλέως Δεκίου πολλὴ μαλακία ἦν*, des. *ἔστιν δὲ πεφυλαγμένη ἡ πόλις ἐκείνη μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας διὰ τῆς πρεσβείας τοῦ ἁγίου Χριστοφόρου κ. τ. λ.*). 10 (ff. 283–302) martyrium ss. Alphii, Philadelphi, Cyrini (BHG. 57; ex nostro). 12 (ff. 302–309^{v}) passio ss. Nerei et Achillei (BHG. 1327); (ff. 309^{v}–317) vita s. Philippi presbyteri Argyrii auctore Eusebio (BHG. 1531; ex nostro). 14 (ff. 317–319) martyrium s. Isidori (BHG. 960; ex nostro). ⟨10⟩ (ff. 319–320^{v}) martyrium s. Gordiani (inc. *Ἐν τοῖς καιροῖς Ἰουλιανοῦ τοῦ παρανόμου βασιλέως*, des. *δυνάμεις ἐπανθοῦσιν μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας κ. τ. λ.*; latine apud Mombritium I, p. 603–604).

Iunius. – ⟨2⟩ (ff. 321–324) passio s. Erasmi (inc. *Ἐν Ἀντιοχείᾳ τῇ πόλει ἐγένετο διωγμὸς τῶν χριστιανῶν*, des. *εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου κ. τ. λ.*; BHG. 602). 12 (ff. 324–331) vita s. Onuphrii *καὶ ἑτέρων πατέρων ἀσκησάντων καλῶς ἐν τῇ ἐρήμῳ*, auctore Paphnutio (BHG. 1379). ⟨26⟩ (ff. 331–335^{v}) martyrium s. Iohannis et Pauli (inc. *Ἐν τες ἡμέραις Κωνσταντίνου τοῦ εὐσεβεστάτου*, des. *καὶ κατέθεντο εἰς τὸν οἶκον τῶν ἁγίων Ἰωάννου καὶ Παύλου πρὸς*

ἔπαινον τοῦ Κυρίου κ. τ. λ.). Insequuntur ⟨maii 29⟩ (ff. 335^{v}–336^{v}) martyrium s. Cononis (BHG. 360); maii 20 (ff. 336^{v}–341^{v}) vita et martyrium s. Thalelaei (BHG. 1708; ex nostro); ⟨iunii 25⟩ (ff. 341^{v}–349) vita et martyrium sanctae Febroniae (inc. *Ἐν ταῖς ἡμέρες Διοκλητιανοῦ τοῦ βασιλέως Ἄνθιμος ὁ ὕπατος*, des. *ἀναφέροντας τοὺς ἀξίως ἀγονιζομένους ὅπως κ. τ. λ.*; cf. BHG. 659).

Iulius. – ⟨9⟩ (ff. 349^{v}–352^{v}) martyrium ss. Patermuthii et Copretis (BHG. 1429; ex nostro). ⟨10⟩ (ff. 352^{v}–356^{v}) passio ss. XLV martyrum Nicopol. (BHG. 1216, ex nostro). Subsequitur (ff. 356^{v}–359^{v}) iun. 15, martyrium s. Viti et sociorum (inc. *Ὕπω* (!) *ἑπτὰ καὶ δεκάτι καλάνδων ἰουλίῳ ἐν ἐπαρχίᾳ Λικήας*, abrumpitur in vv. *Κύριε, ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ τῆς βασάνου ταύτης. καὶ παραχρῆμα ἐγένετο βρον* | ; cf. Mombritius II, p. 634–638, 7).

Augustus. – ⟨4⟩ (ff. 360–363^{v}) ⟨passio ss. septem Dormientium⟩; inc. mut. *Μεθ' ἡμέρας δέ τινὰς ἐπανέλθῶν ὁ βασιλεὺς Δέκιος* (cf. M. Huber [BHG. 1593], p. 7 lin. 18–24). 2 (ff. 363^{v}–365^{v}) de inventione s. Stephani, *ἀποκάλυψις ἀποκαλυφθεῖσα Λουκιανῷ πρεσβυτέρῳ — ἐν ἡμέραις Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων* ms. (inc. *Τοῖς κατὰ πόλιν καὶ χώραν — ἐν Θεῷ χαίρειν. Ὁ ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος Θεός*, des. *ἐπ' εὐλογίαις καὶ πληρόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*); sunt revelationes tres de inventione ipsa et de translatione (cf. *Revue Biblique*, 1938, p. 556–557). 5 (ff. 365^{v}–368) martyrium s. Eusignii (BHG. 639). 10 (ff. 368^{v}–372) martyrium s. Laurentii (inc. *Τὰς μεγάλας καὶ ὑψιλοφυεῖς τῶν ὁσίων μαρτύρων ἀρετάς*, des. *ἐστεφάνωσεν καὶ ταχείαν κατὰ τῶν θεομάχων τιμωρίαν ἐπήγαγεν ὁ Κύριος ἡμῶν κ. τ. λ.*). ⟨11⟩ (ff. 372–373^{v}) martyrium s. Eupli (BHG. 630). ⟨26⟩ (ff. 373^{v}–377) martyrium s. Adriani ab editione (BHG. 27) paullo diversum; uno folio post 374^{v} avulso desiderantur vv. *χρήματα, μὴ κτήματα — ὡς δὲ ἔ[γγισεν* (Acta SS. Sept. III, p. 221 B 19–224 E 10).

Addita sunt ad dies diversos pertinentia: ⟨maii 12⟩ (ff. 377^{v}–378^{v}) martyrium s. Pancratii (ed. P. Franchi de' Cavalieri, apud *Studi e Testi* 19, 1908, p. 109–112, ex nostro). ⟨ian. 24⟩ (ff. 378^{v}–382) vita sanctae Eusebiae, *βίος τῆς ὁσίας Ξένης ἧς τὸ ὄνομα Εὐσεβία* ms., fere ut in editione Th. Nissen (Anal. Boll. 1938, p. 106–117). ⟨ian. 26⟩ (ff. 382–385^{v}) vita s. Xenophontis et suorum (inc. *Διηγήσατο τις γέρων μέγας ὅτι Ξενοφῶν*, des. *μετῆλθε τὸν ἀνθρώπινον βίον. Ταῦτα διηγησάμην ὑμῖν κ. τ. λ.*; cf. *Νέος Ἑλληνομν.* XIV, 1917, p. 396). ⟨febr. 7⟩ (ff. 385^{v}–388) martyrium s. Theodori stratelatae (BHG. 1750). ⟨febr. 13⟩ (ff. 388–392^{v}) vita s. Martiniani ab editione P. Rabbow (BHG. 1177) discrepans (inc. *Ἔγγιστα της πόλεος Κεσαρίας Παλαιστήνης ὄρος ἐστὶν τὸ καλούμενον*, des. *ἔθαψαν αὐτὴν ἐν ἐπισήμῳ τόπῳ, ἅπαντες δόξαν κ. τ. λ.*). ⟨febr. 9⟩ (ff. 393–394) martyrium s. Nicephori

(BHG. 1331). ⟨ian. 21⟩ (ff. 394–395) martyrium s. Timothei apostoli (BHG. 1847). ⟨maii 2⟩ (ff. 395–396) martyrium sanctae Zoes et sociorum (BHG. 746; ex nostro). ⟨ian. 22⟩ (ff. 396–402) martyrium s. Anastasii Persae (BHG. 84). ⟨febr. 11⟩ (ff. 402–404) martyrium s. Blasii ab editione (BHG. 276) paullo diversum praesertim in fine. ⟨febr. 5⟩ (ff. 404-407) martyrium s. Agathae ab editione (BHG. 37) discrepans. ⟨iul. 24⟩ (ff. 407–413^{v}) vita sanctae Eupraxiae (BHG. 631; ex nostro) quam subsequitur lemma: *Μαρτύριον τῶν ἁγίων Κυρίκου καὶ Ἰουλήττης.*

Praemittuntur [1] (f. 1$^{r\cdot v}$) libri *πίναξ* nunc mutilus (inc. Novembr. 30: Acta S. Andreae); [2] (ff. 1^{v}–2) martyrium s. Orestis (cf. Acta SS. Novembris IV, p. 393–395); [3] (ff. 2^{v}–4) **s. Iohannis Chrysostomi** epistola 225 (M. 52, 681–685); [4] ⟨febr. 21⟩ (ff. 4–6^{v}) vita s. Leonis ep. Catanensis (cf. BHG. 981), quam subsequuntur versus quinque: *Τὸν μέγα τοῦτον ἱερέα ποθείσας Ἱερεὺς ὄντως ζηλοτὴς τῶν ἐνθέων Λέοντα ἄγαν Ἰσίδορος ὁ τλήμων Κέκτηται τούτου καὶ τὰς ἐνθέους πράξεις Ὧν εὐχαῖς, Χριστέ, σῶσόν με τὸν γραφεα...*; [5] (ff. 6^{v}–7^{v}) **s. Ephraem** in gloriosos martyres (Assemanus II, p. 306–311 F 7 *οὐ δύναται βαστάσαι μεθ' ἑαυτοῦ τί ποτε* |).

Ff. I et 414 ex eodem libro atque cod. 331 f. I avulsa continent fragmenta duo ⟨**s. Thomae Aquinatis**⟩ catenae aureae in Iohannem, scilicet [a] (f. I^{v}–I^{r}) in Ioh. 4, 9–13; inc. *alienigenis uenit. Samaritani*, des. *promittebat ergo saginam* (op. cit., p. 225 col. ext. C 5–225^{v} col. int. F 2); [b] (f. 414^{v}–414^{r}) in 4, 23–26; inc. *aiunt filium suum obtulisse*, des. *post quinque carnales responsiones* (p. 226 col. int. D 15–226^{v} col. ext. I 11).

Liber ex Italia meridionali advectus, ut demonstrant membranarum asperitas et qualitas deterior, scripturae ductus et orthographiae vitia, *πύλης* (f. 8), ornamentorum litterarumque initialium graphis et colores, animalium plurium imagines marginibus pictae (e. g. ff. 8. 13. 21^{v}. 27. 36. 53^{v}. 56^{v}. 67. 72. 73^{v}. 86. 89. 106. 110^{v}. 119^{v}. 129. 133^{v}. 144. 169. 341^{v}. 349^{v}. 392^{v}. 404), Danielis triumque puerorum (f. 185) et s. Eusignii (f. 368) effigies, verbum *Amen* opellis nonnullis necnon lineae quaedam latinae ad oram exteriorem ff. 114. 120. 124. 193^{v} addita.

Fasciculi fuerunt olim quinquaginta octo in prima singulorum pagina summa dextrorsum signati (numerus *με'* omissus est), quaterniones praeter 1. 31 et 41 quiniones; f. 223^{a} dimidia membrana constat. Perierunt fasciculi *ιδ'-ις'* post f. 103^{v}, *κς'* post f. 173^{v}, *μ'* post f. 277^{v}, *νβ'* post f. 359^{v}; item desiderantur folia duo priora ante 1, folium unum post 7^{v}. 111^{v}. 117^{v}. 374^{v}. 413^{v}, duo post 244^{v}. Fenestellae apertae in ff. 51^{v}. 53 siglo *ζ(η)τ(ει)* adhibito.

Codicem olim turbatum Bibliothecae dono dedit Gugl. card. Sirletus die 26 febr. 1585, testibus Fr. et Mar. Ranaldi (Arch. Bibl. Vat., t. 11, f. 160).

Integumentum ex corio rubro. In dorso tesserae gentiliciae Leonis XIII et Alph. Capecelatro card, bibliothecarii.

APPENDIX

INITIA OPERUM QUAE INEDITA VEL MINUS NOTA VISA SUNT

'Ακτήμων ἐστὶ ὁ ἀποταξάμενος πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῷ. Sententiae asceticae 703 93.
'Αληθινὸς ὄντως μοναχὸς οὗτός ἐστιν, ὁ νῆψιν κατορθῶν. Hesychius, capita ascetica 729 128, 737 46.
'Αλλὰ γὰρ ληπτέον δή τινας ὑποθέσεις. Theodorus Smyrn., de azymis et Spiritu sancto 680 433.
'Αλλ' ἄφεσιν μὲν ζητῶν τῶν προτέρων μου ἁμαρτημάτων. Oratio confessionis 778 151.
... 'Αλλὰ καὶ φῶς ὁ πλαστουργὸς καὶ λύχνος ὁ κρατάρχης. Manuel Phile, carmen ad imperatorem 633 104.
'Αλλ' εἰ μὲν πρὸς ἑτέρους οἱ λόγοι. Isidorus Ruthenus 706 163.
'Αλλ' ἐκεῖ μὲν τὰ Μίθρου παίζειν. Psellus 672 180.
'Αλλ' ἐμοί γε τοῖς σοῖς ἐπιβαλεῖν ἐγκωμίοις. Theodorus magister, in s. Ioh. Baptistam 714 1.
"Αλλοι μὲν ἄλλα προτεθήπασί τε καὶ ἐκθειάζουσι. Ioh. Xiphilinus, in Ioh. 17, 11-21: 662 124v, 691 156v.
'Αλλ' οὔτε με νὺξ ἀπαγαγεῖν τῆς φροντίδος. Psellus (?), epistola 712 58v.
'Αμελείᾳ τὸν βίον διατελέσας προσήγγισα. Canon in honorem B. M. V. 778 442.
"Αμφω μέν εἰσὶ ἥ τε θεωρία καὶ πρᾶξις. Commentar. in Gregorii Naz. carmen I 2, 33: 790 200v.
'Ανακηρύττει σου τὴν ἱερὰν καὶ μεγάλην ψυχήν. Psellus (?), epistola 712 62v.
"Αναξ βασιλεῦ, παντάναξ παντεργάτα. Versus in passionem Domini 695 266.
"Ανεμοι ιβ' εἰσὶν ὧνπερ αἱ κλήσεις αὗται. Tzetzes, versus de ventis 690 260v.
'Ανέτειλεν μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου. Passio s. Ananiae 866 37.
'Ανθεμόεις παράδεισος ὁ τῶν ἁγίων χορός ἐστι. Versus 743 91.
'Ανθρωποποιὸς ὀφείλει λέγεσθαι ὁ τοὺς ἀπαιδεύτους ἡμερῶσαι δυνάμενος. Antonius M., capitula XXXII: 730 157.
"Ανθρωπος ὁ πάντων καταφρονήσας τῶν ὁρωμένων. Symeon iunior theologus, oratio 737 122.
"Ανθρωπός τις βουλόμενος μαθεῖν ὁποία ἐστὶν ἡ τῆς ψυχῆς οὐσία. Opusc. de anima et de consummatione mundi 698 140.
'Ανθρώπων ἐπαίνους καὶ θνητῶν ἀποθέσεις. Martyrium s. Caeciliae 807 205.
'Ανθυπατεύοντος Πρίσκου γῆς Εὐρώπης, ἦν ἀριθμὸς μέγας χριστιανῶν. Martyrium s. Euphemiae 866 15.
'Ανιστάμενος ἀπὸ τοῦ ὕπνου εὐθέως πρὸ τοῦ λαλῆσαι. Senioris sermo ad discipulum 737 58.
'Ανναλίων: λεγάτων ἐτησίων. Dictiones iuris romani 845 95, 856 363.
'Ανοιγέτω τὰ ὦτα νουνεχῶς ἡ ἐκκλησία. Anastasius Sinaita, continuatio or. 7 in Hexaemeron 726 90.
'Αντίρροπά μοι ταυτί. Psellus (?), epistola 712 69.
"Ανω ψυχῆς, ἄνθρωπε, τὰς κόρας ἔχε. Alphabetum morale 711 117v.
'Απάντα τὸν λόγον, ἀδελφὲ ἠγαπημένε. Theodorus Studita, ep. Gregorio filio 712 18.
"Απαξ τῆς ἡμέρας τράπεζα μετὰ τὴν ἕκτην ὥραν. Nicephorus Blemmydes, de victu monachorum 733 354v.
"Αριστον ἀνθρώπῳ δῶρον ὁ θάνατος. Apophthegmata secundum alphabeti ordinem 790 181v.
"Αριστον μὲν οὖν καὶ πάνυ τῶν ἀναγκαίων. Isidorus Thessalonicensis, in Luc. 8, 41: 651 15v.
'Αριστοτέλης, ὡς οἶσθα, τὴν ἀπλανῆ σφαῖραν. Psellus (?), epistola 712 60.
'Αρκαδίου τὰ 'Ρωμαίων διέποντος σκῆπτρα. Martyrium s. Iacobi Persae (metaphr.) 805 194.
"Αρρητα τῆς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας ὑπὲρ ἡμῶν τὰ γνωρίσματα. Isidorus Thessalonicensis, in Natale Domini 651 74.
"Αρτι τοῦ κορυφαίου τῶν φοιτητῶν καὶ τοῦ ἠγαπημένου τῶν μαθητῶν. Ioh. Xiphilinus, in Ioh. 20, 11-18: 662 209v.
"Αρτι τοῦ παιδὸς Ζαχαρίου, 'Ιωάννου φημὶ τοῦ πάνυ τὰς ἐρήμους ἀπολιπόντος. Commentarius (metaphr.) in s. Andream 805 243v.
"Αρτι τοῦ Προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ 'Ιωάννου. Comment. in S. Andream 793 78.
'Αρχὴ σημαίνει τρία, τὴν τάξιν, τὴν ἀξίαν καὶ τὸν χρόνον. De proprietate verborum 711 120.
'Αρχὴ τῷ κόσμῳ χαρᾶς τὰ πρὸς τὸν Ζαχαρίαν. Leo imperator, in nativitatem Ioh. Baptistae 820 49v.
'Ασὰν 'Ισαάκιος ἀγχίνους φύσις. Manuel Phile, in Isaacum Asan 633 87v.
"Αισωμεν, πάντες λαοί, τῷ ἐκ πικρᾶς δουλείας Φαραὼ τὸν 'Ισραὴλ ἀπαλλάξαντι. Ioh. Damascenus, in dominicam τοῦ 'Αντίπασχα 638 85v.
"Αισωμεν τῷ Κυρίῳ· ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται. Georgius Corinthius, comment. canonis Cosmae in magnam secundam feriam 638 47v.

"Α τὴν ἐμὴν ἀμαθίαν σοφίζεις. Nicephorus Blemmydes, de vitae termino 723 223.
... ἄτοπον τὸν μὲν ἰατρὸν μετὰ ἀκριβείας ὑπὲρ τῆς τέχνης ἀγωνίζεσθαι. Homilia apologetica 671 1.
Αὕτη δὲ ἀπεστάλη ἀπὸ 'Εφέσου. Argumentum in ep. I ad Corinthios 652 10.
Αὕτη ἡ βίβλος διαιρεῖται εἰς πέντε, εἰς διήγησιν. De divisione et usu psalterii 711 256v.
Αὕτη ἡ γυνὴ ἡ ἐκ τῆς Σαμαρίας σημαίνει τὴν λογικὴν ψυχήν. Ioh. Methon., in Ioh. 4, 7: 670 100.
Αὕτη μὲν ἡ ἀκροστιχὶς τοῦ παρόντος κανόνος. Georgius Corinthius, comment. canonis Ioh. Damasceni in Pentecosten 638 105v, 639 373.
Αὐτοὶ οἱ δαίμονες πονηροὶ ὄντες κατὰ τὴν οἰκείαν κακίαν. Macarius, sermo asceticus περὶ δικαιοσύνης Θεοῦ 710 100v.
'Αφίκετο ἡμῖν ὁ καλός. Psellus (?), epistola 712 73v.

Βασιλεῦ ἐπουράνιε, παράκλητε, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας. Oratio s. Ioh. Chrysostomi 778 138v.
Βασιλεύοντες οἱ ἀσεβέστατοι Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανὸς. Martyrium s. Anthimi 866 114.
Βασιλεύοντος Οὐεσπασιανοῦ τῆς τῶν 'Ρωμαίων ἀρχῆς ἐπεκράτηκεν ἡ τῶν εἰδώλων θυσία. Martyrium s. Leontii 821 120v.
Βασιλεῦ οὐράνιε παράκλητε ἀγαθέ. Nicolaus Methonensis, de processione Spiritus sancti adversus Latinos 668 302, 680 393.
Βία διωγμοῦ ἐπεκράτησε. Martyrium s. Iuliani 655 311v.
Βούλομαι ἵνα ἡμεῖς σήμερον γνωσώμεθα. Ioh. Methonensis, in Matth. 21, 10: 670 31v.
Βούλομαι ὁ ταπεινὸς ὑπομνῆσαι ὑμῖν περὶ τῆς αἰσχρᾶς. Nathanael Bertus, de blasphemia 659 186.
Βούλομαι πάλιν ὁ ταπεινὸς ἐνθυμῆσαι ὑμᾶς. Nathanael Bertus, de his qui diaboli nomen pronuntiant 659 192v.
Βούλομαι πάλιν ὁ ταπεινὸς καὶ ἁμαρτωλὸς γέρων ἐνθυμῆσαι. Nathanael Bertus, de his qui seipsos ac sua diabolo tradunt 659 187v.
Βούλομαι πάλιν παρακινῆσαι λόγον μικρὸν πρὸς ὑμᾶς. Nathanael Bertus, de iniuriarum memoria 659 190.
Βούλομαι τῆς κατ' ἐμὲ ὀδυνηρᾶς καὶ πικρᾶς. Symeon s. Mamantis, sermo 32: 715 202.
Βούλομαι τοίνυν, ἀγαπητοί, ὑφήγησιν ἀγαθήν. De Daniele et tribus pueris 803 164v.
Βουλόμενος σήμερον ὁ ὕψιστος Θεὸς κατὰ πάντα ἑρμηνεῦσαι. Ioh. Methonensis, in Matth. 23, 3: 670 59v.

Γενέσθω τοιγαροῦν ὁ ἡσυχάζων καὶ ἐν κελλίῳ μόνος. Symeon iunior theologus, περὶ ἡσυχίας 737 145v.
Γεννᾶταί τις λίθος ἐν 'Υδάσπῳ ποταμῷ. Psellus (?), epistola 712 59v.
Γίνωσκε καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἱερῶν συνόδων. Psellus in septem concilia 725 5v et 6.
Γράμματα ἔγραψε γραφίδι τεχνικός. Versus 671 249v.
Γράφει 'Ρωμαίοις ἤδη παρειληφόσι παρὰ Πέτρου. Argumentum in ep. ad Romanos 652 9.
Γρηγορεῖτε ὡς ἀληθῶς· τὸ Γρηγορεῖτε ὅτι οὐκ οἴδατε. Psellus, in Matth. 24, 42: 671 67v.
... γύναι, θεωρεῖς τόνδε φησὶ τὸν δόμον. Manuel Phile, carmen 633 88.
Γύνη, ζύμη, βέλτιστε, καὶ σάτα τρία. Psellus, versus duodecasyllabi 672 160v, 805 1v, 840 7.

Δαυὶδ ὁ μέγας πρῶτος λέγει ἐν τῷ ρθ' ψαλμῷ. Epiphanius Cyprius*, testimonia de Christo 790 136.
Δεῖ γινώσκειν ὡς θαυμαστὸς οὗτος καὶ πᾶσιν ἀπαράμιλλος μελῳδός. Georgius Corinthius, comment. canonis Cosmae pro magna quarta feria 638 52v.
Δεινόν, ἀγαπητοί, τὸ τῆς πορνείας ἁμάρτημα. Ioh. Xiphilinus, in Marc. 6, 14-30: 662 141v, 691 183.
Δεῖ πιστεύειν περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Κυρίου. S. Maximus, de Incarnatione 740 76v.
Δεῖ τὸν νέον ἀσκεῖν σώματος ἡσυχίαν. Nilus, ad novitios monachos 703 119v.
Δέομαι τοῦ παναγάθου Θεοῦ καὶ τὸ τίμιον. Isidorus Thessalonicensis, ep. ad Matthaeum Serrarum 651 236.
Δέομαι τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ ὑγιαίνειν τὴν ἁγιωσύνην σου. Isidorus Thessalonicensis, ep. ad Dositheum Carantinum 651 254.
Δέον ἐκρίναμεν μετὰ πάντων τῶν σατραπῶν ἡμῶν. Constantini* donatio 640 43.
Δέον ἐστὶν ὡς ἀληθῶς καὶ ὑμᾶς παιδίων δίκην. Psellus, in Greg. Naz. 671 42.
Δέον ἐστι παντὶ τῷ πιστεύσαντι. De vita christiana et de oratione 735 186.
Δέσποινα παρθένε, ἐκ φαύλης καρδίας. Canon in Deiparam 721 156v.
Δέσποτα ἅγιε, ἄχραντε, ὁ μὴ ἀπαξιώσας. Oratio s. Basilii 790 16.

Εἰ φιλίαν οἱ ταύτην εἰδότες ψεύδονται. Psellus (?), epistola 712 78.

Ἕκαστον τῶν δρωμένων ἡμῖν τοῦ Θεοῦ δημιουργημάτων. Isidorus Thessalonicensis, homilia *κατὰ τῶν ἀθέσμως ἑνουμένων τοῖς ἀσεβέσιν* 651 162.

Ἐκλείπει ἡ αἴσθησις, ἡ γλῶσσα. Ioh. Methonensis, in Philipp. 2, 9: 670 141v.

Ἐκ τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας οὗτος σύγκειται ὁ εἱρμός. Ioh. Zonaras, in canonem anastasimum Ioh. Damasceni *Ἐν βυθῷ* 639 36v.

Ἐκ τῆς πρώτης ᾠδῆς ὁ εἱρμός, οὐ κατὰ τὴν ἔννοιαν μόνον. Ioh. Zonaras, in canonem Ioh. Damasceni *Ἵππον καὶ ἀναβάτην* 639 100.

Ἐκ τῆς τοῦ Μωσέως ᾠδῆς καὶ ὁ τελευταῖος οὗτος εἱρμός. Ioh. Zonaras, in canonem Ioh. Damasceni *Ἁρματηλάτην Φαραώ* 639 150.

Ἔλεγον περὶ τοῦ ἀββᾶ Φιλήμονος τοῦ ἀναχωρητοῦ. 703 226, 710 155.

Ἐλθέ, ἡ κρυσταλοειδὴς ζωή. Oratio Symeonis iunioris theologi 607 72.

Ἐμέμφετο Ζεὺς τοὺς φθορεῖς τῶν παρθένων. Theophylactus Bulgariae, versus 672 289v.

Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεός. Florilegium de s. Trinitate et de incarnatione 687 146.

Ἐν δὲ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὁ πρᾳότατος Δαυίδ. Epitome historiae Davidis regis 711 98v.

Ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις χαλεπὸς γέγονεν τοῖς χριστιανοῖς διωγμός. Passio s. Pancratii 866 377v.

Ἐν ἔτει ἑξακοσιοστῷ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς βασιλείας Ἀλεξάνδρου. Passio ss. Guriae, Samonae, Abibi 866 89.

Ἐν ἑτέρῳ συλλόγῳ τις τῶν κομψολόγων Σαρρακηνῶν. Theodorus Abucara, op. 32: 790 173v, 840 241v.

Ἐννέα εἰσὶν αἱ Μοῦσαι. De novem Musis 671 238v.

Ἐν οἷς ἔγνω ὁ Θεὸς ἀρεσθεὶς τὰ πάντα. Interrogationes et responsa 662 217.

Ἐν Παλαιστίνῃ πόλις ἐστὶν οὐκ ἔλαττον. Vita s. Hilarionis (metaphr.) 798 175, 799 149, 801 119v, 802 109.

Ἐν ταῖς ἡμέραις Διοκλητιανοῦ τοῦ βασιλέως Ἄνθιμος ὁ ὕπατος. Passio s. Febroniae 866 341v.

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις βασιλεύοντος τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ μεγάλου Θεοδοσίου. Amphilochii Icon. vita 803 51v.

Ἐν ταῖς ἡμέραις Κωνσταντίνου τοῦ εὐσεβεστάτου Αὐγούστου καὶ μεγάλου βασιλέως. Passio ss. Iohannis et Pauli 866 331.

Ἐν ταῖς παρελθούσαις ἡμέραις. Ioh. Methonensis, in Ioh. 9, 2: 670 115.

Ἐντεῦθέν μοι τί ἐστιν ἄσκησις εἰπεῖν σὺν Θεῷ πειράσομαι. De vita ascetica 653 214.

Ἐν τῇ ἡμέρα ἐκείνῃ γυνή τις ὀνόματι Μελιτηνή. Narratio de Gello 695 265.

Ἐν τῇ παρούσῃ ἡμέρᾳ πραγματεύεται ἐν τῇ ἱερᾷ λειτουργίᾳ. Ioh. Methonensis, in Ioh. 6, 14: 670 105.

Ἐν τοῖς καιροῖς Ἰουλιανοῦ τοῦ παρανόμου βασιλέως. Passio s. Gordiani 866 319.

Ἐν τοῖς καιροῖς τοῦ βασιλέως Γαληνοῦ χαλεπὸς διωγμός. Passio ss. Basillae et Eugeniae 866 201v.

Ἐν τοῖς λοιποῖς τῆς ἡμετέρας πίστεως. Ioh. Methonensis, in Ioh. 6, 56: 670 165.

Ἐν τοῖς χρόνοις Αὐρηλιανοῦ τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως Παῦλος ὁ Σαμοσατεύς. Narratio de concilis 640 360.

Ἐν τοῖς χρόνοις Ἰουστινιανοῦ τοῦ ἐν θείᾳ τῇ λήξει βασιλέως. Theodosius *ἀρχιφερεχίτης*, apologia de incarnatione Domini 687 245.

Ἐν τῷ εἱρμῷ τούτῳ δύο θαυμάτων μέμνηται ὁ κλεινὸς Ἰωάννης. Ioh. Zonaras, in canonem Ioh. Damasceni *Θαλάσσης τὸ ἐρυθραῖον* 639 78v.

Ἐν τῷ θέματι τῆς Παφλαγωνίας γεωργός τις ἦν. Narratio de Constantino patricio 800 249v.

Ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ εὐαγγελίῳ σαφῶς οἴδατε. Ioh. Methonensis, in Luc. 4, 39: 670 97.

Ἐν τῷ καιρῷ τοῦ διωγμοῦ τοῦ κατὰ τῶν χριστιανῶν. Martyrium s. Iacobi Persae 803 54.

Ἐν τῷ παρόντι εὐαγγελίῳ διηγεῖται τὴν ἐπιστροφὴν τῆς Μαρίας. Ioh. Methonensis, in Luc. 7, 47: 670 134.

Ἐν τῷ παρόντι εὐαγγελίῳ διηγεῖται Χριστὸς ὁ τῆς ἀληθείας διδάσκαλος. Ioh. Methonensis, in Ioh. 7, 6: 670 130.

Ἐν τῷ παρόντι εὐαγγελίῳ ὁ ἡμέτερος σωτήρ. Ioh. Methonensis, in Ioh. 7, 37: 670 127.

Ἐν τῷ παρόντι εὐαγγελίῳ πραγματεύεται περὶ τῆς ἀγαπῆς τοῦ Θεοῦ. Ioh. Methonenis, de Lazaro et sororibus 670 136v.

Ἐν τῷ παρόντι ῥητῷ τοῦ εὐαγγελίου πραγματεύεται περὶ μιᾶς κακίστης. Ioh. Methonensis, in Matth. 15, 11: 670 92v.

Ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει τοῦ βασιλέως Δεκίου πολλὴ μαλακία ἦν. Passio s. Christophori 866 279v.

Ἐξ ἐγκωμίου τὸ προοίμιον εἴληπται τῷ πατρί. Anonymus, in orat. 21 s. Gregorii Nazianzeni 631 189.

Ἑξῆς δ' ὄντος τῇ τούτων τοῦ περὶ τῶν ἀνωμαλιῶν λόγου. De quinque planetis 701 81.

Εοίκασιν αἱ τῶν χριστιανῶν ψυχαὶ ὑπὸ τοῦ πονηροῦ. Macarius, oratio 694 133.

Ἐπακολουθήσωμεν σήμερον περὶ τῆς θείας ἀγάπης. Iohannes Methonensis, in Ioh. 8, 12: 670 139.

Ἐπάναγκες ἐνθένδε, οἶμαι, ξένε, τἀληθὲς ἀκριβέστερον ἀνιχνεῦσαι. Ioh. Cantacuzenus, adv. Iudaeos sermo 2: 685 10v, 686 8v. 688 108.

Ἐπανόρθωσίς ἐστι πασῶν τῶν τεχνῶν. Epicteti enchiridii commentarius 740 81v.

Ἐπάνω τοῦ κειμένου τούτου ὁ κύριος ὁ τῆς καλῆς τύχης. Ioh. Methonensis, in Ioh. 8, 21: 670 56.

Ἐπέβαλον τὴν ὄψιν ζωγραφηθείσῃ τῇ Μεταμορφώσει. Theodorus Prodromus, commentarius canonis Ioh. Damasceni in Transfigurationem 639 343.

Ἐπεὶ ἀπητήθην παρὰ τοῦ κραταίου. Iudicis sacramentum 856 231v.

Ἐπεὶ βαθυτάτῳ καὶ κατὰ τὴν ἀξίαν ὑψηλοτάτῳ ζητήματι. Resp. de assumptione B. M. V. 609 2.

Ἐπειδὴ βούλομαι σήμερον ἱκανοποιῆσαι τὸ εὐαγγέλιον. Iohannes Methonensis, in Matth. 25, 34: 670 27.

Ἐπειδὴ εἶδεν ὁ διάβολος ὅτι ὁ μοναχὸς πρὸ πάντων. De fornicatione 731 70v.

Ἐπειδὴ ἐν ταῖς παρελθούσαις δύο ἡμέραις. Ioh. Methonensis, in Luc. 24, 36: 670 211.

Ἐπειδὴ ἐν ταῖς παρελθούσαις ἡμέραις. Ioh. Methonensis, in Matth. 6, 2-3: 670 13.

Ἐπειδὴ καὶ ὁ μέγας οὗτος ἐτόλμησε πατήρ. Psellus, in Greg. Naz. 671 89v.

Ἐπειδή μοι τὰ πλεῖστα τῆς γραφῆς ἐπελάβου. Psellus (?), epistola 712 80v.

Ἐπειδὴ ὁ δῆμος ἐξεχεῖτο περὶ τὰ Ἰορδάνια ῥεῖθρα. Ioh. Chrysostomus*, in ss. lumina 800 47v.

Ἐπειδὴ ὁ τῆς ἀληθείας ἐραστὴς οὐ προσέχει. Basilius (?), contra Gentiles 720 69.

Ἐπειδὴ πέρας ἔλαβε σὺν Θεῷ. Nathanael Bertus, in dom. quartam ieiuniorum 659 181.

Ἐπειδήπερ ἔφθασάν τινες πρὸ χρόνων τῶν μοναχῶν. Exemplar Henotici ecclesiae tempore Andronici II: 698 73.

Ἐπειδήπερ, πατέρες καὶ ἀδελφοί, τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ Στουδιώτου. Symeon iunior theologus, oratio 737 90.

Ἐπειδὴ περὶ τῆς ζωοπαρόχου Χριστοῦ ἀναστάσεως. Ioh. Xiphilinus, in Luc. 24, 1-12: 662 204.

Ἐπειδή σου τὴν ὑπερφυῆ. Epistola de Iacobitis 712 126v.

Ἐπειδὴ τῇ παρελθούσῃ ἡμέρᾳ δι' ἀμοιβὴν τῆς ζωῆς. Ioh. Methonensis, de ira: 670 85.

Ἐπειδὴ τῆς θείας ἀπορραγέντες ζωῆς διὰ τὴν παράβασιν. Ioh. Xiphilinus, in Luc. 5, 1-11: 662 154, 691 201v.

Ἐπειδὴ τῆς μὲν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης. Manuel Calecas, de processione Spiritus Sancti 727 123.

Ἐπειδὴ ὑποψίαν καὶ ἔννοιάν τινα ἔχετε. Andronicus II, chrysobullum 698 72.

Ἐπειδὴ φαιδρὰ καὶ θεῖα πανήγυρις. Leo Imperator, in Transfigurationem 637 48v.

Ἐπεὶ (?) ἐδεξάμην εἰς χεῖρας. Psellus (?), epistola 712 63v.

Ἐπεὶ ἐξελέγειν παρὰ τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας. Iudicum sacramentum 856 231v.

Ἐπείπερ ἔγνως ἀκριβῶς, ἀθλία ψυχή. Symeon s. Mamantis, sermo 17: 715 94v.

Ἐπείπερ ἐν τῷ πρώην λόγῳ παρὰ τῶν θείων γραφῶν. Symeon s. Mamantis, sermo 3: 715 14.

Ἐπείπερ παρὰ τῶν θείων γραφῶν δέδεικται. Symeon s. Mamantis, sermo 14: 715 75v.

Ἐπείπερ, ὦ ψυχή, τὸ τῆς γαστριμαργίας ἔγνως πάθος. Symeon s. Mamantis, sermo 10: 715 57v.

Ἔπεστιν ἡμῖν εἰδέναι τῇ ἐνεστώσῃ ἡμέρᾳ. Ioh. Methonensis, in Matth. 12, 38: 670 36.

Ἐπηρώτησέ τις τὸν κύριον λέγων Διδάσκαλε ἀγαθέ. Macarius 694 207v, 710 144.

Ἐπὶ θεότητα μίαν φύσιν δεῖ ὁμολογεῖν. De natura et persona 711 118v.

Ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὸν βίον ἀγώνων. Barlaam, contra Latinos 841 164.

Ἐπὶ πᾶσι μὲν ὁ τοῦ δικαίου λόγος. Isidorus Ruthenus, sermo 706 166.

Ἐπὶ πολυτελῆ πανδαισίαν ὁ λόγος ἡμῖν, ἀγαπητοί, συγκαλεῖται τήμερον. Ioh. Xiphilinus, in Matth. 22, 2-13: 662 145, 691 188.

Ἐπὶ τὴν Τιβεριάδος λίμνην σήμερον καὶ ἡμεῖς. Ioh. Xiphilinus, in Ioh. 21, 1-14: 662 212.

Ἐπὶ τῆς θεωρίας μὲν καὶ ἐπὶ τῆς γνώσεως. Georgius Caesariensis, in orat 45 s. Gregorii Nazianzeni 631 214.

Ἐπὶ Τίτου βασιλέως Ῥωμαίων. Gerasimus, narratio de igne aeterno 790 98v.

Ἐπὶ τούτῳ τῷ ἁγίῳ συμβόλῳ τῆς πίστεως καὶ ἱερῷ μαθήματι. Confessio fidei antipalamitica 678 73.

Ἐπὶ τῶν λεγομένων τελετῶν τὰ μὲν ἄδυτα. Psellus, allegoria de sphinge 672 175.

Ἔργον τοῦ μοναχοῦ ἀνάγνωσις καὶ μελέτη. De monastica exercitatione 735 188v.

Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς φησιν ὁ Κύριος. Symeon

theologus (?), de divino lumine 703 40v. 237, 737 130.

Ἐρημοβατῶν Ἰσραὴλ ὁ δραπέτης. Iambi in ss. Apostolos 703 291.

Ἐς Ἄμμωνος ἢ ἐς Ἀμφιάρεω. Psellus (?), epistola 712 60.

Ἑσπέρας ἐμβάντες ἐλαφηβολιῶνος ἕνη καὶ νέα. Thomas Magister, Anaplus 714 56v.

Ἔστι μὲν κἂν τοῖς μωσαϊκοῖς διδάγμασι. Psellus, in Lucam 12, 10: 671 25v.

Ἔστι νοητὸς πόλεμος ἐν ἡμῖν αὐτοῖς. Philotheus, de temperantia 658 30.

Ἔστω τοίνυν προηγουμένως πᾶσι τοῖς ἀφιερώσασιν. Macarii (?), ep. ad monachos 710 1; 694 1-5v (fragm).

Ἔτους ἐνεστηκότος ,ϛωοζ' ἧκεν ἐξ Ἰταλίας ἐπὶ Βυζάντιον. Acta disputationis inter Ioh. Cantacuzenum et Paulum patriarcham 604 51, 673 142v, 674 165.

Εὔκαιρος ἡμέρα αἰσία ἑορτή. In Iohannem Baptistam 654 80v.

Εὐλογητὸς ὁ Θεός. Ἰδοὺ γὰρ ἐπὶ τῶν ἔργων ἐδείχθη. Ioh. Chrysostomus*, in nativitatem Ioh. Baptistae 820 37.

Εὔλογον καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιον. Anastasius Sinaita, orat. 4 in Hexaemeron 726 36v.

Εὗρον ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τῆς Ἀποκαλύψεως. Psellus, de consummatione mundi 778 565.

Εὔσπλαγχνε, μακρόθυμε, ἀνεξίκακε, ἀναμάρτητε. Oratio s. Niphonis 778 142v.

Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀπ' αἰῶνος. Oratio 717 253v.

Εὔχομαι σωτηρίας ὑμᾶς αἰωνίου τυχεῖν. Ioh. de Fontibus OP., epistola 677 72v.

Ἔχει ὁ Ἰὼβ περὶ ἀστροθεσίας τάδε. In Iob 5, 9: 659 95.

Ἐχρῆν ἀληθῶς τὴν παρθένον ὥσπερ αὐτή. In dormitionem B. M. V. 820 211, 822 143, 823 156.

Ἐφ' ὅσον ὁ ἀγαθὸς καὶ πλήρης χάριτος ὑπάρχει. Ioh. Methonensis, in Ioh. 11, 36: 670 120v.

Ζητεῖς μετασχεῖν ἀναιμάκτου θυσίας. Versus in s. communionem 790 9.

Ζητεῖται πῶς νοητέον τὸ τοῦ Παύλου ῥητόν. Quaestio in Rom. 3, 20 *Ex operibus legis non iustificabitur omnis caro* 652 15v.

Ζητητέον τοίνυν πότερον τὸ θεῖον φῶς. Prochorus Cydonius, De essentia et operatione liber VI: 673 1.

Ζητητέον τοῖς τῶν ἱερῶν λογίων ἐξετασταῖς. Ioh. Xiphilinus, in Ioh. 20, 19-29: 662 210v.

Ζητοῦσιν οἱ ἱεροὶ διδάσκαλοι εἰ ἔστι δυνατόν. Ioh. Methonensis, in Ioh. 10, 3: 670 132.

Ζωὴν μὲν τὴν λυομένην, ἵνα τις ἀεὶ παρ' ἑαυτῷ μένουσαν συντηρήσῃ. Isidorus Thessalonicensis, in Luc. 10, 25: 651 28v.

Ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία σήμερον διηγεῖται. Ioh. Methonensis, in Luc. 16, 23: 670 68v.

Ἡ ἀνθρωπεία φύσις ὑπὸ τὴν ἀπόφασιν τῆς ὀργῆς. Macarius, oratio 694 235.

Ἡ δὲ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολὴ ἐγράφη μὲν ὑπὸ Παύλου ἰδίᾳ χειρί. Argumentum in ep. ad Galatas 652 11.

Ἡ δὲ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴ ἀπεστάλη ἀπὸ Ἰταλίας. Arg. in ep. ad Hebraeos 652 14v.

Ἡ δὲ πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολὴ ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης. Arg. in ep. ad Ephesios 652 11v.

Ἡ δὲ πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐπιστολὴ ἐγράφη καὶ αὕτη ἀπὸ Ἀθηνῶν. Arg. in ep. II ad Thessalonicenses 652 12v.

Ἡ δὲ πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐπιστολή. Arg. in ep. I ad Thessalonicenses 652 12v.

Ἡ δὲ πρὸς Κολοσσαεῖς ἐγράφη καὶ αὕτη ἀπὸ Ῥώμης. Arg. in ep. ad Colossenses 652 12.

Ἡ δὲ πρὸς Τιμόθεον δευτέρα ἐπιστολὴ ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης. Argumentum in ep. II ad Timotheum 652 13v.

Ἡ δὲ πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη. Arg. in ep. I ad Timotheum 652 13.

Ἡ δὲ πρὸς Τίτον ἐπιστολὴ ἐγράφη αὐτῷ ὑπὸ Παύλου. Argumentum in ep. ad Titum 652 14.

Ἡ δὲ πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολὴ γέγραπται περὶ πιστοῦ. Arg. in ep. ad Philemonem 652 14v.

Ἤδη μὲν οὖν τοῦ θείου κηρύγματος. Martyrium ss. Sophiae et sociarum 866 18v.

Ἤδη μὲν ὑμῖν πρὸ βραχέος ἀποδέδεικται ὅτι πρὸ τῆς βρώσεως. Anastasius Sinaita, orat. 11 in Hexaemeron 726 152.

Ἤδη τῆς δεσποτικῆς πανηγύρεως παρακύπτει τὰ χαρίσματα. Leontius CP., in ramos Palmarum 655 78.

Ἡ διαλεκτικὴ οὐχ ὡρισμένα τινὰ ἔχει. Psellus, in Greg. Naz. 671 33v.

Ἡ ζωηφόρος τοῦ Κυρίου ἀνάστασις οὐκ αὐτόθεν δέδεικται. Ioh. Xiphilinus, in Luc. 24, 12-35: 662 205.

Ἡ ἡμετέρα πίστις ἔστι μὲν ἐν τῷ κόσμῳ προλάμπουσα. Isidorus Ruthenus, de Spiritus sancti processione 706 172.

Ἡ θεὸν ὑπερφυῶς σαρκὶ τεκοῦσα. Canon parael. in B. M. V. 784 139.

Ἡ ἰδιαίτατα διαφορὰ δίχως λέγεται. Theodorus Abucara (?), de differentia 790 177.

Ἡ καίτοι ἀπορήσειεν ἄν τις ἐνταῦθα δύο ταύτας ἀπορίας. Theodorus Prodromus, commentarius canon. Marci et Cosmae in magnum sabbatum 639 271v.

Ἥκιστα γράφειν ἔδει πρὸς τὸν φιλεῖν μὲν ἡμᾶς νομιζόμενον. Epistola anonyma 678 29v.

Ἤκουσας, ἀθλία ψυχή, καὶ παρὰ τῶν θείων γραφῶν. Symeon s. Mamantis, sermo 31: 715 197v.

Ἠκούσατε τῆς γραφῆς λεγούσης ὅτι ἀφῆκαν τὸν Κύριον. Macarius, oratio 694 203v, 710 133v.

Ἡμεῖς ἤδη τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι κατηντήσαμεν. Ioh. Methonensis, in ps. 110, 4: 670 181.

Ἡ μὲν ἀκροστιχὶς ἐξ ἰάμβου στίχου συντίθεται. Georgius Corinthius, comment. canonis Cosmae in Nativitatem Domini 638 1.

Ἡ μνήμη τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ πᾶσι. Miraculum S. Michaelis in monte Gargano 821 54, 866 72.

Ἡ μουσικὴ φθόγγους μὲν οἶδε πολλούς. Ioh. Zonaras, in canonem Ioh. Damasc. *Νεύσει σου πρὸς γεώδη* 639 134.

Ἡ ὀρθὴ πίστις αὕτη ἐστιν. Basilius* 713 280v.

Ἡ περικοπὴ τῶν νῦν προκειμένων ἡμῖν εἰς ἐξήγησιν εὐαγγελικῶν ῥημάτων. Ioh. Xiphilinus, in Marc. I, 1-8: 662 14.

Ἡ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολὴ ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου. Argumentum ep. ad Corinthios 652 9v.

Ἠρωτήκατε τίς ἡ τῶν χαρισμάτων διαφορά. Psellus, in Greg. Naz. 671 37.

Ἠρώτησεν Ἰουδαῖος χριστιανὸν λέγων Διὰ τί τοῦ Θεοῦ παραγγείλαντος. Dialogus Iudaei et christiani 687 184.

Ἡ σήμερον δηλονότι καὶ ἡ ἀρχὴ καλὴ τῆς ἱερωσύνης μου. In orat. 1 s. Gregorii Nazianzeni 631 212v.

Ἧς τοιοῦτος ἐστὶν ὁ νοῦς· τῇ μεγάλῃ πέμπτῃ μέγαν ὕμνον ἐξᾴδω. Gregorius Corinthius, comment. canonis Cosmae pro magna quinta feria 638 56.

Ἡ ταλαίπωρος καὶ ἀθλία ψυχὴ καταδικασθεῖσα. Ioh. Methonensis, in Matth. 15, 22: 670 40.

Ἡ τῆς σῆς ἀρετῆς, σεβασμιώτατε δέσποτα, φήμη. Psellus (?), epistola 712 76v.

Ἡ τοιαύτη αἵρεσις πολυώνυμος βδελυρά. De Lucopetro et Phundagiagitis 604 13v.

Ἡ τοῦ κάσσου σημασία ῥωμαϊστὶ ἀποτυχίαν δηλοῖ. Georgius Phobenus, de dotis casu 852 14v.

Ἡ τοῦ παρόντος κανόνος ἀκροστιχὶς ἐξ ἰαμβικοῦ στίχου συντέθειται. Georgius Corinthus, comment. canonis Cosmae in Theophania 638 12.

Ἡ τοῦ πονηροῦ δεινότης καὶ δύναμις. Macarius, oratio 694 205v, 710 136.

Ἡ τῷ Θεῷ ἑαυτὴν ὁλοτελῶς ἀφιερώσασα ψυχή. Macarius, oratio 694 286; sermo asceticus seniorum 710 148.

Ἡ τῶν ἀληθινῶν χριστιανῶν πίστις χωρὶς τῶν ἔργων. Sententiae 733 147, 850 240v.

Ἡ τῶν ἐπουρανίων ἀγαθῶν ἐρῶσα ψυχή. Macarius, oratio 694 135v.

Ἡ τῶν θείων λογίων ἀνάγνωσις λειμῶνι πολυανθεῖ καὶ εὐώδει προσέοικεν. Ioh. Xiphilinus, in Luc. 8, 5-15: 662 160, 691 210v.

Ἡ φύσις τοῦ Λόγου ἐσαρκώθη, ἢ οὔ. Gregorius Nazianzenus*, *ἐρωταποκρίσεις* theologicae 850 254.

Ἡ ψυχὴ διὰ τὴν παρακοὴν μακρὰν ἀπέστη. Macarius, oratio 694 32.

Θάρσει τὸ ἐπ' ἐμοί. Psellus (?), epistola 712 71v.

Θαυμάζειν ἐπιεικῶς ἔπεισί μοι. Ioh. Cantacuzenus, adversus Prochorum Cydonium 673 24.

Θαυμαστὸς ὁ Θεός... Καλὸν γὰρ ἡμῖν ἐκ τοῦ προφήτου Δαυίδ. Metaphrasis in ss. Nicandrum et Hermeum 808 47v.

Θεῖόν τι χρῆμα ἡ ἀρετὴ καὶ πολλῶν ἀξία τῶν ἐγκωμίων. Vita s. Stephani iunioris (metaphrast.) 805 202.

Θέλοντες ἡμεῖς κατανοῆσαι τὴν εὐθεῖαν ὁδόν. Ioh. Methonensis, in Matth. 17, 6: 670 51v.

Θέλοντες ἡμεῖς λαβεῖν τὸν Χριστὸν σήμερον. Ioh. Methonensis, in ps. 110, 4: 670 162v.

Θεὸν φοβοῦ, γονεῖς αἰδοῦ, φιλοῖς βοήθει. Praecepta sapientiae 633 114, 711 95v.

Θεόσεπτε δέσποτά μου καὶ βασιλεῦ. Psellus (?), ep. ad Diogenem 712 68.

Θεοῦ τρισυποστάτου καὶ παντοδυνάμου συναιρομένου. Theodorus Meliteniotes, sermo 1: 684 1.

Θεῷ καὶ θεοφιλέσιν ἀνδράσι τίς ἂν ἀξία προσαγωγὴ γένοιτο. Nicetas Choniates, panoplia dogmatica 680 1.

Θρόνῳ τῷ θείῳ ἀήττητοι ἀθληταί. Canon ss. Theodorum martyrum 778 503v.

Ἰατρῷ μὲν εἴ πού τις ὑπήντησεν ἐρχομένῳ. Isidorus Thessalonicensis, hom. in Luc. 8, 27: 651 2.

Ἰδού, ἀδελφοὶ καὶ πατέρες μου, εἰς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατηντήσαμεν. Nathanael Bertus, sermo 659 202.

Ἰδού, ἀδελφοί μου καὶ τέκνα, ἡ τρίτη τῶν ἑβδο-

μάδων. Nathanael Bertus, in dom. tertiam ieiuniorum 659 179v.

'Ιδοὺ καὶ πάλιν ἑτέρα τῆς πανάγνου. In praesentationem Mariae 793 76.

'Ιδοὺ τῇ χάριτι τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν νηστεύσαντος. Ioh. Methonensis, in Ioh. 12, 6: 670 159v.

'Ιδού, ψυχὴ ἀθλία καὶ ταλαίπωρε, ἔγνως ἐκ τῶν θείων γραφῶν. Symeon s. Mamantis, sermo 19: 715 111v.

'Ιδού, ψυχή, ἀκήκοας τῆς παραβολῆς. Symeon s. Mamantis, sermo 22: 715 131v.

'Ιδού, ψυχή, τῷ κόσμῳ ἀπετάξω. Symeon s. Mamantis, sermo 18: 715 103.

'Ικανῶς, ὦ ψυχή, χθές σοι περὶ τῆς χαλεπῆς. Symeon s. Mamantis, sermo 26: 715 177.

"Ισθι λυδὸν ἐς πεδίον τὸ τῆς παροιμίας. Ioh. Cantacuzenus, adv. Iudaeos sermo 3: 685 38v, 686 30v, 688 123.

"Ισταται μὲν ὁ λόγος τῶν μαθητῶν δεικνὺς ὡς ἀρεταί. Ioh. Xiphilinus, in Luc. 24, 36-53: 662 206.

'Ιστέον ὅτι διπλοῦς ὢν ὁ ἄνθρωπος, ἤγουν ἐκ ψυχῆς συνεστηκώς. De virtutibus et passionibus 721 55, 729 54, 730 200v.

'Ιστέον, ἀδελφοί, ὅτι ἐξελθόντες ὅτε 'Αδὰμ καὶ ἡ Εὔα. Methodius Patarae, oraculum 859 19v.

'Ιστέον ὅτι ὑπὸ Λέοντος τοῦ ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας. De haeresi Armeniorum 841 203v.

'Ιστέον ὡς ἡ δίεσις λόγον ἔχει ἐπιτριακοστοδεύτερον. De intervallorum rationibus 698 129v.

'Ισχυρὸς ὁ λόγος τοῖς ἐννοοῦσιν αὐτόν. Theophilus presbyter, in *Pater noster* 619 13v.

Καθάπερ ἐπαινετὸν καὶ καρπῶν πρόξενον πνευματικῶν. Isidorus Thessalonicensis, in Luc. 13, 10: 651 50v.

Καθάπερ ὅσοι τῶν τὴν αὐτὴν μετιόντων τέχνην. Isidorus Thessalonicensis, in Luc. 18, 18: 651 121v.

Καθὼς οἱ πατέρες φασὶν ἐκ τεσσάρων. De insomniis 790 58.

Καὶ αἱ αἰσθηταὶ πανδαισίαι οὐ μονοειδῆ ἔχουσι τὰ ἐδέσματα. Ioh. Xiphilinus, in Matth. 14, 22-34: 662 131v, 691 168.

Καὶ ἁλιεὺς οὐχ ἁπλῶς δίκτυα οὐδὲ βόλους. Basilius *πρωτόθρονος*, ad Symeonem 622 133v.

Καὶ διὰ τί εὐθέως γυνὴ καὶ μὴ μᾶλλον. Anastasius Sinaita, orat. 10 in Hexaemeron 726 136.

Καὶ ἦν Μωυσῆς ἐν τῷ ὄρει τεσσαράκοντα ἡμέρας. De vituli oratione 711 102v.

Καὶ μὲν καὶ τἄλλα τῶν ἁμαρτημάτων σώματος δεῖται. Psellus, in I Cor. 4, 18: 671 12v.

Καὶ μὴν ἀκόλουθον ἦν ἀλγεῖν αὐτοὺς πρὸς τὸ φορτικὸν τῶν εἰρημένων. Theodorus Meliteniotes, sermo 2: 684 41v.

Καὶ μὴν σαυτῷ παντάπασι μάχῃ. Thomas Magister, ad Hierotheum 714 207.

Καινοτομίαν ὑπέστη κατὰ τὴν ἕκτην χώραν. Georgius Corinthius, comment. canonis Ioh. Damasceni in Transfigurationem 638 121.

Καὶ πάλιν ὁ μὲν περὶ τοῦ ἀσωμάτου λόγος. Psellus, in Greg. Naz. 671 11.

Καὶ πρῶτα μὲν τὸν Θεὸν ἐνταῦθα καλῶμεν. Nicolaus Cabasilas, in nativitatem B. M. V. 632 112.

Καὶ σήμερον ἀκολουθοῦντες τῇ ἡμετέρᾳ ἀναγνώσει. Ioh. Methonensis, in ps. 110, 4: 670 171.

... καὶ τῆς σαρκικῆς ἐπιθυμίας κακῶν. Homilia ascetica 671 3.

Καὶ τὸ λόγοις μὲν ἄλλως τὰ τῶν ἁγίων ἑκάστου. Philotheus CP., in omnes sanctos 809 139v.

Καὶ τότε ἐπηρώτων, ὡς ὁ Λουκᾶς, τὸν Κύριον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Theodorus Meliteniotes, sermo 4: 684 105v.

Καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων εἰδέναι σε χρή. Michael Glycas, cap. 33 (de Incarnatione) 689 183, 690 112 et 209v.

Καὶ τοῦτο τῶν δυσκαταμαθήτων καὶ λίαν ἐργώδη. Psellus, in Luc. 2, 52: 671 58.

Κακός ἐστι ζωγράφος τῆς ἀρετῆς. Psellus, in Greg. Naz. 671 43.

Καλὰ ἐξ ἀγαθοῦ τὰ πάντα γεγόνασιν. Ioh. Carpathius, capita practica CXVII: 653 206.

... κάλλιστα καὶ πράττων ἀεὶ καὶ διανοούμενος. Epistola ad magistrum 604 15v.

Καλόν ἐστιν ἡ νηστεία καὶ ἡ ἀγρυπνία καὶ ἡ ξενιτεία. Macarius, oratio 694 77v, 710 30v.

Καλὸν ἡ μετάνοια καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς γινομένη ὠφέλεια. Symeon iunior theologus, oratio 737 103.

Καλὸν μὲν καὶ λίαν καλὸν εἰδέναι παντὶ πιστῷ. In versus *περὶ συντάξεως* comment. 662 249.

Καλῶς τοίνυν, ὦ τέκνα, καὶ καθαρῶς προσεληλύθατε δουλεύειν. Macarius, oratio 710 123v.

Κἂν σκηπτὸς ἄνωθεν καταρραγείς. Psellus (?), epistola 712 58v.

Καταλελοιπὼς ἐπὶ τῆς 'Εφέσου τὸν μακάριον Τιμόθεον. Argum. in ep. 1 ad Timotheum 652 13v.

Κατάλληλον ὁ Θεὸς αἰτίαν, ἀδελφοί, τῶν ὑποστάντων ἑκάστῳ παρέσχε. Isidorus Thessalonicensis, homilia 651 166.

Κατὰ πρῶτον λόγον ἐκκλησία οἰκοδομεῖσθαι παρεδόθη. Ecclesiae et sacrarum rerum comment. 828 362v.

Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους Μαξιμιανοῦ ἡγεμονεύοντος. Passio s. Irenarchi 807 283v.

Κατατρέχων οὗτος ὁ μέγας πατὴρ τῆς θερμῆς. Psellus, in Greg. Naz. 671 29.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦν ὁ μακάριος 'Ιάκωβος. Martyrium s. Iacobi Persae 807 278v, 808 439.

Κατ' ἔλλειψιν τοῦ « ἀπέτεκεν ». Psellus, exegesis hirmi *'Η καλὴ τὸν ὡραῖον* 672 287.

Κινεῖ μὲν ἡμᾶς πρὸς τὴν ἐπίλυσιν. Psellus, in Greg. Naz. 671 60.

Κλεάνθης καὶ Ζήνων. Psellus (?), epistola 712 60.

Κόπασον τὸν σάλον, ἁγνή, τῆς ψυχῆς μου. Ioh. Euchaitarum, canon in B. M. V. 778 493.

Κύριε, ἀπάλλαξόν με τῆς κατ' ἐνέργειαν ἀγρυπνίας. Oratio ad Christum 663 229v.

Κύριε 'Ιησοῦ Χριστέ, διάνοιξον τὰ ὦτα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς. Oratio s. Ioh. Chrysostomi 778 564.

Κύριε, 'Ιησοῦ Χριστὲ καὶ Θεὲ τῶν ὅλων, ἔρημος πάσης ἀγαθοεργίας τυγχάνω. Oratio s. Ioh. Chrysostomi 783 1.

Κύριε 'Ιησοῦ Χριστέ, Λόγε τοῦ Θεοῦ, Λόγε ἀθάνατε. Oratio s. Symeonis Montis Mirabilis 778 499.

Κύριε 'Ιησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἀγαθὴν ἡμέραν. Oratio s. Païsii 778 152.

Κύριε 'Ιησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὰς προθυμίας τῶν σε ποθούντων ἀποδεχόμενος. Oratio s. Arsenii 778 29v.

Κύριε 'Ιησοῦ Χριστὲ ὁ Θεός μου, ἐξέλιπε τὸ πνεῦμά μου. Oratio Antiochi Pandectae *περὶ ἀκηδίας* 778 154.

Κύριε 'Ιησοῦ Χριστὲ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Oratio ad Christum 778 93v.

Κύριε, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. Oratio paenitentis 778 137.

Κύριε ὁ Θεός μου, ἐνώπιόν σού εἰμι. Oratio ad Christum 778 67v.

Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, μνήσθητι ἡμῶν. Oratio ad Christum 778 121v.

Κύριε, ὁ Θεός μου, ὁ ἐν ἐλέει πλούσιος. Oratio s. Ioh. Damasceni 778 81.

Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ μόνος φοβερός, ὁ μέγας. Oratio ad Deum pro imperatoribus 847 272v.

Κύριε παντοκράτορ καὶ υἱὲ συνάναρχε, Λόγε τοῦ Πατρός. Oratio s. Gregori Nazianzeni 778 56.

Κύριε σωτήρ μου, ὁδοὺς μετανοίας καὶ κατανύξεως. Canon in Christum 778 500.

Κύριε, ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος Θεὸς πολλὰ ἐλέη ἐποίησας. Oratio ad Christum 778 18.

Κυρίῳ τῷ καταξιώσαντι ἡμῶν ἀποθανεῖν. Barsanuphius, responsum ad fratrem 790 100.

Λέγουσιν ἐναντιούμενοι τῇ θείᾳ γραφῇ. Capitula haereseos Barlaami et Acyndini 705 134. 193v.

Λέγουσιν οἱ φιλόσοφοι καὶ οἱ φυσικοί. Ioh. Methonensis, in passionem Domini 670 183.

Λέγων ὅτι ὁ μέγας καὶ πρῶτος ἀρχιθύτης. Michael Thessalonicensis, confessio 690 256.

Λειμών, βασιλεῦ τῶν Θεοῦ χαρισμάτων. Manuel Phile, carmen de rosa 633 99.

Λεύκιός τις ὀνόματι τὴν δι' ἀστρονομίας γοητατικὴν. Adversus Latinos 680 353.

Λόγοι εἰσὶν οὗτοι τῆς θείας καὶ ἱερᾶς γραφῆς. Ioh. Methonensis, in Matth. 6, 16: 670 1.

Λοιπὸν συνήχθη ἡ κατὰ 'Αρείου. De septem conciliis oecumenicis 840 10v.

Λουδεμπιστὴς ἑρμηνεύεται ὁ διακορητής. In Const. Apost. VIII, 32, 9: 827 4v.

Μάθε σὺ ὁ μονάζων καὶ πιστὸς ἄνθρωπος. Basilius (?), adhortatio ad monachos 733 193.

Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη... Καὶ τίς μακαρισμός. Amphilochius Iconiensis (?) 825 92v.

Μάκτρον προσώπου ῥυπτικὸν παντὸς δέχου. Tetrastichon 633 113v.

Μαξιμανὸς ὁ βασιλεὺς πολλὴν περὶ τὴν τῶν εἰδώλων πλάνην. Martyrium s. Barbarae 793 84.

Μέγα δεινὸν ἡ οἴησις καὶ τὸ μεγάλα περὶ αὐτοῦ φαντάζεσθαι. Ioh. Xiphilinus, in Luc. 10, 25-37: 662 184, 691 245.

Μεγάλαι καὶ πολλαὶ καὶ ποικίλαι τῆς ἀσωμάτου καὶ μεγαλοπρεποῦς ἀρχαγγελικῆς. Pantaleo diaconus, de miraculis s. Michaelis 654 149v, 808 81v.

Μεγάλα τινὰ καὶ ὑπερφυῆ τῇ προτεραίᾳ ἐδόκουν ὑμῖν εἰρηκέναι. Ioh. Chrysostomus*, in Rom. 14, 10: 864 231v.

Μέγα ὅπλον εὐχή, θησαυρὸς ἀνελλιπής. Ioh. Chrysostomus*, de oratione 864 192.

Μέγισται μὲν αἱ τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμᾶς δωρεαί. Isidorus Thessalonicensis, in Luc. 14, 16: 651 61.

Μέγιστον ἀγαθὸν ἡ ἐρώτησις, καὶ οὐκ ἐπὶ σώματος αὕτη. Isidorus Thessalonicensis, in Luc. 18, 35: 651 133v.
Μέλλων ἤδη περὶ τῆς θείας καὶ μεγίστης. Symeon s. Mamantis, sermo 5: 715 25v.
Μεταβὰς ἀπὸ Μακεδονίας ὁ ἀπόστολος. Arg. in ep. I ad Thessalonicenses 652 12v.
Μετὰ τὴν ἔνδοξον ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Acta s. Andreae 866 140v.
Μετὰ τὸ γράψαι τὴν προτέραν ἔγνω. Arg. in ep. II ad Thessalonicenses 652 13.
Μὴ θαυμάσῃς τέκνον, ἐν ὁδῷ ὢν τῇ πρὸς τὰ ἄνω. Dorotheus, epistola 730 277.
Μὴ θαυμάσητε, ὦ θεία καὶ ἱερὰ σύνοδος, ἠρημένον με λέγειν. Isidorus Ruthenus, ad syn. Florentinam 706 12.
Μὴ κατὰ τὸ λογικὸν ἐνέργεια καὶ θεωρητικὴ χρῆσις τῆς ψυχῆς. De anima a corpore soluta 847 273v.
Μὴ οὖν ἀντίθετος γενοῦ σεαυτῷ. Psellus (?), epistola 712 60.
Μικροῦ με Μακάριος διέφυγεν ὁ Αἰγύπτιος. In s. Macarium Aegyptium 825 69v.
Μόλις ἡμᾶς ποτε μετὰ πολλὰς περιόδους λόγων. Anastasius Sinaita, orat. 5 in Hexaemeron 726 57v.
Μύστα τῶν ἀρρήτων ἱερουργημάτων Ζαχαρία. Cosmas vestitor, in Zachariam 654 14.

Νέαν Ἐδὲμ νόμιζε τήνδε τὴν βίβλον. Versus in evangelia 647 155.
Νεόφυτός τις Θεοῦ δοῦλος τοῦ κυρίου ἡμῶν. Martyrium s. Neophyti 824 273.
Νῦν ἡμέρα φωταυγὴς καὶ σωτήριος. Isidorus Thessalonicensis, in ss. Lumina 651 86v.
Νῦν καιρὸς εὔκαιρος μετὰ τοῦ πνευματοφόρου προφήτου. Miraculum ss. Guriae, Samonae, Abibi 797 364v, 803 42v, 808 215v, 866 93v.
Νὺξ ἀτεχνῶς καὶ σκιὰ τὰ παρόντα. Isidorus Thessal., in Luc. 12, 16: 651 42.

Ξένη τίς ἐστιν ὡς ἀληθῶς καὶ ἀλλόκοτος. Nicetas Choniates, adversus Latinos 680 390.

Ὁ ἁγιώτατος ἐκεῖνος καὶ ἀοίδιμος ἐν πατριάρχαις κῦρ Ἀρσένιος. Niphonis absolutio 698 75v.
Ὁ βουλόμενος Θεῷ εὐαρεστῆσαι καὶ συγκληρονόμος Χριστοῦ. Macarius, oratio 694 260v, 703 181, 710 13.
Ὁ βουλόμενος κατὰ ἀλήθειαν ἑαυτὸν τῷ Κυρίῳ ἀποδοῦναι. Macarius, oratio 694 273.
Ὁ γὰρ ἂν εἰς πρᾶξιν προαχθῇ. Scholia in librum I Ptolemaei syntaxeos 701 34.
Ὁ γὰρ ἀπόστολός φησι Ταῦτα πάντα. Macarius, oratio 694 146v.
Ὁ γὰρ στύφων ἐν καιρῷ λόγος. Symeon Metaphrastes, sententiae 847 250.
Ὁ δέ γε θεῖος Πατρίκιος καὶ τῆς Προύσης ἐπίσκοπος καὶ μάρτυς. De ignibus spontaneis 790 103.
Ὁ δημιουργὸς τῶν ἄνω καὶ τῶν κάτω. Nicephorus Callistus, synaxarium 769 5.
Ὁ εἰς τὸν μάρτυρα Χριστοῦ Κυπριανὸν λόγος γένους ἐστὶ πανηγυρικοῦ. Anonymus, in orat. 24 s. Gregorii Nazianzeni 631 184v.
Ὁ ἐν ἁγίοις εἰκότως ἀριθμηθεὶς βασιλεὺς Κωνσταντῖνος. Vita Constantini imperatoris 822 1.
Ὁ ἔξωθεν ἄνθρωπος τὰ ὀπίσθια αὐτοῦ ὁρῶν. Macarius, oratio 694 57v.
Ὁ ἥλιος ὁ αἰσθητὸς χέρσον γενόμενον. Gregorius Corinthius, comment. canonis Cosmae monachi in Hypapanten 638 29v.
Ὁ θεῖός φησιν ἀπόστολος Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε. Ioh. Chrysostomus (?), ep. ad monachos 733 247.
Ὁ Θεός, ἀδελφοί, ἡ πρώτη καὶ ἀληθὴς ἀρχή. Isidorus Thessalonicensis, *περὶ ἑνώσεως πνευματικῆς* 651 158.
Ὁ Θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. S. Basilius (?), oratio de confessione 778 87v.
Ὁ Θεὸς ὁ δίκαιος καὶ αἰνετός, ὁ Θεὸς ὁ μέγας. Oratio s. Niconis 778 35v.
Ὁ Θεὸς ὁ μέγας, ὁ βαστάζων πάντα μου τὰ ἁμαρτήματα. Oratio 783 1.
Ὁ Θεὸς τῇ ἰδίᾳ σοφίᾳ τῷ σώματι τούτῳ. Macarius, oratio 694 143v.
Ὁ θώραξ, ᾧ κέχρηνται οἱ πολεμισταί. Macarius 710 29 (*λόγος ἕκτος*), 694 104.
Οἱ ἀεννάως ῥέοντες ποταμοὶ οὔτε τῷ θέρει λήγουσι νεύοντες. Ioh. Xiphilinus, in Marc. 16 9-20: 662 202v.
Οἱ ἀναχωρήσαντες τοῦ κόσμου καὶ γνησίως. Macarius, oratio 694 270v.
Οἱ ἄνθρωποι λογικοὶ καταχρηστικῶς λέγονται. Antonius Melissa, sententiae 653 219.
Οἱ γὰρ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων ἄνευ καμάτων. Macarius 710 84v.
Οἱ ἐκ λιμένων παγγαλήνων πρὸς τοὺς πελαγίους δρόμους. Anastasius Sinaita, orat. 6 in Hexaemeron 726 65.
Οἱ ἐν τῇ θεοσώστῳ καὶ περιφανεῖ πόλει. Isidorus Thessalonicensis, epistola 651 256.
Οἱ ἐξ ἀληθείας Θεοῦ φιλοὶ καὶ ἀγαπῶντες αὐτόν. Macarius, oratio 694 266.

Οἱ κατὰ σκοπὸν τῆς ἀληθείας τρέχοντες καὶ ἀληθινὴν εὐχήν. Macarius, oratio 694 163.
Οἱ λέγοντες καὶ γυναιξὶν καὶ παιδίοις συγκαθεύδειν. Paulus Helladicus, epist. 731 69.
Οἱ μέλλοντες τὴν θείαν ἐπιτελέσαι μυσταγωγίαν. Demetrius protonotarius, de ordinationibus 721 176.
Οἱ μὲν ἀθληταὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν. Ioh. Chrysostomus*, in illud (Ioh. 11, 47) *Collegerunt ergo concilium* 800 216.
Οἱ μὲν οὖν βουλόμενοί τινα τῶν ἔξω. Pauli CP. vita 808 62.
Οἴμοι ὁ ταλαίπωρος ἐγώ, οἴμοι ὁ ἀνάξιος. Oratio ad Deum 783 252.
Οἴμοι τῷ ἐλεεινῷ, ὅτι οὐκ ἐπίσταμαι τί ποιήσω. Symeon s. Mamantis, sermo 6: 715 28.
Οἴομαι μὴ παντάπασιν ἐπιλαθέσθαι σε. Psellus (?), epistola 712 79.
Οἱ ὅσιοι μάρτυρες τὸ αἰώνιον τοῦτο ἡμῖν καταλιμπάνοντες. Martyrium ss. Iuliani, Basilissae et sociorum 655 301v.
Οἶσθα δήπου τὸ περὶ τοῦ διαβόλου. Ioh. Cantacuzenus, adversus Iudaeos sermo 4: 685 57, 686 45, 688 133.
Οἱ τῆς ἀθλήσεως νικηταί, οὐράνιοι δὲ πολῖται. Martyrium s. Longini centurionis 797 214v.
Οἱ τῆς ὑμετέρας αἰδεσιμότητος εἰρημένοι πρότριτα λόγοι. Isidorus Ruthenus, prooemium sermonis 706 165.
Οἱ τὸν θεμέλιον ὥσπερ πέτραν οἰκοδομοῦντες. Macarius, oratio 694 214, 710 115v.
Οἱ τὸ σῶμα ἐνδεδυμένοι χριστιανοὶ τοσαύτην ἔχουσι χαράν. Macarius, oratio 694 183v.
Οἱ τὸ φιλεργὸν καὶ φιλόπονον τῆς μελίσσης θεοφιλῶς ἐκμιμούμενοι. Ioh. Xiphilinus, in Matth. 9, 1-8: 662 114, 691 141.
Ὁ καλούμενος λόγος τοῦ Θεοῦ ἔργον τι πνευματικόν. Macarius, oratio 694 154v.
Ὁ κατὰ πνεῦμα Ἰησοῦς καὶ τῷ ὄντι. Callistus Meleniceota, de quieta conversatione 736 4v.
Ὁ κορυφαῖος καὶ πρῶτος τῶν ἀποστόλων Πέτρος. Symeon s. Mamantis, sermo 16: 715 86v.
Ὁ Κύριος εἰπὼν Γενηθήτω ὡς ἐπίστευσας. Macarius, oratio 694 193v.
Ὁ Κύριος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ μυστικῶν πραγμάτων διήγησιν ποιούμενος. Macarius, oratio 694 160.
Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἡ τοῦ Πατρὸς τοῦ ἀϊδίου σοφία. Philotheus Sinaita, de vigilantia cordis 658 72v, 703 9v, 730 195, 735 296.
Ὁ Κύριος καὶ θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ συναΐδιος. Symeon s. Mamantis, sermo 30: 715 191.
Ὁ Κύριος περὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν λέγων. Macarius, hom. 694 85.
Ὁ Κύριος... υἱὸς ὢν γνήσιος τοῦ Θεοῦ. Symeon Theologus, oratio 737 136.
Ὁ λόγος οὗτος λαλεῖ μὲν ὡς ἐκ προσώπου πάσης τῆς ἐκκλησίας. Iohannes Ephesinus, contra schismaticos 722 1.
Ὁ λόγος οὗτος ὁ τῆς ὁσίας ἡμῖν τὸν βίον ἄριστα διαζωγραφήσας. Manuel Palaeologus, in s. Mariam Aegyptiacam 632 336.
Ὁ λόγος τῆς ἀληθείας ὁ κηρυσσόμενος ὑπὸ τῶν πνευματικῶν κηρύκων. Macarius, oratio 694 280v.
Ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ἀληθής ἐστιν ὁ εἰπὼν Αἰτεῖτε. Macarius 710 116v.
Ὁ μακάριος ἀπόστολος Παῦλος ὁ ἀρχιτέκτων τῆς ἐκκλησίας. Macarius, oratio 694 267v.
Ὃ μεμάθηκα, ἀλλ' οὐχ ὃ πέπονθα ἐπηγγειλάμην. Psellus, in dictum Ioh. Climaci 671 55.
Ὁ μὲν ἀρχηγὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν Χριστός. Epistola anonyma 678 30.
Ὁ μὲν Ἰωσὴφ ὡς τὰ θεόπνευστ' ἡμῖν. Psellus (?), epist. 712 60.
Ὁ μὲν κοινὸς ἐχθρὸς οἷά τις λέων ὠρυόμενος. Isidorus Thessalonicensis, in Luc. 19, 2: 651 148.
Ὁ μὲν τῆς ἡμετέρας σωτηρίας κηδόμενος Κύριος. Ioh. Xiphilinus, in Matth. 14, 14-22: 662 128, 691 162v.
Ὄμμασι τοῖς νοεροῖς ὁμοῦ καὶ προφητικοῖς. Anastasius Sinaita, de hominis creatione sermo 2: 703 215v.
Ὁ μνησίκακος κατὰ μὲν τοὺς τῶν ἁγίων πατέρων κανόνας. Poenae in monachos 790 243v.
Ὁ Νεστόριος κατὰ λόγον ἀξιώσεως. Psellus (?), epistola 712 66v.
Ὀνήσιμος Φιλήμονος οἰκέτης μοχθηρὸς ὤν. Arg. in ep. ad Philemonem 652 14v.
Ὃν νῦν θεωρεῖς παρθένου λαμπρὸν δόμον. Versus in ecclesiam B. M. V. 753 4.
Ὁ νοῦς δὲ τῆς ἑρμηνείας αὐτοῦ ἐστὶν οὕτως· σήμερον ὁ ἀγαθὸς Υἱός. Georgius Corinthius, comment. carminis Ioh. Damasc. in Theophania 638 22v.
Ὁ νοῦς τῆς ἀκροστιχίδος τοῦ παρόντος κανόνος ἐστὶν οὗτος. Georgius Corinthius, comment. canonis Cosmae in Transfigurationem 638 113v.
Ὃν τρόπον αἱ τῶν προλαβόντων νόσοι. Vita s. Martiniani 800 146.
Ὄντως εὐθέα ἐστὶν ἅπαντα τοῖς νοοῦσι. Theodorus Meliteniotes, sermo 9: 684 322v.

Ὄντως ὥσπερ ἠθέλησεν ὁ ἡμέτερος λυτρωτής. Ioh. Methonensis, in Matth. 4, 1 ss.: 670 22^{v}.

Ὁ παρὼν κανὼν ὀλίγα τινὰ ἔχει τροπάρια δεόμενα σαφηνείας καὶ ἐπεξηγήσεως. Georgius Corinthius, commentarius canonis Ioh. Damasceni pro dominica *τοῦ Ἀντίπασχα* 638 85^{v}, 639 362^{v}.

Ὁ παρὼν οὗτος κανὼν ἑρμηνείας οὐ δεῖται. Georgius Corinthius, comment. canonis Ioh. Damasceni in Pascha 638 77^{v}.

Ὁ παρὼν οὗτος κανών, ὃς ἀπὸ τοῦ βαρέος ἤχου. Georgius Corinthius, comment. canonis Cosmae in Pentecosten 638 99^{v}.

Ὁ παρὼν οὗτος κανὼν πάσης γέμει καθαρότητος καὶ σαφηνείας. Georgius Corinthius, commentarius canonis Ioh. Damasceni in Ascensionem Domini 638 93^{v}, 639 368^{v}.

Ὁ παρὼν τῆς θεοτόκου κανὼν οὐδεμίαν ἔχει δυσχέρειαν. Georgius Corinthius, comment. canonis in dormitionem B. M. V. 638 138^{v}, 639 320^{v}.

Ὁ πάσης ἐπέκεινα δυνάμεως καὶ σοφίας. Callistus Meleniceota, de quieta conversatione 736 1.

Ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς μία εἰσὶν ἀρχὴ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Barlaam, refutatio epistolae legatorum 841 172.

Ὅπερ τοῖς ἀποστόλοις ἦν ὁ Θωμᾶς. Psellus, in Ioh. 20, 16: 671 80^{v}.

Ὅπου λόγος πρόεδρος ὁ πρῶτος θρόνος. Versus in Constantinopolim 753 4.

Ὅπως μὲν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ δι' ἣν αἰτίαν κατῆλθον εἰς Αἴγυπτον. Ioh. Zonaras, in canonem Ioh. Damasc. 639 9^{v}.

Ὅρα, ψυχή μου ἀθλία, ὅσα ἔπαθε καὶ ὑπέμεινεν. Symeon s. Mamantis, sermo 24: 715 161.

Ὅρα, ὦ μοναχέ, μὴ ἀγαπήσῃς ἀπέρχεσθαι εἰς τὰς πόλεις. Ex libro Grontico 658 128^{v}.

Ὄρη μέν εἰσὶ φυσικῶς ὑψώματα. In ps. 148, 9: 659 95^{v}.

Ὅσαι μὲν καὶ οἷαι πρὸς τὰ προκείμενα. Anastasius Sinaita, in Hexaemeron or. 2: 726 5.

Ὅσαι τῶν πόλεων βούλονται τοῖς βασιλεῦσι. Demetrius Cydonius, in Annuntiationem B. M. V. 604 59.

Ὅσα καὶ ἡ φύσις ἐπήρωσε τούτων. Sententiae ex operibus Metaphrastae collectae 633 149.

Ὃς ἐρείδεται ἐπὶ ψεύδεσιν. Proverbia 735 295^{v}.

Ὁ σκορπίος πλήττει προσερπύσας. Psellus (?), epistola 712 58^{v}.

Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθημεν, κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον. Philotheus monachus 703 1.

Ὅσοι ἐσμὲν ἀσφράγιστοι τῆς τοῦ Κυρίου... σφραγῖδος. Symeon theologus (?), de signo Christi 703 45^{v}. 242^{v}, 737 125^{v}.

Ὅστις βούλεται τὸ φῶς ἐκεῖνο βλέψαι. Versus in methodum orationis 658 92.

Ὅταν ἄρξομαι περὶ τῆς συντελείας λαλεῖν. Ioh. Chrysostomus*, de consummatione mundi 800 133.

Ὅταν ἐνθυμηθῶ, ἀθλία ψυχὴ καὶ ταλαίπωρε. Symeon s. Mamantis, sermo 29: 715 189.

Ὅταν κλίνῃς γόνυ εἰς προσευχήν. Macarius, oratio 694 61^{v}.

Ὅτε σου τὴν ἐπιστολὴν ἐδεξάμην. Psellus (?), epistola 712 84^{v}.

Ὅτε τὴν κατὰ τῆς ἡμετέρας φύσεως ἀρχῆθεν ἐπιβουλήν. Ioh. Xiphilinus, in Ioh. 20, 1-10: 662 208.

Ὅτι δὲ καὶ προσελεύσεται ἡ τῶν Ἰουδαίων συναγωγή. Michael Glycas, cap. 15: 689 137, 690 76.

Ὅτι εἰ μὲν τὴν αὐτὴν ἐξ ἀμφοῖν Πατρός τε καὶ Υἱοῦ λέγεις. De processione Spiritus sancti adversus Latinos 717 197^{v}.

Ὅτι ἐκ τούτων κατάδηλόν ἐστι ἡ τῶν τετραδοπαρασκευῶν νηστεία. Michael Chumnus, de ieiunio 827 241.

Ὅτι μὲν διττὸς ὢν ὁ τῆς θεολογίας τυγχάνει τρόπος. Prochorus Cydonius, de luce thaboritico 678 31.

Ὅτι πάλαι ἠγνόουν ὅπως ποτ' ἔχεις. Epistola anonyma 847 256^{v}.

Ὅτι χρὴ κάμνειν καὶ ἐμπονεῖν τῇ γῇ τῆς καρδίας. Macarius, oratio 694 65, 710 61^{v}.

Ὁ τὸν Ἰσραὴλ πάλαι δι' ὧν ἐθαυματούργησας. S. Theodosii oratio 783 191^{v}.

Ὁ τὸν παρόντα συγκεκροτηκὼς σύλλογον. Ioseph, in s. Bartholomaeum apostolum 655 166.

Ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος ὁ κατ' ἀλήθειαν τὴν ὁδόν. Macarius, oratio 694 130^{v}.

Ὁ τῶν ἁπάντων δεσπότης ὁ φιλάνθρωπος Θεός. Macarius, oratio 694 188^{v}.

Ὁ τῶν ἀΰλων πνευμάτων κύριος καὶ πάσης σαρκὸς ἐξουσιαστής. Pantoleon diaconus, in s. Michaelem 800 226^{v}, 808 76^{v}.

Ὁ τῶν ὁμολογουμένων ἀγαθῶν καταφρονῶν. Symeon s. Mamantis, sermo 28: 715 184^{v}.

Οὐδεὶς ἄνθρωπος δύναται γνῶναι τὸν Θεὸν τελείως. Ioh. Methonensis, in Ioh. 17, 3: 670 122.

Οὐδὲν ἀγάπης ἀνώτερον, οὐδὲν τῆς κατὰ Θεὸν ἑνώσεως ὑψηλότερον. Ioh. Xiphilinus, in Luc. 6, 31-36: 662 156^{v}, 691 205^{v}.

Οὐδὲν ἀγάπης ἥδυτερον, οὐδὲν τῆς κατὰ Θεὸν ἑνώσεως ὑψηλότερον. Ioh. Xiphilinus, in Ioh. 14, 15 ss.: 662 117^{v}, 691 146.

Οὐδὲν ἀπεικὸς φιλοσόφους ὄντας ὑμᾶς. Psellus, in Greg. Naz. 671 62^{v}.

Οὐδὲν καινὸν εἰ διαποροῦσιν ἡμῖν συμβέβηκεν. Psellus, in Greg. Naz. 671 82.

Οὐδὲν ὁ Σωτὴρ δείκνυται παραλιπὼν ὧν ἄλλοις ποιεῖν ὑπετίθετο. Isidorus Thessalonicensis, in Matth. 4, 12: 651 97^{v}.

Οὐδὲν τῆς ἀδιστάκτου πίστεως ἰσχυρότερον. Ioh. Xiphilinus, in Matth. 8, 5-13: 662 107^{v}, 691 131^{v}.

Οὐδὲν τῶν παρὰ Θεοῦ δοθέντων ἡμῖν. De abusu 790 163.

Οὐδὲν φιλαργυρίας αἰνότερον, οὐδὲν φιλοχρηματίας δεινότερον. Ioh. Xiphilinus, in Matth. 6, 22-23: 662 104, 691 126^{v}.

Οὐδὲν φιλαργυρίας δεινότερον, οὐδὲν φιλοχρηματίας αἰνότερον. Ioh. Xiphilinus, in Luc. 12, 16-21: 662 187^{v}, 691 250^{v} (ed. Bonis, p. 73-93).

Οὐ δύο μοι γλῶσσαι ἵνα κατὰ ταύτην τοῖς ἐρωτήσασιν. Psellus, in Eccles. 1, 5: 671 74.

Οὐκ ἀποκρύψομαι πρὸς ὑμᾶς, ὦ φίλτατοι παῖδες, οὓς διὰ τῆς φιλοσοφίας. Psellus, in Greg. Naz. 671 87.

Οὐκ ἐβουλόμην τοῦτο μόνον διαλύσασθαι. Psellus, in Iob. 1, 6: 671 49.

Οὐκ ἔγωγε θαυμάζω, φιλότης, εἴ τιν' ἄγροικος. De s. Trinitate et processione s. Spiritus 671 116.

Οὐκ ἐπὶ τῶν αὐτῶν διαλέγοντι τόπων τῷ Τιμοθέῳ. Argumentum in ep. II ad Timotheum 652 14.

Οὐκ ἔστιν ἀσθένεια, ἀλλ' ἀσφάλεια. Ioh. Chrysostomus*, in Lazarum quatriduanum 800 212^{a}.

Οὐκ ἔστι τῆς ἀκροστιχίδος ὁ νοῦς δυσάληπτος. Georgius Corinthius, comment. Cosmae canon. in dormitionem Deiparae 638 129^{v}, 639 378^{v}.

Οὐκ ἔστι τῆς τοῦ θεολόγου Γρηγορίου γλώττης. Psellus, in Greg. Naz. 671 20.

Οὐκέτι χρὴ ἀναβάλλεσθαι τοῦ λέγειν καὶ διδάσκειν. Ioh. Methonensis, in Ioh. 6, 55: 670 174^{v}.

Οὐκ οἶδα πότερον ἡδονῆς αἰτίαν ἢ λύπης. Manuel Calecas, epistola 677 89.

Οὐκ οἶδα πότερον ὡς ἀνθοσμίαν ἐπαινέσω. Psellus, laus vini 672 110^{v}.

Οὐκ οἶδ' ὁπότερον κάλλιον φαῖεν ἄν τινες ἐπιγράψαι. Ioh. Cantacuzenus, adv. Iudaeos sermo 1: 685 1, 686 1, 688 103.

Οὐκ οἶσθα ὅτι διττή ἐστι παιδεία. Diogenes ad Alexandrum 711 82^{v}.

Οὐ μοὶ δοκεῖτε τῶν πάντων οὐδέν. Thomas magister, ad Thessalonicenses 714 219^{v}.

Οὐ μόνον αἱ διδασκαλίαι καὶ δημηγορίαι τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ. Ioh. Xiphilinus, in Luc. 8, 26-39: 662 167, 691 220.

Οὐ μόνον οἷς ἑκάστοθ' ἡμᾶς. Thomas Magister 714 43.

Οὐ ξένα Γαλατῶν τὰ παρόντα. Martyrium s. Platonis 805 38^{v}.

Οὔποτε θεασάμενος τοὺς Κολοσσαεῖς. Arg. in ep. ad Colossenses 652 12^{v}.

Οὐ προσφέρουσιν ἄρτον ὡς ἡμεῖς ἀλλὰ ἄζυμον. De azymis 709 189^{v}.

Οὔπω δύο ἑβδομάδες διεμετρήθησαν. Psellus (?), epistola 712 82^{v}.

Οὐσία εὐχῆς ἡ συναγωγὸς τῶν ἡμετέρων. Psellus (?), epistola 712 61.

Οὔτε ἐξ ἱεροῦ τὴν εὐσέβειαν. Plutarchus, sententiae 743 46^{v}.

Οὔτε οὐράνιον ποίημα οὔτε γηϊνόν. Basilius (?), de corpore Domini 713 280^{v}; cf. cod. 504 f. 108 (t. II, p. 343).

Οὗτοι οἱ στερροὶ καὶ ἄρρηκτοι πύργοι. In tres Hierarchas 712 17^{v}.

Οὗτος ναός ἐστιν ἡ λογικὴ ψυχή. Ioh. Methonensis, in Ioh. 2, 19: 670 109.

Οὗτος ὁ νεανίσκος ὁ τεθνηκὼς σημαίνει τὸν ἁμαρτωλόν. Ioh. Methonensis, in Luc. 7, 12: 670 118.

Οὕτως δεῖ τὸν εὐχόμενον εὔχεσθαι. De oratione 730 198, 733 250.

Οὕτως ὁ Λουκᾶς, ὁ δὲ Μάρκος φησίν. Theodorus Meliteniotes, sermo 6: 684 166^{v}.

Οὐχ ὁρᾷς, ὁ προπάτωρ ἡμῶν Ἀβραάμ. Adhortatio ad virtutem 710 37.

Οὐχ ὅτι καλὸς σὺ κἀγαθός. Thomas magister, ad magnum domesticum 714 266.

Οὐχ ὑπὲρ τῆς τῶν Ὀλυνθίων συμμαχίας. Thomas magister, pro Olynthiis 714 29^{v}.

Οὐ χρεία σαφηνείας ἐνταῦθα, οὔτε μὴν ἑρμηνείας. Georgius Corinthius, commentarius canonis Cosmae Hierosolym. pro magna tertia feria 638 51.

Ὁ Χριστὸς ᾗ μέν ἐστι Χριστός, ἔχει τὴν γνῶσιν τὴν οὐσιώδη. Nilus, capita cognoscitiva 653 79^{v}, 703 258.

Ὀφείλει δὲ τούτοις ἀεὶ τοῖς πέντε. Praecepta ad christianos pertinentia 733 357.

Ὀφείλει ὁ ἀρχιερεὺς προΐστασθαι τῶν ἀδικουμένων. De officio sacerdotis 723 258^{v}.

Ὀφείλετε, ὦ θεοσεβέστατοι πάντες ὑμεῖς, τὸ τοῦ Χριστοῦ ἔθνος ἅγιον. Nicolaus CP., Nomocanon et typicum 784 144.

Ὁ φιλαλήθης καὶ φιλόθεος καὶ εἰς ζωὴν ἀπελθεῖν

Τοῖς ἀνὰ τὴν ὑφήλιον ἅπασαν ὀρθοδόξοις. Athanasius patr. CP., novella 856 236.

Τοῖς εἰς ἀριθμητικὴν ἄρτι παραγγείλασι. Psellus, de numeris et geometria 671 76v.

Τοῖς ἐν πνέουσι καὶ συνουσιωμένοις. Psellus, versus 672 264.

Τοῖς ἐπὶ γῆς βασιλεῦσιν ἐαρινὰ ἄνθη προσφέροντες. Ioh. Carpathius, capita hortatoria C: 653 194.

Τοῖς μαθηταῖς ὤφθη ὁ Κύριος ἐν τῇ λίμνῃ Τιβεριάδος ἀγρεύουσι. Ioh. Xiphilinus, in Ioh. 21, 14-25: 662 213v.

Τοῖς μὲν ἄλλοις τῶν φιλτάτων, φίλτατέ μοι. Psellus, monodia in antistitem M. Radenum 672 235v.

Τοῖς μὲν σὺν λόγῳ τῆς ἡσυχίας ἀντιποιουμένοις. Epistola anonyma 678 29.

Τοῖς προστασίαν ἐγχειρισθεῖσι λαοῦ, διὰ τοῦ προφήτου φησὶν ὁ Θεός. Iohannes Zonaras, commentarius de matrimoniis prohibendis 842 26.

Τὸ κατεσκευασμένον ἐκ διαφόρων νημάτων καὶ χρωμάτων. Adversus Iudaeos 725 9.

Τὸ «κύριος» ὄνομα δηλωτικόν ἐστι τῆς θεότητος. Anonymus, in orat. 38 s. Gregorii Naz. 631 148.

Τολμῶν ἀναφέρω τῇ κραταιᾷ καὶ ἁγίᾳ βασιλείᾳ σου. Epistola ficticia ad imperatorem 633 114.

Τὸ μὲν «ἐγένετο» τοῦ λόγου προτάττων ὁ ἱερὸς Ματθαῖος ἐνταῦθα. Theodorus Meliteniotes, sermo 5: 684 137.

Τὸ μὲν ἡμέτερον δόγμα, λογιώτατε ἀδελφέ, περὶ σεισμοῦ. Psellus, *περὶ σεισμῶν καὶ κινήσεως γῆς* 671 98v.

Τὸ μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιον εἶναι τοῦτο. Thomas magister, Euphorion et Polemarchus 714 242v.

Τὸν δεύτερον τοῦ Πάσχα λόγον μετὰ ἐξέλευσιν αὐτοῦ. Argumentum in orat. 45 s. Gregorii Nazianzeni 631 214.

Τὸν λόγον χθὲς ἐπὶ τοὺς προφήτας. Chrysostomus (?), in Epiphania 679 271.

Τὸν μὲν Ἡσίοδον, λόγος αἱρεῖ, ἰδιώτην καταδαρθέντα ἐγερθῆναι σοφόν. Demetrius Cydonius, epistola 678 83.

Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιήσαμεν, ὦ Λατῖνε φίλε. Nicolaus Methonensis, de azymis 668 313v, 680 463.

Τὸν παναγῆ σου καὶ σεπτὸν ὁρισμόν. Epistola anonyma 678 83v.

Τὸν παρόντα λόγον ἐν τῇ πόλει μὲν Ναζιανζοῦ ἔγραψεν ὁ πατήρ. Anonymus, in orat. 44 s. Gregorii Nazianzeni 631 201.

Τὸν παρόντα λόγον τινὲς μέν φασι τὸν προοίμιον ἔχειν. Georgius Caesariensis (?), in orat. 38 s. Greg. Naz. 631 148.

Τὸ ὂν καὶ τὸ μὴ ὂν οὔ φαμεν ἐναντίον. Psellus (?), epistola 712 61.

Τὸ περὶ τῶν ἀζύμων κατὰ Λατίνων αἰτίαμα. Nicetas Choniates, de azymis 680 461.

Τὸ πῦρ τὸ οὐράνιον τὸ τῆς θεότητος. Macarius, oratio 694 247v.

Τὸ σπέρμα ἐν τῇ μήτρᾳ καταβαλλόμενον. De generatione hominis 854 265v, 855 312v.

Τὸ συλλογίζεσθαι οὐ δόγμα ἐστὶ τῆς ἐκκλησίας. Psellus (?), epistola 712 60.

Τὸ συμβὰν ἤδη τῇ σῇ ἀγάπῃ. Isidorus Thessalonicensis, ep. ad Philotheum Neamonitem 651 240.

Τότε δὴ μετὰ τοῦτο συνεὶς Ἡρώδης ὑπὸ τῶν μάγων ἠπατημένος. Ioh. Cantacuzenus, adversus Iudaeos sermo 8: 685 130v, 686 93v, 688 179.

Τὸ τελειότατον ἔργον τῆς ἀσκητικῆς πολιτείας. Basilius*, tractatus asceticus 733 283v.

Τὸ τῆς ἀρχῆς ὄνομα πολυσήμαντόν ἐστιν. In Ioh. 1, 1: 729 138v.

Τὸ τῆς βασιλείας σου ἐπιπόθητον, δέσποινά μου ἁγία. Epistola ad imperatricem 633 113.

Τὸ τῆς ψυχῆς νοερὸν καὶ τίμιον κατασκεύασμα. Macarius, oratio 694 118v, 710 59.

Τὸ «τιμᾶσθαι», φησί, «τὰ ἐγκαίνια παλαιὸς νόμος» ἐστὶν ἐκ χρόνου τοῦ Μωυσέως. Anonymus, in orat. 44 s. Gregorii Nazianzeni 631 201.

Τὸ τοῦ Καίσαρος ὄνομα κατὰ διαφόρους σημασίας. Psellus, de Caesaris nomine 672 272.

Τοῦ λόγου σοι τὴν σύνταξιν καὶ τῶν μέρων τοῦ λόγου. *Περὶ συντάξεως* versus 662 249.

Τοῦτ' ἂν εἴη χρύσεα χαλκείων ἀλλάττεσθαι. Demetrius Cydonius, epistola 678 28.

Τοῦτο γινώσκετε, ἀγαπητοί, ὅτι ἀλλήλων πᾶσαι αἱ ἀρεταί. Macarius, oratio 694 39v, 710 40v.

Τοῦτο δὲ εἰδέναι ἀναγκαῖον ὅτι τῆς μὲν πρώτης. De septem synodis 740 132v.

Τοῦτό φησιν ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν. Psellus, in Luc. 12, 49: 671 21.

Τρεῖς εἰσὶν ἀρεταὶ πολύτροποι, προηγούμεναι. Macarius, oratio 694 197, 710 103v.

Τρία βαπτίσματα καθαρτικὰ πάσης ἁμαρτίας. Anastasius Sinaita, quaestio de remissione peccatorum 662 218v.

Τρία μέρη λέγουσιν οἱ πατέρες ἔχειν τὴν λογικὴν ψυχὴν ἡμῶν. Symeon metrop. Euchait., ad Iohannem monachum 730 111v.

Τριάς ἐστιν ἁπλῆ, ἀσύνθετος, ἀνείκαστος. De Trinitate 790 150v.

Τυραννικόν τι χρῆμα τεκόντων στοργή. S. Iohannis Calybitae vita 793 109.

Τῶν ἀκουόντων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Macarius, oratio 694 19, 737 156.

Τῶν ἀπογόνων τις τοῦ Δαυὶδ Ἰωακεὶμ ὄνομα. Ioh. Cantacuzenus, adversus Iudaeos sermo 7: 685 100, 686 74v, 688 160.

Τῶν θήλεων μέν εἰμι, σῆμα δ' οὐ φέρω μέλους. Isaac monachus, aenigma 790 164.

Τῶν πραγμάτων τὰ μέν εἰσι κυρίως καλά. Discriminatio rerum spiritualium 733 154.

Τῷ ὁδηγήσαντι πάλαι τὸν Ἰσραὴλ φεύγοντα. Canon paracleticus B. M. V. 772 116v.

Ὕδατος ἀθανάτοιο ἀείρροον ἐνθαδὶ χεῦμα. Versus in Ioh. Climacum 734 261v.

Ὑμεῖς μὲν οὕτως, λέγω τοὺς βασκαίνοντας. Psellus, contra obtrectatores 672 102v.

Ὑμεῖς μὲν τῶν θεολογικῶν ῥητῶν τοῦτό μοι ζητεῖν ἐοίκατε. Psellus, in Greg. Naz. 671 23v. 27.

Ὕμνον ἄγγελος, Παρασκευή, σοὶ φέρω πόθῳ. Canon in sanctam Parasceven 721 155v.

Ὑπὸ ἑπτακαιδεκάτῃ καλανδῶν ἰουλίων ἐν ἐπαρχίᾳ Λυκίας. Passio ss. Viti et sociorum 866 357.

Ὑπόθεσις προοιμίου γενέσθω μοι ἡ κατὰ τὴν προκειμένην ἑορτήν. Ioh. Xiphilinus, in Matth. 5, 14-19: 662 121, 691 151v.

Ὑπόθεσις προοιμίου γενέσθω μοι σήμερον ἡ κατὰ τὸν μέγαν Παῦλον ὑπόθεσις. Ioh. Xiphilinus, in Luc. 12, 8-12: 662 175v, 691 232v.

Ὑψηλότεροι μὲν τῆς ἀπὸ τῶν ἐγκωμίων λαμπρότητος. Psellus, in Nicolaum monachum 672 79.

Φαιδρὸν ἡμῖν τήμερον τὸν θέατρον καὶ λαμπρότερος. Ioh. Chrysostomus (?), in Hypapantem 654 259, 800 141.

... φανερόν ἐστιν ὅτι ὥσπερ τὸν Υἱὸν οὕτω καὶ τὸ Πνεῦμα. Theodorus Prodromus, de processione Spiritus sancti 671 204.

Φασὶν Ἰταλοὶ ὡς ὁ Χριστὸς εἶπεν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ πάθους. Adversus latinos de processione Spiritus s. 680 449.

Φασί τινες ἐκ μύρμηκος καὶ λέοντος τίκτεται ζῷον. Ioh. Chrysostomus*, in Matth. 6, 24 *Nemo potest*: 800 139.

Φέρε δὴ μεταβῶμεν ἐκ τῶν προλαβόντων ἱερῶν κανόνων. Theodorus Prodromus, in canones Cosmae pro magna hebdomade 639 228.

Φέρε δὴ περὶ τῆς σφάλου πλάνης καὶ αἱρέσεως τῶν Ἀρμενίων. Nicetas Pectoratus (?), adversus Armenios 712 121.

Φέρε δὴ σήμερον, ψυχή, κατὰ τοῦ χαλεποῦ πάθους. Symeon s. Mamantis, sermo 11: 715 59v.

Φέρε δὴ τὸ τῆς διδασκαλίας τουτὶ διακόνημα. Ioh. Xiphilinus, in Matth. 4, 18-23: 662 101, 691 122.

Φῂς ὅτι τῶν ἀδυνάτων ἐστὶ τὸν Πάπαν μὴ ὀρθόδοξον εἶναι. Barlaam, de primatu papae 841 167v.

Φθάνει μὲν ἡ καθ' ἡμᾶς ἁγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία. Andronici II, exemplar edicti unionis 698 74v.

Φιλιππήσιοι ἦσαν ἄνδρες θαυμαστοί. Argumentum in ep. ad Philippenses 652 12.

Φιλοσόφῳ δὲ οὐ πολεμητέον μέν, ἐπιστατέον δέ. Psellus, *περὶ πολεμικῆς συντάξεως* 671 97.

Φίλτατε ἀδελφέ, οὐκ ἐπίσταμαι γνωρίζειν. Psellus (?), epistola 712 74.

Φοβερὸν ἡμῖν ἡ παροῦσα παραβολὴ καθίστησι τὸ λογοθέσιον. Ioh. Xiphilinus, in Matth. 18, 23-35: 662 135v, 691 173v.

Φόβοις πολλοῖς καὶ περιστάσεσι παντοδαπαῖς. Symeon iunior theologus, oratio 737 111.

Φόβον ἔχε Θεοῦ καὶ πόθον. Nilus, capitula 653 94v, 737 40, 740 61.

Φρίττω καὶ τρέμω καὶ δέδοικα. Oratio s. Basilii 778 49v.

Φωνὴ Θεοῦ ἱερὰ ἀρύεσθαι ὕδωρ ζῶν. Anast. Sinaita, in Hexaemeron orat. 1: 726 1.

Χαιρέτωσαν τὰ αἰνίγματα. Psellus, ep. ad imperatorem 672 78v.

Χαίροις, ἡ ζωηφόρος πηγή. Officium in s. Mariam *ζωοδόχον Πηγήν* 698 201.

Χαίροις, ὦ βρέφος ἀληθινὸν καὶ φιλάνθρωπον. Ioh. Chrysostomus (?), in nativitatem Domini 679 226v.

Χρὴ γινώσκειν ὅτι ἡ μὲν πρώτη ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος. De septem conc. oecumenicis 842 1v.

Χρὴ γινώσκειν πάντα χριστιανὸν ὅτι ἕξ. De septem conciliis oecumenicis 720 62v.

Χρὴ εἰδέναι ὅτι πρότερον οἱ Ἕλληνες φοινικοῖς ἐχρῶντο γράμμασιν. De alphabeti origine 711 97v.

Χρὴ μὴ ἐξαπορεῖν ὡς ἐγκαταλελειμμένα ὑπὸ Θεοῦ. Hom. ad monachos 738 5.

Χρὴ πάντα χριστιανὸν γινώσκειν ὅτι ἑπτά εἰσιν ἁγίαι οἰκουμενικαὶ σύνοδοι. De conciliis oecumenicis 790 117.

Χρησάμενος παρὰ τοῦ μακαριωτάτου Δαυὶδ

INDEX

(1) De illis v. quae nuper scripsit I. de Malafosse, *Les lois agraires à l'époque byzantine* (*Recueil de l'Académie de législation* t. XIX, 1949).

(1) De Demetrio v. quae nuperrime scripsit An. P. Christophilopulus in *Θεολογία*, t. XX, Athenis 1949, p. 741-749.

Τῷ συντελεστῇ τῶν καλῶν Θεῷ
χάρις

(Vat. gr. 399, f. 330).

RIPRODUZIONI FOTOTIPICHE DI MANOSCRITTI

CODICES E VATICANIS SELECTI

QUAM SIMILLIME EXPRESSI IUSSU LEONIS XIII PII X BENEDICTI XV PII XI PII XII PONT. MAX. CONSILIO ET OPERA CURATORUM BYBLIOTHECAE VATICANAE *

SERIES MAIOR

I. **Vergilius Maro, Publius.** Fragmenta et picturae Vergiliani codicis Vaticani latini 3225 phototypice expressa consilio et opera curatorum Bibliothecae Vaticanae. Editio tertia. 1945. pp. 43. facs.: 6 f., 76 f. num., recto e verso, con 30 miniature e 4 color. 30.5 × 20,5 cm.

II. **Vergilius Maro, Publius.** Picturae ornamenta complura scripturae specimina codicis Vaticani 3867 qui codex Vergilii Romanus audit phototypice expressa consilio et opera curatorum Bibliothecae Vaticanae. Romae, in officina Danesi, 1902, pp. XXI. 15 f. con miniature. 35 × 44 cm. *Esaurito.*

III. **Pontificale Ottoboniano.** Le miniature del Pontificale Ottoboniano (codice Vaticano Ottoboniano 501) riprodotte in fototipia per cura della Biblioteca Vaticana. Roma, L. Moretti, 1903. pp. 20. facs.: 15 f. con miniature. 45 × 34 cm. *Esaurito.*
Edizione di soli 130 esemplari numerati.

IV. **Bibliorum ss. graecorum codex Vaticanus** 1209 (cod. B) denuo phototypice expressus iussu et cura praesidum Bybliothecae Vaticanae... Mediolani, apud Ulricum Hoepli, 1904-07. *Pars prima.* **Testamentum Vetus.** *Tomus I* (pagg. 1-394). facs.: IV, 394 pp. num. *Tomus II* (pagg. 395-944). facs.: pp. num. 395-944. *Tomus III* (pagg. 945-1234) facs: pp. num. 945-1234. — *Pars altera.* **Testamentum Novum.** pp. [2]. facs.: pp. num. 1235-1536. 36,5 × 32 cm. *Esaurito.*
Edizione di 100 esemplari numerati.

V. **Il Rotulo di Giosuè**, codice Vaticano Palatino greco 431, riprodotto in fototipia e fotocromografia a cura della Biblioteca Vaticana. Milano, U. Hoepli, 1905, pp. 39. ill., 12 tav. 53 × 37,5 cm. — **Atlante.** 19 tav., in parte color. 96,5 × 53,4 cm. *Esaurito.*

VI. L'originale del Canzoniere di **Francesco Petrarca**, codice Vaticano latino 3195 riprodotto in fototipia a cura della Biblioteca Vaticana. Milano, U. Hoepli, 1905, pp. XLIII. facs.: 4 f., 72 f. num., recto e verso. 40 × 29 cm. *Esaurito.*
Edizione di 150 esemplari numerati.

VII. **M. Cornelii Frontonis** aliorumque reliquiae quae codice Vaticano 5750 rescripto continentur. Mediolani, apud Ulricum Hoepli, 1906. pp. 31. facs.: 286 tav. 46 × 36 cm. *Esaurito.*
Edizione di 160 esemplari numerati.

VIII. **Il Menologio di Basilio II** (cod. Vaticano greco 1613). Torino, Fratelli Bocca, 1907. I. **Testo.** pp. XXII, 123 [1]. — II. **Tavole.** facs.: XV, 433 pp. 49 × 36 cm.
Edizione di 100 esemplari.

IX. **Cassii Dionis Cocceiani** Historiarum romanarum lib. LXXIX. LXXX quae supersunt. Codex vaticanus graecus 1288. Praefatus est **P. Franchi de' Cavalieri.** Lipsiae, apud Odonem Harrassowitz. 1908. pp. 44 facs.: 30 tav. 53 × 36,5 cm. *Esaurito.*

X. Le miniature della Topografia cristiana di **Cosma Indicopleuste**, codice Vaticano greco 699; con introduzione di monsignor **Cosimo Stornajolo**... Milano, U. Hoepli, 1908, pp. 52. 65 tav. (1 color.) 48 × 47 cm. *Esaurito.*

XI. Il libro di **Giuliano da Sangallo,** codice Vaticano Barberiniano latino 4424 riprodotto in fototipia, con introduzione e note di **Cristiano Huelsen.** Lipsia, O. Harrassowitz, 1910. **Testo,** con 106 illustrazioni intercalate e 17 tavole d'aggiunta. pp. LIX, 103. 106 ill., 17 tav., 43 × 31 cm. - **Tavole.** facs.: 4 f., 75 f. num., recto e verso. 64 × 51 cm.
Edizione di 100 esemplari.

XII. **Monumenti Vaticani di paleografia musicale latina,** raccolti ed illustrati da **Enrico Marriott Bannister**..., editi a cura della Biblioteca Vaticana. Lipsia, O. Harrassowitz, 1913. pp. LXI, 240, 4*. — **Tavole.** pp. X. facs.: 132 tav. 53 × 38 cm.

XIII. **I codici istoriati di Dante nella Biblioteca Vaticana** pubblicati ed illustrati... I. Dante e l'iconografia d'oltre tomba. Arte bizantina-romanica-gotica, per **Vladimiro Zabughin**... Con centocinquantacinque illustrazioni in tavole fuori testo. Milano-Roma, L. Alfieri [1921]. pp. 39. tav., in parte color. e montate, in cartella. 51 × 36 cm. *Esaurito.*

* Il titolo della serie varia lievemente nei diversi volumi. Tutte le riproduzioni fototipiche si vendono normalmente rilegate.

XIV. **Vergilius Maro, Publius.** Codex Vergilianus qui Palatinus appellatur quam simillime expressus. Ad Vergilii natalem MM celebrandum qui erit id. oct. a. MDCCCCXXX Bibliotheca Vaticana contulit. Praefatus est **Remigius Sabbadini**. Parisiis, apud «Editions historiques», 1929. pp. 25, facs.: 1 f., 257 f. num., recto e verso. 31 × 24 cm. *Esaurito.*

XV. **Vergilius Maro, Publius.** Codicis Vergiliani qui Augusteus appellatur reliquiae quam simillime expressae. Ad Vergilii natalem MM celebrandum qui erit id. oct. a. MDCCCCXXX Bibliotheca Vaticana contulit. Praefatus est **Remigius Sabbadini**. Augustae Taurinorum, Rosenberg et Sellier. 1926. pp. 4. facs.: 15 tav. 60 × 48 cm.

XVI. Regestum Dñi **Innocentii tertii PP.** super negotio Romani Imperii (Reg. Vat. 6). Riprodotto in fototipia a cura della Biblioteca apostolica Vaticana con introduzione di **W. M. Peitz**... Roma, Danesi, 1927. pp. XI, 45 facs.: 44 f., recto e verso. 53 × 37 cm.

XVII. **Manasses, Constantinus.** Les miniatures de la Chronique de Manassès à la Bibliothèque du Vatican (cod. Vat. slav. II) par **Bodgan D. Filow** ... Traduit sur le manuscrit bulgare par **Tatiana E. Kirkova.** Avec 40 planches en phototypie et 4 planches en couleurs. Sofia, Musée national bulgare, 1927. pp. 84. 3 ill., 44 tav. (4 color. e montate). 39 × 29 cm. *Esaurito.*

XVIII. **Terentius.** Codex Vaticanus latinus 3868 picturis insignis, ex auctoritate procuratorum Bybliothecae apostolicae Vaticanae phototypice editus; praefatus est **Guntherus Jachmann.** Lipsiae, apud Ottonem Harrassowitz, 1929. pp. 46. facs.: 92 f. num., recto e verso, su 185 tav., 5 tav. (3 color. e montate). 30 × 40 cm.

XIX. **Claudii Ptolemaei** Geographiae codex Urbinas graecus 82, phototypice depictus consilio et opera curatorum Bibliothecae Vaticanae... Lugduni Batavorum, apud E. J. Brill; Lipsiae, apud Ottonem Harrassowitz, 1932. *Vol. I.* Tomus prodromus **Iosephi Fischer**... De Cl. Ptolemaei vita operibus Geographia praesertim eiusque fatis. *Pars prior.* Commentatio. pp. XVI, 605. 35 × 25 cm. — *Pars altera.* Tabulae geographicae LXXXIII graecae, arabicae, latinae e codicibus LIII selectae. pp. XII. facs.: 83 c. geogr. 35 × 25 cm. — *Vol. II. Pars prior.* Textus cum appendice critica **Pii Franchi de' Cavalieri.** pp. 40. facs.: 78 f., recto e verso. 35 × 25 cm. — *Pars altera.* Tabulae geographicae. Accedunt tabulae viginti septem codicis Vaticani latini 5698, tres Urbinatis graeci 83. pp. VIII. facs.: 2 tav., 57 c. geogr. 75 × 50 cm.

Edizione di 350 esemplari.

XX. **Evangeliarium Assemani,** codex Vaticanus 3. slavicus glag. Editio phototypica cum prolegomenis, textu litteris cyrillicis transcripto, analysi, annotationibus palaeographicis, variis lectionibus, glossario. *Tomus I:* Prolegomena, tabulae. Ediderunt dr. **Jos. Vajs**... dr. **Jos. Kurz**... Pragae, sumptibus Academiae scientiarum et artium bohemicae, nec non subsidio Ministerii scholarum eruditionisque publicae, 1928. pp. XXXII. facs.: 158 f. num., recto e verso. 33,5 × 24 cm. *Esaurito.*

XXI. **Dantis Alagherii** Monarchiae liber et Epistolae ex codice Vaticano Palatino latino 1729, phototypice expressa; praefatus est **Fridericus Schneider.** 1930. pp. 28 [1]. facs.: f. num. 29, verso. 31-62, recto e verso. 34,5 × 25 cm.

XXII. **Dante Alighieri.** Il Convivio di Dante Alighieri, riprodotto in fototipia dal codice Barberiniano latino 4086 per cura della Biblioteca Vaticana, con introduzione di **Federico Schneider.** 1932. pp. 26. facs.: f. num. 7-49 recto e verso. 35 × 25 cm.

XXIII. **M. Tullii Ciceronis** De re publica libri e codice rescripto Vaticano latino 5757 phototypice expressi. 1934. pp. XI. facs.: 304 tav. — **Prolegomena** De fatis bibliothecae monasterii S. Columbani Bobiensis et de codice ipso Vat. lat. 5757. pp. XI, 260. 1 tav. (facs.). 35 × 30 cm.

XXIV. **Magnani, Luigi.** La Cronaca figurata di **Giovanni Villani**; ricerche sulla miniatura fiorentina del Trecento. 1936, pp. 42. 104 ill. su 50 tav. (1 color.). 35 × 25 cm.

XXV. **Jerphanion, Guillaume de,** S. J. Les miniatures du manuscrit syriaque N. 559 de la Bibliothèque Vaticane. XXV planches en phototypie et III en couleurs, 55 illustrations dans le texte. 1940. pp. VIII, 121, [2]. 55 ill., 28 tav. (3 color.). 48 × 37 cm.

XXVI. **Il codice Vaticano lat. 3196,** autografo del **Petrarca.** Edizione speciale per la Biblioteca Apostolica Vaticana. 1941. pp. 17. XX tavole, recto e verso. (facs.). 43 × 31 cm.

Introduzione di **Manfredi Porena.**

XXVII. I due primi **Registri di prestito della Biblioteca Apostolica Vaticana,** codici Vaticani latini 2964 e 2966, pubblicati in fototipia e in trascrizione, con note e indici a cura di **Maria Bertòla.** 1942. pp. XIX, 155. 172 tav. (facs.). 35 × 25 cm.
